

EMMANUEL

Leven van de Heilige Maagd

Inleiding en kennismaking

In onze vaan dragen wij de leuze “EMMANUEL”, d.i. GOD MET ONS. Hoe diepzinnig dit woord! Hoe heerlijk deze waarheid! Dit éne woord is de stevige samenvatting van het hele werk dat de inhoud van deze periodiek zal zijn. Het drukt de heilsgeschiedenis uit, die hier zal herleven, zich hier onder onze ogen zal herhalen. Wij zullen de komst van de EMMANUEL voorbereid zien worden, Hem zien verschijnen, zien handelen als een kind, zien optreden als leraar, rondgaan als weldoener, als wonderdoener, Hem zijn volk zien bezoeken en met krachtige arm verlossen.

Met deze eerste aflevering is onze onderneming gestart.

Het ligt enigszins voor de hand – en het werd ons ook gesuggereerd – dat wij beginnen met een korte levensschets van de Duitse zienster Katarina Emmerick (K.E. of K.), die ons het leven van Christus en Maria en de ganse verlossingsgeschiedenis zo realistisch en aanschouwelijk, zo aangrijpend en betoverend schoon heeft beschreven. Inderdaad, als ooggetuige! Toch stellen wij ons liever met veel minder tevreden. En waarom?

1. Omdat zulk een levensschets te vinden is in vele uitgaven van haar werken.

Deze zijn:

- a. Het leven van de H. Maagd.
 - b. Het leven van Onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus.
 - c. Het Bittere Lijden van Onze Heer en Zaligmaker Jezus Christus.
2. Omdat zelfs een uitvoerige schets ons geen trouw en onverminkt levensbeeld van de zienster kan geven. Daarvoor zouden twee lijvige boekdelen nodig zijn.

Nochtans mogen wij niet nalaten te wijzen op een drietal trekken die kenmerkend zijn voor haar leven.

Het zijn de volgende:

a. Het munt uit door heroïsche deugden.

Haar hoofddeugd is ontegensprekelijk de naastenliefde, of, zoals men het hedendaags gaarne uitdrukt, de medemenselijkheid, maar dan op christelijke grondslag. Door haar deugden kan zij met de grootste heiligen vergeleken worden.

b. Het schittert door de geest van beschouwing.

Vanaf haar vijfde jaar, zoniet reeds vroeger, werd zij in haar gebed overdag en bij nachte, maar ook onder haar dagtaak door taferelen of voorstellingen uit de gewijde geschiedenis belegerd en overrompeld. Haar bezigheid bestond in die eerste jaren in het hoeden van vee, en spoedig daarop in lastige veldarbeid. In haar laatste levensjaren culmineerden haar gezichten in de openbaringen die zij dag aan dag kreeg op Jezus' openbaar leven en ook in die op het Bitter Lijden en op het leven van de Heilige Maagd.

Openbaringen die even sterk tot godsvrucht stemmen als die van K. Emmerick zijn eventueel zeker te vinden, maar moeilijk, meen ik, visioenen die meer interessant, meer concreet en controleerbaar zijn; moeilijk visioenen van zulk een aard, dat ze ook de wetenschapsmens belangstelling inboezemen en hem tot studie en onderzoek uitnodigen.

c. Doch vele en verheven openbaringen krijg je slechts ten prijze van buitengewoon lijden, en vandaar dat een derde kenmerk van haar leven is: de grootheid en voortdurendheid van haar lijden; het gaat, evenals haar visioenen, de proporties te buiten.

Gekluisterd aan haar smartbed heeft zij de tol betaald voor de openbaringen die zij kreeg voor de mensen en die dezen nochtans zo weinig waarden.

Onze inschrijvers hebben evenwel het bewijs geleverd dat zij zulke goddelijke gunsten weten te waarderen en nu zullen zij deze in ogeschouw gaan nemen.

Wij allen, vormen voortaan een vriendenkring, verenigd door de band der goddelijke liefde, die zich nu jarenlang gaat voeden en sterken met de geest, het licht en de waarheid van de visioenen der zienster van Dülmen.

Enkele gegevens over haar leven:

De provincie Westfalen, in dat tijdperk buitengewoon katholiek, is haar vaderland geweest. Zij werd geboren op 8 september 1774 in het boerengehucht Flamske (in het Hoogduits Flamschen), een buitenwijk van de stad Koesfeld die zowat 120 km ten noorden van Keulen gelegen is.

Op 28-jarige leeftijd werd zij in het naburige stadje Dülmen in 1802 in een klooster opgenomen.

Eind 1811 werd het klooster opgeheven om oorlogsredenen.

De zienster betrok daarop in 1812 een huisje in de buurt. Zij werd spoedig ziek en bedlegerig. Heel kort na de volgende Kerstdag kreeg zij de wonden van de Heer ook uitwendig, want inwendig had zij ze reeds 4 jaren. Zij stond om zeggens niet meer op van haar ziekbed.

Het vreselijkste lijden van afwisselende ziekten en de folteringen van haar stigmata waren niet in staat een bloeddorstige, ongelovige wereld te bevredigen; deze overlaadde haar bovendien tot in en tot lang na haar dood met laster, schimp, verdachtmakingen, beschuldigingen, folteringen en vervolgingen.

Zij stierf in de avond van 9 februari 1824.

Naderhand kreeg zij de bijnaam: ‘zienster van Dülmen’. Deze naam verdient zij ontegensprekelijk, want als zodanig heeft zij zich hoogst onderscheiden.

Vrienden:

Geliefde abonnees, door in te schrijven op ons werk, hebt gij ons uw vertrouwen geschonken. Wij zullen ons best doen om het te verdienen, zodat U tevreden zal zijn.

Nu mijn taak begint, zie ik vrienden in U, aan wie ik me geven moet. Ik sta in uw dienst, zonder iets voor mij te verlangen, tenzij de nodigste steun voor het werk en de eer Uw gids te mogen zijn om U in het spoor van Jezus te leiden op de wegen van Palestina.

Zulk een gids is U onmisbaar voor Jezus' tochten tijdens zijn openbaar leven en lijdensgang; zelfs in het leven der H. Maagd is hij U geenszins overbodig.

Dit laatste leven bestaat uit visioenen die K. niet altijd heeft gehad in chronologische volgorde, maar vaak naar aanleiding van Mariafeesten of andere omstandigheden.

De Duitse schrijver Brentano, die haar dagelijks bezocht en haar mededelingen neerschreef, heeft ze achteraf naar best vermogen gerangschikt. Dit leven bevat vele prachtige bladzijden, maar doet als geheel zeker onder voor het overheerlijk verhaal van Jezus leven en lijden, hoewel de beoordeling daarvan enigszins van subjectieve maatstaven afhangt, van persoonlijke aanleg, devotie en smaak.

Het Christusleven werd dag na dag verteld en dus in een strikt chronologische volgorde; het Bitter Lijden uur na uur geschilderd. De laatste twee werken zijn ook veel rijker aan verrassende mededelingen op geografisch, topografisch, historisch gebied; ze verschaffen ons de nuttigste ophelderingen over veel heilige plaatsen, helderen ook keer op keer schriftuurplaatsen op, ja, brengen ons – wat ook niet te versmaden is – op het spoor en de ontdekking van een aanzienlijk aantal belangrijke steden. Dit bevredigt niet alleen een lofwaardige weetgierigheid, maar kan ook geldbesparingen meebrengen, aangezien nog steeds veel moeite en geld besteed wordt om door opgravingen een stad terug te vinden. Vaak echter zonder het beoogde resultaat.

Zelf hebben wij onze aandacht het meest geconcentreerd op topografische aanwijzingen, zonder daarom schriftuurproblemen en andere gegevens te verwaarlozen.

Het werk is in nummers ingedeeld en waar nodig of nuttig, commentaar in voetnoten. Dit heeft natuurlijk ten doel Katarina's mededelingen op te helderen, eventueel ook de juistheid ervan aan te tonen. Hieruit volgt dan ook haar betrouwbaarheid. Dit laatste wordt slechts opgeëist in 't algemeen, niet voor elke uitspraak of bijzonderheid.

Mengt zij in haar verhalen persoonlijke meningen, interpreteert of beoordeelt zij geziene dingen, hierin is zij, zoals iedereen, aan vergissing onderhevig.

Eén banaal voorbeeld: haar afstandsopgaven berusten op schatting. Uit haar aard maakt een 'schatting' geen aanspraak op rekenkundige juistheid; vele elementen, kromme wegen, bergen, enz. beïnvloeden en bemoeilijken de schatting.

Wij zouden de lezer de raad willen geven een eerste keer het verhaal doorlopend te lezen zonder het commentaar en zich zonder achterdocht aan zijn indrukken over te geven.

Hij herleze dan een tweede keer de tekst met het commentaar, zelfs kritisch als hij wil. Andere bemerkings vooraf komen bij het leven der H. Maagd minder van pas.

Ook past hier minder de opgave van auteurs, boeken, artikels in woordenboeken of tijdschriften, reisbeschrijvingen en gidsen van Palestina en meer soortgelijks, waar wij onze kennis zijn gaan putten.

Daarom moge deze inleiding hier volstaan.

Een uitvoeriger voorwoord zal evenwel nodig zijn bij het begin van Jezus' openbaar leven.

Onder onze lezers zullen wel geen hoogleraars zijn, geen machtigen, geen wijzen naar het vlees, maar zulken die in de H. Schrift de armen van Jahweh genoemd worden en die nu, gelijk toen, van geen tel zijn (cfr. I Kor. 1, 26-27).

Niettemin zal dit werk, zoals het op de frontpagina staat, een document zijn van onschatbare waarde, ja, ook – ten minste in zijn geheel – een getuigenis tegen hen die als dolle honden met de tanden van de hyperkritiek en ontmythologisering het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus verscheuren.

Voor U echter, lieve lezer, zij elke lezing een geestelijk bad, een beschouwing vergezeld van gebed.

Het leven en lijden van Christus zijn de meest authentieke, de vruchtbaarste bronnen van beschouwing. Aldus de contemplatieve bij uitstek, de grote heilige Theresia.

**O Maria, zonder de vlek der erfzonde ontvangen,
bid voor ons die tot U onze toevlucht nemen.
Amen.**

P. Pacificus DECLERCQ †,
Sint-Sixtusabdij
8983 Westvleteren

Overzicht van het gehele werk

De naam en de leuze EMMANUEL vat, zoals gezegd, het verlossingswerk samen. Ook ons werk dat er de geschiedenis van is. De profeet Jesaja karakteriseerde van uit een ver verleden met dit éne woord de Heiland en zijn zending: GOD MET ONS.

Naam die barst van de geweldigste betekenis en die, zodra men er ietwat dieper over nadenkt, vervuld is met al de troost, geluk en beloften die men wensen kan.

Emmanuel, d.i. God onder ons, in ons midden, maar ook GOD IN ons, op het innigst met ons verenigd en één. God ons genegen en beminnend, ons beschermend en verdedigend, partij voor ons trekkend tegen onze belagers en vijanden. Al deze betekenissen deden Joannes in zijn Evangelie en brieven jubelen:

Het Woord dat altijd was, dat bij God was en zelf God was, dat Woord is mens geworden en het heeft onder ons gewoond.

Wij hebben zijn heerlijkheid gezien, geen andere dan de heerlijkheid van de Eéngeborene uit de Vader.

Wij hebben Hem beluisterd, met eigen ogen gezien, met onze handen betast!

Echt droomgeluk!! Daarom verkondigen wij Hem u, opdat gij deel zult hebben aan ons geluk, en wij in geluk één zouden zijn met de Vader en ons geluk volkomen zij!

Naar deze zinrijke naam Emmanuel zijn de indelingen van ons werk getiteld.

1. Het 1e gedeelte, waarvan dit fascikel de 1e helft bevat draagt als titel: **‘Verwijderde voorbereiding tot de komst van de Emmanuel’**.

Het gaat tot de geboorte der H. Maagd Maria, nr. 14.

2. Het 2° gedeelte bevat de ‘**Nadere en naaste voorbereiding**’.

Het gaat tot de geboorte van Christus, tot nr. 113.

3. Het 3° gedeelte toont ons de Emmanuel, verschenen op aarde, zich in een voorspel openbarend aan ‘armen van Jahweh’, aan de herders van Bethlehem, aan de Wijzen uit het Oosten en een aantal intieme vrienden en familieleden.

Het gaat tot de terugkeer van de Wijzen naar hun land langs andere wegen, nr. 154.

4. In het 4° gedeelte leeft de Emmanuel in de verborgenheid onder mensen die Hem, d.i. zijn Godheid en bestemming niet kennen. Het gaat tot de terugkeer van de H. Familie uit Egypte.

In deze indeling hebben wij ook zijn kindsheid ondergebracht, tot nr. 201.

Samen vormt dat **het Leven der H. Maagd tot Jezus’ openbaar optreden**.

Het volgende gedeelte is geheel **het openbaar leven**: de Emmanuel met ons als leraar, weldoener, wonderdoener.

Wij volgen hem 3 jaren langs Palestina’s wegen (tot nr. 1743).

In **het uitvoerige passieverhaal** verlost de Emmanuel door lijden en kruisdood de mens, verzoent en verenigt hem met God, verdient hem de hemel; ook hier is Hij de GOD MET ONS, die als ware Hij de hoofdschuldige, alle straf op Zich neemt.

Tenslotte zegepraalt Hij in een laatste gedeelte van het goddelijk epos over lijden en dood door **verrijzenis, hemelvaart en in-bezit-neming van zijn troon: “Ik ben verrezen en nog ‘met u’.”**

Hij sticht de Kerk, waarin Hij tot het einde van de wereld GOD MET ONS blijft.

Hij opent voor ons de hemel waar Hij eeuwig blijven zal de grote EMMANUEL.

Dan nog de laatste jaren van Maria en een levensschets der apostelen en enkele tijdgenoten van Jezus. Vrucht van alles: eeuwig geluk, Gods glorie: groot zijn Gods werken.

Verwijderde voorbereiding tot de komst van de Emmanuel

Buitengewoon verlangen naar de komst van de Messias in de voorouders van de heilige Maagd (Meegedeeld in de morgen van de 27 juni 1819)

1.

Wat ik reeds als kind zo dikwijls van het leven van de voorouders der H. Maagd heb gezien, heeft zich vannacht nogmaals in een reeks van beelden aan mijn geest geheel op dezelfde wijze vertoond. Was ik in staat alles te vertellen, juist gelijk ik het weet en het nog voor mijn ogen zie, dit zou de Pelgrim zeker een grote vreugde verschaffen¹. Ikzelf immers werd door de aanschouwing van die gezichten in mijn grote ellende volledig verkwikt.

Als kind was ik van alles wat ik in mijn visioenen zag, zo zeker, dat ik aan iedereen die mij iets uit deze geschiedenissen op een andere manier vertelde, aanstond op de man af antwoordde: “Mis! Niet aldus, maar zó is dat geschied!” En ik zou mij er voor om het leven hebben laten brengen.

Daarna slaagde de wereld er in mij in mijn overtuiging te schokken en ik vond het beter te zwijgen. Toch is die overtuiging mij altijd diep in de ziel bijgebleven en nog heden nacht heb ik weer alles tot in de minste bijzonderheden opnieuw aanschouwd.

In mijn kinderjaren was ik in gedachten steeds bezig met de kribbe, de kleine Jezus en zijn heilige Moeder. Vaak was ik er zeer verwonderd over dat niemand mij iets over de familieleden en verwanten der H. Maagd vertelde. Ik begreep niet waarom men zo weinig over haar voorouders en bloedverwanten

¹ Katarina Emmerick duidde de Duitse schrijver en dichter Brentano, die haar dagelijks bezocht, haar verhalen beluisterde en daarna zo zorgvuldig als hij kon, noteerde, gewoonlijk aan met de benaming Pelgrim. Dit met het oog op zijn vroeger zwerversleven.

opgeschreven had. In mijn vurig verlangen méér over hen te weten, werden mij een hele reeks gezichten verleend over Maria's voorouders. Ik zag ze tot wel in de vierde of vijfde graad opwaarts en steeds viel het mij op dat zij buitengewoon godvrezende en eenvoudige mensen waren, vervuld met een geheim en onuitsprekelijk verlangen naar de komst van de Messias.

Ik zag die rechtschapen mensen gewoonlijk wonen te midden van andere lieden, die, bij hen vergeleken, mij ruw als barbaren leken; henzelf echter zag ik zo vreedzaam, zachtmoedig en liefdadig. Dit maakte me dikwijls bezorgd om hen en niet zelden dacht ik bij mezelf: "Ach, wat moet er van die goede mensen geworden? Hoe zullen zij zich tegen die onbeschofte lieden verdedigen? Hoe er aan ontkomen? Ik wil hen opzoeken, hun mijn diensten aanbieden; ik wil hen meeleden naar een woud waar ze zich verschuilen kunnen, ja, ik vind hen zeker nog terug".

Inderdaad, zo duidelijk zag ik hen dat ik geloofde: nu, op het eigenste ogenblik zijn zij daar. En ik was vol kommer om hun lot en toekomst.

2.

Ik zag de voorouders van de H. Maagd steeds een leven van zelfverloochening leiden. Ik zag dat de gehuwden onder mekaar dikwijls overeenkwamen om een tijdlang in onthouding te leven en daarover was ik dan zeer verheugd, zonder bepaald te kunnen zeggen waarom (cfr. I Kor. 7, 5).

Zulke afzonderingen onderhielden zij meestal, wanneer zij voornemens waren godsdienstplechtigheden met wierook, offers en gebeden te houden; uit zulke handelingen erkende ik dat er priesters onder hen waren². Ook zag ik hen soms van de ene plaats naar de andere verhuizen, om niet langer door boosaardige

² Zie verder commentaar nr. 12.

medemensen in hun vrome levenswijze gehinderd te worden. Dan verlieten zij grotere goederen voor geringere.

Zij waren zo vroom en zo vervuld van verlangen naar God, dat ik hen dikwijls, zowel overdag als bij nachte, eenzaam over weilanden en velden zag ronddwalen, terwijl zij smachtend God smeekten en aanriepen. Ja, uit louter godshonger scheurden zij hun klederen op de borst open, als moest God zich met de gloeiende zonnestrallen in hun hart inbranden, of met het licht van maan en sterren hun dorst naar de vervulling van de belofte verzadigen³.

Zulke aanschouwingen kreeg ik, wanneer ik als kind en daarna als jong meisje eenzaam in de weide mijn kudden hoedde, of 's nachts op de hoogst gelegen akkers van ons boerendorp neergeknield tot God bad. Of ook nog, wanneer ik in de Advent, midden in de nacht door de sneeuw drie kwartier ver van Flamschen, waar onze hut stond, naar de Rorate-plechtigheid in de Sint-Jakobuskerk te Koesfeld ging.

's Avonds te voren en ook nog in de nacht bad ik dan onvermoeid voor de arme zielen. Ik wist dat er daar zo vele leden niet alleen voor eigenlijke zonden, maar ook omdat zij in hun leven niet ijverig genoeg hun zaligheid behartigd hadden, met al hun begeerten aan de schepselen en goederen dezer wereld hingen, ze

³ Die dorst naar de vervulling van de belofte in Maria's voorouders illustreert op aangrijpende wijze deze evangeliewoorden: "Vele profeten en rechtvaardigen smachtten er naar te zien wat gij ziet en ze zagen het niet, te horen wat gij hoort, maar ze hoorden het niet" (Mt. 13, 16).

Tot deze profeten en rechtvaardigen behoren dus deze voorouders van Joakim en Anna en Jozef. In de parallele passage van de H. Lukas spreekt deze van profeten en koningen (Lk. 10, 23). Immers geheel de geslachtsstam van Jozef en Maria was van koninklijken bloede; maar koning is ook ieder rechtvaardige, omdat hij de heerschappij voert over zijn hartstochten en dus over het kleine inwendige rijk van zijn ziel.

Die voorouders kunnen en moeten wij ook navolgen in de 20^e eeuw, omdat voor zo talloos velen de Messias en Verlosser praktisch nog moet komen; ook omdat zijn rijk voort verdedigd en verder uitgebreid moet worden.

nagejaagd hadden en daardoor in allerlei fouten gevallen waren; nu moesten zij tot straf kwijnend smachten naar hun bevrijding. Ik offerde mijn gebed, en mijn verlangen naar de Heiland, aan God op om voor hen te voldoen.

Nu, het is waar, ik had hierbij ook wat persoonlijk voordeel op het oog, want ik wist dat die lieve zielen uit erkentelijkheid en om verder geholpen te worden, mij op het gepaste ogenblik zouden wekken en ik me dan niet zou verslapen. Zij kwamen dan inderdaad als kleine flauwe lichtjes naar mijn bed gezwefd en wekten mij op het juiste ogenblik, zodat ik nog mijn morgengebed voor hen kon doen. Vervolgens besprenkelde ik mezelf en hen met wijwater, kleepte mij aan en begaf mij op weg, omgeven door die stille zwakke lichtjes, die mij als in processie begeleidden. En dan zong ik onderweg met geweldig verlangen uit het diepste van mij hart:

De Rechtvaardige mag komen als een zegen
Hij daal' van Boven als een dauw en regen!

Ik zag toen herhaaldelijk de voorouders der H. Maagd in de woestijn en over veld en beemd en weiland dwalen, terwijl zij met onbedaard verlangen naar de komst van de Messias verzochten en schreiden. Mijn weg vervorderend deed ik zoals zij. Ofschoon die zielen mij een grote omweg langs alle staties van de kruisweg lieten maken, kwam ik steeds op tijd in de kerk te Koesfeld voor de Rorate-mis aan⁴.

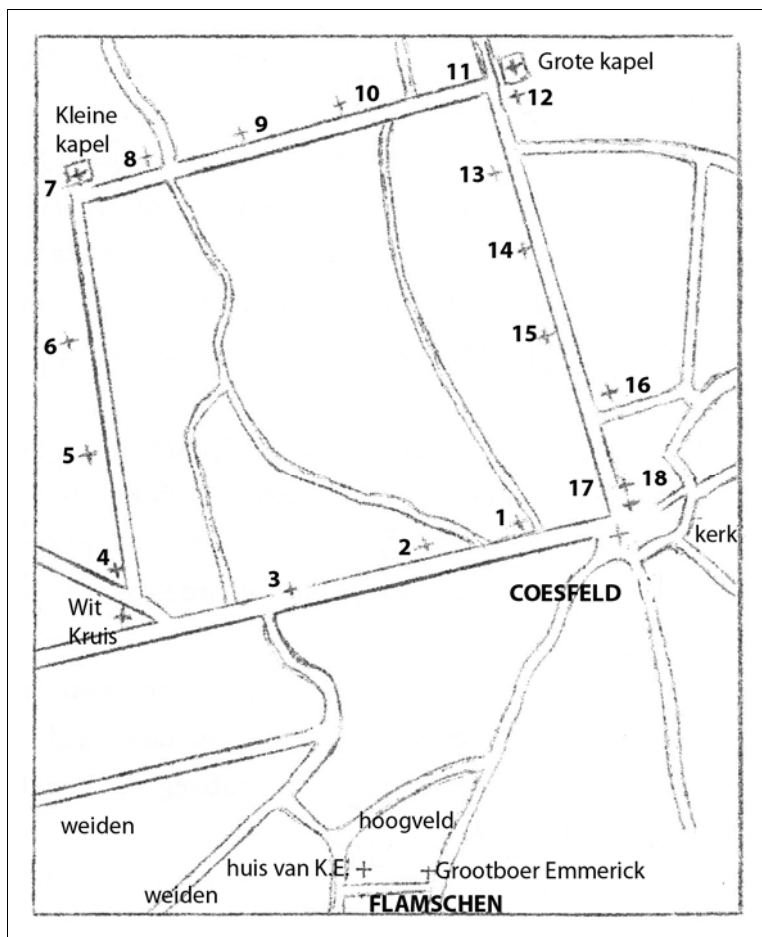
⁴ Uitleg van het kaartje. –

Het vierkant of trapezium stelt de grote kruisweg van Koesfeld voor, die door Katarina zo juist vermeld is.

De armen zielen lieten haar die 12 km lange kruisweg volgen om geholpen te worden door haar overweging van Kristus' lijden. De getallen 18 stellen de 18 staties voor.

De twee laatste zijn in de Sint-Lambertuskerk, aangeduid door 't kruisje juist hiernaast.

De 2^e en 3^e, weer eronder, is Katarina's parochiekerk, Sint-Jakobs.

Haar huis, ook door een kruisje aangeduid, ziet naar het oosten naar de hofstede van grootboer Emmerick.

Tussen de 2 huizen ligt het hoogveld, de hoogste akkers van het boerengehucht Flamschen. Achter het geboortehuis van de zienster liggen de weiden.

De zielen lieten mij een grote omweg maken, langs alle staties van de grote kruisweg.

Wanneer ik nu die lieve voorouders der H. Maagd aldus naar God zag hongeren en dorsten, leken zij mij zeer vreemd in hun klederdracht en uiterlijk. En toch zag ik hen zo klaar en nabij, dat ik mij hun gelaatstrekken en gestalte nu nog duidelijk herinner en voor ogen heb. En ik sprak dan telkens bij mezelf:

“Welke mensen zijn dat toch? Het is helemaal niet zoals nu en toch zijn ze daar werkelijk. Wat ik zie, gebeurt.”

En ik koesterde de hoop nog eenmaal bij hen te komen.

Die goede mensen waren in hun handel en wandel, in hun woorden en werken en godsdienstoefeningen uiterst nauwgezet en ernstig; nooit kwam een klacht uit hun mond, tenzij over het leed van hun medemensen.

De voorouders van de H. Anna. – De Essenen.

(Meegedeeld in juli en augustus 1821)

3.

Ik had een uitvoerig gezicht over de voorouders van de H. Anna, de moeder der H. Maagd. Zij woonden te Mara⁵, in het land van de berg Horeb (= Sinai). Zij leefden in een geestelijke samenhang met een soort zeer vrome Israëlieten, van wie ik veel heb gezien. Wat ik er nog van onthouden heb, ga ik vertellen. Gisteren heb ik bijna de ganse dag onder die mensen doorgebracht en had niet zoveel bezoek me verstrooid en uit mijn evenwicht gerukt, ik zou er niet zoveel van vergeten zijn.

Men noemde die godvrezende Israëlieten, met wie de voorouders van de H. Anna betrekkingen onderhielden, Essenen of Esseeën. Zij hebben echter opvolgenlijk drie verschillende namen gehad. Eerst heetten zij Eskarenen, daarna Chasideeën en ten laatste Essenen.

⁵ Mara is de plaats waar de Israëlieten, na hun doortocht door de Rode Zee, hun eerste halte hielden.

1. De eerste naam Eskareen is afgeleid van het woord Eskara (of Askara). Zo noemde men het deel van de offers, dat aan God toekwam en ook de geurige wierook die aan het tarwemeel-offer toegevoegd werd.
2. Hun tweede naam Chasideeën betekent zoveel als ‘de barmhartigen’, doch de oorsprong en betekenis van de naam Essenen ben ik vergeten. Het ontstaan van dat soort vrome mensen gaat tot de tijd van Mozes en Aäron terug; zij stamden van de priesters af, die de Verbondsark droegen, doch pas in de tijd tussen Jesaja en Jeremia ontvingen zij een bepaalde levensregel.

Aanvankelijk waren zij niet talrijk, doch later woonden zij in groeperingen in het Beloofde Land over een grote uitgestrektheid verspreid. Naderhand woonden zij ook in de Jordaanstreek. Zij waren echter grootstendeels gevestigd in de gebergten Horeb en Karmel, waar ook Elias zich opgehouden heeft⁶.

⁶ Meerdere verklaringen in het voorgaande vragen een weinig opheldering.

Wij zullen beginnen met een woord te zeggen over de Essenen, omdat er in Jezus' leven zo dikwijls sprake van zal zijn. Het is dus zeer nuttig er een idee van te hebben, te meer daar ze sedert 1947 (vondsten te Qumram) een voorwerp van belangstelling geweest zijn.

Gehuwde Essenen waren er ook in Jezus' familie.

Wat K. Emmerick er over zegt, wordt door Flav. Jos. (= Flavius Josephus, de joodse geschiedschrijver) bevestigd. Het een of ander verschil is door een variëteit in hun leven gemakkelijk te verklaren.

Wij kunnen **de orde der Essenen in strikte zin** vergelijken met de oude, strenge klooster- of monnikenorden in de katholieke Kerk, met dit verschil dat ze nog een harder levensregel volgden en voor tekortkomingen strenger gestraft werden.

Na grote ontrouw konden zij zelfs, volgens Flavius Josephus, nauwelijks nog genade vinden. Sommigen kwamen dan ook ellendig, verzekert hij, aan hun einde. De Essenen vatten hun leven buitengewoon ernstig op.

Ook hadden zij, alvorens bij de gemeenschap ingelijfd te worden, een proeftijd te doorstaan: een jaar postulaat en 2 jaren noviciaat.

Hun meeste nieuwelingen rekruteerden zij onder kinderen en jongens die hun opvoeding van hen ontvingen. Ook Flavius Josephus heeft zich enkele jaren onder hun leiding gesteld. Hij kent dan ook grondig hun leven. Het meeste dat wij er van weten, afgezien van wat de laatste ontdekkingen aan het licht brachten, hebben wij aan hem te danken.

Vervolgens nog aan de Egyptische jood Filo. Wat zij er over zeggen is bijzonder interessant en stichtelijk.

Flavius Josephus verheft hemelhoog hun stichtelijke, zuivere levenswijze, hun grote heiligheid. Onder hun leden werden er vele met charismatische gaven begiftigd. Hij beschouwt deze als het loon van hun zo godgevallig streng leven. Hij noemt als een buitengewoon groot profet, wiens voorspellingen nooit faalden, **Judas de Esseen**.

Nog vermeldt hij **Manahem**, die zich vermaard maakte door een profetie, die hij deed aan Herodes de Grote. Van deze spreekt ook K. Emmerick.

De Essenen stelden hun ideaal in de beoefening van alle deugden, de versmading van rijkdom en winstbejag. Daarom dreven zij geen eigenlijke handel, maar leefden van het werk hunner handen, meest van tuin- en landbouw, ook spinnen en weven, enz.

Zij bezaten niets persoonlijk, maar alles gemeenschappelijk; zij onderhielden streng het celibaat, legden zich toe op gehoorzaamheid, boetvaardigheid, zelfbeheersing en stilzwijgen. Dit laatste onderhielden zij zeer streng van zonsondergang tot haar opgang. Zij droegen een tedere zorg voor de zieken en beoefenden daarom ook de geneeskunde; zij gaven zich over aan het gemeenschappelijk gebed, persoonlijke overweging, de studie der Schriften van Mozes, de profeten en van hun eigen stichters, muntten uit in goddelijke en onderlinge liefde, in woordgetrouwheid, ongeveinsdheid, enz.

De tegenovergestelde ondeugden verfoeiden en bestreden zij als de pest; zij zouden het als een misdadig beschouwd hebben het eten even maar aan te raken zonder eerst gebeden te hebben of weg te gaan van tafel zonder dankzegging.

Mozes beschouwen zij als hun heiligste profet en bijzonderste leraar. In het onderhouden van bepaalde voorschriften, zoals de sabbatrust, zijn zij nog strenger dan de Farizeeën, hoewel zij de Wet meer naar de geest begrijpen en beleven. In tegenstelling met hen die hedendaags beweren dat de ziel sterft met het lichaam, houden zij dat de ziel onbederfelijk, onsterfelijk is en dus voortleeft, wanneer zij van het lichaam gescheiden is.

Ze zijn wars van oorlog, maar wanneer zij tot verdediging van een edele zaak ertoe gedwongen worden, zijn zij dapper als leeuwen en onverschrokken in het zicht van de dood. Hun natuurlijke levensdrang

weten zij het zwijgen op te leggen: zij weten immers dat na de dood een beter lot hen wacht, gezien het voortbestaan van de ziel. Men zal te vergeefs trachten, zegt Flavius Josephus, hun het geloof aan deze waarheid, zoals aan hun overige leerpunten te ontnemen.

Bij deze geschiedschrijver ook is het, dat wij de formules vinden, die zij uitspraken, wanneer zij zich door de professie bij de gemeenschap inlijfden. Hun verheven leer en levenswijze zit er in als het ware samengeballd.

Ze luidt als volgt:

*“Ik wil God beminnen, vereren en dienen uit al mijn krachten;
jegens alle mensen zal ik de rechtvaardigheid nakomen;
nooit zal ik iemand kwaad berokkenen, zelfs niet als iemand mij er toe
zou dwingen.*

*Ik zal de bozen verafschuwen, maar de deugdzamen volgens mijn
vermogen ondersteunen; jegens niemand zal ik mij trouweloos
gedragen, en allermint tegenover oversten en vorsten, die hun gezag
van God ontvangen hebben.*

*Word ikzelf eventueel met gezag bekleed, dan zal ik me nooit door
machtsmisbruik jegens mijn onderdanen schuldig maken door hen als
minderwaardigen te behandelen of ongelijk aan te doen.*

*Als overste zal ik me nooit enig voorrecht toekennen of bevoordelen,
hetzij in het gebruik van voorwerpen of van dispensaties.*

*Ik zal de liefde voor de waarheid en oprechtheid ongekreukt handhaven
en bewaren en de leugenaars streng bestraffen.*

*Diefstal, onrechtvaardig gewin zal in verafschuwen als de pest;
mijn onderdanen zal ik getrouw op de hoogte brengen van de
godsdienstgeheimen van ons genootschap, doch mij er wel voor hoeden
deze aan buitenstaanders uit te leveren.*

*Om onze geheimleer te redden zou ik mijn leven in de waagschaal
werpen: de boeken die de leer bevatten met de namen der auteurs zal ik
nauwgezet bewaren. ”*

Dit alles lezend zou men kunnen denken dat Flavius Josephus menig element uit het christendom aan de Essenen toeschrijft. Wij kunnen eruit opmaken welk een verheven geest in hun orde heerste.

Uit Jezus' houding, later, jegens de Essenen, blijkt dat Hij hun zeer genegen was. Zonder zich met hen, als zodanig, in te laten, verdedigde Hij hen tegen de Farizeeën.

Er bestond ook een **genootschap van gehuwde Essenen**, dat met de orde der strikte Essenen in verbinding stond. Hun verhouding was als die van derde orden tegenover hun respectievelijke eerste orde in de katholieke Kerk.

Zij trachtten in hun huwelijk en in de wereld de levenswijze van de strikte Essenen van zo dicht mogelijk na te volgen, ook hun kuisheid, want, zegt Flavius Josephus, zij munten uit door strenge zeden; de echtgenoten scheidden van bed, zodra de vrouw ontvangen had en dit voor zolang de zwangerschap duurde. De getrouwde Essenen waren zowat overal verspreid te lande en in de steden en waren gastvrij voor elkaar. Op reis hoefden zij zich geen zorgen voor onderdak te maken.

Zij woonden ook in den vreemde, tot op Cyprus en in Egypte. Hier heeft Filo met veel lof en bewondering hun leven beschreven; het werd geheel geleid naar de geest en in afschuw voor de ondeugd. Men noemde hen daar therapeuten. In hun opvatting verschilden zij een weinig van de Essenen in Palestina.

Die in Egypte hechtten meer belang aan speculatieve beschouwing en navorsing van de waarheid, om er vervolgens naar te leven; maar die in Palestina stelden de praktische deugdoefening op de voorgrond.

Toen de Evangelist Markus het evangelie in Egypte kwam verkondigen, vond hij vele aanhangers onder hen. De strikte Essenen woonden er in gemeenschappen. Markus bezielde deze met een meer specifiek christelijke geest en in feite maakte hij hun gestichten tot kloosters.

In hun liefde tot Christus vonden die bekeerlingen kracht om nog strenger te gaan leven dan vroeger en zich ijveriger op de beschouwing toe te leggen.

In wat Filo over hen zegt constateert men veel christelijke elementen en ook wel wat dichterlijke overdrijving.

Het moederhuis van de Essenen in Palestina is waarschijnlijk te Qumram geweest, nabij de noordwesthoek van de Dode Zee. De resten van een groot gebouwencomplex wijzen geheel op zulk een inrichting. Onze K. (= Katarina Emmerick) noemt dat instituut nooit uitdrukkelijk, maar geen wonder: uit de opgravingen is gebleken dat het een hele tijd verlaten heeft gelegen: in deze periode viel het openbaar leven van Jezus.

In die gebouwen vindt men o.m. de gemeenschappelijke zaal die K. straks zal vermelden bij de Essenen op de Sinai.

Vele geleerden veronderstellen dat het ontstaan van deze godsdienstrichting teruggaat tot het midden van de 2^e eeuw voor Christus, omdat Flavius Josephus er omstreeks die tijd voor de eerste maal gewag van maakt, nl. onder de regering van Jonatan de Makkabeër. De gevolgtrekking is niet geheel logisch.

Ook denkt K. er anders over, zoals we reeds zagen; verder zullen wij zien dat zij in het gelijk kan zijn; na het verdwijnen van de Joden als natie in 135 na Christus, hebben afzonderlijke groepjes nog enige tijd stand gehouden. Ook in Palestina hebben vele Essenen zich tot het christendom bekeerd en wel vanaf de eerste Pinksterdag.

Na hun uiteendrijving in 70 kwamen zij in nog groter getal over; zij waren overigens door hun mentaliteit, instelling en geloofsopvattingen geheel op het christendom voorbereid.

Dat de **Essenen** achtereenvolgens drie namen gehad hebben, is een verzekering van K. die onze aandacht verdient.

1. Hun eerste naam was **Eskarenen**. Bij dit woord plaatst Brentano de volgende nota, die hier even ingekort en vereenvoudigd, wordt weergegeven.

Hij zegt:

“Dit werd uit de mond van de zienster aangetekend in augustus 1821. Toen hij het in juli 1840 met het oog op de publicatie herlas raadpleegde hij een taalkundige nopens de betekenis van het woord ‘Askara’ en kreeg ten antwoord: Askara betekent gedachtenis, herinnering, commemoratie; zo noemde men het deel van de bloedige offers, dat op het altaar verbrand werd ‘in memoriam’, d.i. om God te verheerlijken en Hem zijn beloften van barmhartigheid indachtig te maken.

De onbloedige offeranden, zo vervolgde die zegsman, of die spijsoffers bestonden gewoonlijk uit de fijnste tarwebloem die met olie gekneet en waarop dan wierook gestrooid werd. De priester verbrandde al de wierook en een handvol van het met olie gedrenkte meel of van het hiermee gemaakte gebak en dit was het Askara-gedeelte van het spijsoffer (Lev. 2, 2. 9. 16). Bij de toonbroden was alleen de wierook het Askara (Lev. 24, 7), enz.”

Nu zegt Brentano verder:

“De zuster heeft niet gezegd, maar men kan vermoeden waarom de eerste naam der Essenen aan het woord **Askara** ontleend werd. Het Askara was het deel van het offer dat uitsluitend aan God voorbehouden was, terwijl de overige gedeelten door priesters en offeraars genuttigd mochten worden.

De Essenen waren door hun levenswijze, onthouding en zelfverloochening meer aan God dan aan de mensen gewijd. Wel moest het gehele godsvolk een offer zijn voor God, doch slechts in

ruimer betekenis en niet onverdeeld, maar de Essenen leefden geheel voor God als zijn absoluut eigendom. Zij waren tegenover de Israëlieten wat het Askaragedeelte was tegenover de rest van het offer ten aanzien van God.”

Aldus Brentano.

Wat nu de drie achtereenvolgende benamingen der Essenen betreft, K. Emmerick schijnt wel in het gelijk gesteld te moeten worden.

Vooreerst, bovenstaande nota toont aan, dat die eerste naam bijzonder goed past op de Essenen, die uitsluitend leefden voor God.

2. Hun tweede naam was **Chasideeën**.

Dit betekent de barmhartigen, de vromen en ook deze hoedanigheid was hun eigen. Er is echter meer.

Van de Chasideeën is in de boeken van de Makkabeeën driemaal sprake, nl. I Makk. 2, 42; I Makk. 7, 13; II Makk. 14, 6.

Alles wat in deze passages over de Chasideeën gezegd wordt, komt treffend overeen met wat Flavius Josephus beweert van de Essenen: zij waren uiterst vroom, rechtschapen, woordgetrouw, eerbiedig jegens hun oversten, vredelievend, maar werd de oorlog hun eenmaal opgedrongen, dan dapper en onverschrokken; zij hadden hun leven veil (= ze wilden hun leven opofferen) voor de verdediging van een verheven zaak: godsdienst, geloof, vaderland, vrijheid.

Inderdaad, toen Mattatias, de vader der Makkabeeën het sein van de opstand tegen de goddeloze Syriërs gegeven had, “sloot zich een groep Chasideeën bij hen aan; het waren dappere Israëlieten die allen met hart en ziel voor de Wet opkwamen” (I Makk. 2, 42).

“Ze deinzen niet terug voor de dood, zegt Flavius Josephus, maar geven gaarne hun leven voor een edele zaak. Nog in de laatste joodse oorlog is het op duizend en nogmaals duizend manieren gebleken dat hun moed onoverwinnelijk is.”

De afgevalen hogepriester Alkimus bekleeg zich bij de Syrische veldheer Demetrius: “De Joden die Chasideeën genoemd worden , maken telkens oorlog en oproer en laten het rijk niet tot rust komen.” (II Makk. 14, 6).

Dus berusten zij niet in de antireligieuze drijfverijen van de goddeloze Syriërs, die hun het heidendom willen opdringen.

4.

De Essenen hadden ten tijde van de grootouders der H. Anna tot geestelijk opperhoofd een oude profeet; hij heette Archos of Arkas en woonde op de berg Horeb⁷. Hun inrichting geleek sprekend op die van een kloosterorde. De kandidaten of postulanten moesten een jaar proeftijd doormaken en werden dan volgens profetische verlichtingen van Boven voor korter of langer tijd aanvaard.

De eigenlijke leden der orde, die in communitie leefden, onderhielden **het celibaat**.

Doch er waren mensen die uit de orde gekomen waren (na er hun opvoeding genoten te hebben) of ermee verbonden waren; dezen volgden in **de huwelijks staat** met hun gezin, hun kinderen en

Toch verkiezen zij vrede boven oorlog: “Nu waren de Chasideeën de eersten onder de Israëlieten, die de vijand om vrede verzochten (tijdens onderhandelingen); immers zij dachten: er is een priester uit het geslacht van Aäron met het leger meegekomen. Deze zal ons zeker geen onrecht aandoen. ”

Ook rekenden zij op de woord- en beloftegetrouwheid van de Syrische veldheer Bakchides. Woordbreuk was voor hen immers ondenkbaar. Maar ze werden bedrogen, gevangen genomen en 60 van hen vermoord (cfr. I Makk. 7, 13-16).

Hier komt naar voren hun eerbied voor de priester – zij stammen overigens van priesters af, volgens K.E. – hun vertrouwen op beloften en eden, daar zijzelf woordgetrouw zijn, enz.

Tenslotte wint de mening dat de naam Esseen hetzelfde betekent als **Chasideeër** hedendaags hoe langer hoe meer veld.

Laten wij dus besluiten dat de verklaring van K.E. dat de drie benamingen achtereenvolgens hetzelfde soort mensen aangeduid hebben, op zijn minst sterke aanbeveling verdient.

⁷ Arkos is waarschijnlijk een algemene naam met de betekenis van Opperhoofd, Bestuurder, ordesgeneraal, enz.

dienstpersoneel een levenswijze die in vele opzichten met de kloosterregel van de strikte Essenen overeenkwam.

Tussen deze aangeslotenen en de eigenlijke Essenen bestond ongeveer dezelfde verhouding als in onze dagen tussen de derdeordelingen en de katholieke kloosterorden.

Immers, de gehuwde Essenen wonnen in alle gewichtige aangelegenheden en inzonderheid bij de uithuwing van iemand der hunnen, de raad en de voorlichting in van het opperhoofd der Essenen, de oude profeet op de berg Horeb.

De grootouders van Anna behoorden tot dit soort van gehuwde Essenen.

Er bestond later ook nog **een derde soort** van Essenen die alles overdreven en zo tot grove dwalingen vervielen, maar de anderen duldden hen niet in hun midden.

De eigenlijke Essenen besteedden veel aandacht aan profetische dingen: hun opperhoofd op de berg Horeb kreeg daar in de grot van Elias herhaaldelijk goddelijke openbaringen met betrekking tot de komst van de Messias⁸.

⁸ Katarina zegt elders ook: "Hun opperhoofd deed voorzeggingen."

Ik citeer uit Coll. Brug., 1952, pag. 367:

"In de schriftrol met het commentaar op Habakuk, te Qumram in 1947 gevonden, wordt de Overste van de gemeenschap (Essenen) Meester van de gerechtigheid genoemd: hij is priester, een godsdienstig hoogstaand mens, onverschrokken in het verdedigen van de Wet en de waarheid.

Hij bezit het charisma om de mysterieuze orakels van de profeten te verklaren; hij spreekt woorden die komen uit de mond van God; hij is leider, het hoofd van de gemeenschap van het verbond, zoals de sekte zich heet."

Dit alles wijst op de juistheid van K.'s mededelingen over Arkos' profetische gaven; het commentaar op Habakuk bevat authentieke voorspellingen.

Arkos is overigens een soort hogepriester; inderdaad, tegenhanger van de hogepriester te Jeruzalem en men weet dat deze soms openbaringen ontving en ook voorspellingen deed. Aldus zelfs Kaifas.

Hij kende het geslacht, waaruit de moeder van de Messias zou voortspuiten en telkens als hij aan de voorouders der H. Anna iets in huwelijksaangelegenheden voorspelde of aanraadde, zag hij dat het tijdperk van de Verlosser naderde. Hoelang echter de geboorte van 's Heren Moeder door de zonden nog verhinderd of vertraagd zou worden, wist hij niet. Daarom hield hij niet op aan te manen tot boete, versterving, gebed en inwendige zelfverloochening. In deze godgevallige praktijken hadden de Essenen van oudsher, steeds met hetzelfde doel, een schitterend voorbeeld gegeven.

Voordat Jesaja (760) de Essenen in een beter organisatie met uitgewerkter levensregel verenigd had (zie nr. 3), leefden zij als vrome Israëlieten verspreid. In geest van boete en versterving droegen zij voortdurend dezelfde klederen, zonder ze te verstellen tot ze hun van het lichaam vielen. Zij kampten vooral tegen de zinnelijkheid, ook de gehuwden, en vaak woonden dezen, met wederzijds goedvinden, lange tijd van elkander gescheiden in afgezonderde hutten (cfr. I Kor. 7, 5).

Wanneer zij evenwel samenleefden en gemeenschap hadden, geschiedde dit alleen met het oog op een heilig nakomelingschap, dat zou kunnen bijdragen tot de spoediger komst van de Verlosser. Zo zag ik mannen gescheiden van hun vrouwen eten en pas als de man van tafel weggegaan was, kwam de vrouw haar maaltijd gebruiken. Reeds in die verre tijden waren er onder de gehuwde Essenen voorouders van de H. Anna en van andere heilige personen.

Ook Jeremia (650) stond met hen in betrekking en die mensen welke men 'kinderen of leerlingen der profeten'⁹, waren

Joannes doet opmerken dat Kaïfas zijn profetie deed uit kracht van zijn waardigheid: *cum esset pontifex* (11, 49-52).

Volgens onze zienster waren de hogere oversten van de Essenen meestal begenadigde personen.

⁹ Kinderen van de profeten. –

uit hun midden gekomen. Zij woonden in groot getal in de woestijn in de gebergten Horeb en Karmel. Ook in Egypte zag ik in een later tijdperk velen van hen. Ik heb ook gezien dat zij door oorlog een tijdlang van de Horeb verdreven en door nieuwe

Uit de H. Schrift is op te maken dat zij een soortgelijk leven als de Essenen leidden. Reeds in de periode van Samuel en Saül, d.i. omstreeks 1100 bestonden er profetenleerlingen.

Ze worden nogmaals vermeld ten tijde van Elias (870) en onder diens opvolger Elizeüs.

In de H. Schrift worden meerdere plaatsen genoemd waar zulke groepen leefden: te Giba, Ramata, Betel, Gilgal, Jericho. Zulk een groep heette school, d.i. vereniging, gemeenschap en aan 't hoofd stond een overste, die zijn leerlingen Gods Wet voorhield en verklaarde; niet zelden was hij bovennatuurlijk verlicht en begunstigd.

Elias schijnt aan het hoofd van zulk een school gestaan te hebben. Tijdens de vervolging van Achab leefden velen van hen verborgen in de spelonken van de Karmel.

Na Elias werd Elizeüs als hun hoofd door hen erkend.

Zulke communititeiten telden soms tot 100 leden (II Kon. 4, 43).

Tot die instelling behoorden ook gehuwde personen (II Kon. 4, 1), maar zij leidden geen gemeenschappelijk leven zoals de strikte ordeleden. Hun doel was om door een heilige levenswandel God te verheerlijken, eigen volmaaktheid te bewerken en de godsdienst te bevorderen en aan de naaste alle goed te bewijzen.

Uit de H. Schrift kan nog worden afgeleid dat hun leven beter en duurzamer ingericht was ten tijde van Elias (cfr. D.B. Ecole 2).

De oude exegeten, in navolging van Hiëronymus, Cassianus, Isidorus zagen in hen een soort kloosterlingen, die zich onder het gezag van een overste oefenden in alle praktijken van het kloosterleven. Ook onder hen werden profeten gevonden (cfr. II Kon. 2, 3-7). Zoals bij de Essenen verving bij hen een eed de beloften van ons kloosterleven. Het schijnt dus wel dat die profetenleerlingen essentieel hetzelfde leven leidden als de Essenen en, daar K.E. beweert dat ze uit hen voortgekomen zijn, er misschien een vertakking van waren.

Ten tijde van Elias waren zij beter ingericht, zegden wij. Dit stemt overeen met wat K.E. zal zeggen dat Elias de levenswijze van de Essenen, of hoe zij toen ook heetten, doeltreffender geregeld heeft. Dit belet niet dat Jesaja ze later nog beter organiseerde (zie nr. 3).

opperhoofden weer bijeengebracht werden. Tot hun getal behoorden ook de Makkabeeën¹⁰.

Zij hadden een grote verering voor Mozes en waren in het bezit van een kledingstuk van hem, dat hij eenmaal aan Aäron geschonken had en dat van deze tot hen gekomen was; zij beschouwden het als hun heiligste voorwerp en ik heb in een gezicht gezien dat zowat 15 van hun mannen bij de verdediging van die heilige relikwie gesneuveld zijn.

Hun opperhoofden die profeten waren, kenden de heilige geheimenissen van de Verbondsark¹¹.

De eigenlijke celibataire Essenen waren van een ongelofelijke kuisheid en godsvrucht. Zij namen kinderen aan en leidden ze op tot grote heiligheid. Om lid van de strenge orde te mogen worden, moest men 14 jaar oud zijn. Reeds beproefde postulanten moesten slechts één proefjaar, anderen echter moesten er twee ondergaan. Zij dreven geen handel, behalve dat zij de voortbrengselen van hun landbouw ruilden tegen benodigdheden. Had een hunner zwaar gezondigd, dan werd hij door de banvloek, die het opperhoofd tegen hem uitsprak, uit hun midden gestoten.

¹⁰ Hier bedoelt K. de schriftgeleerde Eleazar met de 7 Makkabese broeders en hun moeder. Zij worden de Makkabese martelaren genoemd omdat hun foltering in het 2^e boek van de Makkabeeën verhaald staat.

Zonder twijfel heeft Flavius Josephus deze heldhaftige martelaren op het oog, wanneer hij van de Essenen zegt: “zij lieten zich folteren met vuur en ijzertuigen; zij lieten zich de beenderen radbraken, liever dan verboden spijzen te eten. Te midden van de tormenten kwam geen klacht op hun lippen; zij dreven de spot met hun beulen en spraken geen woord om hen milder te stemmen.”

Hier worden klaarblijkelijk die Makkabese broeders en hun moeder bedoeld. Zowel uit Flavius Josephus als uit K.E. weten wij dat ze Essenen waren en dus meteen dat zij die heldhaftigheid uit hun geloofsovertuiging en godsdienst putten.

¹¹ Hier is voor de eerste maal de ‘geheimzinnige zegen’ uit de Verbondsark bedoeld. K.E. zal er vaak op terugkomen. In nr. 25 spreken wij er uitvoerig over.

Deze ban had een kracht als die van Petrus over Ananias, die er door getroffen, aanstonds stierf (Hand. 5, 5-10).

Op profetische wijze wist het opperhoofd wie gezondigd had. Ik zag ook Essenen, die slechts boetstraffen moesten ondergaan. Men liet hen, tot waarschuwend voorbeeld, rechtstaan in een stram kleed, waarvan de uitgestrekte, stijve mouwen van binnen met stekels bezet waren.

5.

In het gebergte Horeb waren vele kleine grotten¹² die de Essenen tot wooncel dienden. Tegen een ruimere grot was met lichte wanden van vlechtwerk een vergaderzaal aangebouwd. Hierin kwamen zij 's middags om 11 uur samen om hun maaltijd gemeenschappelijk te gebruiken. Ieder vond op zijn plaats een beker en een broodje. De overste ging van plaats tot plaats en zegende het brood voor ieder afzonderlijk. Na de maaltijd keerde iedereen in zijn cel terug. In die vergaderzaal zag ik een altaar waarop overdekte, gewijde broodjes stonden; het waren als heilige voorwerpen en ik geloof dat ze bestemd waren om aan de armen uitgedeeld te worden.

De Essenen hadden veel tamme duiven; ze kwamen uit hun handen eten; ze dienden hun ook tot voedsel maar speelden ook een rol bij godsdienstgeplogenheden. Zij spraken er dan een formule over uit en lieten ze vliegen.

Ik zag ook dat zij op degelijke manier lammeren de woestijn in dreven¹³, nadat zij er eveneens bepaalde woorden over hadden uitgesproken, als moesten zij hun zonden op zich nemen.

¹² Te allen tijde hebben deze grotten aan talrijke anachoreten (= Bijbelse figuur of naam; iemand die alleen en in afzondering leeft) een onderkomen verschaft. Op sommige tijdstippen beliep hun getal, volgens de geograaf Dapper (1680) niet minder dan 14.000.

¹³ Dit gebruik is overgenomen uit de Wet.

Ik zag de Essenen driemaal in het jaar ten tempel naar Jeruzalem gaan¹⁴. Onder hen waren ook priesters bij wie de zorg voor de heilige gewaden berustte. Zij hadden tot taak die te reinigen en te onderhouden; door een geldelijke bijdrage hadden zij er ook voor te zorgen dat er op tijd nieuwe vervaardigd werden.

Hun hoofdbedrijf bestond, naar ik zag, in landbouw en veeteelt, maar meer nog in tuinbouw. De berg Horeb was tussen hun cellen vol tuinen en vruchtbomen¹⁵. Ook werd er geweven en

Op de Verzoendag, 10 Tisri, moest een bok met de zonden van het volk beladen, de woestijn ingedreven worden (zie nr. 734).

Wij lezen dat de Essenen lammeren de woestijn indreven. Deze praktijk is ontleend aan, of volgt uit Lev. 16.

Op de verzoendag der Joden werden twee bokken aangeduid om een rol in de plechtigheid te vervullen, met het bloed van de een die geslachtofferd werd, verrichtte de hogepriester reinigingsplechtigheden. De andere bok belaadde hij met de misdaden en overtredingen van het volk en liet hem in die woestijn brengen en dan verder jagen om met de zonden der mensen in die woestijn te verdwijnen en te sterven (Lev. 16, 18-22 en verder in dit fasc. nr. 5 de reeds aangeduide plaatsen). De Essenen volgden dezelfde ritus, maar gebruikten hiervoor een lam, zegt K.E.

Joannes de Doper stond nader bij de Essenen als een vriend van hen, dan bij het officiële Jodendom en gebruikt dan ook, om Jezus aan te duiden die de zonden van de wereld op zich is komen nemen, wegdragen en vernietigen, het beeld van een lam; zie vooral fasc. 11, nr. 315 en fasc. 12, nr. 350. Dit werpt een bijzonder helder licht op een uitdrukking in onze liturgie bij de Communieritus: "Ziet het LAM GODS, ziet Hem die de zonden van de wereld wegneemt!"

¹⁴ De Essenen vierden hun eigen godsdienstplechtigheden, doch deze waren geschoeid op die van Jeruzalem, of beter op de Wet. Aan de tempeldienst hadden zij toch enig aandeel, daar zij offers naar de tempel stuurden of brachten. Dit is te aanvaardbaarder, daar zij te Jeruzalem een eigen kwartier hadden.

Volgens Flavius Josephus heette de zuidwestpoort 'de Essenenpoort'. Het is de Mestpoort van of uit Neh. 3, 13-14. Hun wijk zal dus in de nabijheid van die poort geweest zijn. Doch ze boden geen offerdieren aan ter slachting.

¹⁵ De even genoemde Dapper vermeldt in de 17^e eeuw op de berg Sinaï "vele ommuurde tuinen met velerlei fruitbomen en wijnstokken. Vele kleine kapellen staan er verspreid. Bij ieder daarvan hebben de Grieken een huis

vlechtwerk verricht en priesterklederen geborduurd; ik zag dat zij niet zelf hun zijde wonnen: ze kwam hier van elders in bundels toe en zij betaalden er voor met de producten van hun bedrijf.

De Essenen bezaten te Jeruzalem een eigen wijk en ook in de tempel was hun een plaats voorbehouden. Wegens hun strenge zeden stonden zij niet in de gunst van de andere Joden.

Ik zag ook dat zij geschenken naar de tempel zonden, b.v. buitengewoon grote druiven, die tussen twee mannen aan een stok gedragen werden. Ook stuurden zij er lammeren heen, echter niet om geslacht te worden; men stak ze, meen ik, slechts in een tuin. Ik heb niet gezien dat de eigenlijke Essenen in de laatste tijd bloedige offers naar de tempel brachten.

Ik zag dat zij, alvorens de reis naar de tempel te ondernemen, zich telkens eerst door gebeden, vasten en boetedoening, meer bepaald door geselingen, er op voorbereidden. Begaf eventueel een van hen zich met bezwaard geweten naar het heilig huis van God, zonder eerst zijn zware schuld door boete uitgewist te hebben, dan was een plotselinge dood doorgaans het gevolg van zijn roekeloze daad. Troffen zij onderweg of zelfs te Jeruzalem zieken of hulpbehoevenden aan, dan onderbraken zij hun reis en gingen niet naar de tempel, alvorens dien ongelukkige alle mogelijke hulp verleend te hebben.

Ik zag dat de Essenen ook de geneeskunde beoefenden. Zij verzamelden kruiden en bereidden dranken; zij genazen zieken door hun de handen op te leggen, of ook door zelf in gans hun lengte en met uitgestrekte armen op de zieke te gaan liggen; zij genazen er zelfs uit de verte, wanneer sommige zieken die zelf niet konden komen, iemand zonden in hun plaats; aan dezen verrichtten de Essenen dan de handeling, die zij anders aan de zieke gedaan zouden hebben. Men lette op het ogenblik van de

met een tuin vol vruchtbomen en voorzien van goed water.”
(Arabië, 82, 89, 90).

handeling en dit kwam steeds overeen met het ogenblik van de genezing.

Ik zag dat de Essenen op Horeb in de wanden van hun spelonken getraliede holten hadden; zij bewaarden daarin zorgvuldig oude, heilige gebeenten, die zij netjes in boomwol en zijde gewikkeld hadden. Dit waren gebeenten van profeten die hier gewoon hadden en ook van Israëlieten die in die omgeving gestorven waren. Er stonden kleine plotten bij met levende, groene planten; zij plaatsten brandende lampen vóór die gebeenten, vereerden die en baden er bij.

6.

Alle ongehuwde Essenen die op Horeb en elders een gemeenschappelijk leven leidden waren van een buitengewone zindelijkheid; zij droegen lange witte klederen. Hun opperhoofd op de berg Horeb droeg bij bepaalde gebedsplechtigheden een eigenaardig, wonderlijk priesterornaat; het vertoonde een grote overeenkomst met dat van de Hoge priester te Jeruzalem, maar het was korter en minder luxueus.

Wanneer hij in de grot van Elias op de berg Horeb tot God bad en dan profeteerde, was hij steeds uitgedost met dit heilig kleed dat uit zowat acht delen bestond. Hieronder was een zeer eerbiedwaardig, heilig stuk, een soort schouderkleed of scapulier¹⁶, dat borst en rug bedekt en dat Mozes op het blote lijf

¹⁶ Een soort schouderkleed of scapulier. – Met het oog op de verdere, veel belangrijker verhalen en commentaren gaan wij hier niet in op de gewaden van de hogepriester te Jeruzalem, waarvan die van Arkos een nabootsing waren.

Alleen geven wij wat uitleg over het door K. zo genaamde scapulier, maar ook hiervan slaan wij K.'s uiterst gedetailleerde beschrijving over. Zij spreekt herhaaldelijk en wel onder verschillende benamingen van een scapulier, een volkskledingstuk dat men op het blote lijf droeg; het bestond uit twee stukken nogal stijve stoffe, die tot tamelijk laag borst en rug bedekten, met een band op de schouders samenhangen en onder de armen op de heupen eveneens verbonden waren.

Dit kleed was bij Arkos primitief gebleven.

gedragen had; het was van hem tot Aäron gekomen en later in het bezit van de Essenen geraakt. De profeet Arkos, hun opperhoofd op de berg Horeb, droeg dit overworpel of schouderkleed op zijn blote lichaam, wanneer hij in vol ornaat uitgedost, om profetische verlichtingen bad tot God.

7.

De Essenen waren in hun levenswijze zeer streng en matig; zij leefden bijna uitsluitend van de vruchten die zij in hun tuinen overvloedig kweekten. Arkos zag ik doorgaans gele bittere kruiden eten.

Ongeveer 100 jaar voor de geboorte van Christus zag ik nabij Jericho een zeer vroom Esseen die **Chariot** heette.

Bij de hogepriester had het zich ontwikkeld tot het zo prachtige, zogenaamde efod.

(De 'efod' was een uit kostbaar materiaal vervaardigd gewaad, ook wel een 'lijfrok' genoemd, dat in het oude Israël werd gedragen door de hogepriester.

Efod = amtskleed voor priesters; Bijbels priestergewaad; borstbedekking van een Israëliische priester; deel van de oud-joodse priesterkleding; gewaad dat men draagt bij erediensten).

Zowel bij Arkos als bij de hogepriester was in het stuk dat de borst bedekte, een uitsnijding; deze was bij de hogepriester vierkantig, bij Arkos driehoekig.

Hierin paste een ander stuk stijve stoffe, dat dubbel was en zo een soort zakje of tas vormde, respectievelijk ook vierkantig en driehoekig.

In dit soort zakje waren orakeltekens verborgen, uit kracht waarvan beiden voorspellingen konden doen, wanneer God dit wilde.

Die tekenen heetten bij de hogepriester 'Urim en Tummim'.

Van deze twee benamingen is de betekenis onbekend.

K.E. weet dat die ingezette driehoek bij Arkos iets bevatte, maar bekend onkundig te zijn van wat er in verborgen was.

De hogepriester droeg dit efod niet op het blote lichaam, Arkos echter wel zijn scapulier.

Bij beiden mogen nog vermeld worden de belletjes aan de onderzoom van hun kleed, die door hun gerinkel de mensen of kluizenaars tot de goddelijke diensten riepen.

Arkos, de oude profeet op de berg Horeb, stond 90 jaren aan het hoofd der Essenen. Ik zag hoe de grootmoeder van de H. Anna, alvorens haar huwelijk aan te gaan, hem om raad kwam vragen. Het kwam mij merkwaardig voor dat die profeten steeds meisjes aankondigden en dat de voorouders der H. Anna en ook Anna zelf meest dochters hadden. Het scheen mij alsof al hun gebed en vrome levenswandel ten doel had van God de weldaad, de zegen van vrome moeders te bekomen, uit wier nakomelingschap de H. Maagd, de Moeder van de Verlosser zelf en de families van zijn voorloper, van zijn volgelingen en dienaren geboren moesten worden.

De plaats waar het opperhoofd op de berg Horeb zijn gebeden en voorspellingen deed, was de grot waarin Elias zich hier had opgehouden (cfr. I Kon. 19, 8-9). Om die te bereiken moest men langs vele trappen de berg bestijgen en dan door een kleine, ongemakkelijke ingang met een paar treden in de grot afdalen. Alleen de profeet Arkos kwam daar binnen. Dit was voor de Essenen hetzelfde, als trad de hogepriester het Heilige der Heiligen van de tempel binnen: deze grot was hun Allerheiligste. Daarbinnen bevonden zich enige geheimvolle voorwerpen; de inhoud en betekenis er van zijn moeilijk onder woorden te brengen. Wat ik er over zeggen kan, wil ik nochtans vertellen: ik heb het gezien, toen Anna's grootmoeder de raad van de profeet kwam inwinnen.

De grootmoeder en moeder van Anna.

8.

De grootmoeder van Anna was afkomstig van Mara in de woestijn (zie nr. 4), waar haar familie die tot de gehuwde Essenen behoorde, goederen bezat. Haar naam luidde ongeveer **Moroeni**

of Emoroen. Er werd mij te verstaan gegeven dat dit zoveel betekent als ‘goede of verheven moeder’¹⁷.

Toen de tijd van haar uithuwelijking naderde, dongen velen naar haar hand en ik zag haar naar de profeet op de berg Horeb gaan, opdat deze haar keus zou bepalen. Zij trad daar in een afgezonderde wacht- of spreekplaats bij de grote vergaderzaal en sprak door een tralie met de profeet, die zich in de zaal bevond: het was als biechtte zij. Slechts op deze wijze mochten de vrouwen hier naderen.

Daarna zag ik de profeet Arkos zijn plechtig priestergewaad aandoen en zo in vol ornaat langs vele trappen de berg opstijgen naar de top van de Horeb. Door de lage ingang daalde hij hier enige trappen af in de grot van Elias. Hij deed de kleine deur van de grot achter zich dicht en opende een gat in het rotsgewelf, waardoor nu het licht binnenviel. De profetengrot was van binnen net bewerkt en bekleed. Er drong een schemerlicht binnen.

Ik zag daar aan de wand – doch in het halfdonker niet meer duidelijk – een klein altaar in de rots uitgehouden en bemerkte meerdere heilige voorwerpen, ook enige potten met levende, lage plantheestertjes. Deze plant ken ik; ze groeit ook bij ons, doch minder krachtig.

Door hun bloeien of verwelken gaven deze planten aan de profeet, als hij in helderziende toestand was, het een of ander te kennen. Midden tussen deze kleine heesters ontwaarde ik iets als een

¹⁷ Nota van Brentano: Deze namen zijn onveranderd weergegeven, zoals K. ze uitsprak op 16 augustus 1821; ook de betekenis: doorluchtige, verheven moeder, deelde zij mee. Een taalgeleerde verklaarde mij in 1840 dat dit inderdaad de betekenis is van het Hebreeuwse woord ‘Emromo’.

Tot hier Brentano's nota.

Men kan de naam vergelijken met de naam Abram.

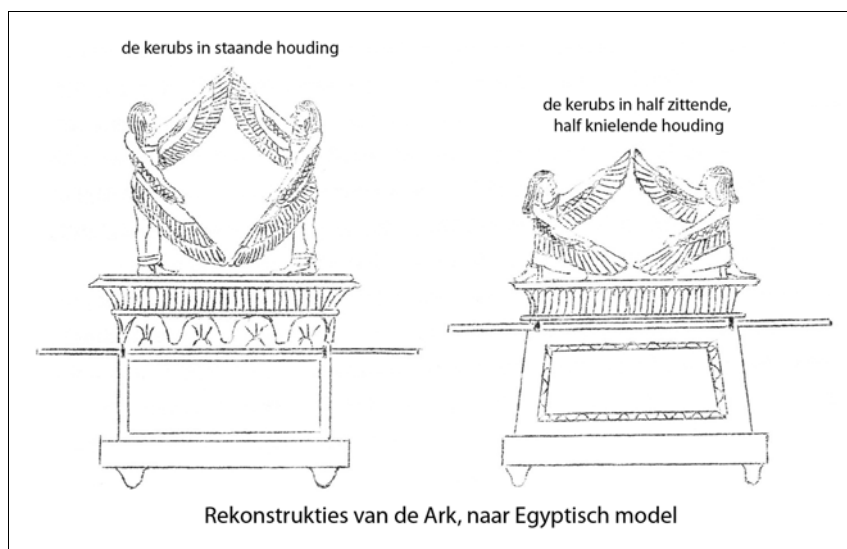
‘AB’ = ‘VADER’; ‘EM’ = ‘MOEDER’.

In het Arabisch luidt het: ABOE en OEMM; in het Assyrisch ook ABOE.

In die varianten zit overal het stamwoord RAMA, d.i. verheven of hoog zijn, figuurlijk: doorluchtig. De Assyrische vorm voor Abram is: Aboe Ramoe.

hoger boompje; zijn bladeren kwamen mij geelachtig voor en gedraaid als een slakkenhuisje. Er vertoonden zich op dit boompje aan mij als kleine figuren.

Ik kan op het ogenblik niet zeker zeggen of het een levend boompje was, dan wel een kunstmatig namaaksel in de aard van een wortel of stamboom van Jesse¹⁸. Aan dit boompje was, evenals aan een wortel of stamboom van Jesse te zien hoe nabij de komst der H. Maagd genaderd was. Het boompje scheen mij levend te zijn en tevens een soort bergplaats of bewaarkast. Inderdaad, ik zag dat er de bloeiende twijg, de staf van Aäron, die weleer in de Ark des Verbonds had berust, bewaard werd.

¹⁸ Nota van Brentano: hier bedoelt de zienster waarschijnlijk de afbeeldingen of voorstelling, die men ook bij ons veel ziet, van de geslachtsboom van Christus, die bekend zijn onder benaming van 'wortel of stamboom van Jesse'.

Wanneer Arkos voor een uithuwelijking onder de voorouders van de H. Maagd, in de grot van Elias om een openbaring bad, hield hij die staf van Aäron in de hand.

Moest dit huwelijk bijdragen tot het geslacht waaruit de H. Maagd zou stammen, dan bracht de staf van Aäron een spruit voort en deze op haar beurt een of meer bloemen. Sommige bepaalde spruiten duiden reeds zekere voorouders der H. Anna aan en kwamen deze nu bij de profeet ten rade over een huwelijk dat zij voornemens waren aan te gaan, dan nam Arkos de spruiten in acht, die betrekking op hen hadden en profeteerde naar gelang ze zich verder ontwikkelden.

9.

Er was echter ook nog een ander heilig voorwerp in het bezit van de Essenen in de grot van Elias, en wel een gedeelte van het eigenlijke, allerheiligste geheim uit de Verbondsark (zie verder nr. 25). Dit was in het bezit der Essenen gekomen, toen de Ark een keer in de handen van de vijanden viel.

(Bedoeld schijnt niet I. Sam. 4, want K. maakte hier onduidelijk gewag van een tweespalt onder de levieten).

Alleen de heiligste onder de hogepriesters en enige profeten kenden dit geheimnisvol, allerheiligste voorwerp dat met de schrik van God in de Verbondsark verborgen was; ik meen nochtans vernomen te hebben dat het een en ander daarover in enkele, mysterieuze, diepzinnige, doch weinig gekende boeken van oude, verlichte Joden te vinden is¹⁹.

Dit allerheiligste geheim bevond zich niet meer in zijn geheel in de Verbondsark van de door Herodes herbouwde tempel²⁰.

¹⁹ Nota van Brentano:

Toen ik in juli 1840, bijna 20 jaar na deze mededeling op het punt stond dit geschrift in druk te geven, vernam ik van een Hebreeuws taalgeleerde dat het Kabbalistisch boek 'Schar' veel bevat dat op dat voorwerp betrekking heeft.

²⁰ Een deel was bij Arkos op de Sinaï terechtgekomen.

Het was geen werk van mensenhanden; het was een mysterie, het allerheiligste geheim van de goddelijke zegen. Deze moest bijdragen tot de komst van de genadevolle heilige Maagd, uit wie het goddelijk Woord door de overschaduw van de H. Geest een lichaam aangenomen heeft en God mens geworden is.

Ik zag een deel van dit heilig voorwerp dat zich voor de Babylonische gevangenschap onverdeeld in de Verbondsark bevond, nu hier bij de Essenen bewaard in een bruine, glanzende kelk, die mij uit één stuk van een enkele edelsteen vervaardigd scheen. Ook met behulp van dit heilig voorwerp, door middel van de verschijnselen die er zich aan vertoonden, deden zij voorspellingen. Het leek dikwijls of er kleine bloesems aan ontloken.

Toen Arkos in de grot van Elias binnengetreden was, sloot hij de deur achter zich, knielde neer en bad. Door de opening in het gewelf blikte hij hemelwaarts en wierp zich vervolgens ter aarde op zijn aangezicht²¹.

Nadat Joakim het ander deel heel kort vóór de ontvangenis van Maria uit de Ark ontvangen had, was het geheel uit de Ark en de tempel verdwenen.

²¹ Hier hebben wij de klassiek oosterse gebedshoudingen en bewegingen, die in het Oosten en bij alle mohammedanen nog gebruikelijk zijn.

Na omhoog geblikt te hebben buigt men zich, knielt en brengt het aangezicht of voorhoofd tegen de grond.

Ze zijn in vele schriftuurpassages vermeld, zelfs in het Nieuw Testament. We noemen slechts enkele plaatsen: Ex. 4, 31; Nehem. 8, 6; Gen. 18, 2; Mt. 2, 11; Mt. 28, 9.

Nu zag ik de goddelijke openbaring die hij ontving.

Het scheen hem nl. toe, dat een rozenstam met drie takken onder het hart van de hem raadplegende Emoroen opschoot, en dat ieder van die takken een roos voortbracht.

De roos van de tweede tak was met een letter, ik geloof met een 'M' getekend²². Hij zag ook nog andere verschijnselen: een engel schreef letters op de wand.

Ik zag Arkos als uit een droom ontwaken, zich oprichten en de lettertekens lezen. Nadere bijzonderheden hieromtrent ben ik vergeten. Hij ging hierop de grot uit, daalde af en maakte de om raad gekomen dochter bekend dat zij moest huwen en wel met haar zesde dinger; zij zou een uitverkoren kind ter wereld brengen, dat met een teken gemerkt zou zijn en bestemd was om een kostbaar vat te zijn van het naderende Heil.

²² De drie takken verbeelden de drie dochters van Emoroen, nl. Ismeria, Emerentia en Enoë (zie nr. 10).

Volgens nr. 11 duidt de 'M' de H. Anna aan.

Voor het gemak van de lezer stellen wij de familieboom samen van de familieleden van Onze-Lieve-Heer. Worden dan in het verhaal personen der verwantschap genoemd, dan kan de lezer die geslachtsboom nazien en zo die familie stilaan leren kennen.

10.

Emoroen huwde nu met de zesde van haar dingers; dit was een Esseen, met name **Stolanus**. Hij was niet geboortig uit de streek van Mara en hij kreeg door zijn huwelijk en de goederen van zijn vrouw een andere naam die ik niet meer met zekerheid kan weergeven; hij werd verschillend uitgesproken en klonk ongeveer als **Garesja** of **Sarzirius** of iets in dien aard²³.

Stolanus en Emoroen kregen drie dochters, van wie ik me de namen Ismeria, Emerentia en van een latere dochter herinner, die,

²³ Een lange nota van Brentano verkorten wij als volgt:

Deze, zoals veel andere eigennamen, sprak de zuster in het Nederduits dialect en aarzelend uit, als ongeveer zo luidend. De schrijver kan van zijn kant niet verzekeren dat hij ze correct weergegeven heeft.

Later vond hij in tamelijk oude geschriften, die handelen over de verwanten en voorouders der H. Anna, dat andere namen van Stolanus zijn: Agarim of Garizi.

In het Romeinse brevier van 1536, zoals in meer andere breviers van vóór Pius V wordt Anna een dochter genoemd van Gaziri, door sommigen ook Garzim gespeld. (Gezien de veel voorkomende letterverplaatsing bij de oude oosterlingen, is dit dezelfde naam; de eind-m is een toegevoegde slotletter).

'Stolanus' is de Griekse vertaling: in die tijd vertaalde men vele Hebreeuwse namen in het Grieks of men gaf ze een Griekse uitgang. De Griekse en Hebreeuwse naam bevat dezelfde gedachte.

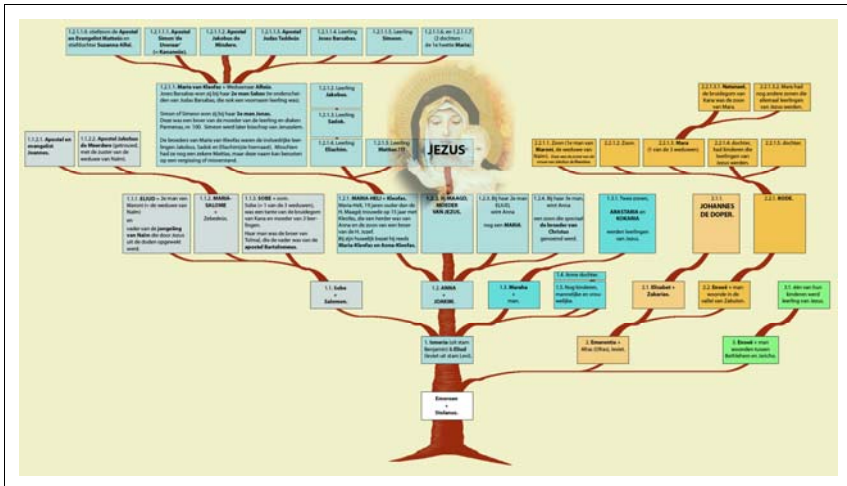
Een Hebreeuws hooggeleerde schreef hierover:

- "Is het niet verrassend dat de namen Garziri, Garzim en Garsja (= **Garesja**), die drie juiste vormen zijn, dezelfde betekenis bevatten van 'verstoteling', 'weggejaagde' en 'zwerfer'; en
- dat in het Arabisch de term 'Agar', 'Agari(m)' eveneens het begrip van 'vlucht', 'verbanning' en 'omzwerving' bevat? (Agar, door Abraham weggejaagd, verstoten, zwierf in de woestijn rond.)
- De zienster geeft ook de vorm '**Sarzirius**'. 'Sarzir' betekent 'spreeuw' en het is weer treffend dat deze trekvogelnaam weer de gedachte van 'reis' en 'vlucht' of 'wegtrekken' bevat."

naar ik meen, Enoeë heette; zij bleven niet lang meer in Mar wonen, doch verhuisden later naar Efron.

Toch zag ik dat ook nog hun dochters, Ismeria en Emerentia, vóór hun huwelijk bij de profeet op Horeb om raad gingen en zijn aanwijzingen volgden.

Ik heb nooit kunnen begrijpen, wat ik nochtans zo dikwijls heb gehoord, dat Emerentia de moeder van de H. Anna is.

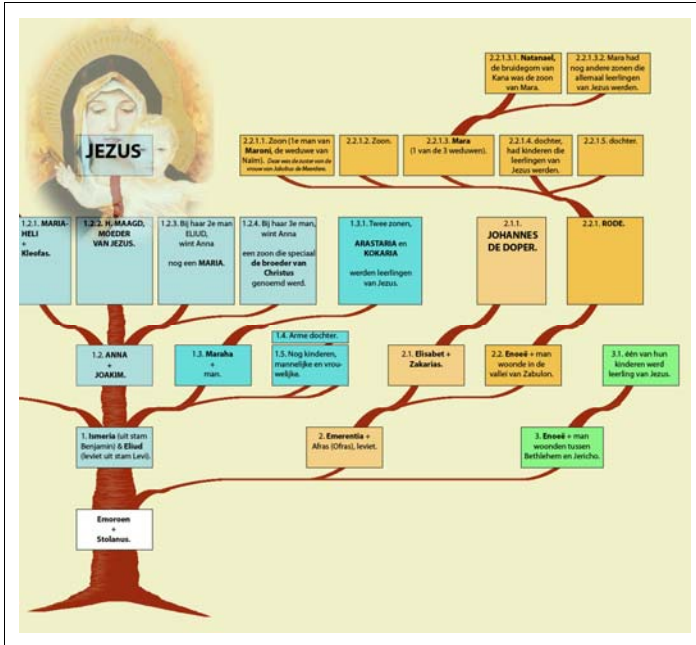
Ik zal om godswil vertellen wat ik over deze dochters van Stolanus en Emoroen nog onthouden heb.

Om allereerst de genoemde dwaling te weerleggen verzeker ik beslist, want ik zie het duidelijk, dat Ismeria Anna's moeder is.

1. Emerentia huwde een leviet met name Afras of Ofras.

Uit dit huwelijk stamde Elisabet, de moeder van Joannes de Doper.

Een andere dochter van hen werd naar de zuster van haar moeder Enoë genoemd. Deze was bij Maria's geboorte reeds weduwe. Hun derde dochter heette Rode, van wie ik een dochter, met name Mara bij de dood van de H. Maagd aanwezig heb gezien.

2. Ismeria huwde een zekere leviet Eliud.

Zij leefden helemaal gelijk gehuwde Essenen in het gewest van Nazareth; zij hadden van hun ouders de strenge huwelijkstucht en onthoudingszin geërfd.

Uit hun huwelijk sproot o.m. de H. Anna.

3. Enoë, de derde dochter van Stolanus, woonde na haar huwelijk tussen Bethlehem en Jericho.

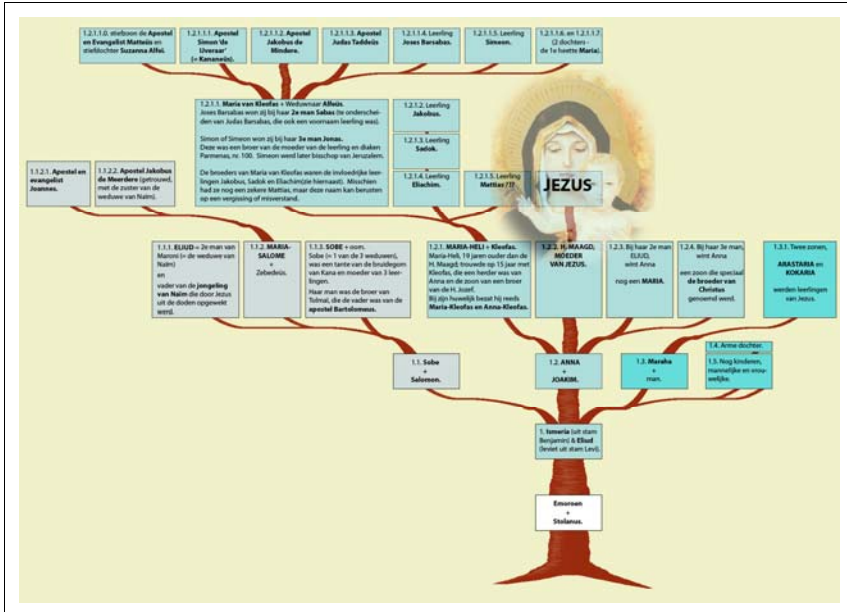
Een van hun nakomelingen werd een volgeling van Jezus.

De stamboom van de H. Anna – Familieboek van de H. Anna

Emoroen + Stolanus = Agari (M) = Gaziri.

Zij gingen van Mara naar Efron wonen, zie nr. 10.

Zij hadden drie dochters: **Iseria, Emerentia en Enoë** (nr. 10).

1. **Iseria** uit de stam Benjamin + **Eliud**, leviet uit de stam Levi. Zij woonden in de omstreken van Nazareth, maar hadden vroeger te Bethlehem, daarna te Sefforis gewoond, (nrs. 11).

1.1. Sobe + Salomon.

Sobe was 18 jaar ouder dan Anna, (nrs. 11 en 2245).

1.1.1. **Eliud** werd de 2e man van Maroni (de weduwe van Naim) en de vader van de jongeling van Naim die door Jezus uit de doden opgewekt werd, (nrs. 11, 596 en 2230).

1.1.2. **SALOME + Zebdeüs** kregen JOANNES en JAKOBUS, die apostelen werden.
Joannes werd tevens evangelist, nr. 11, 1092, 2245, 2299.
Jakobus was getrouwd, met de zuster van de weduwe van Naïm.

1.1.3. **Sobe + oom.**
Sobe was een van de 3 weduwen, was een tante van de bruidegom van Kana en moeder van 3 leerlingen.
Haar man was de broer van Tolmaï, die de vader was van de apostel Bartolomeus (nrs. 11, 367, 377, 392, 473, 2265).

1.2. ANNA + JOAKIM

Anna, te Bethlethem geboren, ging naar Sefforis wonen, (nr. 11).

1.2.1. Maria-Heli + Kleofas

Maria-Heli, 19 jaren ouder dan de H. Maagd; trouwde op 15 jaar met Kleofas, die een herder was van Anna en de zoon van een broer van de H. Jozef. Bij zijn huwelijk bezat hij reeds Maria-Kleofas en Anna-Kleofas;
(zie nrs. 44, 172, 255, 672, 807, 989, 1004, 2090, 2290).

1.2.1.1. **Maria van Kleofas + Weduwnaar Alfeüs, (nr. 2290).**
Alfeüs bracht zijn vrouw als stiefzoon de Evangelist Matteüs aan; zie Mk. 2, 44, (nrs. 228, 896, 2232), en een stiefdochter Suzanna Alfei, die met een ondertollenaar trouwt, (nrs. 2230, 2232).
Maria van Kleofas is dus de stiefmoeder van de apostel en Evangelist Matteüs.

Ze is de moeder van drie Apostelen.
Deze 3 apostelen zijn: Simon, Jakobus minor en Judas Taddeüs.

Ze is ook de moeder van 2 beroemde leerlingen:
Joses Barsabas en Simeon.

De eerste won zij bij haar tweede man Sabas (te onderscheiden van Judas Barsabas, die ook een voornaam leerling was) nrs. 228, 672, 2234.

Simon of Simeon won zij bij haar 3^e man Jonas. Deze was een broer van de moeder van de leerling en diaken Parmenas, nr. 100. Simeon werd later bisschop van Jeruzalem; (nrs. 228, 260, 2234, 2235, 2245, 2111).

De broeders van Maria van Kleofas waren de invloedrijke leerlingen Jakobus, Sadok en Eliachim, die hiernaast in het volgende vak genoemd zijn. Misschien had ze nog een zekere Mattias, maar deze naam kan berusten op een vergissing of misverstand, (nrs. 672, 686, 697, 2232).

Ze had nog 2 dochters. De eerste die Maria heette, trouwde met een tempeldienaar, (nrs. 101, 930, 950, 2234).

1.2.1.2. **Jakobus**

1.2.1.3. **Sadok**

1.2.1.4. **Eliachim**

Deze drie: Jakobus, Sadok, Eliachim zijn eerst leerlingen van Joannes de Doper geweest; daarna van Jezus.

Zij worden door K.E. veelvuldig vermeld; zij genoten een groot aanzien in de eerste Kerk.

Jakobus schijnt in de twist met Paulus over de besnijdenis betrokken te zijn geweest (nr. 861); Gal. 2

1.2.2. H. MAAGD MOEDER VAN JEZUS

1.2.3. Andere kinderen uit 2e en 3e huwelijk.

Bij 2^e man wint Anna nog een Maria.

Bij 3^e man een zoon die speciaal de broeder van Christus genoemd werd.

Haar 2e man heette ELIUD.

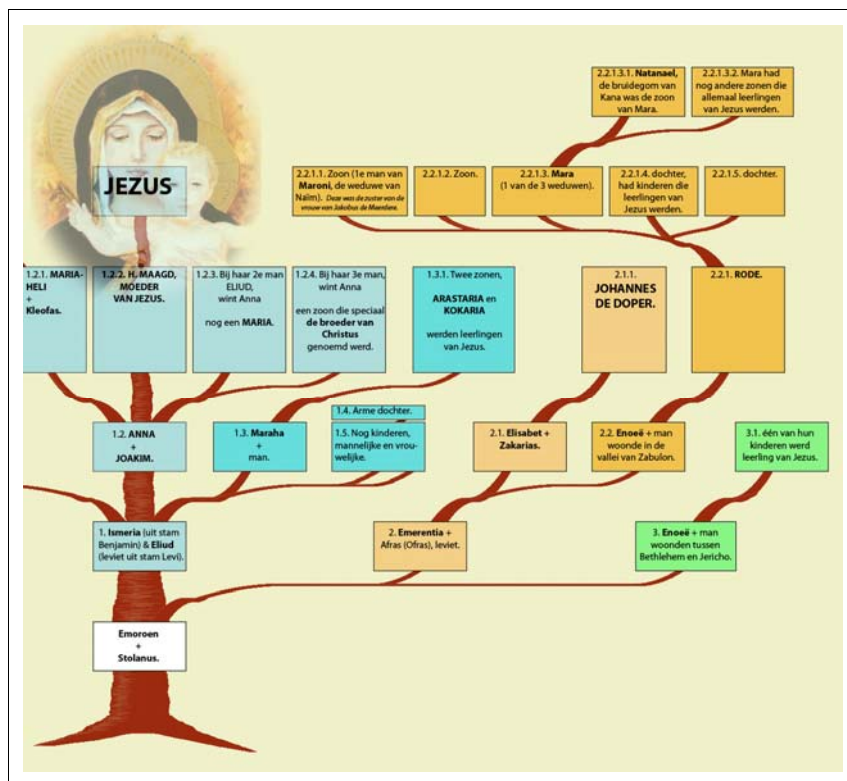
1.3. **Maraha** + man.

Toen haar ouders, Eliud en Ismeria zich in de vallei Zabulon gingen vestigen, kreeg zij van hen een goed, dat zij te Sefforis bezaten (nrs. 11, 44).

Twee zonen, **Arastaria** en **Kokaria** werden leerlingen van Jezus, (nr. 216).

1.4. **Arme dochter** (nr. 11).

1.5. **Nog kinderen**, mannelijke en vrouwelijke (nr. 12).

2. Emerentia + Afras (Ofras), leviet, (nrs. 11, 2204).

2.1. **Elisabet + Zakarias**

ouders van Johannes de Doper.

2.2. **Enoeë + man**

woonde in de vallei van Zabulon (nr. 1144).

2.2.1. **Rode** woonde eerst bij Sikem, daarna te Nazareth en eindelijk te Kislot- Tabor, (nrs. 829, 2205).

2.2.1.1. Zoon die de eerste man is geweest van Maroni, de
weduwe van Naïm, (nr. 829).

Deze was de zuster van de vrouw van Jakobus de
Meerdere

2.2.1.2. Zoon

2.2.1.3. **Mara**, ene van de zogenaamde 3 weduwen.

Natanaël, de bruidegom van Kana was haar zoon; zij
had nog meer andere zonen die allemaal leerlingen
van Jezus werden.

Zij woonde een tijdlang tussen Bethlehem en
Betanië, later in een tollenaarsplaats bij de kleine
Hermon, daarna als weduwe te Nazareth en
eindelijk te Kafarnaüm, (nrs. 156, 221, 273, 347, 829,
2204, 2205).

2.2.1.4. dochter, had kinderen die leerlingen van Jezus
werden.

2.2.1.5. dochter (nr. 829).

3. **Enoeë + man** woonden tussen Bethlehem en Jericho, (nr. 11); één van hun kinderen werd leerling van Jezus.

Geboorte van de heilige Anna

11.

De eerstgeboren dochter van Ismeria en Eliud heette Sobe. Daar zich op deze het beloofde teken van de uitverkiezing niet vertoonde, waren haar ouders zeer bedroefd en zij trokken weer naar de berg Horeb om de profeet Arkos te raadplegen. Deze vermaande hen tot gebed en offer en beloofde hun stellig dat zij getroost zouden worden. Toch bleef Ismeria hierna nog 18 jaren onvruchtbaar.

Toen God echter haar huwelijk weerom had gezegend, zag ik Ismeria op zekere nacht een openbaring krijgen. Zij zag dat een engel naast haar legerstede stond en op de wand een letter schreef. Het was, als ik me niet vergis, nogmaals de letter 'M'. Ismeria zei dit aanstonds tot haar man, maar deze had hetzelfde gezien en nu aanschouwden beiden in wakkere toestand het letterteken op de muur. Ismeria baarde 3 maanden later de H. Anna en de ouders bemerkten tot hun grote vreugde dat zij op de maagstreek dat letterteken droeg.

Anna werd, evenals later Maria, in de tempel op school gebracht, nochtans eerst in haar 5^e jaar. Zij bleef daar 12 jaar en werd toen op de leeftijd van 17 jaar naar huis teruggestuurd. Hier nu trof zij twee kinderen aan, te weten: het tijdens haar afwezigheid geboren zustertje Maraha, en het zoontje van haar ouder zuster Sobe, dat Eliud heette.

Een jaar later werd Ismeria dodelijk ziek. Op haar sterfbed vermaande zij al haar huisgenoten en droeg Anna de zorg voor de huishouding op. Vervolgens onderhield zij zich nog met Anna alleen, maakte haar bekend dat zij een vat van uitverkiezing en genade was. "Gij moet huwen, besloot zij, en bij de profeet op de berg Horeb te rade gaan. " Hierop gaf zij de geest.

Sobe, de oudste zuster van Anna, was met een zekere Salomon getrouwd. Benevens hun zoon Eliud hadden zij nog een dochter die Maria Salome heette. Deze werd de echtgenote van Zebedeüs

Anna's overgrootvader (vader van Stolanus en Emoroen) was een profeet.

Eliud, haar vader, was een afstammeling van Levi, doch haar moeder Ismeria stamde uit Benjamin.

Anna werd te Bethlehem geboren. Haar ouders verhuisden vervolgens naar Sefforis, 1,5 uur van Nazareth. Zij bezaten daar een huis en daarbij een landgoed²⁴; doch waren ook nog in het bezit van goederen in het vruchtbare dal Zabulon²⁵, 1,5 uur van Sefforis en 3 uur van Nazareth. Zij bezaten daar een huis.

²⁴ Men ziet dat Maria tot een gegoede familie behoorde. Een biografie van Onze-Lieve-Vrouw, Lecanu, zegt daaromtrent: "Bij de naaste en verdere familieleden van Jezus heerste in het algemeen geen armoede. De traditie (oude geschiedschrijvers en apokriefen) bevestigt eerder dat het welgestelde lieden waren. In Palestina zijn herinneringen verbonden aan eigendommen van verwanten van Jezus, die verspreid liggen van Betlehem in het zuiden tot Sefforis in het noorden." (Pet. Boll. T. 16, blz. 96).

²⁵ K. noemt het dal Zabulon terecht 'vruchtbaar'.

Het is inderdaad de voornaamste en mooiste vallei, bijna vlakke, van Neder-Galilea: "ze is lang en zeer vruchtbaar"(D.B. Zab. K. 1512).

En De Géramb: "Het is een van de vruchtbaarste en grasrijkste valleien die ik in Palestina aangetroffen heb. Sefforis ligt op een heuvel die haar beheerst." (Reisbeschrijving III, 233).

Maar door dal of vlakke Zabulon, bedoelt K.E. hier een meer beperkt district, nl. de omstreken van het huis van Eliud, Anna's vader, en van de ouders van Joakim. Deze huizen moeten wij veronderstellen – dit blijkt uit nog andere gegevens – ongeveer 4 km ten westen van Sefforis en 8 km ten noordwesten van Nazareth, in de buurt van Khalladjeh.

Hier hebben de twee families mekaar leren kennen.
Wij brengen deze omgeving in schets. Zie volgende bladzijde.

In het schone jaargetijde verbleef Anna's vader met zijn gezin herhaaldelijk in het dal Zabulon en na de dood van zijn echtgenote vestigde hij zich daar voorgoed. Hierdoor kwam hij in kennis met de ouders van de H. Joakim, die met de H. Anna zou trouwen. Joakims vader heette Mattat²⁶ en was de tweede broeder

²⁶ Joakims vader heette Mattat, enz.

van Jakob, de vader van de H. Jozef; de eerste of oudere broeder heette Joses. Mattat had zich metterwoon in het dal Zabulon gevestigd.

Dit brengt ons terug naar de twee geslachtsbomen die de Evangelieën ons geven.

In het boekje 'De heerlijkheden van Sint-Jozef' hebben wij dat probleem uitvoerig behandeld en de moeilijkheden opgehelderd.

Wij herhalen hier enkele bijzonderheden daaruit.

De H. Matteüs geeft de geslachtslijst van de H. Jozef en Lukas die van Onze-Lieve-Vrouw.

Het slot van de beide lijsten (Mt. links) luidt:

Mattan kreeg Jakob.	Levi kreeg Mattat.
Jakob kreeg Jozef.	Mattat kreeg Heli (Heli = Joakim, de vader van Maria).

Jozef huwde met Maria en werd zo de schoonzoon van Joakim. Vandaar dat St. Lukas hem eenvoudig de zoon van Levi of Joakim noemt, ook omdat hij Jezus' wettelijke vader is.

Hoe was Mattat een tweede, tevens halve broer van Jakob?

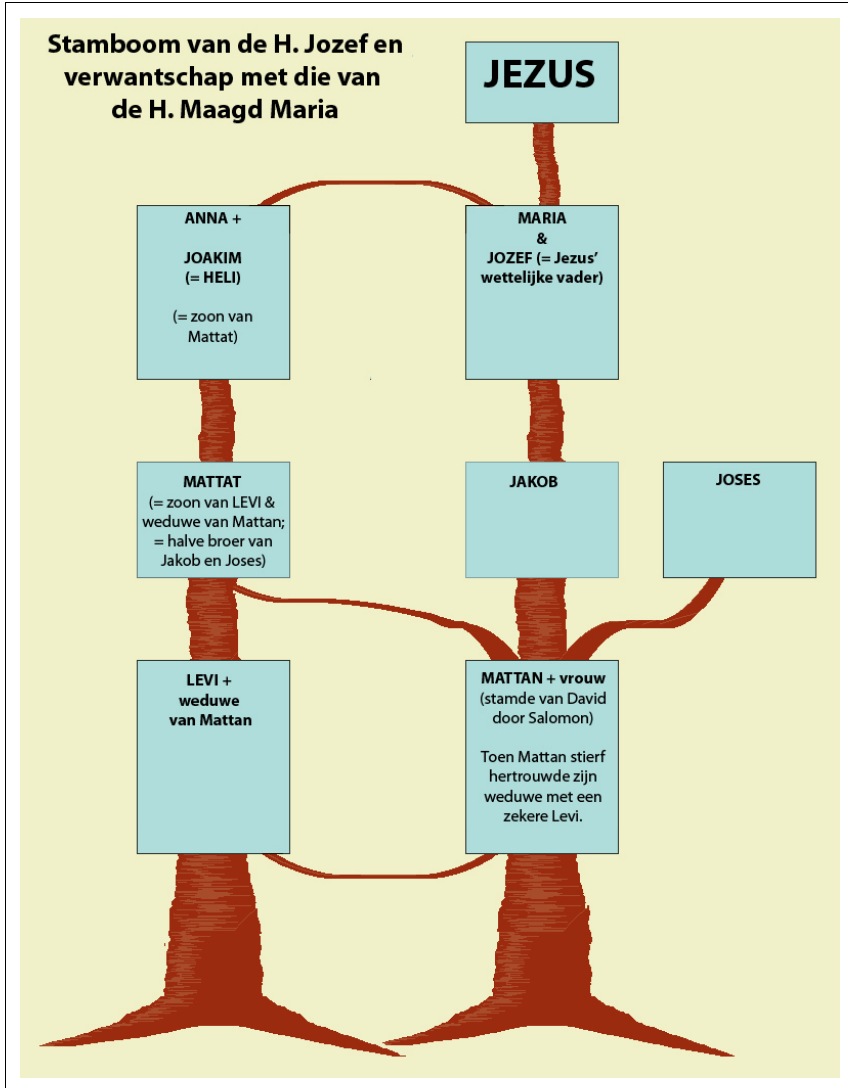
K.E. zelf zal het ons straks zeggen:

“Mattan stierf en liet twee zonen na: **Jakob** en Joses; zijn weduwe hertrouwde met Levi en won bij deze **Mattat**. ”

Jakob, vader van Jozef, en Mattat waren dus twee halve broers.

- Joses was de eerste en volle broer van Jakob,
- Mattat de tweede en halve broer van Jakob.

Jakob kreeg Jozef tot zoon, Mattat kreeg Heli of Joakim. Jozef en Joakim waren dus zonen van twee halve broers en bijgevolg halve kozijns.

12.

Ik zag Anna's voorouders zeer vurig en godvruchtig met anderen de Verbondsark dragen en ik zag hoe het daarin bewaarde heilige

voorwerp ‘stralen’ op hen uitschoot, die op hun nakomelingschap tot op Anna en de H. Maagd Maria betrekking hadden (zie nr. 25)²⁷.

²⁷ In nr. 2 vernemen wij dat er priesters waren onder de voorouders van de heilige moeder Anna.

Hier vertelt de zienster dat zij voorouders van de H. Anna met anderen zeer godvruchtig de Verbondsark zag dragen.

Een zo kort mogelijke schets van de priester- en levietenregeling zal hier wel niet misplaatst zijn.

Tijdens de slavernij van de Joden in Egypte behield God zich de eerstgeborenen voor tot bedienaren van de eredienst. Daarna in de tijd van Mozes werden deze eerstgeborenen vervangen door de stam, de afstammelingen van Levi om de goddelijke eredienst bij zijn volk waar te nemen (Num. 1, 47). Deze stam vormde de geestelijkheid.

Ze bestond uit twee klassen, de hogere en lagere geestelijkheid: priesters en gewone levieten. Ik zeg ‘gewone levieten’, omdat ook de ‘priesters levieten’, afstammelingen van Levi waren.

De afstamming van Levi was als volgt:

LEVI					
1. GERSON		2. KEHAT		3. MERARI	
1. Amram		2. Isaar	3. Hebron	4. Oziël	
1. Marie		2. Aäron		3. Mozes	
1. Nadab	2. Abioe	3. Emeazar	4. Itamar	1. Gersam	2. Eliézer

Aäron werd gekozen als hoofd en vader van de priesterkaste.

Zijn afstammelingen waren priesters door geboorte.

Alle overige afstammelingen van Levi waren door geboorte levieten.

Men mag misschien zeggen dat het, vergeleken bij onze geestelijkheid, diakens waren tegenover de priesters.

In de dienst van de tabernakel hadden de 3 levietenfamilies van

- Gerson,
- Kehat en

Anna's ouders waren vermogend. Dit zag ik aan hun huishouding en bezitting. Zij bezaten vele ossen, doch zij beschouwden hun bezittingen niet als hun uitsluitende eigendom; zij deelden de armen ruimschoots daarvan mee.

Ik heb Anna als kind gezien; zij was niet opvallend schoon, maar toch schoner dan veel andere, hoewel op verre na niet zo schoon als Maria; zij onderscheidde zich echter door een opvallende eenvoud en kinderlijke godsvrucht. Deze kenmerken behield zij haar leven lang: onveranderlijk heb ik haar zo gezien, als meisje, als huismoeder en oud vrouwtje. Dit is zo waar, dat, telkens als ik een kinderlijk eenvoudige boerenvrouw tegenkwam, ik niet nalaten kon bij mezelf te zeggen: dit is er echt ene gelijk Anna.

Zij had nog meer broers en zusters, die allen in het huwelijk traden; zij echter voelde vooralsnog niets voor het huwelijk. Haar ouders hadden haar hartelijk lief. Ook werd zij door niet minder dan zes dingers ten huwelijk verzocht, doch zij wees hen van de hand. Toen zij, evenals haar voorouders, bij de Essenen raad ging inwinnen, werd haar te kennen gegeven dat zij Joakim moest huwen. Deze was voor haar nog een onbekende, doch toen haar vader Eliud naar het dal Zabulon verhuisde, waar Mattat, de vader van Joakim woonde, verlangde Joakim haar ten huwelijk.

Joakim was helemaal niet schoon. De H. Jozef, hoewel niet meer jong, was bij Joakim een zeer bevallig man. Joakim was klein, breed geschouderd en toch mager; hij zag er bijna uit als een

-
- Merari ieder zijn eigen bepaald werk te doen, dat men aangeduid vindt in Num. 3, 21-38.

Zo hadden de Kehatieten, b.v. bij de verplaatsing van de tabernakel, zorg te dragen voor de Verbondsark, de tafel der toonbroden, de zevenarmige kandelaar, de altaren (reukaltaar) en alle gereedschappen van het heiligdom, die nodig waren bij de dienst vóór het voorhangsel.

Wanneer K.E. voorouders van de H. Anna godvruchtig de Ark zag dragen, waren dit hetzij priesters, die in sommige gevallen ook de Ark droegen, of levieten uit de familie Kehat. Bij verplaatsingen van de tabernakel zorgden dezen voor de Ark (Num. 4, 1-20).

boeman; ik moet lachen als ik aan zijn voorkomen denk, maar hij was een buitengewoon vroom en heilig man. Ook was hij onvermogen.

Hij was met de H. Jozef verwant en wel op de volgende wijze. Jozefs grootvader stamde van David door Salomon en heette Mattan. Hij had twee zoons: Jakob en Joses. Jakob werd de vader van Jozef. Toen Mattan stierf hertrouwde zijn weduwe met een zekere Levi, die ook van David afstamde, maar door Natan en bij deze Levi gewon zij Mattat, de vader van Heli, zoals Joakim ook genoemd werd (zie nr. 11).

Het ten huwelijk vragen²⁸ geschiedde in die tijden heel eenvoudig. De dingers waren zeer terughoudend en schuchter; men onderhandelde en dacht bij het huwen niet anders dan dat het zo moest zijn. Zei de bruid 'Ja', dan waren de ouders er mee tevreden; zei ze 'neen' en had ze redenen daartoe, dan vond men dat eveneens goed (cfr. Gen. 24, 57-58). Was de zaak met de ouders geregeld, dan geschiedde de toezegging en het geven van het jawoord in de synagoge van hun woonplaats. De trouwers

²⁸ Veelal leest men dat de vader vrij over zijn dochter als over een zaak kon beschikken. Waar zulk een gewoonte heerst, vindt men ze niet onredelijk.

Over een analoge gewoonte in China zegt de Chinese schrijver John Wu in 'Boven Oost en West': "Dat wij onze vrouw niet mogen kiezen, vinden wij even natuurlijk als dat wij onze ouders niet hebben mogen kiezen."

Ook wij aanvaardden het dat wij onze naam niet hebben mogen kiezen. Maar toch wordt die absolute macht van de vader over zijn dochter veel te overdreven voorgesteld. Feitelijk is in vele gevallen het huwelijk eerst beslist na de toestemming van de dochter: deze wordt naar haar gevoelens gevraagd. Is zij meerderjarig (d.i. ten minste 12 jaar en 1 dag), en weigert zij haar toestemming, dan gaat het huwelijk niet door, zelfs als het reeds geregeld was (cfr. D.B. Mariage, K. 769; Dapper, Perzië, 115; Gen. 24, 57-58; 't H. L., 3e jg. 59, 60, enz.; Géogr. univ. V, 109).

In genoemde boeken en geschriften zijn teksten te vinden, die de uitlating van K.E. bevestigen. Uitdrukkelijk halen wij nog de volgende regels aan uit 't H. L. van een goed Palestina-kenner, P. Gerrits: "Ook bij de Israëlieten was het de gewoonte het meisje naar haar gevoelens te vragen, zoals thans ook onder de Bedoeïenen wel gebeurt."

echter kwamen in een apart vertrek tezamen, bespraken en bepaalden de voorwaarden van hun overeenkomst en maakten hun plannen. Waren zij het eens geworden, dan deelden zij dit aan hun ouders mee en deze aan de priester, die nu tot hen naderde en hun verklaringen aanvaardde. 's Anderendaags werd met velerhande ceremonieën het huwelijk onder de blote hemel voltrokken.

Joakim en Anna

13.

Joakim en Anna huwden in een kleine plaats, waar slechts een onbeduidende school was. Slechts één priester was bij de plechtigheid tegenwoordig. Toen was Anna ongeveer 19 jaar oud. Zij gingen inwonen bij Eliud, de vader van Anna. Het huis behoorde bij de stad Sefforis, hoewel het er toch een eind weegs van verwijderd lag; het was het aanzienlijkste van de groep huizen waartoe het behoorde. Hier leefden zij bij Eliud verscheidene jaren²⁹.

²⁹ Men zie het kaartje na. Het oude Sefforis lag op de top van een heuvel, gelijk een vogel op de top van een boom zit. Vandaar zijn naam, die in het hebreuws luidt, ook heden weer: 'tsippori' (van tsippor = vogel). Daar staat nu nog een burcht, waarin materiaal verwerkt is van de oude joodse burcht, uit Christus' tijd, die op dezelfde plaats stond. Het huidige dorp bedekt niet de oude stad, maar ligt op de helling.

Een andere geïsoleerde heuvel draagt de resten van een Arabische burcht en van een fort dat eens aan de tempelridders toebehoorde. Ten oosten van dit fort en aan het oosteinde van het huidige dorp liggen de interessante ruïnes van een basiliek, die in haar oudste delen uit de 4^e eeuw dateert. Deze 4^e-eeuwse basiliek werd gebouwd boven het ouderlijk huis van de H. Anna (zie Guide de Terre S. p. 696-7).

Dus past hierop helemaal het gezegde van K.E.: "Het huis behoorde tot Sefforis, hoewel het er toch een eind ver van verwijderd was, waar het tussen een groep andere huizen stond."

Ook lokaliseert te Sefforis een oude traditie Anna's ouderhuis. In die oude basiliek vond ze haar belichaming.

Bij de reiziger Mislin (III, 306) figureert Sefforis als vaderstad van Joakim en Anna onder de heilige plaatsen, waar een gedeeltelijke aflaat te verdienen is.

Wij noemen nog als andere gezaghebbende Palestina-kenners, die deze traditie verdedigen, De Géramb, II, 233, een werk uit de 6e eeuw, lang aan de H. Hiëronymus toegeschreven; Burchard (125) en Quaresmius (1630), custos of gardiaan van de berg Sion.

Ook de steden Nazareth en Jeruzalem hebben voorstaanders gehad, maar uit de verdere verhalen van K. blijkt hoe deze valse tradities ontstaan kunnen zijn. De eerste traditie stelt zij absoluut in het gelijk.

Zij onderscheidden zich allebei door iets voornaams in hun voorkomen. Wel waren zij typisch joods, maar in hen was een wonderbare ernst, waar zij zich niet eens bewust van waren. Ik heb hen zelden zien lachen, hoewel zij in het begin van hun huwelijk precies ook niet droefgeestig waren; zij hadden een stil, bedaard, evenwichtig karakter en reeds in de bloei van hun jaren was er in hen iets van oude, bezonken mensen. In mijn jeugd heb ik nog wel zulke mensen, die maar pas getrouwd waren, gezien, en dan moest ik telkens erbij denken: dit zijn er juist gelijk Joakim en Anna.

Hun ouders waren welgestelde lieden: zij bezaten vele kudden, prachtige tapijten en een mooie huisraad, ook tal van knechten en meiden. Het land heb ik hen niet zien bebouwen, maar wel dat zij vee ter weide dreven: hun bedrijf bestond in veeteelt.

Zij waren zeer vroom, ingekeerd, milddadig, eenvoudig en rechtschapen. Af en toe verdeelden zij hun kudden en ander bezit in drie delen³⁰.

- Een derde van het vee schonken zij aan de tempel; zij dreven het persoonlijk erheen, waar het dan door de tempeldienaren in ontvangst genomen werd.
- Het tweede derde schonken zij aan de armen of ook aan verwanten die er begerig naar waren. Bij de verdeling waren er immers meestal enige van hen tegenwoordig, die het dan huiswaarts dreven.
- Het derde en doorgaans geringste deel behielden zij voor zich.

³⁰ De bewering dat Joakim en Anna telkens opnieuw hun goederen in 3 delen splitsten, moet natuurlijk genuanceerd verstaan worden.

Volgens Maria van Agréda deden zij zo met de vruchten en opbrengsten van hun goederen.

In zijn groot Christusleven meent von Kochem dat zij één keer hun goederen absoluut in drieën verdeelden; in het vervolg echter de opbrengsten.

Zelf leefden zij zeer matig, om meer te kunnen geven aan hen, die uit nood erom vroegen. Vandaar dat ik als kind reeds dikwijls heb gedacht: “Geven verrijkt, wie geeft, bekommt dubbel terug.” Want ik zag dat hun deel zich telkens weer vermenigvuldigde en dat na zekere tijd alles weer dermate was aangegroeid, dat zij het opnieuw in drieën konden verdelen.

Zij hadden vele verwanten die bij feestgelegenheden bij hen tezamen kwamen (cfr. Job, 1, 4), maar nooit zag ik dat het hun erom te doen was veel te smullen of zich aan kermiskost te goed te doen. Wel zag ik hen in hun leven dikwijls behoeftigen spijzen, maar nooit was ik getuige van rijke gastmalen in hun huis. In zulke samenkomsten zag ik hen gewoonlijk in een kring te gronde neergelegen³¹; hun gesprekken stonden dan in het teken van hun onweerstaanbaar godsverlangen en vurige Messiasverwachting. Dan zag ik onder die verwanten ook wel slecht gezinde mensen, die het geërgerd en verbitterd aanzagen, wanneer zij onder hun gesprekken een blik vol verlangen ten hemel sloegen. Doch zij wensten alle goed aan die misnoegden en namen elke feestgelegenheid te baat om hen uit te nodigen en zelfs gaven zij hun een nog groter aandeel. Niet zelden maakten die kwaadwilligen onbeschaamd aanspraak op wat die goede mensen hun met zoveel liefde uit eigen beweging aanboden. Er

³¹ Dit ter aarde neergezeten zijn voor een maaltijd was oudtijds algemeen gebruikelijk in het Oosten. Men had kruikjes en kommen vóór zich of deze stonden ook wel op een lage tafel van nauwelijks één voet hoog. Ook zit men wel op de vloer om te praten en allerlei arbeid te verrichten.

Een paar teksten zijn de volgende:

- “Bij de muzelmannen van Noord-Afrika gaat men zitten op matten rondom een lage ronde of achthoekige tafel.”
- “Voor het eetmaal plaatst men bij de Arabieren tafels van één voet hoog op een groot tapijt of op matten waarop de genodigden gaan zitten.” (Géogr. univ. V).
- “Stoelen en tafels vindt men bij de fellah’s in Palestina niet!” (‘t H. L. 32e jg., enz.).

waren ook werkelijke armen onder hun verwanten en ik zag hen aan dezen soms één of meer schapen geven.

Het eerste kind dat Anna ter wereld bracht, terwijl zij nog bij haar vader inwoonde, was een dochter, doch dit was niet het kind van de belofte. De door de profeet voorspelde tekens vertoonden zich niet bij haar geboorte, die bovendien met treurige omstandigheden gepaard ging. Ik zag nl. dat Anna, die zich in gezegende toestand bevond, kommer leed vanwege haar dienstpersoneel.

Één van haar meiden was inderdaad door een bloedverwant van Joakim tot val gekomen. Anna, ontsteld over zulk een misslag en inbreuk op de tucht onder haar huisgenoten, berispte de meid in nogal heftige bewoording. Deze nu trok zich haar ongeluk zozeer aan, dat zij ontijdig een dood kind ter wereld bracht. Anna was hierover ontroostbaar: zij vreesde er schuld aan te hebben en het gevolg er van was dat ook zij haar kind te vroeg ter wereld bracht. Doch haar meisje bleef in leven. Nochtans, omdat haar bevalling vóór de tijd had plaats gehad, beschouwde zij dit als een straf van God en was diep bedroefd, want zij vreesde misdaan en zich aan zonde schuldig gemaakt te hebben.

Aan de andere kant beleefden de ouders aan de geboorte van hun dochtertje toch ook veel vreugde en zij noemden het Maria. Het was zeer liefvallig en later een godvruchtig en zachtzinnig kind; ik zag het voorspoedig opgroeien en tamelijk zwaar en sterk worden. Ook hielden de ouders er bijzonder veel van, maar steeds bleef hun een zekere onrust en droefheid bij, daar zij in dit kind niet de verwachte heilige vrucht van hun echtverbintenis herkenden. Derhalve deden zij lange tijd boetvaardigheid en leefden in onthouding van elkaar. Tot overmaat van rampen werd Anna onvruchtbaar. Ook dit gingen zij nu weer interpreteren als een straf voor hun zonde en zij verdubbelden daarom al hun goede werken. Ik zag beide dikwijls, ieder van zijn kant, verdiept in ijverig gebed, en hoe zij soms lang van elkander verwijderd leefden, aalmoezen gaven en vee als offeranden naar de tempel stuurden.

Op deze manier brachten zij nu nog wel 7 jaren in het huis van Anna's vader door: ik kon dit opmaken uit de leeftijd van hun eerste kind. Toen namen zij het besluit niet langer in het ouderlijk huis te blijven en het goed dat hun juist van Joakims ouders in de omstreken van Nazareth ten deel gevallen was, te betrekken. Hun oogmerk hierbij was daar, in de eenzaamheid, hun echtelijk leven van voren af aan te herbeginnen en door een nog heiliger levenswandel Gods zegen over hun echtverbintenis neer te trekken. Ik zag dit besluit in het gezin met aller goedvinden genomen worden en hoe nu Anna's ouders de benodigdheden voor de eigen huishouding van hun kinderen in gereedheid brachten. Zij verdeelden kudde en zonderden voor de verhuizende echtgenoten ossen, ezels en schapen af. Deze dieren waren groter dan hier in ons land.

Vóór de deur werden op de ezels en ossen allerhande huisraad, vaatwerk en klederen geladen. Hierbij zag ik die simpele mensen even handig om de dieren te bevrachten als de dieren gewillig om de lading te ontvangen en weg te brengen. Wij kunnen onze goederen nauwelijks even behendig op wagens laden, als die lieden het op hun dieren konden³². Zij bezaten een mooie huisraad; al het vaatwerk was kunstiger versierd dan tegenwoordig (d.i. in 1820); het was als had voor ieder stuk een speciale aandrijving, inspiratie, gezindheid en liefde de werkmeester beziield. Ik zag hoe zij breekbare kruiken, die schoon van vorm en kunstig met beeldwerk versierd waren, met mos vulden en omwonden; dan bonden zij die aan de beide einden van een riem vast en hingen ze op de rug van de dieren. Op de vrij gebleven bovenrug laadden zij allerlei pakken, bonte dekens en kledingstukken. Ook zag ik hoe zij op de dieren nog kostbare, met goud bestikte dekens laadden en hoe de verhuizende

³² Over dit behendig beladen van dieren plaatsen wij een opmerking in nr. 59.

echtgenoten nog een kleine zware klomp – het leek mij een stuk edel metaal te zijn – in een buidel van hun ouders ontvingen.

Toen alles in gereedheid was, voegden zich ook knechten en meiden bij de stoet of gingen ook vooruit; zij dreven de kudden en lastdieren voor zich uit naar de nieuwe woning die een paar uren vandaar verwijderd kon zijn. Ik geloof dat ze van Joakims ouders afkomstig was. Nadat Anna en Joakim met dankwoorden, heilwensen en vermaning afscheid van vrienden en dienaren hadden genomen, verlieten zij, diep ontroerd en bezielde met de heiligste voornemens, het huis dat hun tot heden onderdak had verschaft. Anna's moeder Ismeria leefde niet meer, maar toch zag ik dat de ouders beide echtgenoten hen naar hun nieuwe woning vergezelden. Misschien was Eliud hertrouwd of waren er van de ouders van Joakim bij.

Maria-Heli, Anna's eerste dochttertje, nu 6 of 7 jaar oud, maakte ook deel uit van de groep.

15.

De nieuwe woning was zeer aangenaam gelegen in een heuvelachtige streek (men zie het kaartje na), en was van weiden en bomen omgeven³³.

³³ K. roemt de aangename ligging van het huis in een heuvelachtig gewest. Het huis is te lokaliseren 4 km ten westnoordwesten van Nazareth. Naar deze stad loopt de weg door een dal, zoals men het op ons kaartje kan zien en K. het ook herhaaldelijk zal zeggen. De pracht van deze omgeving is beroemd.

Hierover een paar teksten:

“De omgeving van Nazareth, vooral ten westen is heerlijk; ze is bekend om de overvloed en schoonheid van zijn bloemen en de vruchtbaarheid van zijn landschap. Vooral in de lente maken de kleurenrijkdom der bloemen en het groen van de vruchten die streek tot een paradijs, zoals vele pelgrims het genoemd hebben. De benaming ‘paradijs’ is vooral treffend juist voor enige valleien ten westen van de stad en hiertoe behoort zeker de kleine vallei die Anna's huis met Nazareth verbindt.”

Ze lag zowat een uur ten westen van Nazareth, op een hoogte, tussen het dal van Nazareth (ten zuiden) en dat van Zabulon (ten noorden). Een ravijn of diepe weg, met een dreef van terpentijnbomen afgezet, leidde van het huis in de richting van Nazareth.

Dit blijkt uit de volgende beschrijving van de vermaarde Palestina-onderzoeker, Victor Guérin, die geen dorp of plaats onbezocht en ononderzocht liet.

Hij trekt van Nazareth naar Ilud, het dorp tegenover het huis van de H. Anna. Hij bestijgt eerst de hoogten die Nazareth omgeven en begint dan te dalen in de vallei die naar Ilud loopt (zie kaartje).

Hij zegt:

- “Nu trek ik tussen landelijke huisjes en nieuw aangelegde tuinen die overwegend beplant zijn met granaat- en vijgenbomen en wijnstokken. Ik laat Moekbeia links; het ligt op de laatste helling van een heuvel bij een kleine, verrukkelijke vallei (juist deze die ons hier bezighoudt), die door een overvloedige bron besproeid en vruchtbaar gemaakt wordt. Ook in deze vallei groeien weer granaat-, citroen- en vijgenbomen, met daartussen wijnstokken en enige palmen.
- In het noorden zie ik Sefforis en daarachter de uitgestrekte vlakte Bathouf (= van Zabulon) ...
- Ik kom voorbij een ander dorp Karm es-Sahab. Het ligt te midden van vruchtbeladen boomgaarden (het is in juli). Reusachtige vijgenbomen bewijzen de vruchtbaarheid van de bodem. Ook de wijnstok groeit hier weer welig, zoals ook de granaatboom.
- Tien minuten later daal ik, steeds westwaarts, langs hellingen af, die met steekpalmen en mastikbomen beplant zijn en kom na nog 5 minuten te Eiloet (= Ilud), dat in de vallei op de laagste helling van een heuvel gelegen is.
Het dorp is omgeven door tuinen, die met olijf- en vijgenbomen beplant en met cactushagen omgeven zijn.” (Galilée, I, 383-384).

Eenmaal dat Maria in Nazareth woonde, heeft zij, evenals haar moeder Anna, vaak deze weg gevolgd. Men ziet dus de juistheid van K.'s waarneming.

Vóór het huis was een ommuurde plaats of voorhof, die mij naakte rotsgrond tot bodem scheen te hebben.

Dit voorhof was omgeven door een lage muur van rotsblokken of onbehouwen stenen³⁴, en ook door een omtuining van levend,

³⁴ Het gebouwencomplex komt overeen met het gewoon Palestijns huistype van rijkere mensen; men weet reeds dat ouders en grootouders nogal vermogend waren.

door elkaar gevlochten groen, dat achter de muur groeide. Aan de ene zijde van deze open voorplaats bevonden zich lichte, kleine gebouwen voor het dienstpersoneel en ter bewaring van allerlei gereedschappen. Ook was daar een open loods om er het vee en de lastdieren in te plaatsen.

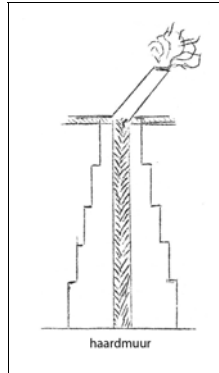
Verschillende tuinen lagen er omheen en in zulk een tuinperk, dichtbij het huis, groeide een grote vreemdsoortige boom. Zijn takken daalden tot op de grond neer, schoten daar wortel en deden nieuwe bomen opschieten, die zich op dezelfde manier voortplantten; hierdoor ontstond, na verloop van tijd, een kring van priëlen (wij zeggen meer over deze boom in nr. 19).

Het huis had van binnen wel de omvang van een middelmatige dorpskerk en was door wanden of schermen van vlechtwerk in drie woonvakken ingedeeld (voorste, middelste, achterste). Die vlechtwanden reikten niet tot de zoldering en konden met minder of meerder moeite verplaatst worden.

Door de huisdeur kwam men in het voorste deel van het huis; dit was een ruime voorzaal, die de gehele breedte van het huis besloeg en bij de eventuele sobere feestmaaltijden dienst deed, b.v. bij overkomst van een groep gasten. Dan plaatste men de lichte schermwanden ter zijde. Teruggezet vormden ze cellen, waar de bezoekers die bleven overnachten, slaapgelegenheid vonden.

Tegenover de huisdeur trad men door een lichte deur, die in het midden van de achterwand van deze voorzaal was, in de middelste indeling of het tweede vak van het huis; men kwam daar in een gang die tussen andere slaapcellen liep. Vier lagen er rechts en vier links. Ook deze waren gevormd door lichte schermen van vlechtwerk, die even hoger dan een mansmaat reikten en boven in open traliewerk eindigden. De gang leidde uit deze middelplaats naar de derde of achterste huisindeling. Deze was niet gans vierhoekig, maar, naar de vorm van het gebouw, eindigde dit gedeelte half rond (van binnen) en hoekig (van buiten), gelijk het koor van een kerk.

In het midden van deze achterraimte verhief zich tegenover de ingang een hoge (stenen) haardmuur. Deze reikte boven tot bij de opening, die in het dak of platform van het huis voor de rook aangebracht was. (Waarschijnlijk leidde ook een pijp de rook door de opening weg, zoals later in Maria's huis te Efeze)³⁵.

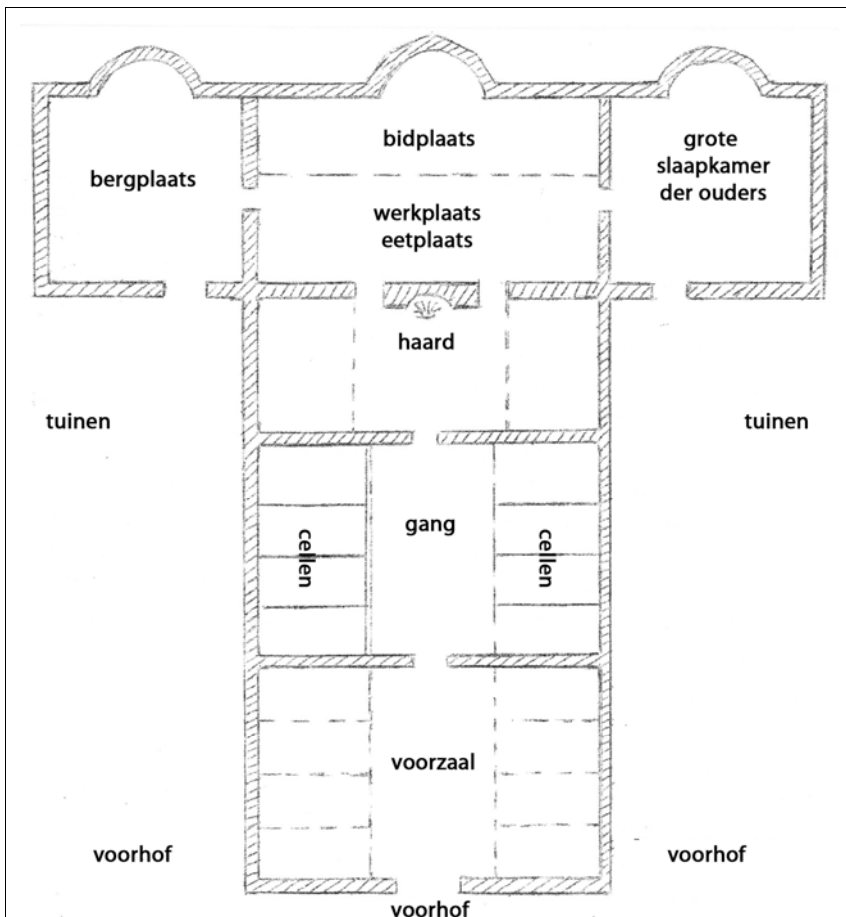

Aan de voet van de haardmuur was in een nis van die muur de stookplaats ingericht, waar men kookte.

Aan weerszijden van de haard was een doorgang. Ervoor hing een 5-armige lamp van de zoldering neer. De ruimte terzijde en erachter was in meerdere groter kamers door lichte schermwanden ingedeeld. Achter de haard was de indeling als volgt: door tapijt wanden waren de slaapkamers, berg- en bidplaats, eet- en werkzaal van het gezin gevormd. Achter de mooie oofttuinen bij en rond het huis strekten zich landerijen uit, verderop een bos en hierachter verhief zich nog hoger de berg of heuvel.

³⁵ Men leest vaak dat 'schouwen' bij de Joden onbekend waren en de 'rook door de deur of venstergaten naar buiten moest, maar dit geldt niet voor voornamere huizen; deze hadden een rookgat in het plafond, waardoor soms nog een rookbuis stak: "In Turkestan gaat de rook weg door een opening in het plafond (Géogr. univ. V, 224).

Bovendien hadden aanzienlijke huizen ook een luik in de zoldering van de voornaamste zaal (cfr. D. Rops, Jezus, 358; D.B. Tabernacle, afbeelding), enz.

**HUIS van de heilige ANNA, volgens de beschrijving van K. Emmerick.
Ook Maria's huis te Efeze was naar een gelijk plan gebouwd.**

Zoals naar gewoonte ligt voor het eigenlijke woonhuis of het hoofdgebouw een voorhof. Dit was vaak aan weerskanten geflankeerd door bijgebouwen: kleine woonhuizen, stallen, bergplaatsen, waarvoor soms nog een gang of gaanderij liep.

Het gebeurde dat achter het woonhuis een tweede woning lag en tussen beide een tweede voorhof of binnenhof. Ook kwam het voor dat de omheiningmuur het hoofdgebouw omringde, zodat het voorhof langs dat gebouw naar achteren doorliep.

Dit geval deed zich voor met het Cenakel te Jeruzalem, waarin Jezus vóór zijn dood het laatste avondmaal hield.

16.

Toen de verhuizers samen in de nieuwe woning aankwamen, vonden zij het reeds ingericht en gereed. Alles was op zijn plaats gezet, want de ouders hadden knechten en meiden vooruit en meegezonden om alles in orde te brengen. Dezen hadden alles zorgvuldig afgeladen, uitgepakt en ondergebracht, even handig als zij het bij het vertrek hadden samengepakt en opgeladen; zij waren werkelijk zeer dienstvaardig, en deden alles zo bijdehand en bedaard, dat het niet nodig was hun elk ogenblik te bevelen wat gedaan moest worden. Zo was hier alles spoedig in orde en weer rustig.

Toen Joakim en Anna van hun nieuwe woning bezit hadden genomen, namen hun ouders afscheid van hen. Zij zegenden en omarmden hen, namen het dochttertje van Anna mee en begaven zich op de terugweg. Ik zag deze mensen bij zulke bezoeken en soortgelijke gelegenheden nooit smullen of kermis houden. Wel lagen zij soms in een kring geschaard met een paar schoteltjes en kruikjes op het vloertapijt vóór zich, maar hun gesprekken liepen meestal over goddelijke dingen en hun zo vurige verwachtingen.

Nu zag ik het echtpaar hier een geheel nieuw leven beginnen. Zij wilden God al het voorbije opofferen en zich levendig voorstellen dat zij nu voor het eerst in de echt verbonden waren. Nu zouden zij trachten door een godgevallig leven en vurige smekingen de goddelijke zegen over hun vereniging te bekomen, naar deze zegen alleen toch ging hun verlangen uit. Ik zag hen samen hun kudden gaan bezichtigen, zoals ik vroeger van hun voorouders heb verhaald. Eén daarvan bestemden zij voor de tempel, één voor de armen en één voor zichzelf (cfr. Tob. 1, 4-8); de keurdieren lieten zij naar de tempel drijven; dan werd een derde deel, uit goede dieren bestaand, voor de armen afgezonderd en het laatste derde deel, geringer in aantal en hoedanigheid, behielden zij voor zich. Zo deden zij ook met veel ander goed (zie nr. 13, voetnoot 30).

Hun woning was vrij groot en zij leefden en sliepen in afzonderlijke kamertjes, waarin ik hen zeer dikwijls, ieder voor zich, in de enigheid met grote vurigheid zag bidden. Ik zag hen lange tijd zulk een levenswijze volgen en milde aalmoezen geven. Telkens als zij een deel van hun kudden en bezit afgescheiden hadden, zag ik deze weer snel aangroeien; zij leefden zeer sober, in zelfverloochening en onthouding. Ik zag hen om te bidden ook wel boeteklederen aantrekken. Joakim zag ik vaak bij zijn verre kudden op de weide tot God smeken.

In zulk een godgevallige levenswandel volhardden zij 19 jaren na de geboorte van hun eerste kind; dagelijks werd hun verlangen naar de zegen van de vruchtbaarheid groter en nam hun droefheid toe.

Ik zag immers ook dat onbeschofte, liefdeloze mensen uit de omliggende plaatsen soms tot hen kwamen en niet vreesden hen te beledigen met woorden als deze: “Jullie moeten wel ondeugende mensen zijn, dat jullie geen kinderen krijgen. Jullie zozegd dochtertje is niet de vrucht van jullie onvruchtbaar huwelijk; het is een vals, vermeend kind; anders hadden jullie dat kind wel tehuis gehouden.” Zulke beledigingen dompelden dit zachtzinnig en vroom echtpaar telkens opnieuw in de diepste neerslachtigheid. Zo drukte de smaad der onvruchtbaarheid smartelijk op hen³⁶. Nauwelijks kon Anna zich nog in de synagoge vertonen of zij kreeg er de een of andere belediging te verduren.

³⁶ Een kinderloos echtpaar beschouwden de Joden als gestraft door God.

Elisabet juichte, omdat de smaad der onvruchtbaarheid van haar weggenomen was (Lk. 1, 25).

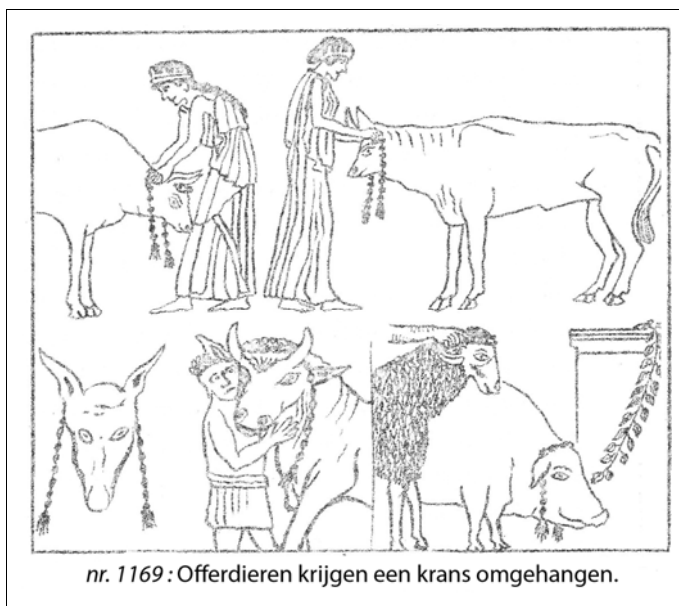
Bij de Joden, zoals nu nog bij de bedoeïenen, gold een talrijk kroost als Gods grootste zegen: “De voornaamste reden waarom een bedoeïen, half-bedoeïen of fellah zijn vrouw wegzendt, is de kinderloosheid; ze wordt beschouwd als een goddelijke straf; het grootste verdriet van een vrouw is kinderloos te zijn of zelfs maar geen ‘zonen’ te hebben.” (‘t H. L. 4^e jg. 5, 13).

17.

Toch bewaarde Anna de vaste overtuiging en inwendige zekerheid dat de komst van de Messias nabij was en dat zij tot zijn verwanten naar het vlees zou behoren. Zij volhardde dan ook in haar smeken en schreien om de vervulling van de Belofte; zij bleef onvermoeid streven naar een reiner en volmaakter levenswandel en zo deed ook Joakim.

Joakim was een kleine, magere, maar niettemin stevig gebouwde man (cfr. nr. 12). Dikwijls zag ik hem met offerdieren de reis naar Jeruzalem ondernemen. Anna was eveneens niet groot en bovendien nog tener van gestel. Ze kwijnde weg van kommer en wel dermate dat haar wangen, hoewel ze nog een rode tint behouden hadden, ingevallen waren.

Voort deelden deze heilige echtgenoten van tijd tot tijd hun kudden met de tempel en de armen, doch het deel dat zij voor zich behielden, zag ik nu verminderen.

nr. 1169 : Offerdieren krijgen een krans omgehangen.

Joakim wordt in de tempel gehoond. Hij trekt zich in de eenzaamheid bij zijn verste kudden terug.

18.

Nadat die heilige echtgenoten nu reeds zo vele jaren tevergeefs Gods zegen over hun huwelijk afgesmeekt hadden, zag ik dat Joakim weer een offer naar de tempel wilde brengen³⁷. Beiden bereidden zich door versterving erop voor. Ik zag hen in boeteklederen gehuld, 's nachts op de harde grond liggen. Nog vóór het dag-aanbreken trok Joakim het veld in naar zijn kudden op de weilanden, terwijl Anna alleen achterbleef. Spoedig hierop zag ik dat Anna hem dienstknechten met duiven en ander gevogelte (nl. tortels) in kooien, en bovendien velerlei andere voorwerpen in korven achterna zond, om dat alles in de tempel ten offer te brengen.

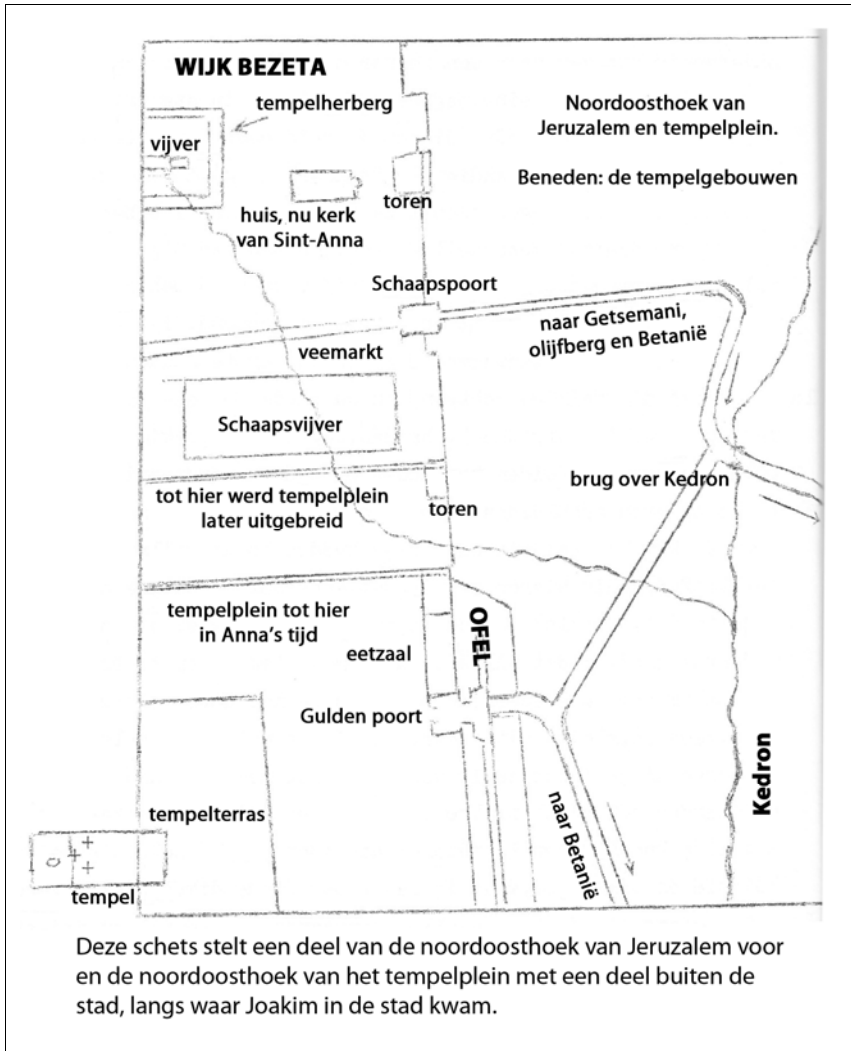
Joakim nam twee ezels en belaadde ze met deze en nog andere korven, waarin hij drie, meen ik, kleine witte, dartele dieren met lange halzen gestoken had. Waren het lammeren of geitenbokjes, ik weet het niet meer. Hij had op een stok een lantaarn mee, waarvan het licht flikkerde als in een uitgeholde kalbas.

Ik zag hem dagen later met zijn knechten en lastdieren aankomen op een schoon groen, grasrijk weiland tussen Betanië en Jeruzalem, waar ik later ook Jezus dikwijls zag verwijlen.

³⁷ Dit verhaal is zeer bekend en is een bron van inspiratie geweest voor vele kunstenaars; men vindt het in het apocrief evangelie van Jakobus.

Sommige gedeelten van dit profaan evangelie gaan terug tot tegen de 1^e eeuw. Eens voorgoed zij hier opgemerkt dat niet alles verzinsel is wat de apocriefen vertellen, dus dat ook de redenering onlogisch is: omdat het in de apocriefen staat is het vals.

Ook dat K.E. de feiten die zij met apocriefen gemeen heeft, steeds op haar eigen oorspronkelijke, onafhankelijke manier verhaalt, redelijk, aanvaardbaar en natuurlijk.

Hun weg liep vervolgens (uit de Kedronvallei) opwaarts ten tempel en zij stalden hun ezels in een tempelherberg, dichtbij de veemarkt; het is dezelfde waarin zij later bij Maria's opdracht hun intrek zullen nemen. Hierna bestegen zij met hun offergaven de trappen en gingen door woningen van de tempeldienaren.

Hier trokken Joakims knechten zich terug, nadat men hun offeranden in ontvangst had genomen³⁸. Ook bij Maria's opdracht hadden zij de woningen dier tempeldienaren bezocht³⁹.

Joakim echter begaf zich naar de zaal waar zich het waterbekken bevond en de offerdieren gereinigd werden⁴⁰.

³⁸ Tempelherberg. – Wat tempelbijzonderheden betreft, wij moeten doen opmerken dat wij nu nog 16 jaren vóór de geboorte van Christus zijn.

Gezien de woorden van de Joden bij Joannes: "Men heeft 46 jaren aan de tempel gewerkt", (Joa. 3, 20), kan men nog nauwelijks met de vernieuwing begonnen zijn.

Welnu, noch gewijde, noch profane schrijvers hebben ons een beschrijving van de 2^e tempel nagelaten. Uit Ezekiël 40, 38 kan men afleiden dat de wasplaats der offerdieren aan de noordkant van de slachtplaats was en deze aan de noordkant van het altaar.

De tempelherberg met vijver op de binnenplaats of voorhof lag waar men nu de Bethesda-vijver meent teruggevonden te hebben.

Ons inziens zal dit eerder een overblijfsel van die herberg zijn.

In de nabijheid had Anna een huis, waar de dieren gestald werden, als zij naar Jeruzalem ten tempel kwam. Nu staat er de Sint-Annakerk.

Vandaar dat Maria's ouderlijk huis door velen daar gelokaliseerd wordt. De woningen van de tempeldienaren schijnen volgens nr. 65 hoger op de heuvel Bezeta gelegen te hebben.

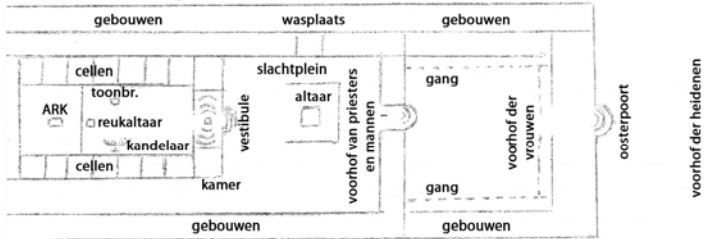
De belediging van Joakim schijnt in de zuidelijke kamer van de tempelvestibule plaats gehad te hebben. We zullen later terugkomen op de vraag of daar leken konden komen. Aan ieder eind der vestibule was een ruime kamer. Het is niet ongerijmd te veronderstellen dat naderhand daar de tafels geplaatst werden, die Salomon aanvankelijk voor het Heilige had laten maken (II Par. 4, 8).

Volgens K.E. zou de middenplaats met haar kathedra (= spreekgestoelte; vooral de leerstoel van een hoogleraar) en ronde banken tot leerplaats gediend hebben, niet voor iedereen, maar voor aanzienlijker, bevoorrechte personen.

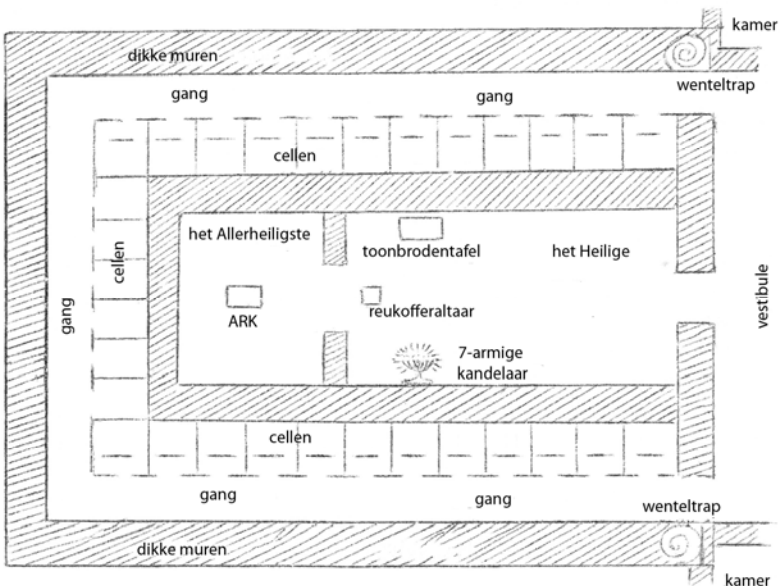
³⁹ De juiste plaatsen zijn niet met zekerheid aan te duiden. Zie hierboven voetnoot 38.

⁴⁰ De juiste plaatsen zijn niet met zekerheid aan te duiden. Zie hierboven voetnoot 38.

Hierop ging hij door een lange gang in een zaal (tempelvestibule) ter linkerzijde van de plaats, waar zich het reukaltaar, de toonbrodentafel en de 7-armige kandelaar bevonden (klaarblijkelijk is dus hier het Heilige bedoeld).

Deze schets is een voorstelling van een deel van de tempelgebouwen, waar Joakim kwam offeren. Hier zijn de proporties niet goed in acht genomen.

Hier in de zaal trof Joakim andere offeraars aan, in wier tegenwoordigheid hem een harde beproeving overkwam: een priester, met name Ruben, misprees zijn offergaven; hij stelde ze niet ten toon bij de overige achter tralies ter rechterzijde van de zaal, doch schoof ze met minachting van kant.

Vóór alle aanwezigen beledigde hij met luider stem de arme Joakim wegens de onvruchtbaarheid van zijn huwelijk, liet hem niet als offeraar bij de overigen toe en verwees hem naar een tralieafsluiting.

Hierna zag ik Joakim, overstelpt van droefheid, de tempel verlaten. Hij reisde over Betanië en ging in een gemeenschap van Essenen naar Macherus toe, om raad en troost te zoeken⁴¹.

⁴¹ **Machaerus**. – De zienster wijst hier alleen een algemene richting aan.

Het Essenenklooster waar Joakim komt, was gelegen in de wadi el-Quelt, waar men nu het zogenaamde klooster 'van Qoziba' vindt. Het ligt 6 km ten westen van Jericho. Even westelijker wijst de traditie een buitengoed aan, dat aan Joakim toebehoord zou hebben.

Hierover zegt K.E.: "Niet ver van Jericho had Joakim verscheidene weiden" (nr. 226).

Een oud kerkelijk handschrift of soort kalender vermeldt op 16 januari 'Wijding van de kerk van de hoogheilige Moeder van God in Choziba op de weide van de H. Joakim'.

"De oorsprong van dat klooster schijnt tot de Essenen terug te gaan", zegt Meistermann (Guide de Terre sainte 372). En verder: "Het beschouwde zich reeds vroeg als de plaats waar Joakim zich kwam verbergen en bidden, na in de tempel zo smadelijk afgewezen te zijn."

Volgens K.E. echter bleef Joakim slechts een korte tijd bij de Essenen en zette dan zijn weg voort naar de verste weiden aan de oostkant van de Jordaan. Reeds nu zien wij hoe zij niet van de apocriefen afhankelijk is, maar alles zelfstandig verhaalt, uit de bron van een bovennatuurlijk gezien hebben.

De berg- of valleiwand is zo steil, dat het klooster nu zoals vroeger, er schijnt aan te hangen. Het bestaat uit vele natuurlijke en ook kunstmatige grotten, die aan de buitenkant door muren beschermd zijn. Lange tijd lag het verlaten en vergeten; zijn heropbouw dateert uit de jaren 1878-1901 (cfr. Kopp. 320 + nota 54).

In dat zelfde huis en vroeger in dat van Bethlehem had de profeet Manahem (zie nr. 3, voetnoot 6) geleefd, die aan de nog jeugdige Herodes voorspeld had dat hij koning zou worden, maar dat hij zijn leven door grote misdaden zou schandvlekken.

Van hier begaf zich Joakim naar zijn verst verwijderde kudden op de berg Hermon⁴².

Zijn weg voerde hem door de woestijn Gaddi (district in Gad) over de Jordaan. De Hermon is een hoge berg; terwijl hij aan de zonnkant gans met groen en welige vruchtbomen bedekt is, ligt hij dikwijls op zijn tegenovergestelde zijde nog vol sneeuw.

De muren van de kloosterkapel zijn nog bedekt met mozaïeken en fresco's uit de 15^e en 13^e eeuw, die taferelen uit het leven van de H. Joakim voorstellen.

⁴² Hermon. –

Hier is geenszins de grote Hermon ten noorden van Palestina bedoeld. Elders wijst K. de weiden van Joakim aan in het gewest van Jazer en aan de zuidoostkant van het woud Efraïm. Zij bevestigt tevens dat Joakim daar verbleven en gebeden heeft om door volhardend gebed het einde van de onvruchtbaarheid van zijn vrouw te bekomen. Daar ook ontving hij de boodschap van een engel dat Maria hem geboren zou worden (nr. 821 en 974).

Nu, Jazer is bekend; 't is het huidige Sâr, waarvan de omgeving om zijn weiden bekend was (cfr. Num. 32, 1. 3).

Sâr ligt op een niveau van 200 m, aan de voet van het gebergte Hemar, dat zich in de noordoostrichting steil verheft tot 1076 m (1450 m boven de Jordaan). Dit bergmassief is door K. bedoeld.

Er is gelijkheid van naam, hetzij deze zich in de loop der tijden gewijzigd heeft, hetzij K. hem niet goed uitgesproken of Brentano hem misverstaan heeft, in dwaling gebracht door de min of meer gelijkkluidendheid der twee namen. K. sprak moeilijke namen gewoonlijk al tastend uit, zie nr. 10, voetnoot 23.

Anna ontvangt de belofte van vruchtbaarheid en reist naar de tempel.

19.

De grievende smaad in de tempel had Joakim zo vernederd, gepijnigd en beschaamd, dat hij Anna zelfs niet liet weten waar hij zich ophield. Zij vernam evenwel van andere mensen, die er getuige van geweest waren, hoe brutaal men haar echtgenoot had gekrenkt en haar droefheid was niet te beschrijven.

Ik zag haar dikwijls wenend met het aangezicht ter aarde liggen, omdat zij helemaal niet wist en niemand het haar kon zeggen waar Joakim nu vertoefde; reeds ongeveer 5 maanden hield hij zich onder zijn herders en kudden bij de berg Hermon verborgen.

Tegen het einde van deze tijd kwam Anna nog een erger leed over, ten gevolge van de onbeschoftheid ener dienstmeid, die haar meesteres bij elke gelegenheid haar ongeluk en nood in het aangezicht verweet. Eens verzocht haar deze meid om het aanstaande loofhuttenfeest elders te mogen gaan vieren.

Als waakzame en plichtgetrouwe moeder weigerde Anna haar toestemming. Zij was geleerd door de val van een vorige meid en niet gaarne zou zij een tweede maal zoiets beleven. Hierop schoot de meid in toorn uit en wierp Anna haar onvruchtbaarheid en het uitblijven van Joakim voor de voeten als een straf van God voor haar hardvochtigheid, en zij deed dit zo brutaal dat Anna haar niet langer in haar dienst kon dulden. Zij zond haar, van twee knechten vergezeld, met geschenken naar haar ouders terug; zij bad hen dat zij gelieven zouden hun dochter terug te nemen, zoals zij ze haar hadden toevertrouwd, daar zij er niet langer voor kon instaan.

Nadat Anna deze meid had weggestuurd, ging zij diep bedroefd in haar kamer bidden. Tegen avond wierp zij een grote wikkeldoek

om het hoofd, hulde zich er geheel in⁴³, en begaf zich met een afgeschermd, gedempt licht naar de boven reeds vermelde grote boom bij de muur van het voorhof.

In een loofhut die door deze boom⁴⁴ gevormd was, stak zij een lamp aan, die in een soort kastje aan deze boom hing en bad uit een gebedsrol.

⁴³ Wikkelleed of -doek. – Het is gebruikelijk bij voorname personen in Palestina en buurlanden. Het is een lange strook stoffe, die spiraalvormig om het lichaam werd gewikkeld en evengoed als gezelschapskleed dan als slaapkleed werd gebruikt.

Dit kleed schijnt bedoeld te zijn in Deut. 22, 17.

Bij deze passage plaatst Himmelreich deze opmerking: “Men wikkelde zich in zulk een kleed of laken in om te slapen. Zo’n kleed werd ook omgedaan om uit te gaan.” (nr. 1974).

In nr. 98 beschrijft K. breedvoerig hoe de vrouw zich in zulk een stuk laken inwikkelde.

⁴⁴ Eigenaardige boom. – Een andermaal deze boom beschrijvend, besluit zij: “Zodat de boom als een woud van gebladerte vormt. De takken splitsen niet; hun bladeren gelijken door hun vorm en grote afmeting op schilden; de vruchten zitten er verborgen tussen, zodat men ze moet zoeken; ze hangen in trossen van vijf; ze zijn niet prima van smaak, maar zuurzoet; ze zijn geel, maar rood dooraderd als met bloedige strepen.” (cfr. fasc. 14, nr. 742, voetnoot 375).

De wetenschap rangschikt zulke wortels die als takken neerschietsen en op hun beurt stammen vormen onder de adventieve organen van de plant.

Deze boom was zeer groot; er waren zitplaatsen in de loofhutten die hij gevormd had, want zijn takken daalden over de muur in de aarde neer, waar ze weer wortel schoten om nieuwe bomen te vormen. Deze deden op hun beurt hetzelfde, zodat op die manier een kring loofhutten ontstond. Die boom is van dezelfde soort als de boom van de verboden vrucht in het Paradijs. De vruchten hangen doorgaans rondom de top van de takken en gewoonlijk in trossen van vijf; ze zijn peervormig, van binnen vlezig en bloedkleurig geaderd; ze hebben in het midden een holte, waarin rondom de pitten in het vlees vastzitten. De bladeren zijn zeer groot en ik geloof dat het zulke waren, waarmee Adam en Eva in het Paradijs zich bedekten. De Joden gebruikten die bladeren

(Adventieve organen = organen die ontstaan, na verwondingen of na een behandeling met groeistoffen (bewortelingshormonen), op plaatsen waar ze onder normale omstandigheden niet zouden ontstaan)

Wij vinden ze ook bij de Indische vijgenbomen (Banyan-bomen, ficus). De scheuten dalen uit de onderzijde der takken, dringen in de grond, wortelen en vormen stammen die als pijlers de horizontale takken van de boom schragen (cfr. Winkler-Prins, 'adventieve organen').

In de grond komt die voortplanting overeen met die van vele kleinere planten, zoals de klimop, de braam, winde, boterbloem, frezen. Hier is het eigenaardige dat het geschiedt met een grote boom.

Een afbeelding van deze of soortgelijke grote boom ziet men in Modern Woordenboek, bij WARINGIN. Men kan er uit afleiden dat verzorging nodig is om mooie priëlen te bekommen.

De geograaf Dapper vertelt in zijn boek Arabië: "Wanneer men van Sjiraz naar Gamron of Kombru gaat, treft men voorbij het dorp Ciah Ciakor een gehucht aan met name 'Pailulon (Pailuli) Dagheli'. Dit betekent: "aan de voet van de Lulen vol bladeren".

Bij die huizen immers groeit een groot aantal bomen die de inwoners 'Luli Dagheli' noemen, als wilden zij zeggen: 'vol spruiten of scheuten', want de takken schieten veel spruiten naar de aarde en deze schieten daar wortel en groeien uit tot nieuwe stammen.

In Indië is die boom gemeen. De Portugezen noemen hem 'wortelende boom', 'arbor de Raiz'.

Ook op vele plaatsen in Perzië groeit de 'Luli Dagheli'.

vooral bij het loofhuttenfeest om de wanden te versieren; ze lieten zich immers goed samenvoegen en grepen met hun randen in elkaar, als men ze schubvormig legde.

20.

Anna riep onder deze boom lange tijd tot God dat Hij, nu Hij al zo smartelijk haar schoot gesloten hield, ten minste haar godvrezende levensgezel niet langer van haar verwijderd zou houden.

En zie! daar verscheen haar een engel van God; hij daalde als uit de hoogte van de boom vóór haar neer en sprak tot haar:

“Ban alle onrust uit Uw hart, want de Heer heeft uw gebed verhoord. Trek reeds morgen met twee dienstmeiden op naar de tempel en neem duiven mee ten offer. Ook Joakims gebed is verhoord en ook hij komt met zijn offer, dat zal aangenomen worden, naar de tempel. Gij moet onder de Gouden Poort met hem samenkomen; beide zult gij gezegend worden en weldra zult gij de naam van uw kind vernemen.”

Hij voegde er nog aan toe dat hij ook aan haar echtgenoot dezelfde boodschap had gebracht, en verdween.

Anna was met blijdschap vervuld en zij bedankte de barmhartige God. Zij keerde aanstonds in haar woning terug en begon met haar dienstmeiden al het nodige in gereedheid te brengen om de volgende dag de reis naar de tempel te ondernemen. Ik zag hierop

hoe zij zich na haar avondgebed te slapen legde. Haar legerstede bestond uit een smalle deken en een hoofdkussen. Zulke deken rolde men 's morgens weer op en het bed was uit de weg. Om te gaan slapen legde Anna haar bovenklederen af, hulde zich van het hoofd tot de voeten in een ruime wikkeldoek (of brede baan, cfr. nr. 19) en legde zich, recht uitgestrekt, op haar rechterzijde, gekeerd naar de wand van haar kamertje, waartegen haar bed gespreid lag.

21.

Nauwelijks had Anna een tijdje geslapen of **ik zag uit de hoogte een lichtglans tot in haar kamer dringen en zich naast haar legerstede als het ware samentrekken in de gedaante van een schitterende jongeling. Het was de engel van de Heer, die haar boodschappen kwam dat zij een heilig kind zou ontvangen. Hierna strekte hij zijn hand over haar heen en schreef op de wand in grote, lichtende letters de naam MARIA⁴⁵**. De engel verdween nu weer, als vervloeiend in het licht.

Anna was gedurende dit gebeuren als iemand in een diepe, aangename droom; zij richtte zich, half ontwaakt zonder het volkomen bewustzijn op haar legerstede op, bad met grote vurigheid en zonk dan in de slaap terug.

Na middernacht werd zij vreugdig wakker, als gewekt door een inwendige vriendelijke uitnodiging en nu ontdekte zij met eerbiedige schroom en blijdschap de letters op de wand.

⁴⁵ De naam **Maria** werd in de loop der eeuwen zeer verschillend geïnterpreteerd. Men telt 67 verklaringen.

Nu verklaart men hem als volgt: de Aramees sprekende bevolking van toen bracht hem in etymologisch verband met het Aramees 'Mar', d.i. 'Heer', zodat men aan 'Mirjam' de betekenis hechtte van 'Meesteres'.

Hij komt in Jezus' tijd veelvuldig voor.

Op niemand kon hij beter passen dan op 'de Koningin van Hemel en Aarde'. Het is ook begrijpelijk dat vele prinsessen toen die naam droegen.

Het waren als rode, lichtende goudletters, niet talrijk maar groot. Met onbeschrijfelijke aandoening en vermorzeling staarde zij ze aan, tot ze met het dagaanbreken als uitdoofden. Zij zag alles zo klaar en haar vreugde groeide dermate aan, dat zij als geheel verjongd opstond.

Op het ogenblik dat het licht van de engel met zijn genade over haar gekomen was, zag ik **onder haar hart een glans en ik erkende in haar persoon de uitverkoren moeder, het schitterende, doorlichte vat van de naderende genade. Wat ik op dat ogenblik in haar waarnam, kan ik slechts in deze bewoording weergeven: ik erkende in haar een gezegende moeder, voor wier vrucht men een wiegje getooid, een bedje gespreid en een tabernakel geopend heeft, om iets zeer heiligs waardig op te nemen en te bewaren.**

Ik zag dat Anna door Gods genade voor de zegen ontsloten was. Hoe wonderbaar ik dat zag en begreep is onuitsprekelijk, want ik erkende Anna als de wieg van het Heil van het mensdom, en tevens als een ontsloten kerktabernakel, waarvan het velum opzij getrokken is.

(velum = verhulling; langwerpige schouderdoek voor het vasthouden of dragen van een monstrans; zijden of linnen omhulsel van een ciborie met geconsacreerde hosties; rooms-katholiek in stof en kleur met het misgewaad overeenstemmend kelkkleedje).

Ik zag en vernam dat alles gans natuurlijk en het begrijpen van dat alles was één (één onverdeelde kenakt). Het was natuurlijk en toch tegelijk heilig. Anna was, naar ik meen, 43 jaar oud.

Anna stond nu op, ontstak haar lamp, deed haar gebeden en begaf zich met haar offergaven op reis naar Jeruzalem. Alle huisgenoten waren die morgen in een blijde stemming, ofschoon niemand buiten Anna iets afwist van de verschijning van de engel.

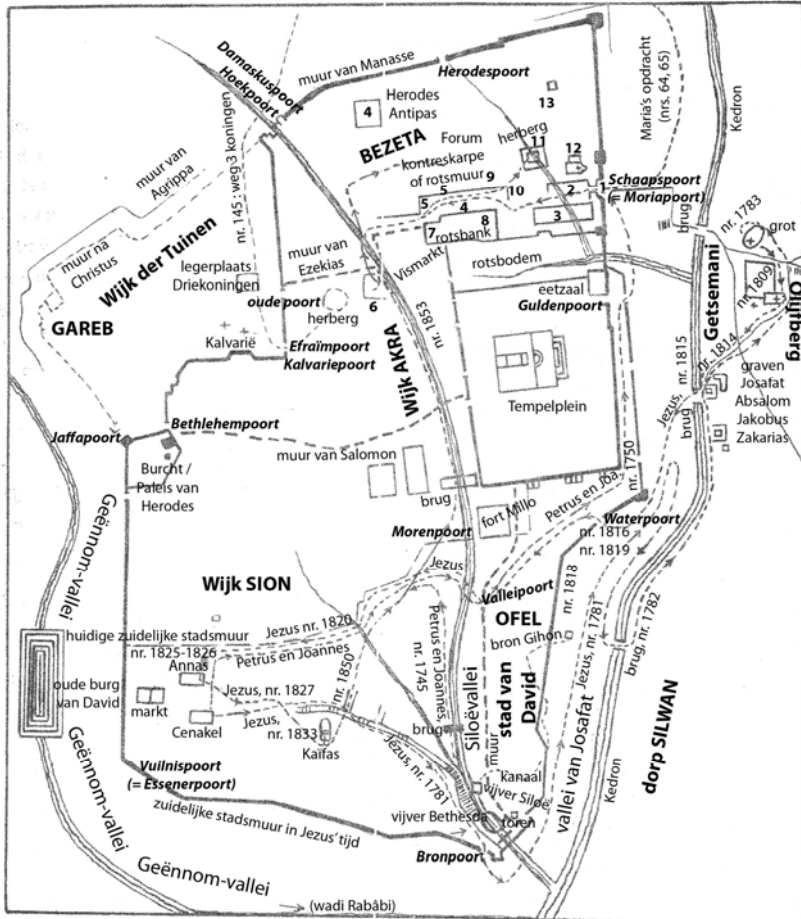
Joakim wordt door een engel getroost. In de tempel wordt zijn offer aanvaard.

22.

Om diezelfde tijd zag ik Joakim bij zijn kudde aan de berg Hermon (Hemar), over de Jordaan, voortdurend tot God bidden en om verhooring smeken. Als hij de jonge lammeren zo vrolijk blattend om hun moeders zag springen, greep hem telkens een diepe droefheid over zijn kinderloosheid aan. Aan zijn herders evenwel deelde hij de oorzaak van zijn verdriet niet mee. Het loofhuttenfeest was nabij en reeds richtte Joakim met zijn herders de loofhutten op.

Terwijl hij eens aan het bidden was en de vrees hem overviel om, volgens wet en gebruik, met het feest naar Jeruzalem te gaan en in de tempel te offeren, want de opgelopen smaad stond hem nog levendig voor de geest, zag ik de engel hem verschijnen en hem bevelen om met moed, vrij en vrank naar de tempel op te gaan: zijn offer zou aangenomen en zijn gebed verhoord worden. Met zijn vrouw moest hij onder de Gouden Poort tezamen komen.

Ik zag Joakim nu, met blijdschap vervuld, zijn kudde tellen. O hoeveel en welk prachtig vee had hij!! Opnieuw verdeelde hij ze in drieën, waarvan hij het geringste derde voor zich behield, een ander en beter derde naar de Essenen zond en het laatste en schoonste derde naar de tempel dreef. Op de vierde dag van het feest kwam hij te Jeruzalem aan en nam, zoals vroeger, zijn intrek in de herberg bij de tempel.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Anna kwam eveneens op de vierde dag van het feest te Jeruzalem aan en nam haar intrek bij verwanten van Zakarias op de vismarkt⁴⁶. Pas op het einde van het feest ontmoette zij Joakim.

Ik zag ook dat Joakims offer de vorige keer op een teken of door een beschikking van Boven afgewezen geworden was, maar dat niettemin de priester, die in plaats van hem te bemoedigen zo grof beledigd had, hiervoor op een ik weet niet meer welke wijze streng door God gestraft is geworden.

Nu echter hadden de priesters een bevel van godswege ontvangen om Joakims offergaven aan te nemen. Zo zag ik nu enigen van hen, zodra hij zich met zijn offerdieren aangemeld had, hem tot vóór de tempel tegemoet gaan om zijn gaven in ontvangst te nemen. Het vee dat hij hier ten geschenke naar de tempel bracht, was niet zijn eigenlijk offer. Dit laatste bestond uit twee lammeren en drie lustige, jonge diertjes, die, naar ik meen, bokjes waren.

Ook zag ik dat vele mannen die hem kenden, hem met de aanvaarding van zijn offer geluk kwamen wensen.

Alle door- en toegangen in de tempel zag ik wegens het feest geopend en alles met groen en vruchtenslingers versierd. Ook zag ik op een zekere plaats een loofdak opgericht boven acht vrijstaande zuilen.

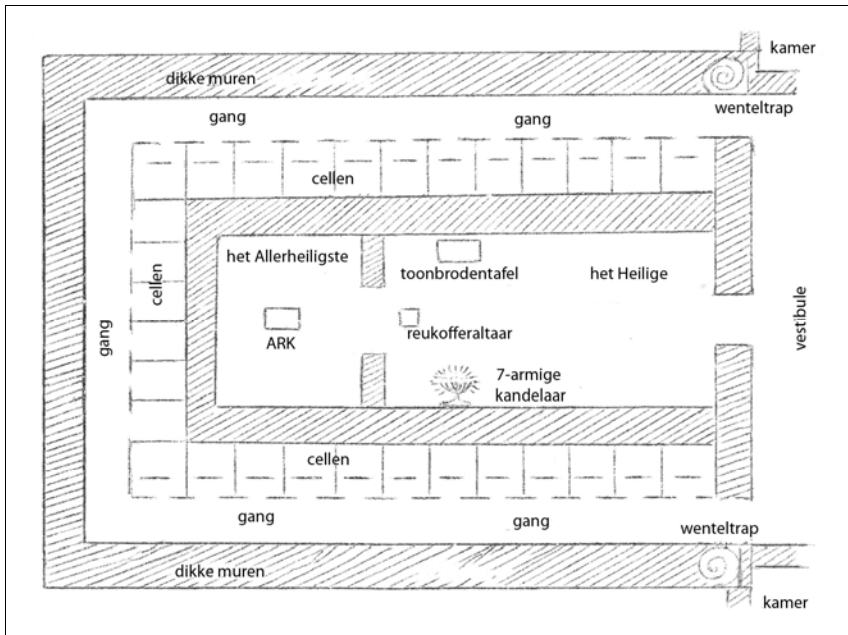
Joakim volgde in de tempel juist dezelfde weg als de vorige keer. Zijn offer werd op de gewone plaats geslacht en verbrand; iets

⁴⁶ Vismarkt. – Volgens nr. 57 lagen markt en huis in een laag stadsdeel, volgens nr. 64 ten westen van de tempel. Deze markt is te lokaliseren in de grote stadsvallei, ten westen van de noordwesthoek van het tempelplein. Er was bij de vismarkt een vispoort.

Op deze markt kwamen de Tyriërs hun vis verkopen.

Later geven wij een beeld van Jeruzalem in kaart en komen dus ook nog op deze zaak terug.

daarvan werd evenwel op een andere plaats verbrand, ik meen ter rechterzijde van die zaal, waarin de grote leerstoel stond⁴⁷.

Ik zag nu de priesters in het Heilige een reukoffer opdragen; er werden ook lampen ontstoken en ook brandde licht op de 7-armige kandelaar, doch niet op alle 7 armen tegelijk.

⁴⁷ De gewone slachtplaats is aan de noordzijde van het brandofferaltaar en dit bevindt zich vóór de eigenlijke tempel in het voorhof van de priesters.

Iets ervan werd elders verbrand: Volgens de joodse overlevering werden sommige delen zelfs van de brandoffers, met name de 'nervus femoris' of 'heuppees' niet op het altaar, maar aan zijn oostkant op de zogenaamde ashoop verbrand. Dit ter wille van Jakobs heupzenuw, die in de worsteling met de engel verdorde (Gen. 32, 32).

K. wijst hier echter een andere plaats aan, met de woorden: "ik meen". In de tempelvestibule lokaliseert zij onveranderlijk een voornamelijk leerstoel.

In de kamer aan de overzijde werden giften in ontvangst genomen, volgens nr. 18.

Ik heb ook dikwijls gezien dat bij verschillende gelegenheden op de verschillende armen van de kandelaar licht brandde⁴⁸.

23.

Toen nu het reukoffer omhoog steeg, zag ik als **een lichtstraal op de offerende priester in het Heilige en tegelijk op Joakim in de voorzaal neerkomen**⁴⁹. Er ontstond een onderbreking in de offerhandeling als had er een goddelijke openbaring plaats, met als gevolg een stomme verbazing. Hierop zag ik twee priesters als op een goddelijk bevel buiten het Heilige tot Joakim in de vestibule (= ruimte direct achter de ingang van een gebouw of een woonhuis, voorportaal, hal) gaan en hem langs de weg van de zijvertrekken of cellen tot bij het gouden reukaltaar in het Heilige brengen.

Nu legde een priester iets op het reukaltaar. Het bestond niet, naar ik zag, in een menigte losse korrels van wierook, maar in een samengesmolten klomp, doch ik weet niet meer uit welke bestanddelen hij samengesmolten was⁵⁰.

Terwijl hij op het gouden reukaltaar vóór het voorhangsel van het Allerheiligste in het vuur opteerde (opteren = geheel opmaken; verbruiken), verspreidde hij een dichte rookwolk en vervulde het Heilige met een welriekende geur. Hierna ging de priester uit het Heilige weg en liet Joakim alleen achter.

⁴⁸ Het licht brandde ter ere van Gods tegenwoordigheid, dus ook overdag.

Volgens Flavius Josephus brandden er drie overdag, maar allemaal gedurende de nacht.

⁴⁹ Wij zullen later de vraag beantwoorden of en in welke omstandigheden leken tot hier konden komen. Dit om de opmerkingen meer gelijkmatig te verdelen, omdat ze hier wat talrijk zijn. Hier doen wij alleen opmerken dat Joakim op een goddelijk bevel in het Heilige gebracht wordt tot een heel speciaal doel.

⁵⁰ De wierookmassa bestond, volgens Flavius Josephus uit 13 bestanddelen: mirre, kassie, nardus, saffraan, kalmus, kaneel, balsem, galbanus, wierook, kruidnagel, stakt, zippoor, het geheel gemengd met geraffineerd zout.

Terwijl het reukoffer verteerde en omhoog steeg, zag ik Joakim in geestverrukking met uitgestrekte armen op de knieën liggen.

Ik zag tot hem, zoals later tot Zakarias bij de belofte van Joannes de Doper, **de lichtende gestalte van een engel binnentreden.**

Hij sprak hem toe en reikte hem een papier over, waarop ik in lichtende letters deze drie namen las: Helia, Hanna, Mirjam⁵¹, en bij deze laatste naam zag ik de afbeelding van een kleine Verbondsark of van een klein altaartabernakel.

Joakim stak dit papier onder zijn kleed op zijn borst.

De engel zei hem dat de onvruchtbaarheid van zijn huwelijk geen schande, maar een eer voor hem was; inderdaad, wat zijn vrouw straks in haar schoot zou ontvangen, zou de onbevleete vrucht zijn uit Gods zegen door hem; het zou het hoogtepunt, de volkomen ontluiking zijn van de aan Abraham verleende zegen.

Toen Joakim dit niet kon begrijpen, leidde de engel hem achter het voorhangsel, dat van de tralieafsluiting van het Allerheiligste nog zo ver verwijderd was, dat iemand tussen beide kon staan⁵².

Ik zag nu de engel tot de Verbondsark naderen en, naar het mij scheen, daar iets uit wegnemen. Ik meende nu te zien dat de engel een witglanzende kogel of lichtbol voor de mond van Joakim hield en hem beval er in te ademen en dan toe te zien.

Op dit ogenblik viel mij de banale gedachte in aan een gebruik dat thuis bij ons bestaat. Op grote feestdagen nl. laat de koster de mensen een op een plankje geschilderde kop (van Joannes de Doper?) kussen en dan legt men daarvoor 14 Pfennige in de schaal.

⁵¹ Deze, zoals de vorige opmerking is van Brentano.

Hier zegt hij: "Aanvankelijk wist de schrijver niet dat dit slechts andere vormen zijn voor de namen Joakim, Anna en Maria."

⁵² Dit gordijn of voorhangsel was een el (50 of 55 cm) verwijderd van de deur van het Allerheiligste in Salomons tempel, even ver van het traliwerk in Zerobabels tempel en van het eerste gordijn of afsluiting in de tempel van Herodes (cfr. D.B. Temple, K. 2066; Voile, K. 2449).

Onder Joakims adem ontstonden, naar ik zag, allerlei beelden in de lichtbol. Ook Joakim zag ze. Daarbij had zijn adem de glans van de bol niet verdoofd en de engel maakte hem daar opmerkzaam op. **“Het kind van Anna”, zei hij, “zal even vlekkeloos, even ongerept en rein ontvangen worden, als deze bol helder gebleven is onder uw adem. ”**

24.

Hierop beschouwde ik, als hief de engel de lichtbol omhoog en hij hing nu veel vergroot als een lichtkring in de lucht en als door een opening zag ik er een samenhangende reeks van beelden in, vanaf de val van het eerste mensenpaar tot aan de verlossing van het mensdom. Het was alsof zich daarin een hele wereld uit elkaar steeds verder ontvouwde. Ik begreep de zin van het geheel en alle onderdelen, doch het is me niet mogelijk hier alles tot in de bijzonderheden weer te geven.

Boven in de hoogste top zag ik de H. Drie-eenheid en daaronder aan de ene zijde het Paradijs, Adam en Eva, hun val in de zonde, de belofte van een Verlosser, alle voorafbeeldingen der Verlossing: Noë, de zondvloed, de Ark, het geven van de zegen aan Abraham, de overdracht ervan op Isaäk, Abrahams eerstgeborene en van Isaäk op Jakob.

Ik zag verder hoe die zegen aan Jakob door de engel met wie hij worstelde, weer ontnomen werd; hoe hij vervolgens tot Jozef in Egypte kwam en hoe hij in hem en zijn echtgenote een hoger graad van kracht en waardigheid verwierf; hoe daarna die heilige zegen, toen hij met de overblijfselen van Jozef en zijn vrouw Asenat door Mozes uit Egypte meegevoerd werd, tenslotte het allerheiligste voorwerp werd in de Verbondsark en de zetel van de levende God onder Zijn volk.

Vervolgens zag ik nog de eredienst, het leven, de verhouding van het uitverkoren volk tot dit ‘Allerheiligste’.

Ik zag de leiding, de beschikkingen van Gods Voorzienigheid om door (doelmatige) huwelijksverbanden het heilig geslacht,

de voorvaderlijke stam der H. Maagd te ontwikkelen en tot stand te brengen (zie nr. 25, voetnoot 53).

Ik zag alle voorafbeeldingen en zinnebeelden van haar en van de Heiland, die in de gewijde geschiedenis en in de profeten vermeld zijn.

Die beelden zag ik in de lichtbol in een kring rondom, en ook van onder naar boven.

Ik zag grote steden, torens, paleizen, tronen, poorten, tuinen en bloemen en al deze beelden waren onderling als met bruggen van licht wonderbaar verbonden en allemaal werden ze aangevallen en bestormd door razende dieren en andere vijandige machten.

25.

Al deze beelden stelden voor hoe de stam van de H. Maagd, uit wie God het vlees aannemen en mens worden wilde, juist gelijk al wat heilig is, door Gods genade, te midden van vele aanvechtingen en tegenkantingen tot zijn doel geleid is geworden. Ik herinner mij ook op een bepaald punt van die reeks beelden een tuin gezien te hebben, die rondom met een dichte doornhaag omheind was. Door die haag zochten een menigte slangen en andere walgelijke dieren tevergeefs binnen te dringen. Ook zag ik daar een versterkte toren, die aan alle kanten bestormd en beklommen werd door krijgslieden die allen weer naar beneden stortten. Ik zag nog veel andere gelijkaardige beelden die op de geschiedenis der H. Maagd in haar voorouders betrekking hadden. Hierin betekenden de overgangen en verbindingsbruggen de zegepraal (= triomf, overwinning, zege) op alle verstoringen, beletselen en vertragingen in de komst van het Heil.

Het was als had God in zijn barmhartigheid (elementen van) een rein vlees en allerreinste bloed in de mensheid als in een troebele stroom geplaatst en als moesten die elementen met grote inspanning, arbeid en strijd zich verzamelen om zich als een hersteld, onbesmet en verenigd geheel te ontworstelen aan de stroom. En dit, terwijl deze die verspreide reine elementen met

alle geweld tot zich zocht te trekken, op te nemen en te bezoedelen. Het was als slaagden die elementen er tenslotte in elkander in die onuitputtelijk stromende vloed te vinden, zich te verenigen en er nu uit op te stijgen in de persoon van de H. Maagd, uit wie het Woord van God mens is geworden om onder ons te wonen.

Doch dat ontworstelen geschiedde slechts met de hulp van ontelbare goddelijke genaden en trouwe menselijke medewerking, en nadat dit vlees en bloed vaak opnieuw besmet en weer gereinigd was geworden⁵³.

⁵³ De geheimzinnige **zegen** van de Verbondsark. – Reeds meermalen (nrs. 4, 9, 12 en hier nrs. 24 en 25) maakte K. gewag van 'de heilige geheimenissen', 'het allerheiligste', 'allerheiligste geheim', 'heilig voorwerp', 'de geheimzinnige zegen' van de Verbondsark.

Zij zal daar zo dikwijls op terugkeren, dat het nodig is dat wij er ons een idee van vormen, in zover we dit kunnen.

Het is een element in haar visioenen dat kritiek uitgelokt heeft, maar een element dat we niet uitschakelen willen of kunnen zonder haar mededelingen verminkt weer te geven.

De tegenstanders schrijven het toe aan dromerij van K. of aan de fantasie van Brentano, maar over die zogenaamde 'zegen' zegt K. zulke wonderbare dingen; zij komt er zo spontaan op terug, vermengt het zo nauw met Maria's voorgeschiedenis en stamboom en zelfs Jezus laat zij er zo duidelijk voor getuigen, dat wij die zaak niet als een menselijk verzinsel kunnen beschouwen. Zelfs schijnen er toespelingen op te bestaan in de H. Schrift, zoals het verder zal blijken.

Op grond van alle gegevens kunnen wij die 'zegen' met een sacrament vergelijken. Het is genade die door een uitwendig teken verbeeld en er enigszins ook door gegeven wordt, een voorafbeelding van, en voorbereiding tot het heilig altaarsacrament.

Adam werd in een staat van rechtvaardigheid geschapen.

Onmiddellijk vóór zijn val ontnam hem God een onbedorven geestelijk element, een kracht, vermogen, aanleg, geschiktheid, gunst, genade, zegen of hoe men het ook noemen wil.

Door Adams zonde werd de menselijke natuur in haar wezen

misvormd, verminkt, verlaagd, ontaard, vervuld met neigingen ten kwade, vooral in haar voortplantingsvermogen.

Het aan Adam ontnomen, nog onbedorven element, deze gunst, dat vermogen ontsnapte aan die ontaarding; het had vooral betrekking op het voortplantingsvermogen en het werd later, doch met een verminderde kracht teruggeschonken aan het mensdom in de persoon van Abraham, de stamvader van het uitverkoren godsvolk.

Het was een hulpmiddel tot langzame vernieuwing; het werkte vooral in de sfeer van de voortplanting en had ten doel de geslachtslijn van de Verlosser te steunen in zijn worsteling tegen onzuivere elementen, in het streven naar veredeling, vooral in de sfeer van de voortplanting; het moest de voorvaders van Christus en de H. Maagd geleidelijk verheffen, zodanig dat, ten gevolge van de voortschrijdende veredeling, Joakim en Anna door hun engelachtige zuiverheid in staat zouden zijn de Onbevleete Maagd voort te brengen, en deze, dank het bijzonder voorrecht van haar Onbevleete Ontvangenis, de maagdelijke Moeder zou kunnen worden van de Verlosser.

Maria was de volkomen ontloken bloem van die zegen uit Adam, terwijl de Verlosser er de hoogste en laatste vrucht van was.

Zulk een Moeder betaamde de Verlosser, en zij die tot zijn Moeder bestemd was, moest van uiterst reine ouders geboren worden om vrij te zijn van alle kwade neiging.

In heel deze historie steekt ook deze waarheid: **de mens zelf moet bijdragen en meewerken tot zijn heil: God wil niet alles alleen doen.**

Aan dit onbedorven, ongekwetst element uit Adam geeft K. meestal de benaming van 'zegen'. Deze werd het eerst aan Abraham toevertrouwd (zie hierna nr. 26 en Genesis 18).

Van Abraham ging de zegen over op Isaäk, van deze op Jakob. Vermoedelijk heeft het verhaal van Genesis 27 daar betrekking op.

Een engel ontnam hem aan Jakob in de worsteling (Gen. 32, 23-32) en maakte hem over aan Jozef in Egypte.

Hij werd door Mozes meegebracht uit Egypte met het stoffelijk overschot van Jozef en vond een duurzame plaats in de Verbondsark. In dat heilig schrijn werd hij bewaard als Israëls grootste schat en onderpand van bescherming.

Uit de Ark kreeg Joakim hem door bemiddeling van een engel.

Maar wat was eigenlijk deze zegen?

Een geestelijke kracht, maar uit het voorgaande blijkt reeds dat hij in een soort lichamen, uitwendig teken of zinnebeeld bewaard of gehuld was, een teken dat tevens, zoals de zegen zelf, een voorspel was van de eucharistie en een zinnebeeld ervan.

Is ook dit niet wonderbaar: de zegen had tot doel de stamouders van Maria te helpen om door eigen reinheid steeds reiner telgen voort te brengen, terwijl de Eucharistie het hemels brood en de goddelijke wijn is, die maagden voedt en voortbrengt.

Aan die zegen was, volgens K.E., Gods tegenwoordigheid op de Ark in de tabernakel verbonden, terwijl de Eucharistie Gods tegenwoordigheid is bij ons.

Die zegen was niet alleen voor de onmiddellijke dragers of bezitters een steun en sterkte ter veredeling van hun stam, maar oefende zijn invloed uit op verdere verwanten en andere mensen, wier nakomelingen tot de komst en uitbreiding van het nieuwe godsrijk zouden bijdragen.

Ook hierin dus gelijkt hij op de Eucharistie, die vanuit het tabernakel of de mis invloed uitoefent op allen die haar benaderen.

Men kan bij bekeerlingen, zoals Th. Merton, P. Claudel, de indrukken lezen die zij bij het bezoek van een kerk of gedurende een heilige mis ondervonden.

Onze K. zag die **invloed van de zegen** in de vorm van stralen die van die zegen uitschoten.

Voorts zag K. die zegen steeds onder een dubbele gedaante, in de vorm van

- een boon met kiem,
- van tarwe en wijn,
- van vlees en bloed,
- van een korenaar en glanzende druif,
- van spijs en drank,
- glanzend voedsel en doorschijnend vocht;

al verschillende namen om dezelfde geestelijke realiteit, 'de zegen' aan te duiden, verschillende dingen die hetzelfde zijn en ook zinnebeelden zijn van de Eucharistie.

Reeds tijdens zijn leven oogstte Brentano kritiek hierover, maar hij antwoordt in deze zin: "Ik geef alles zoals ik het zelf heb vernomen. Daar ikzelf niet duidelijk begrijp waarin die zegen eigenlijk bestaan mag hebben, zou ik niet in staat geweest zijn er iets aan te veranderen of bij te voegen of af te doen."

Onder de voorafbeeldingen die ik in die lichtkring zag, waren er vele die ook in de litanie van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto voorkomen en die ik zie, begrijp en met grote godsvrucht vereer, telkens als ik die litanie bid.

Litanie van Loreto

Heer, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Christus, aanhoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelse Vader, *ontferm U over ons.*

God, Zoon, Verlosser van de wereld, *ontferm U over ons.*

God, heilige Geest, *ontferm U over ons.*

Heilige Drievuldigheid, één God, *ontferm U over ons.*

Heilige Maria, *bid voor ons.*

Heilige Moeder van God, *bid voor ons.*

Ook zou hij, ons inziens, niet die verheven uitlatingen van K. erover, hebben kunnen verzinnen. Dat hij K.'s mededelingen steeds trouw weergegeven heeft, zelfs zonder die te begrijpen, kunnen wij voor veel andere concrete gevallen, gemakkelijk aantonen. Zulke gevallen zijn legio.

Niemand is natuurlijk verplicht K.E.'s openbaringen te geloven, maar het heeft ook geen zin, aangezien zoveel er van klaar kan bewezen worden, ze zomaar gewoon weg als dromerijen van de hand te wijzen.

Wat in het geval van die zegen ons betreft, wij zijn veel eerder geneigd Gods wonderbare Voorzienigheid erin te erkennen en te bewonderen.

Van den beginne af heeft God de Verlossing voorbereid, dit grootse werk geleid, bestuurd en geregeld, eeuwen lang, terwijl Hij nu nog altijd in de weer is om het te voltrekken. Dit alles doet en deed Hij met goddelijk geduld, te meer daar Hij bij de mensen niet altijd de nodige medewerking vond of vindt. Toch wist en weet Hij zijn doel te bereiken.

In de hemel zullen wij vele werken van God, waarvan wij nu geen vermoeden hebben, eeuwig bewonderen en in lofliederen de verschuldigde dank Hem er voor brengen.

Van haar kant zegt K.: "Op de jongste dag zal alles openbaar worden en dan zal het geheim van de zegen opgehelderd worden tot schrik van allen die dat geheim misbruikt hebben."

Heilige Maagd der maagden, *bid voor ons.*
Moeder van Christus, *bid voor ons.*
Moeder van de Kerk, *bid voor ons.*
Moeder van de goddelijke Genade, *bid voor ons.*
Allerreinste Moeder, *bid voor ons.*
Zeer kuise Moeder, *bid voor ons.*
Maagdelijke Moeder, *bid voor ons.*
Onbevleete Moeder, *bid voor ons.*
Beminnelijke Moeder, *bid voor ons.*
Bewonderenswaardige Moeder, *bid voor ons.*
Moeder van goede raad, *bid voor ons.*
Moeder van de Schepper, *bid voor ons.*
Moeder van de Zaligmaker, *bid voor ons.*
Allervoorzichtigste Maagd, *bid voor ons.*
Eerwaardige Maagd, *bid voor ons.*
Lofwaardige Maagd, *bid voor ons.*
Machtige Maagd, *bid voor ons.*
Goedertieren Maagd, *bid voor ons.*
Getrouwe Maagd, *bid voor ons.*
Spiegel van gerechtigheid, *bid voor ons.*
Zetel van Wijsheid, *bid voor ons.*
Oorzaak van onze blijdschap, *bid voor ons.*
Geestelijk vat, *bid voor ons.*
Eerwaardig vat, *bid voor ons.*
Heerlijk vat van godsvrucht, *bid voor ons.*
Mystieke roos, *bid voor ons.*
Toren van David, *bid voor ons.*
Ivoren toren, *bid voor ons.*
Gouden huis, *bid voor ons.*
Ark van het verbond, *bid voor ons.*
Deur van de hemel, *bid voor ons.*
Morgenster, *bid voor ons.*
Heil van de zieken, *bid voor ons.*
Toevlucht van de zondaren, *bid voor ons.*
Troosteres van de bedroefden, *bid voor ons.*
Hulp van de christenen, *bid voor ons.*
Koningin van de engelen, *bid voor ons.*
Koningin van de aartsvaders, *bid voor ons.*
Koningin van de profeten, *bid voor ons.*
Koningin van de apostelen, *bid voor ons.*
Koningin van de martelaren, *bid voor ons.*

Koningin van de belijders, *bid voor ons.*
Koningin van de maagden, *bid voor ons.*
Koningin van alle heiligen, *bid voor ons.*
Koningin zonder erfsmet ontvangen, *bid voor ons.*
Koningin in de hemel opgenomen, *bid voor ons.*
Koningin van de heilige rozenkrans, *bid voor ons.*
Koningin van het gezin, *bid voor ons.*
Koningin van de vrede, *bid voor ons.*

Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *spaar ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *verhoor ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *ontferm U over ons.*

Bid voor ons, Moeder van God,
opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Laat ons bidden
Heer God, wij bidden U: geef ons, uw dienaren, dat wij ons mogen
verheugen in een bestendige gezondheid van ziel en lichaam; mogen wij
door de verheven voorspraak van de heilige Maria, die altijd maagd is
gebleven, verlost worden van de tegenwoordige droefheid en de
eeuwige vreugde genieten. Door Christus, onze Heer.
Amen.

De reeks van beelden in die lichtbol ontwikkelde zich nog verder
tot aan de ganse vervulling van alle goddelijke barmhartigheid
jegens het mensdom, dat in eindeloze verdeeldheid en
verscheurdheid vervallen was; de reeks beelden werd aan de
andere zijde van de bol, tegenover het paradijs, besloten met het
hemelse Jeruzalem aan de voet van Gods troon.

Als ik geheel die vertoning had gezien, verdween die lichtbol.
Eigenlijk was deze niets anders dan de (beschreven) opeenvolging
van beelden; ze kwamen tevoorschijn uit een punt, vormden een
kring, eindigden en verdwenen weer in hun beginpunt.

Ik meen dat dit groots gezicht niets anders was dan de openbaring
die Joakim in een visioen ontving van de engel. Zulk een

openbaring verschijnt me telkens in een lichtkring als in een sfeer of bol.

Hoe Abraham als eerste de zegen ontving.

26.

Deze paragraaf is genomen uit de visioenen op het Oud Testament en hier ingelast; hij is een wonderschone opheldering van Gen. 18, hoofdstuk dat men met veel voldoening hier zou kunnen lezen. Zeer aanbevolen.

Genesis 18

God belooft Abraham opnieuw een zoon

1. En de HERE verscheen aan hem bij de terebinten van Mamre, terwijl hij op het heest van de dag in de ingang der tent zat.
2. En hij sloeg zijn ogen op en zag, en zie, drie mannen stonden bij hem; toen hij hen zag, liep hij hun uit de ingang van zijn tent tegemoet, en boog zich ter aarde;
3. en hij zeide: Mijn heer, indien ik uw genegenheid gewonnen heb, ga dan niet aan uw knecht voorbij.
4. Laat toch een weinig water gehaald worden, en wast uw voeten en vlijt u neder onder de boom;
5. dan wil ik een bete broods gaan halen, opdat gij uw hart versterkt; daarna kunt gij verder trekken; daartoe zijt gij immers langs uw knecht getrokken? En zij zeiden: Doe zoals gij gesproken hebt.
6. Toen spoedde Abraham zich naar de tent tot Sara, en zeide: Haast u! Drie maten fijn meel! Kneed het en bereid koeken!
7. En Abraham liep naar de runderen, nam een kalf, mals en goed, en gaf het aan een knecht, en deze haastte zich om het te bereiden.
8. Ook nam hij boter en melk en het kalf, dat hij bereid had, en zette het hun voor; en hij stond onder de boom bij hen, terwijl zij aten.
9. Toen zeiden zij tot hem: Waar is uw vrouw Sara? En hij zeide: Daar, in de tent.
10. En Hij zeide: Voorzeker zal Ik over een jaar tot u wederkeren, en dan zal uw vrouw Sara een zoon hebben. En Sara luisterde bij de ingang der tent, die zich achter Hem bevond.
11. Abraham nu en Sara waren oud en hoogbejaard; het ging Sara niet meer naar de wijze der vrouwen.
12. Dus lachte Sara in zichzelf, denkende: Zal ik wellust hebben, nadat ik vervallen ben, terwijl mijn heer oud is?
13. Toen zeide de HERE tot Abraham: Waarom lacht Sara daar en zegt: Zal ik werkelijk baren, terwijl ik oud geworden ben?
14. Zou voor de HERE iets te wonderlijk zijn? Te bestemder tijd, over een jaar, zal Ik tot u wederkeren, en Sara zal een zoon hebben.
15. Toen loochende Sara het: Ik heb niet gelachen, want zij was bevreesd; doch Hij zeide: Neen, gij hebt wèl gelachen.

Abrahams voorbede voor Sodom

16. Toen vertrokken die mannen vandaar en zagen in de richting van Sodom; en Abraham ging met hen mede om hen uitgeleide te doen.

17. En de HERE dacht: Zou Ik voor Abraham verbergen wat Ik ga doen?
18. Abraham immers zal voorzeker tot een groot en machtig volk worden en met hem zullen alle volken der aarde gezegend worden;
19. want Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des HEREN zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen, opdat de HERE aan Abraham vervulle wat Hij over hem gesproken heeft.
20. Daarop zeide de HERE: Het geroep over Sodom en Gomorra is voorwaar groot, en haar zonde is voorwaar zeer zwaar.
21. Ik wil nederdalen om te zien, of zij inderdaad gedaan hebben naar het geroep, dat tot Mij gekomen is, of niet; Ik wil het weten.
22. Toen wendden die mannen zich vandaar en gingen naar Sodom, maar Abraham bleef nog staan voor de HERE.
23. En Abraham trad nader en zeide: Zult Gij dan de rechtvaardige met de goddeloze verdelgen?
24. Misschien zullen er vijftig rechtvaardigen in de stad zijn; zult Gij haar dan verdelgen, en aan de plaats geen vergiffenis schenken ter wille van de vijftig rechtvaardigen, die in haar zijn?
25. Het zij verre van U, aldus te handelen, de rechtvaardige te doden met de goddeloze, zodat de rechtvaardige zou zijn gelijk de goddeloze; verre zij het van U; zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?
26. En de HERE zeide: Indien Ik te Sodom vijftig rechtvaardigen in de stad vind, zal Ik de gehele plaats vergiffenis schenken om hunnentwil.
27. En Abraham antwoordde: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken, hoewel ik stof en as ben.
28. Misschien ontbreken er aan de vijftig rechtvaardigen vijf; zult Gij dan om die vijf de gehele stad verwoesten? En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten, indien Ik er vijfenveertig vind.
29. En hij sprak verder tot Hem en zeide: Misschien worden er daar veertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen ter wille van de veertig.
30. En hij zeide: De HERE worde toch niet toornig, als ik nog eens spreek; misschien worden er daar dertig gevonden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen, indien Ik er daar dertig vind.
31. En hij zeide: Zie toch, ik heb mij verstout tot de Here te spreken; misschien worden er daar twintig gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de twintig.
32. En hij zeide: De Here worde toch niet toornig, als ik nog eenmaal spreek; misschien worden er daar tien gevonden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verwoesten ter wille van de tien.
33. Toen ging de HERE weg, nadat Hij geëindigd had tot Abraham te spreken, en Abraham keerde naar zijn woonplaats terug.

Uit: NBG-vertaling 1951

Ik zag vervolgens hoe Abraham van engelen verlichtingen ontving over dit sacrament van het Oud Verbond en hoe dit geheim in hem opgewekt werd (hem overgemaakt en in hem werkzaam gemaakt werd).

Abraham zat vóór zijn tent onder een grote boom en bad. (Deze plaats is 4 km ten noorden van Hebron). De grote weg liep daar voorbij en dikwijls ging Abraham daar zitten om aan voorbijkomende reizigers de gastvrijheid te beoefenen. Abraham

staarde biddend naar de hemel en kreeg als in een zonnestraal de verschijning van God, die hem de aankomst van drie witte mannen meldde. Hierop ging Abraham een lam op zijn altaar offeren en ik zag hem onder het offer vóór het altaar neergeknield in verrukking bidden om de komst van het Heil van de mensen. Het altaar stond rechts vóór de grote boom in een tent die boven open was. Iets verder, rechts van de grote boom, was een tweede tent opgericht, waarin Abraham zijn offergereedschappen bewaarde en zich meestal ophield, wanneer hij met zijn herders die in de omtrek woonden, iets te verhandelen had. Verder van daar verwijderd en aan de andere kant van de heirbaan stond de tent van Sara met haar huishouding: de vrouwen hielden zich immers altijd in een aparte woning op.

Abrahams offer was bijna voltrokken, toen hij de drie engelen op de heirweg zag naderen. Zij droegen als reizigers hun klederen opgeschort en gingen op gelijke afstand achter elkander. Abraham snelde hen tegemoet; hij boog zich diep voor hen, sprak ondertussen tot God en leidde hen voor de tent van het altaar; daar gaven zij hem het bevel neer te knielen. Ik zag nu de wonderbare handeling door de engelen aan Abraham voltrokken worden. Deze was in geestverrukking en alles samen duurde het maar zeer kort, gelijk (doorgaans) alles wat in zulk een toestand geschiedt.

Ik zag hoe Abraham, voor **de eerste engel** neergeknield, de aankondiging ontving dat God uit zijn nakomelingschap een onbevlekt ontvangen, een zondeloze Maagd zou verwekken, die als ongeschonden Maagd, zonder verlies van haar maagdelijkheid, de Moeder van de Verlosser ZOU worden⁵⁴.

⁵⁴ Ter vergelijking. – Wij lezen in de openbaringen van Brigitta: “God heeft Adam niet ongetroost gelaten, maar hem te kennen gegeven dat Hij de menselijke natuur aannemen zou uit een MAAGD, die het volmaaktste van alle schepselen zou zijn. Insgelijks heeft Hij aan Abraham geopenbaard dat een dochter uit zijn geslacht een onbevleete Maagd zou blijven en de eeuwige Zoon van de Allerhoogste ter wereld zou brengen.”

Hemzelf zou nu geschonken worden wat aan Adam om de (vooruitgeziene) zonde ontnomen was. En nu reikte de engel hem een schitterende spijs toe en liet hem ook uit een kleine beker een lichtgevende vloeistof drinken. Hierop trok hij met zijn rechterhand zegenend een lijn van Abrahams hoofd recht naar beneden, vervolgens van diens rechter- en ook linkerschouder een lijn tot onder de borst, waar de drie zegenlijnen samenkwamen. Hierop stak de engel met beide handen iets lichtstralend als een wolkje tegen de borst van Abraham en ik zag het in hem overgaan en ik kreeg het gevoel dat hij het sacrament van het Oud Verbond had ontvangen.

De tweede engel kondigde Abraham aan dat hij voor zijn dood deze geheimnisvolle zegen op dezelfde wijze waarop hij hem ontvangen had, moest overleveren aan Isaäk en dat zijn kleinzoon Jakob de vader zou worden van twaalf zonen: uit hen zouden de twaalf stammen spruiten. Hij kondigde meteen aan dat die zegen aan Jakob weer ontnomen zou worden.

Wanneer Jakob echter tot een volk zou aangegroeid zijn, zou dezelfde zegen (aan Israël) teruggeschonken worden om als de heilige schat of zegen van het ganse volk in de Verbondsark geplaatst te worden; door gebed zou hij behouden moeten blijven. Hij liet verstaan dat dit heilig geheim, wegens de goddeloosheid van de mensen, uit de Verbondsark (gedeeltelijk en een tijdlang ook geheel) bij de profeten terecht zou komen (zie nr. 9) en tenslotte overgaan op een man die de vader van de H. Maagd zou worden (nr. 27).

In dezelfde belofte vernam ik ook dat het Heil van de wereld, dat uit de Maagd voort zou komen, ook aan de heidenen door 6 profetessen en door beelden in de sterren bekend gemaakt zou worden (geschiedenis der H. Driekoningen).

Moet men soms niet tot zulke openbaringen de woorden van Jezus terugbrengen: "Abraham Uw vader zag jubelend van blijdschap mijn dag tegemoet! Hij heeft hem gezien en van vreugde gejubeld!?" (Joa. 8, 56).

Dit alles werd aan Abraham in zijn visioen getoond; hij zag de H. Maagd ook aan de hemel verschijnen en aan haar rechterzijde een engel zweven; deze raakte met een twijg haar mond aan en dan kwam van onder de mantel van de H. Maagd de Kerk te voorschijn.

De derde engel kondigde aan Abraham de geboorte van Isaäk aan; doch ik zag Abraham nog zo verstrooid en in beslag genomen door de belofte van de geboorte van de Maagd en door haar verschijning dat hij Isaäk erbij vergat.

Pas na deze boodschappen zag ik Abraham de engelen te gast onthalen en het lachen van Sara plaatshebben (Gen. 18, 12-15). Daarna zag ik Abraham de engelen nog uitgeleide doen en hoorde ik hem voor Sodoma ten beste spreken (Gen. 18, 16-33).

De drie voormelde aartsvaders Abraham, Isaäk en Jakob waren aan de rechterzijde van hun lijf ietwat voller dan aan hun linker. Dit was niet te bemerken, omdat zij hun klederen los en wijd droegen; zo was die dikkere streek bedekt. Aan die zijde waren zij ietwat lijviger, als was die kant eventjes gezwollen.

De zegen, de geheimenis lag daarin verborgen. Deze was schitterend en had de vorm van een boon met een kiem.

De eerstgeborene ontving die van de vader en daarom was de voorrang die hij genoot, zo waardevol.

Toen Isaäk de zegen overdroeg aan Jakob, was het alsof hij hem alles, alle kracht, macht en gezag gaf. Ik voelde dat dit zijn algehele macht was en dat de zegen er de oorzaak en bron van was. Bij die overreiking bad Isaäk luidop.

Nadat de overgave geschied was, bemerkte ik de uitgeputheid van Isaäk, ten gevolge van het werkelijk overmaken van een kracht die hij nu niet meer had; Jakob integendeel was jeugdig, fors, levenskrachtig en sterk geworden.

Jakob ontving die geheimenis in de plaats van Ezaü, omdat zijn moeder wist dat hij met een teken daartoe ter wereld gekomen was. Door de aanraking in de worsteling die in een droomgezicht geschiedde, ontnam de engel die zegen weer aan Jakob; hij bracht hem geen wonde toe, doch het uitwissel van die aanraking was als het verdorren van die voormelde volheid. Daarna was Jakob niet langer als iemand die zelfzeker en onbekommerd is, omdat hij zich door God beschermd weet. Vroeger toch voelde hij zich sterk en veilig door het sacrament dat zich in hem bevond, doch daarna was hij meer verootmoedigd, in zorg en nood; hij voelde zich van zijn zegen beroofd; daarom wilde hij de engel niet laten weggaan, alvorens door een zegening van hem nieuwe sterkte bekomen te hebben. Nadat dan de engel de heup van Jakob had aangeraakt en daarmee zijn doel had bereikt, ontwaakte Jakob uit zijn droom of visioen, zag de engel en bad hem om zijn zegen (Gen. 32, 23-33).

Jozef ontving de zegen die de engel uit Jakob had genomen en wel op dezelfde wijze als zijn voorgangers hem ontvangen hadden. Dit geschiedde, terwijl hij 7 jaren in Farao's kerker in grote ellende gevangen zat. Jozef droeg hem in zijn rechterzijde tot zijn dood. De zegen bleef nog daarna in zijn lijk tot in de nacht vóór de uittocht van de Israëlieten uit Egypte; dan nam Mozes hem eruit en gaf hem met het stoffelijk overschot van Jozef een plaats in de kist (die de Verbondsark van die tijd was), als de heiligste schat, het kostbaarste kleinood van het uitverkoren volk. Voorheen was dit geheim een godsdienstgeheim en familiebezit geweest; nu werd het de geheimnisvolle schat, het heiligste voorwerp van het hele volk: het kreeg zijn plaats in de Verbondsark, zoals ons eucharistisch heilig sacrament in het tabernakel.

Toen de Israëlieten het gouden kalf aanbaden en een kritiek tijdperk doormaakten, ging Mozes twijfelen aan de kracht van dit heilig voorwerp en mocht tot straf het Beloofde Land niet betreden.

Slechts weinigen, ook onder de hogepriesters, kenden dit geheim en wisten het te benuttigen. Dikwijls bedierf en verijdelde een mens door onwaardig gedrag de straal (of invloed) die de zegen op hem wierp met het doel hem te helpen om de geslachtsstam van de Messias te veredelen. Dit vertraagde voor de mensheid weer een hele tijd de komst van de Heiland, of liever van het reine onbevleete vat dat de Messias rechtstreeks uit God de H. Geest zou ontvangen.

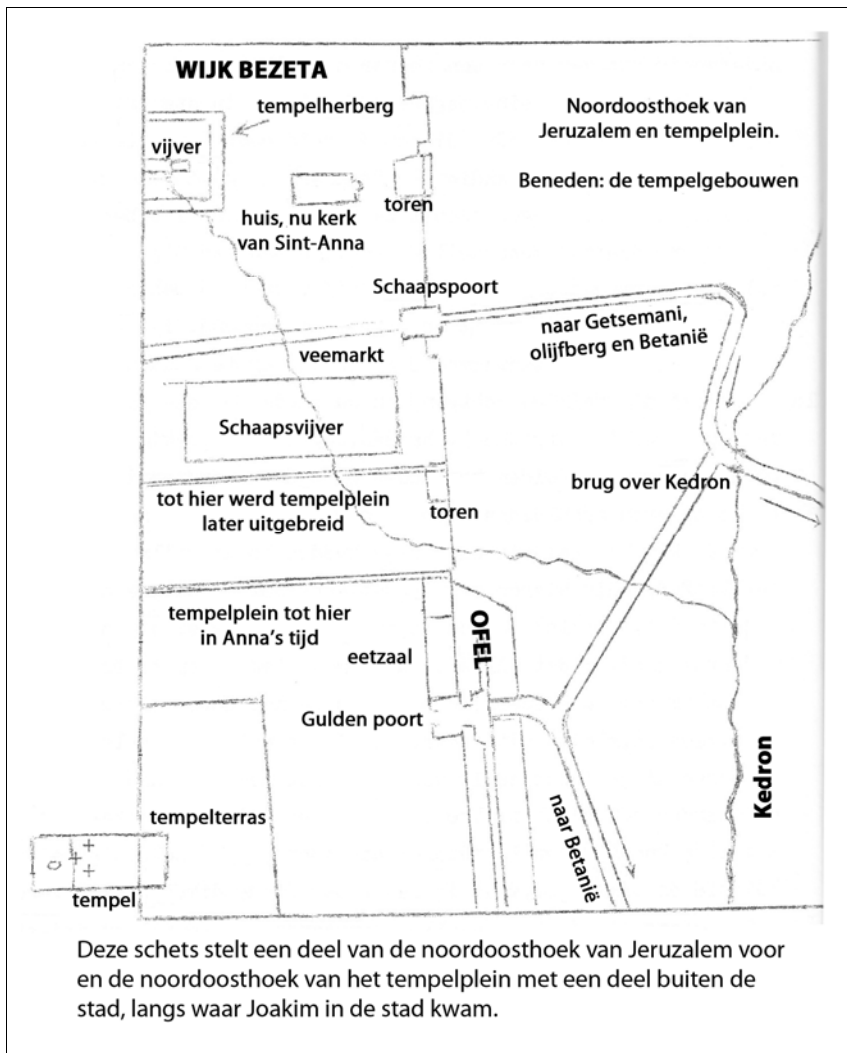
Dit heilig voorwerp werd door die hogepriesters welke het kenden, op verschillende manieren ten goede aangewend. Één daarvan was dit voorwerp in water te dopen en dit water als zegenbrengend te drinken te geven.

De profetes Debora, ook Anna de moeder van Samuel, ook Anna's moeder Ismeria hebben zulk water gedronken. Hierdoor was Ismeria in staat gesteld de moeder der H. Anna te worden. Anna zelf echter heeft niet van dat water gedronken: zijzelf toch bevatte de zegen.

De H. Joakim ontving door tussenkomst van een engel dit heilig geheim uit de Ark van het Verbond (nr. 27). In aansluiting daarmee werd de H. Maagd Maria onder de Gouden Poort van de tempel ontvangen⁵⁵, en bij haar geboorte is zijzelf de Verbondsark van de geheimenis geworden. Het doel van die zegen was dan bereikt en de houten Ark in de tempel was voortaan zonder die geheimzinnige heilige zegen. Het geheim van de Onbevleete Ontvangenis van Maria in de heilige moeder Anna kunnen de mensen (in verband met die zegen) niet verstaan en daarom blijft het hun verborgen.

⁵⁵ De Gulden Poort is dezelfde die nu nog deze naam draagt, zie onze schets. In Joakims tijd lag ze nabij de noordoosthoek van het Tempelplein, dat door Herodes later naar het noorden uitgebreid werd.

De uitdrukking 'onder de Gouden Poort' betekent: in de gang onder de grond, waarvan de ingang onder de Gouden Poort is.

**Nu had de geslachtsstam van Jezus de kiem van de zegen tot de menswording van Gods Zoon ontvangen.
Jezus nu stelde het sacrament van het Nieuw Verbond in als de vrucht, de vervulling van die oude zegen om de mensen weer met God te verenigen.**

Toen Jeremia bij de Babylonische gevangenschap de Verbondsark met andere heilige gereedschappen op de berg Nebo liet verbergen (II Makk. 4-8), was dit geheim er niet meer in. Alleen zijn omhulsel werd mee met de Verbondsark in de aarde verborgen. Jeremia kende de inhoud en heiligheid van dat voorwerp en wilde openlijk voor het volk daarover spreken, zoals ook over zijn gruwzame mishandeling, doch Malakias weerhield hem daarvan en nam dit heilig voorwerp in bewaring. Door hem kwam het later in het bezit van de Essenen en door een priester weer in de latere, nagemaakte Verbondsark, want de oude Ark, die Jeremia in de berg Nebo had laten verbergen, werd niet meer teruggevonden. De nagebootste Ark was niet meer zo schoon en ook was er niet alles meer in. Zo was de staf van Aäron bij de Essenen op de berg Horeb, die ook een deel van het heilig, geheimnisvol voorwerp bewaarden (zie nr. 9).

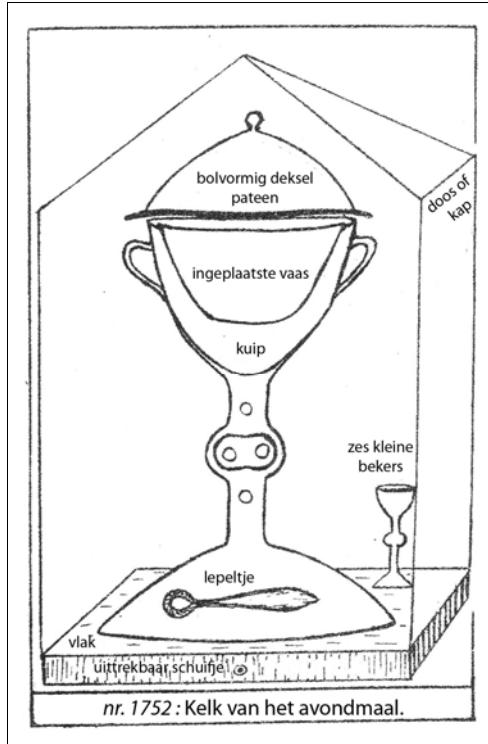
Joakim ontvangt de zegen uit de Verbondsark.

27.

Ik zag dat de engel met de toppen van duim en wijsvinger een teken maakte op Joakims voorhoofd, of dit zalfde, en dat hij hem een schitterende bete spijs te eten, en een lichtende vloeistof uit een kleine, glinsterende beker, die hij met twee vingers vasthield, te drinken gaf. Het bekertje had de vorm van de kelk van het Avondmaal, maar was zonder voet (zie schets hierna).

Dit spijzigen vertoonde zich aan mij, als gaf hij Joakim een kleine, lichtende tarweaar en een kleine lichtdruif te nuttigen en ik bemerkte dat hierna alle begeerlijkheid en onreinheid uit Joakim geweken waren.

Ik zag hierop dat de engel aan Joakim de zegen in zijn heiligste bloesem, in zijn hoogste graad van ontwikkeling meedeelde, de zegen nl. die God aan Abraham had geschonken en die eindelijk, na in het bezit van Jozef te zijn geweest, het 'Heilige' van de Verbondsark, de zetel van God onder zijn volk, was geworden.

Hij gaf die zegen aan Joakim op dezelfde wijze gelijk hij hem, zoals het mij bij andere gelegenheden getoond werd, aan Abraham overgemaakt had. Het enig verschil was dat de engel die de zegen overmaakte, deze bij Abraham uit zichzelf en als het ware uit zijn borst nam, terwijl hij hem voor Joakim uit de Ark in het Allerheiligste scheen te nemen. Een deel van die zegen was immers teruggebracht in de nagemaakte Ark van na de Babylonische gevangenschap.

Het was bij de zegening van Abraham als stelde God de genade van deze zegen in, en als zegende Hij met die zegen de vader van zijn toekomstig volk, opdat uit hem de bouwstenen voor zijn tempel zouden voortkomen. Toen Joakim echter die zegen ontving, was het als nam de engel de heilige zegen uit het

tabernakel van diezelfde tempel en als gaf hij hem aan een priester, opdat uit de zegen het heilig vat gevormd zou worden, waarin het Woord het vlees aannemen moest.

Zo iets is niet in woorden weer te geven, omdat dit (nl. die zegen) het ongeschonden Allerheiligste is, dat door de zondeval in de mens geschonden is geworden. (Wij menen dat dit wil zeggen: God redde iets uit Adam voor diens val, wat door zijn val in alle mensen geschonden en bedorven werd.)

Ik heb vanaf mijn vroegste jeugd in mijn menigvuldige visioenen op het Oud Testament zeer dikwijls een blik in de Verbondsark geworpen en ik heb dan telkens alles gevoeld wat ik voel in een eigenlijke kerk, doch hier in de tempel was dit gevoel meer met vrees en huiver gemengd. Ik zag niet enkel de tafelen van de Wet met het geschreven woord van God daarop, maar ook een geheimnisvolle, een soort sacramentalische tegenwoordigheid van de levende God⁵⁶, en deze was als de wortel van wijn en tarwe, van vlees en bloed van het toekomstige offer der verlossing.

⁵⁶ De H. Schrift geeft ondubbelzinnig te verstaan dat God op een bijzondere wijze in het Allerheiligste in of op de Ark tegenwoordig was. Op het verzoendeksel vertoonde zich, hetzij voortdurend, hetzij in bijzondere omstandigheden – dit is niet zeer duidelijk – een luister van de goddelijke majesteit in een gloriewolk: “Ik verschijn in de wolk op de spreektroon, op het verzoendeksel” (Lev. 16, 2).

“God sprak van tussen de twee kerubs, die op de Verbondsark stonden en waar Hij zich openbaarde, tot Mozes” (Ex. 25, 22). “God die besloten had in een gloriewolk onder zijn volk te wonen, vervulde de tempel” (I Kon. 10-13; II Par. 5, 13-6, 1).

Deze heel bijzondere tegenwoordigheid, die meer was dan een gevolg van Gods alomtegenwoordigheid, werd in het hebreuws ‘Sjekina’ genoemd, d.i. ‘verblijf’, ‘tegenwoordigheid’ (sjakan = wonen, verblijf houden).

Volgens onze zienster was die glans de uitstraling van het in de Ark berustende heilige voorwerp, dat het onderpand, de zetel was van Gods tegenwoordigheid op de Ark tussen de kerubs; dat voorwerp zelf was een voorspel van ons H. Altaarsacrament.

(Naar een nota van Brentano in *Leven der H. Maagd.*)

Het was een zegen, uit welks genade door vrome, wetsgetrouwe medewerking die stam moest voortspruiten, waaraan eindelijk de onbevleete bloem ontloken is (nl. Maria), in wie het Woord vlees, in wie God mens geworden is, die op zijn beurt zijn vlees en bloed, geheel zichzelf met godheid en mensheid in het Nieuw Verbond ingesteld heeft tot sacrament, dat wij noodzakelijk nuttigen moeten om het eeuwige leven te hebben.

Ik heb die geheimvolle sacramentalische tegenwoordigheid van God in de Verbondsark nooit gemist, dan toen ze in de handen van de vijand gevallen was, want dan was het heilig voorwerp bij de hogepriester of ergens bij een profeet ondergebracht en gered geworden. Met de tafelen der Wet alleen zonder dat ‘Heilige’ maakte de Verbondsark geen gunstiger indruk op mij dan de tempel van de Samaritanen op de Gerizzim of dan in onze dagen een kerk, waarin het H. Sacrament niet tegenwoordig is, maar alleen de door mensen verkeerd geïnterpreteerde H. Schrift, in plaats van de door Gods hand beschreven tafelen van de Wet.

In de Verbondsark van Mozes die in de Verbondstent of tabernakel en in Salomons tempel heeft gestaan, zag ik dat allerheiligste voorwerp van het Oud Verbond, deze zegen in de gedaante van twee elkaar doordringende kleiner lichtgestalten in een schitterend omhulsel.

Nu evenwel dat de engel Joakim met die zegen begenadigde, scheen het mij toe, als **stak de engel in een opening op de borst van Joakims kleed iets schitterends, gelijkend op een lichtverspreidende plantenkiem in de vorm van een lichtende boon.**

Ook bij het overmaken van de zegen aan Abraham zag ik de genade op dezelfde manier in hem overgaan en de zegen in hem werkzaam zijn op de door God gewilde manier.

Die werking van de zegen duurde tot hij die zegen overgaf aan zijn eerstgeboren zoon Isaäk. Van deze ging hij op Jakob en van

Jakob door de engel op Jozef en van Jozef en zijn vrouw, doch nu toegenomen in glans en kracht, kwam hij in de Ark des Verbonds.

Ik vernam dat de engel nopens die zegen de geheimhouding oplegde en ik begreep daaruit de reden waarom later Zakarias, de vader van Joannes de Doper, met stomheid geslagen was, nadat hij van de engel Gabriël bij het reukaltaar de zegen en de belofte van Elisabets vruchtbaarheid bekomen had (Lk. 1, 9-22).

Er werd mij geopenbaard dat Joakim de zegen van Abraham in zijn hoogste bloei en volmaaktheid ontving ter verwezenlijking en voortbrenging van de Onbevleete Ontvangenis van de allerheiligste Maagd, die de kop van de slang zou verpletteren.

De engel leidde Joakim terug naar voren in het Heilige en verzwond. Joakim zonk hier in geestverrukking, stijf en gevoelloos ter aarde. Hier vonden hem de priesters bij hun terugkeer in het Heilige bewusteloos in vervoering met een van zaligheid blozend gelaat. Zij hieven hem schroomvol en eerbiedig op en droegen hem naar buiten op een zetel, waarop anders slechts priesters plachten te zitten. Hier wasten zij hem het gelaat en hielden hem sterke reukmiddelen onder de neus, gaven hem dan ook te drinken en wendden alles aan, waarmee men bewustelozen uit hun onmacht doet ontwaken. Toen Joakim tot zichzelf gekomen was, zag hij er stralend uit, blozend en verjongd.

Ontmoeting van Joakim en Anna onder de Gulden Poort. – De Onbevleete Ontvangenis van Maria.

28.

Door een vermaning van Boven was Joakim in het Heilige mogen gaan en op een gelijk goddelijk bevel werd hij nu in een

geheiligde, ondergrondse gang gebracht⁵⁷, die onder de bodem van de tempelgebouwen heen tot onder de Gouden Poort doorliep. Ik heb verklaringen ontvangen over de betekenis van deze gang en over zijn ontstaan bij de bouw van de tempel, alsook over zijn bestemming; ik kan dat alles echter niet meer duidelijk weergeven. Aan deze gang was, geloof ik, een rituele praktijk verbonden: men maakte er gebruik van bij de verzoening en zegening van onvruchtbaren; men werd in zekere omstandigheden in die gang gebracht ter reiniging, verzoening, vrijspraak, enz. (cfr. Num. 5).

Joakim werd langs een lage deur nabij het voorhof (der mannen en der priesters) waar men de offerdieren slachtte, in deze gang

⁵⁷ De rotsheuvel of Tempelberg, waarop zich de tempel verheft en het tempelplein zich uitstrekt is van binnen doorsneden met gangen, kanalen en leidingen.

“De weg die Joakim volgde daalde aldoor af”, zegt zij.

De tempel staat immers op de top, het hoogste terras van de heuvel; het voorhof van de vrouwen ligt 15 treden lager, het voorhof van de heideneu nogmaals 15 treden en de heuvel daalt in de oostelijke richting voort tot de Gouden Poort. Deze is een gebouw met gewelf.

Aan haar noordkant is een ruime eetzaal. In deze omgeving liggen ook woningen van priesters en tempeldienaren. Uit deze Poort steeg een gang naar het tempelplein en deze gang zal zeker in verbinding gestaan hebben met de ruime ondergrondse gang, waarin Anna ging. Dit alles komt te pas in het nr. hierboven.

Wat in 't bijzonder de ondergrondse gang betreft, reeds een eeuw geleden schreef over zo'n gang in de Tempelberg V. Guérin: “Ten noorden van het 4 m hoog platform, dat de moskee van Omar draagt, heeft de onderzoeker Warren een onderaardse gang gevonden, die van west naar oost loopt; hij is volbloedig gewelfd en 5 ½ m breed.”

Een breedte nu van 5 ½ m is aanzienlijk voor een onderaardse gang in de rots, en indien Joakim deze gang gevolgd heeft, noemt K.E. hem terecht een ruime en schone gang.

Joakims weg was eerst niet breed. Dit wijst erop dat hij niet aanstonds in deze gang kwam, maar eerst een korte tijd een smallere moest volgen. Dit zou dan weer overeenkomen met de lokaliserings van die brede gang, nl. aan de noordzijde van het 4 m hoge platform.

binnengeleid. Dan keerden de priesters terug en Joakim volgde de nu weer afdalende ondergrondse weg.

Ook Anna was op deze tijd in de tempel gekomen met haar dienstmeid; deze droeg offerduiven in traliekorven. Anna had haar offer afgegeven en aan een priester verklaard dat haar door een engel bevolen was een ontmoeting met haar man onder de Gouden Poort te hebben (d.i. in de gang die aan de oostkant onder die poort begint). Ik zag nu ook hoe zij door priesters en onder het geleide van eerbiedwaardige vrouwen – ik meen dat ook de profetes Hanna zich onder hen bevond – door een ingang aan het ander uiteinde vanuit de Gulden Poort in de gewijde gang gebracht werd. Zodra zij erin getreden was, verlieten haar haar begeleiders.

Deze ondergrondse gang was zeer wonderbaar ingericht.

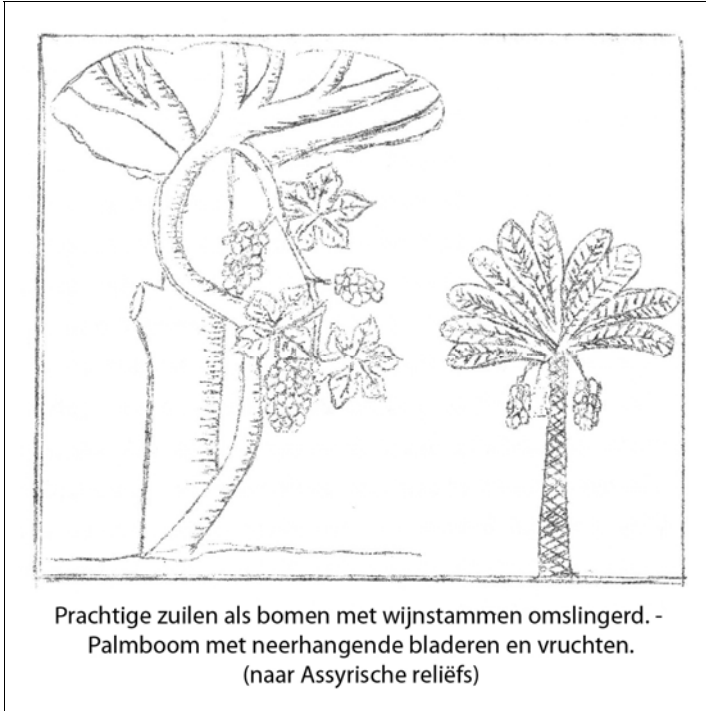
Joakim ging erin door een kleine poort en de weg daalde af. In het begin was deze gang eng, doch hij verbreedde. De wanden glansden goudkleurig en groen en van boven af viel een roodachtig licht naar binnen. Hier zag ik prachtige zuilen als bomen met wijnstammen omslingerd⁵⁸.

⁵⁸ Vaak ziet men afbeeldingen, zoals er hier een gereproduceerd is.

In de wijngaarden plantte men vaak ook vijgenbomen en dan dienden zij de wingerden tot steun; deze klampen er zich met hun takken en ranken aan vast.

“In de boomgaarden van Nabloes ziet men”, zegt V. Guérin, “hier en daar klimmende wijnstokken die zich rondom de boomstammen slingeren en zelfs als festoenen van de ene stam naar de andere lopen.” (Sam. 1, 399).

Vandaar het veel voorkomende siermotief van kolommen in de vorm van een boomstam, waartegen de wingerd opklimt. Zulk één ziet K. hier in deze heilige gang.

Nadat Joakim ongeveer het derde gedeelte van de gang doorlopen had, kwam hij in een plaats, waar, in het midden, een zuil stond in de vorm van een palmboom met neerhangende bladeren en vruchten. Hier nu trad Anna, stralend van vreugde, hem tegemoet. Ze omarmden elkander in heilige blijdschap en deelden mekaar hun geluk mee.

Zij waren buiten zichzelf en door een lichtwolk omgeven. Dit licht zag ik uitgaan van een grote schaar engelen, die de verschijning van een hoge, licht-uitstralende toren droegen en op Joakim en Anna neergezweefd kwamen.

Deze toren had de vorm van de toren van David, van de Ivoren Toren, enz. zoals ik deze zie onder het bidden van de litanie van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto. Ik zag hem als verdwijnen tussen Anna en Joakim, terwijl een lichtwolk hen omgaf.

Ik begreep nu dat, ten gevolge van de hier aan Joakim en Anna verleende zegen en genade Maria's ontvangenis geheel onbevlekt was, juist zoals alle ontvangenis het zonder de zondeval zou geweest zijn⁵⁹.

Terzelfder tijd had ik een onbeschrijfelijk visioen: de hemel ging boven hun hoofden open en ik zag de vreugde van de H. Drie-eenheid en der engelen en hun medewerking aan de geheimnisvolle zegening, die de ouders van Maria hier ontvingen. God lovend begaven Joakim en Anna zich nu naar de uitgang onder (in) de Gouden Poort; de weg begon aan het einde weer te klimmen. De gang daar verlatend, kwamen zij onder een hoge, schone boog als in een soort kapel waar vele lichten brandden. Hier werden zij ontvangen door priesters die hun uitgeleide deden.

Het deel van de tempel, waarboven de zaal van het Synedrium (= een verzameling van zittende (overheids) personen / *synedriüm ecclesiasticum*, de kerkeraad) gelegen was, lag meer boven het midden van de onderaardse gang (*mehr über die Mitte*); hier, boven zijn einde, lagen, naar ik meen, woningen van priesters, die met de zorg voor de tempelgewaden belast waren⁶⁰.

⁵⁹ Wij vinden dezelfde verklaringen in de openbaringen der H. Brigitta, tot wie Christus zegde: "*Ik verkoos tot moeder een maagd, die van een vader en een moeder geboren was, maar die Ik waardig keurde Mij, zonder de medewerking van een man en zonder zonde ter wereld te brengen, zodat mijn Godheid een mensheid van een maagdelijke vrouw zonder schending van haar maagdelijkheid kreeg. Zo zouden, was het niet geweest van de zondeval, de eerste kinderen in het paradijs door de geheimen der goddelijke liefde en door de wederzijdse liefde der ouders zonder lichamelijke wellust geboren zijn geworden.*" (Openb. I, 26).

⁶⁰ K. bedoelt hier de raadszaal van het klein Synedrium, dat uit 23 leden bestond. In het Bitter lijden spreekt K. van een Raad van zowat 28 leden die tot taak had te waken over de zuiverheid van leer. Misschien wel dezelfde Raad. Hij had een vergaderzaal boven de oostelijke ingangspoort van het vrouwenvoorhof.

Joakim en Anna kwamen nu in een soort van bocht⁶¹, aan de uiterste rand van de Tempelberg naar het dal van Kedron toe. Men kon daar niet verder rechtdoor gaan. De weg verdeelde zich hier naar rechts en links. Nadat Joakim en Anna nog een priesterhuis bezocht hadden, zag ik hen met hun dienstpersoneel zich op de terugweg naar hun woonplaats begeven. Te Nazareth aangekomen, richtte Joakim een vreugdig feestmaal aan, waarbij hij vele armen spijzigde en overvloedige aalmoezen uitdeelde. Ik zag beide echtgenoten, bij het beschouwen van de barmhartigheid die God hun had bewezen, vervuld met vreugde, vurige godsvrucht en levendige dankbaarheid; dikwijls zag ik hen onder tranen samen hun gebed verrichten.

Ik bekwam bij deze gelegenheid ook de verklaring dat de ouders de handeling, waardoor Maria ontvangen werd, gesteld hebben zonder inmenging van begeerlijkheid en uit heilige gehoorzaamheid. Ook werd me getoond dat zij daarna in een bestendige onthouding, in de verhevenste godsvrucht en de vurigste liefde geleefd hebben.

Meteen werd me duidelijk te kennen gegeven dat de reinheid, kuisheid en onthouding van de ouders en hun strijd tegen alle onreinheid een onmetelijke invloed hebben op de heiligheid van de kinderen die zij verwekken; voorts hoe algehele onthouding na de ontvangenis vele zondekiemen van de vrucht afweert. Ik zag het als een algemene regel dat buitensporigheid en onmatigheid de bron zijn van misvorming en zonde⁶².

Later na Pinksteren zag K. daar eens de joodse overheden met de christenen onderhandelen nopens hun woonplaatsen (fasc. 34, nr. 2182). Dit deel van de tempelgebouwen lag inderdaad ongeveer boven het midden van die onderaardse gang.

⁶¹ De hier vermelde bocht wordt gevormd door het dal dat van noordwest naar zuidoost de wijk Bezeta doorsnijdt en daar in de Kedronvallei uitmondt. De heuvelhelling wordt erdoor onderbroken. Deze onderbreking was en is nog door de stadsmuur gesloten, overbrugd.

⁶² De hier geroemde uitzonderlijke zuiverheid van het echtpaar Joakim en Anna worden ook geroemd door Maria zelf in deze woorden van haar tot H.

De H. Maagd spreekt over de ontmoeting van haar ouders onder de Gouden Poort.

(Meegedeeld op 16 december 1822)

29.

In K.E.'s verhalen van Jezus' leven kwam op 16 december 1822 het volgende voor:

“Ik hoor de H. Maagd dikwijls aan vrouwen die haar intimiteit genieten, zoals b.v. aan Joanna Chusa en Suzanna van Jeruzalem allerhande geheimen en feiten, die met haar of met de Heer verband houden, vertellen. Deze is zij, deels door ingestorte kennis, deels door de mededelingen van haar moeder Anna te weten gekomen. Zo heb ik haar heden ook aan Suzanna en Marta horen zeggen dat Joakim en Anna elkander in de zaal onder de Gulden Poort op een gouden uur hebben ontmoet⁶³.

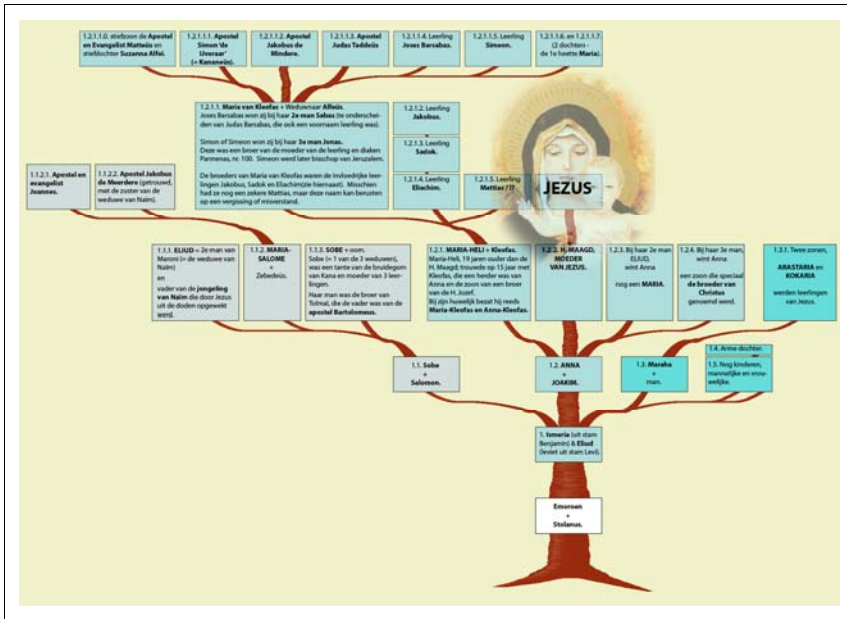
Brigitta: “God heeft mijn vader en moeder in zulk een kuis huwelijk verbonden, dat er nergens en nooit zulk een heeft bestaan. Nooit maakten zij van hun recht gebruik, tenzij met de goede mening om, volgens Gods wet, vruchten voort te brengen. Als hun door een engel geboodschapt was, dat zij een maagd zouden verwekken, uit wie het Heil van de wereld voort zou spruiten, zouden zij liever gestorven zijn dan haar te verwekken in vleselijke liefde; de begeerlijkheid was in hen uitgedoofd. Zij hebben mij verwekt, dit verzeke ik u stellig, louter onder aandrijving van de goddelijke liefde, op het bevel van de engel, uit gehoorzaamheid aan God en zonder enige lagere lust. Zo werd dan uit hun zaad door de goddelijke liefde mijn lichaam verwekt en gevormd. En daarom is het de waarheid dat ik zonder de erfzonde ontvangen ben, en dat, zoals mijn Zoon en ik nooit gezondigd hebben, er ook geen huwelijk heeft bestaan, dat zo eerbaar en zuiver geweest is als dat waaruit ik gesproten ben.” (Openb. I, 9; cfr. VI, 49, 55; IV, 119, 140).

⁶³ Hier nogmaals een korte tekst ter vergelijking uit de openbaringen der H. Brigitta;

Maria sprak tot haar: “Het uur van mijn ontvangenis mag terecht het gulden en kostbaar uur genoemd worden, omdat, terwijl andere echtelingen zich uit vleselijk verlangen lichamelijk verenigen, mijn ouders alleen uit gehoorzaamheid en op Gods bevel samenkwamen. Vandaar dat het uur waarop ik ontvangen ben, een gouden uur is, want dan nam de verlossing

Daar was de goddelijke genade met zulk een volheid in hen gekomen dat, ten gevolge daarvan, zij alleen door een daad van louter gehoorzaamheid en allerzuiverste godsliefde, zonder enige inmenging van zinnelijkheid, haar de ontvangenis en het bestaan hadden geschonken (cfr. nr. 28). Zij gaf hun ook nog te kennen dat zonder de zondeval de ontvangenis van alle mensen even zuiver zou geweest zijn (zie nr. 28, voetnoot 59).

Maria vertelde hun ook over haar geliefde oudere zuster Maria Heli, hoe haar ouders in haar het beloofde kind niet erkend hadden, en hoe zij daarna zo vele jaren in onthouding geleefd en zo reikhalzend naar het kind der belofte uitgezien hadden.

van allen een aanvang, en de duisternis ging spoedig over in het licht.” (Openb, VI, 55).

Het verheugde mij dat ik hier uit Maria's mond zelf vernam, wat ik in mijn visioenen telkens opnieuw over haar oudste zuster heb gezien.

Ook vertoonde zich nogmaals aan mijn geest het gehele verloop van de genade die de ouders van Maria ten deel was gevallen, vanaf de verschijning van de engel aan Anna en Joakim tot hun ontmoeting onder de Gulden Poort. Ik zag alles terug, juist zoals ik het steeds heb verhaald.

Onder de Gouden Poort, d.i. in de onderaardse heilige zaal of plaats (waartoe de gang leidt die begint onder de Gouden Poort). Daar zag ik Joakim en Anna door een menigte engelen en door een hemels licht omgeven; ook zijzelf schitterden en waren rein als geesten en in een bovennatuurlijke toestand, zoals nooit vóór hen een mensenpaar was geweest.

Ik meen dat in de Gouden Poort zelf het onderzoek en de ceremoniën van de vrijspraak der van echtbreuk beschuldigde vrouwen en meer andere verzoeningshandelingen volbracht werden⁶⁴.

Er waren vijf soortgelijke gangen in de grond onder de tempel; ook een onder de plaats waar de maagden verbleven. Voor bepaalde verzoeningen werd men daar binnengebracht. Of ooit vóór Joakim en Anna anderen die weg betreden hebben, kan ik nu niet met zekerheid zeggen, doch ik geloof dat zo iets zeer zelden het geval was. Of het een gangbaar, algemeen gebruik was bij offers die door onvruchtbaren gebracht werden, weet ik op 't ogenblik evenmin. In het geval van Joakim en Anna hadden priesters dat bevel ontvangen (hen in die gang te brengen, of toe te laten).

⁶⁴ Nota van Brentano:

Deze mededeling van de zienster komt treffend overeen met wat de oudste joodse geschriften hierover zeggen (zie b.v. Misjna, traktaat Tamid, c. 5 en Sota, c. 1).

INTERMEZZO

De voorgaande paragraaf besloot Brentano met deze woorden:
“Hier eindigen K.’s mededelingen over de Onbevleete Ontvangenis.”

Straks sluiten wij ons eerste fascikel af. Het is dus zinvol dat op de frontpagina de afbeelding van de Onbevleete Ontvangenis, volgens de voorstelling van Murillo, geplaatst werd.

In het leven der H. Maagd volgt hier een uitgebreid visioen, dat, volgens de bekentenis van Brentano, ten gevolge van K.'s zwaarzieke toestand en bewogen leven, gebrekkig verhaald is, onzeker in zijn volgorde, fragmentarisch, raadselachtig in de betekenis van zijn bijzonderheden en een eigenlijke ontknoping mist. Daarom laat het de lezer onbevredigd. Van onze kant nemen wij er daarom slechts één passage van over en vervangen de rest door een stukje mystieke litteratuur dat in deze samenhang bijzonder goed past.

Het opschrift van het visioen luidt:

De Verlossing van het mensdom aan de engelen getoond.

In een wonderbaar visioen zag ik hoe God na de zondeval aan de engelen bekend maakte hoe hij het mensdom wilde herstellen. Bij een eerste aanblik verstond ik niet alles, doch spoedig werd het mij volkomen duidelijk.

Ik zag de troon van God, de allerheiligste Drie-eenheid en als het ware een beweging in haar Drievuldigheid. Ik ontwaarde de negen engelenkoren en zag God hun openbaren op welke manier Hij het mensdom uit zijn val wilde oprichten.

Ik zag deze aankondiging door de engelen met grote vreugde onthaald en met onbeschrijfelijk gejubel toegejuicht worden.

Nu werd mij in allerlei zinnebeelden de ontwikkeling en de uitvoering van Gods heilsplannen over het mensdom in taferelen getoond. Ik zag deze taferelen tussen de negen engelenkoren als het verloop van een geschiedenis verschijnen en zich uit elkander ontwikkelen. Het was een voorstelling in beelden van de strijd tussen goed en kwaad, tussen heilige en boze machten, waarvan de eerste de voorbereidselen tot de verlossing begunstigten, de laatste die bekampten. Ik zag de engelen tot deze taferelen bijdragen en meewerken, ze beschermen en verdedigen.

Het geheel en de samenhang van het visioen kan ik me niet meer met zekerheid in de juiste volgorde herinneren en moet dus in

godsnaam op goed geluk af zeggen wat mij gaandeweg te binnen komt.

Zoals gezegd, laten wij de rest van dit visioen weg en vervangen het door iets beters. Wij zagen hoe K.E. de nadruk legt op de grote vreugde waarmee de engelen de aankondiging van de verlossing van het mensdom vernamen.

Brentano benadrukt dit nog meer in een nota, waarin hij zegt: “Onder haar verhaal kwam de zienster telkens weer terug op de onbeschrijflijke vreugde van de engelen. ”

Vandaar de volgende samenvatting van enige bladzijden uit het grote Christusleven van de vermaarde volksschrijver Pater von Cochem.

Wij geven er de titel aan:

Maria, oorzaak van onze blijdschap

Zowel voor God als voor alle schepselen was het vooruitzicht van Maria een bron van vreugde.

Van alle eeuwigheid heeft God vreugde aan Maria gehad! “Onder alle wezens”, zo zei de engel aan Brigitta, “onder alle wezens die toen nog niet geschapen waren, stond er God één voor ogen, dat alle andere ver overtrof en waarin Hij boven alle andere zijn welbehagen vond.” O Maria, dit schepsel waart gij !

“Zoals een kunstenaar zich voorneemt”, zei Maria tot de H. Mechtildis, “een meesterwerk te maken en dit dan zorgvuldig in overweging neemt, het zich vooraf in de geest voorstelt, beschouwt en dan eindelijk uitbeeldt, zo heeft de H. Drie-eenheid, na mijn schepping besloten te hebben, mij in haar gedachten voorgesteld en in dat geestesbeeld van mij alle lust en vreugde gevonden; want ze stelde zich zulk een kunstwerk voor, en wilde mij tot zulk een toonbeeld van alle volmaaktheid maken, dat haar wijsheid, almacht en goedheid er zich in de hoogste mate in zou openbaren en weerspiegelen.

Ja, de algoede God heeft mij, nog eer ik geboren was, zozeer

boven alle schepselen liefgehad, dat Hij vaak om mijnentwil de wereld heeft gespaard.”

God heeft aan deze vreugde, die Hij van eeuwigheid over Maria gehad heeft, ook de Engelen deelachtig gemaakt.

“Zij zagen”, zo onderrichtte de engel de H. Brigitta, “als in een spiegel in God een eretoon, zo dicht hij de Godheid geplaatst, dat geen ander nader kon staan, en boven die troon een kroon van zulk een schoonheid, dat alleen de goddelijke majesteit die in waarde overtrof. Hoewel het schepsel voor wie de troon en de kroon bestemd waren, nog niet bestond, zagen zij toch dat God in dat toekomstige schepsel meer vreugde vond dan in alle andere reeds geschapen en nog te scheppen wezens, ja, dat Hij er meer vreugde in vond dan in hen allen samen, hoewel zijn vreugde in de schepping en aanschouwing van ieder van hen onbeschrijfelijk groot was. Ten gevolge van die voorkennis verblijdden zich de negen koren der Engelen over dit nog niet geschapen wezen meer dan over hun eigen schepping en beminden het veel meer dan zichzelf; zij zagen immers dat het veel verhevener, heiliger en godgevalliger zou zijn dan zij.

Zo was Maria reeds vóór haar schepping de bron van de grootste vreugde voor de Engelen en heeft zij in hen het verlangen ontstoken om de dag te zien waarop zij ONTVANGEN zou worden. Welk een gejubel barstte er dan in de hemelzalen niet los, als aan de Engelen de dag van die ONTVANGENIS en het besluit van de verlossing van het mensdom aangekondigd werd.

Zodra God zijn Moeder aan de MENSEN openbaarde, was zij ook voor hen een bron van vreugde en vertrouwen. God heeft haar aan de Joden en heidenen vooraf geopenbaard, omdat Hij wilde dat zij door hemel en aarde, door Joden en heidenen vereerd zou worden.

Volgens de openbaringen van Brigitta heeft God aan Adam, Noach, Abraham, Isaäk, Jakob en andere patriarchen en profeten geopenbaard dat een Maagd geboren zou worden, die de Verlosser van de wereld zou baren: “God heeft Adam, na zijn

verdrijving uit het paradijs, niet ongetroost gelaten, maar hem te kennen gegeven dat hij de menselijke natuur wilde aannemen en geboren wilde worden uit een Maagd die het volmaaktste van alle schepselen zou zijn.

Aan Abraham heeft Hij vooraf aangekondigd dat een dochter uit zijn geslacht een onbevleete Maagd zou blijven en de eeuwige Zoon van de Allerhoogste ter wereld zou brengen”(cfr. nr. 26, voetnoot 54).

Deze openbaring gaf Abraham als een erfschat door aan zijn zoon Isaäk en deze aan Jakob en deze aan de 12 stamvaders.

“Onder alle waarheden en aankondigingen, die de H. Geest aan de profeten openbaarde om ze aan het volk bekend te maken”, zo zei de engel nog tot Brigitta, “vloeiende geen zoeter bekendmaking hun hart binnen, en kwam er geen liefelijker uit hun mond dan de belofte dat God, de Schepper van alles, op aarde neer zou dalen om als mens uit een onbevleete Maagd geboren te worden en om door zijn zoendood de zielen, die satan door Adams zonde in het verderf had gestort, te verlossen en zalig te maken.”

Verwijderde voorbereiding tot de komst van de Emmanuel (vervolg)

Inleidende opmerking.

In de ondergrondse kamer of zaal die men, van het oosten en westen uit, bereikte met een ruime gang en waar Joakim en Anna mekaar ontmoetten, had de Onbevleete Ontvangenis van Maria plaats. Een leger van engelen, badend in een hemels licht, omgaven de heilige echtgenoten.

Op dit groots gebeuren laat Brentano enige visioenen van K. Emmerick aansluiten, omdat zij er enigszins betrekking op hebben. Vooral wijzen die visioenen op de verering van de H. Maagd die door Gods wil, reeds eeuwen voor haar geboorte door vrome Israëlieten uitdrukkelijk, en ook door godsdienstige heidenen meer bedekt en vaag, om niet te zeggen onbewust, doch werkelijk beoefend werd.

Hier volgen zij.

Een voorafbeelding van Maria in Egypte nog vóór Elias.

30.

Ik zag in een zeer oud tijdperk een gebeurtenis in Egypte, die op de H. Maagd betrekking had; ze moet lang vóór Elias hebben plaatsgehad; ook in zijn tijd heb ik daar iets gezien, maar dit zal ik later vertellen.

In Egypte, veel verder van het Beloofde Land dan On of Heliopolis, zag ik een stad waarbij, op een eiland van de stroom⁶⁵

⁶⁵ Vanaf Kaïro in het noorden liggen in de Nijl een ontelbare menigte eilandjes gezaaid. Een vers van V. Hugo, in het Vlaams vertaald, luidt: "In 't westen lag, gelijk een tijgervel gevlekt, de gele Nijl met talloze eilandjes bedekt."

een afgodsbeeld stond. Zijn kop was noch geheel een mensenhoofd, noch geheel een ossenkop; hij had drie hoornen waarvan één midden op het voorhoofd. Het beeld was hol en het had openingen in het lijf, waarin men als in een oven de offers verbrandde. De voeten geleken op klauwen. In de ene hand hield het een plant, gelijkend op aren met zeer dik graan; ik meen dat ze eveneens uit het water opgroeit (en in moerassige grond goed gedijt), doch dit weet ik niet meer heel zeker. Zij hadden na een schitterende overwinning een tempel voor deze afgod gebouwd; zij stonden nu op het punt hem in te wijden en alles was bereid voor het offer. Toen zij nu op het water van de stroom tot het afgodsbeeld naderden, was ik getuige van de volgende wonderbare gebeurtenis.

Ik zag bij de afgod een sombere, afschuwelijke gedaante. Boven die duistere verschijning daalde een grote engel uit de hemel nader; hij geleek treffend op die welke in het Boek der Openbaring aan de evangelist Joannes verscheen (cfr. Apocalyps 8; 9; 10).

Openbaring 8 **Het zevende zegel – De vier bazuinen**

1. En toen Hij het zevende zegel opende, kwam er een stilte in de hemel, ongeveer een half uur lang.
2. En ik zag de zeven engelen, die voor God staan, en hun werden zeven bazuinen gegeven.
3. En er kwam een andere engel, die met een gouden wierookvat bij het altaar ging staan, en hem werd veel reukwerk geschonken om het te geven, met de gebeden van alle heiligen, op het gouden altaar voor de troon.
4. En de rook van het reukwerk, met de gebeden der heiligen, steeg uit de hand van de engel voor Gods aangezicht op.
5. En de engel nam het wierookvat en vulde dat met het vuur van het altaar, en wierp (het vuur) op de aarde; en er kwamen donderslagen en stemmen en bliksemstralen en aardbeving.
6. En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, maakten zich gereed om te bazuinen.
7. En de eerste blies de bazuin, en er kwam hagel en vuur, vermengd met bloed, en het werd op de aarde geworpen; en het derde deel van de aarde verbrandde en het derde deel van de bomen verbrandde en al het groene gras verbrandde.

Twee daarvan zijn om hun afgodentempels vermaard, nl. Elefantine en Filae, bij de zuidgrens van Opper-Egypte, tegenover de stad Aswan of Siëna.

Op Elefantine vereerde men vooral de ramsgod Knoem.

Mooie overblijfselen van tempels, kaaien en andere bouwwerken getuigen van de beschaving die er reeds in 3000 vóór Chr. bloeide.

8. En de tweede engel blies de bazuin, en er werd iets als een grote berg, brandend van vuur, in de zee geworpen, en het derde deel van de zee werd bloed,
9. en het derde deel van de schepselen in de zee, die leven hadden, stierf, en het derde deel van de schepen verging.
10. En de derde engel blies de bazuin, en er viel een grote ster, brandend als een fakkel, uit de hemel, en zij viel op het derde deel der rivieren en op de bronnen der wateren.
11. En de naam der ster wordt genoemd Alsem. En het derde deel der wateren werd alsem en vele van de mensen stierven van het water, omdat het bitter geworden was.
12. En de vierde engel blies de bazuin, en het derde deel van de zon werd getroffen en het derde deel van de maan en het derde deel van de sterren, zodat het derde deel daarvan verduisterd werd, en de dag voor het derde deel geen licht had en de nacht desgelijks.
13. En ik zag en hoorde een arend vliegen in het midden des hemels, die met luider stem zeide: Wee, wee, wee hun, die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie engelen, die nog bazuinen zullen!

Openbaring 9

De vijfde bazuin

1. En de vijfde engel blies de bazuin, en ik zag een ster, uit de hemel op de aarde gevallen, en haar werd de sleutel van de put des afgronds gegeven.
2. En zij opende de put des afgronds en er steeg rook op uit de put, als de rook van een grote oven; en de zon en het zwerk werden verduisterd door de rook van de put.
3. En uit de rook kwamen sprinkhanen op de aarde te voorschijn en hun werd macht gegeven, gelijk de schorpioenen der aarde macht hebben.
4. En hun werd gezegd, dat zij aan het gras der aarde geen schade zouden toebrengen, noch aan enig gewas, noch aan enige boom, maar alleen aan de mensen, die het zegel van God niet op hun voorhoofden hadden.
5. En hun werd gegeven, dat zij hen niet zouden doden, maar dat de mensen zouden gepijnigd worden, vijf maanden lang; en hun pijniging was als de pijniging door een schorpioen, wanneer hij een mens steekt.
6. En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken, maar hem geenszins vinden, en zij zullen begeren te sterven, maar de dood vlucht van hen weg.
7. En de gedaante der sprinkhanen was als van paarden, die uitgerust zijn tot de oorlog; en op hun koppen waren kransen als van goud en hun aangezichten waren als aangezichten van mensen;
8. en zij hadden haar als vrouwenhaar en hun tanden waren als die van leeuwen;
9. en zij hadden borstschilden als ijzeren harnassen en het gedruis van hun vleugels was als het gedruis van wagens, wanneer vele paarden ten strijde draven.
10. En zij hadden staarten als schorpioenen en angels, en in hun staarten was hun macht om de mensen schade toe te brengen, vijf maanden lang.
11. Zij hadden over zich als koning de engel des afgronds; zijn naam is in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks heeft hij tot naam Apollyon.
12. Het eerste wee is voorbijgegaan: zie, nog twee weeën komen hierna.

De zesde bazuin

13. En de zesde engel blies de bazuin, en ik hoorde een stem uit de vier horens van het gouden altaar, dat voor God staat,
14. zeggende tot de zesde engel, die de bazuin had: Laat de vier engelen los, die bij de grote rivier, de Eufraat, gebonden zijn.
15. En de vier engelen, die tegen het uur en de dag en de maand en het jaar waren gereed gehouden, werden losgelaten om het derde deel van de mensen te doden.
16. En het getal der legerscharen van de ruitery was tweemaal tienduizend tienduizendtallen; ik hoorde hun aantal.

17. En aldus zag ik in dit gezicht de paarden en hen, die erop gezeten waren: zij hadden rossige en blauwe en zwavelkleurige harnassen, en de koppen der paarden waren als leeuwenkoppen, en uit hun bek kwam vuur en rook en zwavel.
18. Door deze drie plagen werd het derde deel van de mensen gedood: door het vuur en de rook en de zwavel, die uit hun bek kwamen.
19. Want de macht der paarden ligt in hun bek en in hun staarten. Want hun staarten zijn als slangen, met koppen, en daarmede brengen zij schade toe.
20. En wie van de mensen overgebleven waren, die niet gedood waren door deze plagen, bekeerden zich toch niet van de werken hunner handen, om de boze geesten niet (meer) te aanbidden en de gouden, zilveren, koperen, stenen en houten afgoden, die niet kunnen zien, noch horen of gaan;
21. en zij bekeerden zich niet van hun moorden, noch van hun toverijen, noch van hun hoerij, noch van hun dieverijen.

Openbaring 10 **Het geopende boek**

1. En ik zag een andere sterke engel nederdalen uit de hemel, bekleed met een wolk, en de regenboog was op zijn hoofd en zijn gelaat was als de zon en zijn voeten waren als zuilen van vuur,
2. en hij had in zijn hand een geopend boekje en hij zette zijn rechtervoet op de zee en de linker op de aarde,
3. en hij riep met luider stem, zoals een leeuw brult, en toen hij riep, lieten de zeven donderslagen hun stemmen horen.
4. En toen de zeven donderslagen gesproken hadden, wilde ik het opschrijven, maar ik hoorde een stem uit de hemel zeggen: Verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben en schrijf het niet op.
5. En de engel, die ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijn rechterhand op naar de hemel,
6. en zwoer bij Hem, die leeft tot in alle eeuwigheden, die de hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is en de aarde en hetgeen daarop is en de zee en hetgeen daarin is: er zal geen uitstel meer zijn,
7. maar in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer hij bazuinen zal, is ook voleindigd het geheimenis van God, gelijk Hij zijn knechten, de profeten, heeft verkondigd.
8. En de stem, die ik gehoord had uit de hemel, (hoorde ik) wederom met mij spreken en zij zeide: Ga heen, neem het boek, dat geopend ligt in de hand van de engel, die op de zee en op de aarde staat.
9. En ik ging heen tot de engel en zeide tot hem, dat hij mij het boekje zou geven. En hij zeide tot mij: Neem het en eet het op, en het zal uw buik bitter maken, maar in uw mond zal het zoet zijn als honing.
10. En ik nam het boekje uit de hand van de engel en at het op, en het was in mijn mond zoet als honing, maar toen ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.
11. En er werd tot mij gezegd: Gij moet wederom profeteren over vele natiën en volken en talen en koningen.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij stiet met zijn staf de donkere gestalte, die de duivel was, in de rug. Deze kromde zich ineen en was gedwongen uit het afgodsbeeld te zeggen dat zij de tempel niet te zijner eer inwijden

moesten, doch ter ere van een Maagd, die op aarde zou verschijnen (en een kind baren). Aan haar immers waren zij hun overwinning verschuldigd. De overige omstandigheden herinner ik me niet meer nauwkeurig.

Ik zag nu die heidenen in hun nieuwe tempel het beeld oprichten van een gevleugelde maagd; het werd tegen de muur aangebracht. De maagd boog zich in vliegende houding over een vaarbootje heen; het beeld van een bakerkind (een `baker` is een soort kraamverzorgster. Ze begeleidde de vroedvrouw en was al een paar dagen vóór de bevalling in huis. Ieder dorp had tot in de twintigste eeuw verschillende bakers) lag erin. Het scheepje stond op een kleine zuil, die van boven rimpelig of schorsachtig was als de stam van een boom. De gevleugelde gedaante hield met één van haar beide uitgebreide handen een neerhangende weegschaal vast en naast haar op de muur zag ik twee figuren, die in ieder van de schalen iets legden.

Het schuitje waarin het kindje lag, geleek op het korfje waarin Mozes op de Nijl had gelegen, met dit verschil nochtans dat het boven open was, terwijl dat van Mozes aan de bovenkant, op een kleine opening na, gesloten was.

Elias ziet een voorafbeelding van de H. Maagd (cfr. I Kon. 18, 41-46).

31.

Het gehele Beloofde Land was door gebrek aan regen verdord en als vermacht. Ik zag Elias met twee dienaren de Karmelberg bestijgen en daar tot God om regen bidden. Zij bestegen eerst een hoge bergrug, klommen vervolgens langs ruwe rotstrappen tot een terras op; zij bestegen dan nog eens vele rotstrappen en bereikten een ruime hoogvlakte; op deze verhief zich nog een rotsheuvel, waarin een spelonk was uitgehold. Tot deze spelonk steeg de profeet langs trappen op; hij had zijn dienaren op de rand van de ruime hoogvlakte achtergelaten en aan één onder hen het bevel

gegeven het oog gevestigd te houden op het Meer van Galilea. Dit nu zag er afschuwelijk uit, want het was geheel uitgedroogd, vol holten en gaten en bedekt met moeras en verrotte dieren.

Elias ging ineengehurkt neerzitten, boog het hoofd tot tussen de knieën, sloeg zijn mantel over het hoofd en bad vurig tot God. Hij riep zevenmaal tot zijn dienaar of hij geen wolk uit het Meer omhoog zag stijgen. Toen hij de zevende maal riep, zag ik de wolk te voorschijn komen. Aanstonds kwam de dienaar dit aan de profeet medelen en deze zond hem daarop met een boodschap naar koning Achab.

Ik zag hoe zich in het midden van het Meer een witte wervel vormde, hoe daaruit een zwart wolkje ter grootte van een vuist te voorschijn steeg en zich uitbreidde. In dat wolkje zag ik aanstonds van in 't begin een kleine lichtende gedaante als een maagd. Ik zag dat ook Elias deze gedaante in de zich uitbreidende wolk waarnam. Haar hoofd was door stralen omgeven; zij strekte haar armen uit als een kruis en had aan de ene hand een zegekrans hangen. Haar lang kleed scheen onder haar voeten samengebonden. Zij scheen in de zich voortdurend meer en meer uitspreidende wolk over het gehele Beloofde Land uitgestrekt te zijn⁶⁶.

⁶⁶ Messiaans voorteken. – De profeet Elias beveelt één van zijn dienaren het oog gevestigd te houden op het Meer van Galilea (de Zee van Neftali, Deut. 33, 23).

Deze bevreemdende aanduiding laat meteen vermoeden dat het hier gaat om meer dan weerkundige waarnemingen. Ons inziens geeft Katarina hier weerom een heerlijke verklaring van een moeilijke schriftuurtekst.

Inderdaad, de exegeten menen meestal dat Elias' dienaar westwaarts, naar de Middellandse Zee moest kijken, van welke kant men de regen gewoonlijk verwacht. Toch vertaalt de Griekse Septuagint LETTERLIJK uit het Hebreeuws dat de dienaar het oog gevestigd moest houden 'op de zeeweg' (I Kon. 18, 43).

Welnu, deze aloude verkeersweg, Via Maris, komt uit het Overjordaanse, heel dicht bij de noordkant van het Meer van Galilea, en loopt naar het zuidwesten door het stamgebied van Neftali en Zabulon, waarover Jesaja

Ik zag hoe de wolk zich verdeelde en in zekere heilige of begenadigde gewesten in witte dauwolkjes neer wervelde: het was daar, waar godvrezende mensen woonden, die het Heil verlangden en vurig afsmeekten. Ik zag deze wolkjes regenboogkleurige randen krijgen en de regen zich in hun midden samentrekken als tot een parel in zijn schelp. Ik ontving de verklaring dat dit een voorafbeelding was, en dat uit die gezegende plaatsen, waar de wolk zich in witte wervelolkjes neergelaten had, de medewerking tot de komst van de H. Maagd werkelijk voortgekomen is.

Ik zag ook hoe Elias in dit profetisch visioen, terwijl de wolk omhoog steeg, vier geheimen met betrekking tot de H. Maagd erkende. Door storende omstandigheden ben ik spijtig de bijzonderheden daarvan met nog zeer veel andere dingen vergeten. Hieruit erkende Elias o.m. dat Maria in het zevende

profeteerde (Hoofdstuk 8, 23 en volgende) in verband met de openbaring van de Messias, die op en rond het Meer van Galilea zal beginnen met zijn evangelische verkondiging en zodoende de dorre aarde geestelijk zal verkwikken en vruchtbaar maken.

De scène, door I Kon. 18, 41-46 verhaald, is dus echt gebeurd: de regenwolk welke de dienaar van Elias uit de Zee (van Neftali) zag opstijgen, maakte een einde aan de werkelijke fysieke droogte, waardoor het land reeds zo lang was geteisterd. Maar wat betreft het voorafbeeldend karakter van die weldoende regen, de Bijbel zegt niet dat ook Elias' dienaar toen alles begrepen en gezien heeft wat de biddende profeet mocht aanschouwen en wat, na hem, de christelijke Kerkvaders over dat regenwolkje van Elias hebben geleerd als een van de bijbelse voorafbeeldingen van Onze-Lieve-Vrouw, Moeder van de Messias: *Ave, levis nubes, quae coelestem pluviam inspergis* (S. Tharadius).

De aanblik van het Meer van Galilea was dus blijkbaar een zinnebeeld van de toestand in de harten van de mensen. Ter verduidelijking kunnen wij verwijzen naar de 'Dromen' d.w.z. naar de aanschouwingen van Don Bosco. Het gebeurde dat deze Heilige zijn spelende straatjongens van Turijn vanop een balkon in het oog hield en dan ineens inzicht kreeg in de toestand van hun geweten: verzwerende of verschrompelde lichaamsdelen, of andere ziekelijke toestanden, die alleen voor hemzelf, Don Bosco, waarneembaar en verstaanbaar waren, als zinnebeelden van bepaalde zonden en gebreken.

tijdperk van de wereld geboren zou worden; en hierop had betrekking het feit dat hij tot zevenmaal toe zijn knecht tot zich riep. Elias zag ook uit welk geslacht zij voortspruiten zou. Hij zag aan de ene zijde van het land een lage, maar zeer brede stamboom; aan de tegenovergestelde zijde ontwaarde hij echter een zeer hoge stamboom, die bij zijn wortel breed was en naar boven versmalde en die zijn top tot in de eerste boom omneerboog. Van dit alles begreep hij de betekenis en vernam op deze wijze het genoemde viertal geheimen betreffende de toekomstige Moeder van de Heiland⁶⁷.

Hierop zag ik in een ander visioen hoe Elias de spelonk, waarboven hij gebeden had, verwijddde; hoe hij vervolgens de instelling van de ‘kinderen der profeten’ beter organiseerde en hun levenswijze nauwkeuriger regelde. Het gebruik bestond (of kwam nu in zwang) dat steeds enigen van hen in deze grot om de komst van de H. Maagd baden, en haar die nog komen moest, reeds lang vóór haar geboorte vereerden. Ik zag dat deze devotie tot de H. Maagd hier op de Karmelberg zonder onderbreking bleef bestaan, dat de Essenen doorgingen met die te beoefenen, toen Maria reeds op aarde leefde, en dat ze daar tot in onze dagen

⁶⁷ De vier geheimen zijn wel dezelfde die genoemd zijn in een passage van de Patriarch Joannes van Jeruzalem.

Die passus is door Kochem geciteerd in zijn groot Christusleven; hij luidt:

“Uit dit visioen verstond Elias:

- 1) dat een Onbevleekt Ontvangen Maagd ter wereld zou komen;
- 2) in het 7^e tijdperk van de wereld;
- 3) dat ze eeuwig maagd zou blijven;
- 4) en toch een God zou baren.

“Vanaf die openbaring”, zo vervolgt Kochem, “begon de profeet met zijn leerlingen de toekomstige Maagd op de berg Karmel te vereren, te bidden om haar komst en de godsvrucht tot haar te verspreiden.”

Zoals wij in nr. 34 zullen zien, zond hij zelfs boden uit tot in de heidense landen.

behouden bleef, dankzij de kluizenaars uit wie uiteindelijk de Karmelietenorde voortgekomen is⁶⁸.

⁶⁸ In het visioen van de opstijgende regenwolk had Elias een beeld van de toekomstige Maagd gezien en door openbaring begrepen dat zij de Verlosser, vergeleken bij een verkwikkende regen, aan de wereld zou schenken. Vandaar dat hij, zoals juist gezegd, zijn leerlingen haar deed vereren en hen deed bidden voor haar komst.

De geschiedenis van deze verering, welke begint met die tijd, vatten wij hier samen naar *Petits Bollandistes*, 16 juli: "De profetenkinderen waren de religieuzen van het Oude Testament. Zij hebben voortbestaan tot in Jezus' tijd; zij hebben betrekkingen onderhouden met de Zaligmaker, Joannes de Doper en Maria. Velen van hen hebben Jezus' leer omhelsd, na zich door zijn wonderen te hebben laten overtuigen.

Anderen sloten zich later bij de ontluikende Kerk aan en volhardden bovendien in hun leven van afzondering, voornamelijk op de Karmelberg. Vele christenen sloten zich bij die overgekomen profetenleerlingen (in dit tijdperk kunnen wij ze ook Essenen noemen, zie fasc. 1, nr. 3, voetnoot 6) aan en volgden hun levenswijze; hun ascetisch leven echter doordesemden zij met de volmaakter specifiek christelijke geest.

Sindsdien werd de rij van die vrome asceten nooit meer onderbroken; de berg bleef altijd door christen kluizenaars bewoond. Het goddelijk liefdesvuur, door de grote profeten en hun eerste volgelingen ontstoken en later door het christendom van nieuwe brandstof voorzien, werd krachtig aangeblazen door Bertoldus, de eerste generaal van de Karmelietenorde. Deze schonk haar de nieuwe regel, die hijzelf van Albertus, Patriarch van Jeruzalem, ontvangen had.

Hieruit leidt men af dat de grondslagen, d.i. de geest en levenswijze van de Karmelietenorde in hoofdzaak teruggaat tot de grote profeet Elias. De Karmelietenorde beschouwt hem dan ook als haar grondlegger en eerste overste. Om deze reden heeft zij ook zijn leuze tot de hare gemaakt: 'Ik gloei van ijver voor Gods glorie'.

Zij draagt ook de benaming of titel 'Orde van Onze-Lieve-Vrouw van de berg Karmelus', omdat de godsvrucht tot haar reeds 9 eeuwen vóór haar geboorte daar begon.

Verklaring van het visioen van Elias.

32.

Inleidende opmerking van Brentano.

In Katarina's later visioenen op het openbaar leven van Jezus, werd haar in verband met het optreden van Joannes de Doper, nogmaals het gezicht van Elias verleend, opdat zij de toestand van het Belofde Land en zijn bewoners beter zou begrijpen.

Uit dit verhaal nemen wij, zegt Brentano, datgene wat dienstig is ter opheldering van het voorgaande.

Het was ten tijde van Elias. Ik zag bij de tempel te Jeruzalem een grote opschudding en alles op stelten: men beraadslaagde, men schreef brieven met rietpennen, men zond boden uit door heel het land; men bad, men smeekte tot God om regen.

Overall liet men de profeet Elias opsporen. Ook heb ik dezen in de woestijn spijs en drank van de engel zien ontvangen; de engel droeg een klein vat dat geleek op een blinkend tonnetje met witte en rode dwarsstrepen. Ik zag zijn strijd tegen Achab, het offer op de Karmel, de uitroeiing van de afgodenpriesters, zijn bidden om regen, het opstijgen van de wolk en haar aantocht (zie I Kon. geheel 17 en 18).

1 Koningen 17

Elia aan de beek Kerit

1. Toen zeide de Tisbiet Elia, uit Tisbe in Gilead, tot Achab: Zo waar de HERE, de God van Israël, leeft, in wiens dienst ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord.
2. Daarna kwam het woord des HEREN tot hem:
3. Ga vanhier, wend u oostwaarts en verberg u bij de beek Kerit, die in de Jordaan uitmondt.
4. Gij kunt uit de beek drinken, en Ik heb de raven geboden u daar van spijs te voorzien.
5. Daarop ging hij heen en deed naar het woord des HEREN; hij ging verblijf houden bij de beek Kerit, die in de Jordaan uitmondt.
6. De raven brachten hem des morgens brood en vlees, en des avonds brood en vlees, en hij dronk uit de beek.

Elia en de weduwe van Sarefat

7. Doch na verloop van tijd droogde de beek uit, omdat er geen regen in het land gevallen was.
8. Toen kwam het woord des HEREN tot hem:
9. Maak u gereed, ga naar Sarefat, dat aan Sidon behoort, en houd daar verblijf. Zie, Ik heb daar een weduwe geboden u te verzorgen.

10. Daarop maakte hij zich gereed en ging naar Sarefat. Toen hij bij de stadspoort kwam, zie, daar was een weduwe bezig hout te sprokkelen. Hij riep haar toe en zeide: Haal mij toch in een kruik een weinig water, opdat ik drinke.
11. Toen zij het ging halen, riep hij haar na en zeide: Breng mij ook een bete broods mee.
12. Daarop zeide zij: Zo waar de HERE, uw God, leeft, ik heb geen broodkoek, maar enkel een handvol meel in de pot en een weinig olie in de kruik. En zie, ik ben bezig een paar stukken hout te sprokkelen. Dan wil ik het thuis voor mij en mijn zoon gaan bereiden, en als wij het gegeten hebben, moeten wij maar sterven.
13. Doch Elia zeide tot haar: Vrees niet, ga het thuis bereiden, zoals gij gezegd hebt, doch bereid mij daarvan eerst een kleine koek en breng mij die hier; voor u en uw zoon kunt gij het later bereiden.
14. Want zo zegt de HERE, de God van Israël: Het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet ontbreken tot op de dag, waarop de HERE regen op de aardbodem geven zal.
15. Daarop ging zij heen en deed, zoals Elia gezegd had, en een tijdlang at zij, evenals hij, en haar huis.
16. Het meel in de pot raakte niet op, en de olie in de kruik ontbrak niet, naar het woord des HEREN, dat Hij door de dienst van Elia gesproken had.
17. Na deze gebeurtenissen werd de zoon van de vrouw des huizes ziek: ja, zijn ziekte werd zeer hevig, totdat er geen adem in hem overbleef.
18. Toen zeide zij tot Elia: Hoe heb ik het met u, man Gods? Gij hebt bij mij intrek genomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen, en te maken, dat mijn zoon sterft.
19. Daarop zeide hij tot haar: Geef mij uw zoon. Toen nam hij hem uit haar schoot, droeg hem naar het bovenvertrek, waar hij verblijf hield, en legde hem op zijn bed.
20. Daarop riep hij tot de HERE en zeide: HERE, mijn God! Doet Gij zelfs de weduwe, bij wie ik als vreemdeling vertoef, het onheil aan, haar zoon te laten sterven?
21. Toen strekte hij zich driemaal uit bovenop het kind en riep tot de HERE en zeide: HERE, mijn God! Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren.
22. En de HERE hoorde naar de stem van Elia, en de ziel van het kind keerde in hem terug, zodat het levend werd.
23. Toen nam Elia het kind, droeg het uit het bovenvertrek naar beneden in huis en gaf het aan zijn moeder. En Elia zeide: Zie, uw zoon leeft.
24. Daarop zeide de vrouw tot Elia: Thans weet ik, dat gij een man Gods zijt, en dat het woord des HEREN in uw mond waarheid is.

1 Koningen 18

Achabs dienaar Obadja ontmoet Elia

1. Toen er geruime tijd verstreken was, kwam in het derde jaar het woord des HEREN tot Elia: Ga heen, vertoon u aan Achab, want Ik wil regen op de aardbodem geven.
2. En Elia ging heen om zich aan Achab te vertonen. De honger nu was sterk in Samaria.
3. Daarom had Achab de hofmaarschalk Obadja ontboden. Obadja was iemand, die de HERE zeer vreesde.
4. Toen Izebel de profeten des HEREN uitroeide, had Obadja honderd profeten genomen en hen, vijftig bij vijftig, in een spelonk verborgen en met brood en water verzorgd.
5. En Achab zeide tot Obadja: Trek het land door naar alle waterbronnen en naar alle beken; misschien zullen wij gras vinden, zodat wij paarden en muilieren in het leven kunnen houden en geen deel van het vee behoeven af te maken.
6. En zij verdeelden onderling het land om erin rond te trekken. Achab ging afzonderlijk de ene kant uit en Obadja de andere kant.
7. Terwijl Obadja op weg was, zie, daar kwam Elia hem tegemoet. Toen hij hem herkende, wierp hij zich op zijn aangezicht en sprak: Zijt gij daar, mijn heer Elia?
8. En hij zeide tot hem: Ja, ga heen, zeg tot uw heer: Elia is er.

9. Toen zeide hij: Wat heb ik misdaan, dat gij uw knecht wilt overleveren in de macht van Achab om mij te doden?
10. Zo waar de HERE, uw God, leeft, er is geen volk of koninkrijk, waar mijn heer niet naar u heeft laten zoeken. En zeide men: hij is er niet, dan liet hij dat koninkrijk of dat volk zweren, dat men u niet kon vinden.
11. En nu zegt gij: ga heen, zeg tot uw heer: Elia is er.
12. Nu moest het eens gebeuren, terwijl ik van u wegga, dat de Geest des HEREN u wegnam, ik weet niet waarheen. Als ik dan aan Achab bericht zou brengen en hij vond u niet, dan zou hij mij doden, terwijl uw knecht nog wel van zijn jeugd af de HERE vreest.
13. Is het mijn heer niet meegedeeld, wat ik gedaan heb, toen Izebel de profeten des HEREN doodde? Toen heb ik van de profeten des HEREN honderd man verborgen, vijftig bij vijftig in een spelonk, en ik heb hen met brood en water verzorgd.
14. Hoe kunt gij dan nu zeggen: Ga heen, zeg tot uw heer: Elia is er? Hij zou mij doden.
15. Daarop zeide Elia: Zo waar de HERE der heerscharen leeft, in wiens dienst ik sta, heden zal ik mij aan hem vertonen.

Elia ontmoet Achab

16. Toen ging Obadja Achab tegemoet en berichtte het hem, waarop Achab Elia tegemoet ging.
17. Zodra Achab Elia zag, zeide Achab tot hem: Zijt gij daar, gij, die Israël in het ongeluk stort?
18. Doch hij zeide: Ik heb Israël niet in het ongeluk gestort, maar gij en uws vaders huis, doordat gij de geboden des HEREN hebt verzaakt en de Baäls zijt nagelopen.
19. Nu dan, laat heel Israël tot mij bijeenroepen naar de berg Karmel, ook de vierhonderd vijftig profeten van de Baäl en de vierhonderd profeten van de Asjera, die van de tafel van Izebel eten.

Elia op de Karmel

20. Daarop zond Achab heen onder alle Israëlieten en riep de profeten naar de berg Karmel bijeen.
21. Toen naderde Elia tot het gehele volk en zeide: Hoelang zult gij aan beide zijden mank gaan? Indien de HERE God is, volgt Hem na; maar indien het de Baäl is, volgt hem na. Doch het volk antwoordde hem niets.
22. Voorts zeide Elia tot het volk: Ik ben als profeet des HEREN alléén overgebleven, en de profeten van de Baäl zijn vierhonderd vijftig man.
23. Laat men ons nu twee stieren geven; laten zij voor zich de ene stier uitkiezen, die aan stukken houwen en op het hout leggen, maar geen vuur daarbij aanbrengen; dan zal ik de andere stier bereiden, op het hout leggen, en ook geen vuur daarbij aanbrengen.
24. Roept gij dan de naam van uw god aan, en ik zal de naam des HEREN aanroepen. De God die met vuur zal antwoorden, die zal God zijn. En het gehele volk antwoordde: Dat is goed.
25. Daarna zeide Elia tot de profeten van de Baäl: Kiest voor u de ene stier uit en bereidt hem eerst, want gij zijt met zovelen. Roept dan de naam van uw god aan, maar brengt geen vuur daarbij.
26. Toen namen zij de stier die hij hun gaf, bereidden hem, riepen van de morgen tot de middag de naam van de Baäl aan en zeiden: Baäl, antwoord ons! Maar er kwam geen geluid en niemand gaf antwoord. Daarbij hinkten zij om het altaar dat zij gemaakt hadden.
27. Toen het middag was geworden, begon Elia hen te bespotten en zeide: Roept luider, want hij is immers een god. Hij is zeker in gepeins, of hij heeft zich afgezonderd, of hij is op reis; misschien slaapt hij en moet wakker worden.
28. Toen riepen zij luider en maakten zich naar hun gewoonte insnijdingen met zwaarden en speren, totdat zij dropen van bloed.
29. En zodra de middag voorbij was, tot tegen het brengen van het avondoffer, geraakten zij in geestvervoering, maar er kwam geen geluid, en niemand gaf antwoord, of sloeg er acht op.
30. Toen zeide Elia tot het gehele volk: Nadert tot mij. En het gehele volk naderde tot hem. Daarop herstelde hij het altaar des HEREN, dat omvergehaald was.

31. Elia nam twaalf stenen naar het getal van de stammen der zonen van Jakob, tot wie het woord des HEREN gekomen was: Israëel zal uw naam zijn.
32. Hij bouwde met de stenen een altaar in de naam des HEREN, en maakte rondom het altaar een groeve ter wijfde van twee maten zaad.
33. Hij schikte het hout, hieuw de stier aan stukken en legde die op het hout.
34. Toen zeide hij: Vult vier kruiken met water en giet ze uit over het brandoffer en over het hout. Daarna zeide hij: Doet het ten tweeden male. En zij deden het ten tweeden male. Daarna zeide hij: Doet het ten derden male. En zij deden het ten derden male,
35. zodat het water rondom het altaar liep; zelfs de groeve vulde hij met water.
36. Op de tijd nu, dat men het avondoffer brengt, trad de profeet Elia naar voren en zeide: HERE, God van Abraham, Isaak en Israëel, heden moge bekend worden, dat Gij God zijt in Israëel, en dat ik uw knecht ben, en op uw bevel al deze dingen doe.
37. Antwoord mij, HERE, antwoord mij, opdat dit volk wete, dat Gij, HERE, God zijt, en dat Gij hun hart weer terugneigt.
38. Toen schoot het vuur des HEREN neer en verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde, en lekte het water in de groeve op.
39. Toen het gehele volk dat zag, wierpen zij zich op hun aangezicht en zeiden: De HERE, die is God! De HERE, die is God!
40. Daarop zeide Elia tot hen: Grijpt de profeten van de Baäl, laat niemand van hen ontkomen. Zij grepen hen, en Elia voerde hen naar de beek Kison en liet hen daar slachten.
41. Vervolgens zeide Elia tot Achab: Ga, eet en drink, want daar is het geruis van een stortregen.
42. Toen ging Achab heen om te eten en te drinken. Elia echter klom naar de hoogte van de Karmel, boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën.
43. Daarop zeide hij tot zijn knecht: Klim omhoog, zie uit naar de zeekant. Hij klom omhoog en zag uit, maar zeide: Er is niets. Daarop zeide hij: Ga weer. Tot zevenmaal toe.
44. Bij de zevende maal nu zeide hij: Zie, een wolkje als eens mans hand stijgt op uit de zee. Toen zeide hij: Ga heen, zeg aan Achab: Span in en daal af, laat de stortregen u niet ophouden.
45. Toen, in een oogwenk, werd de hemel zwart van wolken en wind, en viel er een zware stortregen. Daarop reed Achab weg en ging naar Jizreël.
46. Maar de hand des HEREN was over Elia, zodat hij zijn lendenen gordde en vóór Achab uit snelde tot waar men de richting naar Jizreël inslaat.

Uit: NBG-vertaling 1951

Ik zag hoe niet alleen de aarde, maar ook de mensen onvruchtbaar waren, dor en arm aan edeler kiemen en goede telgen. Ik zag hoe Elias door zijn roepen en bidden de zegen bekwam⁶⁹, hoe uit die

⁶⁹ Elias bekwam door zijn gebed de zegen of de werking van die zegen waarover in fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53 uitgeweid is.

Maria was er de volle ontwikkeling van, de hoogste bloei en Jezus, door de profeten bij dauw en verkwikkende regen vergeleken, de uiteindelijke volle vrucht.

Zonder Elias' gebed zou de Messias, volgens nr. 33, wellicht een eeuw later gekomen zijn.

zegen de wolk ontstond en hoe hij, volgens inwendige aanschouwingen, die wolk doelmatig richtte en slechts geleidelijk en bij delen op de aarde liet nederdalen. Zonder deze voorzorg zou die weldoende regen wellicht in een noodlottige wolkbreuk ontaard geworden zijn.

Hij ondervroeg zijn dienaar zevenmaal naar de wolk; dit duidde op de zeven tijdperken van de wereld of op zeven geslachten, waarna de eigenlijke zegen⁷⁰ vaste wortel in Israël zou schieten; van deze eigenlijke zegen was de zegenwolk een voorafbeelding. Hijzelf zag in de opstijgende wolk een beeld van de H. Maagd en vernam vele geheimen die op haar afstamming en aannadering betrekking hadden (zie nr. 31, voetnoot 67).

33.

Ik zag hoe door het gebed van Elias de zegen eerst als dauw bekomen en neergetrokken werd. De wolk zonk in witte, vlakke lagen neer; deze vormden wervelwolkjes met regenboogkleurige randen en losten zich tenslotte neervallend in regendruppels op. Ik herkende daarin een overeenkomst met het manna in de woestijn; dit lag 's morgens hobbelig, korrelig en dicht, zodat men het als vellen oprollen kon. Ik zag die dauwbuien langs de Jordaan en niet overal, doch slechts hier en daar op belangrijke plaatsen neervallen. Vooral te Ennon, tegenover Salem en op de latere doopplaatsen zag ik duidelijk zulke lichtende dauwbuien neerkomen.

Ik vroeg me ook af wat de regenboogkleurige randen van die dauwwolken mochten betekenen. Tot antwoord werd mij gewezen op het beeld van een zeeschelp, waarvan de randen schitterend gekleurd zijn. Aan de zon blootgesteld slurpt zij het licht op, zuivert het van zijn kleuren, en dit zolang tot in haar midden de reine blanke parel gevormd is.

⁷⁰ De eigenlijke zegen is Maria, uit wie de vrucht, de Messias geboren moest worden, wiens Rijk zich onverwoestbaar in de uitverkorenen zou vestigen.

Ook werd mij te verstaan gegeven dat die dauw en de daarop volgende regen meer was dan wat men onder een verfrissing van de dorre aarde pleegt te verstaan. Ik begreep immers duidelijk dat zonder die dauw de komst van de H. Maagd misschien niet minder dan 100 jaren uitgesteld was geworden.

Nu echter werden de mensengeslachten, doordat ze leven van de vruchten der aarde, welke door de zegen bevochtigd en gedrenkt was, werden ook de mensen, zeg ik, door die zegen gevoed en verkwikt; het vlees dat de zegen ontving, werd erdoor veredeld.

Ik zag, in verband met het naderen van de Messias, de stralen van die bevruchtende dauw zich door de geslachten heen uitstrekken tot in de zelfstandigheid van de H. Maagd. Doch zoiets is niet in menselijke woorden weer te geven. Menigmaal zag ik op zulk een kleurige rand zich een of meer parelen vormen en op deze parelen een menselijke gedaante verschijnen; deze ademde als geest uit, en dit verenigde zich weer met andere zulke geest (*hauchte wie Geist aus und das sprossste wieder mit andern solchen zusammen*). Het beeld van de parelschelp had betrekking op Maria en Jezus.

Ik zag ook dat, gelijk in Elias' tijd de aarde en het vlees dorstten en snakten naar regen, zo ook later de mensen en de geest verlangden naar de doop van Joannes. Het gehele visioen doelde zowel op de komst van de H. Maagd als op de toestand van het joodse volk ten tijde van de Doper.

De onrust in Elias' tijd, het verlangen en zeuren naar regen, hun zoeken naar de profeet en anderzijds de vervolging die zij hem niettemin aandeden, herhaalden zich later in eenzelfde smachten van het volk naar de doop van Joannes en naar boete, in de miskenning van Joannes door de vijandige, verblinde synagoge, in de haat en kwade bedoelingen waarmee zij gezanten naar hem zond⁷¹.

⁷¹ Een lange nota van Brentano korten wij in als volgt:

Een voorafbeelding van de H. Maagd in Egypte.

34.

Ik zag de boodschap van het Heil op de volgende wijze in Egypte aangekondigd worden. Ik zag dat Elias, op een bevel van God,

- uit een streek in het oosten,
- uit een andere in het noorden en
- uit een derde in het zuiden, verspreide goede gezinnen moest laten bijeenroepen.

Voor deze zending koos hij drie profetenleerlingen uit en hij liet hen niet eerder vertrekken, dan nadat hij van God het afgesmeekte teken bekomen had dat de uitgekozen mannen tegen zulk een taak opgewassen waren; het was inderdaad een verre reis en een gevaarlijke opdracht; hiervoor waren dus schrandere boden nodig, die niet zo gemakkelijk hun tegenwoordigheid van geest zouden verliezen; anders zou men hen licht vermoord kunnen hebben.

Eén van hen toog naar het noorden, de tweede naar het oosten en de derde naar het zuiden. Een goed deel van de weg van deze

De wolk die uit het Meer opsteeg, was een voorafbeelding van de H. Maagd. Deze schonk de Messias aan de wereld, zoals de wolk de regen aan de aarde. Jezus immers is voor het zondige mensdom wat regen en dauw zijn voor een uitgedroogde grond.

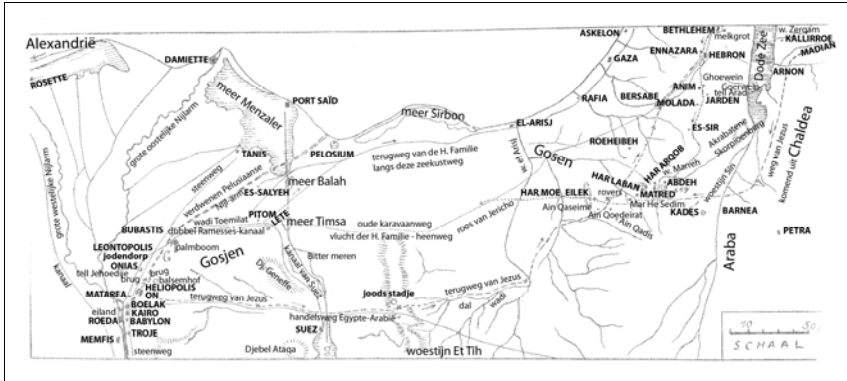
Ook werd de Messias door de profeten van het Oud Testament aangekondigd en beloofd onder het beeld van dauw en regen, die de aarde verkwikken en vruchtbaar maken: "Dauwt, hemelen, van omhoog; gij wolken, regent de Rechvaardige" (Jes. 45, 8).

"Hij zal neerzijgen als regen op de steppe, als dauw op de aarde" (Ps. 71, 6; Os. 6, 3; 14, 6).

In navolging van de H. Schrift hebben ook de rabbijnen de Messias bij een dauw vergeleken.

De wolk van Elias steeg op uit het Meer, omdat Jezus' leer en wonderen op de oevers van dat Meer een aanvang zouden nemen en zijn werking van daar zou uitgaan om zich tot in de verste hoeken van het land uit te strekken.

laatste leidde door Egypte, waar vooral Israëlieten groot gevaar liepen aangerand en vermoord te worden. Deze bode volgde dezelfde weg, waarlangs later de H. Familie naar Egypte zou vluchten. Ik geloof ook dat hij dicht aan On voorbijkwam, waar de H. Familie het Kindje Jezus in veiligheid bracht.

Ik zag de bode daar (bij On) aankomen op een grote vlakte bij een afgodentempel die door een weide en veel andere gebouwen omgeven was. Zij aanbaden hier een levende stier⁷².

Ook vereerden zij in hun tempel het beeld van een stier en menig ander afgodsbeeld; zij deinsden niet terug voor wrede offers en slachtten mismakke kinderen.

Zij hielden daar de doorreizende profetenleerling aan en brachten hem vóór de priesters. Tot zijn geluk waren dezen bovenmate nieuwsgierig, anders hadden zij hem gemakkelijk vermoord. Nu echter vroegen zij hem uit, vanwaar hij kwam en welk doel hem hierheen had gebracht. Zonder vaar of vrees kweet de bode zich

⁷² In de tempel van de zonnegod Ra te On werd inderdaad de heilige stier Mnevis vereerd. De begraafplaats van de gewijde stieren werd teruggevonden buiten de stad aan haar noordkant.

De weide die K.E. bij de tempel vermeldt, was dan waarschijnlijk voor die stieren bestemd.

van zijn opdracht: hij zegde zonder omwegen dat een maagd zou geboren worden, die (als maagd) het Heil van de wereld zou voortbrengen en dat dan al hun afgodsbeelden stuk zouden vallen⁷³.

De Egyptenaren stonden verstomd over deze boodschap, schenen er zeer door ontroerd en lieten hem ongehinderd zijn reis voortzetten. Ik zag hen hierop beraadslagen, met als gevolg dat zij het beeld van een maagd lieten vervaardigen; dit hingen zij dan op midden in hun tempel aan de zoldering, in uitgestrekte, neerzwevende houding.

Dit beeld had op het hoofd een pronkmuts als die van de afgodsbeelden, die ik in dat land zo talrijk in rijen in de gedaante van half vrouw, half leeuw zie liggen.

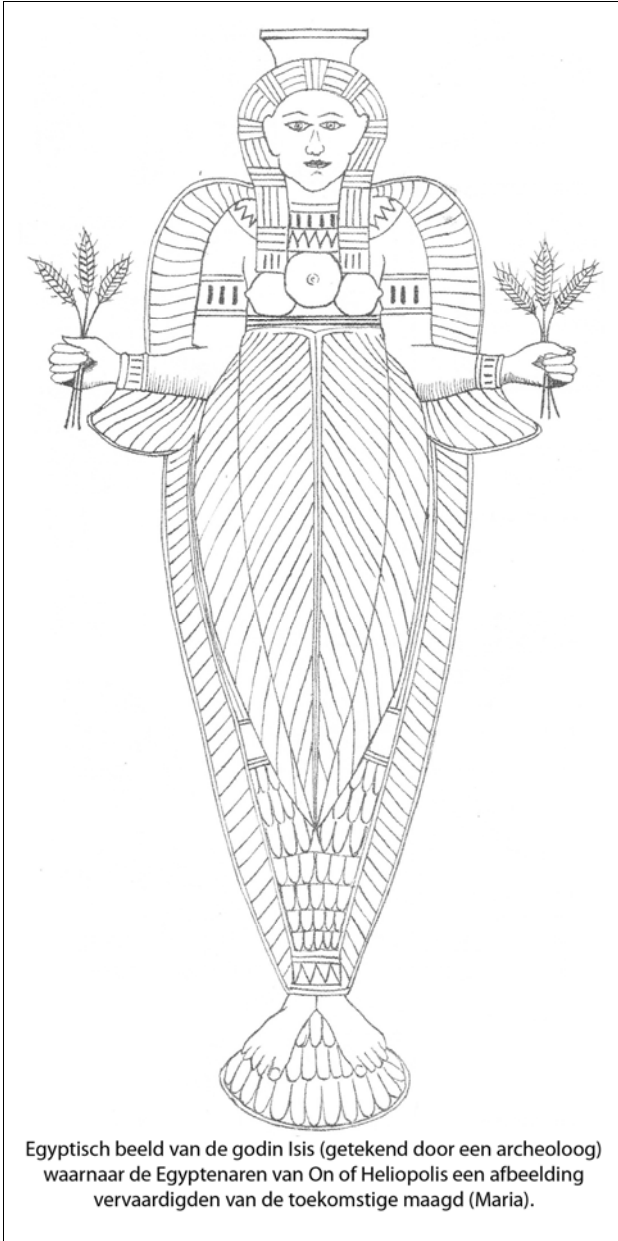
Midden op het hoofd droeg dit beeld als een kleine diepe vruchtenmaat; het hield de bovenarmen tot de ellebogen tegen het lichaam aangesloten, en de benedenarmen in terugtrekkende, afwerende houding uitgebreid, en in de handen droeg het tarwearen.

Het had drie borsten, een groter en hoger in het midden; twee kleinere stonden lager aan beide zijden ervan.

⁷³ De H. Epifanius schrijft: in zijn 'Leven van de Profeten' over Jeremias: "Deze profeet gaf een teken aan de priesters van Egypte en voorzegde hun dat al hun afgoden stuk zouden vallen, wanneer een moeder-maagd met haar goddelijk Kind in Egypte zou komen. Ook geschiedde dit en hierom vereren zij nog heden een Moeder-Maagd en een in een kribbe liggend Kindje.

Toen koning Ptolemaï's hun eens naar de reden daarvan vroeg, antwoordden zij: "Het is een geheim dat wij van onze voorouders ontvangen hebben, aan wie het door een heilige prefect werd voorspeld en wij wachten er de vervulling van af." (Epif. T. II, blz. 240).

Epifanius echter spreekt van Jeremias in strijd met K.E. voor wie die gezant een profetenleerling is, die leefde ten tijde van Elias, 3 eeuwen vroeger.

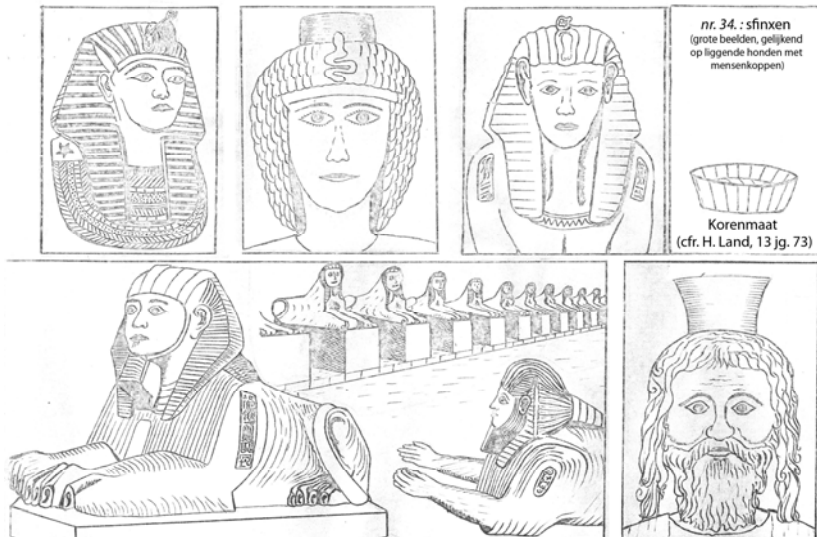
Egyptisch beeld van de godin Isis (getekend door een archeoloog)
waarnaar de Egyptenaren van On of Heliopolis een afbeelding
vervaardigden van de toekomstige maagd (Maria).

Het onderlijf was met een lang kleed bedekt; de voeten waren in verhouding zeer klein en spits; iets als kwasten hing ervan neer.

Aan de beide bovenarmen had het een soort van vleugels, die als uit fijne stralenvormige vederen bestonden en eveneens aan de onderarmen; deze vleugels grepen als twee vederkammen door elkander. Eveneens liepen gekruiste vederen langs de beide lendenen en over het midden van het lichaam tot beneden. In de rok bemerkte ik geen vouwen⁷⁴.

⁷⁴ Wij reproduceren hier het boven beschreven beeld. – Het is ontleend aan de eerste uitgave van het leven der H. Maagd, maar veel vergroot.

Ook nog enkele andere figuren ter opheldering van menige door K.E. aangegeven bijzonderheid: figuren met als specialiteit de eigen Egyptische hoofdbedekking, sfinxen, sfinxenlaan, figuren met mutsen als een korenmaat, ook een korenmaat zelf, nagetekend uit 't H. Land, 13^e jg., blz. 173.

Een analogo mutsje draagt ook het fameuze door K.E. beschreven beeld.

Sfinxen (door K. voor een soort afgoden gehouden), zijn beelden van liggende leeuwen, nu met een mensenhoofd, dan met een ramshoofd. Het mensenhoofd kan dat van een man zijn, maar het beeld kan ook een

Zij vereerden dit beeld en brachten het offers, met de bede dat het toch hun god Apis en hun andere goden niet zou verbrijzelen. Overigens bleven zij, zoals voorheen, slaafs aan hun afschuwelijke afgodendienst gehecht, met dit verschil dat zij, van dit ogenblik af, bij al hun godsdienstplechtigheden steeds het eerst deze maagd aanriepen. Zij hadden haar beeld, geloof ik, vervaardigd naar de verschillende aanwijzingen, die in de boodschap van de profetenleerling voorkwamen en volgens bijzonderheden welke Elias aan de gedaante van de hem verschenen maagd had waargenomen⁷⁵.

vrouwenhoofd en -romp hebben, zoals zeer dikwijls in Griekenland. Vaak leidde een dubbele rij of laan van sfinxen naar de pylonen of het inganggebouw van een tempel. Soms lagen kleinere sfinxen op Tempelpleinen, ook wel een grote, buiten en eenzaam als een soort monument.

Vaak hebben mensenaafbeeldingen op het hoofd een mutsje als een vruchten- of korenmaat. Wij geven hier twee zulke figuren weer (zie hierboven).

Het bijzondere, door K.E. beschreven beeld draagt er eveneens een. Men kan die mutsjes vergelijken bij botervlotjes van 7 à 10 cm hoog. Een korenmaatje ziet men in 't H. Land, 13e jg., blz. 73.

Over het door K.E. beschreven beeld zegde Brentano in nota: "Om de beschrijving te verduidelijken heeft een archeoloog de tekening geschetst die wij hier reproduceren; ze is gemaakt volgens een oud Isisbeeld, dat opvallend aan de beschrijving van K. beantwoordt, zonder dat daarom een woord in haar beschrijving gewijzigd werd." Dit beeld is hier weergegeven.

⁷⁵ De in dit nummer vertelde episode moeten wij zien in het licht van het feit dat bij de religieuze elite van vele heidense volken de traditie heeft bestaan dat een Verlosser de wereld uit haar nood en zondigheid zou helpen en dat die Verlosser uit een maagd geboren zou worden.

Dit wordt straks aangetoond.

Elias kreeg, zoals gezegd, bijzondere openbaringen over die Verlosser en die Maagd. Zijn grote zorg was het dan ook dat niet alleen om de komst van de Verlosser gebeden zou worden, maar ook om de komst van haar die als maagd Hem aan de wereld zou schenken. Wij kunnen de grote profeet

daarom beschouwen als een voorapostel van de godsvrucht tot de Moeder des Heren.

Hij liet zijn leerlingen, 'de profetenkinderen' bidden om haar komst en zond enigen van hen zelfs uit om haar komst bij heidense volkeren aan te kondigen, zoals wij in nr. 34 zien.

Het westen is er niet genoemd, wellicht omdat geheel Palestina ten westen door de zee begrensd is. Het verhaal van K. beperkt zich tot de gezant die naar Egypte trok, omdat haar aandacht geheel door dat gebeuren opgeslorpt was. Uit de woorden van die gezant, zoals uit het resultaat van zijn optreden kunnen wij afleiden dat een van de doeleinden van die gezanten was de H. Maagd aan te kondigen, de traditie van een Maagd die de Verlosser van de wereld zou baren, te bevestigen waar ze bestond, ze ingang te doen vinden, waar ze onbekend was.

Nu een woord over het bestaan van zo'n traditie bij vele heidense volken.

"Bij alle volken," zegt de kerkhistoricus Darras, "heerste een soort traditie, dat de redding van het menselijk geslacht door een vrouw zou komen:

- Zo wachtte het Romeinse volk op een maagd die de sleutels van het gouden tijdperk, de 'aetas aurea', zou aanbrengen.
- De theofenieën der Indiërs bieden het schouwspel van een zelfde verwachting
- De druïden in Germanië en Gallië verwachtten de Bevrijder uit een Maagd-Moeder. Zo werd in 1833 in Frankrijk dit inschrift ontdekt: '*Virgini pariturae druïdes*'. Druïden aan de Maagd die zal baren.

Men moet dit verschijnsel, naar het zeggen der oude auteurs, terugbrengen tot de oerbeloofte van een Verlosser, die God deed in het paradijs:

"Ik zal vijandschap stellen tussen u en de vrouw, tussen uw zaad en haar zaad. Zij zal (of: zij zullen) u de kop verpletten en gij zult haar hiel belagen" (Gen. 3, 15).

Dit geloof, deze verwachting bleef gaaf bewaard bij de profeten van Israël: "God zelf zal u een teken geven", voorspelde Jesaja aan koning Achaz, "zie, een maagd zal ontvangen en een zoon baren en zijn naam zal zijn: God met ons, Emmanuel".

Bij de heidenen geraakte dit geloof verbasterd.

Zo vinden wij het in het oude Egypte terug, doch vervalst in de legende of mythe van Osiris en Isis, hun zoon Horus en de slang.

Ik zag ook hoe reeds in die tijd door Gods grote barmhartigheid aan andere godsdienstige heidenen aangekondigd werd dat de Messias uit een maagd in Judea geboren zou worden.

Het waren de voorouders van de H. Driekoningen, sterrendienaars in Chaldea; zij ontvingen deze openbaring door een beeld in een ster of aan de hemel; zij leidden er voorspellingen uit af.

De sporen van deze voorafbeeldingen der H. Maagd heb ik bemerkt aan hun beelden in hun tempels en ik heb die ook

Deze wordt overwonnen, doch, gelijk de slang in het paradijs, zó, dat ze macht genoeg behoudt om de strijd voort te zetten.

In deze legende vertegenwoordigt de godin Isis de H. Maagd.

Het is daarom treffend dat het beeld, hetwelk de Egyptenaren van de toekomstige Maagd maakten, volgens de aanwijzingen van de profetenleerling, gelijk op het beeld dat zij van Isis bezaten (zie afbeelding hiervoor). Wellicht hadden zij het Isisbeeld tot model genomen.

Op de bij de heidenen bestaande traditie van een maagd die een Verlosser aan de wereld moet schenken, legt de lekenapologeet August Nicolas in zijn werken grote nadruk, vooral in een hoofdstuk met als titel: 'Tradition sur l'attente du Libérateur'.

Deze lange uiteenzetting vatte hij later samen in een groots vierdelig werk 'La Vierge Marie et le plan divin', deel II, blz. 30-82.

"Het bestaan van zo'n traditie bij de heidenen", besluit Nicolas, "is een onloochenbaar feit".

Wij voegen eraan toe: "Dat ze ontsproten is aan de paradijsbelofte wordt enigszins waarschijnlijk gemaakt door deze woorden van de engel aan Brigitta: "Niet alleen ontving Adam de belofte van een Verlosser, maar ook de openbaring dat de Verlosser uit een Onbevleete Maagd geboren zou worden."

Deze lange nota is hier niet zonder belang, omdat vreemde mededelingen zoals in dit nr. 34 onseptisch kunnen stemmen; omdat ze ons bijgevolg zal helpen om sommige andere bevreedende verhalen zo niet maar a priori minachtend af te wijzen.

De voorouders der Driekoningen kregen aanduidingen in de sterren, zoals wij in de laatste alinea van nr. 34 lezen, maar toch belet dit ons niet te veronderstellen dat de bode die naar het Oosten trok, hun een gelijke boodschap bracht.

beschreven, toen ik de reis van Jezus naar hun land, na de opwekking van Lazarus, in het laatste kwartaal van Jezus' derde jaar openbaar leven, meemaakte en verhaalde⁷⁶.

Stamboom van de Messias.

35.

Ik zag de geslachtslinie van de Messias uit David zich aanstonds in twee takken verdelen.

Rechts liep de lijn door Salomon en eindigde bij Jakob, de vader van de H. Jozef (zie fasc. 1, nr. 11, voetnoot 26).

Ik zag de gestalten van alle voorouders van de H. Jozef, die in het Evangelie genoemd zijn, op de twijgen van deze rechtervertakking van de stamboom, d.i. van de lijn uit David door Salomon.

Deze geslachtslinie ter rechterzijde had een hoger betekenis. Ik zag ze in geheel kleurloze, lichtwitte stromen uit de mond van de afzonderlijke gestalten komen; deze waren hoger en geestachtiger (minder lichamelijk) dan die in de linkerlinie.

Ieder van hen droeg in de hand een bloemstengel die een arm lang was en neerhangende bladeren had als van een palmboom. Op de top van de stengel bloeide de grote lelieachtige bloemkelk met vijf meeldraden die van boven geel waren en een fijn stuifmeel verspreidden. Deze bloemen waren van verschillende grootte, kracht en schoonheid. De bloem welke Jozef, de voedstervader van Jezus droeg, was de schoonste van alle, geheel rein en vol frisse bladeren.

⁷⁶ De reis van Jezus naar de H. Driekoningen zelf geschiedde na de opwekking van Lazarus.

Om de woede van zijn vijanden tot bedaren te laten komen, verwijderde zich Jezus. De openbaring van Jezus' openbaar leven aan K. Emmerick begon immers met dat laatste jaar. Vandaar dat zij er nu reeds aan herinnert, zoals reeds gezegd is.

Een weinig boven het midden waren drie leden van deze stamvertakking uitgestoten, verkoold en verdord. Deze geslachtslinie die door Salomon afdaalde, vertoonde meerdere leemten⁷⁷ en daar stonden de vruchten (of goede leden) verder uit mekaar.

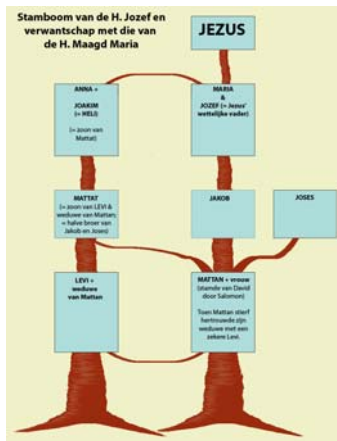
Meermalen kwamen de rechter- en linkervertakking met elkander in aanraking, en zelfs kruisten ze elkander wederkerig enkele leden of generaties vóór het einde van de lijst⁷⁸.

Ik ontving verklaringen over de hoger betekenis van de geslachtslinie uit Salomon. De afstamming was meer uit de geest en minder naar het vlees; deze vertakking had iets van de betekenis van Salomon; het is moeilijk uit te drukken.

⁷⁷ De leemten zijn het wegvallen van sommige leden. De lijst van Matteüs is kunstmatig. Om 3 groepen van 14 namen of geslachten te bekomen, heeft de Evangelist Matteüs meerdere namen uitgeschakeld.

⁷⁸ In het volgende nummer 36 zal K. herhalen: "Drie of vier graden vóór Joakim kruisten de geslachtsbomen mekaar." Ze kruisten mekaar in de vrouw van Mattan.

Na de dood van Mattan, die van David afstamde door Salomon, hertrouwde zijn weduwe met Levi, die van David afstamde door Natan: ze was als een schakel of brug (zie fasc. 1, nr. 11, voetnoot 26).

Ook nog de nota van Brentano in nr. 36, voetnoot 79.

36.

De linkergeslachtslinie kwam uit David door Natan tot op **Heli**; dit is de juiste naam van Joakim, de vader van Maria, want hij heeft de naam Joakim pas later bekomen, zoals Abram eerst later Abraham genoemd werd. In mijn beschouwingen hoor ik Jezus dikwijls een zoon van Heli naar het vlees genoemd worden⁷⁹.

De gehele linie links uit David door Natan zag ik lager uitlopen. Doorgaans kwam ze uit de navel van verschillende gestalten (niet uit de mond zoals bij de gestalten van de rechtervertakking). Ook zag ik ze gekleurd, rood, geel en wit, doch niet blauw; ze was hier en daar gevlekt en kwam dan weer helder te voorschijn.

De gestalten ernaast waren kleiner dan die in de linie van Salomon; ze droegen ook kleiner, terzijde neerhangende twijgen, met geelgroene getande blaadjes. Deze twijgen hadden aan hun bovineinde een rode knop van de kleur der wilde rozen. Deze knoppen waren geen echte bloemknoppen, maar vruchtknoten die alle zonder uitzondering gesloten waren. Aan de twijgen hing een dubbele rij zijtakjes aan een zijde naar beneden en daaraan hingen de getande bladertjes.

⁷⁹ Zoon van Heli naar het vlees was Christus inderdaad, wanneer wij er door verstaan kleinzoon en dit is in bijbelse taal iets gewoons.

Bovendien had Jezus geen menselijke vader en kon Maria niet als schakel dienen in de geslachtslijst.

Een regel van de joodse genealogen luidt: "*Genus patris vocatur genus; genus matris non vocatur genus.*" (Talmud, Baba Batra; f. 110).

Jezus was alleen naar de wet zoon van Jozef, niet naar het vlees.

Hij was kleinzoon van Joakim, maar daar hij geen menselijke vader had, wordt Hij met meer recht zoon van Joakim genoemd of van Heli dan Laban de zoon wordt genoemd van Nachor (Gen. 29, 5), of dan Zakarias een zoon wordt genoemd van Iddo (Esdras, 5, 1).

Dezen toch hadden een onmiddellijke vader, terwijl er geen was tussen Jezus en Heli.

Ongeveer drie of vier geslachten of leden vóór Heli of Joakim kruisten beide lijnen elkaar en eindigden boven met de H. Maagd (zie fasc. 1, nr. 11, voetnoot 26). Ik meen dat ik bij deze kruising het bloed van de H. Maagd reeds lichtend zag beginnen in de straal (van de zegen; cfr. aanstonds hierna).

De heilige moeder Anna stamde van vaderszijde uit Levi, van moederszijde uit Benjamin. Ik had een visioen waarin ik haar voorouders zeer vroom en eerbiedig de Ark zag dragen en bij die gelegenheid stralen zag ontvangen van de zegen die er in bewaard was. Die stralen hadden betrekking op hun nakomelingschap, op Anna en Maria.

Steeds zag ik vele priesters in Anna's ouderlijke woning en ook bij Joakim. De oorzaak daarvan zal wel hun verwantschap met Zakarias en Elisabet geweest zijn.

Een verschijning van de heilige moeder Anna. (Meegedeeld op 26 juli 1819)

37.

Op 26 juli 1819 vertelde zuster Emmerick zeer veel uit het leven van de H. Anna; het was immers haar feest, doch dit wist de schrijver niet, daar op die dag in het bisdom Münster de H. Hubertus gevierd werd en dit van de H. Anna op 16 augustus.

Ook op deze laatste dag deed zij jaarlijks vele mededelingen over moeder Anna; alles is in de voorafgaande verhalen opgenomen.

Het volgende visioen echter dateert van 26 juli 1819.
Zij vertelde het de volgende dag.

Nadat ik gisteren mijn avondgebed had verricht en nauwelijks ingesluimerd was, naderde een vrouwspersoon tot mijn bed en ik herkende in haar een maagd die ik vroeger reeds vaak had gezien.

Zij zegde mij op de man of: “Gij hebt vandaag veel over mij gesproken; gij dient mij nu ook eens te zien, dat je u in mij niet vergist.”

Ik vroeg haar: “Heb ik wellicht wat te veel gezegd?”

Zij antwoordde kortweg: “Neen” en verdween.

Zij was een nog jeugdige maagd, slank en aanminnig (= beminnelijk, bevallig, lief, innemend); haar hoofd was bedekt met een witte kap die in de nek samengetrokken was en met een neerhangende punt eindigde, als waren haar haren daarin bevat. Haar lang, witwollen kleed omhulde haar geheel; de mouwen waren nauwsluitend en slechts rondom de ellebogen een weinig kroes en poffend; daarboven droeg zij een lange mantel van bruinachtige wol als van kamelenhaar.

Mijn vreugde en ontroering over die verschijning was nog niet voorbij, of opeens trad een bejaarde vrouw in gelijke kleding op mij toe; nu was haar hoofd meer gebogen en haar wangen ingevallen; zij zag eruit als een jodin van ongeveer 50 jaren en was mager, doch nog schoon.

Spontaan dacht ik aanstonds; “Wat mag die oude jodin hier nu komen doen?”

Doch zij antwoordde, alsof ze mijn gedachten kende: “Gij hoeft niet to schrikken; ik bedoel alleen, me aan U te laten zien zoals ik was, toen ik de moeder van de Heer ter wereld bracht, dat gij u in mij niet vergist.”⁸⁰

Ik wedervoer onmiddellijk: “Waar is dan uw lief kindje Maria?”

En zij antwoordde: “Ik heb haar niet meegebracht.”

Dan vroeg ik nog: “Hoe oud is zij nu wel?”

⁸⁰ Ongeveer 50 jaar. – Anna was 43 jaar, meent de zienster, toen zij de belofte van Maria ontving. Voeg er de 9 maanden bij en de 4 jaren die Maria nu heeft en we benaderen het ronde getal 50 jaar.

Zij antwoordde: “Vier jaar.”

En opnieuw vroeg ik “Heb ik ook juist over u gesproken?”

Kortaf antwoordde zij: “Ja.”

Nu richtte ik tot haar deze bede: “Zorg toch a.u.b. dat ik nooit iets te veel of verkeerd zal zeggen.”

Zonder hierop antwoord te geven, verzwoond zij.

Nu werd ik wakker en dacht over alles na wat ik over moeder Anna en de kindsheid van de H. Maagd had gezien en alles vertoonde zich weer duidelijk aan mijn geest; ik begreep alles en ik smaakte een hemels geluk.

Tegen de morgen opnieuw ingesluimerd zijnde, kreeg ik nog een ander prachtig en tezamenhangend visioen. Zo klaar zag ik alles dat ik meende het niet te kunnen vergeten, doch met de nieuwe dag overstelpten me al dadelijk zovele smarten en storingen dat ik er niets van onthouden heb.

De zegepralende Kerk viert jaarlijks Maria's Onbevleete Ontvangenis op de plaats van Maria's geboortehuis.

(Verhaald op 8 december 1819)

38.

Nadat ik de gehele nacht tot 's morgens toe in aan afgrijselijk gruwelbeeld de zonden van de gehele wereld had beschouwd, sliep ik eindelijk in en werd in een nieuwe verrukking naar Jeruzalem gevoerd; ik kwam op de plaats van de oude tempel, en werd van daar gebracht naar het gewest van Nazareth, waar eertijds de woning van Joakim en Anna had gestaan (4 km ten westnoordwesten van Nazareth, zie kaart in fasc. 1, nr. 11). Ik herkende nog de omgeving.

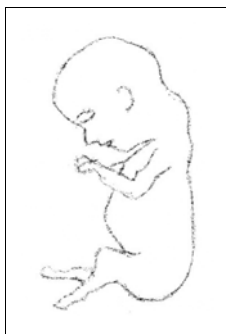

Hier zag ik een fijne lichtzuil, dun als een bloemstengel uit de grond oprijzen en op deze zuil een schitterende achthoekige kerk verschijnen zoals de kelk van een bloem of de zaadbol van een klaproos het bovineinde van de stengel bekroont⁸¹.

⁸¹ Nota ven Brentano: “De zuster zag al de feestvieringen van de Kerk: zelfs die welke in de strijdende Kerk op aarde in onbruik geraakt waren, toch nog gehouden worden in de zegepalende Kerk.

Deze steunzuil steeg op als een dunne boomstam tot in het midden van die kerk en op zijn regelmatig geplaatste takken stonden leden uit de familie van de H. Maagd die in deze feestvertoning (van de Onbevleete Ontvangenis) het voorwerp van de verering waren; zij stonden al op de meeldraden van een bloem: het was de heilige moeder Anna tussen de H. Joakim en een ander man, wellicht haar vader.

Onder Anna's borst zag ik een heldere ruimte, enigszins in de vorm van een kelk, en in die ruimte zag ik zich de gestalte van een schitterend kindje ontwikkelen en groter worden; het hield de handjes op de borst gekruist en zijn hoofdje voorovergebogen⁸²; er gingen ontelbare stralen naar één zijde van de wereld van uit.

Zij zag alle heiligen die er een bijzondere betrekking op hadden, dit feest vieren in een diepzinnig geordende plechtigheid in een lichtende, doorzichtige, achthoekige kerk. Gewoonlijk zweefde die kerk in de lucht.

Wanneer het echter feesten gold met betrekking op bloedverwanten van Christus naar het vlees, of op de mysteriën van zijn leven, of ook nog op heiligen die de wondtekenen van Onze-Lieve-Heer gehad hadden, dan zweefde of hing die kerk niet in de lucht, maar was geplaatst op een stengel of zuil die uit de aarde opschoot en waarop zij als een bloem of vrucht ontloken scheen."

Brentano vond nooit de gelegenheid om haar nopens dit verschil te ondervragen.

⁸² K. Emmerick geeft hier de beschrijving van een kindje op zijn vierde maand in de moederschoot: de vrucht houdt het betrekkelijk zware hoofd voorovergebogen.

Ik vond het vreemd dat ze zich niet naar alle zijden van de wereld richtten.

Op andere, (hen) omringende (en in een kring geplaatste) twijgen bevonden zich vele gestalten, eerbiedig en vol verering naar dit midden gekeerd, en rondom in de kerk zag ik, in rangen en koren geschaard, ontelbare heiligen in gebed naar die heilige moeder gewend. De zoete innigheid, het unicum van schoonheid dezer godsdienstplechtigheid is nergens bij te vergelijken, tenzij wellicht hij een veld bedekt met de meest verscheiden bloemen: door een zachte wind bewogen, op en neer deinend, zwaaien zij hun kleuren en geuren, die zij met hun eigen leven en bestaan van de stralende zon ontvingen, als een offer naar diezelfde zon terug.

Boven dit zinnebeeld van het feest der Onbevleete Ontvangenis verhief het lichtboompje zich nog hoger met een verlenging van zijn stam (die eveneens zijn takken had) tot aan zijn top en ik zag in deze tweede twijgenkroon hetzelfde feest gevierd, doch op een verder tijdstip.

Hier knielden Maria en Jozef, en vóór hen, doch iets lager, de heilige moeder Anna: zij aanbaden het Kindje Jezus dat met de rijksappel of de wereldbol in de hand en met een oneindige glans omgeven in de top gezeten was. Rondom deze kerngroep bogen zich in een eerste en naaste kring aanbeddend neer de koren van de H. Driekoningen, van de herders, de Apostelen en leerlingen en achter hen in een wijdere kring andere en latere heiligen.

Nog hoger zag ik in het hoogste licht minder bepaalde, vaag afgelijnde vormen en gestalten van krachten en waardigheden en heerschappijen en van nog hoger drongen de stralen als van een halve zon naar binnen gelijk door de open koepel van een dom. Dit tweede beeld scheen te wijzen op de nabijheid van het Kerstfeest dat kort op het feest van de Onbevleete Ontvangenis volgt.

In het begin van deze feestvertoning was het, alsof ik buiten de kerk in de omliggende plaats beneden de zuil stond en later in de kerk zelf, zoals ik die beschreven heb.

Ik zag ook hoe het Kindje Maria zich in de ledige lichtruimte onder het hart van de heilige moeder Anna ontwikkelde en ik kreeg meteen een allersterkste, onuitsprekelijke overtuiging van haar ontvangenis zonder de vlek van de erfzonde⁸³.

Ik las het duidelijk van haar af als in een boek en ik begreep het.

Er werd mij ook gezegd dat hier eens een kerk ter ere van deze genade Gods had gestaan, maar dat ze, als zijnde de medeoorzaak van vele onpassende, afkeurenswaardige geschriften nopens dit allerheiligste geheim aan de verwoesting prijsgegeven werd; toch viert de zegepralende Kerk dit feest op deze plaats nog altijd voort.

N.B. Nummer 29 dat vroeger hier stond, werd door ons hoger geplaatst, als beter passend in de context aldaar.

⁸³ De Onbevleete Ontvangenis – Het Onbevleete-ontvangen-zijn van Maria bestaat hierin, dat **de ziel op het ogenblik van haar schepping en van haar vereniging met het lichaam, door een bijzonder en enig voorrecht dat nooit iemand anders ontving, krachtens de toekomstige verdiensten van Jezus-Christus, van de erfsmet gevrijwaard bleef.**

Op welk ogenblik echter heeft de ontvangenis, de vereniging van ziel en lichaam plaatsgehad? Hierover verder.

Iets wat men in K.E. ten eerste moet bewonderen, is haar juist inzicht in de katholieke dogma's, b.v. van de éne, ware Kerk.

Hier hebben wij een ander voorbeeld.

De Onbevleete Ontvangenis is voor haar een vaststaande waarheid, een absoluut dogma, ofschoon ze nog niet tot dogma afgekondigd was.

Viering van Maria's Onbevleete Ontvangenis op verscheidene plaatsen.

39.

Inleidende bemerking op de reisvisioenen van K. Emmerick.

(8 december 1820)

Op 8 december 1820, feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis, bereisde de ziel van K.E. in visioen en onder het verrichten van apostolaats- en liefdadigheidswerken een groot gedeelte der aarde.

Een groot deel van haar visioenen bestonden in reistochten in de geest en met de ziel in alle delen van de wereld. Onderweg deed zij allerlei geestelijke en lichamelijke werken van barmhartigheid. Kwam zij voorbij, of in de nabijheid van een beproefd mens, zij sprak hem moed en troost in. Stervenden stond zij bij in hun laatste uur. Zondaars bracht zij tot verzoening met God en waarheidzoekers tot rust. Met goede raad hielp zij priesters, bisschoppen en vooral paus Pius VII. Niet alleen was haar ziel daarbij werkzaam; ook haar lichaam deelde in de lasten en vermoeienissen van de reis, hoewel het in extase roerloos uitgestrekt lag.

Zie ook een uitweiding van Brentano hierover in fasc. 11, nr. 340.

Dikwijls maakte zij zulk een reis, alvorens bij Jezus te komen in Palestina, waar zij dan getuige was van zijn handelingen op die dag van zijn openbaar leven.

Op zulk een visionaire reis vernam zij eens vele bijzonderheden over de viering van Maria's ontvangenis bij verschillende volkeren, o.m. in het land der H. Driekoningen; vooral geschiedde dit ter gelegenheid van een bezoek van Jezus aan hun land na de opwekking van Lazarus. Dit zal te zijner plaats (fasc. 27, nrs. 1554-1592) uitvoerig verhaald worden.

Hier volgt er een klein uittreksel uit in verband met Maria's Onbevleete Ontvangenis.

40.

Toen ik vannacht in mijn groot reisvisioen in het Beloofde Land kwam, zag ik weer alles wat ik over de ontvangenis der H. Maagd reeds heb verteld. Hierop geraakte ik in mijn dagelijkse visioenen op het openbaar leven van onze Zaligmaker en ik bevond mij, wat tijd en volgorde betreft, op 8 december in het 3^e jaar van Jezus' openbaar leven.

Ik vond Jezus niet in het Beloofde Land, doch werd door mijn Gids oostwaarts over de Jordaan naar Arabië gevoerd; Jezus bevindt zich nu immers met de drie Hem vergezellende jongelingen in de tentenstad der H. Driekoningen. Daar zijn zij sedert hun terugkeer van Bethlehem gevestigd⁸⁴.

Ik zag dat er nog twee van de H. Driekoningen in leven waren. Ook zag ik dat zij, te beginnen met heden, 8 december, met heel hun stam een driedaags feest vierden.

Vijftien jaar vóór Christus' geboorte hadden zij in deze nacht de door Bileam voorspelde ster gezien (cfr. Num. 24, 17); zij en hun voorouders hadden zo lange tijd in standvastige en zorgvuldige waarneming van de sterrenhemel erop gewacht; toen zij haar voor de eerste maal hadden zien verschijnen (op het uur van Maria's Onbevleete Ontvangenis), hadden zij er het beeld van een maagd in herkend:

- zij hield in de éne hand een scepter en
- in de andere een weegschaal;
- op het éne bekken lag een prachtige tarwe-aar en

⁸⁴ Het middenpunt van hun nieuw land lag ten westen van de Eufraat, een 25-tal uren ten noordwesten van Babylon.

Toen Jezus zich hier op 8 december bevond, vierden zij een driedaags feest, dat niet gehouden werd ter ere van Maria's Onbevleete Ontvangenis, maar ter herinnering aan de afschaffing van het mensenoffer en deze afschaffing was het gevolg geweest van het beeld dat zij op het uur van Maria's Ontvangenis gezien hadden.

- op het ander, in volmaakt evenwicht, een druif.

Daarom vierden zij sedert hun terugkeer van Bethlehem jaarlijks, te beginnen met heden, hun driedaags feest. Ik zag ook, hoe, naar aanleiding van die verschijning, een mensenoffer afgeschaft werd.

Ten gevolge van dat visioen op de dag van Maria's ontvangenis werd bij deze sterrendienaren aan een afschuwelijk godsdienstig gebruik een einde gemaakt. Zekere openbaringen die men kwalijk had begrepen en die onder duivelse invloed waren vervalst, waren oorzaak geweest dat het mensenoffer, speciaal van een kind, bij hen in zwang was gekomen en lange tijd gehandhaafd bleef.

In verschillende tijdperken hadden zij op verschillende wijzen kinderen, ja ook volwassen mensen geslachteoffer⁸⁵.

⁸⁵ Men zou licht over deze regels onbedacht heen lezen.

De Zwitserse kapelaan Fahsel heeft over Katarina's visioenen die over de geschiedenis der H. Driekoningen handelen, een geheel boek geschreven.

Over de woorden die wij hier willen commentariëren, geeft hij uitvoerige beschouwingen ten beste. Wij nemen er enige van over.

In deze verschijning stelt de Maagd natuurlijkerwijze de H. Maagd voor.

- De in evenwicht hangende balans verzinnebeeldt haar gerechtigheid en heiligheid, ja ook haar Onbevleete Ontvangenis, die haar, na Jezus, tot het evenwichtigste schepsel maakte dat ooit bestaan heeft.
Dit evenwicht wijst ook op de vriendschap en vrede tussen God en de mens door de verzoening die Christus zou bewerken.
- De tarwe-aar en de druif verzinnebeelden Jezus' vlees en bloed, die als losprijs voor onze Verlossing op de weegschaal van het kruis gelegd en geofferd zouden worden.
- De voedingsmiddelen van brood en wijn, die het leven onderhouden en die ook offermaterie zijn, zelfs in de heidense godsdiensten, en die dus voorafbeeldingen waren van de Verlosser, vonden hun bovennatuurlijke vervulling en eindbestemming in Christus, in hun verandering in zijn vlees en bloed tot geestelijke spijs om onze zielen het eeuwig leven mee te delen.

Dankzij een bovennatuurlijke verlichting zullen die elementen de koningen op de nabijheid van de Verlosser van de wereld gewezen hebben.

- Ook herinnert de aar aan het tarwegraantje dat in de aarde moet en de druif aan de wijnrank die geperst moet worden.
- De scepter in de andere hand wijst erop dat de Onbevleete Maagd en Moeder koningin zal zijn in het naderende godsrijk, de moeder ook van alle gelovigen (naar Fahsel in 'Die heiligen drei Könige', blz. 83-86).

Het oorspronkelijke van de afbeelding hierboven staat half zo groot in de eerste uitgave van Het Leven der H. Maagd.

Het is een tekening van de Duitse kunstenaar Edouard Steinle, een vriend van de schrijver Brentano.

In het tijdperk vóór Maria's ontvangenis (dus voor het visioen van de Maagd met weegschaal en scepter) bestond bij hen de volgende praktijk: zij namen een kind van de meest kuise en vrome moeder uit hun godsdienst, die zich dan vereerd en hoogst gelukkig achtte haar kind aldus tot een offer te mogen afstaan.

Het kindje werd gevuld en met meel bestrooid om het bloed erin op te vangen. Dit met bloed gedrenkte meel nuttigden zij als een heilige spijs en zij herhaalden het bestrooien met meel en het nuttigen daarvan, tot het kind tot de laatste druppel uitgebloed was. Tenslotte werd het vlees in stukjes gesneden, verdeeld en gegeten⁸⁶.

⁸⁶ Een lange nota van Brentano wordt ingekort als volgt:

“Soortgelijke misdaden werden in de eerste eeuwen van de Kerk soms door heidenen en Joden de christenen te laste gelegd.

Bij oude schrijvers, b.v. bij Minucius Felix vinden wij een van hun beschuldigingen aangehaald:

zij bieden een kind degenen aan, die zij inwijden willen in hun godsdienst. De kandidaat moet het kind verschillende dolksteken toebrengen en het bloed nuttigen na het in meel opgevangen te hebben.

Zo was de nieuweling door de band van de misdaad genoodzaakt het stilzwijgen te bewaren omtrent nog andere misdaden die zij samen bedreven.

Zou”, zo vraagt Brentano zich af, “de aanleiding tot die beschuldiging in laatste instantie soms niet te zoeken zijn in de nog niet zo oude praktijk van die oosterse stammen die onder de allereersten tot het christendom toetraden? Vindt die beschuldiging niet eerder daar haar oorsprong dan in blinde haat en dweperij?”

Wij kunnen er aan toevoegen: “Later werd diezelfde beschuldiging ook door christenen aan de Joden te laste gelegd, doch de beschuldiging werd nooit echt bewezen.”

Hierover is veel te lezen in *Journal historique*, jg. 1840, p. 72; *Dictionnaire apologique de la foi catholique, Juifs et chrétiens*, c. 1703 tot 1713. (apologie = verweerschrift, verdedigingsrede).

Ik zag hen deze afschuwelijke handeling in eenvoud en met godsdienstige bedoelingen verrichten en ik vernam dat zij tot zulk een verschrikkelijk gebruik gekomen waren door een foutieve interpretatie van figuurlijke en profetische aankondigingen van het Laatste Avondmaal.

Ik zag het gebruik van dit afgrijselijk offer bestaan in Chaldea, het land van Mensor, die één der H. Driekoningen is. Maar ook zag ik hoe hij, op de dag van Maria's ontvangenis in een visioen een goddelijke verlichting ontving, die hem deze gruwelpraktijk deed afschaffen.

Ik zag hem nl. op een piramidevormig, hoog, houten bouwwerk verslonden in de waarneming van sterren, waarin deze mensen, volgens oude overleveringen door de eeuwen heen, volhardden. Ik zag koning Mensor stijf in verrukking liggen, volkomen buiten kennis: zijn ogen, die niets om hem heen bemerkten, bleven op de sterrenhemel gevestigd. Hij zag in een ster het beeld van een maagd met de weegschaal waarop in evenwicht een druif en korenaren lagen (zie nr. 40).

Hij ontving daarbij een openbaring en waarschuwing van God. Toen zijn gezellen kwamen en hem tot het bewustzijn brachten, herkende hij hen aanvankelijk niet. Ten gevolge van de gekregen waarschuwing liet hij die afschuwelijke godsdienstoefening afschaffen.

Parallelbeeld met het kinderoffer.

Nadat ik in de nacht in mijn slaap de gruwzame vertoning van het geslachtofferde kind aan mijn rechterzijde had gezien, draaide ik mij met ontzetting op mijn bed om, doch nu zag ik hetzelfde vertoon aan mijn linkerzijde. Hierop bad ik hartgrondig God mij die afzichtelijke aanblik te besparen.

Ik ontwaakte, hoorde het uur slaan en zie, daar stond mijn hemelse Bruidegom, die, in het rond wijzend, mij toesprak als volgt: *“Bekijk die nog erger gruwelen die Mij dagelijks door zo velen in de wereld worden aangedaan”*.

Toen ik nu ver om me heen rondkeek, vertoonden zich aan mijn geest ontelbare gruweldaden, angstwekkender dan dat kinderoffer. **Ik zag hoe de heilige hostie vóór zulke onwaardige bedienaren van het altaar als een levend Kindje daar lag en hoe zij het met de pateen in stukken sneden en wreedaardig martelden.** Wel voltrok hun offerdaad werkdadig (= werkzaam) het heilig geheim, maar ze kwam mij voor als een gruwzame moord⁸⁷.

Dezelfde wreedheid werd mij hierna nog getoond in de wrede folteringen die de ledematen van Christus, de belijders van zijn naam, die God tot zijn kinderen aangenomen heeft, worden aangedaan.

⁸⁷ Het offer van Kalvarië werd voltrokken door de wil van goddeloze priesters en door de handen van wrede beulen.

Zo wordt ook het offer van Kalvarië werkelijk vernieuwd en voltrokken, zelfs als een priester het onwaardig opdraagt (nota van Brentano).

Nog zag ik ontelbare, brave, ongelukkige mensen ook in onze tijd op vele plaatsen verongelijkt, verdrukt en vervolgd worden en dat **Jezus dit voelt en beschouwt als gedaan aan Zichzelf.**

Wij beleven een verschrikkelijke tijd: nergens nog een toevlucht; een dikke nevel van zonden overdekt geheel de aarde en ik zie de mensen het ergste kwaad met een gerust geweten, lauw en onverschillig bedrijven.

De grootste wonderen van Christus verbazen me minder dan onverschilligheid van zo vele mensen voor hun zonden.

Ik zag dit alles in verschillende visioenen, terwijl mijn ziel door vele landen over de ganse aarde gevoerd werd.

Eindelijk kwam ik terug tot de visioenen op het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis, hoe het nog in andere landen ingevoerd en gevierd werd.

42.

Het is mij volstrekt onmogelijk duidelijk te maken hoe wonderbaar ik vannacht in de droom gereisd heb.

Ik kwam in de meest verschillende landstreken van de wereld en bovendien in de meest verschillende tijdperken en herhaaldelijk zag ik het feest van de Ontvangenis van Maria op de meest verscheiden plaatsen van de wereld gevierd worden.

Ik kwam ook bij Efeze en zag dit feest ook gevierd in het huis van de Moeder Gods⁸⁸, dat, tot kerk omgevormd, daar nog stond. Dit is in een zeer vroeg tijdperk geweest, want de door Maria zelf opgerichte kruisweg zag ik daar in een nog onbeschadigde toestand.

⁸⁸ Het huis van Onze-Lieve-Vrouw in de buurt van Efeze en zelfs sporen van die kruisweg werden teruggevonden. Het huisje is hersteld en opnieuw tot kapel ingericht. Het is zelfs een bedevaartplaats geworden, waar ook af en toe wonderen geschieden. Het ligt in vogelvlucht 6 km ten zuiden van het oude Efeze.

Wij zullen er uitvoerig over spreken in fasc. 34, nr. 2195 en volgende.

De tweede kruisweg werd opgericht te Jeruzalem en de derde (door de H. Markus) te Rome.

De Grieken vierden dit feest reeds lange tijd vóór hun afscheuring van de Kerk. Van de aanleiding tot het vieren van dat feest door hen, herinner ik me nog wat, doch niet meer gans duidelijk.

Ik zag nl. hoe een heilig man, ik meen het was de H. Sabas, een visioen had, dat betrekking had op de Onbevleete Ontvangenis van Maria. Hij zag op een werelddol het beeld van de H. Maagd, die de kop van de slang vertrapte en hij begreep daaruit dat alleen de H. Maagd niet door de slang gewond was geworden en Onbevleete Ontvangen was⁸⁹.

Ik zag ook dat de Griekse Kerk, of althans een bisschop van de Grieken, dit niet wilde of zou aannemen, ten ware dit beeld over de zee tot hem zou komen. Hierop zag ik Maria's verschijning over de zee naar hun kerk zweven en zich in de kerk boven het altaar vertonen; het gevolg ervan was dat zij het feest onmiddellijk invoerden. Zij bezaten in die kerk een levensgroot beeld, door de H. Lukas zeer natuurlijk, als levend geschilderd; het droeg een wit kleed en een sluier; zij hadden dit beeld, als ik het goed voorheb, bekomen uit Rome waar zij slechts een borstbeeld bezitten. De Grieken hadden dat door Lukas geschilderde beeld boven een altaar geplaatst, en wel op hetzelfde punt waar de verschijning van de Onbevleete Ontvangenis zich

⁸⁹ De H. Sabas, van wie K.E. hier spreekt, stierf anno 500.

Hij is bekend als een vurig Mariavereerder.

"De Grieken", zegt K.E., "vierden dit feest al lang vóór hun afscheuring."

"Op 5 juli 1835 las ik", zegt Brentano, "in Baronius' aantekeningen op het Romeinse Martelarenboek, 8 december, dat te Rome de sforzaanse bibliotheek een manuscript bezit, getekend nr. 65, met een redevoering van keizer Leo van Konstantinopel.

Deze besteeg de troon in 886 en uit die redevoering blijkt dat het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis toen daar reeds lang gevierd werd. Ook wordt er van dat Mariafeest reeds melding gemaakt in het Martelarenboek van Joannes Damascenus (+ 754)".

(Zie Petrus Canisius, *De Beatissima Virgine Maria*, lib. I, c. 7, en Galatinus: *De arcanis catholicae veritatis*, lib. 7, c. 5).

vertoond had. Ik geloof dat dit beeld te Konstantinopel nog bestaat, althans heb ik het daar in een vroeger tijdperk vereerd gezien.

Mijn reisvisioen heeft mij ook in Engeland gebracht; ook daar heb ik dat feest reeds in aloude tijden ingevoerd en gevierd gezien. In verband hiermee was ik reeds eergisteren, op het Sint-Niklaasfeest, getuige van het volgende wonder.

Ik zag een abt uit Engeland op een schip dat door de storm in groot gevaar verkeerde. De bemanning bad zeer dringend tot de Moeder van God om haar bescherming.

Toen zag ik de verschijning van de H. Nikolaas, bisschop van Myra, over de zee naar het schip zweven. Deze heilige zei tot de abt dat Maria hem gezonden had met de boodschap dat hij in Engeland het feest van de Onbevleete Ontvangenis op 8 december moest doen vieren; dan zou het schip zijn bestemming behouden bereiken.

Op de vraag van de abt met welke gebeden dit feest gevierd moest worden, antwoordde de heilige: “Met die van het feest van Maria’s geboorte.”

Bij de invoering van dit feest kwam ook de naam Anselmus voor, over wie ik de nadere bijzonderheden vergeten ben⁹⁰.

⁹⁰ Het feest ingevoerd in Engeland. – De hier aangeroeerde geschiedenis is vrij lang en ingewikkeld. Daarom hier slechts de hoofdtrekken ervan.

Brentano doet in een nota opmerken dat, volgens K. Emmerick, die verschijning van een hemels wezen aan de zeevarenden niet geschiedde aan de H. Anselmus, zoals Petrus de Natalibus beweert (in ‘Catalogo sanctorum’, 1. I, c. 42), maar, volgens Baronius en anderen, aan de benedictijner abt Elfimius in 1070 (men schrijft evengoed Elpinus en Helsinus of Helsin).

Het is de heilige bisschop Nicolaus geweest, die verscheen om de invoering van het feest van Maria’s Onbevleete Ontvangenis in Engeland te vragen. In boek I, hoofdstuk 42 van genoemde ‘Catalogo Sanctorum’ besluit Petrus

de Natalibus zijn relaas der gebeurtenissen met de woorden:
“De prior(kloosteroverste) vroeg de hemelse gezant naar zijn naam;
deze antwoordde dat hij de bisschop Nicolaus was en dat de H. Moeder
Gods hem gezonden had om hun deze openbaring te brengen en hen uit de
nood te helpen.

*Cum prior de nomine nuntii interrogasset, respondit se esse Nicolaum
episcopum et esse a Beata Dei Genitrice pro tali revelatione et eorum
liberatione transmissum.”* (cfr. Bourassé, ‘Summa aurea’, III, col. 1329-
1330).

In de tweede helft van de 11e eeuw en in de 12e eeuw heerste een bewogen
strijd rond het twistpunt van Maria’s Onbevleete Ontvangenis.

In die twist heeft de H. Anselmus, aartsbisschop van Canterbury van 1093
tot 1109, zich zeer verdienstelijk gemaakt en helderheid in de zaak gebracht
door erop te wijzen dat Onze-Lieve-Vrouw, hoewel Onbevleete Ontvangen, dit
voorrecht aan de vooruit geziene verdiensten van Christus te danken heeft
gehad en zo door Hem verlost geworden is.

Ziehier in welke omstandigheden de verschijning plaats gehad heeft, waar
K.E. hier melding van maakt en die zoveel bijgedragen heeft tot de
invoering, viering en verspreiding van het feest van Maria’s ontvangenis.

Bovendien weet zij en zij alleen te zeggen dat de verschijning de H. Nikolaas
van Myra (feest 6 december) geweest is.

Willem, hertog van Normandië had Engeland veroverd.

De Denen wilden die verovering ongedaan maken en rustten zich uit voor
een oorlog. Om hen tot verzoening en vrede te brengen, vaardigde hij de
abt Helsin van Ramsay (niet onwaarschijnlijk een Skandinaviër) af naar de
Denen voor een onderhandeling.

Op de terugvaart werd abt Helsins schip door een hevige storm geteisterd.
In dat dreigend gevaar nam de bemanning haar toevlucht tot de aanroeping
der H. Maagd.

Nu had haar verschijning plaats aan abt Elpinus, zoals wij K.E. het hoorden
verhalen.

Willem die zijn landen christelijk bestuurde, wenste het verlangen der H.
Maagd in te willigen. Hij riep alle bisschoppen van Normandië en Engeland
bijeën en zij beslisten dat het feest in de Anglo-Normandische staten zou
worden ingevoerd en gevierd.

Dit geschiedde tussen 1070 en 1089 onder bisschop Lanfrancus,
voorganger Van Anselmus, die deze godsvrucht verspreidde.

Ik zag ook de invoering van het feest in Frankrijk en hoe de H. Bernardus de pen er tegen opnam, omdat het initiatief van deze invoering niet was uitgegaan van Rome⁹¹.

De H. Anselmus zette het bestuur van zijn aartsbisdom voort in dezelfde geest en hield het vuur en de godsvrucht erin, hijzelf was trouwens een vurig vereerder van dit grote voorrecht van Maria. Dit duurde tot zijn dood in 1109 (1093-1109).

Na Anselmus' dood verslaptte die vurigheid en wij lezen in zijn door Eadmer beschreven leven deze merkwaardige, zeer actuele woorden: "Vroeger werd dit feest door een groter getal (mensen en kerken) gevierd, vooral door zulken in wie een vrijmoedige eenvoud en zeer nederige godsvrucht samengingen, maar sinds de menselijke geest zich heeft laten beheersen door de hartstocht van de wetenschap en door de manie om alles kritisch uit te pluizen, heeft men deze plechtigheid weer laten varen, en dit tot grote teleurstelling van de eenvoudige armen. Onder voorwendsel dat het feit onvoldoende bewezen is, heeft men het feest weer tot niets herleid."

Nochtans bloeide een 10- of 20-tal jaren later op vele plaatsen het feest opnieuw. De promotor van deze heropbloei was Anselmus de Jongere, neef van de hiervóór genoemde. Hij zorgde ervoor dat het allereerst in zijn eigen klooster van de H. Edmondus te St. Edmond-Bury plechtig gevierd werd, om van daaruit ook elders ingang te vinden. Gelegenheid daartoe ontbrak hem niet, want van 1120 tot 1148 bestuurde hij als abt dit klooster. Hinderpalen en moeilijkheden, zelfs van hogerhand, wist hij, in samenwerking met anderen (b.v. Osbert de Clare) te boven te komen.

⁹¹ Het feest drong uit Normandië en Engeland in Frankrijk door. De kanunniken van Lyon namen het over en ijverden ervoor.

Evenwel stond de grote heilige en Maria-vereerder Bernardus er sceptisch tegenover. Hij volgde de beweging met een achterdochtig oog, vooral omdat het initiatief niet uitgegaan was van Rome.

Tot op een zeker ogenblik liet hij alles stilzwijgend en oogluikend gebeuren, terwille van de godsvrucht, eenvoud, vrome bedoeling en Marialiefde van hen die dit voorrecht van Maria vereerden en het feest ervan vierden. Toen hij oordeelde dat het uur gekomen was om protest aan te tekenen, schreef hij, hetzij in 1130 of 1138 een brief aan de genoemde kanunniken van Lyon.

Nochtans kon Bernardus niet beletten dat het feest voort veld won en van plaats tot plaats ingang vond.

Slotbemerking op de reisvisioenen van K. Emmerick en op de viering van Maria's Onbevleete Ontvangenis op verscheidene plaatsen.

Het valt absoluut buiten ons bestek en doel verder over het in zwang komen van dat feest uit te weiden. Wat erover gezegd is, geeft meer zin aan die korte mededelingen van de zienster.

Hier is het 't einde van onze uitwijding over die verschijning en ook het einde van de visioenen, die Brentano hier in verband met Maria's

Einde 13^e eeuw was het ook in zwang, en druk gevierd in Nederland (zie Kronenburg 'Maria's feestkring in Nederland', blz. 47, 49-50).

In dit zelfde werk vindt men de brief van Anselmus aan zijn suffragaanbisschop (=suffragaanbisschop = wijbisschop, als bisschop gewijd priester zonder eigen diocees; bisschop ondergeschikt aan een aartsbisschop), waarin hij hem weet mee te delen dat de verschijning een gemijterde bisschop geweest is. Onderzoekers vragen zich echter af of hier Anselmus de Oudere of de Jongere bedoeld mag zijn.

Is het de Oudere, dan dateert die brief van vóór zijn aanstelling tot bisschop. Deze brief, in lessen verdeeld, maakte deel uit van het officie (= Het Officie is het officiële gebed van de Katholieke Kerk, gebeden op geregelde uren), en dit geleek bijzonder goed op het officie (= het volledige breviergebed) van Onze-Lieve-Vrouw-geboorte.

Hier is evenwel ten onrechte gezegd dat Katarina Emmerick het eerst de naam geopenbaard heeft van de Heilige die verscheen om de invoering van het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis in Engeland te vragen.

Het is de heilige bisschop Nicolaus geweest, maar dat was al sinds eeuwen geweten.

Inderdaad, in boek I, hoofdstuk 42 van genoemde 'Catalogus Sanctorum' besluit Petrus de Natalibus zijn relaas der gebeurtenis met de woorden: "De prior (kloosteroverste) vroeg de hemelse gezant naar zijn naam; deze antwoordde dat hij de bisschop Nicolaus was en dat de H. Moeder Gods hem gezonden had om hun deze openbaring te brengen en hen uit de nood te helpen."

"Cum prior de nomine nuntii interrogasset, répondit se esse Nicolaum episcopum et esse a Beata Dei Genitrice pro tali revelatione et eorum liberatione transmissum." (cfr. Bourassé, 'Summa aurea', III, col. 1329-1330).

Onbevleete Ontvangenis plaatste; Ontvangenis die plaats had onder de Gulden Poort en onder het Tempelplein.

**O Maria,
zonder de vlek der erfzonde ontvangen,
bid voor ons die tot U onze toevlucht nemen.**

(cfr. Dictionnaire de théologie catholique – Immaculate Conception, c. 995-1003).

Nadere en naaste voorbereiding tot de komst van de Emmanuel

De bezieling van Maria in het lichaam van de H. Anna.

43.

Ik had een visioen over de schepping van de allerheiligste ziel van Maria over de vereniging van die ziel met haar allerreinst lichaam.

Ik zag in de lichtgedaante, waaronder mij de allerheiligste Drievuldigheid in mijn visioenen gewoonlijk wordt voorgesteld, een beweging gelijk een grote stralende berg en toch ook als een menselijke gestalte; en ik zag iets van het midden (en binnenste) van deze mensengestalte tot de mond opstijgen en als een lans uit de mond naar buiten komen. Deze glans nu zag ik afgezonderd (van de gestalte gescheiden) voor het aangezicht van God staan en zich draaien en vormen, of liever gevormd worden; want, terwijl deze glans een menselijke gestalte aannam, zag ik als werd hij door de wil van God zo onuitsprekelijk schoon gevormd⁹².

Ik zag ook dat God de engelen de schoonheid van deze ziel liet zien en dat zij aan die schoonheid een onuitsprekelijke vreugde beleefden (cfr. fasc. 1, na nr. 29, Intermezzo). Het is mij niet mogelijk alles wat ik zag en leerde kennen onder woorden te brengen.

Nadat er sedert de ontvangenis van de H. Maagd 17 weken en 2 dagen verlopen waren, dus 5 dagen vóór het midden van de

⁹² "Men zou sterven", zegt de H. Teresia, "indien men de schoonheid zag van een ziel in staat van genade."

Een andere begenadigde, die haar eigen ziel mocht aanschouwen, zonder te weten dat het de hare was, kwam niet uitgeroepen over haar schoonheid.

Wat dan te denken van de ziel van Maria, Onbevleete Geschapen en Ontvangen?

zwangerschap van de H. Anna, zag ik deze heilige moeder in haar huis bij Nazareth te bed liggen slapen.

Er kwam een lichtglans boven haar en een straal daaruit schoot neer op het midden van haar zijde, en de glans ging in de vorm van een kleine, lichtende menselijke gedaante in haar over.

Op hetzelfde ogenblik zag ik de heilige moeder Anna, van glans omgeven, zich op haar legerstede oprichten. Zij was als in vervoering en het was haar alsof haar binnenste zich opende gelijk een tabernakel; hierin beschouwde zij nu een heel kleine, lichtende maagd, uit wie alle Heil voor de mensen voortkomen zou.

Ik zag dat dit het ogenblik was, waarop het **Kindje Maria (bezield werd en) zich voor de eerste maal onder haar hart bewoog**⁹³.

⁹³ Nu wordt nagenoeg algemeen aangenomen dat een menselijke ziel verenigd wordt met het lichaam op het ogenblik zelf van de ontvangenis, d.i. zodra de mannelijke kiem het vrouwelijk element heeft bevrucht.

De oude theologen daarentegen namen van de 4^e tot de 17^e eeuw aan dat een zekere tijd verliep tussen de ontvangenis en bezieling of instorting van de redelijke ziel en ook hedendaags heeft deze mening nog gezaghebbende voorstanders, maar hoeveel tijd er verliep, houden ze voor onzeker.

Hier volgen de meningen van andere visionairen, geheel in overeenstemming met het gevoel van K.E., dat volgt uit het geval van Maria.

- Maria zegde tot Brigitta:
"Nadat mijn lichaam gevormd was, schiep God mijn ziel en stortte deze in mijn lichaam en op hetzelfde ogenblik werden lichaam en ziel gezamenlijk geheiligd. Zodra de ziel geheiligd (vrij van de erfzonde) in het lichaam gestort was, kwam zulk een geluk over mijn moeder, dat het met geen woorden beschreven kan worden" (Openb. I, 9).
- In een andere gelegenheid zegde Maria nog tot Brigitta:
"Gij hebt mij terecht bij een bijenkorf vergeleken, want dit ben ik waarachtig geweest. Immers, in mijn moeders schoot is mijn lichaam als

het ware een stuk hout geweest, zolang de ziel er niet mee verenigd was, en zo ook na mijn dood, zolang de ziel er weer van afgescheiden was, totdat God mijn ziel in haar lichaam tot Zich opgenomen had.” (Openbaringen VI, 12).

- Tot dezelfde conclusie leidt een tekst van de H. Hildegardis:
“Wanneer, volgens de geheime, door de almachtige Schepper vastgestelde beschikking, de vorm van een menselijk lichaam in de moederschoot teken van leven gegeven heeft, neemt de ziel, die als een geestelijke onsterfelijke vuurbol geen enkel van de omtrekken of aflijningen van het menselijk lichaam heeft, bezit van het hart van die vorm.”

(van dit voldoende gevormde lichaam ... Vie d' A.C.E. II, 277; het vervolg van deze tekst vindt men in fasc. 27, nr. 1532, voetnoot 807; zie eveneens hieronder).

“In het voldoende gevormd lichaam neemt de ziel bezit van het hart, bereikt de hersenen en dringt door in alle lichaamsdelen ; ze neemt bezit van het hart, deelt hieraan, zoals aan de ledematen, hun krachten mee, en het hart, als centrum en grondslag van het lichaam, bestuurt het geheel ;

de ziel houdt zich in de hoek van het huis, d.i. in de burcht van het hart, zoals een mens in een hoek van zijn huis, dat hij van daar uit, geheel in het oog kan houden en in al zijn delen besturen.”

“In het hart – nu komt Schmöger aan het woord – zit de wortel, het begin van alle goed en verdienstelijk werk. Dáár hoort de gelovige christen de uitnodiging, de aandrijving en beweging tot ieder goed werk; de ingevingen ontstaan in het hart.

In het hart woont de H. Geest en stort Hij zijn gaven uit, die zich verspreiden in de gehele inwendige mens. Van het hart gaat de liefde uit, die in de H. Geest en in zijn genade de ledematen van het mystieke lichaam van Jezus Christus onderling verenigt

Wat de mens waard is, wat hij doet of kan in het oog van God, ligt in de gesteldheid van zijn hart, d.i. in zijn rechtgeaardheid, zijn goede wil, zijn liefde.

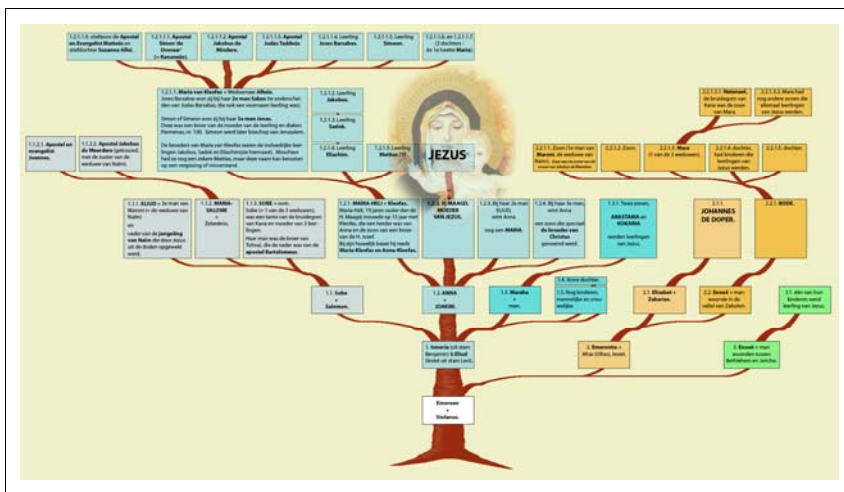
- Maria van Agreda: “Door de kracht van zijn woord en de macht zijner liefde schiep God de allerheiligste ziel van Maria en stortte die in haar lichaam.” (40)

Anna stond nu van haar legerstede op, kledde zich aan en deelde haar wedervaren en vreugde aan de H. Joakim mee en samen dankten zij God. Ik zag hen bidden in de tuin onder dezelfde boom waar de engel moeder Anna met de belofte van het kind had getroost. Ik ontving nu ook de verklaring dat de H. Maagd 5 dagen vroeger dan de andere kinderen bezield is geworden en 12 dagen vroeger ter wereld gekomen is.

De geboorte van de H. Maagd. (8 september)

44.

Anna had reeds enige dagen te voren tegen Joakim gezegd dat het ogenblik van bevalling naderde.

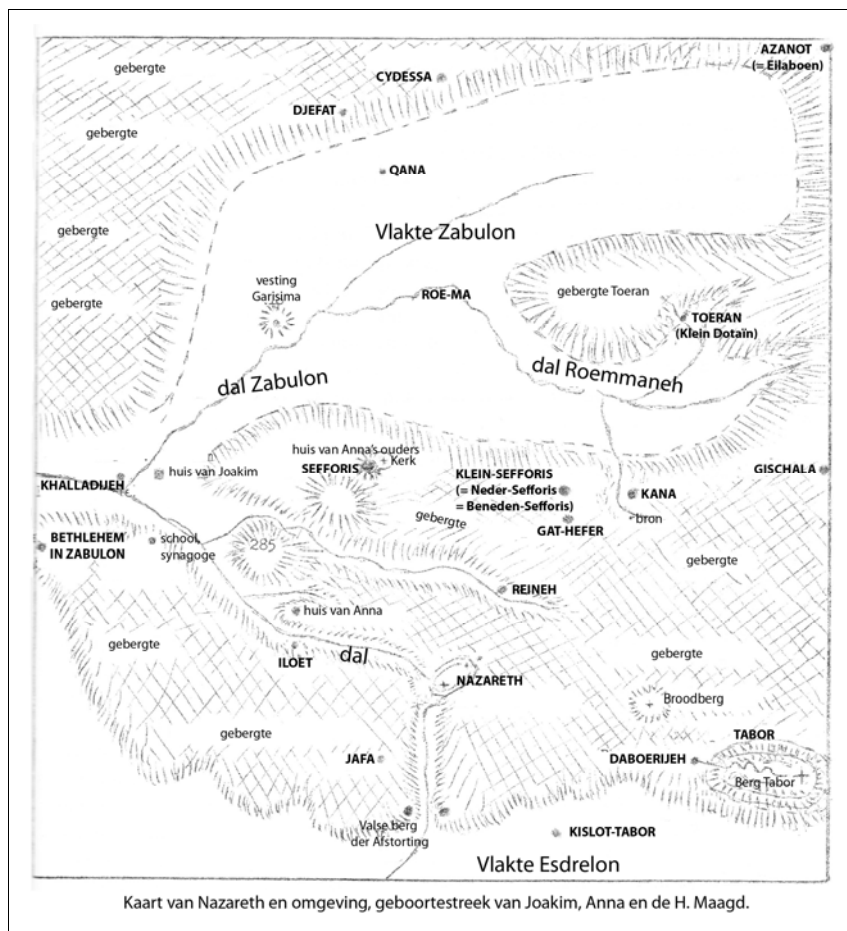

Hedendaags met deze theorie te koop lopen is niet aan te raden, maar ze kan in geen geval de heden veel heersende gruwelpraktijk verontschuldigen of de zwaarte er van verminderen.

Wat het toedienen van een doopsel betreft, praktisch moet men de theorie volgen dat lichaam en ziel aanstonds na de ontvangenis verenigd zijn.

Zij zond boden

- naar haar jonger zuster Maraha te Sefforis,
- naar de weduwe Enoë, Elisabeths zuster (en dochter van Emerentia) in het dal Zabulon, en
- tot haar nichte Maria Salome te Betsaïda, om deze drie vrouwen bij zich te ontbieden (zie stamboom, nr. 10 en kaartje nr. 11).

Ik zag ze onderweg. Enoeë, de weduwe, was vergezeld van een dienstknecht⁹⁴. Aan de twee andere werd uitgeleide gedaan door hun mannen die in de nabijheid van Nazareth naar hun huis terugkeerden.

Ik zag dat Joakim, daags vóór Anna's bevalling, zijn talrijke knechten naar zijn kudden wegzond, en zo ook van Anna's nieuwe dienstmeiden slechts degene in huis hield, die er niet gemist konden worden. Hijzelf begaf zich weg naar zijn naaste herdersveld.

Ik zag dat Anna's eerstgeboren dochter, Maria Heli, voor het huishouden zorgde. Deze was nu ongeveer 19 jaren oud en gehuwd met Kleofas, een opperherder van Joakim; zij had van hem een dochtertje dat Maria van Kleofas heette en nu ongeveer 4 jaren oud was⁹⁵.

⁹⁴ In fasc. 27, nr. 1449 zal K. zeggen dat de vrouwen nooit geheel alleen op reis gaan. – Zo wilde het en zo wil het nog de oosterse gewoonte.

- “Zend mij een knecht en een ezelin, dat ik spoedig naar de man Gods ga (naar Elizeüs) en terugkeer”, zei de vrouw van Soenem tot haar man (II Kon. 2, 22).
- Op haar reis naar Elisabet was Maria van Jozef vergezeld, weet K. te vertellen (wat wij ook lezen bij Mislín, III, 136).
- Een vrouw uit Noord-Afrika wist me te zeggen: “De Arabische vrouwen gaan zelden op reis en dan zijn ze altijd vergezeld van hun man of een bejaarde vrouw of dienstmeid, die verantwoordelijk is tegenover de man. Wie alleen op reis zou gaan, zou als een lichte of slechte vrouw gebrandmerkt zijn.”

Aan dit gebruik, zowel als aan het gebruik van de sluier ligt strengheid van zeden ten grondslag.

⁹⁵ Huwelijk op 15-jarige leeftijd. – Dit was zelfs het geval bij Onze-Lieve-Vrouw; het behoorde tot de zeden en gewoonten: “Ofschoon het wel eens voorkomt dat jongens huwen op hun 14e jaar en meisjes van 12 à 13 jaar uitgehuwelijkt worden, is het toch in Palestina en bij de bedoeïenen de algemene regel dat de jongens tot hun 18e en de meisjes tot hun 15e jaar wachten om te trouwen, zoals het trouwens ook onder de Israëlieten gebruikelijk was.” (P. Gerrits, 't H. Land, jg. 3, blz. 59-60; 84).

Na een vurig gebed zocht Joakim zijn mooiste lammeren, bokjes en runderen en zond herders daarmee naar de tempel tot een offer van dank. Eerst in de nacht keerde hij naar huis terug.

Ik zag de drie verwante vrouwen tegen de avond in het huis van Anna aankomen. Zij begaven zich bij haar in haar woonkamer achter de haardstede en omhelsden haar. Toen Anna hun te kennen had gegeven dat het uur van haar bevalling nabij was, hief zij rechtstaande, samen met hen, een psalm aan:

“Looft God de Heer; Hij heeft zich over zijn volk erbarmd; Hij heeft Israël verlost; Hij heeft de belofte vervuld, die hij aan Adam in het paradijs had gedaan: het Kind van de vrouw zal de kop van de slang verpletten.”

Ik kan niet alles meer in de juiste volgorde weergeven.

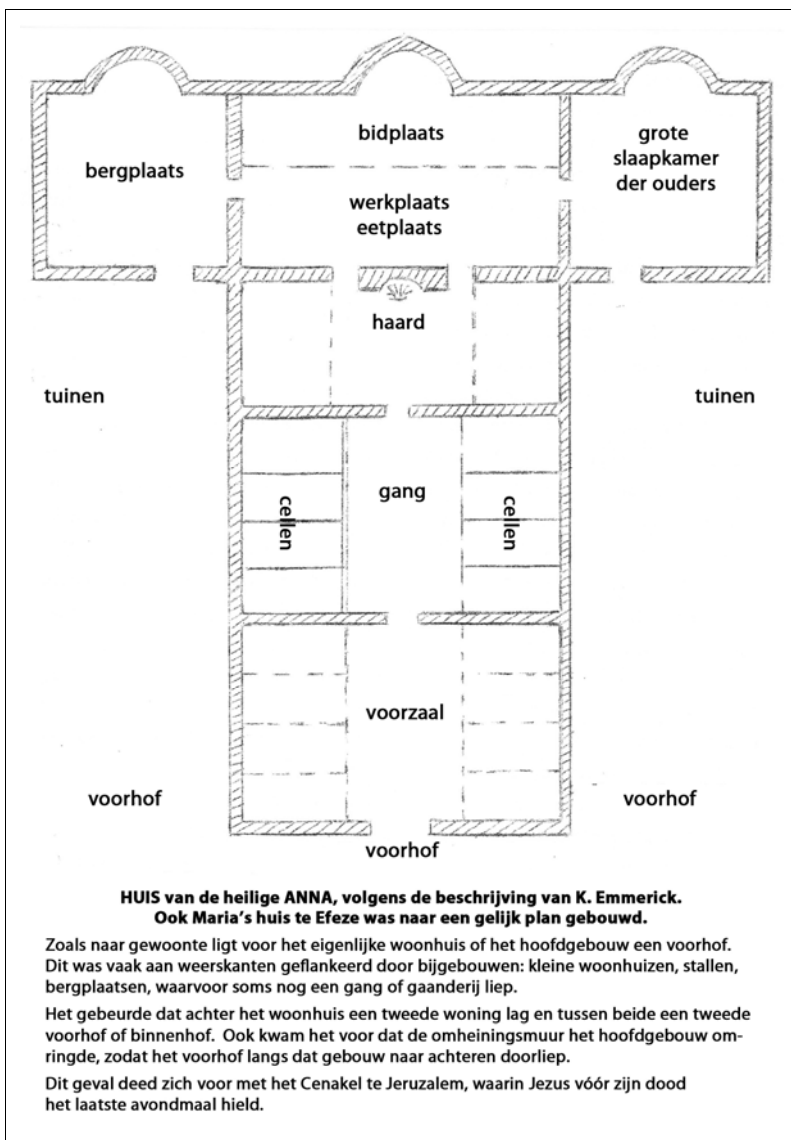
45.

Onder haar gebed en lofzang was Anna als in geestverrukking. In haar loflied haalde zij alle voorafbeeldingen van de H. Maagd aan. Zij zei: “De kiem (of zegen) die God aan Abraham gegeven heeft, is in mij tot rijpheid gekomen.”

Zij vermeldde verder hoe God Isaäk aan Sara had beloofd en zei: “De bloesem van Aärons staf is in mij volkomen ontbloeid.”

Daarbij zag ik haar als van licht doordrongen. Ik zag haar kamer vol glans en ik zag de ladder van Jakob boven die glans verschijnen. Ook de andere vrouwen waren verblijd en verbaasd en als in vervoering; ik meen zelfs dat ook zij de verschijning ontwaarden.

Pas na dit gebed van ontvangst en verwelkoming werd aan de aangekomen vrouwen wat brood, vruchten en water met balsem ter verversing aangeboden. Zij aten en dronken rechtstaande en legden zich dan tot tegen middernacht neer om uit te rusten van de reis. Anna bleef waken in gebed en wekte de vrouwen tegen middernacht, om zich met haar in het gebed te verenigen. Zij volgden haar achter een gordijn in haar bidvertrek (zie schets, fasc. 1, nr. 15).

Anna opende hier de deurtjes van een kleine muurkast, die in een doos iets heiligs bevatte. Aan beide zijden stonden lichten, ik

weet niet, misschien lampen. Men schoof ze uit een bus of koker omhoog en stak er kleine spieën onder om te beletten dat ze neerzonken, en zij staken de lampen aan. Een gekussende knielbank stond aan de voet van dat soort altaartje. In de relikwieëndoos werden haren van Sara⁹⁶ bewaard, voor wie Anna een bijzondere devotie had⁹⁷. Ook beenderen van Jozef, die Mozes uit Egypte meegebracht had; ook iets van Tobias, ik geloof de relikwie van een kledingstuk, en bovendien de kleine, witte, glinsterende, peervormige beker, waaruit Abraham, toen de engel de zegen bracht, gedronken heeft.

Dan heeft Joakim hem bekomen, samen met de zegen uit de Verbondsark.

Ik weet nu dat die zegen, wijn en brood, een (soort) sacramentele spijs en versterking is geweest (zie fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53).

46.

Anna knielde vóór het muurkastje neer; twee vrouwen knielden links en rechts van haar en de derde achter haar.

Zij improviseerden weer een psalm; ik meen dat de brandende braamstruik van Mozes erin genoemd werd.

Ik zag nu een bovennatuurlijk licht de kamer vervullen en zich samentrekkend Anna omhullen. De vrouwen vielen als bedwelmd op hun aangezicht neer.

Dit licht nam rondom Anna geheel dezelfde vorm aan van de brandende braamstruik van Mozes op de Horeb (Ex. 3, 1) en omsloot haar zo dicht, dat ik niets meer van haar kon zien.

⁹⁶ Hier is er sprake van relikwieën die Anna vereerde, speciaal 'haren' van SARA. Gewoonlijk gaat men bij het horen van de naam Sara denken aan de vrouw van Abraham. Hier echter is de vrouw van de jonge Tobias bedoeld. De reden van Anna's bijzondere devotie is aanstonds in fasc. 2, nr. 45, voetnoot 97 met de eigen woorden van de zienster aangegeven.

⁹⁷ Er bestond immers verre verwantschap. "Ik geloof", zegde K., "dat de nakomelingen van de jonge Tobias behoorden tot de voorouders van Joakim en Anna."

De vlam richtte zich geheel naar binnen en opeens zag ik nu dat Anna de pasgeboren Maria, die schitterde van licht, in haar armen ontving, onder haar mantel nam, aan haar hart drukte en het dan naakt op de knielbank vóór de relikwieënkast neerlegde en doorging met bidden.

Ik hoorde het kindje vervolgens wenen, en ik zag dat Anna doeken van onder haar wijde sluier, waarin ze gehuld was, te voorschijn trok. Zij wikkelde nu aanstonds het kind tot onder de armen in deze zwachtels, eerst in een witgrijze, en dan in een rode erboven; doch ze liet de borst, de armpjes en het hoofdje nog onbedekt.

Nu was de verschijning van de braamstruik rondom haar verdwenen.

De vrouwen richtten zich op en ontvingen met grote verwondering het pasgeboren kind op de armen; zij weenden van overgrote vreugde. Dan hieven zij gezamenlijk een nieuwe lofzang aan, en Anna hield haar kind in de hoogte, als om het aan God op te dragen.

Ik zag daarbij de kamer opnieuw met glans vervuld en ik aanschouwde een menigte engelen, die Gloria en Alleluia zongen. Ik onderscheidde en verstond al hun woorden; ze verkondigden o.m. dat het kind op de 14^e dag de naam ‘MARIA’ moest ontvangen.

Anna begaf zich nu naar haar slaapvertrek en legde zich te bed. De vrouwen echter wikkelden het kind los, wasten het en bakerden het opnieuw in en legden het vervolgens in het bereik van de moeder. Men kon nl. aan haar legerstede, van voren of aan de muurzijde, of ook aan het voeteinde, naar gelang men het verkoos, een gevlochten traliekorfje vastmaken, om het kind een plaatsje dicht bij de moeder en toch ervan afgescheiden, te bereiden.

Nu riepen de vrouwen de vader binnen. Joakim naderde tot het bed, knielde neer en besproeide met een vloed van tranen zijn

teergeliefd klein dochtertje. Vervolgens hield hij het op de armen omhoog en improviseerde een lofzang, gelijk Zakarias bij de geboorte van Joannes. Hierin maakte ook hij gewag van de heilige kiem die God in Abraham gelegd had. Deze zegen was onder het godsvolk verder doorgegeven in het verbond dat door de besnijdenis bezegeld was en had nu in dit kind zijn hoogste ontwikkeling en bloei en naar het vlees de volle wasdom bereikt. Zo jubelde Joakim het uit. In zijn improvisatie hoorde ik hem ook zeggen dat het woord van de profeet nu was vervuld: “Een twijg zal uit de wortel van Jesse ontspruiten.” (Jes. 11, 1). Ook verklaarde hij ootmoedig en gemeend dat hij nu gaarne wilde sterven.

Ik bemerkte pas daarna dat Maria Heli, Anna's oudste dochter, het kindje eerst later te zien kreeg. Ofschoon zelf reeds enige jaren moeder van Maria van Kleofas, was zij toch niet bij de geboorte van Maria tegenwoordig geweest, wellicht omdat volgens joodse wet en zede de tegenwoordigheid van een dochter op dat ogenblik niet betaamde.

's Morgens zag ik de knechten en meiden en vele mensen uit de omgeving rondom het huis verzameld; zij werden in groepjes binnengelaten en de vrouwen lieten aan allen het kind zien. Velen waren diep ontroerd en menigeen beterde zijn leven.

De oorzaak van deze toeloop van burens was dat zij **in de nacht een lichtglans boven het huis gezien hadden** en ook omdat zij de bevalling van Anna, na zulk een lange periode van onvruchtbaarheid als een buitengewone genade van de hemel beschouwden.

Vreugde bij Maria's geboorte in de hemel.

47.

Op het ogenblik dat het nieuwgeboren kindje Maria in de armen van moeder Anna rustte, zag ik het tegelijkertijd **in de hemel**

voor het aanschijn van de allerheiligste Drievuldigheid aangeboden en met onbeschrijflijke vreugde door alle hemelse heerscharen begroet worden.

Ik begreep dat haar toen al haar latere vreugden, smarten en lotgevallen op een bovennatuurlijke wijze bekend gemaakt werden.

Maria werd in oneindige geheimen ingewijd en toch was en bleef zij een kind.

Deze kennis van haar kunnen wij niet begrijpen, omdat onze kennis voortkomt van de boom der kennis van goed en kwaad.

Zij kende dat alles, zoals een kind de borst van zijn moeder kent en weet dat het daaraan moet drinken.

Toen dit visioen over het onderricht van Maria in de hemel door de genade, voorbij was, hoorde ik haar voor de eerste maal wenen⁹⁸.

Dikwijls heb ik visioenen van die aard, doch mensentaal is daar niet op berekend en ik kan ze niet onder woorden brengen; ook zijn ze voor de meeste mensen onverstaanbaar en ik laat ze daarom maar liefst achterwege.

⁹⁸ In visioen zag Maria zich in de hemel verplaatst en werd er in ondoorgroendelijke geheimen ingewijd.

“Een ziel wordt soms”, zegt de H. Teresia, “in een visioen, in één ogenblik, over zoveel waarheden onderwezen, dat zij het 1000e deel ervan niet zou kunnen ordenen, al zou zij ook vele jaren aan dat werk besteden.” Nochtans blijft die kennis hun niet bestendig actueel bij. Daarna was ook Maria weer een kind.

Dat haar smarten en vreugden haar vooraf getoond werden, mogen wij als zeker aanvaarden.

Dit is ook met meer andere uitgelezen zielen het geval geweest.

Dus sprak ook Maria op dat ogenblik, gelijk Jezus bij zijn intrede in de wereld: “Zie, o God, ik kom om Uw Wil te volbrengen.” Dit is ook van haar leven de inhoud geweest.

Aankondiging van Maria's geboorte in het voorgeborchte der hel.

Aanstands na Maria's geboorte zag ik deze aan de aartsvaders in het voorgeborchte der hel aangekondigd worden en dat allen daarop, inzonderheid Adam en Eva, met een onuitsprekelijke vreugde vervuld waren: immers nu was de paradijsbelofte waar gemaakt. Ik zag ook dat de staat van genade der aartsvaders in glorie toenam, dat hun verblijf helderder en ruimer werd en dat zij een werkdadiger invloed en macht op de aarde bekwamen.

Het was alsof al hun arbeid en boete, al hun strijden, schreien, verlangen en verzuchten tijdens hun leven nu grijpt was tot een bevredigende vrucht.

Blijde beweging in de natuur en onder de mensen bij Maria's geboorte. – Blik op Simeon en Hanna.

Ik zag in de tijd van Maria's geboorte een sterke beweging van vreugde in de natuur, bij alle dieren en ook in de harten van alle goede mensen, en ik hoorde welluidend gezang⁹⁹. De zondaars daarentegen leden pijn onder angst en vermorzeling.

⁹⁹ Maria's geboorte brengt vreugde. – Wij lezen bij Brigitta:

“De vrienden van God, die zo lange tijd in verwachting geleefd hadden, zeiden op goddelijke ingeving:
Waarom nog langer getreurd? Wij moeten ons eerder verheugen, omdat een licht onze duisternis is komen verlichten, onze verwachting is komen vervullen ...

“Voorwaar, mijn dochter, ik verklaar u dat mijn geboorte het begin van de ware vreugde is geweest, want toen is de twijg opgeschoten, waaruit de bloem gesproten is, waarnaar koningen en profeten gezocht hebben” (Openb. VI, 56).

Blijde daalden engelscharen uit de hemel neer, wierpen zich voor de nieuwgeboren Maria op hun aangezicht neer, bewonderden de deugden en

In 't bijzonder in het gewest van Nazareth, doch tevens op veel andere plaatsen van het Heilig Land zag ik vele bezetenen op dit ogenblik in aanvallen van woede en razernij losbreken. Zij werden onder luid geschreeuw heen en weer geslingerd en de duivels brulden uit hun mond: "Wij moeten wijken, wij moeten hier buiten!"¹⁰⁰.

genaderijkdom in haar ziel, erkenden haar als hun toekomstige meesteres en koningin en boden haar hun dienst en onderwerping aan.

Niet alleen de trouwe engelen, de brave mensen waren blij op die dag, maar de ganse H. Drievuldigheid verblijdde zich dermate over Maria's geboorte, dat zij alle bewoners van het aard- en hemelrijk aan haar vreugde deelachtig maakte.

De stervelingen konden het in geen woorden uitspreken hoe goed het hun was, ofschoon slechts weinige uitverkorenen de oorzaak van die vreugde kenden.

Met engel en mens verheugde zich ook alle levend wezen op aarde, ja", volgens de H. Brigitta, "alle schepselen, de vogelen in de lucht, de dieren op aarde, de vissen in het water; de bloemen geurden zoeter en de planten leefden krachtiger op."

Onder Gods leiding nodigt de H. Kerk al haar kinderen uit om zich op de verjaardag van Maria's geboorte te verheugen:
Gaudeamus omnes in Domino.

¹⁰⁰ De duivelen voelen zich bedreigd. – Tot de H. Brigitta zegde ook Maria:

"Mijn geboorte bleef de duivelen niet verborgen. Om bij wijze van vergelijking te spreken, luchtten zij hun verbittering nagenoeg als volgt:

"Een maagd is geboren, zo wonderbaar, zo vol deugd en genade, dat zij alle mensen overtreft en nog tot bij de troon van God zal doordringen. Iets vervaarlijks kondigt zich aan. Doorvorsen wij haar binnenste, wij bevinden haar in alle opzichten beschut en onaanvechtbaar. Alle netten die onze boosheid haar zal spannen, zal zij verbreken als een rotte touw.

Het is te voorzien: voor de vermaken van de wereld heeft zij geen oog; ze wendt zich ook af van al onze andere inblazingen en voorstellingen.

Wij ontdekken geen vlek, geen zwak punt in haar, waarop de punt van een naald gezet, of een bekoring aan vast geknoopt kan worden.

Te Jeruzalem zag ik de oude priester Simeon, die nabij de tempel woonde, op het ogenblik van Maria's geboorte door luide kreten van waanzinnigen en bezetenen uit zijn slaap opgeschrikt. Zij waren in groot getal in een der straten van de Tempelberg in een gebouw opgesloten en stonden onder het toezicht van Simeon en andere opzichters. Simeon woonde daar in de buurt en ik zag hem op het middernachtelijk uur op het plein vóór het bezetenengesticht aangesneld komen.

Ik hoorde hem aan een gevangene, wiens cel daar het dichtst gelegen was, vragen naar de oorzaak van dat luid getier, waardoor al wat sliep, wakker werd. Deze bezetene ging nu nog geweldiger aan het razen, vloeken en roepen dat hij hier buiten moest en zich hier vandaan weggedreven voelde. Simeon opende zijn deur en de bezetene holde naar buiten en satan schreeuwde uit hem: "Ik moet uit deze mens varen, wij moeten uitvaren. Er is een maagd geboren. Er zijn ontelbare engelen op aarde gedaald, die ons bestrijden en kwellen; wij moeten uit de mensen varen en wij zullen er geen meer mogen bezitten."

Ik zag nu Simeon allervurigst aan het bidden gaan. De bezetene werd op verschrikkelijke wijze op het plein vóór het gebouw heen en weer geworpen en ik zag de duivel uit hem varen.

Ik was zeer blij hier met de oude Simeon kennis te maken.

Ook de twee tempelvrouwen,

- de profetes Hanna en
 - Noëmi, een zuster van Lazarus' moeder, die in de tempel woonde en daar later de meesteres van Maria werd,
- zag ik uit hun slaap gewekt en door visioenen onderricht worden over de geboorte van een uitverkoren kind.

Haar heiligheid wordt misschien onze ondergang. Zulk een genade zal onze laatste sterkte vernietigen. Zij zal door haar onwrikbare standvastigheid ons onder haar voeten werpen." (Openb. VI, 56; IV, 108).

Beiden kwamen samen en deelden elkander hun wedervaren en vreugde mee. Ik geloof dat zij de heilige moeder Anna kenden¹⁰¹.

Aankondiging van Maria's geboorte bij de Chaldeeën.

48.

Ik zag hoe in de nacht van Maria's geboorte vijf sibyllen of waarzeggende maagden in een Chaldeese stad visioenen hadden en hoe ze zich naar de priesters spoedden en hoe deze hierop in vele steden in het rond de gezichten der sibyllen bekend lieten maken: een maagd is geboren;

- vele goden waren op aarde nedergedaald om haar te begroeten,
- terwijl daarentegen boze geesten onder wanhoopskreten voor haar op de vlucht geslagen waren¹⁰².

Wat de sterrenwaarnemers betreft, die sedert Maria's ontvangenis het beeld van een maagd, die een druiventros en tarwe-aren in evenwicht op de twee bekkens van een weegschaal droeg, in een ster gezien hadden (nr. 40), dit beeld der maagd zagen zij op het ogenblik van Maria's geboorte in de ster niet meer; het was of dat beeld uit de ster geweken was; het had een vacuüm achtergelaten

¹⁰¹ De twee tempelvrouwen Hanna en Noëmi kenden de heilige moeder Anna: namelijk als aanverwanten, want uit later aantekeningen van Katarina zal blijken dat

- zowel Noëmi als
 - de overleden echtgenoot van de profetes Hanna,
- leden waren van dezelfde priesterfamilie als Eliud, vader van de H. Moeder Anna en Afras, vader van de heilige Elisabet.

¹⁰² Vijf sibyllen in een Chaldeese stad hadden visioenen. – Verschillende Kerkvaders getuigen voor de echtheid van sommige voorspellingen door sibyllen gedaan.

Ook de Liturgie: *'Teste David cum Sibylla.'* (Lofzang 'Dies irae').

en de ster zelf scheen nu in de richting van een bepaalde streek onder te gaan.

Die Chaldeeën lieten nu het grote afgodsbeeld vervaardigen en in hun tempel opstellen, hetzelfde dat ik in mijn visioenen op Jezus' openbaar leven daar gezien heb: het had ook een zekere betrekking op de H. Maagd.

Later plaatsten zij in hun tempel nog een ander zinnebeeld van de H. Maagd, nl. de besloten tuin. Ik zag in die tempel levende dieren ziek liggen en verzorgd worden, zo mij dunkt, honden naast nog andere dieren en zij voedden ze met andere dieren (zie fasc. 27, nr. 1590 en fasc; 28, nrs. 1606-1609; dit alles zien wij later bij Jezus' reis).

In de tempel van de H. Driekoningen had ik tot nog toe altijd 's nachts een wonderbare verlichting gezien. Omhoog kijkend

ontwaarde men als een sterrenhemel, samengesteld uit vele gesternten en zij brachten aan die kunstmatige sterrenhemel in hun tempels veranderingen aan, die zij in hun sterrenbeelden aan de hemel waargenomen hadden.

Dit was nu ook het geval na de geboorte van Maria en het geschiedde ditmaal op zulk een manier dat de verlichting van buiten naar binnen kwam te staan.

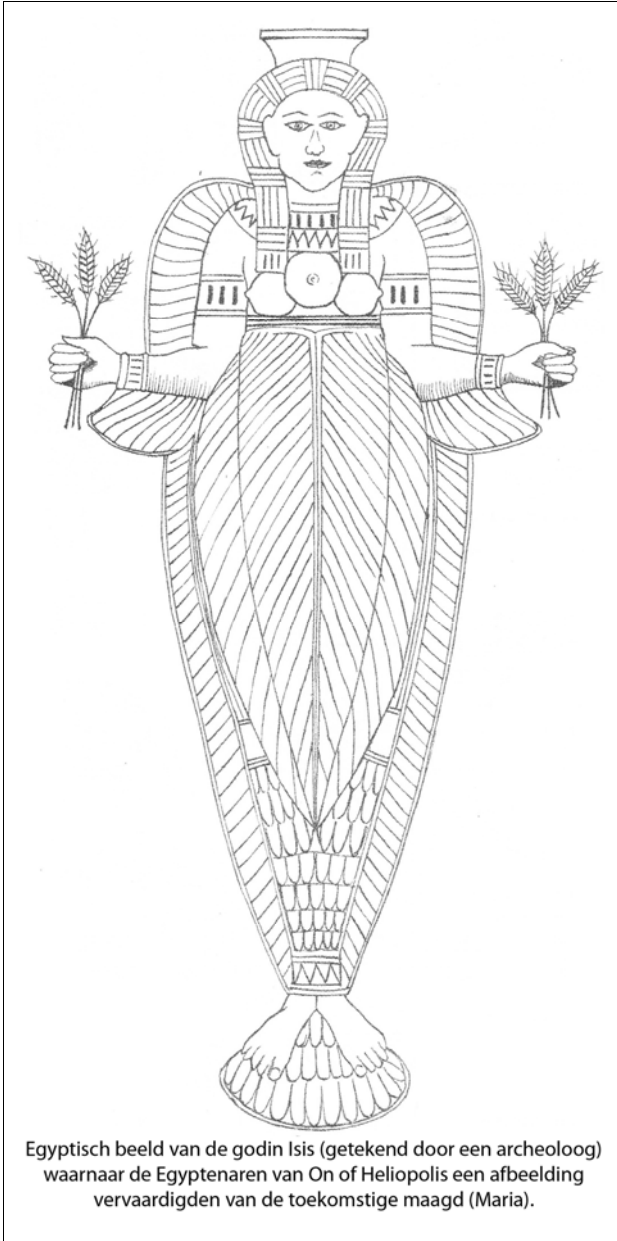
Gebeurtenis in Egypte bij Maria's geboorte.

Ik heb gesproken van het beeld van een maagd in vliegende houding; in een hand droeg ze een weegschaal en boog zich heen over een kindje in een schuitje dat boven op een boomstam rustte (nr. 30). Welnu, ik zag dat beeld bij Maria's geboorte uit de tempel in de zee (of stroom) geslingerd worden (wellicht omdat Maria zelf nu op de wereld gekomen was).

Zoals ik vroeger reeds verhaalde, heb ik dat beeld, lang vóór Elias' tijd, na het afgedwongen orakel van een afgodsbeeld, zien oprichten in een tempel op een eiland van de stroom. Doch de boomstronk waarop het scheepje lag, bleef staan. Later werd een kerk boven die plaats gebouwd.

Dat ander vrouwenbeeld met zijn drie borsten en in neerzwevende houding, dat ik in Egypte aan de zoldering van een tempel had zien bevestigen, nadat een afgezant van Elias hun de voorspelling van de profeet aangaande de komst van een maagd bekend had gemaakt (nr. 34), zag ik op het ogenblik van Maria's geboorte gedeeltelijk van het gewelf neerstorten.

Het aangezicht, de drie borsten en het gehele onderlijf vielen te pletter neer. De korenmaatkroon op het hoofd, de armen en handen met de tarwe-aren en het bovenlijf met de vleugels bleven hangen.

Egyptisch beeld van de godin Isis (getekend door een archeoloog)
waarnaar de Egyptenaren van On of Heliopolis een afbeelding
vervaardigden van de toekomstige maagd (Maria).

Bezoeken aan het nieuwgeboren kindje Maria.

(9 september)

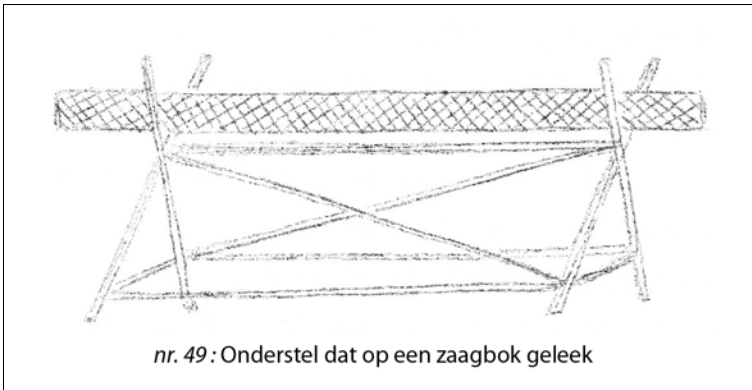
49.

Ik zag op 9 september, tweede dag na haar geboorte, nog andere bloedverwanten uit de omstreken in het huis en ik hoorde vele namen die ik niet heb onthouden.

Ook uit verder afgelegen weiden van Joakim zag ik de aankomst van verscheidene knechten. Aan allen werd het pasgeboren kindje getoond en de aanblik vervulde hen met grote blijdschap. In het huis had een maaltijd plaats die geheel in het teken stond van een heilige vreugde.

(10 en 11 september)

Op 10 en 11 september zag ik opnieuw vele mensen de kleine Maria bezoeken. Onder meer bevonden zich daar bloedverwanten van Joakim uit het dal Zabulon. Bij zulke gelegenheden werd het kind in zijn wiegescheepje in de voorzaal van het huis gebracht en daar op een verheven schraag of onderstel, dat op een zaagbok geleek, voor de bezoekers tentoongesteld.

Het was tot onder de blootblijvende armpjes ingewikkeld, eerst in een rode zwachtel en dan in een doorzichtige witte daarboven en ook om de hals droeg het een doorschijnend licht sluiertje. Ook het wiegje was wit en rood overdekt¹⁰³.

Ik zag ook Maria van Kleofas, het driejarig dochtertje van Anna's oudste dochter en van Kleofas, met het kindje spelen en het liefkozen; zij droeg een wit kleedje zonder mouwen; aan de rode zoom hingen knoppen als granaatappeltjes en ook rood. Om de blote armpjes droeg het witte kransjes als van pluimpjes, zijde of wol.

Het kindje ontvangt de naam Maria.

(22-23 september)

50.

Ik was heden getuige van een groot feest in het huis van de H. moeder Anna. In het huis was alles op zij geruimd. In de voorzaal waren alle slaapcelletjes, die met schotten van vlechtwerk gevormd waren, verwijderd en zo was een ruime zaal verkregen. Rondom in deze zaal zag ik op de grond een lage, lange tafel met het nodige tafelgerei voor een maaltijd.

Ik zag veel waarop ik vroeger niet gelet had. Er stonden daar op de tafel lichte stukken vaatwerk die van boven gaatjes hadden¹⁰⁴.

¹⁰³ ROOD en WIT schijnen heilige of liturgische kleuren te zijn. – De zienster zal ze wel 30 keren vermelden. Ook bij Th. Neumann vinden wij rood en wit als kleuren met betekenis vermeld.

In de loop van K. 's verhalen zullen wij vaak zien dat ze veel aandacht schenkt aan de klederdracht, ze was immers een fijne naaister.

¹⁰⁴ Zijn dat wellicht geen rituele vaten geweest voor de handreinigen.

Bij Mislin lezen wij over een maaltijd in de Libanon: "Voor wij aan tafel gaan, biedt men ons likeur, koffie en de pijp aan. Daarna hielden de dienaren ons een groot wasbekken voor met zeep. Die bekkens hebben overal in het oosten een dubbele bodem; de bovenste is van gaatjes voorzien; het water

Ik herinner mij onder hen gezien te hebben Anna's zuster Maraha uit Sefforis; ook Maria Heli, Anna's oudste dochter en meer andere vertrouwde personen. Moeder Anna zelf had wel reeds het bed verlaten, doch zij hield zich teruggetrokken in haar kamer achter de haardmuur en verscheen niet op de plechtigheid.

Enoeë, de zuster van Elisabet, bracht het kindje Maria, dat tot onder de armpjes in rode en doorschijnende witte windsels gehuld was, en legde het in Joakims armen.

De priesters traden vóór het altaar (in een halve kring) rondom de gebedsrollen en baden luidop. Van de voornaamste onder hen werd door twee anderen de sleep van het kleed opgehouden.

Hierna legde Joakim het kind in de handen van de voornaamste priester, die het, onder gebed, offerend in de hoogte hief en het daarna in het wiegje op het altaar legde. Hierop nam hij een nijp- of knipschaar; ze was aan haar uiteinde van een buisje voorzien, waarin het haarknipsel als in het bakje van een snuitschaar geduwd werd¹⁰⁵. Met dit instrument sneed hij drie haarlokjes van het hoofd van het kind af, aan weerszijden één en het derde in het midden, en daarna verbrandde hij die in een pot met houtkolenvuur.

Dan nam hij een bus met olie en zalfde de vijf zintuigen van het kind; met de duim streek hij zalf op de

- oren,
- ogen,
- neus,
- mond en
- hartgroeve.

¹⁰⁵ Nota van Brentano. – De schaar had geen as of spil (ook geen greep of ogen), zoals onze gewone, tweeledige scharen, doch veerde slechts, gelijk vuurtangen of schaaresscharen.

Ook schreef hij de naam van Maria op een perkament en legde dit op de borst van het kind¹⁰⁶.

Toen ontving Joakim het kindje terug, reikte het Enoë over en deze bracht het bij Anna terug. Er werden vervolgens nog psalmen gezongen en een maaltijd gehouden, maar van deze ben ik geen getuige geweest.

Instelling van het geboortefeest van Maria.

(Verhaald op 7 september 1821)

51.

Inleidende bemerking van Brentano

Op de avond van 7 september 1821, vooravond van het feest van Maria-geboorte, voelde onze zienster zich erg ziek en niettemin liet zij een buitengewone, of liever, zoals zijzelf het uitdrukte, een bovennatuurlijke opgewektheid blijken.

¹⁰⁶ De naam van de Maagd was Maria. – Voor ons liggen verschillende citaten van vermaarde personen over de kracht van die naam voor hen die hem aanroepen.

- De woorden van de H. Bernardus zijn algemeen bekend.
- Ook bij de H. Brigitta vinden wij er zeer treffende.
- Beknoptheidshalve citeren wij er slechts enige uit Maria van Agreda:

Zij vertelt dat Maria bij haar geboorte aan de hemelse Vader in de hemel voorgesteld werd (zoals overigens ook onze K.).

Hij sprak: *“Maria zal de naam van onze uitverkoren dochter zijn; hij zal wonderbaar en heerlijk zijn. Allen die hem godvruchtig aanroepen, zullen er troost en leven in vinden. Allen zullen in die naam een heelmiddel vinden in hun lijden, een hulpmiddel in hun bekoringen, een schat ter verrijking, een licht dat hun de weg ten eeuwigen leven toont.*

Die naam zal verschrikkelijk zijn voor de hel; hij zal de kop van de slang verpletteren en op de vorst van de duisternissen roemrijke zegepralen behalen.” (52).

Haar vrolijkheid was zeer levendig, bijna overdreven en onbeheerst. Zij sprak van een uitzonderlijke vreugde in de gehele natuur wegens het intredende feest van Maria's geboorte¹⁰⁷.

In die blijde stemming vertelde zij:

Er heerst een buitengewone vreugde in de natuur; ik hoor de vogels fluiten, ik zie lammeren en bokjes springen en in het gewest waar het huis van Anna gestaan heeft, vliegen de duiven in benden rond, als dronken van vreugde. Van het huis en bijgebouwen is daar niets meer overgebleven, het is daar nu een wildernis. (Hier valt ook op te merken dat we nu in september zijn, en dat alle groen door de zon verschroeid is.)

Ik zag enige pelgrims, met opgeschort kled en met een lange staf in de hand en met doeken als een tulband om het hoofd gewonden, dit gewest doorkruisen; ze zijn op weg naar de berg Karmel.

Hier bij Nazareth wonen enige kluizenaars van die berg als in ermitage (= kluizenaarsverblijf) en deze voorbijtrekkende pelgrims vroegen hun met verwondering wat toch die vreugde in de natuur rond Nazareth te beduiden had. Zij ontvingen ten antwoord: "Dit is een verschijnsel waaraan wij hier op de vooravond van Maria-geboorte gewoon zijn. Hier in dit gewest heeft waarschijnlijk het huis van de moeder Anna gestaan", vervolgden zij.

Een pelgrim die hier vroeger doorgereisd kwam, heeft ons eens verhaald hoe vóór lange tijd een vroom man die algemene vreugd

¹⁰⁷ De ongewone vreugde van K. kwam hieruit voort dat Maria haar verschenen was en haar beloofd had dat zij zich gedurende enkele weken in haar bed zou kunnen oprichten en het zelfs zou kunnen verlaten en enige stappen zetten in haar kamer, en wel te beginnen van morgen, feest van haar geboorte. Dit had zij sedert 10 jaren niet meer gekund. Het was dus een merkwaardige gunst, hoewel ze anderzijds van allerhande smarten naar ziel en lichaam bleef vergezeld gaan. Altijd lijden, was haar lot.

het eerst heeft opgemerkt en hoe dit de aanleiding is geweest tot het vieren van dit feest.¹⁰⁸

52.

Ik zag nu de aanleiding zelf tot de instelling van dit feest. Het was 250 jaar na de dood van de H. Maagd. Ik zag een heilig man het Beloofde Land doorreizen en alle plaatsen, resten en sporen, die aan het aardse leven van Jezus herinnerden en die hij vinden kon, bezoeken en vereren. Ik zag dat deze heilige pelgrim verlichtingen en leiding van Boven ontving en dat hij op meerdere

¹⁰⁸ Het staat vast dat het feest van Maria's geboorte reeds in de 7e eeuw te Rome gevierd werd, want paus Sergius (678-701) bepaalde de weg welke de processie op dit feest moest volgen, maar het is niet door hem ingesteld. Hoelang het toen reeds bestond is onbekend; men had het ontleend aan het Oosten, meer bepaald aan Palestina (naar Guéranger, T. 14, blz. 167; cfr. Illustr. Vatic., jan. 1933, p. 17).

Bovennatuurlijke verschijnselen geven vaak aanleiding tot de instelling van een feest. Denken wij terug aan Helsin of Elfin, aan het feest van het H. Hart, het H. Sacrament, enz.

Zo zou dus het hier door K.E. beschreven verschijnsel bijgedragen hebben tot het vieren van Maria's geboorte.

Er bestaat inderdaad buiten K. om een geschiedenis met dezelfde inhoud. Indien Brentano ze gekend had, zou hij er zeker naar verwezen hebben. Dat hij het niet deed, legt het voor de hand dat hij ze alleen van K. vernomen heeft. Onze zienster nu is niet afhankelijk van legenden. In alles heeft zij eigenheden die aan de feiten gewoonlijk een veel natuurlijker toedracht verlenen en vertrouwen inboezemen.

Het bewuste analoge feit, in zijn eerste helft hetzelfde, vinden wij in 'Maria's heerlijkheid in Nederland', van Kronenburg. Deze zelf maakt er een samenvatting van in een kleiner werk 'Maria's feestkring in Nederland'. Dit verhaal werd overgenomen door Koenders, O. Carm. in 'Maria in de eredienst van de katholieke Kerk', III, 195-196, 1937.

In zijn tweede helft is deze versie klaarblijkelijk legende. Beroemde leraars, b.v. Jan Bebeth, leraar te Parijs in 1162, hebben het nochtans de moeite waard geacht naar dat verhaal te verwijzen.

K.E.'s verhaal is in alle opzichten veel natuurlijker.

Petrus Canisius wijst er op dat er groter reden tot vreugde was bij de geboorte van Maria dan bij die van Joannes de Doper, om wiens geboorte velen zich verheugden (Lk. 1, 14).

plaatsen soms verscheidene dagen lang teruggehouden werd door overvloedige geestelijke geneugten en door tal van openbaringen die hij daar in zijn gebed en overwegingen ontving. Zo had hij ook reeds meerdere jaren achtereen, in de nacht van de 7^e op 8^e september, die uitbundige vreugde in de natuur opgemerkt en in de lucht een lief gezang waargenomen. Hij bad met aandrang om de betekenis daarvan te mogen kennen en ontving tenslotte in een droom van een engel de mededeling dat dit de nacht was van de geboorte van de H. Maagd Maria. Hij ontving deze openbaring op een reis naar de berg Sinai. Tevens werd hem geopenbaard dat daàr, in een spelonk, nl. in die van de profeet Elias, een dichtgemetselde kapel ter ere van de moeder van de Messias bestond en dat hij de aldaar levende kluizenaars van deze beide mededelingen op de hoogte moest brengen.

53.

Ik zag hem hierna op de berg Sinai aankomen. De plek waar nu het klooster staat, was destijds reeds door de verspreid wonende kluizenaars in bezit genomen en ze was aan de zijde van het dal even steil als nu: men werd daar nl. met takel en touw omhoog gehesen¹⁰⁹.

Vervolgens zag ik de kluizenaars met hun gast ook opzoekingen doen naar de grot van Elias en de Mariakapel. Het was niet

¹⁰⁹ Naar dit Griekse klooster heet de vallei ten oosten van de eigenlijke Mozesberg, waarin het klooster staat, kloostervallei, wadi ed-Deir.

Tot in 1950 haalde men bezoekers omhoog in een mand of lus. De deur of opening in de oostwand van het klooster was 10 m boven de begane grond.

Kort vóór het genoemde jaar kwam de Franse reiziger De Tesson op die manier in het klooster. Hij beschrijft zijn bestijging in een mand in zijn boek 'Voyage au mont Sinai' op een van humor sprankelende wijze.

Sedert een eeuw echter is die manier om iemand in het klooster te brengen, niet meer gebruikelijk: de woonvoorwaarden zijn er veiliger. Langs een andere ingang die men met een steil pad bereikt, komt men nu in het klooster.

gemakkelijk die heilige plaatsen tussen zo vele andere grotten van Essen en andere kluizenaars te onderscheiden. Ik zag rondom deze grotten vele verwaarloosde tuinen met hier en daar heerlijke vruchtbomen.

De pelgrim verkreeg door vurig gebed de aanwijzing dat zij een jood moesten nemen om hen te vergezellen in de grotten en dat zij die waarin hij niet zou kunnen binnentreden, moesten houden voor de grot van Elias.

Ik zag hierop hoe zij tot dit doel een oude jood huurden en hem in alle grotten zonden. Het duurde niet lang of de jood voelde zich uit een grot met nauwe ingang telkens weer teruggestoten, welke pogingen hij ook aanwendde om erin te geraken. Zij herkenden dus hieraan dat zij de grot van Elias gevonden hadden.

Bovendien vonden zij in die grot een tweede, dichtgemetselde holte, waarvan zij de ingang weer openden en hier was het de plaats waar Elias ter ere van de toekomstige moeder van de Verlosser en Messias had gebeden. De grote, schone, gebloemde stenen, waarmee de grot dichtgemetseld was geweest, werden later bij de bouw van de kerk aangewend. Ook vonden zij daarin nog veel heilige gebeenten van profeten en oudvaders, ook een aantal schutsels of scheidswanden van vlechtwerk en voorwerpen, die bij de oude godsdienstplechtigheden gediend hadden. Dit alles werd nu in bezit genomen voor de Kerk.

Ik zag nu dat op grond van de mededelingen van de pelgrim en van deze ontdekkingen het geboortefeest van de H. Maagd hier door de kluizenaars op de 8^e september van het jaar 250 voor het eerst werd gevierd en dat het later, van hieruit, geleidelijk tot de gehele Kerk overging.

Nog veel heb ik bij die gelegenheid gezien betreffende de berg Horeb, doch weer vergeten. Ik herinner me nochtans nog dat de plaats waar Mozes de brandende braamstruik heeft gezien, volgens de beeldspraak van die mensen, genoemd werd 'de schaduw van God'. Men mocht ze slechts blootsvoets

betreden¹¹⁰. Ik zag daar ook nog een berg, geheel van rood zand, waarop nochtans zeer schone vruchten groeiden.

Godsvrucht oefeningen voor Maria's geboortefeest.

54.

Ik zag veel van de H. Brigitta en er werden mij tal van bijzonderheden meegedeeld, die door Maria aan die heilige over haar ontvangenis en geboorte geopenbaard werden.

Ik herinner me o.m. nog dat Maria haar zei:

“Wanneer zwangere vrouwen de vigilie (= vooravond, dag voor een kerkelijk feest. *Een vigilie is van oorsprong een nachtwake, in het bijzonder voorafgaand aan een kerkelijk hoogfeest. In de loop der eeuwen werd de vigilie naar een steeds vroeger tijdstip verplaatst. Vanaf de 14e eeuw wordt met vigilie ook de hele dag die aan het hoogfeest voorafgaat bedoeld.*)

van mijn geboortefeest vieren met vasten en met 9 vurige weesgegroeten ter ere van mijn negenmaandelijks verblijf in de moederschoot, en wanneer zij meermalen gedurende hun zwangerschap en ook nog eens op de vooravond van hun bevalling deze godsvrucht oefening herhalen en tenslotte de H. Sacramenten met godsvrucht ontvangen, zal ikzelf hun gebed aan God aanbieden en voor hen door mijn voorbede, zelfs onder moeilijke omstandigheden, een gelukkig verloop voor hun bevalling van God bekomen.”

Ikzelf had heden een verschijning van de H. Maagd, die mij zei:

“Wie op hedennamiddag met godsvrucht en liefde 9 weesgegroeten ter ere van mijn negenmaandelijks verblijf in de moederschoot bidt en deze oefening 9 dagen achtereen

¹¹⁰ De plek van de brandende braamstruik wordt aangewezen in een kapel achter de absis en het hoogaltaar van de kloosterkerk. Het gebruik zich te ontschoeien om die plaats te betreden, wordt nog steeds onderhouden (zie fasc. 22, nr. 1029, voetnoot 532).

herhaalt, biedt de engelen dagelijks 9 bloemen aan tot een ruiker; dezen neem ik in de hemel in ontvangst en bied hem de H. Drie-eenheid aan om voor de biddenden een genade te bekomen.”

Later voelde ik mij op een hoogte als tussen hemel en aarde verplaatst. Onder mij lag daar diep de donkere droevige wereld. In de hemel zag ik tussen de koren der engelen en de rangen der heiligen door, de allerheiligste Maagd vóór de troon van God. Met de godsvruchtoefeningen en gebeden, waarmee men haar op aarde vereerde, werden twee erepoorten, twee glorietronen opgericht en deze groeiden ten laatste uit tot kerkelijke paleizen en zelfs tot ganse steden.

Het was wonderbaar om te zien hoe deze gebouwen, geheel uit kruiden, bloemen en kransen opgetrokken waren en hoe in hun verschillende soorten de aard en de waarde van de gebeden van ieder mens in het bijzonder en ook van ganse gemeenschappen tot uitdrukking kwamen.

Ik zag dit zonderlinge bouwmetaal door engelen en heiligen uit de handen van de biddenden afgehaald en ten hemel gedragen worden.

Zuiveringsoffer van de heilige moeder Anna.

Meerdere weken na de geboorte van Maria zag ik Joakim en Anna met het kind naar de tempel reizen. Hier droegen zij hun kind aan God op uit liefde en dankbaarheid, omdat hij de langdurige onvruchtbaarheid van hen had weggenomen¹¹¹.

¹¹¹ De opdracht in de tempel van een meisje, 80 dagen na de geboorte, is louter een vroom gebruik, waartoe de ouders niet gehouden waren. Deze verplichting bestond alleen voor de eerstgeboren mannelijke kinderen (Ex. 13, 2. 12).

Joakim en Anna deden het ook uit dankbaarheid voor de goddelijke tussenkomst bij Maria's ontvangenis.

Op dezelfde wijze droeg later de H. Maagd het Kindje Jezus aan God op en kocht het dan weer vrij, overeenkomstig Gods Wet¹¹².

Daags na hun aankomst volbrachten zij hun opdracht; ook namen zij toen reeds door belofte de verplichting op zich om hun kind na enkele jaren geheel aan de dienst van de tempel toe te wijden. Thans namen zij hun kind met zich weer mee naar Nazareth.

De opdracht van de driejarige Maria in de tempel. Plichtigheid met voorbereidingsexamen van Maria in Anna's huis.

Opmerking: Hier plaatst Brentano een nota ter verdediging van Maria's inwoning in de tempel. Wij zullen ze verbinden met een soortgelijke nota bij nr. 78.

(Verhaald op 28 oktober 1821)

55.

Op 28 oktober 1821 verhaalde de zienster in wakende, doch helderziende toestand:

Het kindje Maria zal nu spoedig naar de tempel te Jeruzalem worden gebracht. Al enige dagen geleden zag ik eens hoe Anna in een kamer van haar huis bij Nazareth haar driejarig kind Maria vóór zich had, en hoe zij het in het gebed onderrichtte. Dit deed zij in voorbereiding op een examen dat de priesters haar

¹¹² Nota van Brentano. – Volgens de Wet van Mozes (Lev. 12) was een Israëlitische vrouw na de geboorte van een meisje 80 dagen onrein; niets heiligs mocht zij aanraken en ook niet in de tempel verschijnen noch haar huis verlaten, totdat zij na die bepaalde tijd het offer voor haar zuivering in de tempel gebracht had. Dit offer bestond voor gegoede mensen in een éénjarig lam tot brandoffer en een jonge gewone duif of tortelduif tot offer voor de zonde.

Een arme moeder voldeed met twee jonge duiven

- de ene tot brandoffer,
- de tweede tot zondeoffer.

binnenkort, met het oog op haar aanvaarding in de tempel, zouden komen afnemen.

Vandaag heeft bij Anna het voorbereidingsfeest plaats. In haar huis zie ik gasten, verwanten, mannen, vrouwen en ook kinderen bijeengekomen.

Ook drie priesters zijn er aanwezig,

- één van Sefforis, die een zoon is van een broer van Anna's vader; dan
- één uit Nazareth, en
- een derde uit een plaats die ongeveer 4 uren van Nazareth op een berg gelegen is. Hoe heet ze nu weer? Haar naam begint met de lettergreep 'MA'¹¹³.

Deze priesters zijn gekomen, deels om de kleine Maria aan een onderzoek te onderwerpen of zij de nodige geschiktheid voor de tempeldienst bezit, deels om voor haar dienstklederen de nodige aanwijzingen te geven, want ze moeten volgens een bepaald kerkelijk model gemaakt zijn.

¹¹³ Op 28 oktober 1821 verhaalde de zienster:

“Vandaag, tijdens de plechtigheid van Maria's afreis naar de tempel, waren vijf priesters aanwezig, nl. één uit Sefforis, één uit Nazareth, een 3e uit een plaats met een naam die met MA begint ”

Hier is waarschijnlijk bedoeld de levietenstad Masal, in het stamgebied Aser.

Later vernemen wij van Katarina, dat dit ook de residentiestad was van de priester Afras, vader van Elisabet. Masal wordt in het Hebreeuws ook gespeld Misal en Katarina gebruikt meestal de vorm Misaël of ook Miseal. Wat de vorm Misaël betreft, misschien bracht haar de mansnaam Misaël in dwaling.

De 4^e priester zou Zakarias geweest zijn (zie nr. 58).

Deze moest dan spoedig weer afreizen naar Jeruzalem voor zijn dienstwerk in de tempel, maar hij zou er zijn verblijf nog enige dagen rekken, om aanwezig te kunnen zijn bij Maria's aankomst aldaar.

Over de 5^e priester geen nadere inlichtingen.

Maar 2 van die 5 priesters, een hoogbejaarde en een jongere, vinden we terug in het priesterhuis te Jeruzalem (zie nr. 65).

Er waren drie stellen klederen of kostuums daar, ieder bestaande uit een lijfrok, uit borststukken en uit een mantel; ze waren van verschillende kleuren. Tot die kostuums behoorden nog twee open kransen of kronen van zijde en wol en een andere kroon die van boven met (samenlopende) bogen of beugels gesloten was.

Één van de priesters knipte zelf enige onderdelen van deze kleding voor en toonde aan hoe alles volgens de voorschriften moest zijn.

(Meegedeeld op 2 november 1821)

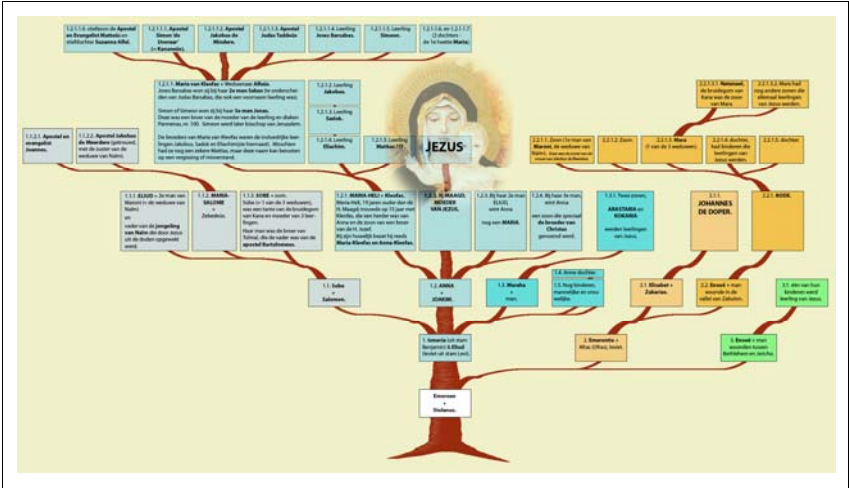
Vier dagen later, d.i. op 2 november vertelde de zienster verder:

Ik was heden getuige van een groot feest in het ouderlijk huis van Maria. Ik weet nochtans niet of dat feest juist vandaag heeft plaatsgehad, dan wel of het visioen geen herhaling is van wat me reeds vroeger getoond werd, want ook in de voorgaande 3 dagen zag ik dergelijke taferelen, doch ik vergat ze telkens weer ten gevolge van de vele storingen en mijn ontelbare smarten. Misschien zag ik ze nog eens om ze nu te kunnen vertellen.

De drie priesters waren nog aanwezig en bovendien verscheidene familieleden met hun dochttertjes. Daar was b.v. Maria Heli met haar zevenjarig meisje Maria van Kleofas, dat veel struiser en sterker is dan de kleine Maria. Deze ziet er tener uit. Zij heeft goudblond haar, effen, doch gekruld aan het einde; zij kan reeds lezen en iedereen staat verstomd over de wijsheid die in haar antwoorden uitschijnt.

Maraha, Anna's zuster uit Sefforis, is eveneens met een dochttertje aanwezig en bovendien nog meer andere familieleden, ook met kleine meisjes.

(In nr. 7 drukte K. er haar verwondering over uit dat het in de familie bijna allemaal meisjes waren).

56.

Door de vrouwen worden de stukken stoffe, die de priesters volgens maat en model gesneden hadden, tot kostuums voor Maria genaaid. Op verschillende momenten van het feest werd het kind ermee uitgedost en bij elke kleding werden haar vragen gesteld, waarop zij antwoorde moest. De gehele handeling was plechtig en ernstig. Hoewel ze door de priesters met een goedge, minzame glimlach werd verricht, werd toch die gemoedelijke glimlach telkens weer verdrongen door hun bewondering voor de schrandere antwoorden van zo'n kind en door de vreugdetranen van haar ouders.

De plechtigheid had plaats in een vierkant vertrek naast de eetzaal. Het licht viel binnen door een geopend luik in het dak, dat met een floers overspannen was. Een rood tapijt lag op de vloer uitgespreid en hierop stond een altaartafel, die bedekt was met een rood kleed, waarover nog een (doorschijnend) wit gelegd was. Boven dit altaar hing een gordijn dat met een geborduurd of

genaaid beeld versierd was¹¹⁴ en die als een voorhangsel een soort kastje verborg, waarin schrift- en gebedsrollen lagen.

Op dat altaar lag, benevens de drie stellen feestgewaden van Maria, ook nog menigerlei andere stoffe, die familieleden voor de uitzet van het kind als geschenk meegebracht hadden. Vóór het altaar stond op een verhoog met trappen, een soort troontje.

Joakim en Anna en de overige familieleden waren hier allen vergaderd. De vrouwen stonden achteruit en de meisjes ter zijde van Maria. De priesters traden blootsvoets binnen; er waren er nu 5 tegenwoordig, doch slechts 3 in ambtsgewaad en dezen waren het, die de plechtigheid leidden.

Één van hen nam de kledingstukken van het altaar, verklaarde hun betekenis en overhandigde die aan Anna's zuster van Sefforis, die

¹¹⁴ Nota van Brentano. – Toen de vlucht van de H. Familie naar Egypte nakend was, sprak de zienster van een soortgelijk beeld op een voorhangsel. Toen deed het haar echter ook denken aan Melchisedek, maar aangezien zij ook Mozes vermeldde, zal het beeld, gezien wat zij er hier over zegt, wel Mozes voorgesteld hebben.

Hier zegt zij: “Het was het beeld van een man, ik geloof van Mozes. Hij had een wijde gebedsmantel om, zoals hij er een droeg, wanneer hij op de berg iets van God ging afsmeken. Op deze afbeelding had hij de wetstafelen niet in zijn handen, maar hij had ze aan zijn zijde of arm hangen.

Mozes was zeer groot en ook breed geschouderd en had blond haar; zijn hoofd was hoog en puntachtig en deed aan een suikerhoed denken. (In Westfalen is dit een muts in de vorm van een hennin).

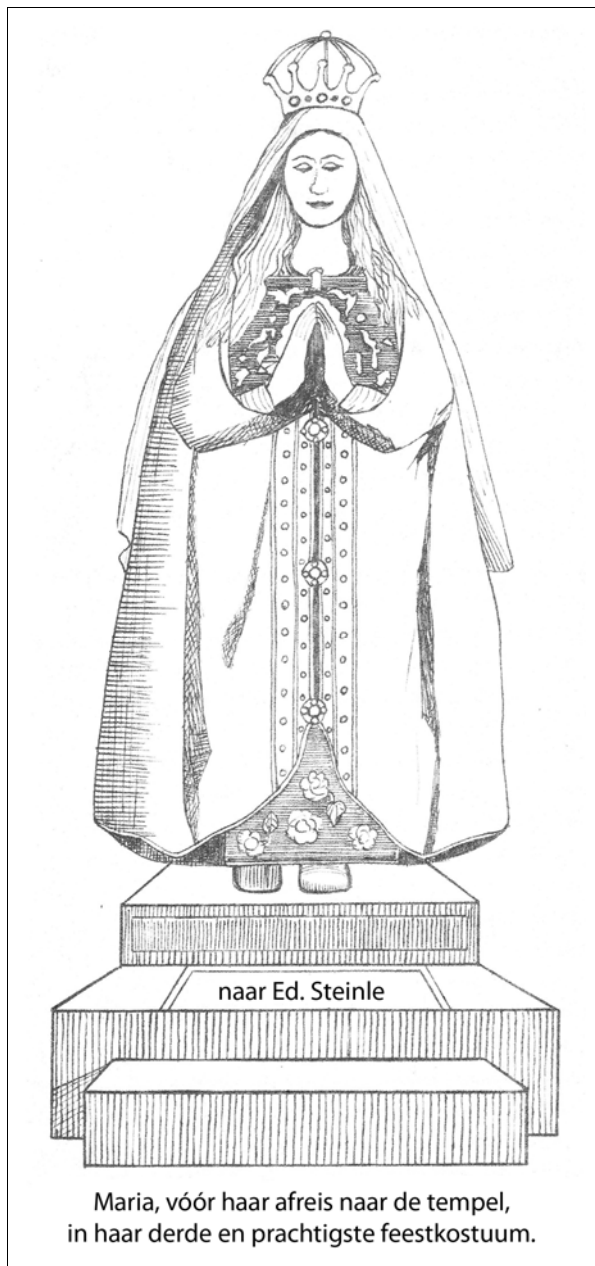
Zijn neus was groot en gebogen als een haviksneus. Op zijn breed voorhoofd had hij boven twee uitsteeksels of knobbels, als (beginnende) hoornen; ze waren naar elkander gekeerd, maar niet hard als die van dieren, maar vleesachtig of week onder de huid, en als geribd of gestreept; ze staken als twee bruinachtige, eeltige aanwassen boven op het voorhoofd slechts een weinig uit; ze vertoonden zich reeds in zijn kinderjaren als kleine wratten. Dit gaf hem een eigenaardig voorkomen; ook zag ik het niet gaarne en kon het niet goed lijden: onwillekeurig deed het mij denken aan afbeeldingen van de duivel. Ik heb meer dan eens zulke uitwassen of knobbels gezien op het voorhoofd van oude profeten en van sommige oude kluisenaars. Enigen hunner hadden maar één knobbel, maar dan midden op het voorhoofd.”

er Maria mee bekleedde. Zij trok haar eerst een gebreid, geelachtig kleedje of rokje aan en hierboven een veelkleurig scapulier of borststuk (schouderkleed); op de borst was het met snoeren versierd; het werd over het hoofd geworpen en om het lichaam tezamen getrokken (zie fasc. 1, nr. 6, voetnoot 16).

Hierop volgde een bruinachtige mantel met openingen voor de armen. Van boven hingen over die openingen neerhangende lappen af. De mantel was op de borst uitgesneden, zodat het borststuk zichtbaar was, maar onder de borst tot beneden gesloten. Haar sandalen waren bruin met groene, dikke zolen.

Haar goudblonde (*rötlich gelb*), gladde doch aan het einde gekrulde haren waren effen gekamd. Er werd haar een krans opgezet, die van witte wol of zijde was en waarin, met gelijke tussenruimten, een aantal gestreepte, vingerbrede, naar binnengebogen veren gestoken waren (en mekaar dus op de kruin van het hoofd benaderden). In dat land ken ik de vogel, waarvan die veren afkomstig waren.

Nu werd op het hoofd van het kind een grote, asgrauwe, vierkante doek als een sluijer gehangen, die onder de armen samengetrokken kon worden, zodat de armen in de vouw als in een lus konden rusten. Het scheen mij een boete-, gebeds- of reismantel te zijn (zie afbeelding hieronder).

Maria, vóór haar afreis naar de tempel,
in haar derde en prachtigste feestkostuum.

Terwijl Maria aldus uitgedost stond, richtten de priesters meerdere vragen tot haar, die op de levenswijze van de tempelmaagden betrekking hadden. Zo stelden zij haar edelmoedigheid op de volgende manier op de proef: “Toen uw ouders u voor de dienst van de tempel bestemden, hebben zij de belofte in uw naam afgelegd dat gij alle wijn, edik¹¹⁵, druiven, bessen en vijgen zoudt verzaken. Wilt gijzelf nog wat aan die belofte toevoegen?

Gij kunt er u gedurende de maaltijd eens over beraden.”

De Joden, inzonderheid de joodse meisjes, waren verslingerd op edik en zelfs Maria dronk hem gaarne.

Na meer dergelijke vragen werd Maria van het eerste stel klederen weer ontdaan en met haar tweede feestkostuum uitgedost.

Vooreerst met een hemelsblauw kleedje of rokje; dan met een kostbaarder borststuk, waarboven een bleekblauwe mantel kwam en een witte sluier met een weerglans als van zijde; deze sluier maakte vouwen in de nek, gelijk een nonnensluier en was op haar hoofd bevestigd door een krans of kroontje met veelkleurige zijden bloemenknoppen met groene bladertjes¹¹⁶. Hierop legden de priesters haar een witte gelaatssluier op, die boven, evenals een kap, tezamen getrokken was. Er waren drie spelden doorgestoken, die men op het hoofd achterwaarts kon brengen en daar vastmaken, zodat de sluier voor een derde of voor de helft of geheel van het aangezicht verwijderd was.

¹¹⁵ Volgens Num. 6, 3 moesten zij die zich aan de dienst van God gewijd hadden, zich van edik onthouden.

Over edik of azijn, zegt een auteur, nl. Beaufays: “Azijn is niet geheel in onze betekenis te verstaan. De Joden lustten graag ruwe kost, in azijn geweekt en met olie overgoten.”

In Ruth, 2, 14 is gezegd: “Eet uw brood en doop uw bete in de azijn.”

¹¹⁶ Hier leest men in het Duits: ‘*Nonnenweihe*’, waarschijnlijk oud Duits of dialect en waarschijnlijk een verbastering van het Latijnse ‘VELUM’, d.i. ‘sluier’.

Bij de Vlaamse Arme Klaren is dit ‘wiele’ (van wijle) geworden. ‘Weihe’ en ‘wiele’ zijn wel hetzelfde.

Maria werd in het gebruik van deze sluier onderricht, hoe zij hem bij het eten omhoog moest slaan, en hoe zij, wanneer ze ondervraagd werd en antwoordde, hem neer moest laten, enz. Ook werd zij nog onderricht omtrent verschillende andere gebruiken bij de maaltijd, waarvoor alle aanwezigen zich nu juist in een aangrenzende zaal begaven.

Maria's plaats onder de maaltijd was tussen twee priesters, terwijl de derde recht tegenover haar zat. De vrouwen en meisjes zaten aan het ene einde van de tafel en gescheiden van de mannen. Onder de maaltijd werd Maria meermalen door vragen, die zij beantwoorden moest, onderzocht of zij de les over het gebruik van de sluier goed onthouden had. Ook hoorde ik hen tot haar nog zeggen: "Nu moogt ge nog alle spijsen gebruiken", en zij boden er haar verschillende in grote hoeveelheid aan, om haar reactie te zien en over haar geest van versterving te kunnen oordelen.

Maria echter nam slechts weinig van enkele gerechten en bracht hen door de kinderlijke gevatheid van haar antwoorden in de grootste verbazing. **Overigens zag ik gedurende de gehele maaltijd en ondervraging engelen aan haar zijde, die haar in alles hielpen en bestuurden.**

57.

Na de maaltijd keerden allen opnieuw in de feestzaal terug en namen weer plaats vóór het altaar. Nu ontdeed men het kind van zijn tweede kostuum, om het met zijn kostbaarste derde feestgewaad te bekleden.

Dit bestond uit een vioolblauw, geelbebloemd rokje en daarboven een bontgestikt borstkleed; men zou dit ook wel keurslijf kunnen noemen; het eindigde spits en aan beide zijden was het onder de armen met het rugstuk (van hetzelfde scapulier) verbonden. Zo deed dit scapulier het kleedje poffen, terwijl het 't omsloot.

Hierboven kwam een vioolblauwe mantel, ruimer en kostbaarder dan de vorige; van achteren eindigde hij afgerond en met een

kleine sleep; van voren, d.i. van onder de borst tot beneden had deze mantel aan weerszijden drie, met zilverdraad gestikte strepen en tussen deze lagen er als gouden rozenknopjes uitgestrooid. Boven de borst werd de mantel samengehouden door een dwarsband en deze liep door een knop of schild, opdat hij niet omhoog of opwaarts geduwd zou worden.

Dit schild was vastgemaakt op het borststuk. Tot onder het borstkleed of scapulier was de mantel open (uitgesneden om het borststuk zichtbaar te laten) en vormde aan de zijden twee ruime vouwen waarin de armen konden rusten. Onder het bovenlijf was de mantel door knopen of haken bijeengebonden of samengevoegd (en kwamen zijn randen tegen mekaar). Hij vertoonde op de aldus verbonden randen vanaf het bovenlijf tot beneden de 5 reeds vermelde geborduurde strepen van zilverdraad. Ook de zoom had borduurwerk. Op de rug viel de mantel neer in overvloedige vouwen, die men aan beide zijden naast de armen zag.

Hierna werd haar een grote glanzende sluier op het hoofd gelegd; aan de ene kant was hij wit en aan de andere kant blonk hij violetblauw in het oog.

De kroon, die haar ditmaal (boven de sluier) op het hoofd werd gezet, bestond uit een dunne, brede band of diadeem, waarvan de bovenrand wijder was dan de benedenrand. De band ging dus schuin omhoog, was boven getand en (op deze tanden) van knoppen voorzien. Deze kroon was boven gesloten door 5 welvende spangen (= sierlijke ring of haak, gesp) of beugels, die zich boven in het midden in een knop verenigden. Deze beugels waren met zijde omwonden, doch de band van de kroon, die aan de binnenkant blonk als goud, was buiten met roosjes van zijde en met 5 parelen of edelstenen bezet¹¹⁷ (zie afbeelding).

¹¹⁷ De drie kostuums van Onze-Lieve-Vrouw als tempelmeisje zouden iemand kunnen verbazen, zoniet ergeren. Met haar dagelijks pluig bezat Maria dus 4 kostuums.

Hierop zal Brentano verder (nr. 67) een treffende bemerking maken. Hij ziet er een diepe symbolische betekenis in. Immers, de tabernakel van het Oud Verbond, die een voorafbeelding was van Maria en in Maria zijn vervulling vond, had drie prachtige feestbedekkingen en daarnaast nog een vierde van grover stoffe, die meer tot bescherming diende dan tot sieraad.

Men kan hierover het boek Exodus nazien: Ex. 26, 1-14.

Exodus 26

De tabernakel

1. De tabernakel zult gij maken van tien tentkleden; van getweerd fijn linnen, blauwpurper, roodpurper en scharlaken, met kunstig geweven cherubs zult gij ze maken.
2. De lengte van elk tentkleed zal achtentwintig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor al de tentkleden.
3. Vijf van de tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander, en nog eens vijf tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander.
4. Ook zult gij blauwpurperen lussen maken op de rand van het ene tentkleed aan het einde, aan het ene stel, en evenzo zult gij doen op de rand van het laatste tentkleed aan het andere stel.
5. Vijftig lussen zult gij maken op het éne tentkleed en vijftig lussen zult gij maken aan het einde van het tentkleed, dat tot het andere stel behoort, zodat de lussen tegenover elkaar staan, de éne tegenover de andere.
6. En gij zult vijftig gouden haken maken en de tentkleden aan elkander door de haken verbinden, zodat de tabernakel één geheel is.
7. Ook zult gij tentkleden van geitehaar maken tot een tent over de tabernakel, elf tentkleden zult gij maken.
8. De lengte van elk tentkleed zal dertig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor de elf tentkleden.
9. Gij zult vijf van de tentkleden afzonderlijk verbinden en zes van de tentkleden afzonderlijk, en gij zult het zesde tentkleed dubbel leggen, aan de voorkant van de tent.
10. Gij zult vijftig lussen maken op de rand van het ene tentkleed, het laatste aan het ene stel, en vijftig lussen op de rand van het tentkleed, aan het andere stel.
11. Gij zult vijftig koperen haken maken en de haken in de lussen steken en de tent samenvoegen, zodat zij één geheel is.
12. Wat het overhangende betreft, dat overhangt aan de tentkleden der tent, de helft van het overhangende tentkleed zal overhangen aan de achterkant van de tabernakel.
13. Een el aan deze zijde en een el aan gene zijde van wat overhangt in de lengte van de tentkleden der tent zal overhangen aan de zijde van de tabernakel, aan deze en aan gene zijde, om haar te bedekken.
14. Ook zult gij een dekkleed voor de tent maken van roodgeverfde ramsvellen, en een dekkleed van tachasvellen daaroverheen.

Uit: NBG-vertaling 1951

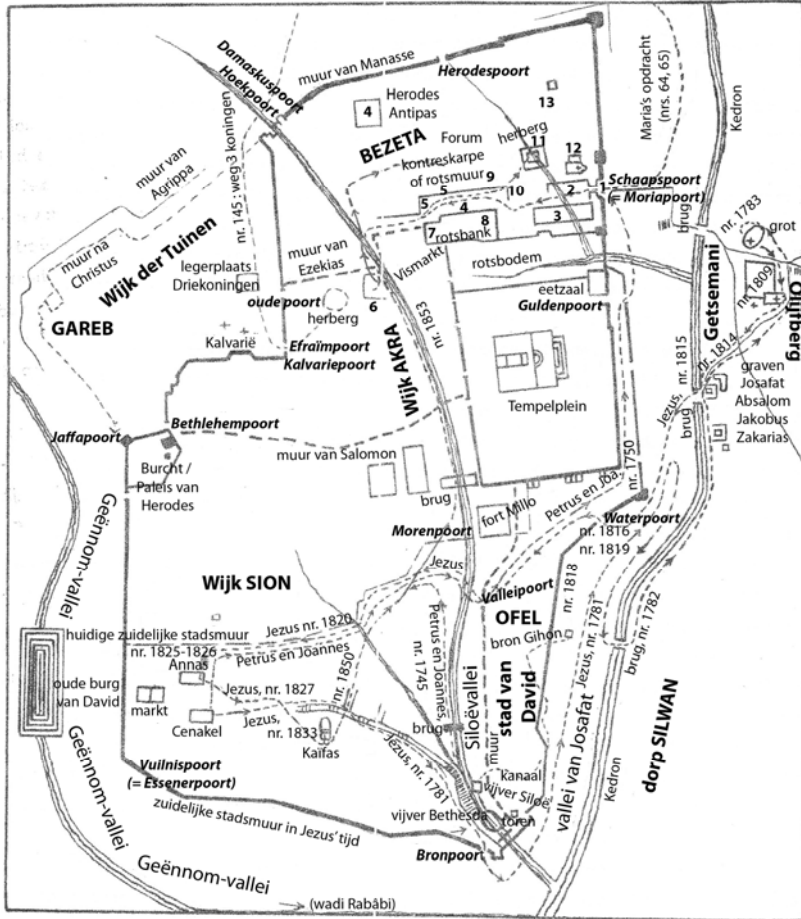
In deze feestelijke dos, waarvan de priester haar ook stuk voor stuk de betekenis verklaard had, werd Maria op het podium tot het troontje geleid vóór het altaar. De meisjes stonden aan haar zijde. Zij verklaarde nu tot welke verstervingen zij zich in de tempel wilde verplichten. Zij wilde zich alle vlees en vis ontzeggen en

ook geen melk drinken, doch slechts een drank die bereid was uit water en uit het merg van een rietachtige plant (wellicht suikerriet), zoals die daar door arme mensen in het H. Land gedronken wordt, gelijk rijst- of gerstewater door arme mensen bij ons. Nu en dan nochtans wilde zij een weinig terpentijnsap in haar water mengen. Dit is als een vette, witte olie, die lang rekt; het is een versterkende drank, doch niet zo smakelijk als balsem¹¹⁸. Maria zag af van alle specerijen en zou ook geen vruchten eten, behalve een soort gele bessen die in trosjes groeien. Ik ken die bessen goed; zij worden daar door kinderen en volksmensen gegeten. Zij wilde op de blote grond slapen en elke nacht driemaal opstaan om te bidden. De andere tempelmaagden stonden iedere nacht slechts eenmaal op.

De ouders van Maria waren door haar woorden diep ontroerd. Joakim sloot het kind wenend in zijn armen en sprak: “Lief kind, dat is te veel en te streng. Als je zulk een hard leven wil leiden, zal je oude vader je nimmer meer weerzien.”

Dit alles was zeer aandoenlijk om aan te horen. De priesters echter kwamen tussen beide om die strengheid te matigen: zij mocht slechts eenmaal voor het gebed in de nacht opstaan gelijk de andere. Ook legden zij haar nog andere verzachtingen op, b.v. door haar te verplichten op de hoogdagen vis te eten.

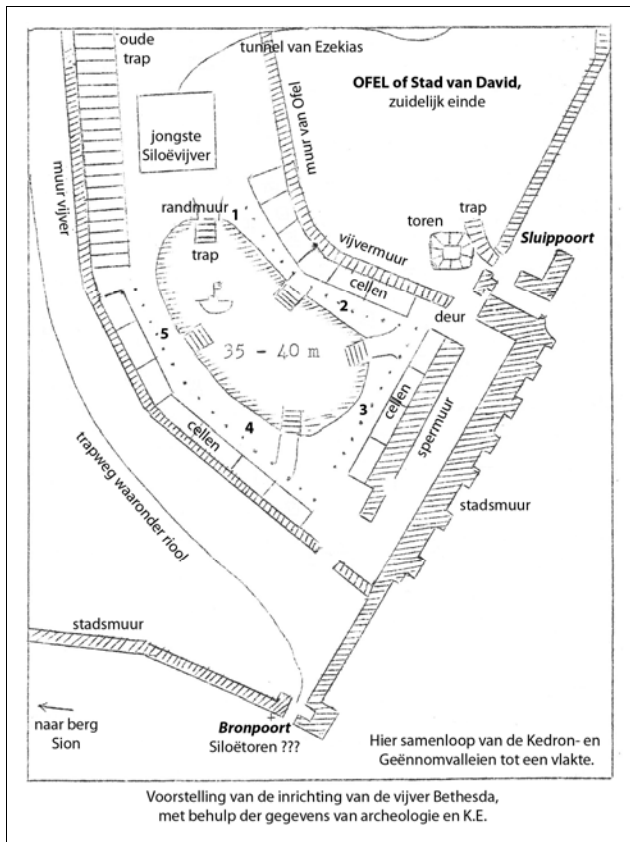
¹¹⁸ Terpentijnsap of -olie wordt bereid met het hars dat vloeit uit de insnijdingen in de terpentijn- of terebintboom; ze heeft gelijkenis met de balsem die uit balsemstruiken vloeit, maar ze is minder kostbaar en fijn.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Te Jeruzalem was in een laaggelegen wijk een grote vismarkt, die water kreeg uit de vijver Bethesda¹¹⁹.

¹¹⁹ Vismarkt. – Zie fasc. 1, nr. 22, voetnoot 46.

Hier kunnen wij ook reeds verwijzen naar de schets van Jeruzalem, die bij de nrs. 62 en volgende geplaatst zal zijn.

Die markt ligt aanzienlijk hoger dan de vijver Bethesda, die door K. Emmerick bij de zuidpunt van Ofel aangewezen wordt. Doch het water dat uit de bron Gihon naar die vijver vloeyde, werd omhoog gepompt en men kende het systeem om het water steeds op hoger niveau te brengen.

Later zal die vijver met zijn omgeving beschreven worden.

Toen deze eens uitgedroogd was, wilde Herodes de Grote een vijver en een waterleiding bouwen en, om onkosten te dekken, heilige gewaden en vaatwerk uit de tempel verkopen. Het scheelde weinig of dit verwekte een opstand. Uit alle hoeken en kanten van het land kwamen de Essenen naar Jeruzalem en verzetten er zich tegen; de Essenen waren immers belast met het toezicht en de zorg voor de priestergewaden; dit valt me opeens weer te binnen.

De priesters spraken nu verder tot de kleine Maria: “Vele onder de andere meisjes, die zonder uitzet of bekostiging in de tempel werden opgenomen, hebben met de toestemming van hun ouders de verplichting op zich genomen om, zohaast hun lichaamskrachten er hen in staat toe stellen, de met bloed bespatte priesterklederen en andere ruwe wollen doeken te wassen. Dit is een harde arbeid, waarbij niet zelden het bloed uit de handen vloeit. Gij zijt daartoe niet gehouden, omdat uw ouders in de kosten van uw verblijf voorzien.”

Maria verklaarde hierop zonder aarzelen dat zij deze arbeid gaarne op zich wilde nemen, indien men haar ten minste daartoe waardig keurde. Onder dergelijke vragen en antwoorden verliep en eindigde Maria's inkledingsfeest.

58.

Ik zag Maria gedurende deze heilige plechtigheid herhaaldelijk zo groot naast de priesters staan, dat zij boven hen uitstak; dit was een symbolische voorstelling, waardoor mij de wijsheid en genade die in haar waren, te kennen gegeven werden. De priesters waren vol blijdschap en bewondering.

Ik zag Maria bij het einde van de plechtigheid door de voornaamste priester gezegend worden. Zij stond tussen twee priesters op het troontje of verhoog; de zegenende priester stond tegenover haar en de overigen achter hen. De priesters lazen uit rollen wisselgebeden (met verzen en antwoorden) en de

voornaamste onder hen zegende Maria, waarbij hij de handen over haar uitstreekte¹²⁰.

Mij werd bij deze gelegenheid een wonderbare blik gegund in het binnenste van de kleine Maria. Ik zag haar nl. door de zegen van de priester geheel met licht doorstroomd. En onder haar hart had ik in een onuitsprekelijk glorielicht dezelfde aanblik die ik heb, wanneer ik het allerheiligste voorwerp (of zinnebeelden van de zegen) in de Verbondsark aanschouw (zie fasc.1, nr. 25, voetnoot 53).

In een hel schitterende omvang, die dezelfde vorm had als de kelk van Melchisedek, zag ik de onbeschrijfelijke lichtgedaanten van de zegen (zijn zinnebeelden). Deze waren als tarwe en wijn, als vlees en bloed, die naar vereniging streefden om één zelfstandigheid te vormen. Ik zag tegelijkertijd hoe boven dit verschijnsel haar hart zich opende als de deur van een tempel en hoe het geheimnisvol 'Heilige' in haar geopend hart zijn intrek nam. Dit heilige was omringd door een soort troonhemel van veelsoortige, betekenisvolle edelstenen. Ik had een gevoel als deed de Verbondsark haar intrede in het Heilige der heiligen van de tempel.

Toen dit geschied was omsloot het hart van Maria als het ware het hoogste goed dat toen op de aarde bestond. Hiermee verdween voor mij dit gezicht en ik ontwaarde nog slechts het heilige kind, doorstroomd met de glans en gloed van de vurigste godsvrucht.

¹²⁰ Een plechtige zegen is een gebed of zegenwens, gepaard met oplegging of uitstrekking van de handen over de gezegende.

- Zo zegende Jakob zijn zonen (Gen. 18, 13-14).
- Zo zegenden de priesters van de Oude Wet het volk, volgens de Misjna.
- Ook Jezus zegende de kinderen met hun de handen op te leggen (Mt. 19, 13-15; Mk. 10, 16; Lk. 24, 30). De oudste christelijke monumenten tonen Jezus, zegenend op die manier en
- zo zegenden de priesters in de katholieke Kerk in de eerste eeuwen (cfr. D.B. Bénédiction).

Gedurende dit visioen vernam ik dat ook een van de priesters – misschien wel Zakarias, zoals ik verleden jaar bij het beschouwen van dezelfde gebeurtenis meende – door een goddelijke ingeving de vaste overtuiging bekomen had, dat Maria het uitverkoren vat van het geheim der Verlossing was. Ik had hem immers een straal zien ontvangen van de zegen, die ik figuurlijk, d.i. in de gedaante van zinnebeelden, zijn intrek in haar had zien nemen.

De priesters leidden nu het gezegende kind in zijn derde, mooiste feestgewaad de ontroerde ouders tegemoet. Anna hief Maria op en drukte haar aan haar hart, en zoende haar teder, doch statig. Tot in de ziel bewogen reikte Joakim haar met ernst en eerbied de hand. Maria's ouder zuster, Maria Heli omhelsde haar opgesmukt en genaderijk zusterje veel levendiger dan Anna; deze liet in geheel haar doen meer bedaardheid en gematigdheid blijken. Maria van Kleofas, het nichtje van het heilig kind, doende zoals alle kinderen, omhelsde haar met vreugde. Nadat nog alle overige aanwezigen het kind in zijn feestgewaad hun gelukwensen aangeboden hadden, werd het van dit kostuum ontdaan en het verscheen weer in zijn gewone kleding.

Tegen avond keerden meerdere der aanwezige personen, ook enige priesters, naar hun woonplaats terug. Ik zag hen staande nog enige verversing nemen: op een lage tafel stonden schoteltjes en schalen met broodjes en vruchten. Zij dronken allen uit één beker; de vrouwen aten afzonderlijk¹²¹.

¹²¹ Uit dezelfde beker drinken is een teken van broederlijkheid.

K.E. vermeldt nog meermalen dit gebruik, b.v. nrs. 135, 2044.

Dapper vermeldt dit gebruik in Perzië en het hele Oosten (blz. 108, Perzië); de bekers wijn worden van hand tot hand doorgegeven, schrijft Beaufays in zijn boek 'De Godmens', blz. 44-45.

Verder in nr. 258 zal een opmerking geplaatst worden over dat gescheiden eten van mannen en vrouwen. Deze laatste zitten achter een afsluiting of op zijn minste aan een ander einde van de tafel.

Afreis van de kleine Maria naar de tempel.

59.

Ik kwam in het huis van Maria, terwijl het nog nacht was. Ik zag verscheidene van de aanwezige verwanten nog slapen. Het gezin echter was reeds druk in de weer met het maken van de voorbereidselen voor de afreis van Maria naar de tempel. De meer-armige hanglamp brandde vóór de haardstede. Van lieverlede (= langzamerhand) zag ik alle gasten en het dienstpersoneel in beweging komen.

Reeds gisteren morgen in alle vroegte had Joakim knechten met offerdieren naar de tempel te Jeruzalem vooruit gezonden, vijf van elke soort, de vijf schoonste die hij had: het was een hele kudde mooie dieren. Nu zag ik hem vóór het huis bezig met de reisbenodigdheden op het lastdier te laden. De kledingstukken van Maria (haar verschillende kostuums) werden soort bij soort ingepakt en op het dier vastgemaakt. Bij de lading waren ook geschenken voor de priesters. Het dier kreeg een flinke vracht te versjouwen. Een breed pak bedekte het midden van zijn rug en vormde een gemakkelijke zitplaats voor Maria¹²². Anna en de

¹²² Reeds in nr. 14 verwonderde de zienster zich over dat gemakkelijk en behendig laden van lastdieren.

Dit viel ook de Pelgrim Mislin op, die reisde met moekers of kameeldrijvers (I, 173). Zijn muildier was gezadeld, gelijk hier de ezel van Maria. Het lastdier was uitgerust met een houten stel of vrachtzadel. Aan beide zijden hechtten de muildrijvers zakken met haver en proviand vast. Bovenop werden er dekens gelegd of geladen, die 's nachts als dekking gebruikt worden en over het geheel wordt nu een reizigerstapijt uitgespreid. Zo bekomt men een ongelijk en bijna onbestijgbaar terras met zeer ongemakkelijk zitvlak ...”

Zo werd hier ook Maria boven op de lading geplaatst, waar zij echter, naar het schijnt, gemakkelijker zat dan Mislin.

“Over het zadelstel”, zegt ook P. Gerrits, “bengelt aan weerszijden de kleurige reis- of voorraadzak en het tapijt met franjes en kwasten” (‘t H. L., 3e, 6e, 11e, 13e jg. Te vergelijken met nrs. 104 en 134, enz.).

overige vrouwen hadden alle reisgoed reeds te voren in gemakkelijk te hanteren pakken en vrachten verdeeld.

Aan beide zijden van de ezel zag ik ook allerlei korven hangen. Één daarvan was, gelijk de soepkom van rijke mensen, buikvormig gemaakt, en had een rond, in twee helften gedeeld deksel, waarvan de ene als deurtje opgeslagen werd. In deze korf zat pluimgedierte van de grootte van veldhoenders. Andere korven, gelijkend op kuipen waarin men druiven draagt, bevatten allerhande vruchten.

Toen nu alle reisgoed op de ezel was geplaatst, werd over de hele lading een grote deken uitgespreid; die aan haar zoom dikke kwasten had. In huis zag ik alles in beweging zoals het gaat bij een afreis. Ik zag een nog niet bejaarde vrouw; het was Maria Heli, de oudere zuster van Maria, met een lamp druk heen en weer lopen; haar dochtertje hield zich meest aan haar zijde.

Ik zag daar ook nog een vrouwspersoon die ik hield voor de meid. Ook nu nog zag ik daar twee van de priesters aanwezig. De ene was al een hoogbejaard man; hij droeg een kap op het hoofd, die met een punt op het voorhoofd daalde en met lappen over de oren neerhing. Zijn bovenkleed was korter dan het onderkleed, wat overigens niets ongewoons is. En riemen hingen als een stola ertegen neer. Het was dezelfde die gisteren het grootste aandeel in de ondervraging van Maria gehad en haar ook gezegend had. Ook nu nog zag ik hem aan het kind leerrijke onderrichtingen geven.

Maria was nu iets meer dan 3 jaren oud; ze was slank en tener en toch was zij uitgegroeid tot de gestalte van een meisje van 5 jaren bij ons (zie fasc. 20, nr. 891, voetnoot 450). Haar haar was goudblond, effen, doch aan het einde gekruld, langer dan die van het 7-jarig meisje Maria van Kleofas; dit had blond en kort krulhaar. De kinderen zowel als de volwassenen, droegen doorgaans lange klederen van bruine ongeverfde wol.

Een zinnebeeldig tafereel vermengt zich met de werkelijkheid.

Onder de aanwezigen trokken vooral twee knapen mijn aandacht: het waren figuren die volstrekt niet tot de familiekring schenen te behoren en zich ook met niemand van hen inlieten en evenmin door iemand van hen opgemerkt werden. Zij waren evenwel met hun blond krulhaar zeer lief, innemend, aanminnig en zij hebben met mij gesproken.

Zij hadden ook boeken, maar ik geloof (niet) om te leren. Maria had geen boek, ofschoon ze reeds kon lezen. Hun boeken echter verschilden hemelsbreed van de onze¹²³; het waren lange stroken, die ongeveer een halve el breed waren en om een stok opgerold werden. Aan beide einden stak de stok uit, die eindigde met een appel of knop. De grootste van de twee knapen naderde met zijn rol tot mij en las er mij iets uit voor en verklaarde het mij.

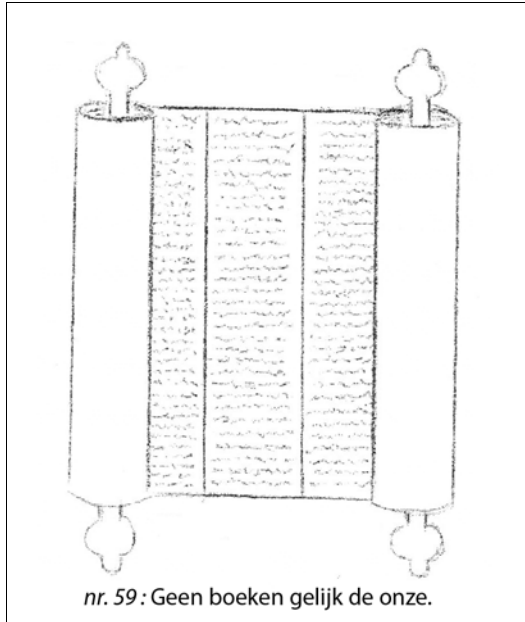
¹²³ Geen boeken zoals de onze. – Ze bestaan uit lange perkamenten stroken of ook van papyrus. De tekening toont hoe ze opgerold worden.

In de breedte is de strook in kolommen verdeeld. Naar gelang de lezing vordert, wordt de strook van de linkerstaaf afgerold en op de rechterstok opgerold. Men leest van rechts naar links en van onder naar boven. De kolommen hadden bijna de lengte of hoogte van de breedte van de rol, in 't Latijn: 'volumen'.

Toen had het Hebreeuws nog geen klinkers; het schrift bestond alleen uit medeklinkers. Deze spelling, eigen aan de Semitische talen, bleef in Perzië tot in de 17e eeuw bewaard. Daaruit volgt dat niet zelden geheel verschillende woorden gelijk geschreven waren.

Uit de context moest bijgevolg hun betekenis opgemaakt worden. De letters 'BK' konden betekenen: 'bek', 'beek', 'bok', 'bak', enz.

Dit zal K. bedoelen als ze zegt dat één letter een geheel woord (misschien beter: 'lettergreep') betekende.

Het schrift bestond uit voor mij vreemde, afzonderlijke gouden letters, in verkeerde richting (naar links) geschreven en ieder letter scheen op zichzelf een geheel woord te betekenen (of een lettergreep). De taal klonk mij totaal vreemd en toch verstond ik ze. Helaas! tot mijn groot spijt ben ik weer vergeten wat die knaap mij verklaarde, maar het ging over Mozes, het zal mij misschien nog weer invallen.

De kleinste knaap droeg zijn rol als een speeltuig in de handen; hij sprong rond als een kind en zwaaide met zijn rol speels in de lucht. Ik kan het met geen woorden zeggen hoe vriendelijk die kinderen voor me waren; zij waren anders dan alle aanwezigen en deze schenen hen hoegenaamd niet op te merken.

Op deze wijze liet de vertelster zich met spontane ingenomenheid een tijdlang over die knapen uit, zonder nader te kunnen aanduiden wie ze geweest waren.

Nadat zij echter in de namiddag enige ogenblikken gesluimerd had, bezon ze zich en vertelde:

Die knapen zag ik slechts op een geestelijke wijze: ze betekenden iets; zij waren daar niet werkelijk; zij vertegenwoordigden profeten. De grootste droeg met grote ernst zijn rol. Deze voor mij open houdend, toonde hij mij daarin de plaats uit het derde hoofdstuk van het boek Exodus, waar Mozes in de brandende doornstruik Jahweh ziet, die hem beveelt zich te ontschoeien (Ex. 3, 1-6).

Deze passus verklaarde hij mij als volgt: gelijk de doornstruik brandt zonder op te branden, zo ontbrandde nu ook in het kind Maria het vuur van de H. Geest, en zij droeg die heilige vlam met kinderlijke eenvoud en onbewust in zich. Dit vuur dat de struik niet verteerde, beduidde ook de op komst zijnde vereniging van de Godheid met de mensheid: het vuur betekende God; de doornstruik de mensen.

Ook de betekenis van het zich ontschoeien verklaarde mij de knaap. Ik herinner me echter niet meer nauwkeurig zijn uitleg; ik geloof nochtans dat het betekende

- dat nu het omhulsel afgelegd werd en de zaak, het wezen zelf verscheen;
- dat de voorafbeelding een einde nam en de werkelijkheid begon;
- dat de Wet afgedaan had en week voor haar vervulling,
- dat een grotere gekomen was dan Mozes en alle profeten.

De andere knaap droeg zijn rol aan een dunne stok als een vaantje dat speelt in de wind. Dit beduidde dat Maria nu haar weg begon, haar loopbaan en zending: de moeder te worden van de Verlosser. Die weg betrad zij nu blijde en opgewekt. De knaap gedroeg zich echt als een kind en speelde met zijn rol. Dit betekende de kinderlijke onschuld van Maria, op wie zulk een grote belofte rustte; haar heilige bestemming belette haar niet hier te spelen als een kind.

Eigenlijk verklaarden die knapen mij zeven plaatsen uit hun rollen¹²⁴, doch de stoornissen die mij dagelijks van alle kanten belegeren, hebben mij alles, behalve het meegedeelde, doen vergeten.

O God, mijn God, hoe schoon en diepzinnig, hoe eenvoudig en zonneklaar is mij alles (op het ogenblik dat ik het zie), en toch kan ik achteraf zo weinig behoorlijk verhalen; de ellendige, nietswaardige dingen van dit armzalige en rampzalige leven, die bestendig beslag op mij leggen, doen me zoveel vergeten.

De reis naar Jeruzalem.

60.

Ik zag hen met het aanbreken van de dag zich op weg begeven naar Jeruzalem. De kleine Maria verlangde zo onweerstaanbaar naar de tempel, dat zij uit het huis naar de lastdieren snelde.

Ik stond met de profetenknapen bij de deur en we sloegen haar gade. De knapen wezen mij nog op passages in hun rollen. Een daarvan luidde dat de tempel heerlijk was, maar dat dit meisje nog iets heerlijkers in haar binnenste bevatte (nl. de heilige zegen). (Zinspeling op de prachtige passage Aggaeus, 2, 3-10).

Men gebruikte twee lastdieren bij de reis. De ene ezel was zwaar bevrucht; de knecht die hem leidde, was met het dier de stoet steeds een eind vooruit. Op de andere, eveneens bevruchte ezel,

¹²⁴ De Oud-Testamentische profeten verklaarden Katarina 7 plaatsen uit hun rollen, die als voorafbeeldingen of voorzeggingen van Maria te verstaan zijn. Één daarvan weet ze zich momenteel nog te herinneren.

Maar dat er inderdaad nog andere zijn, weten wij uit de Litanie van Onze-Lieve-Vrouw, uit de Liturgie en de Kerkvaders, o.a. paus Leo de Grote, Sint-Bernardus (Homilia 2, nr. 4, *super Missus est Angelus ad Virginem praesignatam, a prophetis promissam*).

Meer bepaald, over het regenwolkje van Elias werd hoger reeds gehandeld in nr. 31, voetnoot 66.

die vóór het huis stond, was een zitplaats voorzien en hierop werd Maria geplaatst. Zij droeg het gele rokje van haar eerste stel klederen en was in de grote sluier (of onweersdoek tegen regen en koude) gehuld; de doek was rondom haar middel samengesloten, zodat de armen er in rustten.

nr. 60: Modellen van gaan- en herdersstokken.

Joakim leidde de ezel; hij gebruikte een hoge gaanstok met aan het bovineinde een grote, ronde knop of appel; het was een pelgrimsstaf¹²⁵.

¹²⁵ De gaanstok of pelgrimsstaf van Joakim. – Op grote reizen maakten de Israëlieten, zoals in 't algemeen alle oosterlingen, gebruik van een gaanstok (cfr. Gen. 32, 10; Ex. 12, 11).

Dit blijkt ook uit de Evangelien: Mt. 10, 10; Mk. 6, 8; Lk. 9, 3).

In Egypte werden er een menigte teruggevonden, ook zulke met een appel, die effen of gesneden en versierd was. Zo'n appel aan het bovineinde heeft een doorsnede van 3 à 4 cm. Hun lengte verschilt van 1 tot 2 m.

Anna ging met de kleine Maria van Kleofas een weinig vooruit. Eén dienstmaagd vergezelde hen de gehele reis. Bovendien deden enige vrouwen met kinderen hun een eindweegs uitgeleide; het waren familieleden die afscheid moesten nemen (meen ik), waar de weg naar hun woonplaats afsloeg. Ook één van de priesters ging nog een eind ver met de stoet mee.

De reizigers hadden weliswaar een lantaarn mee, doch ik zag zijn licht verdwijnen voor het licht, waarmee ik in mijn visioenen de weg van de H. Familie, ja ook van andere heiligen, wanneer zij in de nacht reizen, rondom hen verlicht zie; maar ik heb geen reden om te denken dat ook voor hen de weg verhelderd is.

In het begin was het mij als liep ik met de beide knapen achter de kleine Maria aan, en later, wanneer zij te voet ging, aan haar zijde. Ik hoorde mijn twee gezellen keer op keer de psalmen 44 en 49 zingen: *Eructavit cor meum verbum bonum en Deus deorum Dominus locutus est.*

Psalmen 44
Gebed van het verdrukte volk

1. Voor de koorleider. Van de Korachieten. Een leerdicht.
2. O God, met eigen oren hebben wij het gehoord, onze vaders verhaalden het ons: het werk dat Gij gewrocht hebt in hun dagen, in de dagen van ouds.
3. Met uw hand hebt Gij volken verdreven, en hèn geplant, natiën geteisterd, en hèn uitgebreid.
4. Want niet met hun zwaard hebben zij het land verworven, niet hun arm heeft hen gered, maar uw rechterhand en uw arm en het licht van uw aanschijn, omdat Gij in hen een welbehagen hadt.
5. Gij toch zijt mijn Koning, o God; gebied de verlossing van Jakob.
6. Met U stoten wij onze tegenstanders neer, in uw naam vertreden wij wie tegen ons opstaan.
7. Want niet op mijn boog vertrouwt ik, en mijn zwaard verlost mij niet;
8. maar Gij hebt ons verlost van onze tegenstanders en onze haters beschaamd gemaakt.
9. In God roemen wij de ganse dag, uw naam zullen wij loven voor altoos. sela

Een lange stok die tot de schouders of schedel of tot boven het hoofd reikt, is het teken van een zekere waardigheid of voornaamheid.

Bij herders was, buiten een stok om te steunen, te drijven, te slaan, ook een korte stok gebruikelijk van zowat 1 m lengte. Boven was hij haak- of boog- of rechthoekvormig gekromd en wees ook op een zekere waardigheid, zoals die van opperherder of stamhoofd.

Vandaar de symbolische kromstaf van zielenherders, zoals abten en bisschoppen.

10. Nochtans hebt Gij ons verstoten en te schande gemaakt, en zijt met onze heerscharen niet uitgetrokken;
11. voor de tegenstander hebt Gij ons laten wijken, en onze haters hebben naar hartelust geplunderd.
12. Gij hebt ons overgeleverd als slachtvee, ons onder de volken verstrooid;
13. Gij hebt uw volk verkocht voor een spotprijs, en zijt niet rijk geworden door hun koopsom;
14. Gij hebt ons gesteld tot smaad voor onze naburen, tot spot en hoon voor wie ons omringen;
15. Gij hebt ons tot een spreekwoord onder de volken gesteld, Gij doet de natiën over ons het hoofd schudden.
16. De ganse dag staat mijn schande mij voor ogen, en bedekt schaamte mijn aangezicht,
17. om de taal van wie hoont en lastert, om de blik van vijand en wraakgierige.
18. Dit alles is ons overkomen, maar wij vergaten U niet, noch verloochenden wij uw verbond;
19. ons hart werd niet afvallig, noch weken onze voetstappen van uw pad,
20. zodat Gij ons in een oord van jakhalzen moest verbrijzelen, en ons overdekken met diepe duisternis.
21. Indien wij de naam van onze God hadden vergeten, en onze handen uitgestrekt naar een vreemde god,
22. zou God dat niet uitvorsen? Hij toch kent de geheimen des harten.
23. Waarlijk, om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij worden gerekend als slachtschappen.
24. Waak op! Waarom slaapt Gij, Here? Ontwaak! Verstoot niet voor eeuwig!
25. Waarom verbergt Gij uw aangezicht, vergeet Gij onze ellende en verdrukking?
26. Want onze ziel is in het stof gebogen, ons lijf kleeft aan de grond.
27. Sta op, ons ter hulpe, verlos ons om uwer goedertierenheid wil.

Psalmen 49

De rijke dwaas

1. Voor de koorleider. Van de Korachieten. Een psalm.
2. Hoort dit, alle gij volken, neemt ter ore, alle bewoners der wereld,
3. zowel geringen als aanzienlijken, rijken en armen tezamen.
4. Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, de overdenking van mijn hart is louter inzicht.
5. Ik zal mijn oor tot een spreuk neigen, mijn geheimenis bij de citer ontsluiëren.
6. Waarom zou ik vrezin dagen des kwaads, als de ongerechtigheid van mijn belagers mij omringt;
7. van hen, die op hun vermogen vertrouwen, en op hun grote rijkdommen zich beroemen?
8. Niemand kan ooit een broeder loskopen, noch Gode zijn losprijs betalen,
9. – te hoog immers is de prijs voor hun leven, en voor altoos ontoereikend –
10. dat hij voor immer zou voortleven, de groeve niet zou zien.
11. Veeleer ziet hij, dat wijzen sterven, dat dwazen en redelozen tezamen te gronde gaan en hun vermogen aan anderen nalaten.
12. Hun diepste gedachte is, dat hun huizen altoos zullen bestaan, hun woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hun namen.
13. Maar de mens met al zijn praal houdt geen stand; hij is gelijk aan de beesten, die vergaan.
14. Dit is het lot van hen die op zichzelf vertrouwen, het einde van wie behagen scheppen in hun eigen woorden. sela
15. Als schapen zinken zij in het dodenrijk, de dood weidt hen; de oprechten heersen over hen in de morgenstond; hun gedaante moet in het dodenrijk vergaan, zodat zij geen woning meer heeft.
16. Maar God zal mijn leven verlossen uit de macht van het dodenrijk, want Hij zal mij opnemen. sela
17. Vrees niet, als iemand rijk wordt, als de heerlijkheid van zijn huis toeneemt,

18. want in zijn sterven neemt hij niets van dat alles mede, zijn heerlijkheid daalt hem niet achterna.
19. Al prijst hij zich in zijn leven gelukkig, al looft men u, omdat gij u te goed doet,
20. toch zult gij tot het geslacht van uw vaderen komen, die nimmermeer het licht zullen zien.
21. De mens, die met al zijn praal geen inzicht heeft, is gelijk aan de beesten, die vergaan.

Uit: NBG-vertaling 1951

“Deze psalmen”, verklaarden zij mij, “zullen ook bij Maria’s opneming in de tempel door twee koren gezongen worden.”
Ik zal dit dus horen, wanneer de plechtigheid van de aanvaarding plaats zal hebben.

In het begin van de reis zag ik hun weg van een heuvel afdalen (waarschijnlijk de heuvel waarop Anna’s huis stond) en dan weer klimmen. Toen het reeds morgen en volop dag geworden was, zag ik de stoet uitrusten bij een springbron, waaruit een beekje vlood; er was daar een weide. De reizigers rustten hier bij een haag van balsemstruiken. Onder zulke struiken waren altijd stenen kommen geplaatst, waarin de neerdruppelende balsem opgevangen werd¹²⁶. Onze reizigers verkwikten zich daarmee en

¹²⁶ Een woord over balsem. – De balsemboom of -heester heeft een rode, dunne buitenschors en een groene dikke binnenschors; de laatste heeft een aangename geur en smaakt, als men ze kauwt, olieachtig; de bloesem is roodachtig en de vrucht, die de grootte van een erwt heeft, roodachtig grijs.

Als men de boom of struik insnijdingen toebrenkt, vloeit er een welriekend vocht of hars uit, dat men Mekka-balsem noemt.

Oudtijds won men in het Oosten (Egypte, Israël, enz.) balsem op de volgende manier: men ontdeed de boom van zijn bladeren, maakte insnijdingen in de schors, zonder het hout zelf te kwetsen en ving het sap op in schalen, die men op de grond onder de insnijdingen plaatste. Het verzamelde vocht werd aan de zon blootgesteld: hierdoor komt de olie bovenzweven en de droesem zinkt naar beneden. Deze behandeling wordt herhaald met de gereinigde olie tot de balsem volkomen zuiver is. De aldus bekomen echte prima-balsem maakt slechts het 10^e deel van de brutohoeveelheid balsem uit. Aan de koele lucht blootgesteld stolt de balsem tot deeg.

deden ervan in hun kruikjes. Daar waren ook heggen waarop nog enige bessen hingen; zij plukten en aten die als toespijs bij hun kleine broodjes.

Hier waren de profetenknappen voor mij nu verdwenen. Één van hen was Elias, de andere scheen mij Mozes geweest te zijn.

De kleine Maria zag hen wel, doch bewaarde daarover het stilzwijgen. Zij zag hen gelijk men als kind dikwijls heilige kinderen en op hoger leeftijd heilige maagden of jongelingen bij

Verschillende elementen van de boom en de struik bezitten geneeskracht. De vrucht heeft slechts de grootte van een erwt. Op de balsemtak hiernaast ziet men twee zulke zaden, die eveneens geneeskracht hebben.

zich ziet verschijnen, zonder dit aan anderen te zeggen, omdat men in zo'n toestand diep in zichzelf gekeerd is.

Later zag ik hen in een alleen gelegen huis hun intrek nemen, waar zij gastvrij ontvangen werden en spijs gebruikten. Hier schenen bloedverwanten van hen te wonen. Van hier werd de kleine Maria van Kleofas naar huis teruggezonden.

Overdag zag ik hen nog af en toe op hun reis, die niet zo gemakkelijk is: zij moeten over berg en dal¹²⁷. Dikwijls hangt er in de dalen een koude nevel en bedekt een kille dauw de bodem¹²⁸,

¹²⁷ Over berg en dal. – Een paar citaatjes uit reisbeschrijvingen: “Overall hetzelfde: klimmen en dalen: het is eigen aan alle wegen in Palestina.”

“De reiziger moet voortdurend stijgen en dalen, gelijk een scheepje dat op sterke golven opgetild en weer neergelaten wordt.” (Delancker, 349; Simons, 151).

“Van Nazareth tot de Tabor moet men verschillende heuvelen op en af.” (Janssens, 319; Mislin, III, 269).

¹²⁸ Dauw, nevel, mist. – In Palestina is mist mogelijk in ieder jaargetijde. Toch is hij overvloedigst in de lente en in de maanden september en oktober.

Juist in september is er geen en in oktober heel weinig eerste regen.

Men berekent voor Jeruzalem:

- 1,5 dag regen in oktober en mei;
- 5 à 6 dagen in november;
- 9 dagen in december;
- 10 dagen in januari;
- 10 à 11 dagen in februari;
- 8 à 9 dagen in maart;
- 5 à 6 dagen in april.

Ietwat regen in een zomermaand is een zeer zeldzame uitzondering. Door de hitte is alle groen verschroeid. Nochtans het jaar door kennen de nachten overvloedige dauw. Deze veroorzaakt een dichte mist, die met het aanbreken van de dag de lucht vervult, maar in de opkomende zon geleidelijk en vrij spoedig verdampt. Om 9 uur is er in de opgeklaarde hemel geen spoor meer van te ontwaren tenzij kleine wolkjes hoog in de hemel.

De dauw kon zo overvloedig zijn dat de aarde, de daken van tenten en huizen, de planten, de bomen bevochtigd zijn en druipen alsof het geregend

maar ik zag ook in sommige hoeken en kanten zonnige plaatsen, waar reeds botten en bloesems te voorschijn kwamen¹²⁹.

Voor zij de plaats van hun nachtverblijf bereikten, zag ik hen een riviertje oversteken. Zij overnachtten in een herberg aan de voet van een berg waarop een stad lag. Spijtig dat ik mij de naam van deze plaats niet meer met zekerheid kan herinneren (het was Endor op de noordhelling van het Klein-Hermongebergte).

Ik zag deze stad ook ter gelegenheid van andere reizen der H. Familie; ik zou me dus gemakkelijk kunnen vergissen.

Wat ik bevestigen kan, hoewel nog niet met volkomen zekerheid, is dit: zij namen de richting van de weg, die ik Jezus in het begin van zijn openbaar optreden op dertigjarige leeftijd, in september, zag bewandelen, toen Hij de reis van Nazareth naar Betanië zou ondernemen, om van daar de doop van Joannes te gaan ontvangen (zie fasc. 9, nr. 234, enz.).

Dezelfde weg sloeg ook de H. Familie in op haar vlucht van Nazareth naar Egypte (nr. 171). De eerste herberg en rustplaats op die vluchtreis was te Nazara, een dorp dat tussen Massalot en een hooggelegen stad gelegen is en dicht bij deze laatste (nl. Endor).

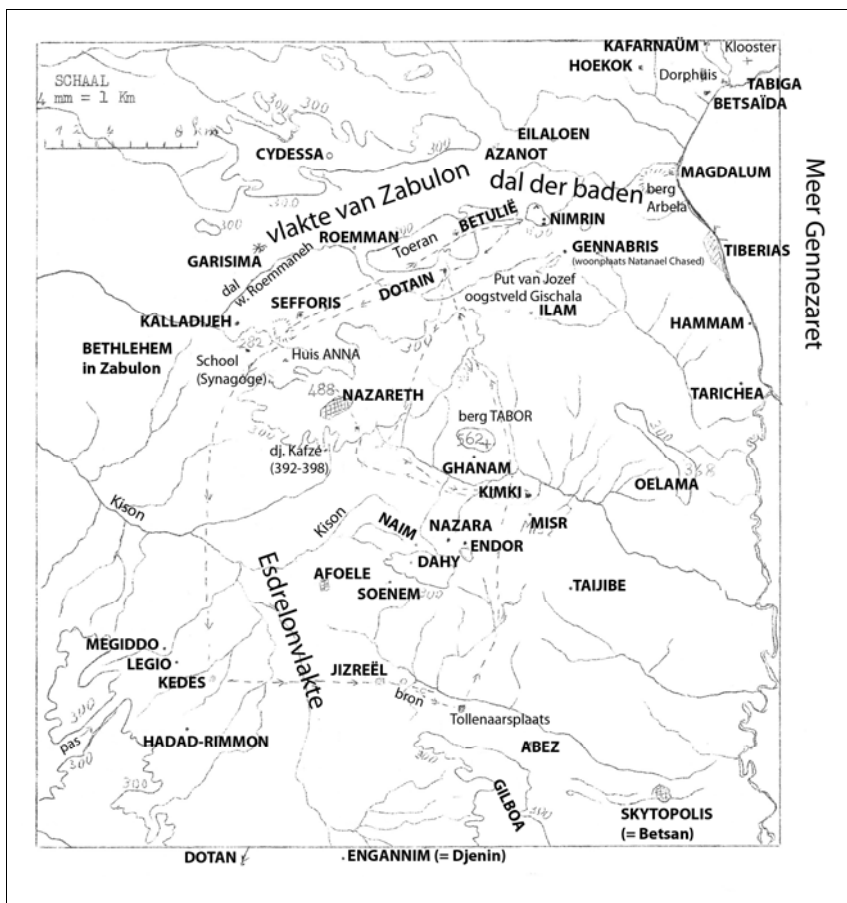
had (cfr. Hooglied 5, 2). In de gebergten hoopt de nevel zich op in de dalen. Dit ondervindt ook de familie van Maria deze morgen.

¹²⁹ Reeds botten en bloesems. – Zodra in het najaar de eerste regens gevallen zijn, wordt in de vlakke Gennezaret alles groen; weldra staat ook alles in bloei, de veldbloemen en de vruchtbomen; de bloemen komen overal te voorschijn, zoals bij ons in de lente; de eerste bloemen zijn krokussen en cyclamens.” (‘t H. L., in 2^e en 26^e jg.).

“Laat de regens komen en de velden en bergen bekleden zich met bloemen van de schitterendste kleuren.” (D.B. Palestina 2031).

In oktober ziet De Gryse in de beschutte vallei bij Loebban witte en purperen krokussen, narcissen, margrietten, hondsrozen. In december oranjebomen met gulden vruchten beladen. De banaanboom schiet stelen vooruit met mooie bloemen aan het einde; aan andere stelen hangt een zware tros vruchten; enz.

K.E. spreekt vaak van bomen die bloemen en vruchten tegelijk dragen.

In het rond zie ik altijd zo vele plaatsen liggen, waarvan ik de naam hoor, dat ik deze zeer gemakkelijk onder mekaar kan verwarren. De hooggelegen stad strekte zich uit op de helling van een berg (de kleine Hermon), en bestaat uit verschillende wijken, indien deze tenminste er allemaal toe behoren. In die stad heerst gebrek aan water; het moet met kabels omhoog gehesen worden. Daar zijn ook oude, vervallen torens. Op de top van de berg staat een toren als een sterrenwacht. Men ziet er ook een bouwwerk met dikke balken en kabels om iets uit het lager gedeelte van de

stad omhoog te hijsen. Door al die touwen ziet het eruit als een schip met masten. Van de voet naar de top van de berg is de afstand wel een uur.

De reizigers namen hun intrek aan de voet van de berg in een herberg. Op de top van de berg heeft men een heerlijk vergezicht¹³⁰. Een gedeelte van de stad was bewoond door heidenen, die ten aanzien van de Joden een slavenkaste vormden en voor hen als hun meesters allerlei dienstwerk moesten verrichten. Zo hebben zij b.v. aan de tempel en andere bouwwerken zware arbeid moeten doen¹³¹.

(Verhaald op 4 november 1821)

61.

Op 4 november 1821 zei de zienster,;

“Ik zag dezen avond Joakim en Anna met de kleine Maria, met een dienstmeid en met de knecht, die dikwijls met de zwaar beladen ezel een weinig vooruit was, in een herberg, 12 uren van Jeruzalem, aankomen. Zij troffen hier de knechten aan, die met de kudde offerdieren vooruit gezonden waren (nr. 59), en die nu

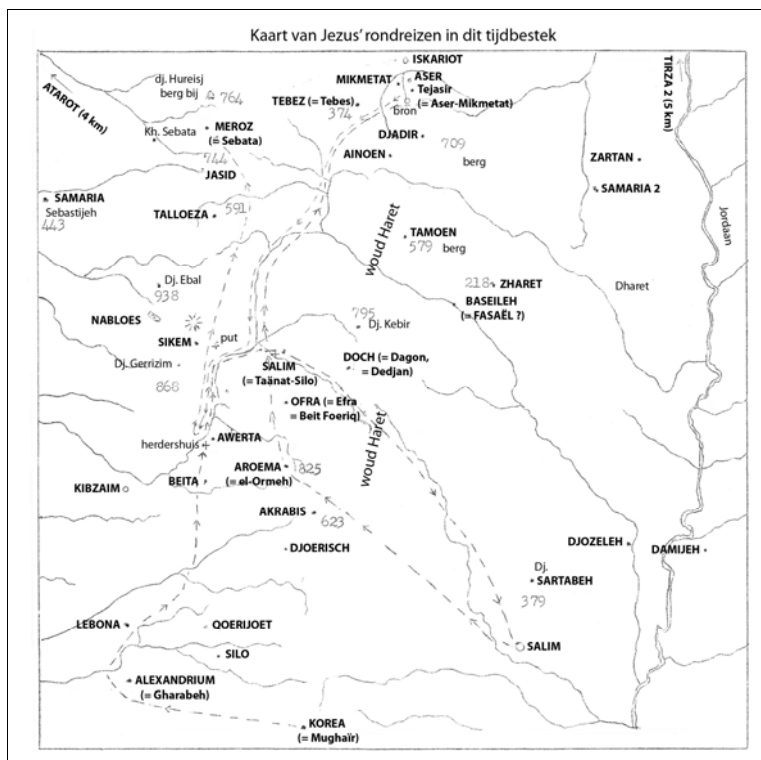
¹³⁰ De hoogste top van de kleine Hermon bereikt een niveau van 515 m boven de zee en 420 m boven de Esdrelonvlakte. Van dit verheven punt overziet men het hele gebergte en tot zeer ver de omringende gebergten en omstreken (behalve de nog hogere Tabor).

¹³¹ **Endor.** – Tussen haakjes zegden wij reeds welke stad bedoeld is, waar K. zegt dat ze zich jammerlijk de naam niet herinnert, nl. Endor.

Hetzelfde meent Brentano. “Uit de ligging van de plaats”, zo zegt hij, “uit het feit dat de bewoners gedeeltelijk heidenen waren en uit de bijzonderheid dat Jezus die weg volgde vóór zijn doopsel, kan men vermoeden dat de bedoelde stad Endor is, want daar zag zij Jezus midden september alvorens de reis naar zijn doopplaats te ondernemen, de sabbat vieren in een kleine stad of dorp (Nazara), gelegen onder Endor.

Zij zag Hem toen ook te Endor zelf, dat hogerop gelegen en half verwoest was, de Kanaänieten onderwijzen. Hun voorvaders hadden zich daar gevestigd, nadat Sisara, in wiens leger zij gediend hadden, verslagen was.”

aanstonds hun weg vervolgden. Hier moesten wel goede kennissen van Joakim wonen, want hij deed net alsof hij zich hier in zijn eigen huis en eigendom bevond. Onderweg op zijn reizen naar de tempel, nam hij hier telkens met zijn offervee zijn intrek. Ook is hij hier ingekeerd, toen hij na zijn verborgen verblijf bij zijn verste kudde, naar Nazareth terugkeerde. Hier zag ik Marijke bij haar moeder slapen¹³².

¹³² De herberg 12 uren van Jeruzalem is het grote herdershuis, waar wij Maria en Jozef en in zijn openbaar leven ook Jezus menigmaal (= menigmaal, frequent, meer dan eens) zullen zien komen. Het ligt 6 km ten zuiden van Sikem (dorp Balata) en in vogelvlucht 8 uren ten noorden van Jeruzalem, te Awerta, huidig dorp.

Daar kwam Jezus later ook met Maria en met zijn apostelen samen.

Ik heb in deze laatste dagen zoveel betrekkingen met de gelovige lijdende zielen gehad, dat ik meen menige bijzonderheid over de reis naar de tempel daardoor vergeten te hebben¹³³.

(Verhaald op 5 november 1821)

Op 5 november 1821 verhaalde zij:

“Ik zag heden avond de kleine Maria met haar ouders aangekomen in een stad, die nauwelijks 6 uren ten noordwesten van Jeruzalem ligt; ze heet Bethoron en ligt aan de voet van een berg¹³⁴.

¹³³ K. had een zeer speciale devotie voor de lijdende zielen.

Vooraf in de tijd voor en na Allerzielen bad en offerde zij onzeglijk veel ervoor, schonk er geheel haar aandacht aan en werd er ook veel door in beslag genomen, soms, zoals hier, in het nadeel van andere visioenen.

¹³⁴ **Bethoron.** – Een woord over de belangrijke Bijbelse stad Bethoron. Ook hier in zijn openbaar leven zal Jezus komen, b.v., in fasc. 14, nr. 536.

Het is een dubbele stad, zoals er meerdere waren en nog zijn in Palestina, ofschoon de twee delen een half uur van mekaar verwijderd liggen.

De vorm van het tweevoud, of uitgang ‘ON’, wijst daarop.

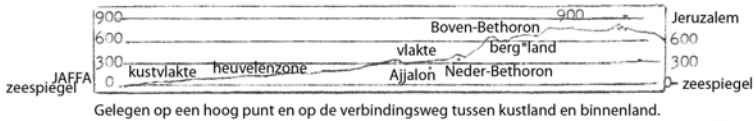
Die uitgang is in het Arabisch gewoonlijk weggevallen; zo is de naam veranderd in Beit-Oer.

- Het ene gedeelte heeft de bijnaam el-Foqa, d.i. het Hoge (Opper-Bethoron),
- het andere de bijnaam el-Tahta, het Lage (Neder-Bethoron).

- Boven-Bethoron ligt 16 km ten noordwesten van Jeruzalem.
- Beneden-Bethoron bijna 3 km verder naar het westen, aan de voet van de berg waarop Boven-Bethoron gelegen is.

Dus is Maria te Beneden-Bethoron, aan de voet van de berg, aangekomen. Te Boven-Bethoron heeft men in alle richtingen een wijds vergezicht.

De schets hieronder die een doorsnede is van het reliëf van de bodem van west naar oost toont ons in beeld aanschouwelijk het niveau van het dubbele Bethoron.

Gelegen op een hoog punt en op de verbindingsweg tussen kustland en binnenland; en versterkt door diepe ravijnen is Bethoron een stad van strategisch belang. Vandaar dat zij herhaaldelijk versterkt en herbouwd werd. Ook hadden er meerdere veldslagen van betekenis plaats.

Bekend zijn in de Bijbelse geschiedenis vooral twee overwinningen:

- die van Josuë op de verbonden Kanaänietische legers, die hals over kop langs de steile helling tussen de twee Bethorons in westelijke richting wegluchtten (Jos. 10, 11).
- De schitterende overwinning van Judas de Makkabeeër op de Syrische legers (1 Makk. 3, 16; 7, 39).

Het verschil van niveau tussen de twee halfsteden is 217 m.

Hoog-Bethoron telt er 617 m en Neder-Bethoron 400 m, zoals het schetsje hierboven grosso modo aantoont.

Bethoron was ook een levietenstad der Kehatieten (Jos. 21, 22).

Als grensstad behoort ze aan de stam Benjamin toe (Jos. 1, 13).

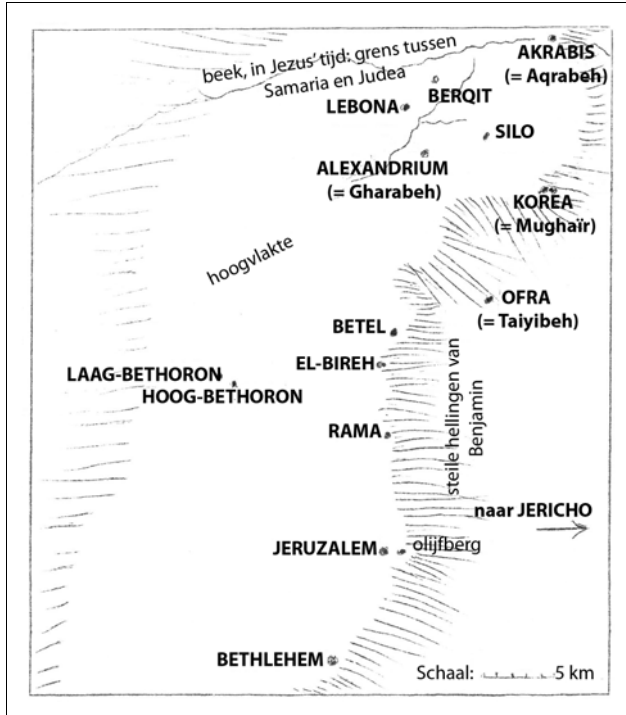
Onze zienster vermeldt de vruchtbaarheid van Beneden-Bethoron.

De onderzoeker Guérin zegt erover: "Rondom de huizen op de nog al steile heuvelhellingen strekken zich vruchtbare tuinen uit, die met granaat-, olijf- en vijgenbomen beplant zijn." (Judée, I, 338).

Dit geldt ook voor Boven-Bethoron.

Het kleine schetsje hierboven laat ook vermoeden van welk punt de kleine Maria het eerst Jeruzalem zou zien. De doorsnede is getrokken van Jaffa zuidoostwaarts naar Jeruzalem. De lijn passeert naast Bethoron en nebi Samwil (= profeet Samuel). De oude naam dezer plaats is onbekend.

De kruisvaarders noemden dit hoogtepunt (niveau 895 m) 'Montjoie', 'vreugdeberg', wegens de grote vreugde die hen vervulde, wanneer zij van op die top Jeruzalem, het doel van hun onderneming, voor de eerste maal ontwaarden.

Op de weg naar deze stad heb ik hen over een rivier zien gaan, die zich naar het westen richt en uitmondt in de zee in de streek waar Petrus na de nederdaling van de H. Geest gepredikt heeft (nl. Joppe; Hand. 9, 36-43).

Bij Bethoron werden grote veldslagen geleverd; ik heb ze gezien, maar naderhand zijn de omstandigheden ervan mij weer uit het geheugen gegaan.

Te Bethoron waren zij ongeveer nog 2 uren van een punt op de grote weg, waar men reeds Jeruzalem kon zien. Ik hoorde ook de naam noemen van die grote weg of van die plaats, doch ik kan mij hem niet meer met zekerheid herinneren. Bethoron is een belangrijke plaats, een levietenstad. Hier groeien zeer schone, grote druiven en nog veel andere vruchten.

Hier beleefden allen een ware feestvreugde aan de kleine Maria. Men bracht haar met de overige kinderen in een grote zaal, waar men haar op een verheven overhemelde zetel als op een klein troontje plaats deed nemen. Nu stelden de leraar en ook andere aanwezigen haar opnieuw allerlei vragen en zetten haar kransjes op het hoofd. Allen stonden verbaasd over haar verstandige antwoorden.

Ik hoorde ook spreken over de schranderheid van een andere maagd, die, kortelings uit de tempelschool naar huis terugkerend, hier was doorgereisd. Zij heette Suzanna (zie fasc. 10, geheel nr. 260), en heeft zich later bij de heilige vrouwen, die zich aan de dienst van Jezus wijdden, aangesloten. Maria kwam haar plaats innemen, want het getal plaatsen voor meisjes in de tempel was beperkt. Suzanna verliet de tempel op vijftienjarige leeftijd; zij was dus nagenoeg 11 jaren ouder dan Maria. Moeder Anna heeft eveneens haar opvoeding in de tempel genoten, doch pas als kind van 5 jaren was zij erheen gekomen (fasc. 1, nr. 11).

De lieve kleine Maria was opgetogen van blijdschap, nu zij zich reeds zo dicht bij de tempel wist, en ik zag dat Joakim haar onder tranen aan zijn hart drukte en zegde: “Lief kind, ik zal je wel nooit meer weerzien.”

Er was een maaltijd bereid en terwijl allen aan tafel lagen, zag ik Maria vrolijk en liefvallig heen en weer gaan en hoe zij zich herhaaldelijk tegen de zijde van haar moeder aanvlijde, of, achter haar staande, haar armpjes om haar hals sloeg.

(Verhaald op 6 november 1821)

Op 6 november verhaalde K.E.:

Heden zeer vroeg heb ik het heilig gezelschap zich van Bethoron op weg naar Jeruzalem zien begeven. Alle aanwezige familieleden met hun kinderen en ook hun gastheren trokken mee. Zij hadden kledingstukken en vruchten als geschenk voor het kind mee. Het schijnt mij een echt feest te zullen worden in Jeruzalem.

Ik kwam de juiste leeftijd van Maria te weten: zij was nl. 3 jaren en 3 maanden oud. Zij had echter de grootte van een 5- à 6-jarig meisje bij ons (zie fasc. 20, nr. 891, voetnoot 450).

De reizigers zijn op heel hun tocht niet over Oezzen-Seëra, noch over Gofna gereisd, waar zij nochtans bekenden hadden, maar door het gewest van die steden¹³⁶.

¹³⁶ **Oezzen-Seëra en Gofna.** – In beide plaatsen woonden verwanten.

Jezus zal er later ook komen.

- De eerste naam 'Oezzen-Seëra' wordt in het Latijn samengetrokken en weergegeven door 'Ozensara'. De stad is te vereenzelvigen met het tegenwoordige 'Ghoessaneh', 17 km ten noorden van Laag-Bethoron en 32 km recht ten oosten van Jaffa. 'Ghoessaneh' is de Arabische vorm van 'Oezzen'.
- Gofna heeft tot heden zijn naam bewaard. Met zijn Arabische vorm bestaat hij voort in 'Djifneh', 20 km ten noorden van Jeruzalem.

Tussenblad met uitleg van het kaartje

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.

2. Veemarkt of poortplein.

3. Schaapsvijver.

4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een paleis van Herodes Antipas.

5. Kontreskarpe of rotsmuur.

6. Vismarkt.

7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.

9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.

10. Trap.

11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.

12. Huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.

13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

De bovenste helft van het kaartje dient tot opheldering van de weg die Maria volgde bij haar inkomst in de stad.

Meer links ziet men ook de weg die de H. Driekoningen volgden.

Uiterst rechts het toneel van de aanvang van Jezus' lijden. De nachtelijke taferelen van dat lijden verliepen in het zuidelijk gedeelte van de stad. Bij het verhaal daarvan zullen wij nog dit, maar ook nog andere schetsen plaatsen.

In Maria's kindertijd was het Tempelplein nog niet noordwaarts tot de vijver (3) en tot de rotsbank Baris (7-8) uitgebreid. Die bank was een vesting of fort op zichzelf en aan haar oost-, noord- en westkant was een 70 m brede rotsgracht. De weg die van de schaapspoort kwam, volgde die weg en draaide om de rots Baris heen en liep daar bijgevolg tussen twee rotswanden.

Herodes breidde het Tempelplein naar het noorden, tot tegen die bank en de vijver uit. Zo ook verruimde hij de vesting aan de noordkant en vulde die gracht met een kazerne, gebouwen en pleinen aan de noordkant van cijfer 7.

Op de oostkant van de rotsbank richtte hij zijn paleis in, dat aan de noordkant een voorplein had met nog meer noordelijk het forum. De weg bleef dwars door deze burg, Antonia genaamd, lopen, maar kon als privaatweg afgesloten worden. Wij geven later een nauwkeurig plan daarvan.

Nu de verklaring van enige getallen. De hoge getallen verwijzen naar de nummers van K. Emmericks verhalen waarin die wegen vermeld zijn. Hier zijn wij bezig met de aankomst van Maria en verklaren dus alleen de lage getallen in het noordelijk deel.

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort. Binnen geeft ze uit op de
2. Veemarkt of poortplein, dat ten zuiden begrensd is door de
3. Schaapsvijver, waar de lammeren een eerste maal grof gewassen of gereinigd werden. Nu is die vijver gevuld en onder een speelplein begraven. In Maria's kindertijd grensde hij nog niet aan het Tempelplein, dat Herodes later tot hier uitbreidde.

4. Is de verticale, loodrechte, 6 m hoge rotswand van de burcht Baris. Hogerop duidt een andere 4 ongeveer de ligging aan van een paleis van Herodes Antipas.

De Herodespoort in de noordelijke muur schijnt er nog een herinnering aan te bevatten.

5. Kontreskarpe of rotsmuur aan de overkant van de 70 m brede rotsgracht. Deze gracht werd door de uitbreiding van de burg gevuld met de kazerne van de burcht Antonia.
6. Vismarkt met een huis van verwanten, waar Maria komt.
7. Burcht Antonia op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.
8. Op de oosthelft van de rotsbank paleis van Pilatus, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen,
10. de trap nl. die Maria met vlugheid en zwierigheid besteeg zonder hulp
11. om de herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. een huis dat toebehoort aan Anna. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St. -Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Een priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Aankomst te Jeruzalem. – De stad. – De tempel.

Daar hier veel opmerkingen te maken zouden zijn, zullen wij enige woorden als uitleg, hier en daar, tussen haakjes plaatsen, om enige verwijzingen te vermijden.

(Verhaald op 6 november 1821)

62.

De zienster verhaalde in de avond van 6 november:

Ik heb deze middag de kleine Maria met heel haar gezelschap te Jeruzalem zien aankomen.

Jeruzalem is een eigenaardige stad. Men moet zich deze volstrekt niet voorstellen met een druk verkeer van mensen in de straten, zoals b.v. Parijs. Te Jeruzalem zijn meerdere steile of diepe valleien (in en rondom de stad), die achter stadsmuren omlopen, waar geen deur, geen venster op uitkomt, en waarachter de hooggelegen huizen naar de andere zijde (binnenkant) gekeerd zijn. Want de stad bestaat uit verscheidene wijken (zeker vijf), die, de een na de ander, door muren met mekaar verenigd werden. Zo werd telkens weer een nieuwe heuvel bij de stad gevoegd, terwijl niettemin de oude muren tussen de verschillende wijken behouden bleven.

(De kern van Jeruzalem is geweest het kleine heuveltje ten zuiden van de Tempelberg (of -plein) waarvan het een verlenging is. Salomon voegde er de eerste westelijke heuvel bij, die hij met een muur versterkte, enz.

Zie het kaartje op vorige bladzijde.

Dit kaartje zal zonder verdere uitleg meerdere bijzonderheden ophelderen, o.m. de richting van de weg die Maria met haar gezelschap volgde bij haar intrede in de stad en opdracht in de tempel).

Hier en daar is over die dalen een hoge, vaste, stenen brug gebouwd¹³⁷. De huizen zijn gewoonlijk zo gebouwd, dat de woonvertrekken naar binnen gekeerd zijn en rondom een binnenhof liggen. Aan de straatzijde ziet men slechts een deur of ook nog wel een terras op de muur, boven (op het platte huisdak dat met een leuning afgezet is). Dit is de enige verbinding die de huizen met de straten hebben. Wanneer de bewoners niet op de markt moeten zijn of niet naar de tempel moeten gaan, blijven zij gewoonlijk binnen, hetzij op de binnenhoven, hetzij in huis.

In elk geval is het over 't algemeen in de straten van Jeruzalem tamelijk stil, behalve in de omgeving van markten en paleizen, waar het komen en gaan van vreemdelingen en soldaten meer leven brengt; daar ziet men dan ook meer mensen de huizen in- en uitgaan. Rome is feitelijk heel wat aangeneramer gelegen; het is er niet zo steil en benepen en er heerst een veel drukker verkeer in de straten. Op tijden dat het volk in de tempel vergaderd is, ligt de stad in de meeste wijken als uitgestorven. Doordat mensen binnenshuis leven en de wegen veelal door eenzame valleien lopen, kon ook Jezus dikwijls zo ongestoord met zijn leerlingen de stad doorkruisen.

¹³⁷ Bruggen. –

- Een verbond Ofel met de westelijke Sionheuvel.
- Twee de Tempelberg met de Weststad.
- Een zeer voorname, lange en sterke lag bij de zuidwesthoek van het Tempelplein en verbond de koninklijke zuilengang des tempels met de stad.
- Drie bruggen lagen over de Kedronbeek.

In de stad waren de bruggen monumentaal en liepen over valleien die toen veel dieper waren dan nu.

In 20 eeuwen is b.v. de Silo- of stadsvallei veel opgehoogd (cfr. 't H. Land, 1949, blz. 18).

De stad heeft ook geen overvloed van water¹³⁸. Men ziet op sommige plaatsen lange bouwwerken van bogen, waarover het rondgeleid wordt, en torens waarin het omhoog gepompt wordt. In de tempel waar veel water voor het wassen en reinigen van vaatwerk en gereedschappen nodig is, gaat men er zeer spaarzaam mee om. Het wordt door middel van grote pompen omhooggetrokken.

63.

Er zijn vele kooplieden in de stad; zij hebben meestendeels hun standplaatsen bij mekaar in de zuilengangen waarmee de markten (ook het Tempelplein) ombouwd zijn, en op de openbare pleinen, in lichte hutten. Niet ver van de Schaapspoort b.v. staan vele tenten van kooplieden die in juwelen en schitterende edelstenen en goud handel drijven¹³⁹. Hun tenten zijn rond, lichtgebouwd en geheel bruin alsof ze met pek of hars bestreken waren. Hoewel licht zijn ze toch vast en sterk. Daarin hebben zij hun huishouding; en van de ene zulke hut naar de andere zijn tenten gespannen, waarin hun waren uitgestald liggen.

De Tempelberg is aan de kant waar de helling zachter is, omgeven door meerdere straten van woningen achter dikke muren (of tegen

¹³⁸ Gebrek aan water in Jeruzalem. – Zijn enige bron is Gihon. Deze mondt door een rotskanaal, ook op ons kaartje aangegeven, uit in de vijver Siloë. Het water wordt opgepompt en noordwaarts geleid. Dit bleef onvoldoende om het waterprobleem op te lossen. Vandaar dat men water aanbracht langs lange en kostbare waterleidingen uit het zuiden.

¹³⁹ Dit komt overeen met Neh. 3, 30-31, volgens welke bijbelpassage de goudsmeden en kooplieden woonden in de buurt van de Schaapspoort.

Meistermann bepaalt nader: tussen het toenmalig Tempelplein en de burcht Baris, later Antonia (en de Schaapsvijver; Guide, 217).

Flavius Josephus verhaalt dat Cestius Gallus door de wijk Bezeta trok, daarna door de 'tentenwijk' (Scenopolis), die men zakenmarkt noemt, alles op zijn weg verwoestte en doorstootte naar de hoog-stad. Door tentenwijk bedoelt hij noodzakelijk de wijk van de kramers, die in tenten woonden, zoals K. zegt en hun zaken of waren in tenten uitgestald hadden.

rotswanden aangebouwd). De woningen (ook de straten ervoor) liggen alzo op terrassen boven elkaar (steeds hoger)¹⁴⁰.

Hier wonen deels priesters, deels ook de geringer tempeldienaren¹⁴¹, die het nederige werk verrichten, zoals groeven en putten ruimen¹⁴², waarin alle vuiligheid van het geslachtofferde vee terecht komt.

Aan de andere zijde (zij meent ten noorden) valt de Tempelberg zeer steil af¹⁴³, en is de vallei aldaar donker. Boven om de Tempelberg (of -plein) is ook nog een groene rand van tuintjes die aan de priesters toebehoren. Zelfs in Jezus' tijd werd nog steeds op sommige plaatsen van de tempel gebouwd. Dit lag nooit stil. In de Tempelberg zelf was veel erts, dat zij tijdens de bouw

¹⁴⁰ Bedoeld is de zuidkant, waar de Tempelberg overgaat in OFEL.

Deze heuvel daalt met terrassen af naar de zuid- en westkant. Tegen de verticale wanden zijn huizen aangebouwd en vóór die huizen loopt nog een smal straatje. Zo zijn de huizen opgestapeld langs de heuvelhelling, zoals nu nog de huizen in het dorp Silwan aan de overkant van de Kedronvallei.

In het noordgedeelte naast de Tempelberg is de heuvel effen; zijn niveau is daar 720 m. Hij daalt met terrassen af naar de zuidpunt, waar zijn niveau tot 650 m gedaald is. De huizen liggen erop tentoon gespreid.

¹⁴¹ Daar wonen priesters en onderhorige dienaren. – Dit wordt bevestigd door het schriftboek Nehemias, 3, 17-31. In vers 26 worden die dienaren Natineeën genoemd.

¹⁴² Putten ruimen. – In de schoot van de rots es-Sakrah is een ruime grot zonder afloop die niet anders gereinigd kon worden dan door ruiming. Menig geleerde is van mening dat het bloed der offerdieren, het pleng- en spelwater erin vloeide.

¹⁴³ Aan de noordkant is de Tempelberg steil. – Vóór de uitbreiding van het plein grensde hij ten noorden van de Gulden Poort aan een ravijn. De rots Baris eindigde naar die kant met een verticale val van 6 m. Bij de noordwesthoek van het toenmalig plein zitten thans de grondmuren 22 m diep in de grond. Dus voor de ophoging der vallei was de steilte daar groot.

uitgraafden en boven verwerkten¹⁴⁴. Ook waren er onder de tempel vele smeltplaatsen en gewelven.

Ik voor mij heb in de tempel nooit een geschikte plaats kunnen vinden om goed te bidden. Alles was er kolossaal dik, sterk en hoog. De vele binnenhoven zijn wel ruim, maar toch ook weer eng en duister, daar ze in beslag genomen zijn door allerlei toerusting en gestoelten (banken en verhogen), en als dat alles met volk gevuld is, wekt het in mij een zekere huivering en ik voel mij echt beklemd tussen die dikke, hoge muren en zuilen¹⁴⁵.

Ook het onophoudelijk slachten en het vele bloed maakt een akelige indruk op mij, laat het dan ook waar zijn dat de orde en zindelijkheid waarmee dat werk verricht wordt, alle beschrijving te boven gaat.

Ik geloof dat ik sedert lang alle gebouwen, wegen, trappen en gangen niet zo duidelijk gezien heb als vandaag; het is echter te veel om alles nauwkeurig te kunnen beschrijven.

¹⁴⁴ Ertsmijn. – De steengroeven in of onder de heuvel Bezeta verlengen zich met gangen (800 m ver) tot diep in de Tempelberg (D.B. Carr., k. 320).

Die gangen zijn geen eigenlijke steengroeven, het zijn dus die mijnen waar men speciale aarde uit graafde. Dit is misschien het begin geweest van de vele gangen, soms vrij breed, en zalen of gewelven die in de Tempelberg zijn.

Zie wat daarover reeds gezegd is in fasc. 1, nr. 28, voetnoot 57.

¹⁴⁵ Gehinderd door de geweldige zuilen, enz. – Een toerist beschrijft dezelfde indruk die hij in Egypte onderging bij het bezichtigen van een oude tempel te Karnak:

“Op een oppervlak van 103 m bij 52 m staan 134 kolommen, die door hun groot getal de ruimte dooddrukken ...

De sfeer is zo beklemmend dat je lichter ademt, als een dwarsgang even uitzicht biedt op de wereld

Voorbij die uitgang wordt je opnieuw bevangen door een gevoel van ontzaglijke eenzaamheid.”

(Hier zal de beste uitleg het kaartje zijn vóór nr. 62. Daar duidt een puntlijn de weg aan die door Maria en haar gezelschap gevolgd wordt.

Ook de cijfers verwijzen naar het kaartje, behalve 5 waarbij dan een A geplaatst is).

De reizigers met de kleine Maria benaderden de stad aan haar noordkant, doch zij traden er aan die kant niet binnen. Op een plaats waar men reeds de tuinen en paleizen van de stad bereikte, maakten zij een omweg om de stad aan haar oostkant en trokken door een deel van het dal van Josafat (Kedronvallei).

Hier lieten zij de Olijfberg en de weg naar Betanië links en trokken de stad binnen door de Schaapspoort (op kaartje cijfer 1), die naar de veemarkt leidt (2). Bij deze poort ligt een vijver (3), waarin de offerschape een eerste maal een voorlopige, grove reiniging ondergaan. Dit is echter niet de vijver Bethesda¹⁴⁶. De stoet wendde zich na enige tijd weer rechts en zij kwamen door muren door (tussen 4 en 5), als in een ander stadsgedeelte.

Ook trokken zij nog in de stad door een lang dal (de latere lijdensweg van Christus), op welke ene zijde zich de hooggelegen muren van een hoger stadsgedeelte (Bezeta) verhieven. Zo gingen zij nu naar de westkant van de stad toe, (dan zuidwaarts door de stadvallei en kwamen) in de wijk van de Vismarkt (6), waar zich het vaderlijk huis van Zakarias van Hebron bevond. Dit was door een zeer oud man bewoond, die, naar ik meen, een broer van Zakarias' vader was. Hier nam Zakarias zijn intrek, telkens als de beurt aan hem was om dienst te doen in de tempel. Ook nu was hij juist in de stad; zijn diensttijd was zo even geëindigd, maar hij had er nog enige dagen willen blijven om de opneming van Maria in de tempel bij te wonen. Op het ogenblik van de aankomst van de groep was hij evenwel

¹⁴⁶ Lange tijd en speciaal in K. 's tijd heeft men die Schaapsvijver (3) voor de vijver Bethesda gehouden. Vandaar dat K. dit hier ontkent.

afwezig. In het huis waren ook nog verscheidene familieleden met hun kinderen uit de gewesten van Bethlehem en Hebron, b.v. twee dochters van een zuster van Elisabet, die zelve niet gekomen was.

Nu trokken al dezen met vele jonge meisjes, die kransen en twijgen droegen, de naderende stoet een goed eind ver op de weg van de vallei (stadsvallei) feestelijk tegemoet. Zij ontvingen de aankomelingen met ware feestvreugde en brachten hen naar het vaderlijk huis van Zakarias, waar een echte grote feeststemming heerste. Er werd hun aanstonds een klein voorgerecht ter verwelkoming en verkwikking aangeboden, en men trof daarna de voorbereidselen om tezamen, in stoet gerangschikt, naar de feestherberg (11) in de nabijheid van de tempel te trekken.

Joakims offervee was reeds te voren uit de omgeving van de veemarkt (2) naar stallen in de nabijheid van de herberg gebracht. Nu kwam ook Zakarias aan, om de stoet uit zijn vaderlijke woning naar de feestherberg af te halen.

65.

Maria werd nu in haar tweede feestkostuum en in haar hemelsblauw manteltje gestoken. Men rangschikte zich als in processie. Zakarias ging met Joakim en Anna voorop; dan volgde Maria, omgeven door vier in het wit geklede meisjes; de overige kinderen en familieleden vormden het einde van de stoet.

Zij trokken door verschillende straten in de noordoostelijke richting naar de hoek van de Tempelberg (rots Daris; later pretorium van Pilatus) en kwamen dan voorbij het paleis van Herodes en waar later Pilatus zou wonen.

Dan lieten zij de burg Antonia (7-8, zelfde gebouw) achter zich. Dit is een vesting en groot gebouw bij de noordwesthoek van de tempel. Aan een hoge muur gekomen (10, de kontreskarp van de vestinggracht), moesten zij vele trappen beklimmen (een trap in de rotswand). De kleine Maria besteeg ze vreugdig en gezwind,

geheel alleen¹⁴⁷; men wilde haar helpen en leiden, doch zij wees alle hulp van de hand. Allen bewonderden haar.

Het huis waarin zij hun intrek namen, was een feestherberg (11), die niet ver van de veemarkt lag (2). Er lagen vier zulke herbergen rond de tempel. Zakarias had deze voor hen gehoord. Het was een uitgestrekt gebouw, bestaande uit vier gangen rondom een groot binnenplein. In de gangen waren slaapplekken ingericht en stonden er lange, lage tafels¹⁴⁸.

Tot de herberg behoorde ook een ruime zaal met een haard om te koken. Het binnenhof, waar Joakims offerdieren gestald waren, lag daar heel dicht bij. Aan twee zijden van dit gebouw woonden tempeldienaren, die met het onderzoek van de offerdieren belast waren.

Toen de stoet de herberg binnengetrokken was, werden aan allen als aan gasten de voeten gewassen, aan de mannen door mannen, aan de vrouwen door vrouwen.

Zij traden vervolgens in een zaal; hier hing in het midden een grote, meer-armige lamp van de zoldering neer boven een groot

¹⁴⁷ De zienster zal verder nog die opmerking maken; ze is zeer mooi en zielkundig juist. Die vurigheid is het uitwerksel van de genade. Als deze ons draagt of voortstuwt, valt niets ons moeilijk of we beminnen de moeite.

In de geschiedenis van Lourdes zien wij hetzelfde bij Bernadette: "Boven op Massabielle gekomen, snelde Bernadette naar beneden; ze vloog vooruit als een pijl", getuigt haar zuster Antoinette, "terwijl wij, bijna zittend, voetje voor voetje, steunend waar wij konden, de rots afgleden." (Leven, door Rothof, 49).

Een ander keer snelde zij vanop de Massabielle vooruit alsof ze vleugels had gekregen; in één wip was ze hij de grot (blz. 54). Het bevel van Onze-Lieve-Vrouw om uit boetvaardigheid op de steile rots omhoog te kruipen, voerde zij met de grootste lenigheid uit.' (blz. 55).

Zo ook hier Maria zelf.

¹⁴⁸ Hier is in weinige woorden een oosterse herberg beschreven, waarover wij bij gelegenheid, evenals over oosterse huizen, eens iets méér zullen zeggen.

metalen bekken, dat vol water was en van hengsels voorzien was. Hieraan wasten allen hun aangezicht en handen.

Na het lastdier van Joakim ontladen te hebben, bracht een dienstknecht het op stal. Joakim, die zich als offeraar had aangemeld, volgde de tempeldienaars naar het nabijgelegen hof, waar zij zijn offervee bezichtigden¹⁴⁹.

Joakim en Anna begaven zich vervolgens met de kleine Maria naar een hogerop gelegen priesterwoning (13). Ook nu weer snelde Maria, als door haar inwendige geest gedreven en gedragen, de trappen op met vaste stap en wonderbare moed (zie nr. 65, voetnoot 147).

Twee priesters in dit huis, een hoogbejaard en een jonger man, heetten hen vriendelijk welkom; zij hadden allebei het examen van Maria te Nazareth bijgewoond en wachtten hier nu op hun komst.

Nadat zij over de reis en de aanstaande plechtigheid der opdracht enige woorden gewisseld hadden, lieten zij één van de tempelvrouwen ontbieden; het was een bejaarde weduwe, aan wier zorgen het kind zou worden toevertrouwd. Zij woonde met andere dergelijke vrouwen in de nabijheid van de tempel¹⁵⁰ waar zij allerlei vrouwenarbeid verrichtten en zich aan de opvoeding van de tempelmaagden wijdden. Hun verblijf lag iets verder van de tempel af, dan de onmiddellijk ertegen aangebouwde zijzalen; hierin waren ook de bidcellen van de vrouwen en van de tempelmeisjes ingericht. Uit deze cellen konden zij, zonder zelf gezien te worden, in het heiligdom neerzien.

¹⁴⁹ Een offerdier mocht geen enkel gebrek hebben. De wetleraren hadden een lijst opgemaakt van 23 gebreken, die, ieder op zichzelf, een offerdier ongeschikt maakten voor het offer. De afgekeurde dieren behoorden even goed als de goedgekeurde aan de Heer. Daarom worden Joakims afgekeurde dieren spoedig naar de veemarkt geleid om ze, ten bate van de tempel of de armen, te gelde te maken.

¹⁵⁰ Het verblijf van de vrouwen is aan de noordkant van de eigenlijke tempel, terwijl de bidcellen aan drie kanten tegen de tempel aangebouwd zijn.

De aankomende tempelvrouw was zo geheel in haar klederen gehuld, dat men ternauwernood iets van haar aangezicht zag¹⁵¹. De priesters en de ouders stelden haar de kleine Maria voor als haar toekomstige leerlinge en pleegkind. Zij was statig vriendelijk en het kind legde aan zijn kant op bescheiden wijze ernst, ootmoed en eerbied aan de dag; zij maakten de matrone (= deftige, enigszins bejaarde gehuwde vrouw of weduwe; een eerwaardige getrouwde of getrouwd geweest zijnde vrouw, van rijpe leeftijd) bekend met de persoon van Maria en bespraken nog het een en ander met haar betreffende de opdracht van het kind.

De matrona daalde met hen af naar de feestherberg en nam daar een pak goed in ontvangst van de uitzet van het kind. Hiermee keerde zij dan terug om alles in het voor Maria bestemde verblijf in gereedheid te brengen.

66.

De vrienden die de stoet uit Zakarias' vaderlijk huis hadden vergezeld, keerden naar dit huis terug. Slechts de verwanten, die met Anna, Joakim en Maria naar Jeruzalem meegekomen waren, bleven in de door Zakarias gehuurde herberg. De vrouwen troffen nu maatregelen en brachten alles in gereedheid voor een grote feestmaaltijd op de volgende dag.

¹⁵¹ Ternauwernood zag men iets van haar aangezicht. – Dit gebruik van vrouwen om zich geheel in te sluiëren is tot heden bij de mohammedaanse vrouwen blijven bestaan. Het werd door de koran geratificeerd of verplichtend gemaakt. Op straat en in het openbaar dragen zij voor hun aangezicht een sluiër die slechts de ogenstreek zichtbaar laat. Soms een lap met twee kijkgaten.

“In Perzië slaan de voorname en eerbare vrouwen die de straat op moeten, 4 dikke sluiers om en wikkelen zich bovendien ook soms in een zeer lang laken of lichte wollen stof (wikkeldoek) vanaf hun muts tot aan de hielen. Dan kunnen ze maar met kleine stappen vooruit. Met daaronder een wijd kleed gelijken zij aan wandelende tonnen’, zegt een auteur. “Ongesluierd komen slechts lichtekooien op straat.”

(cfr. Géogr. univ., VI, 130; De Géramb, I, 54, 74; Dapper, Perzië, 106; Leroux 35; 50; enz.)

(Verhaald op 7 november 1821)

Op 7 november verhaalde de zienster:

Ik heb heden de gehele dag doorgebracht in de beschouwing van de voorbereidselen tot Joakims offer en tot Maria's opdracht in de tempel. Joakim en enige andere mannen begaven zich met het offervee reeds vroeg naar de tempel. Eer zij binnentraden werden de dieren nogmaals door priesters bezichtigd. Nog enkele daarvan werden afgekeurd en onmiddellijk naar de veemarkt in de stad gedreven. Het goedgekeurde en aangenomen vee dreef men in de slachtplaats en ik zag daar vele handelingen geschieden, die ik niet meer in hun juiste volgorde kan verhalen¹⁵².

¹⁵² "Ik zag vele handelingen", zegt K. – Zij beschrijft er enige, die zij nauwkeurig gezien heeft en weergeeft.

Een bijbelgeleerde beschrijft als volgt een offerande aan het altaar: "Tot de slachtinstallatie aan de noordkant van het brandoffer altaar behoorden kolommen die boven van ringen voorzien waren om de dieren eraan vast te binden; tafels, schalen, waterbekkens, bloedkommen en vleeschotels. De offeraar bracht zelf zijn offergave aan.

Naar het westen gekeerd legde hij zijn handen op de kop van het offerdier, om het zodoende figuurlijk met zijn zonden die hij verafschuwde, te beladen. Het bloed werd door de priesters in zilveren schalen opgevangen. Bij alles werd een grote netheid in acht genomen.

Het bloed was het voornaamste bestanddeel van het offer, daar het als de zetel van het leven beschouwd werd, dat geofferd moest worden. Met het bloed werden sommige rituele handelingen verricht op en aan het altaar; het overschot werd uitgegoten in een riool aan de zuidvoet van het altaar; het vloeyde van daar in een ondergronds kanaal naar de Kedronvallei, of in een put, waaruit het door tempeldienaren weggeruimd werd.

Na de rituele handelingen werd het dier gevild, in stukken gehouden, gescheiden en verdeeld.

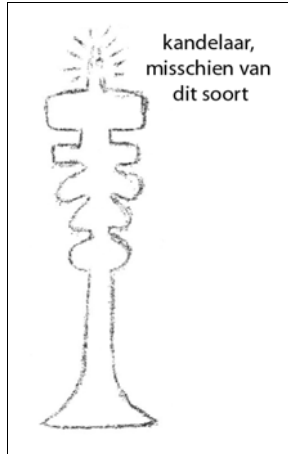
- Een deel, behalve bij de brandoffers, werd gegeten,
- een deel geofferd.

Al die delen werden met een zekere plechtigheid door de priesters naar de hun bestemde plaats gebracht, naar gelang ze genut of op het altaar door verbranding geofferd moesten worden. Het eetbare deel werd genuttigd door de offeraar en door de priesters of levieten."

Ik herinner me nog dat Joakim aan ieder offerdier, vóór het geslacht werd, de hand op de kop moest leggen (cfr. Lev. 7, 29-30). Het bloed moest hij opvangen in een bekken en ook nog sommige andere delen in ontvangst nemen. Er stonden daar allerhande zuilen, tafels, schalen en vaten, waarop alles in stukken gesneden, verdeeld en gerangschikt werd. Het schuim van het bloed werd verwijderd; het vet, de milt en de lever werden afgezonderd. Ook werd alles gezouten. De ingewanden van de lammeren werden gereinigd, ergens mee opgevuld en terug in het lichaam geplaatst, zodat het weer een geheel lam scheen te zijn. De poten van de dieren werden alle kruisgewijs gebonden. Een aanzienlijk gedeelte van het vlees werd naar een ander hof bij de tempelmaagden gebracht, die er iets aan te verrichten hadden. Waarschijnlijk moesten zij het voor zichzelf of voor de priesters etensklaar maken. Dit alles geschiedde met een ongelooflijke vaardigheid en orde. De priesters en levieten kwamen en gingen altijd twee en twee, en bij deze zo verscheiden en ingewikkelde arbeid verliep alles met de grootste regelmaat en vlotheid. De voor het offer bestemde stukken, die men zoutte, bleven tot de volgende dag liggen en werden eerst dan werkelijk geofferd.

In de herberg werd heden een feest met een maaltijd gevierd. Met de kinderen meegerekend waren er in het geheel wel 100 deelnemers. Het getal meisjes van verschillende leeftijd beliep op zijn minst 24; ik zag daar o.m. Serafia, die na Jezus' dood Veronika genoemd werd; zij was nu reeds tamelijk groot en kon 10 of 12 jaar oud zijn.

De meisjes vlochten kransen en bloemslingers voor Maria en haar begeleidertjes en versierden ook zeven kaarsen of fakkels. Dit waren als skeptervormige kandelaars zonder voet of onderstel en boven laaide een vlam, doch ik kan niet meer zeggen of ze gevoed werd met olie of was of een andere brandstof.

Gedurende het feest kwamen en gingen meerdere priesters en levieten de herberg in en uit. Zij namen ook deel aan de maaltijd.

Toen zij hun verwondering te kennen gaven over de menigvuldige, zo royale offergaven van Joakim, antwoordde deze dat hij zich nu naar vermogen dankbaar wilde betonen jegens God, die in zijn barmhartigheid de smaad van hem had weggenomen, die men hem in de tempel had aangedaan, toen zijn offer afgewezen was en die ook zijn smeken (om het kind der belofte) had verhoord.

Heden zag ik ook nog de kleine Maria met de overige meisjes in de omgeving der herberg een wandeling doen. Veel andere bijzonderheden ben ik vergeten.

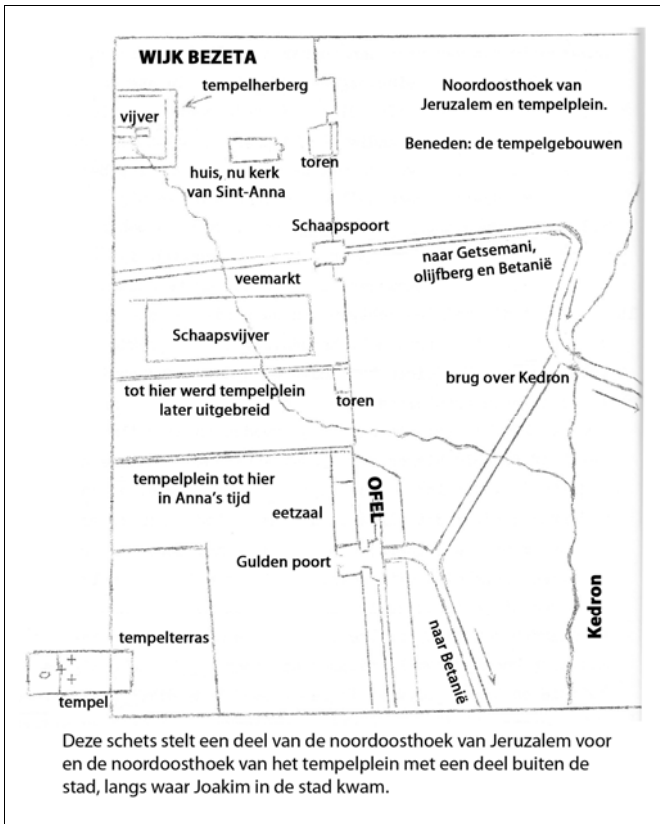
Nadere en naaste voorbereiding tot de komst van de Emmanuel (vervolg)

Intrede en Opdracht van Maria in de tempel. (Verhaald op 8 november 1821)

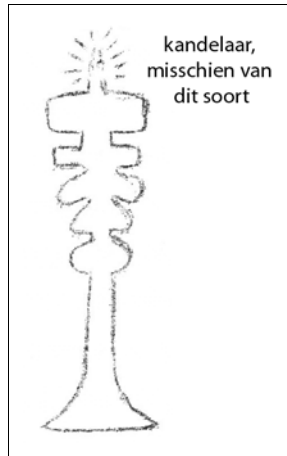
67.

Op 8 november 1821 verhaalde Katarina:

Joakim begaf zich heden met Zakarias en de andere mannen reeds vroeger naar de tempel.

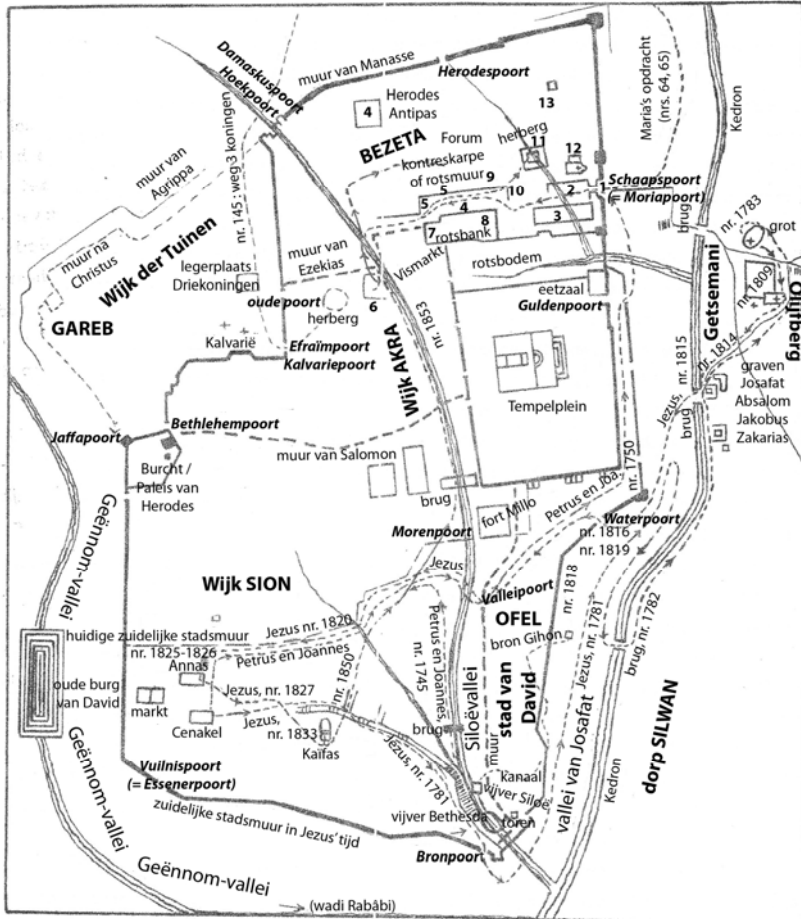

Daarna werd ook de kleine Maria door moeder Anna in een feestelijke stoet erheen geleid. Anna en haar oudste dochter Maria Heli, die haar dochtertje Maria van Kleofas bij zich had, openden de stoet. Op hen volgde Maria, het heilige kind in zijn hemelsblauw kleedje en manteltje, en opgesmukt met kransjes om armen en hals. In de hand droeg zij de met bloemen omwonden kaars of kandelaar.

Aan elke zijde schreden drie meisjes met op gelijke wijze versierde fakkels; hun witte kleedjes waren met goud geborduurd. Ook deze droegen lichtblauwe manteltjes; zij waren eveneens met kransen om armen en hals getooid en met bloemslingers omhangen. Hierop volgden de overige meisjes en dochters, allemaal feestelijk doch verschillend gekleed, maar alle droegen een manteltje; de overige vrouwen sloten de stoet.

Van de feestherberg uit, konden zij niet recht naar de tempel; zij moesten langs een omweg door verschillende straten trekken (zie kaartjes fasc. 1, nr. 18 en fasc. 2, vóór nr. 62; zie eveneens hiervoor en hierna).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazerne.

8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

De mensen beschouwden met vreugde die vreedzame optocht, waaraan vóór meerdere huizen grote eer bewezen werd. De verschijning van de kleine Maria maakte een diepe indruk: zij had iets onbeschrijfelijk heiligs en zielroerends over zich.

Toen de stoet voor de tempel aangekomen was, zag ik vele tempelbedienden in de weer om met verenigde krachten een buitengewoon grote, zware, goudkleurig schitterende poort te openen; er waren allerlei koppen, druiventrossen en bosjes korenaren op afgebeeld; het was de gouden poort en de stoet ging er door¹⁵³. Om ze te bereiken moest men 15 treden beklimmen. Of deze trap stoepen had, weet ik niet meer.

¹⁵³ Die poort was mooi versierd en droeg daarom de naam van prachtige poort: 'óraia', zonder daarom de schone poort uit Handelingen der Apostelen te zijn.

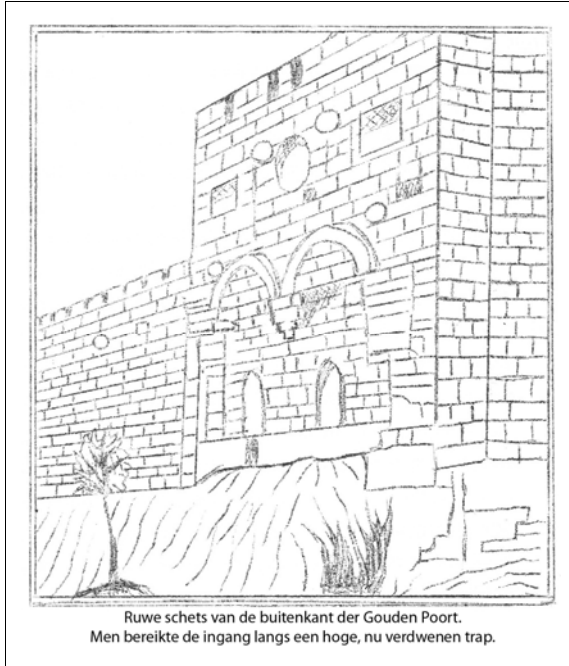
Misschien was ze ook van brons en verguld, vanwaar haar naam 'Gulden Poort'; ze was derhalve zwaar.

Om ze te bereiken moest men uit het Kedrondal opstijgen. Uit de bodemgesteldheid (zie schets) blijkt dat ze door een aanzienlijke trap voorafgegaan was. Omstreeks 600 heeft ze een herstelling ondergaan, maar veel van de oude poort is er nog in bewaard. Vele eeuwen geleden hebben de muselmannen ze toegemetseld en zij blijven ze dichthouden uit een bijgelovige vrees die nu ijdel gebleken is.

De ruimte binnen de poort was gewelfd: "een lange boog", zegt de zienster.

Daarnaast, aan de noordkant, dus rechts als men binnentrad, was een soort kapel, nl. ruime eetzaal, waar de heilige offerspijzen genuttigd werden. Het is dezelfde eetzaal (Cenakel) die genoemd is in Neh. 3, 30, als gelegen op de noordoosthoek van het toenmalige (nog niet uitgebreide) Tempelplein. Wellicht vulde ze geheel de afstand tussen de poort en de hoek.

"De zaal was verheven", zegt K. "Ze was aanzienlijk hoger dan het gelijkvloers van de poort. Deze ligt hoog ten aanzien van het Kedrondal, maar nog laag ten aanzien van het Tempelplein. Uit dit plein daalt men er in af met 24 treden. Vanuit of liever van onder de poort kon men het Tempelplein bereiken langs twee langzaam opstijgende ondergrondse gangen. Van hieruit vertrok Anna om in een gang en zaal Joakim te ontmoeten."

Men wilde ook hier de kleine Maria een helpende hand bieden, doch zij wees alle hulp af. Zonder te struikelen vloog zij in allerijl en vol vreugdige geestdrift de trappen op; zij waren er allen door ontroerd.

Onder de poort werden zij verwelkomd door Zakarias, Joakim en enige priesters die hen onder de poort rechts in enige hallen of hooggelegen zalen brachten (zie de kaartjes); hier werd in één daarvan een maaltijd opgediend. De poort was een lange boog of gewelf (poortgebouw) en hier werd de stoet ontbonden. Een deel der vrouwen en kinderen begaven zich naar het vrouwenvoorhof,

dat een plaats van gebed is. Joakim en Zakarias echter gingen offeren¹⁵⁴.

In een van de zalen onderwierpen de priesters de kleine Maria aan een nieuwe ondervraging, en, nadat zij vol verbazing over de wijsheid van het kind heengegaan waren, deed Anna het zijn derde en prachtigste, feestelijkste stel klederen aan, met het daartoe behorende manteltje, sluier en kroontje, die ik bij de plechtigheid in Anna's huis reeds beschreef¹⁵⁵.

Ondertussen was Joakim met de priesters gaan offeren. Hij ontving vuur uit een bepaalde plaats (deze plaats werd later door de rabbijnen kamer van het vuur of van de vuursprankel genoemd) en hij stond tussen twee priesters in de nabijheid van het altaar.

Op het ogenblik ben ik te ziek en door stoornis te zeer in de war om het hele verloop van het offer in volgorde te kunnen vertellen. Wat me bijbleef is het volgende.

Men kon slechts van drie kanten tot bij het altaar komen (niet van het westen, waar zich de tempel verhief). De toebeide offerstukken werden niet op een enkele plaats gelegd, doch rondom op meerdere plaatsen. Men kon aan de drie kanten platen uit het altaar trekken, om daarop te leggen wat naar het midden toe geschoven moest worden, want het was te ver om met de armen tot daar te kunnen reiken. Aan de vier hoeken van het

¹⁵⁴ Joakim gaat offeren in het voorhof van Israël en van de priesters. Daar was het brandofferaltaar. Leken konden tot op een zekere afstand aan drie zijden naderen, niet ten westen, waar de tempel stond.

¹⁵⁵ Hier plaatst Brentano de nota die wij reeds vermeldden in fasc. 2, nr. 57, voetnoot 117.

“Het is opmerkenswaard”, zegt hij, “dat ook de Verbondstabernakel 3 bedekkingen had, waarvan het binnenste en prachtigste blauw en rood was. Maar boven die 3 bedekkingen had hij er nog ene van grover stoffe.

Zo had ook Maria, in wie de Tabernakel zijn vervulling vond, buiten de boven beschreven drie stellen feestklederen, nog een wekedaags kleed.”

Zie hiervoor Ex. 26, 1-14.

altaar stonden holle, metalen zuiltjes; hierop rustten een soort van schoorstenen; ze waren van dun koper en geleken op wijde trechters die boven eindigden met buizen, die naar de buitenkant hoornvormig gebogen waren; zo vloog de rook op die plaatsen boven de hoofden van de offerende priesters weg.

Terwijl Joakims offer reeds aan het opbranden was, kwam Anna met haar feestelijk uitgedoste kleine Maria en met haar begeleidertjes in het vrouwenvoorhof aan, dat de eigen plaats van de vrouwen in de tempel was. Dit voorhof was van het ander voorhof, waar zich het brandofferaltaar bevond, gescheiden door een muur, waarop zich boven een traliewerk (leuning of borstwering) verhief¹⁵⁶.

In het midden van die muur was toch een poort. De standplaats van de vrouwen stijgt vanaf die scheidsmuur naar achteren langzaam schuin omhoog, zodat wel niet alle, maar toch de verst achteruitstaande mensen iets van het offeraltaar konden zien. Wanneer de poort in de tussenmuur openstond, kon een deel van de vrouwen ook door deze poort naar het altaar zien. Maria en de overige meisjes stonden vóór Anna; de overige verwante vrouwen hadden dicht bij die poort plaats genomen. Op een voorbehouden plaats stond een groep in het wit geklede tempelknappen, die op fluiten en harpen speelden¹⁵⁷.

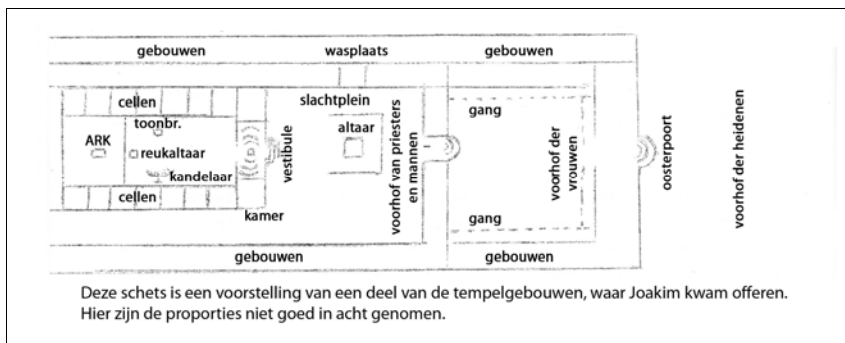
¹⁵⁶ Vanop het voorhof der vrouwen keek men tegen een blinde muur, doch tegen de achterkant zullen bijgebouwen of kamers aangeleund hebben. Daar wij hier echter nog met de oude tempel te doen hebben, is dit punt, gelijk ook het achterwaarts klimmen van de bodem niet controleerbaar. De tralies op de muur zijn de borstwering waarmee alle platformen van gebouwen, volgens een wetvoorschrift, voorzien moesten zijn.

¹⁵⁷ Tempelknappen in het wit. – Volgens I Par. 15, 27 en II Par. 5, 12 en volgens Flavius Josephus droegen de zangers een fijn witlinnen tuniek, zoals de priesters; zij beschikten over een voorbehouden ruimte op een verhoog in het voorhof van de priesters en over de stoep vóór de grote tussenpoort in het voorhof der vrouwen.

Bij en onder die poort geschieden allerlei handelingen die in de Wet voorzien zijn.

68.

Na het offer werd onder deze poort, waardoor men uit het vrouwenvoorhof in het brandoffer-altaar-voorhof kon zien, een verplaatsbaar, overdekt altaar of offertafel opgericht en een trap met enige treden geplaatst om er naar op te stijgen¹⁵⁸.

Zakarias en Joakim kwamen met een priester uit het voorhof van het brandofferaltaar tot deze altaartafel, waarvoor reeds een priester en twee levieten met rollen en schrijfbenodigdheden plaatsgenomen hadden.

Anna bracht nu de kleine Maria in haar pronkgewaad tot hen. De kleine meisjes die Maria begeleid hadden, hielden zich op enige afstand. Maria ging op de trappen neerknielen. Joakim en Anna legden hun handen op haar hoofd.

Zo zien wij ook hier plaats hebben de toewijding van Maria aan God en de tempeldienst.

¹⁵⁸ Nota van Brentano. – De offertafel werd onder dit poortgewelf opgeslagen, omdat de vrouwen niet verder mochten komen. Onder de boog van deze poort was Joakim in de onderaardse gang afgedaald, doch Anna was erin getreden aan het tegenovergestelde einde onder de Gouden Poort, om hem tegemoet te gaan.

De priester knipte nu enige haarlokjes af¹⁵⁹, die in een vuurpot verbrand werden. De ouders spraken ook een formule uit, waardoor zij hun kind opofferden en aan God toewijdden en hun woorden werden door de beide levieten opgeschreven.

Inmiddels zongen

- de meisjes de 44^e psalm: *eructavit cor meum verbum bonum*, en

Psalmen 44

Gebed van het verdrukte volk

1. Voor de koorleider. Van de Korachieten. Een leerdicht.
2. O God, met eigen oren hebben wij het gehoord, onze vaders verhaalden het ons: het werk dat Gij gewrocht hebt in hun dagen, in de dagen van ouds.
3. Met uw hand hebt Gij volken verdreven, en hèn geplant, natiën geteisterd, en hèn uitgebreid.
4. Want niet met hun zwaard hebben zij het land verworven, niet hun arm heeft hen gered, maar uw rechterhand en uw arm en het licht van uw aanschijn, omdat Gij in hen een welbehagen hadt.
5. Gij toch zijt mijn Koning, o God; gebied de verlossing van Jakob.
6. Met U stoten wij onze tegenstanders neer, in uw naam vertreden wij wie tegen ons opstaan.
7. Want niet op mijn boog vertrouwt ik, en mijn zwaard verlost mij niet;
8. maar Gij hebt ons verlost van onze tegenstanders en onze haters beschaamd gemaakt.
9. In God roemen wij de ganse dag, uw naam zullen wij loven voor altoos. sela
10. Nochtans hebt Gij ons verstoten en te schande gemaakt, en zijt met onze heerscharen niet uitgetrokken;
11. voor de tegenstander hebt Gij ons laten wijken, en onze haters hebben naar hartelust geplunderd.
12. Gij hebt ons overgeleverd als slachtvee, ons onder de volken verstrooid;
13. Gij hebt uw volk verkocht voor een spotprijs, en zijt niet rijk geworden door hun koopsom;
14. Gij hebt ons gesteld tot smaad voor onze naburen, tot spot en hoon voor wie ons omringen;
15. Gij hebt ons tot een spreekwoord onder de volken gesteld, Gij doet de natiën over ons het hoofd schudden.
16. De ganse dag staat mijn schande mij voor ogen, en bedekt schaamte mijn aangezicht,
17. om de taal van wie hoont en lastert, om de blik van vijand en wraakgierige.
18. Dit alles is ons overkomen, maar wij vergaten U niet, noch verloochenden wij uw verbond;
19. ons hart werd niet avvallig, noch weken onze voetstappen van uw pad,
20. zodat Gij ons in een oord van jakhalzen moest verbrijzelen, en ons overdekken met diepe duisternis.
21. Indien wij de naam van onze God hadden vergeten, en onze handen uitgestrekt naar een vreemde god,
22. zou God dat niet uitvorsen? Hij toch kent de geheimen des harten.

¹⁵⁹ Het knippen van het haar was een ceremonie bij de aanvang van een nazireaat (het nazireaat bestaat in het doen en naleven van beloften; het vindt zijn oorsprong in de Wet). Daarna mocht geen scheermes het nog raken tot de tijd van de belofte verstreken was. De tempelmeisjes waren een soort van Nazireeën.

23. Waarlijk, om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij worden gerekend als slachtschappen.
 24. Waak op! Waarom slaapt Gij, Here? Ontwaak! Verstoot niet voor eeuwig!
 25. Waarom verbergt Gij uw aangezicht, vergeet Gij onze ellende en verdrukking?
 26. Want onze ziel is in het stof gebogen, ons lijf kleeft aan de grond.
 27. Sta op, ons ter hulpe, verlos ons om uwer goedertierenheid wil.

Uit: NBG-vertaling 1951

- de priesters de 49^e psalm: *Deus deorum locutus est*, terwijl de tempelknappen hun gezang met de muziek van hun fluiten en harpen begeleidden (cfr. nr. 60).

Psalmen 49
De rijke dwaas

1. Voor de koorleider. Van de Korachieten. Een psalm.
2. Hoort dit, alle gij volken, neemt ter ore, alle bewoners der wereld,
3. zowel geringen als aanzienlijken, rijken en armen tezamen.
4. Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, de overdenking van mijn hart is louter inzicht.
5. Ik zal mijn oor tot een spreuk neigen, mijn geheimenis bij de citer ontsluiëren.
6. Waarom zou ik vrezē in dagen des kwaads, als de ongerechtigheid van mijn belagers mij omringt;
7. van hen, die op hun vermogen vertrouwen, en op hun grote rijkdommen zich beroemen?
8. Niemand kan ooit een broeder loskopen, noch Gode zijn losprijs betalen,
9. – te hoog immers is de prijs voor hun leven, en voor altoos ontoereikend –
10. dat hij voor immer zou voortleven, de groeve niet zou zien.
11. Veeleer ziet hij, dat wijzen sterven, dat dwazen en redelozen tezamen te gronde gaan en hun vermogen aan anderen nalaten.
12. Hun diepste gedachte is, dat hun huizen altoos zullen bestaan, hun woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hun namen.
13. Maar de mens met al zijn praal houdt geen stand; hij is gelijk aan de beesten, die vergaan.
14. Dit is het lot van hen die op zichzelf vertrouwen, het einde van wie behagen scheppen in hun eigen woorden. sela
15. Als schapen zinken zij in het dodenrijk, de dood weidt hen; de oprechten heersen over hen in de morgenstond; hun gedaante moet in het dodenrijk vergaan, zodat zij geen woning meer heeft.
16. Maar God zal mijn leven verlossen uit de macht van het dodenrijk, want Hij zal mij opnemen. sela
17. Vrees niet, als iemand rijk wordt, als de heerlijkheid van zijn huis toeneemt,
18. want in zijn sterven neemt hij niets van dat alles mede, zijn heerlijkheid daalt hem niet achterna.
19. Al prijst hij zich in zijn leven gelukkig, al looft men u, omdat gij u te goed doet,
20. toch zult gij tot het geslacht van uw vaderen komen, die nimmermeer het licht zullen zien.
21. De mens, die met al zijn praal geen inzicht heeft, is gelijk aan de beesten, die vergaan.

Uit: NBG-vertaling 1951

Ik zag hierna Maria door twee priesters bij de hand vele trappen opwaarts geleid worden naar een hoge plaats van de scheidsmuur,

die de voorplaats van het heiligdom of tempel van het Heilige scheidt. In het midden van deze scheidsmuur plaatsten zij het kind Maria in een soort nis, zodat zij in de tempel neer kon zien, waar vele mannen, die mij ook aan de tempeldienst toegewijd schenen, gerangschikt stonden¹⁶⁰. Er stonden twee priesters aan Maria's zijden en meer andere op lagere trappen tot beneden; uit rollen lazen zij met luide stem gebeden. Aan de overzijde van de scheidsmuur stond een oude priester bij een reukaltaar; hij stond op zulk een hoogte, dat men hem half kon zien. Ik zag die hogepriester een reukoffer opdragen en de wolken ervan zich tot rond de kleine Maria uitbreiden.

69.

Gedurende deze handeling zag ik rondom de kleine heilige maagd een zinnebeeldig tafereel verschijnen (mij getoond om haar grootheid te doen uitkomen). Dit tafereel ontwikkelde zich en vervulde tenslotte de gehele tempel, zodat hij er door verdween. Ik zag onder het hart van Maria een glorie of lichtruimte en ik begreep dat deze de belofte, de allerheiligste zegen van God in zich bevatte (zie fasc.1, nr. 25, voetnoot 53).

Ik zag die glorie verschijnen als omgeven door de Ark van Noë, zodat alleen het hoofd van de H. Maagd boven die Ark uitstak. Hierop zag ik deze Ark, die de lichtruimte omgaf, de vorm van de Verbondsark aannemen en deze op haar beurt door een verschijning van de tempel omsloten worden. Nu zag ik die gedaanten verdwijnen en verder uit Maria's glorie of die lichtruimte als de kelk van het laatste avondmaal te voorschijn komen om zich vóór de borst van Maria te plaatsen; en boven deze kelk, juist vóór haar mond, zag ik een brood (of hostie) verschijnen, die met een kruis getekend was. Aan beide zijden

¹⁶⁰ Deze handeling moeten wij zonder twijfel als reëel beschouwen, maar aanstonds zullen wij een zinnebeeldig visioen er zich zien mee vermengen. In dit visioen wordt aan de zienster en door haar aan ons Maria's grootheid getoond. Wij kunnen in liefde ervan genieten. Alles geschiedde zo plechtig en prachtig, zegt K., ten gevolge van een goddelijke openbaring.

schoten talrijke stralen uit, aan welker uiteinden zich geheimnisvolle voorafbeeldingen der H. Maagd vertoonden.

Zo zag ik in voorstellingen o.m. alle titels uit de litanie van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto verschijnen.

Litanie van Loreto

Heer, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Christus, aanhoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelse Vader, *ontferm U over ons.*

God, Zoon, Verlosser van de wereld, *ontferm U over ons.*

God, heilige Geest, *ontferm U over ons.*

Heilige Drievuldigheid, één God, *ontferm U over ons.*

Heilige Maria, *bid voor ons.*

Heilige Moeder van God, *bid voor ons.*

Heilige Maagd der maagden, *bid voor ons.*

Moeder van Christus, *bid voor ons.*

Moeder van de Kerk, *bid voor ons.*

Moeder van de goddelijke Genade, *bid voor ons.*

Allerreinste Moeder, *bid voor ons.*

Zeer kuise Moeder, *bid voor ons.*

Maagdelijke Moeder, *bid voor ons.*

Onbevleete Moeder, *bid voor ons.*

Beminnelijke Moeder, *bid voor ons.*

Bewonderenswaardige Moeder, *bid voor ons.*

Moeder van goede raad, *bid voor ons.*

Moeder van de Schepper, *bid voor ons.*

Moeder van de Zaligmaker, *bid voor ons.*

Allervoorzichtigste Maagd, *bid voor ons.*

Eerwaardige Maagd, *bid voor ons.*

Lofwaardige Maagd, *bid voor ons.*

Machtige Maagd, *bid voor ons.*

Goedertieren Maagd, *bid voor ons.*

Getrouwe Maagd, *bid voor ons.*

Spiegel van gerechtigheid, *bid voor ons.*

Zetel van Wijsheid, *bid voor ons.*

Oorzaak van onze blijdschap, *bid voor ons*.
Geestelijk vat, *bid voor ons*.
Eerwaardig vat, *bid voor ons*.
Heerlijk vat van godsvrucht, *bid voor ons*.
Mystieke roos, *bid voor ons*.
Toren van David, *bid voor ons*.
Ivoren toren, *bid voor ons*.
Gouden huis, *bid voor ons*.
Ark van het verbond, *bid voor ons*.
Deur van de hemel, *bid voor ons*.
Morgenster, *bid voor ons*.
Heil van de zieken, *bid voor ons*.
Toevlucht van de zondaren, *bid voor ons*.
Troosteres van de bedroefden, *bid voor ons*.
Hulp van de christenen, *bid voor ons*.
Koningin van de engelen, *bid voor ons*.
Koningin van de aartsvaders, *bid voor ons*.
Koningin van de profeten, *bid voor ons*.
Koningin van de apostelen, *bid voor ons*.
Koningin van de martelaren, *bid voor ons*.
Koningin van de belijders, *bid voor ons*.
Koningin van de maagden, *bid voor ons*.
Koningin van alle heiligen, *bid voor ons*.
Koningin zonder erfsmet ontvangen, *bid voor ons*.
Koningin in de hemel opgenomen, *bid voor ons*.
Koningin van de heilige rozenkrans, *bid voor ons*.
Koningin van het gezin, *bid voor ons*.
Koningin van de vrede, *bid voor ons*.

Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *spaar ons Heer*.
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *verhoor ons Heer*.
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *ontferm U over ons*.

Bid voor ons, Moeder van God,
opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Laat ons bidden

Heer God, wij bidden U: geef ons, uw dienaren, dat wij ons mogen verheugen in een bestendige gezondheid van ziel en lichaam; mogen wij door de verheven voorspraak van de heilige Maria, die altijd maagd is

gebleven, verlost worden van de tegenwoordige droefheid en de eeuwige vreugde genieten. Door Christus, onze Heer.

Amen.

Van haar rechter- en haar linkerschouder liepen (om een kruis te vormen) twee verschillende takken naar een fijne palmboom waarop ze gingen liggen. Die twee takken waren hetzij van olijf- en cypresbomen, hetzij van ceder- en cypresbomen (cfr. fasc. 34, nr. 2198).

De palmboom, die vlak achter Maria verscheen, had een kleine bladerenkroon. In de tussenruimten van dat groene twijgenkruis zag ik al de foltertuijgen uit Jezus' lijdensgeschiedenis verschijnen.

In een met lichtwieken gevleugelde gedaante, die meer de vorm van een mens dan van een duif benaderde (zie nr. 86, voetnoot 190) zweefde boven dit tafereel de H. Geest en boven de gehele verschijning zag ik de hemel open.

Het middenpunt, het centrum van het hemelse Jeruzalem, van de stad Gods, zweefde boven Maria met al zijn paleizen, tuinen en de verblijfplaatsen van de toekomstige heiligen; en ze waren alle vervuld met engelen, zoals met engelenkopjes vervuld was de ganse lichtglorie die hier Maria omgaf.

70.

Wie kan zo iets beschrijven?

De reeks van de rijkste taferelen, die zich uit elkaar ontwikkelden, terwijl ze nieuwe vormen aannemen of in andere overgingen, was zo ontelbaar, dat ik onnoemelijk veel vergeten ben.

De ganse betekenis en bestemming van de H. Maagd in het Oud en Nieuw Verbond en tot in alle eeuwigheid lag daarin uitgedrukt.

Ik kan dit visioen slechts vergelijken met een minder uitgebreid, dat ik onlangs had over **de heilige rozenkrans in**

zijn volle heerlijkheid. Over dit heilig gebed laten de waanwijzen zich op de onzinnigste wijze uit, terwijl zij de onwetende armen misprijzen, die het in hun eenvoud gelovig bidden.

Begrijpen zij er ook de gehele diepzinnigheid niet van, toch verhogen zij zijn luister met de glans van hun ootmoedige godsvrucht, van hun kinderlijke overgave en gehoorzaamheid aan de Kerk, die de rozenkrans aanbeveelt.

In de luister van die verschijning vervaagde de tempel; al zijn praal en pracht en ook de schoon versierde muur achter de H. Maagd schenen dof en met roet bevuild; zelfs scheen de ganse tempel te verdwijnen, want Maria en haar glorie vervulde en overstraalde alles.

Terwijl zich in die opeenvolging van taferelen de gehele betekenis van de H. Maagd voor mijn ogen ontvouwde, zag ik Maria niet meer als kind, doch als de Maagd, groot en zwevend, en toch zag ik dwars door heel die vertoning de priesters, de wierook-walmen en al het overige; ik had een indruk alsof de priester achter haar profeteerde en het volk vermaande God te bedanken en Hem te bidden dat er iets groots uit dat kind zou groeien. Ofschoon niemand van de in de tempel aanwezige mensen het tafereel zag dat zich voor mijn ogen ontrolde, toch overkwam aan allen een diepe ingekeerdheid en een heilige ontroering.

Één voor één verwijderden zich nu weer de taferelen, zoals ik ze uit elkaar te voorschijn had zien komen. Ten laatste zag ik alleen nog de glorie onder het hart van Maria en de zegen der belofte die in haar schitterde.

Dan verdween ook deze verschijning en ik zag het heilige, thans aan de tempel toegewijde kind in zijn prachtgewaad weer alleen tussen de twee priesters.

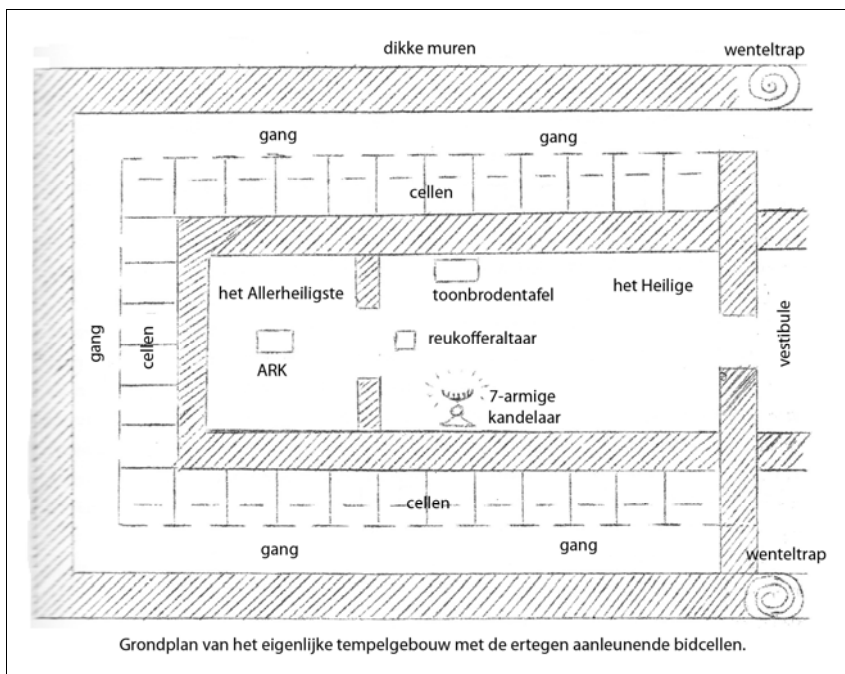
De priesters namen nu de kransjes van de armen van het kind en de kandelaar uit haar hand en overhandigden deze aan haar begeleidstertjes. Zij hingen haar vervolgens een bruine sluierskap over het hoofd daalden met haar de trap af en leidden haar door een deur in een andere zaal. Hier traden enige, ik meen 6, andere doch oudere tempelmaagden haar tegemoet; zij strooiden haar ter verwelkoming bloemen voor de voeten. Achter deze 6 stonden haar leermeesteressen

- Noëmi, de zuster van Lazarus' moeder en
- de profetes Hanna, en
- nog een derde vrouw, (waarschijnlijk de goed ingehulde vrouw die haar was komen afhalen; fasc. 2, nr. 65).

De priesters vertrouwden de kleine Maria toe aan hun zorgen en verwijderden zich. Maria's ouders en de naaste verwanten waren mee binnengekomen en daar het gezang nu geëindigd was, nam Maria afscheid van hen.

Vooraf Joakim was diep ontroerd: hij hief Maria omhoog, drukte haar aan zijn hart en zegde onder tranen: "Gedenk mijn ziel bij God."

Maria begaf zich hierna met haar meesteressen en meerdere tempelmeisjes naar de woning van de vrouwen aan de noordzijde van de eigenlijke tempel.

Zij hadden hun verblijf in kamertjes die in (tegen) de dikke muren van de tempel aangebouwd waren¹⁶¹. Langs gangen en

¹⁶¹ Het verblijf van de tempelvrouwen was aan zijn noordkant; men moet ze veronderstellen op de verdiepingen van de omringende bijgebouwen, daar de kamers van het gelijkvloers bestemd waren voor werkzaamheden die tot de tempeldienst behoorden.

De cellen der meisjes lagen tegen de tempel aangebouwd.

K.E. spreekt van cellen in de dikke tempelmuren.

Zij bedoelt dat die cellen in de muren ingrepen en gedeeltelijk in de muur inhaakten, zoals de schets te zien geeft.

- De 1^e verdieping rustte met de zoldering 1 el ver op de muur, die een achteruitsprong maakte.
- De 2^e verdieping drong 2 el ver in de muur.

De cellen der 1^e verdieping waren dus 1 el breder, die van de 2^e verdieping 2 el.

Men kan de beschrijving daarvan lezen in 1 Kon. 6, 2-6:

“De tempel die koning Salomon voor Jahweh bouwde, was 60 el (30 m) lang, 20 el breed en 30 el hoog.

De vestibule vóór het Heilige was 20 el lang, dus zo lang als de tempel breed was, en ze was 10 el diep in de richting van de lengte van de tempel.

Verder maakte hij in de tempel vensters met tralieramen.

Rondom het Heilige en Allerheiligste, tegen de tempelmuur aan, plaatste hij een uitbouw en maakte daarin cellen in het rond.

Het gelijkvloers van de uitbouw was 5 el breed; de eerste verdieping 6 el en de tweede verdieping 7 el.

Men had de buitenmuren rondom iets laten inspringen om geen gaten in de muur te moeten maken (waardoor de tempel geschonden en God onwaardig geacht zou worden). De ingang van de onderste verdieping of gelijkvloers van het bijgebouw was rechts van de tempel; met een wenteltrap klom men naar de tussenverdieping en van daar naar de derde.” (Aldus 1 Kon. 6, 1-8).

Hiervoor hebben wij de beschrijving van de tempelcellen gegeven met een tekst van de H. Schrift zelf.

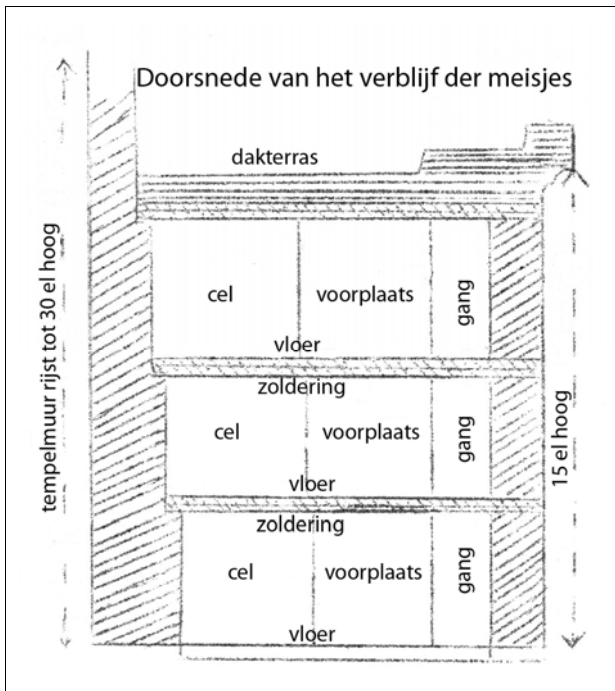
In deze, nl. bij Ezeekiël vinden wij nog een andere beknopte en klare beschrijving, die wij hier nog willen plaatsen.

Een engel neemt met de duimstok alle afmetingen van de tempel voor de profeet op.

“Toen nam hij de dikte op van de wand van de tempel: die bedroeg 6 el. Aan 3 kanten van de tempel was er een uitbouw van 4 el breedte.

Hier lagen de cellen in drie rijen van 30 cellen boven elkaar; voor de cellen waren aan alle kanten inkortingen gemaakt (of insprongen) in de wand van de tempel, waarop de binten (of balken van de celvloeren) konden rusten; zo behoefde men, om steun te hebben, geen gaten te maken in de tempelwanden. Naar gelang men een verdieping hoger steeg, werden de cellen breder en ruimer, want naar boven toe was de wand van de tempel aan alle zijden van de tempel geleidelijk versmald (door de insprong); daarom werd (integendeel) de uitbouw (of het cellengebouw) naar boven toe breder. Van de begane grond af kon men langs de middelverdieping de bovenverdieping bereiken.“

wenteltrappen naar boven bereikten zij hun kleine bidcellen, die naast het Heilige en Allerheiligste lagen (zie schets).

Maria's ouders en verwanten keerden nu naar de zaal bij de Gouden Poort terug, waar zij bij hun aankomst vertoefd hadden (nr. 67, voetnoot 153) en gebruikten daar met de priesters een maaltijd. De vrouwen eten in een aparte zaal.

Zeer veel van wat ik gezien en gehoord heb, is mij ontgaan, o.m. de diepste beweegreden van het rijke en plechtig karakter van het feest. Toch weet ik nog dat het zo geschiedde, omdat men door openbaring wist dat God het zo wilde. Overigens waren Maria's ouders welgestelde mensen (zie fasc. 1, nr. 11, voetnoot 24).

Een wenteltrap nl. leidde eerst naar de middelste, vervolgens naar de bovenste verdieping.

Leefden zij armoedig, dan was dit om zich te versterven en ook met het oog op groter liefdadigheid; ik weet niet meer juist hoe lange tijd de H. Anna slechts koude spijzen gegeten heeft. Doch hun dienstpersioneel ontbrak het aan niets; zij voorzagen hun van het nodige en zorgden zelfs bij hun huwelijk voor een bruidschat.

Ik heb in de tempel nog vele mensen in gebed gezien; ook was een grote menigte de processie tot bij de tempelpoort gevolgd. Sommige aanwezigen moesten wel een voorgevoel gehad hebben van de hoge bestemming der H. Maagd, want ik herinner me nog enige uitlatingen die Anna in blijde geestdrift tot enige vrouwen richtte en waarvan de zin ongeveer was: “Nu trekt de Ark van het Verbond, het Vat van de Belofte de tempel binnen.”

De ouders en overige verwanten van Maria keerden naar Nazareth terug en bereikten heden nog de stad Bethoron.

72.

Ik was nu ook nog getuige van een feest bij de tempelmaagden. Maria moest aan haar meesteressen en aan enige jonge meisjes één voor één vragen of zij haar in hun midden gedogen wilden. Zo was dit het gebruik. Hierop volgde een maaltijd en na afloop daarvan een dans van de meisjes met elkaar¹⁶².

¹⁶² Dans. – De dans om vrome motieven gold bij de Joden als een godsdiensttoefening. Korpsen zangers en muzikanten (bij de heidenen vooral danseressen) waren aan de tempels verbonden. Toch werden ook bij de Joden in feestelijke omstandigheden, b.v. op het loofhuttenfeest, 7 nachten achtereenvolgens, dansen gehouden. Zelfs Sanhedristen en andere aanzienlijke personen namen er deel aan.

In Esdras 7, 65 worden onder het tempelpersoneel 200 zangers en zangeressen genoemd. De dans, zegt men, is een middel om de gehele mens, lichaam en ziel, aan de godsverering deel te laten nemen. Dit lag zo in de oosterse en heidense mentaliteit.

Nog hedendaags wordt door de muselmanse derwisjen dapper gedanst, op gevaar af dat ze er dronken bij neervallen.

Heeft de dans in de christelijke godsdienst zin?

Hiervoor stonden deze paarsgewijze tegenover elkander en dansten in kruisende richtingen en in allerhande figuren door elkander. Zij huppelden daarbij niet, hun dans was een soort ‘menuet’. Menigmaal maakten zij daarbij een wiegende, schommelende of slingerende beweging van het lichaam, op de wijze van de beweging van de Joden onder hun gebed. Enige meisjes begeleidden de dans met de muziek van fluiten, triangels en schellen.

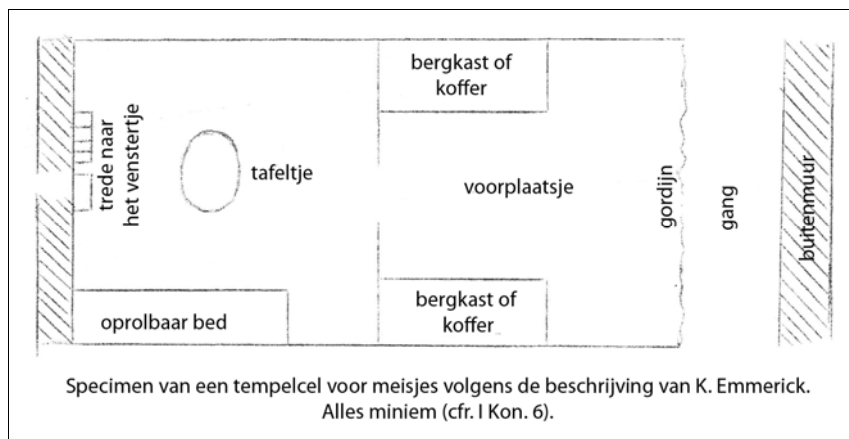
Een zeker instrument had een zeldzame en bijzonder aangename klank. Dit was een kastje met een schuine wand op beide zijden, en hier bespannen met snaren, waarop men tokkelde. In het midden van de kast zaten kleine blaasbalgen. Deze, op en neergedrukt trokken uit meerdere kromme en rechte pijpen geluiden die zich met de snarenklanken mengden. De musiceersters hadden het instrument op de knieën.

‘s Avonds zag ik de lerares Noëmi de H. Maagd naar haar kamertje brengen, waaruit men in de tempel kon neerzien. Het was niet volmaakt vierkantig en de wanden waren met driehoekige figuren (van verschillende houtsoorten?) veelkleurig bekleed.

Er stond een zit- of voetbankje en een tafeltje in, en in de hoeken bevonden zich kasten met vakken, die dienden niet alleen om iets te bergen, maar ook om er wat op te leggen. Vóór dit kamertje bevond zich een ruimte die tot een slaap- en klederplaats diende, zoals ook de kamer van Noëmi.

(Deze zeer beknopte beschrijving schijnt, vergeleken bij de volgende die duidelijker is, niet alleen minder klaar maar zelfs foutief. De andere volgt straks).

Misschien kan men er enige zin aan geven, maar daarnaast mag nooit Christus' woord vergeten worden: *“God is Geest en wie Hem aanbidden, moeten Hem in geest en waarheid aanbidden: zulke aanbidders zoekt de Vader.”* (Joa. 4, 23-24).

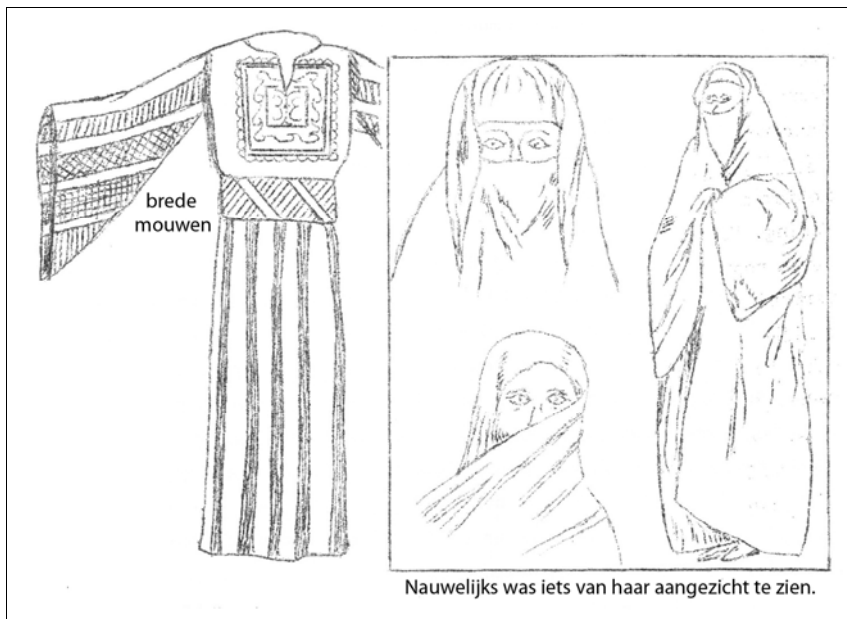

Maria sprak nog met Noëmi van haar verlangen om elke nacht meermalen op te staan, maar Noëmi wilde er vooralsnog niet van horen. De tempelvrouwen droegen lange, wijde, witte klederen die gordels en zeer wijde mouwen hadden, die onder het werk opgeslagen werden; ook waren zij gesluierd¹⁶³.

¹⁶³ Witte klederen die gordels en zeer wijde mouwen hadden, die onder het werk opgeslagen werden. – Dus worden de mouwen, niet het kleed opgeslagen. Lange mouwen zijn in het Oosten nog aan de orde van de dag, (zie schets).

“Arabische vrouwen binden die onder het werken binnens- of buitenshuis achter de rug” (‘t H. L. 8^e jg. 14).

“De vrouwen dragen een blauw kleed met zulke wijde en lange mouwen, dat zij die achter de rug kunnen samenbinden. Bij regen of felle zon leggen zij die op het hoofd. Op reis dragen zij ook wel eens een kind in de mouw, in plaats van op rug of schouder.” (cfr. ‘t H. L. 1^e jg. 14; Dapper, Arabië, Jesaja 47, 2).

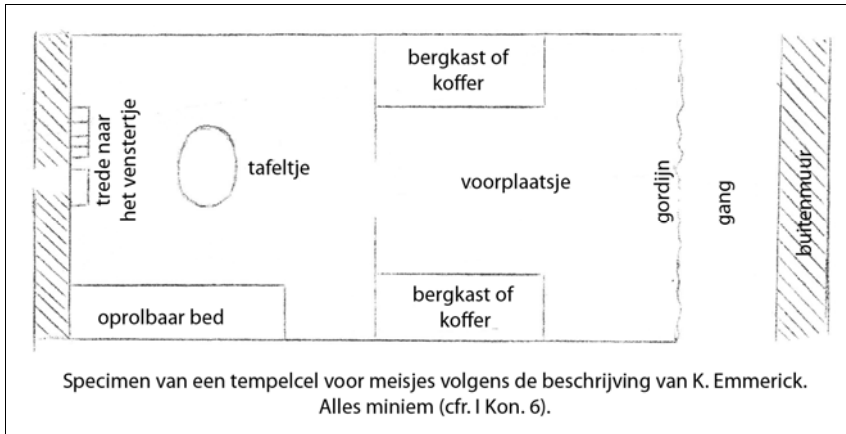
Ik herinner me niet ooit gezien te hebben dat Herodes de tempel in zijn geheel liet herbouwen. Onder zijn regering werden er slechts, naar ik zag, veranderingen aangebracht. In deze tijd, nu Maria in de tempel kwam, dus ongeveer 11 jaar vóór Christus geboorte, werd aan de eigenlijke tempel niets verbouwd, doch wel, zoals altijd, aan de omringende vleugels. Nooit werd daar geheel mee opgehouden.

(Verhaald op 21 november 1821)

Op 21 november (feest van Maria-Opdracht) verhaalde de zienster:

Vandaag heb ik Maria's woonkamer naast de tempel goed gezien. In de noordzijde van de tempelmuur, tegen het Heilige (en Heilige der heiligen) bevonden zich op de verdiepingen een aantal kamers, die met de woningen der vrouwen in verbinding stonden. Maria's kamer was een van de verste tegen het Allerheiligste. Uit

de gang trad men door een gordijn in een soort voorkamer, die door een beschot in halfronde of hoekige vorm van de eigenlijke cel gescheiden was. In de hoek links en rechts waren een soort kasten om klederen en gerei weg te bergen (zie schets).

Tegenover de deur van dit beschot en in de eigenlijke bidcel leidden treden tot een opening die in de hoogte in de muur aangebracht en met een floers of tapijt afgedekt was¹⁶⁴.

Door deze opening zag men in de tempel neer.

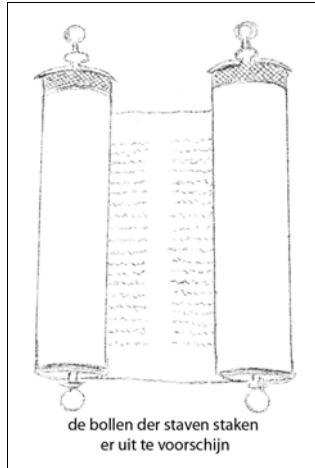
Links was tegen de celwand een deken als een kussen opgerold. Opengespreid vormde ze de bedstede, waarop Maria haar nachtrust nam¹⁶⁵. In een nis van de muur was een armlamp aangebracht.

¹⁶⁴ Floers of tapijt. – “In Palestina waren en zijn de vensters vierkant en van een houten lat- of traliewerk voorzien, of dichtgemaakt met matten. Die mat rolde van bovenaf als een gordijn over een ronde staaf omneer.” (‘t H. L., 10^e jg., blz. 45).

Vandaar dit woord in het Hooglied: “Mijn beminde komt als een gazel of het jong van een hert hierheen gehuppeld; zie! daar staat hij reeds achter de muur: hij staart door het venster; hij blik door de tralies!” (Hooglied 2, 9).

¹⁶⁵ Een tapijt of deken, op de grond opengerold, dient in het Midden-Oosten tot bed.

Heden zag ik het kind bij deze lamp op een voetbankje staan bidden uit een perkamentrol; de bollen der staven staken eruit te voorschijn; het was een aangrijpend tafereel.

Het kind droeg daarbij een wit- en blauwgestreept kleedje, met gele bloemen doorwerkt. Er stond in de kamer een rond, laag tafeltje.

Ik zag de profetes Hanna binnentreden en een schaal met vruchten, zo groot als bonen, en een kruikje op de tafel zetten.

Maria's bekwaamheden overtroffen haar leeftijd. In de dienst van de tempel zag ik haar reeds aan kleine, witte doeken arbeiden.

Een paar teksten:

- "Zowel oudtijds als heden gebruikte men matten tot bed, die overdag opgerold werden." (De Godmens, Beaufays, blz. 12).
- "Mijn herbergzame gastheren spreidden voor mij een mat open in de hoek van de kamer; daarop sliep ik gekleed." (Mislin, III, 208).
- "Waarop slaapt ge dan wel?" vroeg De Géramb te Bethlehem. Men antwoordde: "Op die dekens daar, die wij openrollen."
- Zo ook de Arabieren in Noord-Afrika; enz.

Uit het leven van de H. Maagd in de tempel.

73.

De beschouwingen hierboven deelde de zienster gewoonlijk mee omstreeks het feest van Maria-Opdracht.

Bovendien vertelde zij nu en dan bij andere gelegenheden ook nog het volgende over Maria's elfjarig verblijf in de tempel.

Ik zag de H. Maagd in de tempel, terwijl zij in jaren vorderde, nu eens in de woning van de vrouwen met de andere meisjes, dan weer alleen in haar kamertje; haar tijd bracht zij door met studeren, bidden en werken; zij weefde, breide en bracht borduurwerk aan op smalle banen stoffe, die op lange staven gespannen waren; zij waste de doeken en reinigde vaatwerk, alles in dienst van de tempel. Dikwijls zag ik haar ook in gebed en overweging. Ik heb nooit gezien dat zij haar lichaam kastijdde of afmartelde, dit had zij niet nodig. Nochtans, evenals alle waarlijk heilige mensen, gebruikte zij niet méér voedsel dan nodig was om te leven, en geen andere spijzen dan die waartoe zij zich verplicht had of waaraan zij niet verzaakt had.

Buiten de door de tempel-dagorde voorgeschreven gebeden bestond Maria's godsvrucht in een onafgebroken verzuchten naar de Verlossing en in een voortdurend inwendig bidden; doch dit alles geschiedde bescheiden en verborgen.

Wanneer iedereen sliep, stond zij van haar legerstede op en smeekte tot God; ik zag haar dikwijls in tranen wegsmelten en onder haar gebed omgeven van licht.

Groter geworden droeg zij steeds blauwachtig glanzende klederen en onder haar gebed was zij gesluierd, gelijk zij ook gesluierd was, wanneer zij tot de priesters moest spreken of als zij naar beneden ging om in een kamer naast de tempel werk te halen of in te leveren. Er lagen zulke kamers aan drie zijden van de tempel: ze maakten op mij steeds de indruk van sacristieën; er werd daar

allerlei gereedschap bewaard. De tempelmaagden moesten dit onderhouden, herstellen of nieuwe benodigdheden bijmaken.

Ik zag de H. Maagd in de tempel opgaan in onafgebroken gebed en vaak in vervoering; zij scheen alleen met haar lichaam, niet met haar ziel op aarde te zijn; zij werd overvloedig begunstigd met hemelse vertroosting. Een grenzeloos verlangen naar de vervulling van de Belofte verteerde haar ziel en in haar ootmoed durfde zij nauwelijks het verlangen uiten eenmaal de geringste dienstmaagd van de Moeder des Verlossers te worden.

De lerares en opvoedster van Maria in de tempel heette Noëmi; zij was een zuster van Lazarus' moeder en 50 jaar oud. Zij en ook de overige tempelvrouwen behoorden tot de orde der Essenen (zie fasc. 1, nr. 3, voetnoot 6). Maria leerde van haar breien; zij ging ook mee helpen, wanneer zij gereedschappen of vaten van het offerbloed reinigde, of wanneer zij sommige stukken van het offervlees tot spijs voor de tempeldienaressen en priesters sneed en toebereidde; dezen immers werden hiermee grotendeels onderhouden. Later nam Maria aan deze werkzaamheden nog een ruimer aandeel. Wanneer Zakarias tempeldienst had, bracht hij haar telkens een bezoek en ook Simeon kende haar reeds.

De verheven bestemming van de H. Maagd kan de priesters niet geheel zijn ontgaan. Geheel haar verschijning, gedraging, genadevolheid en wijsheid waren vanaf haar aankomst in de tempel zo opvallend, haar begenadiging zo buitengewoon, dat zij deze, zelfs met behulp van haar allerdiepste nederigheid, niet geheel kon verbergen. Ik zag ook bejaarde, heilige priesters grote rollen over haar volschrijven en deze geschriften werden mij eens getoond, nog berustend, ik weet niet meer in welk tijdstip, tussen andere oude geschriften.

“Hier eindigen’, besluit Brentano, “de fragmenten en korte verspreide mededelingen over het verblijf van de H. Maagd in de tempel.”

Daar ze zo karig zijn, menen wij van onze kant wel te doen met er iets aan toe te voegen uit de openbaringen aan de H. Brigitta. Niemand minder dan Maria zelf vertelde aan die hoog begenadigde heilige:

Het verblijf van de H. Maagd in de tempel - Openbaring van Maria aan de H. Brigitta.

“Zodra ik van in het begin geleerd had dat er een God bestaat, die Schepper is van alles en die eenmaal als Rechter mij over al mijn handelingen zal oordelen, was ik bestendig bezorgd voor mijn zaligheid en eeuwig behoud; ik beminde Hem ook vurig en gedurig was ik op mijn hoede om niets te zeggen of te doen, waardoor ik Hem kon beledigen.

Zodra ik verder vernomen had hoe Hij aan zijn volk een wet en geboden had gegeven en er vele wonderen voor had gedaan, vormde ik in mijn hart het vaste besluit niemand en niets buiten Hem te beminnen. Ik vatte een grote afkeer op van de dingen der wereld, waarin ik overigens slechts bitterheid vond.

Nadat ik hierna te weten was gekomen dat diezelfde God besloten had mens te worden om het mensdom te verlossen en uit een maagd ter wereld zou komen, voelde ik mij zo sterk tot Hem aangetrokken en met zulk een liefde vervuld, dat ik voortdurend aan Hem dacht en niets wilde bezitten dan Hem. Ik vermeed in de mate van het mogelijke contact met de wereld, ja ook onschuldig verkeer met verwanten en vrienden. Ik gaf aan behoeftigen weg alles wat ik hebben kon en stelde mij tevreden met het allernoodzakelijkste in voeding en kleding. In God alleen vond ik behagen. Dag aan dag vermeerderde mijn wens om te mogen leven tot de komst van de Messias, en dit met de hoop wellicht het

onwaardige dienstmeisje van de Moeder van mijn God te zullen zijn.

Ook deed ik, indien het hem aangenaam was, de belofte van maagdelijkheid en zelfs van armoede, zodat ik niets in eigendom zou bezitten. Maar, indien God het anders wilde, mocht ZIJN en niet mijn wil geschieden. Ik verliet mij op Hem, overtuigd dat Hij alles vermocht en slechts zou laten gebeuren wat mij voordelig was.

Toen de tijd aangebroken was om naar de tempel te gaan, nam ik, om mijn ouders te gehoorzamen, plaats onder de maagden.... Reeds was ik ver gevorderd in liefde tot God en van dag tot dag vermeerderden nog in mij het goddelijk liefdevuur en de heilige begeerten.” (Openb. I, 10).

Openbaring van Maria aan de benediktines Elisabeth von Schönau.

“Zodra mijn ouders mij in de tempel achtergelaten hadden”, openbaarde Maria aan de benediktines Elisabeth von Schönau, “besloot ik slechts nog God tot vader te hebben, en ik was op niets anders meer bedacht dan om Hem in gedachten, woorden en werken te behagen. Steeds stonden Gods geboden, in de eerste plaats het gebod der liefde tot God mij voor ogen. Te middernacht stond ik op om (vanuit mijn cel) vóór de Verbondsark te bidden om de genade te bekomen Gods Wet volmaakt te kunnen onderhouden en om de gunst te verkrijgen de dienstmeid van de Moeder des Verlossers te mogen worden en haar te aanschouwen.”

Openbaring van een engel aan de H. Brigitta.

Nog zei een engel tot Brigitta:

“Het is niet in woorden weer te geven hoe ootmoedig die

gebenedijde Maagd zich aan de dienst van God heeft gewijd, hoe vurig en volmaakt zij zich in alles aan zijn Wil onderworpen heeft, want zij had zich voorgenomen alles te doen waarvan zij wist dat het God aangenaam was, Hem met al haar krachten en alle liefde onverdeeld toe te behoren en te dienen, zelfs al had zij geen loon ervoor te verwachten gehad.

Zij was uiterst oplettend niet alleen om alle kwaad te vermijden, maar ook om alle goed zo volmaakt mogelijk te doen. In al haar gedachten, woorden en werken beoogde zij alleen Gods glorie en toch vreesde zij nog immer dat er wat gebrekkigs aan haar werken zou kleven; waarlijk de vreze des Heren was haar kruis. Haar zintuigen hield zij volkomen in toom en haar tong beheerste zij zo volmaakt, dat zij nooit een onnuttig woord ermee heeft gesproken of enig ander kwaad ermee heeft bedreven. Haar vurigste wens was het alle wederwaardigheden dezer wereld te verduren en zich haar genoegens te ontfangen.” (Openb. I, 10).

Twee gebeden geopenbaard door Maria.

Daar zij wist dat de wereld er zo ellendig aan toe was, omdat God zolang uitstelde de Messias te zenden, verzuchtte zij uit naastenliefde vurig naar zijn komst. Uit haar hart als uit een gloeiende vuuroven stegen de vurigste verzuchtingen ten hemel.

Geheel in overeenstemming met de hier-vorige uiteenzetting luiden twee gebeden die Maria zelf openbaarde,

Het eerste gebed aan de H. Mechtildis:

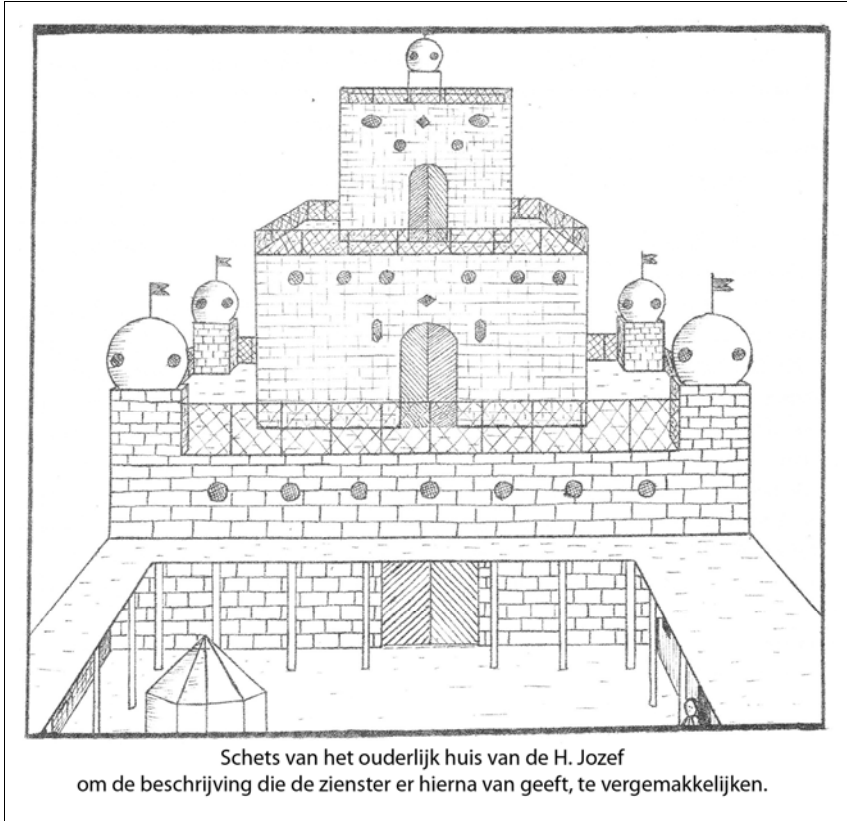
“Wees gegroet, o eerbiedwaardigste Hart van Maria, omdat Gij meer en vuriger dan alle patriarchen en profeten naar de komst van de Messias hebt verlangd!”

Het tweede gebed aan Brigitta:

“O allerreinste Maagd Maria, Gij, vreugde van mijn hart, geloofd en gezegend zij Uw allerheiligste Hart, dat een mateloos verlangen naar de komst van de Messias gekoesterd heeft, zodanig dat zijn liefdevlam tot bij de troon van God is doorgedrongen en tot gevolg heeft gehad, dat zijn Zoon zich gedwongen zag uit de Vader met het vuur van de H. Geest in uw glorierijke schoot neder te dalen!”

De heilige Jozef. – Mededelingen over zijn jeugd. (Verhaald op 18 maart 1820 en 18 maart 1821)

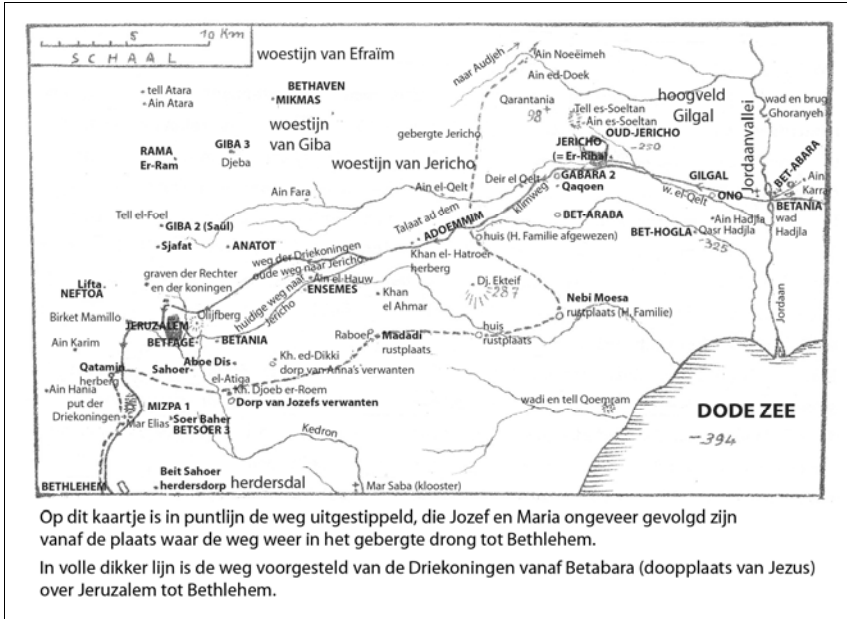
74.

Van het vele dat ik heden uit de jeugdijaren van de H. Jozef gezien heb, herinner ik me nog het volgende.

Jozef, wiens vader Jakob heette, was de derde van zes broeders. Zijn ouders bewoonden vóór Bethlehem een aanzienlijk gebouw, nl. het gewezen familiehuis van David. Davids vader Isaï, wat hetzelfde is als Jesse, was er de eigenaar van geweest.

Ten tijde van de H. Jozef was er, buiten de hoofdmuren, niet veel van het oude gebouw meer over. Het was zeer aangenaam, luchtig gelegen en in een waterrijk gewest. Ik zou daar bijna beter mijn weg vinden dan hier in ons boerendorpje Flamske¹⁶⁶.

¹⁶⁶ Huis vóór Bethlehem. – In dit geval en andere soortgelijke betekent dit ‘voor’ hetzelfde als ‘buiten’, hetzij de afstand minder of groter is.

Wij moeten dit huis veronderstellen op de hoogte, even ten westen van het boveinde van de ravijn, waar de waterleiding naar het zuidoosten draait. Best kan zij die waterleiding genomen hebben voor de beek die Bethlehem van het huis van Jozef scheidt. Daar Bethlehem zich van noordwest naar zuidoost uitstrekt kan zij zeggen nu eens dat het huis ten westen dan weer dat het ten zuidwesten of zelfs ten zuiden van Bethlehem ligt. Van de plaats waar wij het veronderstellen heeft men het uitzicht dat K. in fasc. 4, nr. 111 opgeeft.

In oostelijke richting ziet men over het stadje heen de geboortebasiliek. Het ligt aan de weg op Hebron bij de ingang van het stadje. Zie verder het kaartje van Bethlehem en omgeving. Onze schets van Jozefs huis (zie hiervoor), zal K.’s beschrijving verduidelijken.

Vóór het huis lag, zoals vóór de huizen van het oude Rome, een voorhof dat door overdekte zuilengangen als door een soort lovergangen omgeven was. (Wellicht waren ze met een klimplant begroeid). Ik zag in die zuilengangen figuren als hoofden van oude mannen. Aan de ene zijde van dat voorhof bevond zich een springbron of fontein onder een stenen bronnenhuis. Het water sprong uit dierenkoppen te voorschijn.

In de onderste verdieping van het woonhuis (of hoofdgebouw) zag men geen eigenlijke vensters, doch wel een deur en boven, op een aanzienlijke hoogte ronde openingen (die licht- en luchtgaten waren). Boven op het platdak liep rondom de eerste verdieping een brede galerij. Aan de vier hoeken ervan verhieven zich kleine torens als korte, dikke zuilen; die torens waren bekroond met een grote bol of koepel, waarop vaantjes aangebracht waren. Binnen hadden deze torentjes trappen, die naar de koepel leidden. Men kon hier, door openingen van de koepels ver in het rond alles afspieden, zonder zelf gezien te zijn. Op Davids paleis te Jeruzalem stonden ook zulke torentjes en uit de koepel van een dezer zag hij Betsabe, die zich baadde.

Deze galerij op het dakterras van Jozefs huis liep rondom een niet hoge verdieping, op wier platdak zich nog een verhoog, ook met zulk een torentje verhief. Op de eerste verdieping woonden Jozef en zijn broers en in de kamer van het bovenste verhoog hun leermeester, een ouwe Jood. Zij sliepen alle zes in het rond (langs de wanden); hun cellen omgaven de middenruimte van de verdieping, waar omheen de galerij liep. Hun slaaplegers (= ligplaats, bed, rustplaats) bestonden uit tapijten die overdag tegen de muur opgerold hingen; de cellen waren eveneens gevormd en van elkaar gescheiden door tapijten, die ook weggenomen konden worden.

Ik heb hen daar, boven, in hun kamertjes zien spelen. Hun speelgoed bestond in beeldjes van dieren als kleine

mopshondjes¹⁶⁷. Ik zag ook hoe hun leermeester hun op een eigenaardige manier allerlei onderricht gaf, waar ik niet goed wijs uit werd: hij legde in het rond stokken in verschillende figuren op de grond en in die figuren liet hij de knapen gaan staan; hierna zag ik hen in andere figuren overstappen en nu de stokken uit elkander schuiven, en, door ze anders te schikken, nieuwe figuren vormen, waarbij zij telkens nauwkeurig en veel moesten meten.

Ik leerde ook hun ouders kennen; zij trokken zich hun kinderen niet erg veel aan en kwamen er zelden mee in aanraking; ze schenen mij goed noch slecht.

Jozef die mij in dit visioen verscheen als een knaap van zowat 8 jaar, stak door zijn natuur en karakter zeer sterk af tegen zijn broers. Hij had veel talent en leerde zeer gemakkelijk, maar hij was eenvoudig, godvruchtig en zonder eerzucht.

Zijn broers namen hem voortdurend tot mikpunt van hun plagerijen, baktten hem poetsen en stieten hem zelfs ruw heen en weer. De knapen hadden elk hun eigen, afgescheiden tuintje en aan de ingang daarvan stonden op pijlers, doch enigszins overdekt, figuren gelijk bussel- of bakerkindjes ('baker' = kraamverzorgster. Ze begeleidde de vroedvrouw en was al een paar dagen voor de bevalling in huis. Ieder dorp had tot in de 20ste eeuw verschillende bakers), zoals ik er dikwijls gezien heb, ook op het gordijn of voorhangsel in de bidplaats van moeder Anna en ook van de H. Maagd (nl. vóór het muurkastje), met dit verschil nochtans dat bij Maria deze figuur iets in de arm hield; het herinnerde aan een kelk en iets kronkelends steeg eruit omhoog. Hier in dit huis waren de figuren slechts gelijk busselkinders met ronde, omstraalde aangezichten.

Vooraf in nog vroegere tijden heb ik vele figuren van dat soort te Jeruzalem gezien; in de tempel werden ze als siermotief aangewend. In Egypte zag ik ze eveneens; daar hadden ze dikwijls kleine mutsen op het hoofd.

¹⁶⁷ Nota van Brentano. – De naam mopshondjes geeft de zienster gewoonlijk aan alle figuren en karikaturen die zij niet kent.

Onder de figuren die Rachel haar vader Laban ontvreemde (afgodsbeeldjes, Gen. 31, 19. 30), waren ook enige dergelijke, doch van een kleiner formaat en bovendien ook nog verscheidene van een andere vorm.

Bij de Joden heb ik ook zulke beeldjes in kastjes en korfjes zien liggen. Ik vermoed dat ze het kindje Mozes, op de Nijl in zijn korfje drijvend, voorstelden en de spannende wikkeldoeken moesten waarschijnlijk de knellende banden van de joodse Wet verbeelden.

Menigmaal dacht ik: dat beeld speelt bij hen een soortgelijke rol, gelijk bij ons het Jezuskind in de kribbe.

75.

De tuinen van de knapen zag ik met kruiden, heesters en boompjes beplant. Ik zag hoe de broeders in Jozefs tuintje ongezien het een of ander vertrapten of uitrukten; zij deden hem hierdoor en op nog veel andere manieren groot verdriet aan.

Ik zag hem vaak onder de zuilengangen van het voorhof, gekeerd naar de muur en geknield met uitgestrekte armen bidden, en hoe dan zijn broeders zacht naderslopen en hem onverwacht in de rug stieten.

Ik zag eens, terwijl hij aldus geknield zat, dat een hunner hem met de voet een schop op de rug gaf. Toen Jozef niet reageerde en er niets van scheen te bemerken, herhaalde de andere deze mishandeling zo brutaal, dat de arme Jozef op het plaveisel neerviel. Ik begreep hieruit dat Jozef niet meer in bewuste toestand verkeerde en onder zijn gebed in extase geweest was. Na het bewustzijn herkegen te hebben, werd hij niet boos en zocht niet zich te wreken, maar hij trok zich in een verborgen hoek terug, waar hij doorging met bidden.

Ik zag tegen de buitenste muren van het huis kleine woningen aangebouwd, waarin een paar vrouwspersonen van middelbare leeftijd woonden. Zij kwamen altijd gesluierd te voorschijn (zie

fasc. 10, nr. 252, voetnoot 70 d), zoals ik daar te lande zeer dikwijls vrouwen bij de scholen zie wonen; zij schenen tot het dienstpersoneel van het huis te behoren, want ik zag ze voor allerlei werkzaamheden in- en uitgaan; zij droegen water aan, wasten en veegden, plaatsten tralieluisen vóór de vensteropeningen om ze dicht te maken, rolden de bedden tegen de muren op en plaatsten er gevlochten schermen voor.

Ik zag Jozefs broeders dikwijls met deze dienstmeiden woorden wisselen of hen helpen bij hun werk of zelfs met hen schertsen, maar Jozef deed dit niet; hij was er te ernstig voor; hij vermeed integendeel hun omgang en liet zich niet uit zijn ingetogenheid trekken. Er schenen mij ook dochters in het huis te zijn. De inrichting van de gelijkvloerse vertrekken geleeek vrij goed op die in Anna's huis, doch hier was alles nog veel ruimer.

De ouders waren over Jozef niet tevreden. Zij verlangden dat hij met al zijn talenten zich een weg zou banen tot ergens een aanzienlijke positie in de wereld; maar Jozef voelde niets daarvoor; hij was hun te eenvoudig en te ambitieus. Bidden in de eenzaamheid en nederig handwerk verrichten was zijn ganse en enige eeroezucht.

Om zich aan de voortdurende plagerijen van zijn broers te onttrekken, zag ik hem vaak, toen hij ongeveer 12 jaren oud kon zijn, aan de andere zijde van Bethlehem, niet ver van de latere spelonk van Jezus' geboorte, bij enige godvruchtige vrouwen vertoeven. Dit waren een kleine groep Essener vrouwen, die in gemeenschap leefden op een uitgebroken plaats van de heuvel (op een effen gehakt terras langs de heuvelhelling) van Bethlehem. Daar woonden zij in een rij rotskamertjes, bewerkten tuintjes bij hun woningen en gaven onderricht aan de kinderen van andere Essenen¹⁶⁸.

¹⁶⁸ Men moet dus twee grottencomplexen onderscheiden:

1) die van Christus' geboorte die wij later uitvoerig zullen behandelen en

Dikwerf (= vaak, dikwijls) zag ik de jeugdige Jozef, terwijl zij bij het licht van een lamp in hun rotskluizen uit een aan de muur hangende rol gebeden lazten, tot hen gevlucht kómen om de plagerijen van zijn broeders te ontgaan; hij sloot zich bij hen aan in hun gebed. Ook zag ik hem soms gaan schuilen in het grottencomplex, waarvan ene later de geboortegrot van onze Heer zou worden. Hij bad daar in volkomen eenzaamheid of maakte tot afwisseling allerlei kleine houten voorwerpen, want in de buurt van de woonplaats der Essener vrouwen had een oude timmerman zijn werkplaats.

Jozef hield zich veel bij hem op, stond hem terzijde bij zijn werk dat hij hem afkeek, en leerde zodoende geleidelijk het timmermansambacht; hierbij bewees hem de meetkunde, waarin hij thuis van zijn leermeester onderricht had ontvangen, de beste diensten.

76.

De vijandigheid van Jozefs broers ging eindelijk zo ver, dat het hem onmogelijk werd nog langer in de ouderlijke woning te blijven. Ik zag dat een vriend van hem uit Bethlehém, dat door

2) een ander complex meer oostelijk aan de tegenovergestelde kant van de heuvel, in wiens westkant de geboortegrot van Christus is.

De Essener vrouwen hadden daar een onderkomen gevonden.

Mislin zegt erover: "In de omgeving van de geboortegrot zijn nog veel andere grotten die men aantreft, als men een wandeling doet om de rotsheuvel heen, waarop zich de geboortebasiliek verheft. Vijf minuten voorbij de geboortegrot heb ik die spelonken aangetroffen, die thans een verblijf verstrekken aan de bewakers van de velden en een stal aan de kudden; in de winter is het daar warm en droog." (III, 76, 80).

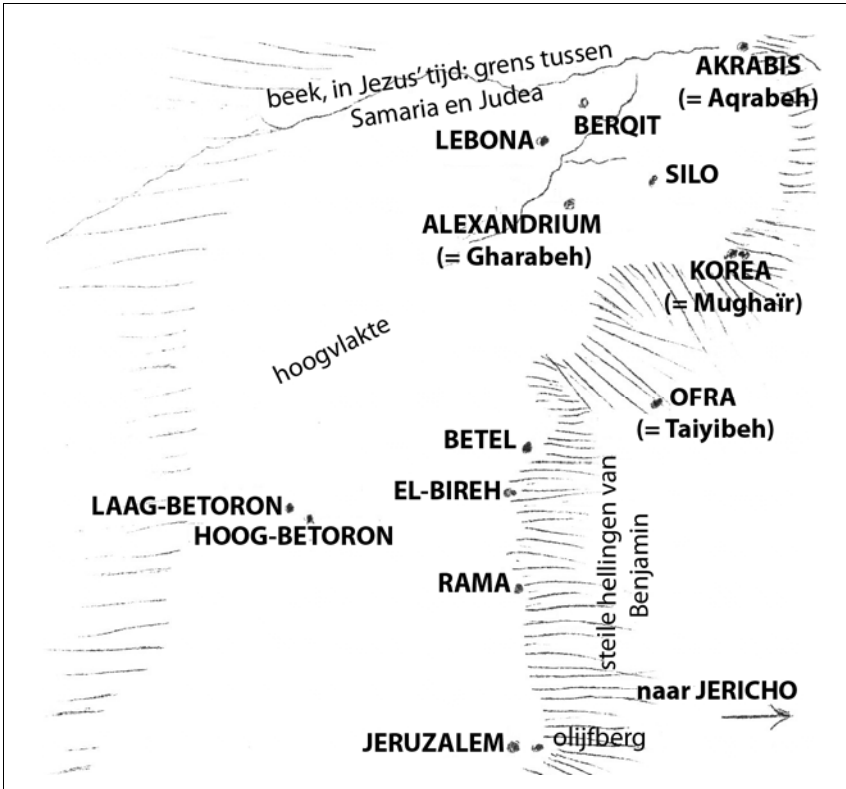
Dezelfde zegt nog: "Voorbij de geboortegrot ten oosten zijn er steile rotshoogten, omgeven door diepe valleien. Jozef en Maria zouden daar te ver van Bethlehém geweest zijn." (III, 80).

Ook De Géramb vermeldt ze (I, 172; III toevoegsel, 15).

Zeker zijn bedoeld de grotten of rotskamers der Essener vrouwen.

Aan de oostkant is de heuvelhelling zeer steil.

een beekje (de waterleiding?) van zijn ouderlijk huis gescheiden was, hem andere klederen verschafte. Hierin verkleed, ontvluchtte Jozef op zekere nacht het ouderlijk huis, om op een andere plaats te gaan wonen. Daar, zo hoopte hij, zou hij door zijn timmermanswerk in zijn levensonderhoud kunnen voorzien. Hij kon toen 18 à 20 jaren oud zijn.

Het eerst zag ik hem in het werk te Lebona in dienst bij een timmerman, bij wie hij zich eigenlijk voor het eerst in zijn vak bekwaamde¹⁶⁹. Zijn meester woonde in oude muren die, van de

¹⁶⁹ **Lebona**. – Lebona of in het hebreuws Lebōnah is nu nog een aanzienlijk dorp 30 km ten noorden van Jeruzalem. Het heeft zijn oude

naam bewaard die in het Arabisch door het lidwoord wordt voorafgegaan en luidt el-Loebban.

Later zal Jozef daar met Maria zijn oude werkplaats bezoeken.

Op haar reis naar Palestina om Jezus' openbaar leven te beschouwen, passeerde de zienster eens door Lebona: "Ik zag opnieuw, zegt zij, hoe de H. Jozef, na voor zijn broers gevlucht te zijn, zich hier in zijn timmermansberoep bekwaamde; hij kon toen 20 jaren oud zijn."

De stad is genoemd in de H. Schrift om de ligging van Silo te bepalen (Recht. 21, 10). Men vindt er ook vele resten terug die pleiten voor de oudheid van de plaats. Ze ligt in een diepe vallei op een niveau van 550 m tussen twee hoge bergen, waarvan de westelijke zich verheft tot een niveau van 780 m, de oostelijke tot 800 m.

Van de melkwitte kleur van de omringende rotsheuvels heeft het dorp van oudsher zijn naam gekregen. Onmiddellijk ten westen van het dorp gaat de bodem steil opwaarts en daar moet men dus de weg zoeken, waar Jozef zijn werkplaats had en die tussen blinde muren opwaarts liep als een straat naar een vervallen burg op een rotswand. Die burg was alzo een strategisch punt ter bewaking van de grote weg, die toen gelijk nu, hier voorbijliep. Zo kwamen ook Jezus, Maria en Jozef hier later nog voorbij.

Een enkel zinneke van de zienster in verband met Lebona bracht ons tot de ontdekking van de belangrijke vesting Alexandrium, die genoeg gezocht, maar niet gevonden en nu ook verkeerd gelokaliseerd wordt.

K. zal in fasc. 18, nr. 768 zeggen: "Jezus is ongeveer 5 uren noordoostwaarts gegaan door een dal dat tussen Alexandrium en Lebona loopt." In die richting loopt daar inderdaad een aanzienlijke vallei, die toen, gelijk nu nog, door de grote weg gevolgd wordt. Als men, met het oog op dit gegeven, bij V. Guérin de beschrijving nagaat van dit gewest en van zijn voorname plaatsen, komt men onmiddellijk tot het besluit, en dit met zekerheid, dat de ruïne Gharabeh Alexandrium is. De ruïne is die van een sterke vesting, is hooggelegen en heeft aan alle kanten een wijd uitzicht. Alles vindt men er terug wat K. zegt van Alexandrium. Het ligt 3 km ten zuidzuidoosten van Loebban en is door een diep dal ervan gescheiden. Hoog boven de vallei en de hoofdweg op Jeruzalem is zijn ligging van strategisch belang. Geen Palestinoloog moet bang zijn die vereenzelviging te aanvaarden en die andere in het Jordaandal te verwerpen.

Meer zullen wij erover zeggen verder, waar K. zelf het ter sprake brengt. Het is ook genoteerd op het kaartje in 't boekje over de H. Jozef, blz. 24. Zo spoedig als mogelijk zorgen wij voor een grote algemene kaart.

stad uit, naar een smalle bergrand als een straat naar een vervallen burcht opwaarts liepen. In die muur woonden vele arme mensen. Hier zag ik Jozef tussen hoge muren die van boven lichtopeningen hadden¹⁷⁰, aan lange lijsten arbeiden: het waren ramen om lichte wanden of schutsels van vlechtwerk te omlijsten. Zijn meester was een arme man die meest slechts dergelijke grove vlechtschermen of ander grof timmerwerk vervaardigde.

Jozef was zeer godvruchtig, goedaardig en de eenvoud in persoon; hij won hier iedermans liefde. Ik zag hem aan zijn meester zeer ootmoedig alle diensten bewijzen; ik zag hem schaveling vergaren, hout gaan halen en op zijn rug aandragen. Later is hij,

De andere plaatsen waar Jozef achtereenvolgens gaat wonen staan ook op hetzelfde kaartje, niet echter Afeke. De resten van Taanak vindt men op het heuveltje van dezelfde naam, 22 km ten zuiden van Nazareth en ten zuidoosten van Moettesellim (= Megiddo)

Het Tiberias van K. is niet officieel gekend en nergens genoemd, maar wij vinden het terug in het huidige dorp Toebras (= zelfde naam). Geenszins is bedoeld Tiberias bij het Meer, want dit bestond nog niet in Jozefs jeugdjaren. Ook wijst K. haar Tiberias aan bij Samaria in nr. 79.

Bij het water of bij een water, zegt zij, wat bij haar vaak betekent: bij een riviertje. Dit gegeven, zoals de andere, passen op het Tiberias, 15 km ten noorden van Sebastijen, d.i. Samaria.

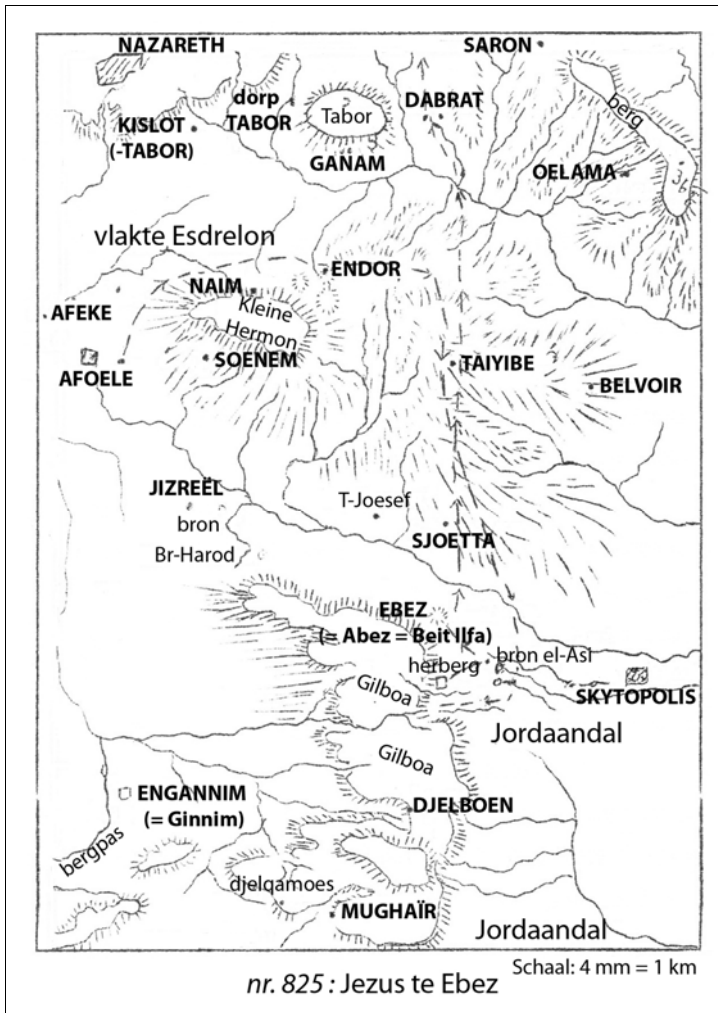
Deze concrete, juist bevonden aanduidingen, pleiten voor de echtheid van het verhaal van de wijze waarop Jozef tot bruidegom van Maria aangewezen werd, hoewel men het ook vindt bij de apokriefen.

K. echter vertelt het, zoals alles, op haar eigen oorspronkelijke en natuurlijke manier.

Het Afeke van de H. Tomas veronderstellen wij bij benadering te Tarbaneh, midden in de Esdrelonvlakte en een paar uren ten zuiden van Nazareth. Wat de miskening van Jozef door zijn broeders betreft, moet worden aangestipt dat het een algemene regel is dat mystieke zielen door hun omgeving niet begrepen en dan ook miskend, ja, vervolgd worden. Dit beleefde ook K., niet alleen van haar medezusters, maar ook daarna van haar eigen zuster.

¹⁷⁰ Woonde in oude muren met openingen van boven. Buitenmuren langs de straat hadden meestal geen vensters tenzij enkele licht- en luchtgaten in de hoogte. Vele huizen vertoonden buiten nagenoeg niets dan blinde muren. Vandaar dit 'woonde in muren'.

Slechts verliet hij deze plaats om te gaan arbeiden te Taanak.
 Dit stadje ligt niet ver van Megiddo en aan een riviertje dat naar de zee vloeit (nl. de Kison). Het ligt ook niet ver van Afeke, de vaderstad van de Apostel Tomas. Hier diende Jozef een welgestelde meester en samen vervaardigden zij fijner en voorname timmerwerk.

Nog later zag ik hem te Tiberias voor een andere meester werken. Hij woonde daar alleen in een huis aan het water (nl. aan een riviertje). Jozef kon toen reeds de leeftijd van 33 jaren bereikt hebben. Zijn ouders waren te Bethlehem reeds tamelijk lang overleden. Twee van zijn broers woonden nog te Bethlehem, de anderen waren verspreid; het ouderlijk huis was in vreemde handen gekomen en de hele familie was uiteen en ten onder gegaan.

Jozef was zeer vroom en bad vurig voor de komst van de Messias. Hij was juist begonnen met de oprichting van een nog eenzamer en rustiger bidvertrek bij zijn woning, toen hem een engel verscheen met de volgende boodschap: **“Jozef, laat dat nu maar, de Heer wil iets anders; gelijk de aartsvader Jozef eenmaal in deze tijd van het jaar door de wil van God de beheerder van al het graan van Egypte is geworden, zo zal nu ook aan uw zorg de graanschuur van het Heil toevertrouwd worden.”**

In zijn eenvoud begreep Jozef dit niet en verdiepte zich opnieuw in zijn gebed, dat hij lange tijd voortzette, totdat hij duidelijk een stem vernam, die hem beval zich naar de tempel te Jeruzalem te begeven, waar hij, volgens een goddelijk raadsbesluit, aan de H. Maagd tot man werd gegeven¹⁷¹.

Ik heb gezien dat hij vroeger nooit gehuwd was geweest; hij leefde zeer teruggetrokken, vermeed de omgang met mensen en was op zijn hoede voor het vrouwelijk geslacht¹⁷².

¹⁷¹ Jozef kon 33 jaar zijn. Maria van Agreda kent hem zonder meer 33 jaren toe.

¹⁷² Nooit getrouwd geweest. – K. maakt deze bemerking, omdat het apokrief evangelie van Jakobus beweert dat hij weduwnaar was geweest. Hier hebben wij een nieuw bewijs dat K. van de apokriefen onafhankelijk is, soms lijnrecht in strijd ermee en dus, wat zij vertelt, put uit haar eigen beschouwingen. K. wil ook de protestanten tegenspreken, van wie vele gaarne beweren dat zij die in de evangeliën broeders en zusters van Jezus genoemd worden, kinderen van Jozef uit een eerste huwelijk waren, ja zelfs dat Maria kinderen van hem had.

Een notitie over een broer van de H. Jozef, die men verder nog aantreft in fasc. 35, nr. 2265 en die hier niet van pas komt, laten wij hier bijgevolg wegvallen.

Joannes de Doper wordt aan Zakarias beloofd.

77.

Ik zag Zakarias in vertrouwen aan Elisabet bekennen dat hij zich neerslachtig voelde, omdat zijn diensttijd in de tempel te Jeruzalem voor de deur stond; hij ging er telkens opnieuw met een zwaarmoedig hart naartoe, dewijl (= aangezien, omdat) hij er, wegens de onvruchtbaarheid van zijn huwelijk, met misprijzende blikken bekeken werd. Zakarias kwam tweemaal in het jaar aan de beurt om dienst te doen in de tempel¹⁷³.

Zij woonden niet eigenlijk in Hebron, maar in Joetta¹⁷⁴.

Te Hebron woonden priesters van een lager rang; die van Joetta waren voorname. Zij erkenden Zakarias als hun overste en hoofd. Hij en Elisabet stonden hier bij hen hoog in aanzien wegens hun deugd en ook hun zuivere afstamming van Aäron (Lk. 1, 5)¹⁷⁵.

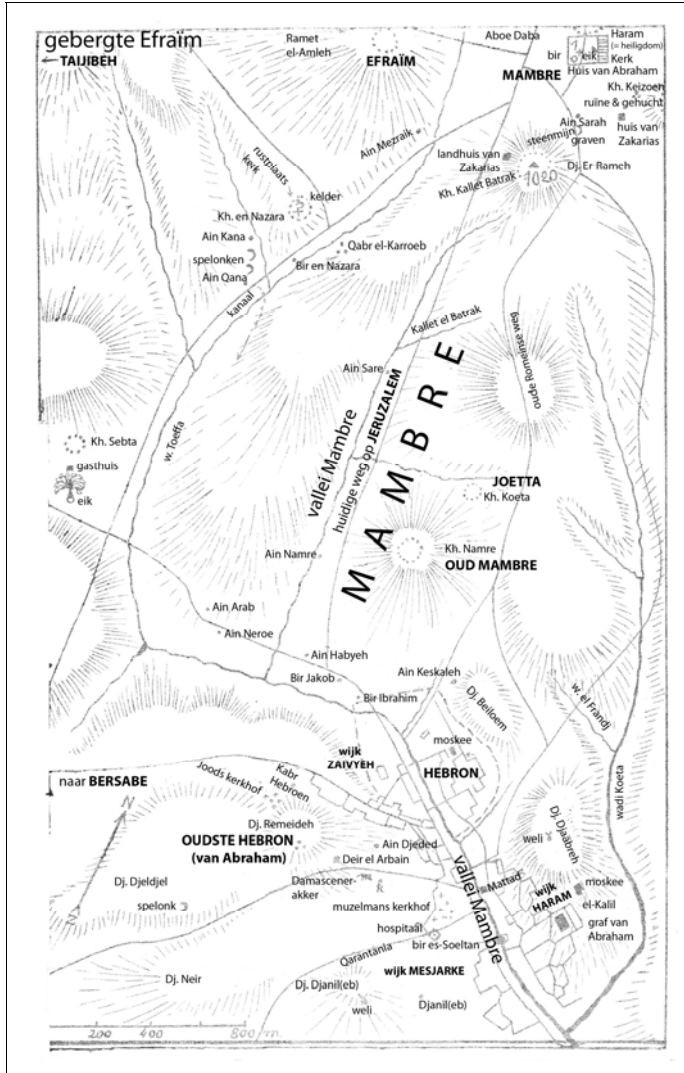
¹⁷³ Tweemaal dienst in het jaar. – De priesters waren in 24 klassen verdeeld, die om de week elkaar in de altaardienst aflosten. Dus kwam iedere klas tweemaal in het jaar aan de beurt.

Ook waren de jaren bij de Joden 10 dagen korter en moest er ongeveer bij ieder derde jaar een maand toegevoegd worden.

¹⁷⁴ Hebron weet iedereen liggen. Zakarias' huis lag 3 km meer noordelijk en Joetta ongeveer midden tussen beide. Verder bij nr. 91 plaatsen wij een kaart met wat uitleg erbij, zodat alle plaatsen en het huis goed gelokaliseerd zullen zijn.

¹⁷⁵ Aäron was een afstammeling van één der 12 aartsvaders, Jakobs zoon Levi. Aan Aäron en zijn nakomelingen werd het priesterschap toevertrouwd.

De overige afstammelingen van Levi behoorden tot de mindere geestelijkheid: dit waren levieten die naar

- Kehat,
 - Merari en
 - Gerson, de 3 zonen van Levi,
- Kehatieten, Merarieten en Gersonieten genoemd werden.

Ik zag nu Zakarias met andere priesters uit dit gewest op een klein landgoed, dat hij dicht bij Joetta bezat, tezamen komen (zie nr. 91). Er was daar een tuin met meerdere prieeltjes en een huisje. Zakarias bad hier met de bijeengekomen priesters en richtte het woord tot de vergadering. Het was een onderricht in voorbereiding op hun aanstaande tempeldienst; ik hoorde hem ook over zijn droefgeestigheid spreken en hun zijn voorgevoel te kennen geven dat hem daar iets boven het hoofd hing.

Ik zag hem daarna met zijn collega's naar Jeruzalem reizen, waar hij na zijn aankomst nog 4 dagen wachten moest, eer de beurt om te offeren aan hem was. Hij besteedde die tijd aan het gebed, vooraan in de tempel. Toen zijn beurt nu gekomen was om het reukoffer aan te steken, zag ik hem het Heilige binnengaan, waarin het gouden reukaltaar vóór de ingang van het Allerheiligste stond. Het dak (luik in het platdak) werd boven het altaar geopend, opdat men de blote hemel zou kunnen zien. Van buiten uit was de offerende priester niet zichtbaar, maar wel kon men de opstijgende rook ontwaren. Toen Zakarias was binnengegaan, richtte een andere priester enige woorden tot hem en verwijderde zich¹⁷⁶.

Zakarias was nu alleen en ik zag hem door een voorhangsel in een donkere plaats gaan. Hij kwam vandaar met iets terug, legde dit op het altaar en ontstak nu het wierookoffer.

Nu zag ik rechts van het altaar een schitterend licht tot hem neerdalen en een lichtende gestalte daarin tot hem naderen; en ik zag hem verbijsterd, en als in geestverrukking, verstard naar de rechterzijde van het altaar toe neerzinken.

De engel richtte hem weer op, sprak lang tegen hem en ook Zakarias zag ik hem antwoord geven.

¹⁷⁶ Die priester zegde waarschijnlijk: "Brand de wierook" (cfr. Misjna, trakt. Tamid. 6, 55, 3).

Boven Zakarias zag ik de hemel open en twee engelen als op een ladder tot hem op- en neerstijgen. Zijn gordel was losgemaakt en zijn kleed geopend en het scheen mij dat één van de twee engelen iets uit hem wegnam en dat de andere hem een klein, lichtend voorwerp (in verband met de zegen, nr. 25) in de zijde schoof. Dit was dezelfde handeling als bij Joakim, toen deze, ter ontvingenis van de H. Maagd, de zegen door de engel ontving.

De priesters plachten na het ontsteken van het reukoffer onverwijld het Heilige te verlaten. Toen nu Zakarias zo lang op zich liet wachten, maakte het volk dat daar buiten stond te bidden, zich zeer ongerust (Lk. 1, 21). Zakarias had de spraak verloren en ik zag dat hij, alvorens naar buiten te komen, iets op een tafeltje schreef. Toen hij tenslotte uit de tempel in het voorhof trad, verdrong zich een grote menigte om hem, met de vraag om welke reden hij zolang was binnengebleven, doch hij kon niet spreken; hij wees met de hand op zijn mond en op het beschreven tafeltje. Dit stuurde hij nu aanstonds naar Elisabet te Joetta, om haar in kennis te stellen van zijn stomheid en van de belofte die God hem in zijn barmhartigheid zojuist had gedaan; hijzelf zou onmiddellijk na zijn tempeldienst huiswaarts keren.

Doch ook Elisabet had een openbaring ontvangen, waarvan ik mij evenwel geen bijzonderheden meer herinner.

Nota van Brentano. –

Wegens haar ziekte kon de zienster slechts deze beknopte mededelingen doen over de boodschap aan Zakarias en de geboorte van Joannes. Wij nodigen de lezer uit om zelf deze leemte aan te vullen door het lezen van het evangelieverhaal van deze verschijning, van het gesprek van de engel met Zakarias, tot en met de woorden van Elisabet.

Brentano plaatst daarom hier dat evangelie, Lk.1, 5-25. Wij echter verzoeken de lezer dit verhaal te lezen in het evangelie of in een missaal op 23 juni, daags vóór het feest van Joannes' geboorte.

Lucas 1

Inleiding

1. Aangezien velen getracht hebben een verhaal op te stellen over de zaken, die onder ons hun beslag hebben gekregen,
2. gelijk ons hebben overgeleverd degenen, die van het begin aan ooggetuigen en dienaren van het woord geweest zijn,
3. ben ook ik tot het besluit gekomen, na alles van meet aan nauwkeurig te hebben nagegaan, dit in geregelde orde voor u te boek te stellen, hoogede Teofilus,
4. opdat gij de betrouwbaarheid zoudt erkennen der zaken, waarvan gij onderricht zijt.

De aankondiging van Johannes' geboorte

5. Er was in de dagen van Herodes, de koning van Judea, een priester, genaamd Zacharias, behorende tot de afdeling van Abia, en zijn vrouw was uit de dochters van Aäron en haar naam was Elisabet.
6. Zij waren beiden rechtvaardig voor God en leefden naar alle geboden en eisen des Heren, onberispelijk.
7. En zij waren kinderloos, omdat Elisabet onvruchtbaar was, en zij waren beiden op hoge leeftijd gekomen.
8. En het geschiedde, toen hij de priesterdienst voor God verrichtte in de beurt zijner afdeling,
9. dat hij door het lot werd aangewezen, volgens de regel van de priesterdienst, om de tempel des Heren binnen te gaan en het reukoffer te brengen.
10. En de gehele volksmenigte was buiten in gebed op het uur van het reukoffer.
11. En hem verscheen een engel des Heren, staande ter rechterzijde van het reukofferaltaar.
12. En Zacharias ontroerde bij dat gezicht, en vrees beving hem.
13. Maar de engel zeide tot hem: Wees niet bevreesd, Zacharias, want uw gebed is verhoord en uw vrouw Elisabet zal u een zoon baren en gij zult hem de naam Johannes geven.
14. En blijdschap en vreugde zal uw deel zijn en velen zullen zich over zijn geboorte verblijden.
15. Want hij zal groot zijn voor de Here en wijn en sterke drank zal hij niet drinken en met de heilige Geest zal hij vervuld worden, reeds van de schoot zijner moeder aan,
16. en velen der kinderen Israëls zal hij bekeren tot de Here, hun God.
17. En hij zal voor zijn aangezicht uitgaan in de geest en de kracht van Elia, om de harten der vaders te keren tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de gezindheid der rechtvaardigen, ten einde voor de Here een weltoegerust volk te bereiden.
18. En Zacharias zeide tot de engel: Waaraan zal ik dit weten? Want ik ben een oud man en mijn vrouw is op hoge leeftijd gekomen.
19. En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor Gods aangezicht sta, en ik ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze blijmare te verkondigen.
20. En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot de dag toe, dat deze dingen geschieden, omdat gij mijn woorden niet geloofd hebt, die op hun tijd in vervulling zullen gaan.
21. En het volk stond op Zacharias te wachten en zij verwonderden zich, dat hij zo lang in de tempel vertoefde.
22. Toen hij dan naar buiten kwam, kon hij niet tot hen spreken en zij begrepen, dat hij in de tempel een gezicht gezien had. En hij wenkte hun toe en bleef stom.
23. En het geschiedde, toen de dagen van zijn dienst vervuld waren, dat hij vertrok naar zijn huis.
24. Na die dagen werd Elisabet, zijn vrouw, zwanger, en zij verborg zich vijf maanden, want, zeide zij:
25. Aldus heeft de Here aan mij gedaan in de dagen, waarin Hij op mij nederzag om mijn smaad onder de mensen weg te nemen.

De aankondiging van Jezus' geboorte

26. In de zesde maand nu werd de engel Gabriël van God gezonden naar een stad in Galilea, genaamd Nazaret,

27. tot een maagd, die ondertrouwd was met een man, genaamd Jozef, uit het huis van David, en de naam der maagd was Maria.
28. En toen hij bij haar binnengekomen was, zeide hij: Wees gegroet, gij begenadigde, de Here is met u.
29. Zij ontroerde bij dat woord en overlegde, welke de betekenis van die groet mocht zijn.
30. En de engel zeide tot haar: Wees niet bevreesd, Maria; want gij hebt genade gevonden bij God.
31. En zie, gij zult zwanger worden en een zoon baren, en gij zult Hem de naam Jezus geven.
32. Deze zal groot zijn en Zoon des Allerhoogsten genoemd worden, en de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven,
33. en Hij zal als koning over het huis van Jakob heersen tot in eeuwigheid, en zijn koningschap zal geen einde nemen.
34. En Maria zeide tot de engel: Hoe zal dat geschieden, daar ik geen omgang met een man heb?
35. En de engel antwoordde en zeide tot haar: De heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduw; daarom zal ook het heilige, dat verwekt wordt, Zoon Gods genoemd worden.
36. En zie, Elisabet, uw verwante, is eveneens zwanger van een zoon in haar ouderdom en dit is reeds de zesde maand voor haar, die onvruchtbaar heette.
37. Want geen woord, dat van God komt, zal krachteloos wezen.
38. En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord. En de engel ging van haar heen.

Maria en Elisabet – De lofzang van Maria

39. Maria dan maakte zich op in die dagen en reisde met spoed naar het bergland, naar een stad van Juda.
40. En zij ging het huis van Zacharias binnen en groette Elisabet.
41. En toen Elisabet de groet van Maria hoorde, geschiedde het, dat het kind opsprong in haar schoot, en Elisabet werd vervuld met de heilige Geest.
42. En zij riep uit met luider stem en sprak: Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot.
43. En waaraan heb ik dit te danken, dat de moeder mijns Heren tot mij komt?
44. Want zie, toen het geluid van uw groet in mijn oren klonk, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot.
45. En zalig is zij, die geloofd heeft, want wat vanwege de Here tot haar gezegd is, zal volbracht worden.
46. En Maria zeide: Mijn ziel maakt groot de Here,
47. en mijn geest heeft zich verblijd over God, mijn Heiland,
48. omdat Hij heeft omgezien naar de lage staat zijner dienstmaagd. Want zie, van nu aan zullen mij zalig prijzen alle geslachten,
49. omdat grote dingen aan mij gedaan heeft de Machtige. En heilig is zijn naam,
50. en zijn barmhartigheid van geslacht tot geslacht voor wie Hem vrezen.
51. Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijn arm, en Hij heeft hoogmoedigen in de overlegging huns harten verstrooid;
52. Hij heeft machtigen van de troon gestort en eenvoudigen verhoogd,
53. hongerigen heeft Hij met goederen vervuld en rijken heeft Hij ledig weggezonden.
54. Hij heeft Zich Israël, zijn knecht, aangetrokken, om te gedenken aan barmhartigheid, –
55. gelijk Hij gesproken heeft tot onze vadersen – voor Abraham en zijn nageslacht in eeuwigheid.
56. En Maria bleef ongeveer drie maanden bij haar en keerde terug naar haar huis.

De geboorte van Johannes – De lofzang van Zacharias

57. Toen voor Elisabet de tijd vervuld was, dat zij baren zou, bracht zij een zoon ter wereld.

58. En haar buren en nabestaanden hoorden, dat de Here zijn barmhartigheid aan haar had grootgemaakt, en zij verheugden zich met haar.
59. En het geschiedde, toen de achtste dag was aangebroken, dat zij kwamen om het kind te besnijden, en zij wilden het naar de naam van zijn vader Zacharias noemen.
60. Doch zijn moeder antwoordde en zeide: Neen, hij moet Johannes genoemd worden.
61. En zij zeiden tot haar: Er is toch niemand in uw familie, die die naam draagt.
62. En zij beduidden zijn vader, dat hij beslissen zou, hoe hij het kind genoemd wilde hebben.
63. En hij vroeg om een schrijftafeltje en schreef deze woorden: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.
64. En terstond werd zijn mond geopend en zijn tong (losgemaakt), en hij sprak, God lovende.
65. En over allen, die in hun nabijheid woonden, kwam vrees, en in het gehele bergland van Judea werden al deze dingen besproken.
66. En allen die het hoorden, namen het ter harte en zeiden: Wat zal er van dit kind worden? Want de hand des Heren was met hem.
67. En zijn vader Zacharias werd vervuld met de heilige Geest en profeteerde, zeggende:
68. Geloofd zij de Here, de God van Israël, want Hij heeft omgezien naar zijn volk en heeft het verlossing gebracht,
69. en heeft ons een hoorn des heils opgericht, in het huis van David, zijn knecht,
70. – gelijk Hij gesproken heeft door de mond zijner heilige profeten van oudsher –
71. om ons te redden van onze vijanden en uit de hand van allen, die ons haten,
72. om barmhartigheid te betonen aan onze vaders en zijn heilig verbond te gedenken,
73. de eed, die Hij zwoer aan Abraham, onze vader,
74. dat Hij ons zou geven, zonder vreze, uit de hand der vijanden verlost,
75. Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht, al onze dagen.
76. En gij, kind, zult een profeet des Allerhoogsten heten; want gij zult uitgaan voor het aangezicht des Heren, om zijn wegen te bereiden,
77. om aan zijn volk te geven kennis van heil in de vergeving hunner zonden,
78. door de innerlijke barmhartigheid van onze God, waarmede de Opgang uit de hoogte naar ons zal omzien,
79. om hen te beschijnen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods, om onze voeten te richten op de weg des vredes.
80. Het kind nu groeide op en werd gesterkt door de Geest. En hij vertoefde in de woestijnen tot op de dag, dat hij zich aan Israël vertoonde.

Uit: NBG-vertaling 1951

Het elfjarig verblijf van Maria in de tempel is geloofwaardig.

We zijn gekomen aan de verloving van Maria met de H. Jozef. Hier plaatst Brentano voor de tweede maal een nota om Maria's oponthoud in de tempel te verdedigen. Hoewel ze hoger beter op haar plaats zou geweest zijn, willen ook wij hier er bij stil staan. Het is immers van belang dat iedereen het weet dat onze aanvaarding van Maria's inwoning op goede gronden steunt. Een woord erover kondigden wij aan begin nr. 55.

In zijn eerste nota zegt Brentano:

“Wij bezitten in de overlevering een getuigenis, dat teruggaat tot Evodius, eerste opvolger van de H. Petrus op de bisschoppelijke Stoel van Antiochië, en dus tot de tijd der Apostelen. Dit getuigenis vindt men bij de kerkelijke schrijver Nikeforus.” (Hist. eccl. Lib. II, cap. III).

Dit getuigenis lassen wij hier in. In de ‘Summa aurea’ de laudibus B.M.V. worden de verschillende meningen aangehaald over de leeftijd die Maria bereikt zou hebben. Men vindt er ook die van Evodius, die ze, volgens Nikeforus, berekent als volgt:

“Op driejarige leeftijd werd Maria in de tempel aan God toegewijd en verbleef 11 jaar in het Heiligdom.

Daarna werd zij aan de zorgen van de H. Jozef toevertrouwd.

Na 4 maanden met hem samengeleefd te hebben, geschiedde de boodschap des engels. 15 jaar oud baarde zij het Licht van de wereld. Nu bracht zij op aarde 33 jaren door met haar Zoon.

Met de 11 jaren die zij na Jezus' dood in het huis van Joannes doorbracht, bereikte haar leeftijd 59 jaren.”

Aldus Evodius.

Verdere getuigen van Maria's verblijf in de tempel zijn de heiligen: Gregorius van Nyssa, Etifanius, Georgius van Nikomedië, Joannes Damascenus en veel andere kerkvaders, het vroegtijdige feest in de Griekse Kerk, ja, zelfs de Koran, die in kap. Sura Imram, vers 31 en volgende, Maria's verblijf in de tempel omstandig verhaalt.

In een tweede nota bij nr. 91 herhaalt hij enkele dingen en is vooral gelukkig te kunnen wijzen op een joods getuigenis, nl. van de rabbijn Azarias, die in zijn werk 'Imreh Binah', cap. 60 gewag maakt van de kuise dienaressen van God, die in de tempeldienst in communititeit een maagdelijk leven leidden.

Men ziet het, Brentano zette zich schrap tegen hen die ook in zijn tijd dit feit uit Maria's leven ontkenden. Anderen in zijn tijd verdedigden het. Alzo leest men in Dictionnaire de la Bible, T IV, bij 't woord 'Vierge' in nota als slot van een betoog: "Wat men ook zegge, in de tijd van Maria's opdracht, waren er maagden verbonden aan de dienst van de tweede tempel." (Orsini) (1946).

Toen gelijk nu was het een twistpunt, ten ware men nu zou beweren dat niemand het nog houdt. Doch dit zou een grove vergissing zijn. Nog verdedigen felle geleerden het feit met hand en tand, zoals de Mariologen P. Gabriele en M. Roschini in hun boek 'la Vie de Marie'. Daarom zeggen wij hier ook een woord erover.

Wij geven enkele argumenten ten gunste, maar zeggen al aanstonds dat nopens dit punt, zoals nopens veel andere, ook wanneer het strikte geloofswaarheden geldt, de argumenten nooit zulk een bewijskracht hebben, dat ze tot geloof dwingen. Wie iets niet gaarne aanvaardt, vindt steeds een antwoord, een uitvlucht, een tegenargument.

Zo staat in het Evangelie van de H. Lukas, in de episode van de opdracht van het Kind Jezus in de tempel, in vierkante woorden: "Ook was daar een profetes Anna (Hanna), een weduwe van 84 jaar. Nooit verliet zij de tempel, maar diende God dag en nacht onder vasten en bidden." (Lk. 2, 36-38).

Men zou denken: een vrouw die nooit de tempel verlaat en God daar dag en nacht dient, woont in de tempel, te meer daar er zelfs in het Oude Testament bewijzen voorhanden zijn dat zekere vrouwen aan de tempel verbonden waren. Wij, die door K. Emmerick min of meer hun levenswijze in de tempel kennen, vragen ons af of die woorden van Lukas 'dag en nacht' niet bepaald wijzen op het opstaan 's nachts van die vrouwen en meisjes. Wie echter het wonen van vrouwen in de tempel niet aanneemt, antwoordt: "Wel neen! de woorden van de evangelist moet men niet letterlijk nemen. Bij ons zegt men toch ook van iemand die veelvuldig ter kerke gaat: hij zit er ganse dagen."

En zo met andere argumenten. Het zou dus geen zin hebben, gezien de omvang van ons werk, hier alle argumenten bij te brengen, de tegenargumenten te weerleggen om de aanwezigheid van vrouwen in de tempel te bewijzen als een vaststaande waarheid, evenwel geen geloofswaarheid, maar een feit dat iedereen naar zijn vrije mening al dan niet kan aanvaarden.

Toch willen wij kort op enkele argumenten wijzen, alleen maar om aan te tonen dat ons geloof in Maria's elfjarig verblijf in de tempel op goede gronden steunt, geen lichtgelovigheid maar een verantwoorde mening is, ja, meer en beter verantwoord dan de tegenovergestelde.

Wij beginnen met erop te wijzen dat het inwonen van vrouwen en meisjes in de tempel een bevestiging vindt in de H. Schrift, hoewel slechts in een viertal passages, nl.

- 1) Ex. 38, 8
 - 2) I Sam.2, 22.
 - 3) II Makk.3, 19-20.
 - 4) Lk. 2, 27.
- 1) In 1 wordt gezegd dat het bronzen wasbekken vervaardigd werd met de (metalen) spiegels van de vrouwen die dienst deden aan de ingang van de openbaringstent of Tabernakel.
 - 2) In 2 dat zulke vrouwen uit een later tijdstip zich lieten verleiden door de liederlijke zonen van de hogepriester Heli.
 - 3) In 3 wordt een situatie beschreven, die de aanwezigheid van vrouwen en meisjes in de tempel aantoont: toen nl. de bevelhebber Heliódorus, in opdracht van de goddeloze koning van Syrië de tempel binnenkwam om hem van zijn schatten te beroven,
"liepen de 'opgesloten maagden' de ene naar de deuren, de andere naar de muren (versta: terrassen), en nog andere keken door de vensters.
Alle hieven de handen ter hemel onder het storten van smeekbeden."
- Deze maagden of meisjes zijn genoemd tegenover de vrouwen der stad die in boetegewaad de straten opliepen.

4) In 4 is sprake van de profetes Hanna, met wie wij begonnen zijn. Volgens een deel der schriftuurverklaarders is Hanna ene van de vrouwen, die gelijk de maagden, zich aan de dienst van God en de tempel gewijd had en er ook verbleef, dag en nacht zonder hem ooit te verlaten.

1) In zijn uitleg van Ex. 38, 8 zegt Cornelius a Lapide o.m., terwijl hij de rabbijn Abraham citeert: “Israël kende van het begin af godvrezende vrouwen die definitief aan de dienst van God en de tempel toegewijd waren, de ijdelheid van de wereld versmaadden, God alleen wilden dienen en behagen. Wanneer later de Tabernakel voltooid en nog later de tempel gebouwd was, werd voor hen een vaste woning bij het Heiligdom opgericht; daar verbleven zij, terwijl zij een leven leidden van versterving, gebed en tempeldienst.”

4) Hun bestendig verblijf is vooral benadrukt door de H. Lukas, 2, 27, aangezien de profetes Hanna de tempel nooit verliet en er vastte en bad dag en nacht.

3) In II Makk. 3, 19 worden die vrouwelijke bewoners van de tempel zelfs genoemd ‘opgesloten maagden’. Wij zouden spreken van ‘slotzusters’ en werkelijk zijn ze ermee te vergelijken.

“Tot hun getal”, zo vervolgt Cornelius a Lapide, “behoorde ook de H. Maagd, die haar opvoeding in de tempel ontving, nadat ze zich als driejarig kind aan God en de tempeldienst toegewijd had.”

”Die maagden”, zegt hij nog, “waren een soort religieuze gemeenschap, de orde van die tijd; wij kunnen ze beschouwen als voorloopsters van onze vrouwelijke religieuzen; deze kunnen in gene als het ware hun zeer oude oorsprong terugvinden.”

Tot hier Cornelius.

Overigens is het iets gewoon dat de tempelbeheerders vrouwen voor meer vrouwelijke werken gebruikten. Ook onze kerken kennen zulke helpsters.

Een ander argument is, dat zulke instellingen ook aan heidense tempels verbonden waren. Bij de Romeinen noemde men die meisjes ‘vestalen’

of ‘vestaalse maagden’, die waakten in de tempels en het heilig vuur van de godin Vesta onderhielden.

Cornelius meent dat de heidenen hierin de Joden navolgden, maar waarschijnlijk is het andersom; het is immers een feit dat de Israëlieten vele elementen, voorwerpen en praktijken in hun eredienst ontleenden aan de omringende volkeren, onder wie zij geleefd hadden, vooral aan de Egyptenaren.

De celletjes van de vestalen te Rome lagen, zoniet rond de tempel van de godin, dan toch rond een hoge, ruime zaal.

De pelgrim Leroux die ze bekeek van nabij, zegt erover, na die meisjes de religieuzen van het heidendom genoemd te hebben: “Als kind werden zij aangeduid en gekozen; hun opleiding en dienst duurde 10 jaren; daarna moesten zij nog 10 jaren nieuwelingen helpen opleiden en dan mochten zij huiswaarts keren en een huwelijk aangaan. Al die tijd bleven zij kort gehouden en onderhielden zij het heilig vuur, maar waren niet streng opgesloten: zij mochten bezoeken ontvangen. Hun cellen waren verre van ruim en comfortabel, maar integendeel erg benepen en ongemakkelijk; ik onderzocht er meerdere; ze waren rondom een hoge, vierkante zaal gelegen.” (Pèlerins d’Orient, p. 345).

Het bestaan op zichzelf van zulke celletjes aangebouwd rondom de eigenlijke tempel, waarvan de in nr. 71, voetnoot 161 aangehaalde tekst uit I Kon. 6, 1-8 gewag maakt en die ook door Flavius Josephus beschreven worden, begunstigen sterk onze mening.

1 Koningen 6 Salomo’s tempelbouw

1. In het vierhonderd tachtigste jaar na de uittocht der Israëlieten uit het land Egypte, in het vierde jaar van Salomo’s regering over Israël, in de maand Ziiv, dat is de tweede maand, bouwde hij het huis voor de HERE.
2. Het huis dat koning Salomo voor de HERE bouwde, was zestig el lang, twintig el breed en dertig el hoog.
3. De voorhal aan de voorzijde van de hoofdzaal van het huis was twintig el lang over de breedte van het huis en tien el diep, vóór aan het huis.
4. Ook maakte hij aan het huis vensters van eng latwerk.
5. Voorts bouwde hij tegen de muur van het huis een aanbouw, rondom tegen de muren van het huis, rondom tegen de hoofdzaal en de achterzaal; en hij maakte die rondom met verdiepingen.
6. De benedenste verdieping had een breedte van vijf el, de middelste van zes el en de derde van zeven el, want hij bracht aan het huis rondom van buiten inkortingen aan om niet in de muren van het huis in te hoeven grijpen.
7. Toen het huis gebouwd werd, werd het opgetrokken van steen, afgewerkt aan de groeve, en geen hamer of beitel of enig ijzeren gereedschap werd gehoord bij het bouwen van het huis.

8. De toegang tot de benedenste verdieping was aan de rechtervleugel van het huis, en met wenteltrappen ging men op naar de middelste en van de middelste naar de derde.

Uit: NBG-vertaling 1951

- De tempel van Salomon had er 90.
- In de tempel van Herodes waren ze bijna driemaal minder talrijk, maar veel ruimer; ze waren over drie zijden en drie verdiepingen verdeeld.

Het oudste getuigenis ten gunste van het bestaan van tempelmaagden zou dat zijn van bisschop Evodius, voorzeker een getuigenis met prima-waarde, aangezien hij een tijdgenoot en leerling der Apostelen is.

Het tweede oudste is dat van het apokrief evangelie van Jakobus. Meerdere elementen daarvan gaan terug tot het begin der 2e eeuw. Die kennis van Maria's verblijf in de tempel ging niet verloren, maar groeide aan met de tijd en kreeg in betrekkelijk korte tijd uiting en gestalte in een feest, dat in de Griekse of Oosterse Kerk reeds in de 6^e eeuw ingang vond en in de 13^e eeuw door de Westerse Kerk overgenomen werd. Het verbreidde zich in de gehele Kerk en werd algemeen gevierd.

Nochtans bleef ook scepticisme bestaan, dat in onze tijd tot ontkenning uitgroeide. Zelfs werd op de Kerk sterke druk uitgeoefend om het afgeschafte te krijgen, doch te vergeefs en hopelijk zal de Kerk het altijd behouden.

Ons inziens is één van de sterkste bewijzen het eenstemmig getuigenis van visionairen. Allen, en nog in onze dagen Jozefa Menendez en Th. Neumann; hebben zij visioenen gehad op Maria's leven in de tempel en hebben zij haar verblijf in Gods huis eenstemmig bevestigd. De eerste die op grond van visioenen dat verblijf zal ontkennen, moet nog geboren worden.

Tot Jozefa Menendez heeft Christus in de loop van 3 jaren heel veel en heel indrukwekkende openbaringen gedaan en letterlijk vele dingen gedicteerd. In een uitlating over Gods liefde voor de mens mengt Hij onder meerdere echte geloofswaarheden ook Maria's verblijf in de tempel, hoewel het met geloofswaarheden niets te maken heeft. Wij geven hier het begin van dat lange dictaat, waarin het feit bevestigd wordt.

“Ik ben geheel Liefde - Mijn Hart is een afgrond van Liefde.

De Liefde is het die de mens schiep en al het overig geschapene hem ten dienste stelde ...

De Liefde is het, die de Vader bewoog zijn Zoon aan de wereld te geven, om de mens, die door zijn schuld verloren was, te redden....

De Liefde was het die maakte dat een allerzuiverste Maagd, bijna nog een kind, vaarwel zegde aan de geestelijke vreugden van een leven in de tempel en erin toestemde de Moeder te worden van God en op zich te nemen al het lijden dat dit goddelijk moederschap zou meebrengen....

De Liefde was het die wilde dat Ik geboren zou worden volop in de koude van de winter, arm en van alles beroofd...

De Liefde was het ...

enz.

Het verhaal van de zienster K. Emmerick draagt de criteria van zijn betrouwbaarheid in zich, aangezien alle bijkomstige concrete bijzonderheden die zij meedeelt, b.v. haar mededelingen over de inrichting van het tempelgebouw, de meubelen, de omringende cellen en gangen, de bijgebouwen of vleugels, haar topografische gegevens over de stad, enz. juist bevonden worden en in overeenstemming met de H. Schrift en Flavius Josephus.

Overigens zijn die bidcellen rond en tegen de eigenlijke tempel ook een argument voor het verblijf van maagden. Op grond van dit alles kunnen wij met gerust gemoed Maria's inwoning aannemen als een mening die beter verantwoord is dan de tegenovergestelde.

Huwelijk van de H. Maagd met H. Jozef

78.

Maria leefde in de tempel met verscheidene andere maagden onder het toezicht van vrome meesteressen. Deze maagden hielden zich bezig met borduur- en allerlei ander versieringswerk aan tapijten en priesterklederen; ook met het reinigen van zulke klederen en van de tempelgereedschappen.

Zij hadden elk een kleine cel, waarin zij zich toelegden op gebed en overweging en waaruit zij in de tempel konden neerzien.

Zodra deze meisjes de geschikte leeftijd bereikt hadden, werden zij uitgehuwelijkt. Door hen aan de tempel af te staan, hadden hun ouders ze geheel aan God opgeofferd. In verband met dit gebruik heerste sedert lange tijd onder de vurige en godvruchtige Israëlieten een niet uitgesproken voorgevoel als moest zulk een huwelijk eenmaal effectief bijdragen tot de komst van de beloofde Messias.

Toen de H. Maagd nu 14 jaar geworden was en dus de huwbare leeftijd had bereikt, werd zij met 7 andere meisjes uit de tempeldienst ontslagen en naar huis teruggezonden om een huwelijk aan te gaan. Juist was haar moeder haar komen bezoeken. Joakim was niet meer in leven en Anna had op een bevel van God een andere man gehuwd.

Toen men nu aan de H. Maagd kwam meedelen dat de tijd gekomen was om de tempel te verlaten en in het huwelijk te treden, zag ik haar ten zeerste ontsteld; zij verklaarde aan de priesters beslist: “Nooit heb ik een andere wens gehad dan altijd in de tempel te mogen blijven en nooit te moeten huwen, ik heb mij aan God alleen verloofd.” Doch de priesters bleven bij hun woord¹⁷⁷.

¹⁷⁷ Nota van Brentano. –

In het Oud Testament werd de maagdelijke staat in het algemeen als weinig verdienstelijk beschouwd. Onder de vele soorten van beloften,

Psalmen 126

Herinnering en verwachting

1. Een bedevaartslid. Toen de HERE de gevangenen van Sion deed wederkeren, waren wij als degenen die dromen.
2. Toen werd onze mond vervuld met lachen, onze tong met gejuich. Toen zeide men onder de heidenen: De HERE heeft grote dingen bij hen gedaan!
3. De HERE heeft grote dingen bij ons gedaan, wij waren verheugd.
4. HERE, wend ons lot als beken in het Zuiderland.
5. Wie met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.
6. Hij gaat al wenende voort, die de zaadbuidel draagt; voorzeker zal hij komen met gejuich, dragende zijn schoven.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hierop zag ik de H. Maagd in haar cel haar ontsteld gemoed in het gebed voor God uitstorten. Ook herinner ik me gezien te hebben dat Maria onder dit gebed als versmachtte van dorst en met haar kruikje afdaalde om uit een vijver of waterbak (op het Tempelplein) water te gaan scheppen.

Hier hoorde zij, zonder een zichtbare verschijning te zien, een stem als een openbaring van Boven, die haar bemoedigde en sterkte om de huwelijksstaat te aanvaarden.

Dit was niet de eigenlijke boodschap des engels, want deze zag ik later te Nazareth plaats hebben¹⁷⁸.

die, volgens de Misjna, bij de Joden van oudsher gebruikelijk waren, bestaat er geen spoor van de belofte van zuiverheid.

Zolang men nog de Messias verwachtte, werd de huwelijksstaat met een talrijk kroost gehouden voor de gezegendste en Gode welgevalligste (cfr. Ps. 126; Deut. 7, 14).

Dit maakt het begrijpelijk waarom de priesters Maria's verlangen niet inwilligden. Nochtans ontbrak het ook in het Oude Testament niet aan mensen, zoals de Essenen, die aan de maagdelijke staat de voorkeur gaven.

¹⁷⁸ Nota van Brentano. –

Het is opmerkenswaard dat men ook in het apokrief Proto-evangelie van Jakobus leest dat Maria in het gezelschap van verscheidene andere maagden uit de tempel naar Nazareth terugkeerde. Men had hun spinwerk meegegeven.

Ik zag ook een hoogbejaard priester, die niet meer kon gaan – het zal wel de hogepriester geweest zijn – door anderen op een stoel tot vóór het Allerheiligste gedragen worden en daar op het altaar een reukoffer ontsteken. Ondertussen las hij ook gebeden op een perkamentrol die vóór hem op een lessenaar lag.

Ik zag dat hij een geestvervoering had¹⁷⁹ en dat zijn hand met de wijsvinger gelegd werd op de schriftrol van Jesaja bij deze

Te Nazareth thuis gekomen ging Maria met haar kruik eens water putten. Bij de bron hoorde zij een stem die haar zei: **“Wees gegroet, Maria, enz.”**

Maria zag links en rechts, om te weten van waar en wie deze stem kwam, maar ontwaarde niets. Verschrikt ging zij naar huis terug, zette de waterkruik op haar plaats en ging zitten spinnen.

Maar zie! de engel van de Heer stond vóór haar, die zei: **“Vrees niet, Maria, enz.”**

In dat apokrief evangelie is er dus ook sprake van een stem, die Maria verneemt, terwijl zij water haalt, doch het wordt daar voorgesteld als gebeurd te Nazareth en verbonden met de boodschap.

Deze gebeurtenis wordt ook nog op gelijkende wijze verhaald in de apokriefe ‘Geschiedenis van Joakim en Anna en van de geboorte van de allerheiligste Moeder van God, Maria altijd Maagd en van de kindsheid van de Zaligmaker’, uitgegeven door Thilo, naar een Latijns manuscript uit de Parijse Bibliotheek. In dit verhaal echter verloopt tussen de stem bij de bron en de eigenlijke boodschap een tijdruimte van 3 dagen.

Tot hier Brentano.

Men ziet hier weer K.'s eigen en natuurlijker verhaaltrant. Maria was besloten maagd te blijven. Als zij nu toch berust in een huwelijk, was dit geenszins alleen op raad en door de wil van de priesters, maar dankzij Gods bijstand, die haar verleend wordt, hier door de stem van de engel en in de boodschap door Gods openbaring.

¹⁷⁹ Niet zelden kregen de hogepriesters openbaringen, zoals zij ook eventueel voorzeggingen deden, dit niet op grond van hun deugd of begenadiging maar uit kracht van hun ambt en waardigheid als hogepriester.

Volgens Filo was het bezit van de profetische geest een hogepriesterlijk voorrecht. Men was ervan overtuigd dat die geest onafscheidelijk was van

woorden: “En er zal een twijg aan de stronk van Jesse ontspruiten en een scheut uit zijn wortel opschieten.” (Jes. 11, 1).

Als nu de oude priester het bewustzijn herkrege had, las hij de aangewezen plaats en begreep hij iets daaruit (nl. wat hem te doen stond).

Ik zag hierop dat men in het land boden rondzond om de ongehuwde mannen uit het geslacht van David in de tempel samen te roepen. Nadat nu velen van hen in feestklederen in de tempel bijeengekomen waren, werd Maria hun voorgesteld en onder hen viel mij een zeer vroom jongeling uit het gewest van Bethlehem op. Ook deze had altijd met grote vurigheid om de vervulling van de Belofte (d.i. om de komst van de Messias) gebeden.

Ik las in zijn hart een brandend verlangen om de man van Maria te mogen worden. Maria echter trok zich in haar cel terug en stortte tranen van heilige droefheid en kon zich maar niet indenken dat zij geen maagd zou mogen blijven.

Nu zag ik hoe de hogepriester volgens de wenk die hij inwendig van Boven gekregen had, aan ieder van de verzamelde mannen een tak overhandigde en hun beval hun naam ieder op zijn eigen tak te griffen en hem onder het gebed en het offer in de handen te houden. Toen dit gedaan was; werden al hun takken opgehaald en op een tafel vóór het Allerheiligste neergelegd. Nu werd hun gezegd dat degene onder hen, wiens tak zou gaan bloeien, door de Heer bestemd was om de echtgenoot van Maria van Nazareth te worden.

het heilig kledingstuk, dat men ‘rationale’ of ‘borststuk’ of ook ‘borsttas’ noemt en dat met het schouderkleed of efod tot één stuk verbonden was (rationale = borstgewaad van de hogepriester).

Het rationale bevatte de orakaltekenen Urim en Tumim (Oerim en Toemmim) (zie fasc. 1, nr. 6, voetnoot 16).

Volgens Flavius Josephus heeft Joannes Hyrkanus geprofeteerd. Uit het Evangelie weten wij dat ook de godsmoordenaar Kaifas geprofeteerd heeft (Joa. 11, 49). Zij waren de instrumenten in de hand van de Almachtige (D. Rops, Jezus, 334).

Terwijl de takken vóór het Allerheiligste lagen, werd het offer en het gebed voortgezet; en ik zag hoe die jongeling uit het Bethlehemse, wiens naam mij nog wel weer invallen zal¹⁸⁰, al die tijd in een zaal van de tempel met uitgestrekte armen onstuimig tot God bad. Toen na de bepaalde tijd de takken aan allen teruggegeven werden met de bekendmaking dat geen enkele tak bloemen had gekregen en dus dat God niemand van hen tot bruidegom van Maria had bestemd, brak de verliefde jongen in tranen los. Hij sloeg, terwijl de andere mannen allen naar hun woonplaats terugkeerden, de weg in naar de Karmelberg, om zich aan te sluiten bij de profetenkinderen, die daar sinds Elias' tijd als kluizenaars leefden (zie fasc. 2, nr. 31, einde en voetnoot 68). Daar bracht hij de rest van zijn dagen door in een ononderbroken gebed voor de vervulling van de Belofte of komst van de Messias.

Kort daarop zag ik de priesters in de tempel opnieuw de geslachtsregisters nazien¹⁸¹, of er niet ergens nog een

¹⁸⁰ Nota van Brentano. –

De overlevering noemt die jongeling Agabus.

Op de schilderij die de benaming 'Spozalizio', 'verloving', draagt, heeft Rafaël hem voorgesteld als een jongeling die, ten teken van zijn ontgoocheling, zijn stok op de knieën stukbreekt. Deze figuur is voor meerdere kunstenaars, ook voor Fra Angelico, een bron van inspiratie geweest. De afbeeldingen der twee hier genoemde meesters vindt men op blz. 22 en 179 van 'La sainte Vierge dans la tradition, dans l'art, etc.'

¹⁸¹ Geslachtsregisters. –

Nota van Brentano. –

Men neemt algemeen aan dat de zorg voor de geslachtsregisters de privaatzaak was van de verschillende geslachten en families. Ieder familie had voor haar eigen geslachtslijst zorg te dragen. Dit was echter ook de zaak van de staat of het bestuur van het land, dat zich in de noodzakelijkheid bevond bij het nemen van beslissingen, uitvaardiging van wetten, soms rekening te houden met de indeling van de bevolking in stammen, geslachten en families.

Ook werd op een bijzondere wijze gewaakt over de zuiverheid en echtheid der geslachtsregisters van de afstammelingen van David en van de priesters.

afstammeling van David was, die hun opsporing en aandacht ontgaan was. Daar zij nu in hun lijsten de naam van zes broeders uit Bethlehem opgeschreven vonden, van wie één uitgeweken en verdwenen was, lieten zij nieuwe opsporingen doen naar de verblijfplaats van die broeder die Jozef heette. Na veel zoeken ontdekten zij hem in een dorp niet zeer ver van Samaria en in een plaats, gelegen bij een klein riviertje; daar woonde hij eenzaam bij het water, in dienst van een andere meester.

Op bevel van de hogepriester kwam Jozef nu, op zijn best gekleed, naar de tempel te Jeruzalem. Ook hij moest hier

Uit sommige documenten en ook uit de H. Schrift blijkt dat in de tempel, ten minste vanaf de Babylonische gevangenschap, geslachtslijsten met alle zorg en nauwkeurigheid bewaard werden. De priesters moesten hun zuivere afkomst van Aäron kunnen bewijzen.

Zo lezen wij in Esdras 2, 62-63 en Nehemias 7, 61-65: "Daar deze priesters, hoe zij ook zochten, hun geslachtsregisters niet konden vinden, werden zij van de priesterlijke bediening uitgesloten, tot er een (hoge)priester met de Oerim en Toemmim (orakeltekeneren) zou optreden en de zaak ophelderen."

De priesters in den vreemde zonden hun stamboom als bewijs van hun priesterlijke afstamming naar Jeruzalem.

Volgens Flavius Josephus trof men alle mogelijke maatregelen om de priesterfamilies zuiver te bewaren. "Ikzelf ben priester", zegt hij, "en bovendien van de zijde van mijn moeder, van koninklijken bloede. Mijn moeder stamt af van de Asmoneeën (Makkabeeën), meer bepaald van de Makkabeeër Jonatas, die lange tijd zowel het koningschap als het hogepriesterschap bekleed hebben."

De documenten van die koninklijke afstamming bleven in het officieel archief bewaard, want zijn betoog besluit hij als volgt: "Dit is mijn afstamming, zoals ze opgetekend staat in de staatsarchieven." (autobiografie).

Voor een volkstelling volgens joods gebruik moest iedereen zich begeven naar de plaats, waar de geslachtslijst van zijn familie bewaard werd (Keulers' 'Bijbelse Geschiedenis', 386).

Onder de te Qoemram ontdekte documenten was ook een geslachtslijst van priesters ('Vondsten', blz. 160).

gedurende het gebed en het offer een tak in de hand houden, en **op het ogenblik dat hij die op het altaar vóór het Allerheiligste wilde neerleggen, kwam onmiddellijk uit het bovineinde een witte bloem te voorschijn als een lelie, en ik zag een schitterend licht boven hem verschijnen en de H. Geest daarin op hem nederdalen.**

Nu erkende men dat Jozef door God voorbestemd was om de bruidegom van Maria te zijn en men stelde hem aan haar voor in de tegenwoordigheid van haar moeder. Overgegeven aan de wil van God¹⁸², nam Maria hem ootmoedig als haar bruidegom aan, want zij wist dat alles mogelijk is bij God, die haar belofte ‘Hem alleen met ziel en lichaam toe te behoren’, aangenomen had.

¹⁸² Overgegeven aan Gods Wil. – Hier zou weer een mooi stukje mystieke literatuur op zijn plaats zijn.

“Niets wilde ik op aarde buiten God bezitten”, openbaarde Maria aan Brigitta; “ik wijdde Hem onder belofte mijn maagdelijkheid toe, indien dit Hem aangenaam was, doch indien God het anders wilde, mocht zijn wil en niet de mijne geschieden; derhalve stelde ik mijn wil in zijn handen, omdat ik wist dat bij God alles mogelijk is. Hij weet dat ik niets wens noch wil buiten Hem, en dus, als het Hem behaagt, kan Hij mij in de maagdelijkheid bewaren, zoniet, dat zijn heilige Wil geschiede.”

Wat de gevoelens betreft, die Jozef bezielde, toen hij als bruidegom de H. Maagd toegewezen werd, Maria zegde hierover tot de H. Brigitta: **“Weet en houd voor zeker dat Jozef, alvorens zich met mij te verloven, in de H. Geest erkende dat ik mijn maagdelijkheid aan God toegewijd had en smetteloos was in gedachten, woorden en werken. Bij zijn verloving met mij had Jozef de bedoeling zich te mijnen dienste te stellen en mij als zijn meesteres, niet als zijn echtgenote te beschouwen. Met zekerheid wist ik dan ook dat mijn maagdelijkheid eeuwig ongeschonden zou blijven, hoewel ik, volgens de raadsbesluiten van God, aan een man verbonden zou zijn.”** (Openb. 1, 10; VII, 25).

En nog op een andere plaats: **“Jozef was aan de wereld en het vlees zo afgestorven, dat hij met al zijn begeerten naar het hemelse reikhalsde; al zijn verlangens waren erop gericht God te gehoorzamen en zijn Wil te volbrengen.”** (Openb. VI, 59).

De bruiloft van Maria en Jozef. – Hun bruiloftsklederen.

(Verhaald op maandag, 24 september 1821)

80.

Inleidende bemerking.

In haar doorlopende visioenen op Jezus' openbaar leven, dat zij dag aan dag beschouwde, zag K. op maandag, 24 september 1821, Jezus te Gofna, waar Hij leraarde in de synagoge; Hij was op weg naar zijn doop.

Daarna zag zij Hem in het huis van de synagoge-overste; die een verwant van Joakim was, zijn intrek nemen (cfr. nr. 61, einde).

Daar hoorde de zienster de twee dochters van zijn gastheer, die reeds weduwen waren, zich met mekaar onderhouden over Maria's bruiloft die zij in hun jeugd met nog andere verwanten bijgewoond hadden.

Gedurende hun gesprek kreeg zij in een bijvisioen die bruiloft te zien, ook de bruidsklederen van Maria. Hier zij tussenin gezegd dat zij gewoonlijk de geschiedenissen die Jezus vertelde of waarover Hij leerde, in bijvisioenen zag gebeuren.

Hun bruiloftsklederen beschrijft zij als volgt.

Terwijl de beide weduwen zich met elkaar over de bruiloft van Maria en Jozef onderhielden, kreeg ik in een visioen die bruiloft te zien, doch vooral de prachtige bruiloftsklederen van de H. Maagd. Die goede vrouwen geraakten er niet over uitgesproken, ik zal alles vertellen wat ik mij er nog van herinner.

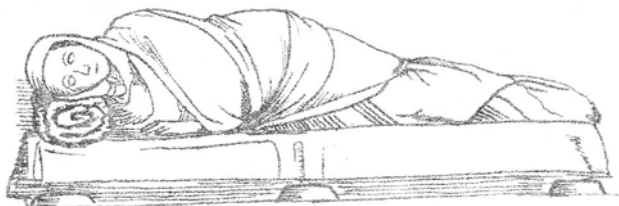
De bruiloft van Maria en Jozef, die 7 of 8 dagen duurde (zie fasc. 12, nr. 377) werd te Jeruzalem op de berg Sion gehouden in een huis dat dikwijls voor zulke feestgelegenheden verhuurd werd. Benevens Maria's leermeesteressen en medescholiersters uit de tempel, waren daar nog vele verwanten van Anna en Joakim en bij name een familie uit Gofna, waartoe twee dochters behoorden (Gofna, nu Djifneh, 20 km ten noorden van Jeruzalem).

De bruiloft was zeer feestelijk en rijk; er werden vele lammeren geslacht en geofferd. Inzonderheid waren de bruiloftsklederen van de H. Maagd zo opvallend schoon, dat deze vrouwen hier, die het feest bijgewoond hadden, nog in hun oude dag er niet over konden zwijgen. Van zulk een gesprek was ik in mijn vizioen bij Jezus' bezoek getuige en ik vernam daaruit het volgende.

Ik heb Maria in haar bruiloftskleed klaar en duidelijk gezien¹⁸³.

¹⁸³ Op de tekeningen in nrs. 80 en 81 zien we:

- Maria in haar bruiloftskleed (nr. 80);
- de haartooi van Maria, zoals de tempelmeisjes het opmaakten (nr. 81);
- vrouwelijke borstsieraden, zoals ze zelfs heden nog gebruikelijk zijn in Palestina (nr. 80);
- een vrouw slapend in een wikkeldoek.

Een schets van Steinle die een vrouw voorstelt slapend in een wikkeldoek (zie ook fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43).

Maria's bruiloftskleed.

De figuur is nagetekend uit de eerste Duitse uitgave van het Leven der H. Maagd.

Ze is van de boven reeds genoemde Duitse kunstenaar E. Steinle, vriend van Brentano.

Zij droeg een wolkleurig (of ongeverfd wollen) onderkleed (of hemd) zonder mouwen; de armen waren met de armwindsels van het witwollen hemd omwonden, want de hemden hadden toentertijd zulke windsels in plaats van gesloten mouwen.

Nu legde zij op de borst tot aan de hals een kraag (of stijf borststuk) die bestikt was met witte juwelen, parelen en meer dergelijke sieraden; (waarschijnlijk had het stuk ook een ruglap, en) het geleek voor de vorm op de kraag of schouderkleed van de Esseneroverste Arkos waarvan ik heel onlangs een model geknipt heb (zie figuur hieronder).

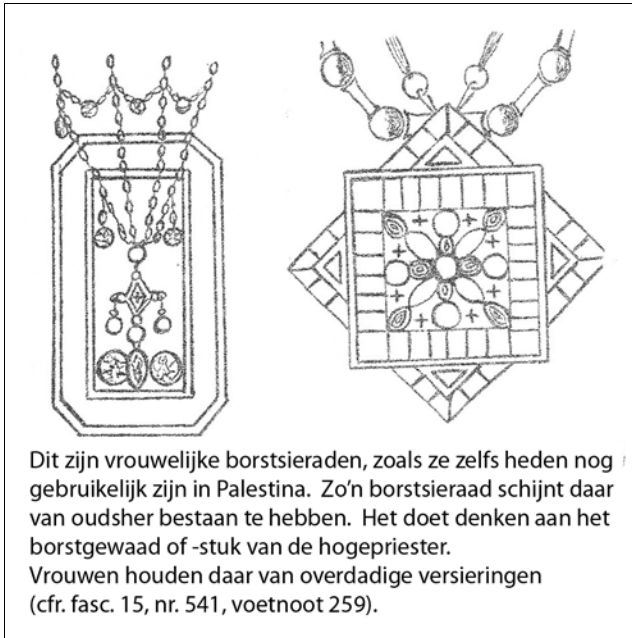

Hierboven deed zij een zeer wijd kleed of lijfrok aan, die van voren open was (of een uitsnijding had), maar geheel boven sloot de rand gepast aan bij de witte halsbedekking (kraag of borststuk, dat met witte juwelen versierd was). Dit kleed of die lijfrok was van boven tot beneden ruim als een mantel en het had wijde mouwen. Het had een blauwe grond en was geheel doorzaaid of doorwerkt met grote, rode, witte, en gele rozen met daartussen groene bladertjes; het deed denken aan de rijke oudtijdse misgewaden. Beneden was de zoom van franjes en kwasten voorzien.

Men legde dit witte, wijde kleed netjes in loodrechte, goedgeschikte plooiën en nu deed men haar hierboven een ander soort scapulier aan, gelijkend op dat van vele ordesgeestelijken, b.v. van de Karmelieten. Dit kledingstuk van witte, goudgebloemde zijde was ongeveer een half el breed en op de borst met parelen en glinsterende stenen bezet; het hing als een aparte losse baan neer tot bijna tegen de zoom van het kleed, waarvan het de opening (of uitsnijding) op de borst bedekte.

Ook deze losse baan eindigde beneden met franjes en knoppen. Op de rug hing een gelijke baan omneer, en zo ook hingen stroken, doch korter en smaller op de schouders en de armen neer.

Om de halsopening uitgespreid kregen deze vier banen de vorm van een kruis.

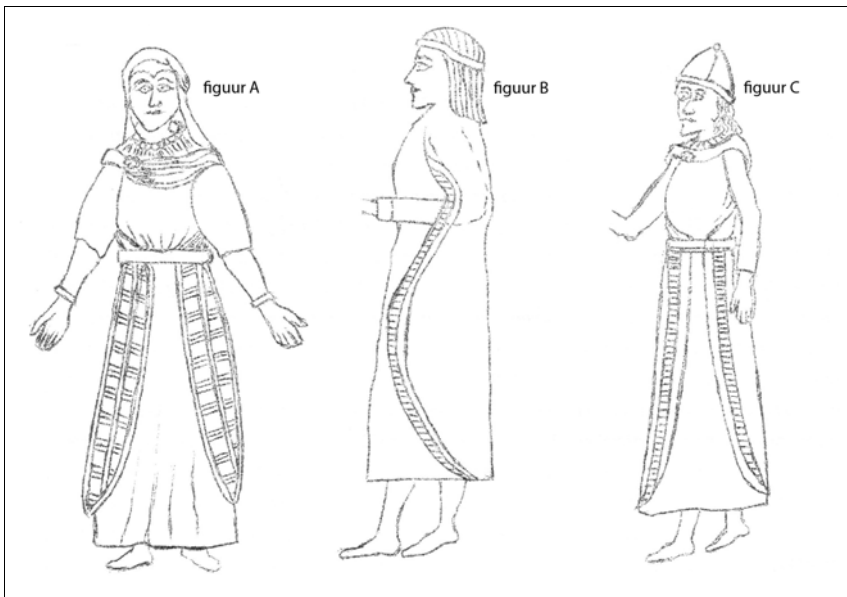
Het borst- en het rugstuk van dit (tweede) scapulier of schouderkleed waren aan beide zijden van het bovenlichaam onder de armen met gouden snoeren en kettinkjes naar elkander getrokken en verbonden; hierdoor werd het bovenste deel van de wijde lijfrok bijeengevat, ging het deel op de borst dicht tegen het bovenlichaam aansluiten, en zette de gebloemde stof van de lijfrok aan beide zijden onder de armen tussen de snoeren een weinig op.

De wijde mouwen, waarop de schouderlappen van het scapulier neerhingen, werden in het midden van de onder- en bovenarmen door armbanden lichtjes om de arm gesloten. Deze armringen, ongeveer twee vinger breed en met lettertekens versierd, hadden omhooggebogen randen en deden de wijde mouwen, door ze te

sluiten, poffen bij de schouders, rond de ellebogen en bij de handen. Hier eindigden de mouwen met een witte lob van zijde of wol (lob = omgeplooid rand).

Boven dit alles droeg zij nog een lange, hemelsblauwe mantel, die de vorm had van een grote omslagdoek. Behalve deze mantel hadden de joodse vrouwen nog een soort rouwmantel met mouwen. Deze was vervaardigd naar een bepaald, geijkt of traditioneel model en ze droegen hem bij sommige godsdienstige plechtigheden of familiale feestgelegenheden.

Deze mantel van Maria was tussen borst en hals met een juweel of schild gesloten, terwijl nog hoger een witte lob of halskraag van pluimen, of vlokjes zijde, haar hals omgaf. De mantel daalde van voren niet neer, maar viel over de beide schouders achterwaarts, kwam echter aan beide zijden (onder de armen) weer naar voren en van hier weer naar achteren afdalend, eindigde hij in een puntige sleep. Hij was op de rand met gouden bloemen bestikt.

NOTA. Alles is zo vertaald, dat wij menen dat verduidelijking onnodig is, te meer omdat Maria's bruiloftskleed (zie hiervoor) de beschrijving illustreert.

De tekenaar heeft nochtans de bijzonderheid niet weergegeven dat die bovenmantel weer naar voren kwam, in de gordel gevat was en van de gordel opnieuw, nu met omgeslagen rand, als toonde zich de voering, weer achterwaarts schuin omneerdaalt.

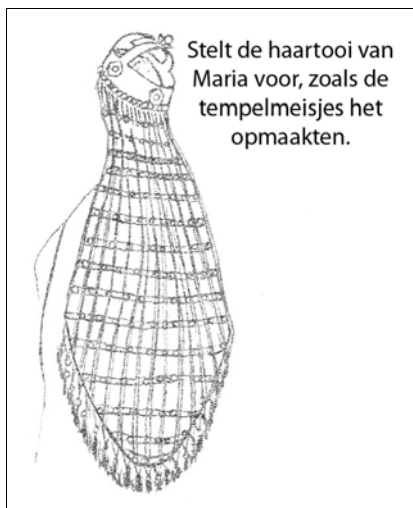
Van voren dekte die mantel dus slechts een horizontale strook tussen hals en borst, iets van het voorste middel en de beide zijden; hij liet nagenoeg heel de voorkant van het kleed en ook de mouwen onbedekt; van achteren vormde hij enige vouwen en dekte heel de rug van de nek tot de voeten.

- In fasc. 34, nr.2207 zal K. die mantel nog duidelijker beschrijven en bij die passage plaatste de tekenaar in de eerste Duitse uitgave het figuur A van hierboven.
- Dat in die tijd zulke bovenmantels bestonden blijkt uit fig. B; men ziet er zulke in 'Dictionnaire de la Bible', o.m. bij de woorden 'Chaîne' en 'Corbeille'. Alleen schijnt die mantel daar boven de armen te blijven.
- Het was een feestgewaad volgens joodse mode, zegt de zienster in fasc. 34, nr.2207. Op grond van die afbeelding kunnen wij ons die mantel ook voorstellen, zoals in fig. C.

De vrouwelijke lezers – en ze zijn talrijk – van oudsher toch worden de vrouwen het 'godvruchtige geslacht' genoemd – zullen het de zienster gaarne vergeven dat zij telkens opnieuw zulk een aandacht aan de klederen schenkt; zij was immers een zeer fijne en vaardige kunstnaaister en nooit zou zij onfatsoenlijk gekleed hebben willen zijn. Zij had een relikwie van die bovenmantel en daardoor zag en beschreef zij zo nauwkeurig de bruiloftsklederen van de H. Maagd.

81.

De haren waren met een onbeschrijfelijke vaardigheid opgemaakt en versierd. Midden op het hoofd waren ze in tweeën gescheiden, niet gevlochten, doch verdeeld in vele onderscheiden lokken; daartussen waren witzijden linten, die met parelen versierd waren, horizontaal ingevlochten. Hierdoor ontstond een groot net, dat over de schouderen naar achteren viel en als een weefsel de rug tot op het midden van de mantel bedekte; daar liep het uit op een punt. Het uiteinde der haren was naar binnen omgeslagen en de gehele rand van dit haarnet was afgezet met een sierband van franjes en parelen, die door hun gewicht het net neertrokken en het in de gewenste uitgespreide stand hielden.

Dit was het werk geweest van de tempelmaagden; zij hadden het zeer kunstig gevlochten, ik heb het hen zien doen; meerderen waren daarmee bezig en het liep vlotter van stapel dan men zou denken.

Op het hoofd en wel onmiddellijk op het haar droeg zij een krans van witte, ruwe zijde of wol, die boven gesloten was met drie banden van dezelfde stoffe, die zich tot een pluim of bos

verenigden. Op die krans kwam een kroon, die een hand breed en met juwelen versierd was en die boven de schedel gesloten was door drie beugels of bogen; deze kwamen uit de diadeem, gingen opwaarts en zich verenigend eindigden ze met een knop.

De kroon was op het voorhoofd versierd met drie boven mekaar geplaatste parelen en met aan weerszijden daarvan een andere parel.

Maria droeg in haar linkerhand een kransje van witte en rode rozen; in de rechterhand droeg zij, als een scepter, een schone, vergulde kandelaar zonder voet. De schacht verdikte in het midden en was boven en onder de greep, waar men hem vasthield, van knopen voorzien; boven eindigde hij met een schaalte, waaruit men een witte vlam zag oplaaien.

De schoenen hadden zolen van ongeveer twee vinger dik, en zowel de zolen als de hielen hadden iets als een hak. De zolen waren geheel van groene stoffe, als stonden de voeten op zoden en twee witte en gouden riemen hielden ze op de wreef aan de blote voet bevestigd; de tenen waren, zoals bij alle rijker geklede vrouwen, overdekt met een klein kapje dat aan de zool vastgehecht was.

Anna had dit prachtig bruiloftskostuum gebracht en Maria trok het in haar nederigheid slechts met tegenzin aan. Na de trouw werd haar haarvlechtsel om haar hoofd geslagen, de kroon afgenomen en een melkwitte sluier, die tot midden op de armen afhing, opgelegd en op deze sluier de kroon terugplaatst.

De H. Maagd had overvloedig geelblond haar (zie fasc. 31, nr. 1934) en zwarte, hoge, fijne wenkbrauwen, een zeer hoog voorhoofd, grote ogen met lange zwarte wimpers maar steeds hield zij ze neergeslagen; een fijne, rechte, nogal lange neus, een edele, bevallige, minzame mond en een spitse kin.

Maria was van middelbare grootte; haar gang in haar rijke bruidstooi was bedaard, zedig en ernstig.

Daarna op de bruiloft legde zij een gestreept, minder prachtig gewaad aan, waarvan ik onder mijn relikwieën een snippertje bezit. Dit gestreepte kleed droeg Maria ook te Kana en bij nog andere gelegenheden. Met haar bruiloftskleed bezocht zij ook enige malen de tempel. Zeer rijke mensen verwisselden gedurende de bruiloft 3 en zelfs 4 malen van kleding.

In haar feestgewaad deed Maria door haar voorkomen denken aan rijk uitgedoste vrouwen in veel later tijden, zoals aan de keizerin Helena, of zelfs aan Kunegundis. De gewone, gans omhullende dracht echter van de joodse vrouwen, die meer op die van de vrouwen van Rome geleek, verschilde veel van de klederdracht van die latere keizerinnen. In de buurt van het Cenakel woonden op Sion zeer vele wevers die allerhande schone stoffen vervaardigden; dit zag ik voor het eerst naar aanleiding van die klederen.

Jozef droeg een lang, breed, molenaarsblauw (kielblauw) kleed, dat van de borst tot de benedenzoom met lussen en haken of knopen dichtgemaakt was. De wijde mouwen waren aan de zijden met snoeren bevestigd en waren ver omhooggeslagen; van binnen waren ze van zakken voorzien.

Om de hals droeg hij als een brede kraag of liever stool (= bij de rooms-katholieken een koorkleed der priesters, deel van het misgewaad) die bruin was; op de borst hingen twee witte banen neer, zoals onze priesters hun befjes (= Onderdeel van ambtskleding van predikant, maar ook van rechter, advocaat en hoogleraar. Het is een witte, al dan niet geplooid doek of strook (liggende kraag), die om de hals is bevestigd en op de borst neerhangt – bij advocaten en rechters het witte ‘slabbetje’ dat over de toga hangt) dragen, behalve dat ze bij Jozef veel langer waren.

Ik heb het hele verloop van het huwelijk van Jozef en Maria, van het bruiloftsmaal en de hele feestelijkheid gezien, doch ik zag tegelijkertijd zoveel andere zaken en ik ben zo ziek en ik word zo

voortdurend gestoord, dat ik, uit vrees verwarring in het verhaal te brengen, het niet aandurf nog meer daarover mee te delen.

De trouwring van de H. Maagd.

Een trouwring is niet weg te denken bij een huwelijk. Vandaar dat Brentano hier de volgende korte paragraaf plaatst.

(Verhaald op 29 juli 1821)

82.

Op 29 juli 1821 zag de zienster in een visioen meerdere grafdoeken van Onze-Lieve-Heer en ook afbeeldingen van Hem, die zich door een wonder op doeken afgeprent hadden.

Terwijl zij in visioenen over verschillende plaatsen gevoerd werd, waar deze heilige voorwerpen hetzij openbaar en plechtig vereerd werden, hetzij door het volk vergeten en verwaarloosd waren en slechts door engelen en enkele vrome zielen in ere gehouden werden, meende zij ook gezien te hebben dat op één van die plaatsen de trouwring van de H. Maagd bewaard was; zij deelde er het volgende over mee.

Ik zag de trouwring van H. Maagd; hij is niet van goud, noch van zilver of enig ander metaal; hij is dof van kleur en toch vonkelt hij en werpt een weerschijn van zich af. Het is geen dun smal bandje; hij is tamelijk dik en wel een vinger breed. Hij is glad en toch als geruit of belegd met kleine, regelmatige driehoekjes, waarin letters graveerd zijn.

Aan de ene zijde, die zich bij het opsteken aan de binnenkant van de hand bevindt, heeft hij een effen vlakje. Op de ring is iets getekend. Ik zag hem in een schone kerk achter meerdere sloten bewaard. Vele vrome trouwers strijken er hun trouwringen aan.

(Verhaald op 3 augustus 1821)

Op 3 augustus 1821 verhaalde zij nog:

Ik heb in de laatste dagen vele bijzonderheden over de geschiedenis van de trouwring der H. Maagd gezien, doch huiselijke zorgen, die ongelukkige storingen en mijn vele smarten maken het mij onmogelijk nog veel daarvan in goede volgorde te verhalen.

Ik zag heden een feest in een kerk in Italië, waar zich die trouwring bevindt. Het scheen mij dat hij hing in een monstrans (= houder om gewijde hostie uit te stallen in Rooms-Katholieke kerk) die boven het tabernakel stond. Het altaar was groot en overrijk versierd; de blik verloor zich in een overvloed van zilveren versierselen. Ik zag dat men vele trouwringen tegen de monstrans aantreek. Gedurende het feest zag ik aan beide zijden van de ring Maria en Jozef in hun bruiloftsklederen verschijnen en het was als stak Jozef de ring op de vinger van Maria.

Ik zag de ring bij die handeling licht uitstralen en beweeglijk vonkelen¹⁸⁴.

¹⁸⁴ Nota van Brentano. –

Toen de schrijver deze mededeling van de zienster op 4 augustus noteerde, kon hij niet vermoeden wat op 3 augustus aanleiding tot dit visioen had gegeven.

Het was hem derhalve een verrassing, toen hij meerdere jaren daarna in een Latijns geschrift over de ring van de H. Maagd, die te Peroese bewaard wordt, las dat men die ring op 3 augustus aan het volk ter verering toont. Hiervan wist hij, en waarschijnlijk ook de zienster, niets af.

Deze aantekening vond hij in *'De annulo pronubo Deiparae Virginis, qui Perusiae religiosissime asservatur'*, J. B. Lauri Perusini Commentarius, p. 59.

Het volgende dient ter aanvulling:

Onder paus Gregorius V (996-999) werd die ring in de stad Chiusi (Clusium) teruggevonden en naar Perugia gebracht. De Chiusanen eisten hem terug onder bedreiging met een rechtsgeding. Perugia werd gedwongen de ring

Links en rechts van dit altaar zag ik twee andere altaren, die zich waarschijnlijk niet werkelijk in dezelfde kerk bevonden, doch mij slechts in mijn beschouwing samen getoond werden.

- In het altaar ter rechterzijde bevond zich een Ecce-Homo-beeld van Onze Heer, dat een vroom Romeins raadsheer¹⁸⁵, die een vriend van de H. Petrus was, op wonderbare wijze in zijn bezit had gekregen.
- In het altaar links zag ik één van de grafdoeken van Onze-Lieve-Heer.

Van Maria's terugkeer te Nazareth tot de Boodschap van de Engel.

83.

Wanneer nu het bruiloftsfeest geëindigd was, keerde Anna met haar huisgenoten naar Nazareth terug. Ook Maria begaf zich daarheen in het gezelschap van verscheidene medescholiersters, wier diensttijd eveneens verstreken was; zij trokken in een feestelijke stoet uit de stad.

Ik weet niet hoever Maria's vriendinnen haar uitgeleide deden; hun eerste nachtelijk oponthoud hielden zij weer in de levietenschool te Bethoron. Maria legde de terugweg te voet af. Jozef ging niet met deze groep naar huis mee; hij moest eerst naar

af te staan, doch op bevel van Innocentius VIII moesten de Chiusanen hem aan Perugia weergeven.

De bewijzen van authenticiteit van deze relikwie zijn afdoende en overtuigend. De akten van Sixtus IV en Innocentius III bevestigen de echtheid van de relikwie, zonder evenwel iemand te verplichten dit aan te nemen (Petits Bollandistes T. 16, p. 147).

¹⁸⁵ Raadsheer. – Bedoeld is een zekere Lentulus (zie fasc. 5, nr. 124, voetnoot 277).

Bethlehem om daar enige familieaangelegenheden in orde te brengen.

In Galilea aangekomen begaven Anna en haar tweede man (zie nr. 78, begin) en de H. Maagd met enkele medemaagden uit de tempel zich eerst naar het huis van Anna, een uurtje van Nazareth.

Anna bezat een klein huisje in Nazareth; zij bracht het in de volgende dagen in gereedheid voor de H. Familie, terwijl Maria gedurende Jozefs afwezigheid in het huis van haar moeder verbleef. Na enige tijd kwam ook Jozef tehuis.

Bemerking van Brentano. –

Alvorens haar visioen op de boodschap des engels mee te delen en enige tijd nadat zij het huwelijk van Jozef en Maria had beschreven, verhaalde Katarina twee tafereeltjes, die dus wel tussen de twee voorname gebeurtenissen zullen hebben plaats gehad.

Op dat ogenblik was de zienster zeer zwak ten gevolge van een hevige ziekte.

Zij vertelde:

84.

Ik kreeg een feest in het huis van Anna te zien. Ik bemerkte haar tweede man, een zestal gasten, de gewone huisgenoten en enige kinders. Zij waren allen met Jozef en Maria verzameld om een tafel, waarop bekers stonden. De H. Maagd droeg een veelkleurige mantel, die, zoals kostbare antieke misgewaden, rood, blauw en wit doorbloemd was; zij droeg een doorzichtige sluier en daarover nog een zwarte. Dit scheen nog een nafeest van de bruiloft te zijn.

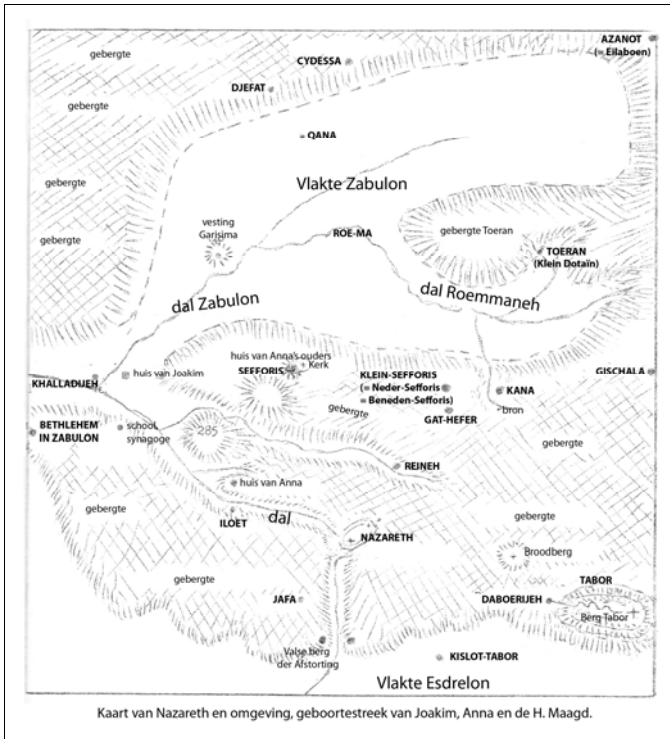
Bemerking van Brentano. –

Méér zegde de zienster daarover niet en het ligt voor de hand dat deze maaltijd plaats gehad heeft, toen, na de aankomst van de H. Jozef, de H. Maagd op het punt stond haar moeder te verlaten om met Jozef haar huisje in Nazareth te betrekken.

De volgende dag verhaalde de zienster verder:

Vannacht bezocht ik in mijn beschouwing de H. Maagd en mijn engelbewaarder bracht mij in het huis van de H. Anna, dat ik met al zijn indelingen goed herkende.

Jozef en Maria trof ik er niet meer aan; ik zag Anna aanstalten maken om naar het nabijgelegen Nazareth te gaan, waar de H. Familie nu woonde; zij droeg onder haar arm een pak voor Maria mee; zij ging over een vlakke en door geboomte (= door een bomenrijke ondiepe vallei, cfr. fasc. 1, nr. 15, voetnoot), naar Nazareth dat vóór een hoogte ligt¹⁸⁶. Ook ik begaf er mij heen.

¹⁸⁶ De hoogte waarvóór Nazareth gelegen is, is de Nebi Sain (niveau 488 m), terwijl het dorp op een lager heuveltje aan zijn voet lag met een niveau van 435 m. Die berg ligt boven de noordkant van het stadje.

Jozefs woning lag niet ver van de poort¹⁸⁷; ze was niet zo groot als die van Anna, het scheelde veel. In de nabijheid bevond zich een vierhoekige put, waartoe men met enige treden afdalen moest, en vóór het huis lag een klein, rechthoekig voorhof.

Ik zag Anna bij Maria binnentreden en haar het meegebrachte pak overhandigen. Ik zag dat Maria van ontroering hevig weende; ook vergezelde zij haar moeder een eindweegs, toen deze naar huis terugkeerde¹⁸⁸. Ik bemerkte de H. Jozef in een voorplaats van het huis en in een afgezonderde ruimte.

¹⁸⁷ Jozefs huis lag op de eerste helling van het kleine heuveltje, aan zijn zuidwesteinde. Het was aangebouwd tegen een grot, die nu nog bestaat in de basiliek van de Boodschap.

Nazareth is door heuvelen omgeven, maar deze hebben juist aan die zuidwestkant een opening, die als het ware een natuurpoort is. Hierdoor liep waarschijnlijk ook de weg die Anna en Jozef en Maria volgden, als ze mekaar bezochten.

Later geven wij een kaart van Nazareth, waarop alle merkwaardige plaatsen zullen aangetekend zijn.

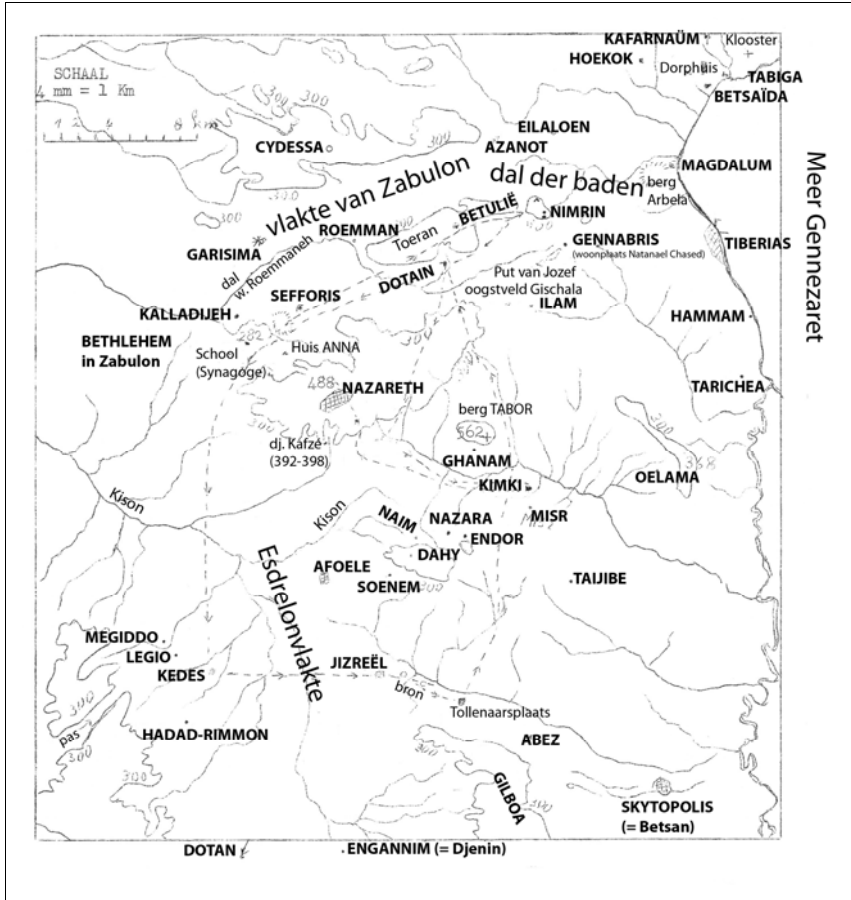
¹⁸⁸ Opmerking van Brentano die dit tafereeltje als volgt interpreteert:

Moeder Anna ging bij de H. Maagd te Nazareth voor de eerste maal op bezoek en overreikte haar dochter nog een geschenk.

Maria die nu alleen en van haar geliefde moeder gescheiden leefde, stortte tranen van ontroering, toen deze terugkeerde en zij haar een eindver uitgeleide deed.

Tegen deze interpretatie kan nochtans de volgende moeilijkheid ingebracht worden:

- "Zou Maria niet eerder geweend hebben, omdat het nu uit was met haar geliefd, stil, eenzaam beschouwend tempellevens?"
- Zou zij, die met God alleen genoeg had, die als kind en intredende tempelmaagd zonder tranen, met vreugde van haar ouders afscheid had genomen en 11 jaren zonder hen geleefd had, nu opeens zo teergevoelig geweest zijn?"

De boodschap van de Engel aan Maria.

85.

Inleidende bemerking van Brentano. –

Hoewel de eerbiedwaardige zienster de gebeurtenissen uit het leven van de H. Familie steeds zag op de dagen, waarop ze door de Kerk gevierd of herdacht worden, toch zag zij dat sommige daarvan op een andere datum plaats gehad hadden.

Zo zag zij b.v. de eigenlijke historische dag van Christus' geboorte een hele maand vroeger, nl. op 25 november.

Nu kwam, volgens haar beschouwingen, deze datum in Jezus' geboortjaar overeen met 12 Kislew (er stond foutief 10 Kislew; zie een eind ver in nr. 141).

Hierdoor kwam het dat zij de H. Jozef, 15 dagen later, het tempelwijdingsfeest der Makkabeeën, ook feest der lichten genaamd, in de geboortegrot door het ontsteken van lichtjes gedurende meerdere dagen zag vieren. Dat feest viel op 25 Kislew en duurde 8 dagen.

Hieruit volgt dat zij ook de historische dag van de boodschap des engels aan Maria een maand vroeger zag, nl. op 25 februari. Dit deelde de zuster de eerste keer mee in het jaar 1821. Nochtans, zoals gezegd, kreeg zij haar visioenen op die mysteriën gewoonlijk op de kerkelijke feestdagen.

Haar verhaal, dat zij op 25 maart 1821 deed, luidt als volgt.

(Verhaald op 25 maart 1821)

Ik heb vannacht de boodschap gezien, naar aanleiding van het kerkelijk feest en ik ontving nogmaals de stellige verzekering dat de H. Maagd op dit tijdstip van het jaar reeds vier weken in gezegende toestand verkeert.

Dit werd mij uitdrukkelijk verklaard, omdat ik, na reeds op 25 februari de boodschap gezien te hebben, dit visioen voor onbetrouwbaar hield en verwierp en het daarom niet heb verteld.

Hierom zag ik het hele gebeuren heden nogmaals met alle uitwendige omstandigheden.

Ik zag de H. Maagd niet lang na haar huwelijk in Jozefs huis te Nazareth, waar mijn geleider mij heen had gebracht.

Jozef was met twee ezels op reis uit: hij was enig erfgoed, of liever, naar ik meen, handwerkgereedschappen gaan halen; hij scheen me nog op weg naar huis te zijn.

‘s Morgens was Anna’s tweede echtgenoot met nog andere mannen in de woning geweest, doch zij waren weer vertrokken. In het huis zag ik, benevens de H. Maagd en twee jonge dochters van haar leeftijd – het waren zonder twijfel medescholieren van haar in de tempel – ook nog moeder Anna en die verwante weduwe van haar, die tevens haar dienstmeid was en later, na de geboorte van Christus, haar naar Bethlehem vergezelde. Alles was door Anna in het huis geheel nieuw ingericht.

Ik zag de vier vrouwen voor hun werk in het huis heen en weer gaan en na volbrachte dagtaak op het voorhof samen wat wandelen. Tegen de avond zag ik hen het huis weer binnengaan en daar rondom een rond tafeltje staan bidden.

Hierop zag ik hen eten van de opgediende kruiden en daarna scheiden. Anna tripte als een naarstige, zorgvuldige moeder nog lang in het huis her en derwaarts.

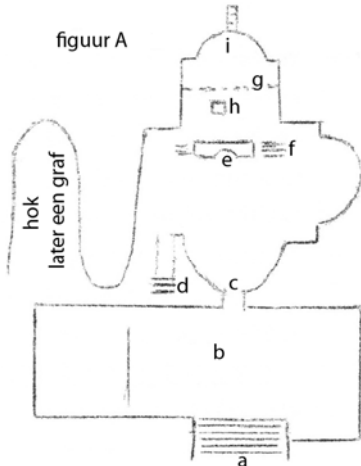
De beide jonge dochters begaven zich, ieder naar haar eigen slaapcelletje en ook Maria trok zich terug in het hare¹⁸⁹.

¹⁸⁹ Het gegeven over het huisje hier en verder verklaren wij als volgt.

Nazareth en zijn omgeving is vol grotten. Vele woningen bestaan uit een grot in de rotsheuvel die tot achterkamer dient en uit een klein rechthoekig voorgebouw; men treft heden te Nazareth nog menige zulke woning aan.

Op dezelfde manier was Maria’s huisje ingericht; het had bovendien, beweert de zienster, een klein voorhof, hetgeen overigens normaal is. Daar echter alles, behalve de grot, verdwenen, veranderd, verhoogd, verbouwd is, is de groothed of uitgestrektheid van het voorhuisje niet te bepalen.

In elk geval de rechthoekige ruimte die nu vóór de grot bestaat, maakte er deel van uit. Men volg op de schetsen.

Grondplan van de grot en van de voorruimte.

- a) afdalende middentrap;
- b) de kapel van de engel;
- c) ingang van de grot;
- d) de ingang van de grot was vroeger meer naar links of naar 't westen en 1 m breed;
- e) de haardmuur die de eigenlijke grot ongeveer in tweeën verdeelde; daarna werd in zijn plaats een scheidsmuur gezet, de eerste ruimte tot kapel ingericht en hier stond tegen de scheidsmuur het altaar van de menswording; in een marmersteen werd gebeiteld 'HIC VERBUM CARO FACTUM EST' = 'hier heeft het Woord het vlees aangenomen';
- f) de kamer van Maria; ze had een rotsbodem, lag op een ietwat hoger niveau en werd bereikt met drie trappen;
- g) gordijn of vlechtwerk (puntlijn);
- h) voorste helft van de kamer van Maria (waar zij haar tafeltje plaatste, waarvóór ze bad, toen de boodschapsengel haar verscheen;
- i) achterste helft waar haar bed was, dat wanneer het op de vloer opengerold was, nog plaats genoeg overliet voor Maria om zich te kleden of te ontkleden;
- j) men kon uit dit slaaphokje door een opening in de rotswand en langs een opstijgende trap van 16 treden een waterbak (men zegt ook: wijnpersbak) bereiken.

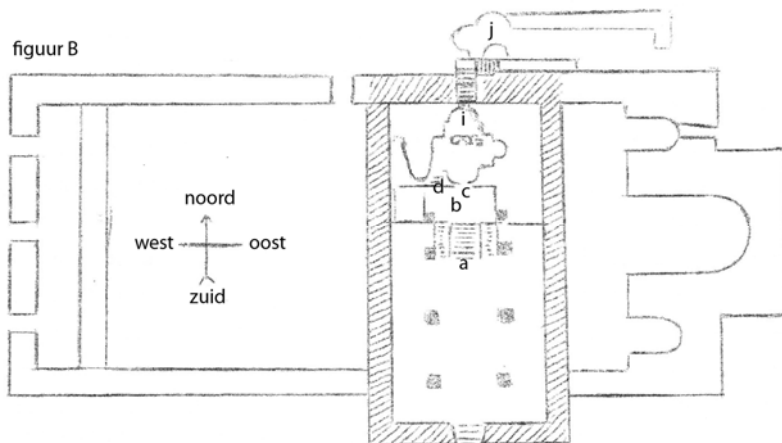
Figuur A stelt het grondplan voor van de grot en van de voorruimte.

Men bemerkt in de grot aanstonds drie nissen.

Zeer waarschijnlijk waren dit de drie slaapcelletjes waarin Maria en haar twee tempelvriendinnen zich terugtrekken; de verste cel is die van Maria. De schets stelt de grot voor, zoals ze was vóór de veranderingen of bewerking met de ingang links. We doen dus abstractie van wat er nu zoal te zien is.

Toch moeten wij de ligging van de grot bepalen ten aanzien van de basilieken (figuur B), maar dit zal zelfs het overzicht vergemakkelijken.

figuur B

- a) afdalende middentrap;
- b) de kapel van de engel;
- c) ingang van de grot;
- d) de ingang van de grot was vroeger meer naar links of naar 't westen en 1 m breed;
- e) de haardmuur die de eigenlijke grot ongeveer in tweeën verdeelde; daarna werd in zijn plaats een scheidsmuur gezet, de eerste ruimte tot kapel ingericht en hier stond tegen de scheidsmuur het altaar van de menswording; in een marmarsteen werd gebeiteld 'HIC VERBUM CARO FACTUM EST' = 'hier heeft het Woord het vlees aangenomen';

- f) de kamer van Maria; ze had een rotsbodem, lag op een ietwat hoger niveau en werd bereikt met drie trappen;
- g) gordijn of vlechtwerk (puntlijn);
- h) voorste helft van de kamer van Maria (waar zij haar tafeltje plaatste, waarvóór ze bad, toen de boodschapsengel haar verscheen;
- i) achterste helft waar haar bed was, dat wanneer het op de vloer opengerold was, nog plaats genoeg overliet voor Maria om zich te kleden of te ontkleden;
- j) men kon uit dit slaaphokje door een opening in de rotswand en langs een opstijgende trap van 16 treden een waterbak (men zegt ook: wijnpersbak) bereiken.

De kleine, in 1730 gebouwde kerk was dwars over de verwoeste kerk van de kruisvaarders gelegen; wij zeggen 'was', omdat ook deze sedert 1955 afgebroken is, om de oude kruisvaarderskerk in haar ganse grootte op de oude fundamenteën te kunnen herbouwen; dit plan is nu, april 1971, verwezenlijkt, afgezien van enig binnenwerk dat nog opgedaan moet worden. Deze kerk was en is driemaal zo groot als die van 1730 en oostwaarts georiënteerd.

Wanneer men de kerk van 1730 binnentrad en halfweg de middenbeuk gekomen was, stond men vóór een afdalende middentrap (a); hij lag tussen twee smaller trappen van 12 treden die naar het priesterkoor opstijgen. De 3 trappen samen vullen de breedte van het middenschip van de kerk en liggen tussen het 3^e paar pijlers.

Aan de voet van de afdalende trap gekomen, bevindt men zich in een rechthoekige ruimte van 7,50 m bij 2,75 m; vroeger was ze, misschien nu weer, 3 m langer naar het westen; ze wordt de kapel van de engel (b) genoemd en vormde het voorhuis van Maria's woning of was er in elk geval inbegrepen.

Ruim 2 m verder staat men vóór de ingang van de grot; hij heeft een ogivale (= spitsboogvormig) boog; hij werd pas later aangebracht en daarmee was de zuidelijkste van de 3 nissen van de grot verdwenen (c).

De ingang van de grot was vroeger meer naar links (d), of naar 't westen en 1 m breed (d). Met twee afdalende treden leidt hij in de grot. De 3 nissen waren door vlechtwerk of tapijten tot drie slaapcelletjes ingericht.

Binnentredend door ingang (d) had men rechts vóór zich de haardmuur die de eigenlijke grot ongeveer in tweeën verdeelde (e).

Later was die haardmuur weg en de grot vormde één ruimte, nog ruimer in haar omvang dan de voorplaats in haar kleinste afmetingen.

Daarna werd in zijn plaats een scheidsmuur gezet, de eerste ruimte tot kapel ingericht en hier stond tegen de scheidsmuur het altaar van de menswording (e), waaraan ook de kapel toegewijd was. Onder het marmereen altaarblad waren de woorden in een marmereen gebeiteld *'HIC VERBUM CARO FACTUM EST'*: hier heeft het Woord het vlees aangenomen (e).

Links en recht van haardmuur was een doorgang naar de kamer van Maria; ze had een rotsbodem, lag op een ietwat hoger niveau en werd bereikt met 3 trappen (f).

Door een gordijn of door vlechtwerk (puntlijn; g), was ze in twee helften verdeeld.

- In de voorste plaatste zij haar tafeltje, waarvóór ze bad, toen de boodschapsengel haar verscheen (h).
- In de achterste helft was haar bed, dat wanneer het op de vloer opengerold was, nog plaats genoeg overliet voor Maria om zich te kleden of te ontkleden (i).

Thans en niet onwaarschijnlijk ook in Maria's tijd kon men uit dit slaaphokje door een opening in de rotswand en langs een opstijgende trap van 16 treden een waterbak (men zegt ook: wijnpersbak) bereiken (j).

Van hier leidt een tweede opstijgende trap, die rechts draait, naar het gelijkvloers en komt uit bij de sacristie.

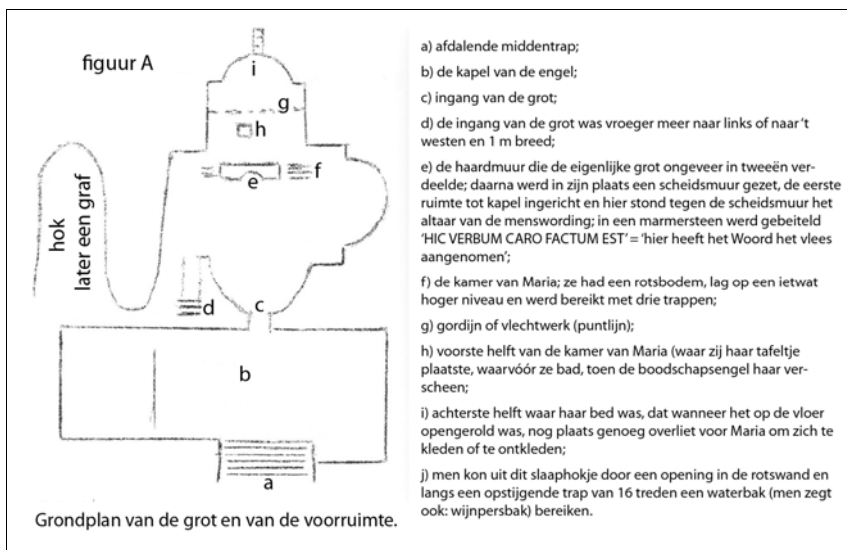
Wat nu de ligging of verhouding van de grot tot de basilieken betreft, op figuur B ziet men dat de grot gelegen was onder het priesterkoor van de kerk van 1730, en vroeger in de middeleeuwse kerk onder haar noordelijke zijbeuk.

In deze laatste stak het gewelf van de grot 3 m boven de grond of vloer uit, in de latere kerk niet meer zo hoog, omdat haar vloer 1,20 m hoger ligt dan die der kruisvaarderskerk.

De kamer der H. Maagd lag in het achterste gedeelte van het huis in de nabijheid van de haard of vuurplaats. Hier bevond deze zich niet, zoals in het huis van Anna, in het midden, maar meer zijwaarts in het huis. De ingang was op zij van de keukenplaats. Men besteed drie trappen die meer schuin dan loodrecht neervielen, om in die kamer te komen, want de rotsbodem van het achterdeel van het huis lag op een hoger niveau. De kamer van de H. Maagd had tegenover die deur een halfronde vorm. Dit rond gedeelte van de kamer was tot een apart slaapcelletje door een meer dan mansmaat hoge scherm van vlechtwerk gescheiden van de rest. In dat afgeschoten hoekje bevond zich de opgerolde legerstede van de H. Maagd.

De wanden van de kamer waren overal tot op een zekere hoogte bekleed met een zeker vlecht- of inlegwerk van staven of latten, dat een weinig steviger was dan de lichte verplaatsbare vlechtwerkwanden. Door middel van veelkleurig hout was er een kleine, geruite figuur ingewerkt. De zoldering van de kamer was door enige tezamen lopende (kruiswijs of evenwijdig lopende?) balken gevormd en de tussenruimten hiervan waren dichtgemaakt door vlechtwerk dat versierd was met figuren van sterren.

Ik werd door de lichtende jongeling, mijn gids, die mij overal heenleidt en vergezelt, in deze kamer gebracht, en wat ik daar zag, zal ik verhalen, zo goed als een ellendige zondaresse gelijk ik, dit vermag.

Toen de H. Maagd in haar kamer binnengetreden was, deed zij achter de scherm van haar bed een lang, witwollen bidgewaad met brede gordel aan en bedekte haar hoofd met een witgele sluier. Inmiddels trad een meid met een lampje in de kamer, en ontstak een veel-armige luchter die van de zoldering neerhing en verwijderde zich.

De H. Maagd nam nu een klein, laag tafeltje dat samengevouwen tegen de wand aangeleund stond, en stelde het in het midden van de kamer op. Tegen de muur aangeleund bestond het slechts uit een beweegbaar blad, dat vóór twee poten loodrecht neerhing. Maria hief het blad horizontaal op en schoof de helft van de ene tafelpoot die gespleten of dubbel was, naar voren, zodat het tafeltje nu op drie poten kwam te staan. De kant van het tafelblad, die op de derde poot rustte, was halfrond.

Het tafeltje was met een rood en wit kleed overdekt; dit kleed was aan de niet ronde zijde van het tafelblad, waar het met franjes afgezet neerhing, een weinig geschort of door opbinding korter gemaakt. In het midden van het tafelkleedje was een figuur

geborduurd, ik weet niet meer of er een letter, ofwel een versiering mee bedoeld was. Op de ronde zijde lag een witte doek opgerold en er lag een schriftrol op het tafeltje.

86.

De H. Maagd stelde dit tafeltje op tussen haar slaapcel en de deur van de kamer, doch een weinig naar links, waar een tapijt de bodem bedekte. Nu legde zij een klein rond kussen op de vloer vóór de tafel, en zank, terwijl zij met beide handen op het tafeltje steunde, op haar knieën er vóór neer. De kamerdeur was rechts vóór haar en met de rug zat zij naar haar slaapcel gekeerd.

Maria liet haar sluier voor het aangezicht vallen en hield haar handen, zonder de vingers te strengelen, gekruist vóór de borst. Zo zag ik haar lange tijd, met ten hemel geheven gelaat, hartstochtelijk bidden; zij smeekte met smachtend verlangen om de Verlossing, om de beloofde Messias-Koning. Zij verzuchtte er om, dat haar gebed ten minste een geringe bijdrage tot zijn komst mocht betekenen. Geknielend en verrukt bleef zij lang in dit gebed verslonden en dan liet zij het hoofd op de borst zinken.

Maar zie! opeens kwam nu aan haar rechterzijde in schuine richting van de zoldering der kamer zulk een vloed van licht op haar neergestraald, dat ik mij erdoor naar de wand bij de deur teruggedrongen voelde; en ik zag in dat licht een witte, schitterende jongeling met blonde losse haren tot vóór haar nederzweven: het was de engel Gabriël.

Hij richtte het woord tot Maria en terwijl hij sprak (wees gegroet, gij, genadenvolle, de Heer is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen), bewoog hij lichtjes zijn armen aan beide zijden van het bovenlijf weg (ongeveer zoals de priester gedurende een oratie in de mis).

Ik zag de woorden als lichtende letters uit zijn mond komen; ik las en hoorde ze.

Maria wendde haar gesluierd aangezicht een weinig naar rechts, doch in haar schuchterheid hield zij haar ogen neergeslagen. (Zij overdacht wat die begroeting mocht betekenen).

De engel ging door met spreken.

(Vrees niet Maria, want gij hebt genade gevonden bij God. Zie! gij zult in uw schoot ontvangen en een Zoon baren; en gij zult Hem Jezus noemen. Hij zal groot zijn, de Zoon van de Allerhoogste. God de Heer zal Hem de troon van zijn vader David geven; Hij zal Koning zijn over het huis van Jakob in eeuwigheid en aan zijn koningschap zal geen einde komen.)

En nu, als om aan een bevel te gehoorzamen, keerde Maria haar aangezicht een weinig naar hem toe, hief haar sluier een weinig omhoog en antwoordde iets. (Zij zegde: "Hoe kan dit geschieden, daar ik geen man beken?").

De Engel sprak verder.

(Vrees niet Maria, gij hebt genade gevonden bij God; de H. Geest zal op u neerdalen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen, daarom zal het Heilige dat uit u geboren wordt, uw eerstgeborene, de Zoon van God zijn. En zie, uw bloedverwante Elisabet heeft nog in haar ouderdom ook een zoon ontvangen en sedert 6 maanden is zij die onvruchtbaar heette, in gezegende toestand, want niets is onmogelijk bij God.)

Nu hief Maria haar sluier geheel op, zag de Engel aan en antwoordde met deze heilige gewichtige woorden:

"Zie de dienstmaagd van de Heer, mij geschiede naar uw woord!"

(In K.'s verhaal staan geen evangeliewoorden, wij hebben die er tussengevoegd en het verhaal, door het aan te vullen, verfraaid).

Nu zag Maria met opgeheven sluier de engel aan en zegde:

“Ik de dienstmaagd van de Heer,
ben te zijner beschikking,
mij geschiede naar zijn woord.”

De H. Maagd was in diepe verrukking; een vloed van licht vulde de kamer; ik zag niet langer de schijn van de brandende lamp, noch de zoldering van de kamer; de hemel scheen geopend: een baan van licht boven de engel liet mij tot in de hemel zien en bij het uitgangspunt van die lichtstroom zag ik in een zee van licht een beeld of voorstelling van de H. Drievuldigheid, nl. een driehoekig, in zichzelf terugkerend, zichzelf doordringend licht en ik erkende daarin wat men slechts aanbidden en nooit begrijpen of uitspreken kan, God den Almachtige, de Vader, de Zoon en de H. Geest en toch slechts één God Almachtig.

Zodra de H. Maagd de woorden had gesproken: “Mij geschiede naar uw woord” zag ik dezelfde gevleugelde verschijning van de H. Geest, die ik vroeger reeds gezien had; ze was niet helemaal zó gelijk de duivengedaante waarin de H. Geest gewoonlijk wordt afgebeeld, maar gelijk de gestalte die ik vroeger reeds beschreef¹⁹⁰.

Het hoofd was nl. als het aangezicht van een mens, en terzijde van de gestalte spreidden zich lichtgedaanten als vleugelen uit. Uit borst en handen zag ik drie lichtstromen zich naar de rechterzijde der H. Maagd richten en zich midden in haar binnenste verenigen.

Op het ogenblik dat dit licht in haar rechterzijde binnendrong, werd de H. Maagd van deze kant uit, geheel doorstraald, door en door verlicht en als doorschijnend. Het was als trok haar ondoorzichtigheid, ondoorzienbaarheid zich voor dit licht terug als de nacht voor de dag.

¹⁹⁰ De gedaante van de duif als beeld van de H. Geest is afgeleid uit het evangelie, Matteüs 3, 16.

Maar daar vindt men toch bij de 3 evangelisten steeds: *‘sicut, tamquam, sicut’*, als een duif, waardoor zij wellicht bedoelden: gelijkend op een duif.

Reeds in nr. 69 heeft K. die bemerking gemaakt en zal ze later nog herhalen, o.m. in fasc. 10, nr. 292.

Hetzelfde heeft de H. Teresia geconstateerd.

In een verschijning op een zaterdag, vigilie (= vooravond, dag vóór een kerkelijk feest, nachtwake) van Pinksteren, zag zij boven haar hoofd een duif die er geheel anders uitzag dan een gewone duif, “geheel verschillend van de duiven van deze wereld”, zegt de heilige; “ze had niet de veren van een gewone duif, doch vleugels als van schubben. Ik meende het geklepper van haar vleugels te horen ”

“Ik zag dezelfde duif ook eens boven een pater Dominicaan, met dit verschil dat het mij scheen dat de stralen en de glans van de overigens gelijke vleugelen zich verder uitstrekten, omdat hij de zielen tot God moest voeren.” (Leven, XXXVIII, 13; 14).

Maria was op dit ogenblik zo van licht doorstraald, dat men niets donkers, niets ondoorzichtbaars nog in haar ontwaarde; haar ganse gestalte schoot licht uit en was van licht geheel doorschenen.

Nadat het licht Maria op die manier had doordrongen, zag ik de engel verdwijnen; de lichtstroom waaruit hij te voorschijn getreden was, trok zich terug, als werd hij door de hemel weer ingeademd, en het was, als vielen uit die zich terugtrekkende lichtbaan nog vele gesloten witte rozenknoppen, elk met een groen bladje, op de H. Maagd neer.

87.

Terwijl ik dat alles in de kamer der H. Maagd plaats zag hebben, had ik een eigenaardige gewaarwording. Voortdurend bekwam mij een angst, alsof ik achtervolgd werd.

Inderdaad, ik zag nu een afschuwelijke slang door het huis, en dan de trappen op naar de deur waarbij ik stond, gekropen komen. Als het licht de H. Maagd geheel doorstraalde, was het monster reeds tot op de derde trede genaderd. Deze slang, ongeveer van de lengte van een knaap, was naar de kop toe breed en plat en had aan de borst twee korte, vliesachtige poten met klauwen, als vledermuisvleugelen, waarop het zich voortbewoog. Het was met allerlei walgelijke kleuren gevlekt en deed denken aan de slang van het paradijs, maar was van een nog wangedrochtelijker mismaaktheid.

Als nu de engel uit de kamer van de H. Maagd verdween, trad hij dat monster vóór de deur op de kop en het jankte zo vreselijk, dat ik er van huiverde.

Hierop zag ik nu drie geesten verschijnen, die het wangedrocht met slagen en schoppen tot buiten de deur van de woning dreven.

Na het verdwijnen van de engel zag ik de H. Maagd in verrukking, geheel in zichzelf verzonken; en ik begreep dat zij de menswording van de Beloofde Verlosser kende, en Hem als een

kleine, menselijke, lichtende gestalte, reeds gevormd en voorzien van alle ledematen tot zelfs van de vingertjes, in haar binnenste aanwezig zag en aanbad¹⁹¹.

¹⁹¹ Jezus heeft van meet af aan alle ledematen, hoewel nog klein.

Dit in tegenstelling met Maria die de gans normale ontwikkeling doormaakte (zie fasc. 2, nr. 43, voetnoot 93).

“Sommige leraren hebben de mening geuit dat Maria’s lichaam door een goddelijk wonder in zeer korte tijd geordend, gevormd, van organen voorzien en dus eerder geschikt was om met de redelijke ziel verenigd te worden.

Zij zou niet de opeenvolgende stadia hebben doorlopen, waarin, naar hun gevoelen,

- de vegetatieve ziel door
- de sensitieve en deze laatste door
- de cogitatieve ziel vervangen wordt.
- Zij ontving, menen de voorstanders van deze mening, van meet af aan, op het ogenblik van de bevruchting, de redelijke ziel.” (cfr. Petits Bollandistes T. 16, blz. 91).

Volgens K.E. echter is dit met Maria niet het geval geweest, maar wel met Jezus, zoals zij het hier duidelijk uitspreekt.

Hierin stemt zij overeen met die geleerden die de volgende opvattingen huldigen: “Om een helder inzicht te hebben in het mysterie van de menswording, dient men het volgende te weten. Op het ogenblik dat Maria in Gods aanbod toestemde en haar maagdelijke schoot aanbood om de bruidskamer te zijn, waarin de vereniging van de goddelijke natuur met de menselijke in de persoon van het Woord voltrokken zou worden, versterkte en overschaduwde haar de Allerhoogste.

De H. Geest daalde neer in haar lichaam en haar ziel:

- in haar ziel, om deze tot akten te bewegen in harmonie met de grootheid van dit mysterie;
- in haar lichaam, om er de drie wonderen te wrochten, waardoor, volgens Gods wijsheid, de menswording tot stand diende gebracht te worden.

- 1) Vooreerst nam Hij enige druppelen van het allerzuiverste bloed van de H. Maagd, die zelf zuiverder was dan de engelen en dan de stralen van de zon; vormde daaruit **een klein menselijk lichaam**, waaraan geen enkel orgaan of lidmaat, geen vingertje ontbrak, en geheel in staat om met een redelijke ziel te worden verenigd.

Dit resultaat bereikte de H. Geest niet door verloop van tijd of opeenvolgende handelingen, zoals de natuur dat bewerkt in gewone moeders, maar in één ogenblik en door een uitwissel van zijn almacht.

- 2) Op dit eigenste ogenblik trok Hij ook **een ziel uit het niet**; de ziel van Jezus, de volmaakste en subliemste die Hij ooit heeft geschapen en door een natuurlijke informatie verenigde Hij haar met het kleine lichaam dat Hij op hetzelfde ogenblik uit het bloed van Maria vormde.

Uit die vereniging van lichaam en redelijke ziel ontstond een volmaakte mensheid, voorzien van alle vermogens en gaven die de mens naar ziel en lichaam eigen zijn. (Aldus naar gezaghebbende leraren).

- 3) Tenslotte werd op dit zelfde ogenblik uitzondering gemaakt op een natuurwet. Deze wet bestaat hierin, dat aan de menselijke natuur, bestaande uit ziel en lichaam, op het ogenblik van haar ontstaan een geschapen zelfstandigheid of persoonlijkheid wordt toegevoegd, waardoor zij een menselijke persoon of normaal mens wordt.

Een andere opvatting meent dat die menselijke natuur een persoon of zelfstandig, op zichzelf bestaand wezen wordt, door het feit dat ze onafhankelijk bestaat. De natuurwet zelf brengt dit mee.

Maar deze eis van de natuur werd in Jezus' geval opgeheven en **in plaats dat zijn natuur een eigen persoonlijkheid ontving of een eigen persoon was, werd ze fysisch en zelfstandig met de tweede persoon der H. Drievuldigheid verenigd, zodat ze bestond in en door de persoon van het Woord**; hierdoor werd ze de mensheid, de natuur van een God, zonder andere bestaanssteun, grond (suppositum) of persoonlijkheid dan de tweede persoon der H. Drie-eenheid.

Deze drie verwezenlijkingen geschieden op één en hetzelfde ogenblik, omdat, zoals de H. Joannes Damascenus het zegt, het lichaam van dit kind geen ogenblik bestaan heeft zonder met een redelijke ziel verenigd te zijn. En geen enkel ogenblik maakte het met de redelijke ziel een wezen uit, zonder dat de natuur die zij samen vormden, hypostatisch in bezit was genomen door het goddelijk Woord.

(hypostatisch = wankel, gezegd van bepaalde eigenschappen die gemakkelijk kunnen worden onderdrukt door andere eigenschappen).

De bevruchting door de H. Geest, de bezieling door een geestelijk element of ziel, hun vereniging met het Woord voltrokken zich volmaakt gelijktijdig, zonder de miniemste opeenvolging of tussentijd, opdat de menselijke natuur nooit aan zichzelf, nooit aan een andere persoon zou behoren dan aan het Woord, en geen enkele stond een eigen persoonlijkheid zou hebben, alvorens te zijn en te bestaan in de persoon van het Woord.

O! hier te Nazareth gaat het anders dan daar te Jeruzalem!
Dáár mogen de vrouwen niet verder dan hun voorhof, niet naderen tot de eigenlijke tempel; alleen de priesters mogen het Heilige betreden.

Hier echter te Nazareth, hier in dit heiligdom is een Maagd de tempel zelf en het Allerheiligste is in haar, en de hogepriester is in haar en zij alleen verblijft bij hem.

O! wat is dat ontroerend! Wat is dat zoet en verheven en niettemin zo eenvoudig en natuurlijk.

Nu waren de woorden van David uit de 45^e psalm verwezenlijkt: “De Allerhoogste heeft zijn woontent geheiligd, God is midden in haar binnenste, zij zal niet wankelen.”

Psalmen 45

Een lied voor de bruiloft van de koning

1. Voor de koorleider. Op de wijze van: De Ieliën. Van de Korachieten. Een leerdicht; een lied der liefde.

Volgens deze opvatting moest het lichaam van Jezus dan onmiddellijk een zekere voltooiing hebben, indien het waar is dat de ziel eerst ingestort wordt, wanneer het lichaam de nodige ontwikkeling bereikt heeft.

K. is zichzelf hierin gelijk.

Dit brengt een zekere gelijkheid mee tussen de eerste en de tweede Adam, aangezien

- Adam als volwassen man geschapen werd en
- ook Jezus van meet af aan enige volwassenheid of voltooiing (maar dan anders te verstaan) bereikte.

Dit werk wordt aan de H. Geest toegeschreven, hoewel de Vader en de Zoon er in gelijke mate toe hebben bijgedragen, want het is zeker dat de werken, die de H. Drie-eenheid naar buiten verricht, gemeen zijn aan de drie personen; doch slechts de tweede persoon nam de gevolgen van die gemeenschappelijke werking aan en werd een mens als wij.

Deze geheimnisvolle werking wordt echter aan de H. Geest toegeschreven, omdat zij op buitengewone wijze de goedheid, de liefde, de barmhartigheid van God openbaart en in de mens Jezus de volmaaktste heiligheid verwerkelijkt, die God in een mens kon verwezenlijken.” (volgens Petits Bollandistes T. 3, p. 623; l'annontiation, l'incarnation).

2. Mijn hart trilt van blijde woorden, ik draag mijn gedicht een koning voor, mijn tong is de stift van een vaardig schrijver.
3. Gij zijt schöner dan de mensenkinderen, liefelijkheid is over uw lippen uitgegoten; daarom heeft God u voor altoos gezegend.
4. Gord uw zwaard aan de heup, gij held, uw majesteit en uw luister;
5. ja uw luister! Rijd voorspoedig uit, voor de zaak van waarheid, ootmoed en recht, uw rechterhand lere u geduchte daden:
6. uw pijlen zijn gescherpt – volken zijn onder u – zij dringen in het hart van des konings vijanden.
7. Uw troon, o God, staat voor altoos en eeuwig, uw koninklijke scepter is een rechtmatige scepter.
8. Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft, o God, uw God u gezalft met vreugdeolie boven uw metgezellen;
9. mirre, aloë en kassia zijn al uw klederen; uit ivoren paleizen verheugt u snarenspeel;
10. koningsdochters zijn onder uw geliefden; de gemalin staat aan uw rechterhand in goud van Ofir.
11. Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor, vergeet uw volk en het huis van uw vader,
12. laat de koning uw schoonheid begeren, want hij is uw heer; buig u dus voor hem neder.
13. Dan zoeken, o dochter van Tyrus, de rijksten des volks met geschenken uw gunst.
14. Louter pracht is de koningsdochter daarbinnen, van goudbrokaat is haar kleed;
15. in kleurig geborduurde gewaden wordt zij tot de koning geleid, jonkvrouwen in haar gevolg, haar vriendinnen, worden tot u gebracht;
16. onder vreugde en jubel worden zij binnengeleid, zij komen in des konings paleis.
17. Op de plaats uwer vaderen zullen uw zonen staan, gij zult hen tot vorsten stellen over het ganse land.
18. Ik wil uw naam vermelden in alle geslachten; daarom zullen volken u loven voor altoos en immer.

Uit: NBG-vertaling 1951

Het was omstreeks middernacht, toen ik dat mysterie zag voltrokken worden.

Kort daarna trad Anna met de andere vrouwen bij Maria binnen. Een wonderbare beweging in de natuur had hen uit de slaap gerukt; een lichtwolk was boven het huis verschenen. Toen zij de H. Maagd, geknield onder de lamp, in extatisch gebed, geheel in God verloren zagen, trokken zij zich eerbiedig terug.

Een weinig later zag ik dat de H. Maagd zich uit haar knielende houding oprichtte en tot haar bidaltaartje tegen de wand naderde. Zij liet het beeld neer, dat tegen de muur opgerold hing en waarop de figuur van een in banden gewikkelde gedaante afgebeeld was; datzelfde beeld had ik reeds gezien in het huis van Anna, toen daar de voorbereiding plaats had tot Maria's afreis naar de tempel (zie fasc. 2, nr. 56). Zij ontstak de aan de muur bevestigde lamp

en daarvóór rechtstaande zette zij haar gebed voort. Schriftrollen lagen vóór haar op een hoger lessenaar. Pas tegen de morgen zag ik haar zich nog even te ruste begeven.

Nu bracht mijn leidsman me van daar weg, doch als ik nu op het kleine voorhof van de woning kwam, be kroop mij weer diezelfde schrik.

Daar lag me waarachtig die afschuwelijke slang weer verscholen op de loer; zij wilde naar mij toe om zich in de plooiën van mijn kleed te verbergen. Ik verkeerde in een ontzettende angst, doch mijn leidsman rukte me bliksemsnel uit haar bereik, en ook zag ik weer die drie zelfde geesten verschijnen, die het monster duchtig afrosten; het gilde zo ijzingwekkend, dat ik nog steeds met huiver dat akelig gejank meen te horen.

88.

Terwijl ik die nacht verder over het geheim van de menswording nadacht, werden mij nog veel andere waarheden duidelijk.

Anna ontving de ingestorte kennis van het wonderbaar gebeuren; de H. Maagd wist dat zij de Messias, de Zoon van de Allerhoogste in haar schoot had ontvangen; geheel haar eigen binnenste was voor haar geestesoog ontsluiterd. **Maar zij wist toen nog niet dat de troon van David, die de Heer God Hem geven zou, bovennatuurlijk, eeuwig en niet van deze aarde was; zij wist toen nog niet dat het huis van Jakob, zijn onderdanen, waarover Hij volgens Gabriëls woord zou regeren, de Kerk was, d.i. de maatschappij of vergadering van alle herboren mensen.**

Zij wist niet beter dan dat de Verlosser een heilige koning zou zijn, die haar volk zou reinigen en heiligen en over de hel doen zegevieren; zij wist toen nog niet dat die Koning, om de mensen te verlossen, een bittere dood zou moeten sterven.

De reden werd mij ook aangeduid, waarom de Verlosser 9 maanden in de moederschoot heeft willen blijven en als kind geboren worden; waarom Hij niet, als Adam, opeens als een volwassen man verschenen en opgetreden was, niet zo schoon of volmaakt (niet met dezelfde buitennatuurlijke gaven) als de nieuwgeschapen eerste vader. Doch het is mij niet mogelijk alles nog duidelijk mee te delen.

Nochtans is het volgende mij nog bijgebleven, nl. dat Hij de ontvangenis en de geboorte van de mensen die door de zondeval zo onteerd en verlaagd was, weer wilde verheffen en heiligen.

Maria werd zijn moeder en Hij kwam niet vroeger, omdat **zij** alleen, en geen schepsel vóór noch na haar het zuivere genadevat was, dat door God aan de mensen beloofd was als het verblijf waarin Hij mens zou worden; het doel van de menswording was, de mensen door zijn verzoenend lijden van hun zondeschild te verlossen.

De H. Maagd was de enige, rein-ontloken bloem van het menselijk geslacht (cfr. fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53), die in de volheid van de tijden was verschenen. Alle kinderen van God onder de mensen, vanaf het eerste begin, die zich op heiligheid hebben toegelegd, hebben tot haar komst bijgedragen; zij was het enig zuivere goud op de hele aarde; zij alleen was het reine, onbevleete vlees en bloed in de ganse mensheid, bereid, gezuiverd, verzameld en geheiligd door al de geslachten van haar voorvaderen heen; gericht, geleid, bestuurd, behoed en gesteund door de Wet, tot dat zij verscheen als de vervulling van de Wet, als de volheid der genade. Van eeuwigheid was zij vooruitgezien en voorbestemd, en als Moeder van de Eeuwige heeft zij in de tijd op aarde door de tijd gewandeld.

De H. Maagd was bij de menswording van Christus iets boven de 14 jaar.

Christus is 33 jaar en driemaal 6 weken oud geworden.
Ik zeg 3 maal 6 weken, omdat dit getal mij op dit ogenblik tot driemaal toe getoond wordt¹⁹².

Hier plaatst Brentano de schriftuurpassage Spreuken, 8, 22-34.

Spreuken 8
De prediking der Wijsheid

1. Roept de Wijsheid niet en verheft de Verstandigheid niet haar stem?
2. Boven op de hoogten aan de weg, daar, waar de paden samenkomen, is zij gaan staan,
3. aan de zijde van de poorten, aan de ingang der stad, waar men de poortdeuren binnengaat, roept zij luide:
4. Tot u, mannen, roep ik en mijn stem gaat uit tot de mensenkinderen!
5. Gij onverstandigen, leert schrandrheid, gij dwazen, verstaat het met uw hart.
6. Hooft, want ik zal verheven dingen spreken en mijn lippen openen tot wat recht is.
7. Want waarheid spreekt mijn gehemelte, een gruwel voor mijn lippen is de goddeloosheid.
8. Al de woorden van mijn mond zijn in gerechtigheid gesproken; niets daarin is verdraaid en verkeerd.
9. Zij alle zijn voor de verstandige juist, betrouwbaar voor wie kennis gevonden hebben.
10. Neemt mijn vermaning aan en niet zilver, en kennis boven uitgelezen goud.
11. Want wijsheid is beter dan korallen, al wat men zou kunnen begeren, kan haar niet evenaren.
12. Ik, de Wijsheid, woon bij de schrandrheid en ik verkrijg kennis door overleggingen.
13. De vreeze des HEREN is het kwade te haten; hoogmoed en trots en boze wandel en een mond vol draaierijen haat ik.
14. Mijner zijn raad en overleg, ik ben het inzicht; mijner is de kracht.
15. Door mij regeren de koningen en verordenen de machthebbers recht.
16. Door mij heersen de vorsten en de edelen, al de rechters der aarde.
17. Ik heb lief wie mij liefhebben, wie mij ijverig zoeken, zullen mij vinden.
18. Rijkdom en eer zijn bij mij, duurzaam goed en gerechtigheid.
19. Mijn vrucht is meer waard dan goud, ja dan gelouterd goud, mijn opbrengst meer dan uitgelezen zilver.
20. Ik wandel op het pad van de gerechtigheid, midden op de wegen van het recht,
21. om hen die mij liefhebben, bezit te doen beërven; hun schatkamers zal ik vullen.

¹⁹² Deze opgave komt letterlijk dag op dag uit.

Zoals wij zagen, zou de historische dag van Jezus' geboorte beantwoorden aan onze 25^e november, terwijl, zoals wij zien zullen, zijn sterf dag beantwoordt aan onze 30^e maart.

Als wij de dagen tussen 25 november en 30 maart samentellen,

- 6 voor november,
- 31 voor december,
- 31 voor januari,
- 28 voor februari en
- 30 voor maart,

bekomen wij 126 dagen, en gedeeld door 7 maakt dit 18 weken uit.

22. De HERE heeft mij tot aanzijn geroepen als het begin van zijn wegen, vóór zijn werken van ouds af.
23. Van eeuwigheid aan ben ik geformeerd, van den beginne, eer de aarde bestond.
24. Toen er nog geen oceaan was, ben ik geboren, toen er nog geen bronnen waren, rijk aan water.
25. Eer de bergen omlaaggezonden waren, vóór de heuvelen ben ik geboren;
26. toen Hij het aardrijk en de velden nog niet had gemaakt, noch de eerste stofdeeltjes der wereld.
27. Toen Hij de hemel bereidde, was ik daar; toen Hij een kring trok op het oppervlak van de oceaan,
28. toen Hij de wolken daarboven bevestigde, en de bronnen van de oceaan met kracht opborrelden,
29. toen Hij aan de zee haar perk stelde, opdat de wateren zijn gebod niet zouden overtreden, en Hij de grondslagen der aarde bepaalde,
30. toen was ik een troetelkind bij Hem, ik was een en al verrukking dag aan dag, te allen tijde mij verheugend voor zijn aangezicht,
31. mij verheugend in de wereld van zijn aardrijk, en mijn vreugde was met de mensenkinderen.
32. Nu dan, zonen, luistert naar mij, want welzalig zijn zij die mijn wegen bewaren.
33. Hoort naar de vermaning, dan wordt gij wijs, slaat haar niet in de wind.
34. Welzalig de mens die naar mij luistert, dag aan dag wachthoudende aan mijn deuren, bewakende de posten van mijn poorten.
35. Want wie mij vindt, heeft het leven gevonden, hij heeft van de HERE welgevallen verkregen.
36. Maar wie mij mist, doet zijn leven geweld aan; allen die mij haten, hebben de dood lief.

Uit: NBG-vertaling 1951

Wij slaan ze over, omdat men ze in de H. Schrift kan nazien, of in een missaal op een van Maria's feesten, b.v. op 8 september of op 8 december.

Maria reist naar Hebron om Elisabet te bezoeken.

89.

Het epistel uit de mis van 2 juli, Maria-visitatie, waarmee Brentano deze paragraaf inleidt, laten wij weg en verwijzen de lezer ervoor naar een missaal of H. Schrift, Hooglied 2, 8-14.

Hooglied 2 Liefdeslied der bruid

8. Hoor – mijn geliefde! Zie, daar komt hij, springend over de bergen, huppelend over de heuvelen.
9. Mijn geliefde is als een gazel of het jong van een hert. Zie, hij staat achter onze muur, kijkend door de vensters, spiedend door de traliën.
10. Mijn geliefde gaat tot mij spreken: Sta toch op, mijn liefste, mijn schone, en kom.
11. Want zie, de winter is voorbij, de regen is over, verdwenen.
12. De bloemen vertonen zich op het veld, de zangtijd is aangebroken, en 't gekir van de tortel wordt gehoord in ons land.
13. De vijgeboom laat zijn vroege vrucht zwellen, en de wijnstokken in bloei geven geur. Sta op, kom, mijn liefste, mijn schone, kom!
14. Mijn duif in de rotskloof, in de schuilhoek van de bergwand, laat mij uw gedaante zien, laat mij uw stem horen, want zoet is uw stem en uw gedaante is bekoorlijk.
15. Vangt ons de vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven, nu onze wijngaarden in bloei staan.
16. Mijn geliefde is van mij en ik ben van hem, die te midden der leliën weidt,
17. tot de avondwind waait en de schaduwen vlieden. Wend u dan hierheen, en doe als de gazel, mijn geliefde, of als het jong van een hert op de gekloofde bergen.

Uit: NBG-vertaling 1951

Enige dagen na de boodschap des engels keerde de H. Jozef naar Nazareth terug en trof verscheidene schikkingen voor het uitoefenen van zijn bedrijf of ambacht thuis; hij was immers vroeger te Nazareth niet metterwoon (= daadwerkelijk daar; een vaste woonplaats hebben) gevestigd geweest; hoogstens had hij er een keer een paar dagen vertoefd.

Jozef wist niets af van de menswording van God in Maria; zij was de moeder van de Heer, doch ook zijn dienstmaagd en zij bewaarde deemoedig en schroomvol zijn geheim.

Toen de H. Maagd voelde dat het Woord het vlees in haar had aangenomen, vatte zij een vurig verlangen op om zonder uitstel op bezoek te gaan bij haar verwante Elisabet te Joetta bij Hebron,

bij haar van wie de engel gezegd had dat zij, de onvruchtbare, sedert 6 maanden in gezegende toestand verkeerde (Lk. 1, 36).

Daar nu de tijd naderde dat Jozef voor het paasfeest naar Jeruzalem moest gaan, wenste zij hem te vergezellen om Elisabet te bezoeken en in haar zwangerschap bij te staan. Jozef ondernam nu met de H. Maagd de reis naar Joetta.

Bemerking van Brentano. – Verhinderd door haar ziekte en de talrijke stoornissen kon de zienster slechts de volgende fragmentarische mededelingen over de reis van Jozef en Maria naar Elisabet doen.

De afreis beschreef zij niet maar enige achtereenvolgende dagen vertelde zij over die reis de weinige bijzonderheden die hier volgen.

Ik zag hen reizen naar het zuiden; zij hadden een ezel bij zich waarop Maria af en toe ging zitten; hij was met enig reisgoed beladen, o.m. met een gestreepte, en, naar het mij toescheen, gebreide zak van de H. Jozef, waarin zich een lang, bruinachtig gewaad van Maria bevond; er was een soort van kap aan bevestigd; dit kleet werd van voren met linten dichtgebonden; Maria trok het aan telkens als zij naar de tempel of de synagoge ging¹⁹³.

Op de reis droeg zij een bruin wollen hemd of onderkleed en daarover een grijs kleet met een gordel en een geelachtige hoofdbedekking.

Zij legden de weg tamelijk vlug af. Ik zag dat zij, na de vlakke Esdrelon in zuidelijke richting doorgetrokken te zijn, de stad

¹⁹³ Beaufays, de schrijver van een leven van Onze-Lieve-Vrouw, noemt onder de voorwerpen welke de Israëlieten op reis meenamen, 'feestklederen voor de sabbat'.

Wij zullen verder zien dat ook Jezus op zijn reizen in de vreemde, altijd van een wit sabbatkleed voorzien was.

Dotan bereikten. Dotan ligt op een hoogte¹⁹⁴ en daar namen zij hun intrek bij een vriend van Jozefs vader, een welgesteld man, die van Bethlehem afkomstig was. Zijn vader werd door Jozefs vader ‘broeder’ genoemd, zonder dat hij eigenlijk zijn broeder was, doch hij stamde uit het geslacht van David door een man, die, naar ik meen, ook een koning was en Ela ... of Eldoa ... of Eldad heette; ik kan de juiste vorm van de naam niet met zekerheid geven¹⁹⁵. In die stad werd veel handel gedreven.

¹⁹⁴ **Dotan.** – Later zullen wij er meer over zeggen; het ligt 4 uren ten noorden van Sikem en 7 uren ten zuiden van Nazareth.

De grote vlakte Esdreton heeft als verlenging een veel kleiner vlakte, de vlakte van Dotan genaamd, nu: Sahel el-Arrabeh; beide zijn door een bergengte bij Djenin (Engannim) verbonden.

Een gebergte-uitloper of tak dringt een eind ver in die kleiner vlakte en op het uiteinde ervan ligt Dotan, met een niveau van 350 m tegenover 250 m in de vlakte.

¹⁹⁵ Nota van Brentano, weer even ingekort.

Verder, (in fasc. 19, nrs. 813-815) verhaalt K. zeer schoon hoe Jezus in zijn openbaar leven in dit zelfde huis zijn intrek nam en de heer des huizes van een zware ziekte genas. Deze huisheer zal Jezus dan herinneren aan het tegenwoordige oponthoud hier van Jozef en Maria.

De afstammeling van David, door K. Ela, Eldoa, Eldad genoemd, zal wel Eliada zijn uit I Par. 3, 8.

In II Sam. 5, 16 en I Par. 14, 7 luidt de naam Elioda.

Men herinnere zich dat de hebreeuwse namen, zowel van mannen als plaatsen, vaak verschillende schrijfwijzen hadden (dikwijls ten gevolge van een letterverplaatsing) of dat personen verschillende namen droegen, waarvan de betekenis dezelfde was, b.v. Joakim, Heliakim.

Voor Elioda vindt men ook Eliada, Baal-iada, El-idaa.

Hij was één van Davids jongste zonen en dus bestond er voor die twee mannen reden om mekaar broer te noemen in de ruime zin, volgens Semitische opvatting.

Hij was ook koning geweest, zegt K., maar dan in de zin van plaatsvervanger van de koning, van hofbeambte of voogd over een landstreek, zoals de regulus (= hoofdman, hofbeambte) in Joa. 4, 46.

Later zag ik hen overnachten onder een afdak of open schuur en ook nog eens ‘s avonds in een woud in een voor reizigers bestemde hut; deze was van takken gevlochten en geheel met levend groen en schone witte bloemen overgroeid; zij konden toen nog 12 uren van Zakarias’ huis verwijderd zijn.

Zulke open veld- of loofhutten of ook stenen gebouwen treft men daar te lande op vele plaatsen langs de grote wegen aan. Het zijn herbergen waarin de mensen op hun reis overnachten, zich verfrissen, uitrusten en de meegebrachte levensmiddelen bereiden kunnen. Gewoonlijk heeft over zulke herbergen een nabijwonende familie het toezicht en zij voorziet dan ook tegen een kleine vergoeding in de noodzakelijkste behoeften van de gasten.

90.

Inleidende bemerking.

Hier schijnt, zegt Brentano, een leemte in het verhaal te zijn. De zienster verhaalt niet hun bezoek aan Jeruzalem en de tempel voor het paasfeest.

Toch hebben zij dit zonder twijfel eerst gedaan, gezien het doel van de reis van de H. Jozef, gezien ook het feit dat de zienster verder verhaalt dat Zakarias daags vóór de aankomst van de H. Maagd, thuis was gekomen van het paasfeest, dat dus geëindigd was.

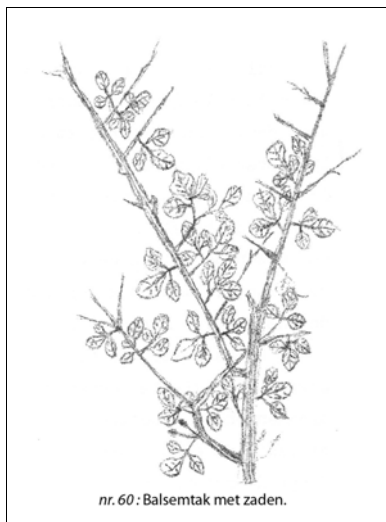
Het verhaal gaat nu door.

Van Jeruzalem uit volgden zij niet de kortste weg naar Joetta, doch zij maakten een omweg naar het oosten.

Zij trokken om een stadje, 2 uren van Emmaüs gelegen, en reisden nu op wegen, die Jezus later in zijn openbaar leven meer dan eens zal betreden¹⁹⁶.

¹⁹⁶ De omweg naar het oosten was gering; hij liep aan de oostkant van een kleine heuvel die de Joden nu Ramat Rachel noemen, hoogte van Rachel, omdat haar graf daar dichtbij ligt, tussen Jeruzalem en Bethlehem.

Zij hadden toen nog twee hoge punten van het gebergte over te trekken. Tussen deze twee bergen zag ik hen eenmaal zitten rusten, brood eten en druppels balsem, die zij onderweg verzameld hadden, in hun drinkwater mengen (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126).

Iets meer oostwaarts ligt het dorp Soer Baher, een dorp dat in Jezus' tijd Bet-Soer heette en waar de eerste christenen een volksplanting vestigden (cfr. fasc. 34, nr. 2191).

De H. Driekoningen zullen dezelfde omweg volgen. Het Emmaüs dat K. hier noemt, is niet dat van Lk. 24, 13, maar het Emmaüs dat volgens Flavius Josephus 30 stadiën van Jeruzalem ligt.

Hoe komt K. ertoe hier dit Emmaüs te vermelden?

Waarschijnlijk omdat zij reeds gezien had hoe Jezus, toen hij eens van een ander Betsoer (ten noordwesten van Jeruzalem) naar Betanië ging, voorbij dat Emmaüs passeerde. Het beantwoordt aan de twee dorpen Beit-Mizeh en Qoloenijeh, 7 km ten noordwesten van Jeruzalem.

Dit Betsoer hier doet haar nu weer aan dat Emmaüs denken.
Zie fasc. 22, nr. 1046 en fasc. 34, nr. 2191.

De streek was hier zeer bergachtig (Lk. 1, 19). Zij kwamen voorbij rotsen die van boven breder waren dan van onderen.

Ook zag men daar ruime spelonken en daarin allerlei zeldzame stenen. De dalen echter waren zeer vruchtbaar. Hierop liep hun weg door woud, heide, weiden en velden¹⁹⁷.

¹⁹⁷ Deze korte alinea verdient wel een uitweiding, omdat wij er weer in zien hoe K. alles werkelijk met eigen ogen heeft gezien.

Ook Sint-Lukas noemt dit land van Judea een bergland, bergstreek: 'montana'. Men treft er de hoogste punten van Zuid-Palestina aan. Het is een opeenvolging van heuvelen die in de lente met groen en bloemen bedekt zijn, maar het overige van het jaar dor, verschroeid, naakt en als dood (behalve in sommige valleien) en slechts kreupelhout vertonen. Bij uitzondering zijn sommige heuvelen op kunstmatige wijze terrasvormig ingericht en bedekt met tuinen en wijngaarden.

In de zomer is het landschap kaal en de weg ijselijk eentonig; men reist door een grijze woestenis van stenen.

"Wij zien niets", schrijft J. Keulers, "dan grijze bergen, en daarachter weer grijze bergen, grijze bergen tot aan de horizon. Wat een grijze woestenis van stenen! De bodem is overal bedekt met kleine en grote stenen, soms heuse rotsblokken. Hier en daar ziet men ook wat schraal struikgewas en een eenzame olijfboom, grijs bestoven en krom gegroeid van ellende." (Waar Jezus leefde).

Overhangende rotsblokken zijn geen zeldzaamheid, vooral in de valleien die naar de Dode Zee lopen. Vele hebben loodrechte wanden. Enorme rotsblokken zijn a.h.w. in de lucht blijven hangen. Andere verheffen zich als alleenstaande torens op een schijnbaar wankelend voetstuk en dreigen elk ogenblik neer te storten in de afgrond aan hun voet (Mislin, III, 115).

Tussen Bethlehem en Hebron reed Delancker: "tussen bonkrotsen, waar kans genoeg was om zich de knieën en voeten te kneuzen."

Meer oostwaarts naar de Dode Zee toe heeft de natuur uren ver de rotsbanken woest en wild door elkaar geslingerd; daar verheffen zich gevaarvolle rotsen veel erger dan in de 'chaos' tussen Lourdes en het dorpje Gaverny.

Een half uur ver slingert de weg tussen naakte zwartachtige rotsblokken die aan weerskanten over de weg hangen en ieder ogenblik dreigen u te verpletteren."

Tegen het einde van de reis viel mij een plant op met fijne groene blaadjes en met bloemtrossen van negen bleekrode, gesloten klokjes of kelkjes. Er was iets (een betekenis) in verborgen; ik had er iets mee te maken, maar wat, dat ben ik nu vergeten¹⁹⁸.

“Op menige plaats zijn in de rotsen grotten, soms grottencomplexen, zo uitgestrekt dat ze echte labyrinten vormen, geschikte schuiloornden voor dieven en rovers.” (D.B. Juda, k. 1768).

Inderdaad, tussen Bethlehem en Hebron noteert kaart Pal. Grid voor een strook van ruim 1 uur breed, meer dan 50 malen het teken van grot of grotten.

Enige goed besproeide valleien maken, dankzij de aanwezigheid van bestendig water, een sterke tegenstelling bij die algemene stenige troosteloosheid van dat land. Eén van die valleien is Oertas, 1 uur ten zuiden van Bethlehem. Men ziet er dan ook groenten en graangewassen, olijf-, granaat-, oranje- en vijgenbomen, enz.

¹⁹⁸ Nota van Brentano. – Brentano kreeg ze zelf van een geleerde vriend; wij doen best met er alleen de kerngedachten van weer te geven.

De hier vermelde plant met de fijne, groene bladertjes en de geelrode, buitengewoon welriekende bloemtrossen, bestaande uit 9 (?) kelkjes zal wel de Cyprusplant of Kuprosplant of Kuprosheester zijn.

Dezelfde naam luidt in het hebreuws: Kofer ('f = 'p'): ze groeit graag in Palestina, maar nog overvloediger op Cyprus, dat er zijn naam van schijnt gekregen te hebben. Het is genoeg de eigenschappen van die bloemstruik te leren kennen om ze lief te krijgen.

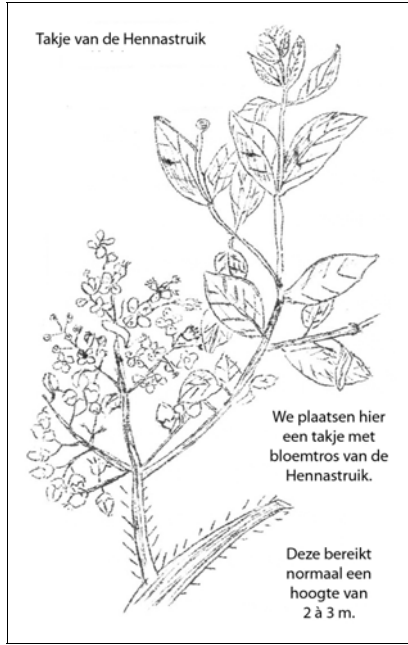
Wanneer wij later met Jezus op Cyprus zijn, zullen wij er iets meer over zeggen (zie fasc. 25, nr. 1297, voetnoot 701).

Die plant is genoemd in het Hooglied: “Mijn geliefde is mij een bundeltje myrre, dat ik draag op mijn boezem, een Cyprustros uit de wijngaarden van En-Gedi (Hooglied 1, 13-14).

Dit vers wordt hier als volgt toegepast:

Nu draagt Maria haar geliefd kind, de beminde Bruidegom van haar ziel, werkelijk onder haar hart, maar ze draagt hem geestelijkerwijze op haar hart; de 9 kelkjes herinneren haar aan de 9 maanden die zij Hem in haar schoot zal dragen.

De hebreeuwse naam bevat ook de gedachte van verzoening; 'kofertros' betekent: 'verzoeningstros'.

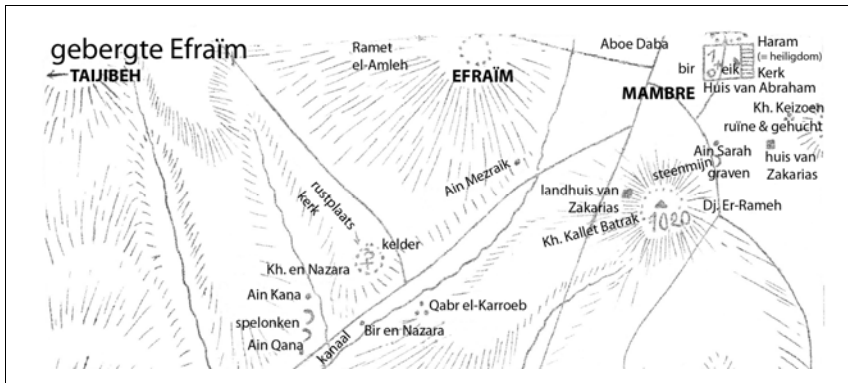
Deze betekenis is uiterst treffend, aangezien de vrucht van Maria's schoot, de Cyprustros die zij op haar hart draagt, de Heiland van de wereld is, in haar mens geworden om de mensen met God te verzoenen.

Onder deze mensen is ook Maria een verlostte, en wel verlostte op een nog veel wonderbaarder wijze. Aan haar kind heeft zij te danken haar uitzonderlijke begenadiging, haar transcendent goed-staan met God, haar verzoend-zijn met Hem, veel volmaakter dan de overige mensen.

Met welk een vreugde draagt zij de Cyprustros onder en op haar hart. Geen wonder dat zij haar weg aflegt met haast, '*cum festinatione*' (Lk. 1, 39); Geen wonder dat de reis, gelijk de zienster doet opmerken (nr. 89, midden), tamelijk vlug verloopt.

Wij zijn hier in het vaderland van Abraham, van Zakarias en Elisabet en hun roemrijke zoon, de Voorloper van Jezus, Joannes de Doper. Jezus en Maria komen er vaak. Vandaar dat het belangrijk is dit gewest ietwat nader te kennen. We nemen bij deze uitleg onze kaart tot leidraad en zullen er vaak naar terugwijzen.

Op de vlucht naar Egypte in fasc. 7, nr. 176 en later in Christus' leven, fasc. 11, nr. 308, noemt K. een gebergte met name Efraïm.

Op de kaart ziet men het bovenaan, midden en links; dit gebergte en bergvlakte strekken zich meer dan een uur westwaarts uit. In de linkerbovenhoek staat ook de naam Taiyibeh, waarnaar het pijltje verwijst: het ligt immers 5 km meer naar het westen. Taiyibeh is de Arabische vorm of vertaling van Efraïm (= Efron). Aan die plaats bleef de oude naam van het gebergte gehecht.

Een bepaalde top van dat gebergte ziet men boven op de kaart. Immers op de zuidhelling van Efraïm wijst K. de 6e rusthalte van de H. Familie aan op haar vlucht naar Egypte; daar zal ze schuilen in grotten, die er werkelijk bestaan.

Zie op kaart de twee boogjes, teken van grot of grotten, 5 cm onder Efraïm. Later zeggen wij meer over die plaats.

In de bovenrechterhoek van de kaart ziet men een rechthoekje. Het stelt een omheiningsmuur voor die het terrein omgeeft, waar Abraham zijn verblijf had gevestigd. Het is een enorme muur van 65 m lang bij 49

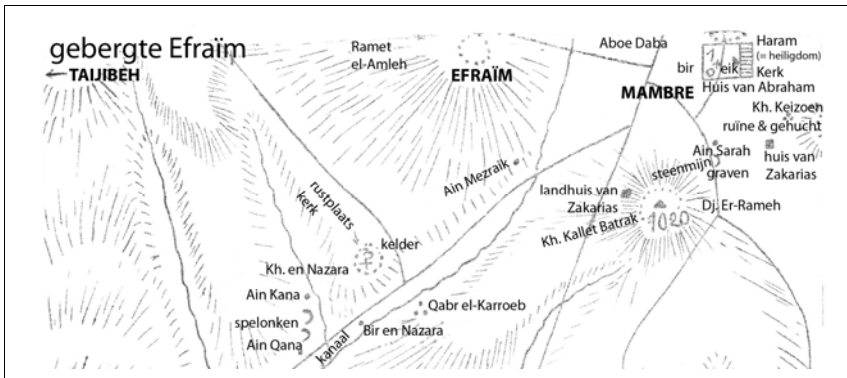
m breed en 1,80 m dik, gemaakt met kolossale steenblokken, gelijkend op die van de tempelmuur te Jeruzalem.

In de zuidwesthoek van het rechthoekje ziet men aangetekend de eik die Abrahams tent of woning overschaduwde.

In dezelfde hoek is ook de 7 m diepe bronput aangetekend, die nooit geheel zonder water is. Op deze plaats heeft de gebeurtenis plaatsgehad, die verteld is in Genesis, 18, 1-15 en die onze K. op haar beurt zo mooi verteld heeft (zie terug fasc. 1, nr. 26).

Het gestreepte deel rechts wijst de oppervlakte aan, die later door een basiliek van Konstantijn en haar bijgebouwen ingenomen werd.

In de laatste decennia hebben opgravingen de grondslagen van de reusachtige ringmuur blootgelegd. Meteen werden ook resten ontdekt uit de tijden der Koningen en dit wijst er op tot hoever in het Oude Testament de traditie van Abrahams verblijf op die plaats teruggaat. Ze ligt zowat 3,5 km ten noorden van Hebron en heet Haram (ook: Beit) Ramet el-Khalil, d.i. Heiligdom (Huis) van de hoogte van de vriend. Immers, in navolging van de H. Schrift (Jes. 41, 8; Jak. 2, 23) geven de Arabieren de naam el-Khalil (vriend van God) aan Abraham. Daarom noemen zij ook Hebron el-Khalil, stad van de Vriend, omdat zich daar zijn grafspelonk bevindt.

Op de rechterraand van de kaart, 300 m zuidoostelijk van dat Haram is de westelijke helft van de heuvel Qeizoen (Keizoen), met een ruïne genoteerd.

Hier of op zijn helling, iets westwaarts, duidt een zwart blokje het huis van Zakarias aan (natuurlijk bij benadering). Het lag niet in een rij huizen, maar afzonderlijk, zegt K., hoewel er op geringe afstand een aantal andere huizen stonden, een gehucht of dorp. Hun resten vindt men nog en ziet men aangetekend ongeveer 100 m of 150 m noordelijk van het blokje.

K. wijst Zakarias' huis aan dicht bij de plaats waar Abraham gewoond heeft (zie nr.98, na 't midden).

Lager, onder Zakarias' huis waren een soort catacomben, zegt K.; ze drongen door tot onder zijn huis. Zakarias en Joannes werden er begraven. In Dictionnaire de la Bible, op een kaartje bij 't woord Mambre zijn daar 'tombes' aangetekend. Ze waren ontstaan uit een oude steenmijn en deze wordt door V. Guérin vermeld in zijn beschrijving van Palestina.

Van bij Zakarias' huis vloeit een beek van de heuvel, zegt nog K. Nu, uit de bron Sarah, die in een grot ontspringt, vloeit een beek zuidoostwaarts; ze wordt na een loop van bijna 2 km versterkt door het water van de bron el-Islam. Deze ligt 1 km ten noordoosten van Koeta, en staat dus, gelijk de beek zelf, niet meer op de kaart.

Op deze ziet men ook de oude Romeinse weg aangetekend. "Wanneer men van Jeruzalem naar Hebron gaat, heeft men", zegt K. nog, "het huis van Zakarias op een heuvel links, rechts echter op een hogere berg zijn buitengoed."

Deze hogere berg is de Berg Rameh (1020 m).

Hier duidt ook een zwart blokje dat goed bij benadering aan.

Ten westen daarvan begint de vallei Toeffah (oudtijds, zoals heel het district, Mamre geheten); ze is rijk aan wijngaarden: trossen van 6 kg zijn geen zeldzaamheid. Men veronderstelt soms dat de bespieders van Mozes uit Numeri 13, 23-24 hier de tros afsneden waarmee ze naar Mozes terugkeerden. Zakarias had in elk geval geen slechte grond voor zijn wijngaarden gekozen.

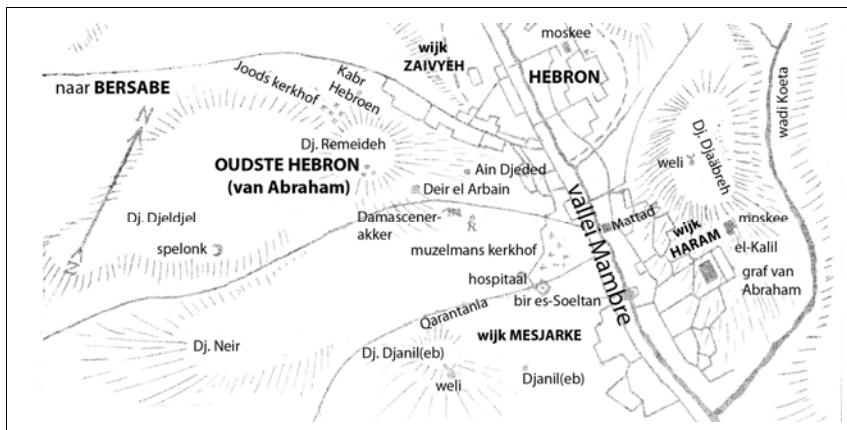
Twee km ten zuiden van er-Rameh treft men Khirbet el-Koeta aan. Hier kunnen wij best het eigenlijke dorp Joetta van K. veronderstellen. Of de naam kan met voorplaatsing van een 'k' – zo'n geval is niet enig – Koeta geworden zijn of K. kan ook de naam onjuist aldus gespeld hebben. Van Joetta zelf woonde Zakarias een heel eind ver. Met Joetta bedoelde K. één der omliggende dorpen of wijken rondom Hebron, die in de H. Schrift (cfr. Jos. 21, 12-13) dochterdorpen of -steden genoemd worden, omdat ze onder het gebied van een groter stad staan en er enigszins één mee zijn. Hoewel woonachtig op Joetta's grondgebied, behoorde Zakarias hierdoor tot de priesterstad Hebron.

Even ten zuidwesten van Joetta en 1200 m ten noorden van Hebron zien wij op de kaart de ruïne of Khirbet Namre, nog op een niveau van ongeveer 970 m. De bodem begint er vlug naar Hebron (937 m) af te dalen. 'Namre' is de Arabische vorm van het Hebreeuwse 'Mamre' (in het Grieks en Latijn Mambre, met tussengevoegde 'b').

Zoals meer noordelijk de naam van het gebergte Efraïm (Taiyibeh) aan een bepaalde plaats van dat gebergte verbonden bleef, zo bleef hier de naam van het hele gewest verbonden aan een stadje of dorp waarvan de ruïne de naam Mamre behouden heeft.

Een gans district heette Mamre. De H. Schrift geeft deze naam meer in 't bijzonder

- 1) aan de plaats waar Abraham in een tent onder een reusachtige eik woonde en waar hem de drie engelen verschenen (Gen. 18, 1) (zie kaart rechterbovenhoek).
- 2) Aan de eiken of eikenwoud dat zich vóór en rond het graf van Abraham bevond in de vallei en op de heuvelhelling (Gen. 23, 17 en 19; 25, 9; zie kaart rechterbenedenhoek).

De H. Schrift preciseert: de grafspelonk bevond zich tegenover, d.i. ten oosten van het bos of de eiken; ze was voorafgegaan en ook omgeven door eiken; ze bevond zich in een met eiken beplante akker.

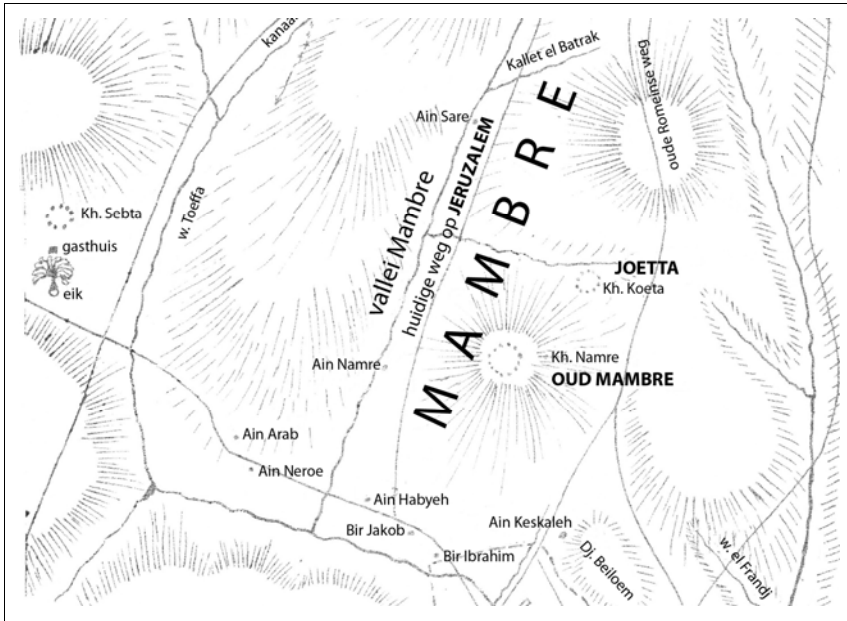
Nu ligt de dubbele spelonk volop in de meest bevolkte wijk van Hebron.

In Christus' tijd beperkte de stad zich tot het noordelijk gedeelte van de huidige stad en het graf met de eiken in de vallei vond men ten zuiden van Hebron. In het muselmans tijdperk heeft zich deze bloeiende wijk ontwikkeld rondom het graf van Abraham, die door de muselmannen hoog vereerd wordt. Niet alleen Abraham ligt hier begraven, maar ook Isaäk en Jakob en hun vrouwen Sara, Rebekka en Lea. Dit graf met de prachtige moskee en haar bijgebouwen is één van de vier grote muzelmanse heiligdommen, zoals ook Hebron één van hun vier grote heilige steden is. Vandaar het fanatisme van de moslims te Hebron.

Onze zienster roemt wel de grootheid van Hebron, maar dit is dan zo te verstaan dat Hebron een verspreide stad was, dat ze bestond uit meerdere huizengroepen en wijken, of zoals de H. Schrift het noemt, uit dochterwijken en -dorpen. Men vindt inderdaad in de omgeving, vooral naar het noorden, vele ruïnes, muurwerken, overblijfselen van huizen en gebouwen.

Het beperkte Hebron uit Jezus' tijd is op de kaart door speciale letters aangeduid.

Het Hebron uit Abrahams tijd lag naar het westen op de heuvel Remeideh; het heeft er slechts heel zeldzame overblijfselen nagelaten.

Links op het kaartje halverwege de hoogte, is een eik genoteerd. Sedert de 13e eeuw tot vóór drie kwart eeuw werd hij aanzien als de afstammeling van de eik van Abraham. Sinds een halve eeuw wordt zijn vereenzelviging met de eik van Abraham door iedereen als vals erkend. Zonneklare argumenten wijzen die eik aan in de noordoosthoek van de kaart. K. wees hem daar aan bijna een eeuw vóór die rechtzetting der valse traditie.

Betere aanwijzingen dan die van K., om op het spoor van Joetta of Hebron met de woonplaats van Zakarias te komen, kan de wetenschap of de Palestinologie ons niet geven.

Hier heerst geen enkele zekerheid. Bewijs: in de loop der tijden werden zo maar een tiental plaatsen als kandidaten voor Joannes' geboorteplaats voorgesteld.

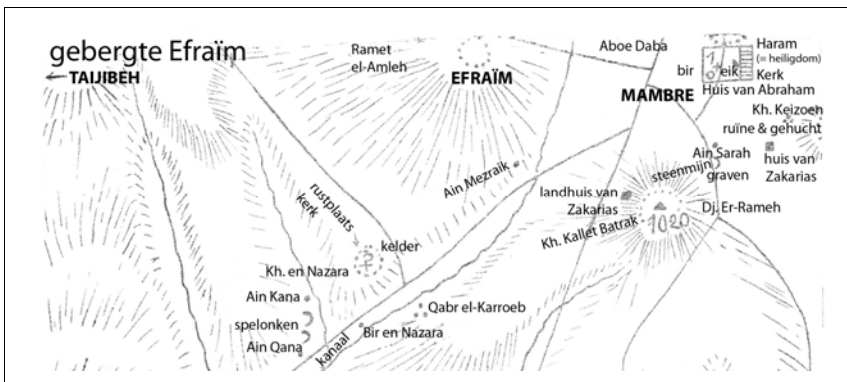
De mening die het bijbelse Joetta, 2 uren ten zuiden van Hebron voorstelt, kan alleen wijzen op het feit dat het een priesterstad was. Dat Lukas door de uitdrukking “een stad van Juda” (Lk. 1, 30) de stad Joetta ten zuiden van Hebron zou bedoelen, is vals.

Een sterke oude traditie is die van Ain Karem, 6 km ten westzuidwesten van Jeruzalem. Het is echter genoeg in het boek van Clemens Kopp ‘Die heiligen Stätten der Evangelien’ de bladzijden 132 tot 137 te lezen, om te zien dat die traditie, die toch door velen, geenszins door allen aanvaard wordt, geen waarde heeft; haar laatste grondslag is een apokriefe legende. Overigens was Ain Karem noch een priester- noch een levietenstad.

K. echter legt Joetta volop in het hoogste gedeelte van Zuid-Palestina, in ‘montanis’, zoals Lukas zegt. Als voorwijk behoorde het tot de priesterstad Hebron.

Ook heeft menig schrijftuurverklaarder Hebron voorgesteld als de mogelijke geboorteplaats van de Doper, misschien wel op grond van de mening der ‘rabbijnen’, die (onbevooroordeeld in deze zaak) Hebron als Joannes’ geboorteplaats beschouwden (cfr. D.B. Jean-Baptiste door V. Ermoni, c. 1156). Zeker is dit een oud en waardevol getuigenis. Ook geeft Clemens Kopp, die zo ongenadig Ain Karem afwijst, een zekere voorkeur voor Hebron te kennen.

Vele aanduidingen van de zienster vinden wij op onze kaart terug, ook in de beschrijving van Hebron en de omgeving.

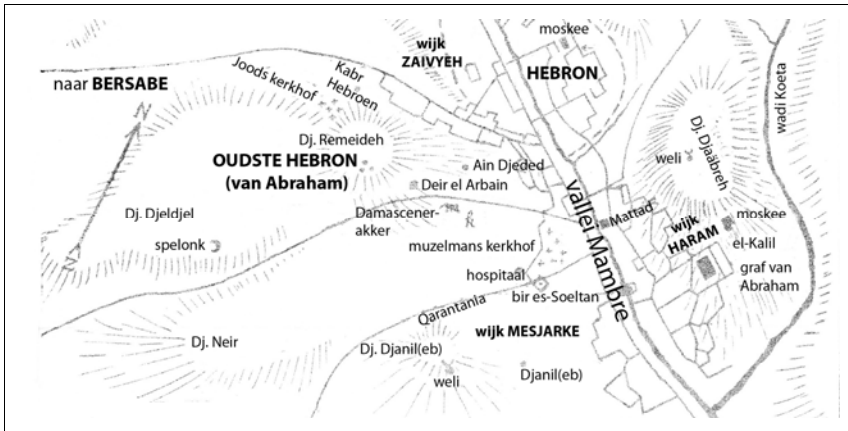

Hier enkele trekken, hetzij ze reeds vermeld werden of niet.

Het bestaan van puin, dorpsresten, muurwerken, oude huizen en versterkingswerken wordt door de pelgrim Mislin bevestigd. Nu echter wordt alles stilaan voor nieuwe huizen en bouwwerken opgeruimd.

Komen wij van Jeruzalem langs de oude Romeinse baan naar Hebron, wij ontmoeten achtereenvolgens

- de woonplaats van Abraham,
- daarna links de kleiner heuvel van Zakarias' huis,
- langs dezelfde kant, lager op de heuvelhelling het catacombengraf of de steenmijn in grafspelonk veranderd,
- de bron Sara met de beek die er uit vloeit,
- rechts de hogere heuvel of berg Rameh, waar Zakarias zijn landhuis met tuin gehad moet hebben.

- Tenslotte in Hebron zelf de grafspelonk van Abraham en
- in de omgeving op de bergen de zo geroemde vruchtbaarheid van de landstreek.

Ook Th. Neumann noemt Joetta een voorwijk (met een tiental huizen) van Hebron. Daar woonde Zakarias in een voornaam, groter huis, gelegen in een tuin met een omheining (Gerlich, I, 225). Alles samen genomen is onze voorstelling logisch en zeer waarschijnlijk.

Aankomst van Maria bij Elisabet en Zakarias. – Het Magnificat.

Inleidende bemerking van Brentano.

Een deel van de volgende beschouwingen deelde de zieneres mee omstreeks het feest van Maria-visitatie in juli 1820; het overige had zij gezien gedurende Jezus' gesprekken met een oude Esseen uit Nazareth¹⁹⁹. Deze heette Eliud en had lange ontmoetingen met Jezus in de dagen vóór Jezus Galilea verliet om het doopsel van Joannes in de Jordaan te gaan ontvangen. De zienster hoorde Eliud veel aan Jezus vertellen uit het leven van Zijn ouders en over Jezus' eigen kinderjaren, want daar hij met de H. Familie goed bekend was, had hij veel bijzonderheden erover vernomen (zie fasc. 9, nrs. 233, enz.).

De lezer moge hier ook vernemen dat Katarina gewoonlijk de gebeurtenissen die verteld werden, ook in beeld zag.

91.

Het huis van Zakarias lag op een afzonderlijke heuvel. Andere huizen lagen er groepsgewijze omheen verspreid. Niet ver van daar daalde een nogal waterrijke beek van de berg af. Het scheen mij de tijd te zijn dat Zakarias huiswaarts keerde van Jeruzalem, waar hij het paasfeest bijgewoond had.

Ik zag Elisabet, door een vurig verlangen gedreven, uit haar huis een goed eind ver de weg naar Jeruzalem opgaan en hoe, tamelijk ver van huis, Zakarias haar ontmoette. Gezien haar gezegende en gevorderde toestand, verschoot hij ervan haar alleen zo ver op de weg aan te treffen. Zij bekende hem de bewogenheid, het

¹⁹⁹ In de inleidende bemerking van Brentano wordt gewag gemaakt van een bejaarde Esseen uit Nazareth, met name Eliud, die met de H. Familie goed bekend was. In fasc. 9, nr. 227 vernemen wij van K. dat die Eliud een neef was (broederszoon) van priester Zakarias van Hebron en dus een kozijn van Sint-Jan de Doper en lid van de priesterklasse van Abia (afstammeling van Eleazar, zoon van Aäron).

heimwee van haar hart, haar vermoeden en voorgevoel – ze kon het maar niet van zich afzetten – dat haar nicht Maria van Nazareth haar kwam bezoeken.

Zakarias zocht haar tot andere gedachten te brengen en gaf haar door tekens en door geschrift op zijn tafeltje te verstaan hoe het op zijn minst zeer onwaarschijnlijk was dat de pas gehuwde zo aanstonds zulk een verre reis zou ondernemen. Hierop keerden beiden naar huis terug.

Elisabet evenwel kon haar hoop niet prijsgeven; zij wist beter, want zij had in een droom vernomen dat een meisje uit haar stam de moeder van de beloofde Messias geworden was; zij had toen onmiddellijk aan Maria gedacht en een vurig verlangen naar haar komst opgevat. Meer nog, zij had haar in de geest in de verte reeds gezien op weg om haar te bezoeken.

In haar huis, rechts van de ingang had zij een kamertje met zitplaatsen in gereedheid gebracht. Hier zat zij de volgende dag lang te wachten, ongeduldig uitziende of Maria nog niet aankwam. Opeens stond zij op om haar een eindweegs tegemoet te gaan. Elisabet trok zeer mijn aandacht; zij was een opgeschoten, reeds bejaarde vrouw met een klein, fijngevormd aangezicht met edele trekken; haar hoofd was omsluierd; zij kende de H. Maagd slechts door naam en faam.

Toen nu Maria Elisabet van verre ontwaard en erkend had, snelde zij haar dadelijk vlugger tegemoet en Jozef volgde haar langzamer en op een bescheiden afstand. Maria bevond zich reeds tussen de naburige huizen; de bewoners, ontroerd door haar wonderschone verschijning en aangegrepen door de bovennatuurlijke waardigheid in geheel haar voorkomen, deinsden bij hun ontmoeting schroomvol terug.

Maria en Elisabet wisselden een eerbiedige groet, terwijl zij elkander vriendelijk de hand reikten. **Op dit ogenblik zag ik in de H. Maagd een schittering en als een lichtstraal uit haar in**

Elisabet overgaan, waardoor zij een bovennatuurlijke indruk onderging.

Zij vertoefden niet onder het zicht van de mensen, gaven mekaar de arm, vervolgden hun weg en gingen dan over het voorhof naar het huis. Bij de huisdeur heette Elisabet Maria nogmaals welkom en leidde haar binnen.

Jozef, met de ezel in de hof aangekomen, vertrouwde het lastdier toe aan een knecht en ging in een open hal of zaal ter zijde van het huis zich bij Zakarias voegen²⁰⁰.

²⁰⁰ Zakarias bewoonde een rijk huis (zie afbeelding in nr. 91).

Indien zulk een huis geen voorgebouw had, d.i. kamers aan weerszijden van de ingangpoort, dan kwam men door de deur of poort van de voormuur aanstonds op een binnenplein, met in 't midden gewoonlijk een waterput, waar omheen een groter of kleiner tuin lag met groen en bloemen.

Aan weerszijden van het voor- of binnenhof waren bijgebouwen met kamers en bergplaatsen, eventueel ook stallen. Ter zijde was ook, zo ze niet in een voorgebouw was, de keuken en vooral de ontvangstkamer.

Vóór deze zijgebouwen liepen gangen, die open waren naar het binnenhof en met pijlers ondersteund waren. Dit alles was prachtiger of gewoner naar gelang van het vermogen der bewoners.

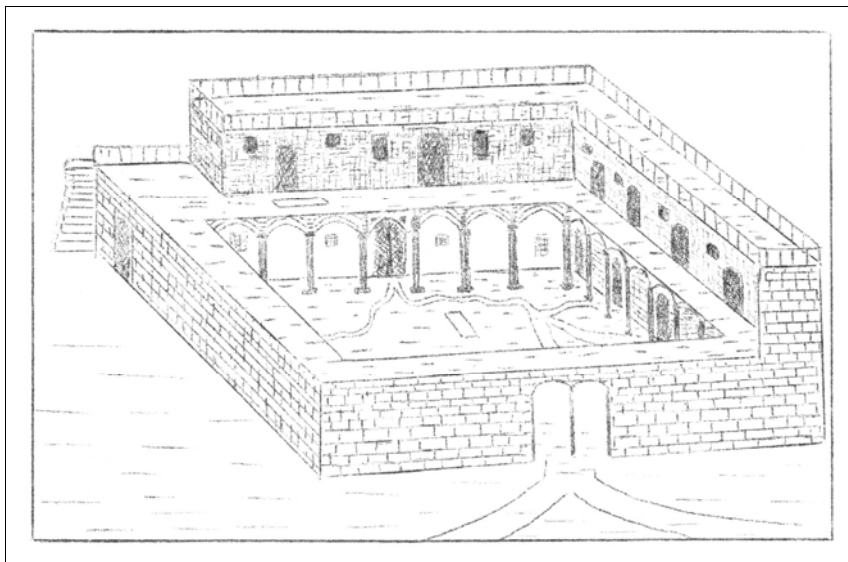
Aan het einde van het voorhof lag het hoofdgebouw, dat ook door een zuilengang voorafgegaan was. Soms kon ook een voorzaal van het huis naar het voorhof geopend worden. Het gebeurde ook dat het voorhof langs één of twee zijden van het huis naar achteren doorliep of zelfs dat achter het hoofdgebouw een tweede binnenhof lag.

Boven de voornaamste zaal was in het platdak een luik, zoals het ook uit de Evangeliën blijkt, b.v. Lk. 5, 19. Men moet zich niet indenken dat die dragers het dak openbraken om de lamme door het dak vóór de voeten van Jezus neer te laten.

Jozef gaat met Zakarias in een open zaal ter zijde van het huis. Dit kan de zuilengang van het voorhof zijn links of rechts.

Th. Neumann verhaalt kort en zeer zakelijk, doch geheel op dezelfde manier, de ontmoeting van de twee mannen en vrouwen.

Van Jozef zegt zij: "Terwijl de dienaar de ezel wegbracht, gingen Jozef en Zakarias in een zuilenhal, waar zij zich met elkaar onderhielden; Jozef sprak;

Hij begroette de oude, eerbiedwaardige priester zeer ootmoedig en deze omhelsde hem hartelijk en sprak met hem door middel van geschrift op zijn tafeltje. Immers, sinds de engel hem in de tempel verschenen was, had hij de spraak verloren.

92.

Zakarias schreef met een hoekig steentje op een stenen tafeltje.”
(cfr. Gerlich, I, 255).

Het dakterras moest volgens de wet ook afgezet zijn met een muurtje of leuning zoals op de tekening te zien is, tenminste te zien gedeeltelijk, boven. Om onduidelijkheid te vermijden werd ze voor het eerste terras weggelaten.

Het is nodig ten minste een algemeen gedacht van de structuur van een voornaam huis te hebben om vele mededelingen van K. goed te begrijpen. Een rijk huis had ook vaak een verdieping en ervóór liep nogmaals een gang. Een buitentrap leidde er naartoe. Zelfs binnen een gewoon huistype bestonden er natuurlijk vele varianten. Daarom heeft de tekening geenszins de pretentie aan te tonen hoe Zakarias' huis er uit zag, maar te helpen om zich in te denken hoe een huis er kon uitzien.

Toen Maria en Elisabet de deur van het huis binnengetreden waren, bevonden zij zich in een plaats, die mij tevens de keuken scheen te zijn. Hier namen zij elkander bij de twee armen; Maria groette Elisabet zeer vriendelijk en zij gaven elkander de wangenkus. **Op dit ogenblik zag ik nogmaals een licht uit Maria in Elisabet overstralen; het maakte Elisabet als doorschijnend en vervulde haar met de vurigste godsvrucht.**

Hierop trad zij, verbaasd en met opgeheven hand een stap achteruit en riep vol nederigheid, vol vreugd en bezieling:

“Gezegend zijt Gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw lichaam. En vanwaar valt mij dat geluk ten deel dat de Moeder van mijn Heer en God tot mij komt!

Want zie! zohaast de stem van Uw groet in mijn oren klonk, maakte het kind onder mijn hart een vreugdesprong.

O welzalig zijt Gij, daar Gij geloofd hebt!

Vervuld zal worden wat U namens de Heer is geboodschapt!”

Onder deze laatste woorden leidde zij Maria in het voor haar bereide kamertje en zij nodigde haar uit te gaan zitten om van de vermoeienis van de reis uit te rusten. Tot dáár was het maar een paar schreden meer. Maria liet nu Elisabets arm, die zij vastgehouden had, los, kruiste de handen op de borst en sprak in vervoering haar lofzang Magnificat uit:

Mijn ziel verheerlijkt de Heer
en mijn geest juicht in God, mijn Redder,
omdat Hij genadig heeft neergezien
op de geringheid van zijn dienstmaagd.
Daarom zullen van dit ogenblik af
alle geslachten mij zalig prijzen.
Ja, grote dingen heeft Hij in mij gedaan,
Hij die machtig, Hij die de ‘Heilige’ is!
Zijn barmhartigheid zal van geslacht tot geslacht
nooit wijken van hen die Hem vrezen.
Hij heeft macht uitgeoefend met zijn arm,
de hoogmoedigen van harte uiteengeslagen.

Machtige heersers heeft Hij van hun troon geworpen,
maar nederigen verheven.
Hongerigen verzadigd,
rijken en zelfvoldanen ledig heengezonden.
Zijn dienaar Israël heeft Hij genadig opgenomen,
zijn barmhartigheid indachtig,
de beloften vervuld, gedaan aan Abraham en diens
nakomelingschap in eeuwigheid.

Zo jubelde Maria in vervoering en ik zag dat Elisabeth onder
gelijke inspiratie Maria's jubelzang meebad.

Ik heb Eliud, de Esseen van Nazareth over deze gebeurtenis met
Jezus horen spreken. Jezus van zijn kant, legde de lofzang van
Maria wonderschoon uit, doch ik voel mij volslagen onmachtig
om zijn diepzinnige uitleg te herhalen.

Daarna gingen beiden op heel lage bankjes zitten aan een tafeltje
dat evenmin hoog was en waarop een kleine beker stond.
Ach! wat voelde ik mij gelukkig! Ik heb alles meegebeden en ben
daarna ook in hun nabijheid gaan zitten.
Ach! wat was ik gelukkig! (Esseen Eliud, zie nr. 91).

Opmerking van Brentano. – Dit verhaalde de zienster in de
voormiddag zo levendig en beziel, als had alles nog maar daags te
voren plaatsgehad; zij zegde 's namiddags, terwijl zij het in haar slaap
of visioen aanschouwde:

Jozef en Zakarias zijn nu ook bij elkander en onderhouden zich
over de komst van de Messias, wiens nabijheid blijkt uit de
vervulling van de profetieën. Zakarias is een schone, grote
ouderling; hij is als priester gekleed²⁰¹ en antwoordt steeds door

²⁰¹ Zakarias als priester gekleed. –

Niet in ambtsgewaad, dat zij buiten de tempel niet mochten aanhouden
(Ezek. 44, 19; Lev. 6, 11). Maar het schijnt wel dat zij buiten hun dienst een
eigen kledij droegen, die hen van de leken onderscheidde. Zo'n kleding
vermeldt de zienster in fasc. 6, nr. 165.

Ook in fasc. 6, nr. 146, waar de raadgevers bij Herodes komen in
priesterkostuum.

tekens of schrijvend op een tafeltje. Zij zitten ter zijde van het huis in een open hal, die op de tuin uitzicht heeft.

Maria en Elisabet zitten nu in de tuin op een tapijt, onder een grote, brede boom, waarachter zich een bron bevindt; hieruit kan men door aan een tap te trekken, het water doen spuiten.

Ik zie daar in de omtrek gras, bloemen en bomen met kleine, gele pruimen. Zij eten samen kleine vruchten en broodjes uit de reiszak van Jozef. Welk een treffende eenvoud en matigheid!

In het huis zijn twee dienstmeiden en dienstknechten; ik zie ze in- en uitlopen. Zij dekken onder een boom een tafel met spijzen. Zakarias en Jozef komen en gebruiken iets. Jozef wilde zonder uitstel naar Nazareth terugkeren; nochtans zal hij wel 8 dagen blijven; hij weet niets af van de gezegende toestand van Maria; zij en Elisabet bewaren het stilzwijgen daarover. In hun binnenste bestond tussen beide een diepe, geheimnisvolle overeenkomst en begrip voor mekaar (cfr. fasc. 5, nr. 129 en Openbaringen der H. Brigitta, VI, 59, begin).

Meermalen per dag, vooral vóór het eten, als allen verenigd waren, baden de H. Vrouwen een soort litanie²⁰². Ook Jozef bad dan mee en ik zag dan midden tussen hen een kruis verschijnen en

Zij vermeldt nog een priestermantel in fasc. 4, nr. 98, ofschoon een mantel niet tot het ambtsgewaad der gewone priesters behoorde, wel tot dat van de Hogepriester.

²⁰² In het Oude Testament zijn dat gebeden, die door telkens opnieuw herhaalde woorden, lofprijzingen of aanroepingen aan onze litanieën doen denken. Daniel-Rops noemt in zijn boek 'Jezus in zijn tijd', blz. 340, het 'Sjemone-Isre' (misschien wel het gebed dat hier gebeden wordt) een litanie. Dit is een gebed en lofprijzing die uit 18 zegeningen bestaat en dat door vrome Israëlieten in de tempel met opgeheven handen gebeden werd. Overigens was ieder Israëliet, zowel vrouw als man, gehouden het tweemaal daags te bidden. Het ligt dus voor de hand, dat zij dit gebed hier baden.

Ook Beaufays noemt in 'De Godmens', blz. 72 dit gebed een litanie. Bij de klagmuur te Jeruzalem nemen alle aanwezige Joden deel aan een soort litanie, waarin het voorbidden van de rabbijn telkens beantwoord wordt door het volk (aldus Portmans, blz. 135 en Delancker, blz. 159 in hun reisbeschrijvingen).

nochtans bestond er nog geen kruis, ja, het leek me zelfs dat twee kruisen elkander bezochten²⁰³.

Taferelen gedurende Maria's verblijf bij Elisabeth

93.

3 juli. –

Op 3 juli vertelde de zienster:

Gisterenavond aten allen gezamenlijk; zij bleven tot omstreeks middernacht bij het licht van een lamp onder de boom van de tuin zitten²⁰⁴. Hierna zag ik Jozef en Zakarias nog alleen in een bidplaats. Maria en Elisabeth integendeel zag ik in hun kamertje; zij waren allervurigst, als in vervoering en baden, tegenover elkander staande, koersgewijze het Magnificat.

²⁰³ Duistere woorden. – Proeve van verklaring: Wanneer in Katarina's katholieke Heimat de processies van verschillende dorpen met hun kruisen en heiligenbeelden voor een gezamenlijke godsvruchttoefening samenkwamen, zegde men dat de kruisen en beelden mekaar bezochten.

Zo zijn hier nu twee families in een godsvruchttoefening verenigd; ze hebben geen beelden meegebracht, geen kruisen, maar wel Hem die later op het kruis zal sterven en met het kruis één zal worden; en Hem die ook voor het kruis bestemd is, de boete van het kruis zal verkondigen en de marteldood zal sterven, wat zoveel als een kruisdood is. Dit zijn de kruisen die mekaar hier ontmoeten (Jezus Christus en Joannes de Doper).

²⁰⁴ Hier en verder spreekt K. van de boom in de tuin; het is de 'grote en brede' boom uit nr. 92 (bijna aan 't einde), die zonder twijfel door zijn enorme omvang boven het ander geboomte opvalt.

In dezelfde passage bedoelt ze door bron zonder twijfel een waterbak of ook kunstmatige fontein.

Het Duitse woord '*Brunnen*' heeft de 3 betekenissen:

- van eigenlijke bron,
- van bronput en
- waterbak.

Het is soms moeilijk of ook onmogelijk uit te maken welke betekenis bedoeld is.

Benevens de reeds vroeger beschreven kleding, bezat de H. Maagd ook nog een zwarte, doorzichtige sluier, die zij neerliet, wanneer zij met mannen moest spreken.

Vandaag heeft Zakarias de H. Jozef in een andere tuin geleid, meer van het huis verwijderd (nl. de tuin van het buitengoed, in onze voorstelling op de heuvel er-Rameh). Zakarias houdt van orde en is in alles zeer nauwgezet. In de tuin van het landhuis ziet men een grote verscheidenheid van vruchtbomen, die in dit seizoen rijk beladen zijn. Ook is de tuin goed onderhouden. Er loopt een lommerrijke lovergang van levend groen middendoor en aan zijn einde staat een lusthuisje, dat ook onder groen verborgen is; het heeft zijn deur in een zijkant. Boven heeft het vensteropeningen die met schuifluiken geopend worden; er staat een gevlochten rustbed in, dat met mos of andere zachte, fijne kruiden gekussend is. Ook bemerkte ik daar twee witte figuren van de grootte van een kind; ik wist niet zeker wat die dingen daar kwamen doen of wat ze te beduiden hadden, doch ze schenen mij sprekend te gelijken op Zakarias en Elisabet in hun kinderjaren.

Ik zag deze namiddag Maria en Elisabet binnenshuis gezamenlijk aan het werk; de H. Maagd nam deel aan alle huiselijke bezigheden en vervaardigde ook allerlei benodigdheden voor het verwachte kind; ik zag hen tezamen zitten werken; zij breide aan een groot deken, een bed- of ligtapijt voor Elisabet als kraamvrouw; de joodse kraamvrouwen bedienden zich van zulke tapijten. Midden erop was een omslag of kleed er zo opgenaaid, (dat er een soort zak ontstond, en) dat de moeder er zich met haar kind inhullen kon. Zij stak (of lag) dan daarin als in een grote schoen of als in een scheepje en scheen zelf als een bakerkind ingehuld. Door kussens ondersteund kon zij daarin rechtop zitten of, naar wens, ook liggen. Op de rand van dit tapijt waren bloemen en spreuken genaaid. Maria en Elisabet bereidden ook allerhande voorwerpen tot geschenk voor de armen, die bij gelukkige gebeurtenissen, zoals de geboorte van een kind, altijd bedacht werden.

Ik zie moeder Anna, gedurende de afwezigheid van Maria en Jozef dikwijls haar dienstmeid naar het huisje van Nazareth sturen, om daar op alles een oog te houden. Ook haarzelf heb ik daar reeds eenmaal gezien.

4 juli. –

Zakarias is vandaag met Jozef tussen de velden gaan wandelen. Het huis ligt afzonderlijk op een heuvel en is het voornaamste huis in de hele omtrek; andere liggen er verspreid omheen. Maria is wat vermoeid; zij en Elisabet zijn alleen thuis.

5 juli. –

Ik heb Zakarias en Jozef de voorgaande nacht zien doorbrengen in de tuin die van het huis verwijderd ligt. Een deel van de nacht sliepen zij in het huisje van de tuin; de overige tijd besteedden zij aan het gebed in de tuin in open lucht; met het dagaanbreken keerden zij naar de woning terug; hier zag ik de H. Maagd en Elisabet; zij baden samen elke morgen en avond het Magnificat, dat Maria bij de begroeting van Elisabet onder de ingeving van de H. Geest had uitgesproken.

94.

Door de groet en de boodschap des engels werd de H. Maagd als ingewijd tot een kerk. Op de woorden: “Zie, ik ben de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord.”, nam het eeuwig Woord, door de Kerk (= Maria), Zijn dienstmaagd, verwelkomd, zijn intrek in haar. Nu was God in zijn tempel, nu was Maria de tempel en de Ark van het Nieuw Testament.

De begroeting van Elisabet, de vreugdebeweging van Joannes onder het hart van zijn moeder, was de eerste godsdienstplechtigheid van het nieuwe godsvolk vóór dat nieuwe heiligdom, dat Maria was. Toen nu de H. Maagd het Magnificat uitsprak, vierde de Kerk van het Nieuw Verbond, van het Nieuwe

Huwelijk, voor de eerste maal de vervulling van de goddelijke beloften, gedaan in het Oud Verbond, tijdens het Oude Huwelijk en ze zong een *'Te Deum laudamus'* als dankbetuiging.

Wie kan het met woorden behoorlijk vertolken hoe treffend het was om te zien met welk een godsvrucht de Kerk haar Zaligmaker reeds vóór zijn geboorte vereerde!

Terwijl ik de H. Vrouwen deze nacht tezamen zag bidden, kreeg ik vele aanschouwingen en verklaringen op het Magnificat en op het naderen van het H. Sakrament, nu de H. Maagd in gezegende toestand verkeert (en het dus reeds in kiem in zich bevat). Helaas! mijn zo ziekelijke toestand op dit ogenblik en zo vele stoornissen deden me bijna al het geziene weer vergeten.

Vanaf de Magnificatwoorden: "Hij heeft macht uitgeoefend met zijn arm", vertoonden zich aan mij allerlei voorafbeeldingen uit het Oud Testament, die op het heilig altaarsacrament betrekking hebben. Daaronder was het tafereel van Abraham die Isaäk slachtoffert, ook een voorspelling van Jesaja voor een goddeloze koning die er de spot mee dreef, doch het is mij ontgaan wat het eigenlijk was. (Het was de voorspelling van de geboorte van de Emmanuel uit een Maagd, Jes. 7, 10-16).

Jesaja 7 **Het teken van Immanuël**

1. Het geschiedde nu in de dagen van Achaz, de zoon van Jotam, de zoon van Uzzia, de koning van Juda, dat Resin, de koning van Aram, met Pekach, de zoon van Remaljahu, de koning van Israël, tegen Jeruzalem ten strijde trok; maar hij kon in de strijd daartegen de overhand niet behalen.
2. Toen men het koningshuis van David berichtte: Aram is neergestreken op Efraïm, beefde zijn hart en ook het hart van zijn volk, zoals de bomen van het woud beven voor de wind.
3. Toen zeide de HERE tot Jesaja: Ga Achaz tegemoet, gij en uw zoon Sear-Jasub, naar het einde van de waterleiding van de bovenste vijver, naar de weg van het Vollersveld,
4. en zeg tot hem: tracht rustig te blijven, vrees niet, uw hart versage niet voor deze twee rokende stomp brandhout: voor de brandende toorn van Resin en Aram en de zoon van Remaljahu.
5. Omdat Aram kwaad tegen u beraamd heeft, Efraïm en de zoon van Remaljahu, door te zeggen:
6. Wij zullen optrekken tegen Juda, het schrik aanjagen, het voor ons veroveren en de zoon van Tabeal daarin koning maken –
7. zegt de Here HERE aldus: Het zal niet bestaan en het zal niet geschieden;
8. maar Damascus blijft het hoofd van Aram en het hoofd van Damascus blijft Resin – binnen nog vijfenzestig jaar zal Efraïm verbroken worden, zodat het geen volk meer is –

9. en Samaria blijft het hoofd van Efraïm en het hoofd van Samaria blijft de zoon van Remaljahu. Indien gij niet gelooft, voorwaar, gij wordt niet bevestigd.
10. En de HERE ging voort tot Achaz te spreken:
11. Vraag voor u een teken van de HERE, uw God, diep in het dodenrijk of boven in den hoge.
12. Maar Achaz zeide: Ik zal er geen vragen, en de HERE niet verzoeken.
13. Toen zeide hij: Hooft toch, gij huis van David! Is het u niet genoeg mensen te vermoeien, dat gij ook mijn God vermoeit?
14. Daarom zal de Here zelf u een teken geven: Zie, de jonkvrouw zal zwanger worden en een zoon baren; en zij zal hem de naam Immanuël geven.
15. Boter en honig zal hij eten, zodra hij het kwade weet te verwerpen en het goede te verkiezen.
16. Maar voordat de jongen weet het kwade te verwerpen en het goede te verkiezen, zal het land ontvolkt zijn, voor welks beide koningen gij angstig zijt.
17. De HERE zal over u, over uw volk en over uws vaders huis dagen doen aanbreken, zoals er niet aangebroken zijn sedert de dag, dat Efraïm zich van Juda afscheidde – de koning van Assur!
18. En het zal te dien dage geschieden, dat de HERE de vliegen aan het einde van de Egyptische Nijlarmen en de bijen in het land Assur tot Zich fluiten zal;
19. die zullen komen en met haar allen neerstrijken in de dalen der steile hoogten en in de spleten der rotsen, in alle doornheggen en op alle drinkplaatsen.
20. Te dien dage zal de Here met een scheermes, aan de overzijde van de Rivier gehuurd, met de koning van Assur, het hoofdhaar en het haar der benen afscheren, ja, ook de baard zal Hij wegnemen.
21. En het zal te dien dage geschieden, dat een man een jonge koe en twee schapen in het leven zal behouden,
22. en dat hij wegens de overvloed van melk die zij geven, boter eten zal; want boter en honig zal ieder eten, die in het land is overgebleven.
23. En het zal te dien dage geschieden, dat elke plek, waar duizend wijnstokken ter waarde van duizend zilverlingen staan, voor de dorens en de distels wezen zal;
24. met pijn en boog zal men daar komen, want het ganse land zal een en al dorens en distels zijn.
25. En alle bergen, die met de hak bewerkt worden, daar zal men niet komen uit vrees voor de dorens en distels, maar zij zullen slechts dienen om er de runderen in te drijven en ze door de schapen te laten vertreden.

Uit: NBG-vertaling 1951

Veel zag ik van Abraham tot Jesaja en voorts van Jesaja, tot in de tijd van de Maagd Maria, en in al die zinnebeelden bemerkte ik telkens het nader en naderkomen van het H. Sacrament tot de Kerk van Jezus Christus, die zelf nog onder het hart van zijn moeder rustte.

Na deze woorden bad de eerbiedwaardige zuster de litanie van de H. Geest en de lofzang *'Veni sancte Spiritus'* en sluimerde dan in met een glimlach op het gelaat. Na enige tijd sprak zij met levendige bezieling:

“Ik mag vandaag niets meer uitrichten en mag niemand meer ontvangen; ik moet al het vergetene een tweede maal zien; wanneer ik eenmaal ongestoorde rust geniet, moet ik ook het heilige voorwerp, het geheim van de Verbondsark, het heilig sacrament van het Oud Testament (de zegen beter) leren kennen, om dan het geziene te verhalen.

Ik heb die tijd van rust gezien, het is een schone tijd; ik zag de schrijver bij mij en ik moet dan veel vernemen.

Bij deze woorden gloeide haar gelaat rozerood in de slaap als het aangezicht van een kind. Dan trok zij haar gestigmatiseerde handen van onder de deken te voorschijn en vervolgde:

Het is daar bij Maria in het Beloofde Land echt warm ... Allen gaan nu naar de tuin van het huis, eerst Zakarias en Jozef, vervolgens Elisabet en Maria. Er is een zeil als een tent onder de boom uitgespannen. Aan de ene zijde staan zeer lage zetels met leuning.

95.

Ik moet rust nemen en dan zal ik al het vergetene weer aanschouwen. Het zoete gebed tot de H. Geest heeft mij geholpen, o! het is zulk een aangenaam en zoet gebed!

‘s Avonds om 5 uur zichzelf beschuldigend zei zij:

Uit inschikkelijkheid heb ik het verbod iemand bij mij toe te laten, overtreden. Een kennis (dorpsonderwijzeres) is hier met hatelijke dingen voor de dag gekomen (en heeft ongunstig gesproken over de landraad en P. Limberg). Ik heb er aanstoot aan genomen en ben daarop in slaap gevallen. De goede God heeft trouwer zijn woord gehouden dan ik; Hij heeft mij al het vergetene nog eens laten zien, doch om mijn ontrouw te straffen, heeft Hij mij het meeste toch weer laten vergeten.

Ongewijzigd laten wij, zegt nu Brentano, hier volgen wat nu de zieneres na die woorden meedeelde, hoewel er herhalingen in voorkomen. Ongewijzigd, zeg ik, omdat wij ons onmachtig voelen

om met eigen woorden nader te bepalen of te verklaren, wat zij bedoelde. (Dit zijn merkwaardige woorden).

Zij zegde dus:

Ik zag, als naar gewoonte, de twee heilige en gezegende vrouwen, tegenover elkander staande, het Magnificat bidden. In het midden van hun gebed verscheen mij Abraham, die zijn zoon Isaäk wou offeren. Hierop volgde een reeks voorafbeeldingen, die op het naderen van het H. Sacrament betrekking hadden. Ik geloofde nog nooit zulk een duidelijk gezicht gehad te hebben over de allerheiligste geheimen (of de zegen) van het Oud Testament.

Hier staan in de dagboeken van Brentano deze mededelingen, maar toch heeft hij die voor een andere plaats bewaard. Wij hebben er een zo duidelijk mogelijk overzicht van gegeven in fasc. 1, nr. 25, voetnoot 53.

Met behulp daarvan zal alles zonder veel moeite begrepen worden, wat toevallig en onverwacht keer op keer nog over die zegen, het heilig geheim uit de Verbondsark, meegedeeld zal worden.

Katarina's klein geloof wordt terechtgewezen.

Nog 95.

Verteld op zaterdag, 7 juli; Sabbat. –

Ik zag gisteren, vrijdagavond 6 juli, op de vooravond, als feitelijk (volgens joodse rekening) de sabbat reeds begonnen was, Elisabet en de H. Maagd zich naar de afgelegen tuin van Zakarias begeven; zij droegen vruchten en kleine broodjes in korfjes met zich mee om iets te hebben voor de nacht die zij daar doorbrengen wilden.

Toen ook Jozef en Zakarias later daar aankwamen, zag ik de H. Maagd hen tegemoet gaan. Zakarias had zijn schrijftafeltje bij zich, doch nu was het reeds te donker om nog te kunnen schrijven. En nu zag ik Maria onder ingeving van de H. Geest, tot Zakarias zeggen dat hij deze nacht (voorbijgaandelijk gedurende enige tijd)

zou kunnen spreken. Ik zag dat Zakarias hierop vol geloof zijn schrijftafeltje wegmaakte en dat hij de gehele nacht met Jozef heeft kunnen spreken en bidden. Doch ik had er eerst aan getwijfeld, en toen ik vol verwondering en aarzeling het hoofd schudde en twijfelde, wees mijn bewaarengel of visioengids, die mij overal vergezelt, met de hand naar een andere kant en zei: “Gij gelooft het niet? Welaan! geef dan acht op dat ander tafereel!”

Ik zag op de plaats waarheen ik nu mijn blikken wendde, een geheel ander beeld uit een veel later tijdperk.

96.

Ik zag de heilige kluizenaar Goar in een landschap waar koren gesneden werd²⁰⁵. Ik zag de gezanten van een bisschop die hem

²⁰⁵ Nota van Brentano, met tussen haakjes een verbetering van ons. Zuster Emmerick vertelde dit op 6 juli, feest van St. Goar (verbetering: vertelde op 7 juli, daags na zijn feest, wat op zijn feest, 6 juli voorgevallen was).

De schrijver kende de datum niet van zijn feest. Toen hij dit achteraf in een kalender constateerde, was hij eens te meer verwonderd over dit hand in hand gaan van haar beschouwend leven met het liturgisch leven van de Kerk.

De H. Goar was een heilig priester uit Aquitanië (Gascogne, Guyenne); hij vestigde zich in de 6^e eeuw bij de uitmonding van de Moschenbach (Mochaire) in de Rijn, waar nu de kleine stad St. Goar ligt in het bisdom Trier. Als kluizenaar bekeerde hij vele heidenen, die op hun reis de gastvrijheid bij hem genoten en zo in de gelegenheid kwamen om door hem onderricht te worden.

Aangeklaagd van brasserijen, moest hij zich naar Trier bij zijn bisschop Rusticus gaan verantwoorden.

Nu had hier het wonder van de mantel aan de zonnestraal plaats, dat aan K. getoond werd om haar te overtuigen van de kracht van het eenvoudig geloof.

Nu beschuldigde de bisschop hem van toverij, maar Goar bewees zijn onschuld door de bisschop te wijzen op zijn eigen verborgen misdrijven. Deze bekende zijn schuld, viel neer aan Goars voeten, vroeg om vergiffenis en beterde zich.

vijandig gezind was, tot hem naderen. Ook deze gezanten waren op hem verbeterd; ik zag hen het woord tot hem richten en daarna zag ik hem met hen meegaan.

Toen hij nu met hen in het paleis van die bisschop aangekomen was, zag ik hem rondkijken naar een haak om er zijn mantel aan op te hangen, maar hij vond er geen. Toen hij nu een zonnestraal bemerkte, die door een muuropening binnendrong, viel hem een gedachte te binnen: in de eenvoud van zijn geloof hing hij er zijn mantel aan op en deze bleef werkelijk hangen, a.h.w. aan de zonnestraal, doch feitelijk in de lucht.

Ik stond nog meer verbaasd over dát wonder, door de eenvoud en vastheid van het geloof bekomen en ik verwonderde er mij nu niet langer over Zakarias te horen spreken. Deze gunst ontving hij door de H. Maagd, in wie God zelf zijn woonplaats had gevestigd. Mijn visioengids sprak me nu over hetgeen men een wonder noemt; ik herinner mij uit zijn betoog nog dit: “Een levendig kinderlijk betrouwen op God, in volmaakte eenvoud, maakt alles wezenlijk, maakt alles bestaande.” (cfr. Hebr. 11, 1).

Deze beide uitdrukkingen gaven mij inwendig een duidelijke opheldering van alle wonderen, doch wat ik inzag, kan ik onmogelijk onder woorden brengen.

Ik zag nu die vier heilige mensen de nacht in de tuin doorbrengen; zij waren gezeten en aten wat, en dan wandelden zij op en neer, twee aan twee, al sprekend en biddend, en verbleven ook beurtelings een korte tijd in het kleine huisje om er wat te rusten. Ik vernam ook dat Jozef na de sabbat de terugreis naar Nazareth zal ondernemen en door Zakarias een eindweegs vergezeld zal worden.

De maan scheen helder en de sterren vonkten aan de hemel; er heerste bij die heilige mensen een diepe rust en vrede; het was een onbeschrijfelijk schone nacht. (zie fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674).

Ik zag onder het gebed van de twee H. Vrouwen nogmaals een deel van het geheim van het Magnificat; ik moet ook gedurende het octaaf van het feest (= het einde of laatste dag, de naviering), in de nacht van zaterdag op zondag, alles nog eens weerzien en dan zal ik er meer over kunnen meedelen.

Een `octaafdag` is de achtste dag na een bepaalde gebeurtenis. De octaafdag speelt voornamelijk een rol in de Katholieke kerk. Een bepaalde dag en de bijbehorende octaafdag vallen op dezelfde weekdag. Dus als Kerstmis op een vrijdag valt, valt de 1^e januari ook op een vrijdag.

Voor het ogenblik is het mij alleen gegeven slechts het volgende te zeggen: **het Magnificat is een danklied voor de vervulling van het sacrament van de zegen uit het Oud Verbond**.

Ik zag gedurende het gebed van Maria al haar voorouders in een ononderbroken rij. In de loop van de tijden waren er onder hen drie reeksen van veertien op elkaar volgende huwelijken, waarin de vader steeds de zoon uit het onmiddellijk voorafgaande huwelijk is, en uit elk dezer echtverbintenissen zag ik een lichtstraal op Maria komen, zoals zij hier nu te bidden stond.

Daar nu de ganse voorstelling als een stamboom van lichttwijgen, die zich steeds meer veredelden, vóór mijn ogen opgroeide, erkende ik tenslotte (naar het einde toe) duidelijk op een meer bepaalde plaats van deze lichtstamboom, aan een groter glans het ontstaan of het begin van het onbevlekt en heilig vlees en bloed van Maria, waaruit God besloten had mens te worden. Ach! het was met mij als met een kind dat onverwacht de kerstboom vóór zich oprijzen ziet! Ik zag dat vlees en bloed met smachtend verlangen, verheugd en biddend tegemoet! Het geheel was een voorstelling van de naderende komst van Jezus Christus in het menselijk bestaan en van zijn H. Sacrament. Het was alsof ik het graan zag rijpen tot het Brood des Levens, waarnaar ik zo hongerig ben.

Het is niet uit te drukken, ik kan geen woorden vinden om weer te geven hoe het vlees ontstond, waarin het Woord is vlees

geworden. Hoe kan een armzalig schepsel zo iets verstaanbaar maken, een schepsel dat zelf nog in het vlees is, in dat vlees waarvan de Zoon van God en van Maria gezegd heeft:

“Het vlees is nergens toe nuttig, alleen de Geest is het die het leven schenkt.”

Dezelfde Zoon heeft ook nog getuigd, dat alleen zij die zijn vlees en zijn bloed nuttigen, het eeuwig leven zullen hebben en door Hem op de jongste dag opgewekt zullen worden. Voorts dat alleen zijn vlees en bloed de ware spijs zijn en dat slechts degenen die zich daarmee voeden, in Hem blijven en Hij in hen.

Verdere taferelen en ook uitlatingen over de geheimzinnige zegen.

97.

Het is niet te verwoorden hoe ik van het eerste begin af het geleidelijk naderen van de menswording van God en tegelijk daarmee het naderen van het H. Sacrament des altaars van geslacht tot geslacht heb gezien; hoe ik dan tevens een reeks patriarchen zag, aanbengers of verwekkers (*Darsteller*) van de levende God onder de mensen tot offer en spijs (die voortbestaan zouden) tot aan zijn wederkomst op de jongste dag, dankzij de instelling van het priesterschap; met dit priesterschap zou de Godmens, de nieuwe verzoenende Adam, zijn apostelen bekleden, en dezen zouden het door handoplegging aan de onmiddellijk volgende priester generatie doorgeven en zo zou het op dezelfde wijze ononderbroken worden voortgeplant van priester geslacht tot priester geslacht.

Bij dit alles heb ik klaar ingezien dat het zingen van de geslachtslijst van onze Heer voor het uitgestelde heilig sacrament op het H. Sacramentsfeest een diep en groot geheim in zich bevat.

- Ook heb ik daarbij erkend dat, gelijk onder de voorouders van Christus naar het vlees sommige personen ver van heilig, ja,

zelfs zondaars waren, zonder daarom op te houden sporten van de ladder van Jakob te zijn, waarlangs God tot de mensheid nedersteeg,

- evenzo in onwaardige bisschoppen de macht blijft bestaan het H. Sacrament te consacreran en de priesterwijding met alle daaraan verbonden macht toe dienen.

Wanneer men dát ziet, dan begrijpt men duidelijk waarom het Oud Testament eertijds in oude Duitse geestelijke boeken

- het Oud Verbond of de oude Echt,
- het Nieuw Testament het Nieuw Verbond of het Nieuw Huwelijk genoemd wordt.

De hoogste, uiteindelijke bloesem van de Oude Echt was de Maagd aller maagden, de bruid van de H. Geest, de allerreinste Moeder van de Verlosser, het geestelijk Vat, het eerwaardig Vat, de Ark van het Verbond, het voortreffelijk Vat van devotie, waarin het Woord is vlees geworden (cfr. Litanie).

Litanie van Loreto

Heer, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Christus, aanhoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelse Vader, *ontferm U over ons.*

God, Zoon, Verlosser van de wereld, *ontferm U over ons.*

God, heilige Geest, *ontferm U over ons.*

Heilige Drievuldigheid, één God, *ontferm U over ons.*

Heilige Maria, *bid voor ons.*

Heilige Moeder van God, *bid voor ons.*

Heilige Maagd der maagden, *bid voor ons.*

Moeder van Christus, *bid voor ons.*

Moeder van de Kerk, *bid voor ons.*

Moeder van de goddelijke Genade, *bid voor ons.*

Allerreinste Moeder, *bid voor ons.*

Zeer kuise Moeder, *bid voor ons.*

Maagdelijke Moeder, *bid voor ons*.
Onbevleete Moeder, *bid voor ons*.
Beminnelijke Moeder, *bid voor ons*.
Bewonderenswaardige Moeder, *bid voor ons*.
Moeder van goede raad, *bid voor ons*.
Moeder van de Schepper, *bid voor ons*.
Moeder van de Zaligmaker, *bid voor ons*.
Allervoorzichtigste Maagd, *bid voor ons*.
Eerwaardige Maagd, *bid voor ons*.
Lofwaardige Maagd, *bid voor ons*.
Machtige Maagd, *bid voor ons*.
Goedertieren Maagd, *bid voor ons*.
Getrouwe Maagd, *bid voor ons*.
Spiegel van gerechtigheid, *bid voor ons*.
Zetel van Wijsheid, *bid voor ons*.
Oorzaak van onze blijdschap, *bid voor ons*.
Geestelijk vat, *bid voor ons*.
Eerwaardig vat, *bid voor ons*.
Heerlijk vat van godsvrucht, *bid voor ons*.
Mystieke roos, *bid voor ons*.
Toren van David, *bid voor ons*.
Ivoren toren, *bid voor ons*.
Gouden huis, *bid voor ons*.
Ark van het verbond, *bid voor ons*.
Deur van de hemel, *bid voor ons*.
Morgenster, *bid voor ons*.
Heil van de zieken, *bid voor ons*.
Toevlucht van de zondaren, *bid voor ons*.
Troosteres van de bedroefden, *bid voor ons*.
Hulp van de christenen, *bid voor ons*.
Koningin van de engelen, *bid voor ons*.
Koningin van de aartsvaders, *bid voor ons*.
Koningin van de profeten, *bid voor ons*.
Koningin van de apostelen, *bid voor ons*.
Koningin van de martelaren, *bid voor ons*.
Koningin van de belijders, *bid voor ons*.
Koningin van de maagden, *bid voor ons*.
Koningin van alle heiligen, *bid voor ons*.
Koningin zonder erfsmet ontvangen, *bid voor ons*.
Koningin in de hemel opgenomen, *bid voor ons*.
Koningin van de heilige rozenkrans, *bid voor ons*.

Koningin van het gezin, *bid voor ons.*
Koningin van de vrede, *bid voor ons.*

Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *spaar ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *verhoor ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *ontferm U over ons.*

Bid voor ons, Moeder van God,
opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Laat ons bidden
Heer God, wij bidden U: geef ons, uw dienaren, dat wij ons mogen verheugen in een bestendige gezondheid van ziel en lichaam; mogen wij door de verheven voorspraak van de heilige Maria, die altijd maagd is gebleven, verlost worden van de tegenwoordige droefheid en de eeuwige vreugde genieten. Door Christus, onze Heer.
Amen.

Met dit geheim vangt het Nieuw Huwelijk, het Nieuw Verbond of Testament aan.

Het is maagdelijk in het priesterschap en in allen die het Lam volgen; en het huwelijk is in dit Verbond een groot sacrament, nl. in Christus en in zijn bruid, de H. Kerk (cfr. Efez. 5, 6. 32).

98.

Om nu zo duidelijk als ik kan, mee te delen hoe mij het geleidelijk naderkomen van de menswording van God en meteen van het Altaarsacrament werd aangetoond, kan ik niets beter doen dan nogmaals te herhalen hoe mij alles in een lange serie van taferelen voor ogen gesteld is geworden, doch gezien mijn ziekelijke toestand op dit ogenblik en de vele storingen van de buitenwereld, zal het mij niet mogelijk zijn het geziene tot in alle bijzonderheden geordend en begrijpelijk bijeen te brengen.

Mij dus tot algemeenheden beperkend, kan ik slechts zeggen:

Eerst zag ik de zegen van de belofte die God in het paradijs aan de eerste mensen had gedaan en dan zag ik uit die zegen een straal

zich op de H. Maagd richten, zoals zij nu onder het Magnificat tegenover Elisabet daar stond.

Vervolgens zag ik Abraham, die deze zegen rechtstreeks van God (door een Engel) ontvangen had, en weer een straal die uit hem op de H. Maagd viel.

Daarna zag ik alle overige aartsvaderlijke bezitters en dragers van die heilige geheimzinnige zegen en telkens uit ieder van hen een lichtstraal komen op Maria en zo zag ik het doorgeven en naderkomen van die zegen tot op Joakim. Deze ontving hem in zijn hoogste graad uit het Allerheiligste van de tempel en bekwam met hem de genade en het vermogen om de vader te worden van de allerheiligste, zonder de erfzonde ontvangen Maagd.

In deze nu, die ontving van de H. Geest is het Woord vlees geworden en in haar als in de Verbondsark van het Nieuw Testament heeft het 9 maanden verborgen onder ons gewoond, totdat wij in de volheid van de tijd zijn heerlijkheid, voortgekomen uit de Maagd Maria, gezien hebben, geen andere heerlijkheid voorwaar dan die van de Eniggeborene van de Vader, vol genade en waarheid.

7 juli. –

Op 7 juli verhaalde de zienster verder:

Ik heb vannacht de H. Maagd in Elisabets woning in haar kamertje, op haar zijde liggend, zien slapen, met het hoofd op haar arm; zij was in een baan van wit doek van op het hoofd tot onder de voeten ingewonden (wikkeldoek, zie fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43).

Ik zag onder haar hart een lichtglorie of -glans van peervormige gedaante duidelijk naar buiten stralen en in het midden van die glorie een onbeschrijfelijk helder lichtvlammetje (Jezus).

Uit Elisabet zag ik mij een minder schitterende lichtglorie tegenstralen, doch ze had een groter omvang en een ronde vorm gekregen en het daarin schitterende licht was minder klaar (dit licht was Joannes.)

8 juli. –

Op zaterdag 8 juli²⁰⁶ vertelde Katarina nog:

Als gisteren, vrijdagavond de sabbat begon, zag ik dat men in een vertrek van de woning van Zakarias, dat ik nog niet kende, de lamp ontstak om de sabbat te vieren²⁰⁷. Zakarias, Jozef en nog

²⁰⁶ Het is zeker dat in 1821 deze zaterdag viel op 7 juli. –

Hier tot even verder zijn dus de data foutief, en de enige oplossing, naar het ons lijkt, is, te veronderstellen dat Brentano hier verhalen bijgevoegd heeft uit een ander jaar (cfr. 1^e fasc. deel 'Inleiding en kennismaking', 'vrienden'), waarin 7 juli op een vrijdag viel.

Overigens moeten wij bedenken dat wij hier slechts enige taferelen krijgen voor een driemaands verblijf van Maria bij Elisabet.

²⁰⁷ Lamp op sabbat. – Heel het leven van Christus door zullen wij zien dat men de sabbat viert met één of meer in de bidplaats ontstoken lampen. In rijke huizen was een mooie, aparte kamer tot synagoge bestemd.

ongeveer zes andere mannen, waarschijnlijk uit de buurt, baden onder de lamp, terwijl zij rondom een kast stonden, waarop schriftrollen lagen; zij hadden doeken op hun hoofd hangen, doch onder het gebed maakten zij niet zoveel gewrongen lichaamsbewegingen (zie fasc. 6, nr. 164, voetnoot 356), zoals de tegenwoordige Joden, ofschoon zij toch herhaaldelijk diepe hoofdbuigingen maakten en de armen in de hoogte hieven²⁰⁸.

Maria, Elisabet en nog een paar andere vrouwen stonden afgezonderd in een met tralies afgescheiden zijplaats, waaruit zij in de bidkamer konden zien²⁰⁹; zij waren gehuld in over het hoofd geslagen bidmantels²¹⁰.

Ook hier staat in het midden een kast of soort altaar met schrift- en gebedsrollen, in navolging van wat men zag in openbare synagogen.

Iets meer over sabbatlampen en huissynagogen in fasc. 13, nr. 437 en fasc. 19, nr. 832.

²⁰⁸ Handen in de hoogte heffen. – Ter vergelijking dit vers uit het schriftboek Nehemias. Zijn lofgebed tot God werd door het volk beantwoord met “Amen, Amen;” zij staken daarop de handen omhoog, wierpen zich op de knieën en aanbaden Jahweh, het aangezicht tegen de grond (Neh. 8, 6).

²⁰⁹ De vrouwen apart. – Het is ook weer een nabootsing van een inrichting in de synagogen. Het benedendeel was bestemd voor wat wij noemen: de leken. Hier waren de vrouwen gescheiden van de mannen door tralies; meestal was de plaats der vrouwen meer verheven, een soort tribune die ook haar eigen ingang had en door tralies afgesloten was. De afscheiding werd streng onderhouden. Bij orthodoxe Joden is dit heden nog het geval en mogen de vrouwen zelfs niet gedecolleteerd zijn noch met blote armen verschijnen (cfr. Guide Bleu, Isr. 80).

De eigen ingang, trap en tribune der vrouwen werd in de synagoge van tell Hoem teruggevonden.

Evenzo waren de jongens altijd gescheiden van de meisjes. De zienster vermeldt dit verschijnsel voortdurend. De afscheiding is zelfs blijven bestaan in vele christelijke kerken in het Oosten.

²¹⁰ Bidmantel. – Het is een langwerpige, rechthoekige witte stuk of doek, die aan zijn twee uiteinden van franjes voorzien is. Hij wordt op het hoofd gelegd en hangt over de schouders en rug af. In de lengte zijn soms zwarte of blauwe strepen geweven. Hij wordt vooral bij het morgengebed gedragen; de Joden mochten niet ongedekt bidden.

Na het sabbatmaal zag ik de H. Maagd in haar kamertje met Elisabet in staande houding het Magnificat bidden. Met de handen op de borst gekruist en met de zwarte sluier vóór het aangezicht neergelaten (zie nr. 93, begin), stonden zij, terwijl ze koorsgewijze baden, tegen de muur in het zicht van elkander.

Ik bad het Magnificat met hen mee en kreeg andermaal, onder de tweede helft ervan, waarin sprake is van Gods beloften, voorouders van de H. Maagd te zien; ik zag ze in de nabijheid en in de verte en weer lichtstralen van hen uitgaan om te vallen op haar, die daar biddend vóór me stond. Deze lichtdraden of stralen zag ik bij de mannelijke voorouders steeds uit de mond, bij de vrouwelijke echter van onder het hart te voorschijn komen en bij de lichtglorie in Maria eindigen (visioen, aangekondigd in nr. 96).

Abraham moet heel zeker, toen zijn zegen in de toekomst op de H. Maagd werkte, HEEL DICHT bij de plaats gewoond hebben, waar zij nu het Magnificat bad, want ik zag de lichtstraal uit hem van heel dicht naar haar heenstromen (nl. ongeveer 300 m; zie begin fasc. 4, vóór nr. 91), terwijl ik de stralen uit andere personen, die nochtans naar de tijd haar veel nader stonden, zich vanuit een veel groter verte tot haar zag richten.

Nadat zij het Magnificat, dat ik hen sedert Maria's aankomst elke morgen en avond had zien bidden, geëindigd hadden, trok Elisabet zich terug en ik zag hoe de H. Maagd zich ter ruste begaf. Zij legde haar gordel en bovenkleed af en hield alleen nog het lange, bruinachtige hemd aan. Zij nam dan een rol stoffe

Vandaar dat ook Maria met neergelaten sluier bad.

Een toerist die in tell Aviv met een Israëlich jongeman dezelfde kamer deelde, schrijft: "s Morgens hulde hij zich in zijn gebedsjaal, wendde zijn aangezicht naar Jeruzalem en volbracht het godsdienstig ritueel."

Die jongeman gebruikte ook de gebedsriemen, die hij om linkerarm en voorhoofd deed en waaraan een doosje, dat 4 bijbelteksten bevatte, vastgemaakt was. Van zulke doosjes en riemen is hier geen sprake, omdat het geen voorschrift van de Wet was, maar een zinnebeeldige manier van spreken om het belang van de Wet in te scherpen. (cfr. 'En het werd morgen', blz. 258).

(wikkeldoek) om zich in te hullen. Ik had die doek aan het hoofdeinde van haar legerstede zien liggen en had hem daarom voor een hoofdkussen aangezien; maar nu zag ik dat het een opgerolde baan wollenstof was van nagenoeg een el breed; het ene einde daarvan sloot zij stevig onder de arm in de okselholte en wikkelde zich in die baan, die zij van het hoofd tot de voeten omneer en dan weer omhoog om zich wond, zo nauw in, dat zij slechts kleine stappen kon zetten. De helft van de armen bleef vrij en de omhulling liet een opening voor het aangezicht naar de borst toe. Vóór haar bed staande wikkelde zij zich aldus nauw in; haar bed had aan het hoofdeinde een kleine verhoging, en zij legde zich dan op de ene zijde recht uitgestrekt neer, met een hand onder de wang. Ik zag niet dat de mannen in zulk een wikkelkleed sliepen.

Zondag, 9 juli. –

Op zondag 9 juli verhaalde zij:

Ik zag gisteren, zaterdag, Zakarias de hele sabbat in hetzelfde kleed, dat hij bij de aanvang van de sabbat had aangetrokken. Hij had nl. een lang wit gewaad aan met niet al te wijde mouwen; hij droeg een brede gordel die verscheidene malen om het lichaam gewonden was en die²¹¹ met lettertekens versierd en van neerhangende riemen voorzien was. Aan dit kleed was van achteren een kap bevestigd, die in plooiën van het hoofd op de rug neerhing²¹², gelijk een op de rug in vouwen neerhangende sluier.

²¹¹ Er bestonden gordels met een lengte van 10 m en meer. – Flavius Josephus laat ze tweemaal om het lichaam geslagen worden. Men kan Katarina's uitdrukking 'verscheidene malen' in die beperkte betekenis verstaan. De uiteinden hingen omneer tot aan de benedenrand van het kleed.

²¹² Zulk een kap ziet men afgebeeld in D.B., Manteau, waarvan de kolossale kap de gehele rug bedekt.

Zo'n kap aan hun mantel dragen de Mohammedanen, ook die van Noord-Afrika; ze werd waarschijnlijk van de oude Joden overgenomen en de Witte

Wanneer hij op de sabbat overdag iets verrichtte of zich ergens heen begaf, sloeg hij dit gewaad, samen met (de neerhangende repen van) de gordel op de ene schouder omhoog en bevestigde dit opgeheven gedeelte aan de andere zijde onder de arm in de gordel; zijn beide benen waren nu afzonderlijk, wijd of los omwonden en deze omwinding, die als een soort broek was, werd beneden in de riemen gevat, waarmee zijn zolen aan de naakte voeten vastgemaakt waren; hij liet vandaag de H. Jozef ook zijn prachtige priestermantel zien; het was een wijde, zware mantel, waarvan het wit en purper (purperrood) door elkander glansden, en die op de borst met drie sluitschilden van edelmetaal dichtgemaakt werd; het was een mantel zonder mouwen.

99.

Eerst 's avonds, toen de sabbat uit was en de zondag begon, zag ik hen weer eten. Zij gebruikten hun maaltijd gezamenlijk onder **de** boom in de tuin van het huis; zij aten groene bladeren, die zij in een saus doopten en zij zogen de ingedoopte groene bosjes uit. Ook stonden op de tafel schoteltjes met kleine vruchten en andere schotels, waaruit zij met doorzichtige, bruine spatels iets aten, ik meen honig, die met hoornen spatels gegeten werd. Ook zag ik nog broodjes opgediend worden en hen daarvan eten.

Hierop aanvaardde Jozef, in een stilvredige, maanklare nacht vol flikkerende sterren de terugreis naar Nazareth; hij droeg een staf die boven krom was; Zakarias had een lange staf, met een knop van boven (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125).

Paters namen ze van de Muselmannen of Arabieren over, om Arabier te zijn met de Arabieren.

Allebei hadden zij hun reismantel over het hoofd getrokken.

Alvorens te vertrekken omarmden zij beurtelings Maria en Elisabet en drukten ze aan hun hart; een kus geven met de mond, zag ik hen toenmaals niet doen; zij namen afscheid in een opgewekte en rustige stemming. De beide vrouwen vergezelden hen nog een klein eindweegs en daarna reisden zij met hun beide verder in die wonderschone nacht; het was wel aangener nu dan in de grote hitte overdag te reizen.

Thuis teruggekeerd gingen de twee H. Vrouwen Maria's kamertje binnen. Er brandde een lamp op een aan de muur bevestigde armkandelaar, zoals altijd, wanneer Maria bad of ging slapen. De beide vrouwen gingen weer gesluiert tegenover elkander staan om het Magnificat te bidden.

Bij deze gelegenheid kreeg ik nogmaals het mij beloofde gezicht te aanschouwen, dat ik onlangs vergat. Ik heb echter vannacht weer zoveel gezien, dat ik ook nu slechts weinig daarvan zal kunnen meedelen. Het doorgeven van de zegen heb ik ditmaal slechts gezien tot op Jozef in Egypte.

Dinsdag, 11 juli. –

Vannacht zag ik weer Maria en Elisabet in een visioen; ik herinner mij uit deze beschouwing nog alleen dat zij de hele nacht waakten in gebed; de aanleiding daartoe weet ik niet meer; overdag zag ik Maria allerlei arbeid verrichten, b.v. deksels vlechten.

Jozef en Zakarias zag ik nog onderweg; zij overnachtten in een schuur; zij hadden vele omwegen gemaakt en, naar ik meen, meerdere kennissen bezocht. Ik geloof dat zij 3 dagen over hun reis hebben gedaan; de rest ben ik vergeten.

Donderdag 13 juli. –

Gisteren, woensdag 12 juli, zag ik Jozef reeds in zijn huisje te Nazareth aangekomen. Jozef schijnt niet eerst naar Jeruzalem, doch rechtstreeks naar huis te zijn gegaan. Anna's dienstmeid bezorgt hem al het nodige. Uit Anna's woning ging zij er af en toe heen. Anders is Jozef geheel alleen.

Ook Zakarias zag ik in zijn woning teruggekeerd.

Ik zag Maria en Elisabet, zoals ik hen tot nog toe zag doen, het Magnificat bidden en allerhande naaiwerk vervaardigen.

Tegen de avond wandelden zij in de tuin, waar zich een bron bevond; dit treft men in die streek niet overvloedig aan en daarom droegen de reizigers dan ook steeds een kruikje met drank bij

zich²¹³. Zij gingen ook in de omgeving wandelen, meest tegen avond, wanneer het koel werd, want Zakarias' huis lag gescheiden; het was afgezonderd en van groen omgeven.

Gewoonlijk gingen zij om 9 uur slapen, maar waren elke morgen reeds vóór zonopgang weer op²¹⁴.

Geboorte van Joannes.

100.

9 juni 1821. –

Vorbemerking van Brentano.

Op 9 juni 1821 voelde de zuster aan, dat er een relikwie van Parmenas, een leerling van Christus, in haar nabijheid was; zij kwam er door in een visioen op het leven van die heilige, van wie zij veel vertelde. Aan dat sommaire levensverhaal is het volgende ontleend, dat hier goed op zijn plaats schijnt.

Ik heb de heilige Maagd, toen zij van Joetta naar Nazareth terugkeerde, enige dagen zien doorbrengen in het huis van de ouders van de latere leerling Parmenas, die toen nog niet geboren

²¹³ Droegen kruikje water mee. – Beaufays noemt in zijn boek 'Onze-Lieve-Vrouw', blz. 68, onder de benodigdheden welke de Israëlieten op reis meenamen, een koefles, waarmee hij zeker een kalebas bedoelt.

²¹⁴ Nota van Brentano. – De voorgaande mededelingen bevatten alles wat de eerbiedwaardige zuster heeft meegedeeld uit haar visioenen op het bezoek van Maria aan haar nicht Elisabet. Er valt hierbij op te merken dat zij dit gebeuren verhaalde in de eerste dagen van juli, naar aanleiding van het kerkelijk feest van Maria-Visitatie.

Maria's bezoek heeft nochtans waarschijnlijk in maart plaats gehad, daar de zienster reeds op 25 februari de boodschap van de engel aan Maria zag, en daar zij de H. Maagd spoedig daarop de reis naar Elisabet zag ondernemen; het was ook nog in de tijd van het paasfeest, dat Jozef te Jeruzalem op zijn heenreis bijwonen moest.

Dit feest nu begon op 14 Nisan, welke maand ongeveer beantwoordt aan onze maand maart.

was. Ik geloof dat ik dit op dezelfde tijd van het jaar gezien heb, waarin het plaats gehad heeft, want onder mijn beschouwing had ik die gewaarwording.

Is dit vermoeden juist, dan heeft de geboorte van Joannes einde mei of begin juni plaats gegrepen. Maria bleef 3 maanden bij Elisabet, en wel tot na de geboorte van Joannes, doch zij woonde de ceremonie van zijn besnijdenis niet bij.

Nochtans kon zij ook over de geboorte geen enkele mededeling doen, ten gevolge van de stoornissen die haar voortdurend omringen. Deze leemte willen wij hier trachten aan te vullen met het evangelieverhaal over hetzelfde onderwerp.

“Toen kwam Elisabet’s tijd en zij baarde een zoon. Haar buren en verwanten vernamen de grote barmhartigheid die de Heer haar had betoond en zij boden haar hun gelukwensen aan.

Op de achtste dag kwam men het kind besnijden en, naar zijn vader, wilde men het Zakarias noemen. Doch zijn moeder kwam tussen beide en protesteerde: “Nee, zo niet! maar Joannes zal het kind heten.” Zij brachten daar echter tegen in: “Er is niemand in Uw verwantschap die deze naam draagt.”

Nu vroegen zij aan de vader hoe hij wilde dat het kind zou heten; hij vroeg om een schrijfbordje en nadat men het hem gegeven had, schreef hij: “Joannes is zijn naam”. En allen stonden verbaasd.

Op hetzelfde ogenblik kwam zijn tong los; hij opende de mond, sprak en verheerlijkte God. Ontzag en heilige vrees kwam over alle buurlieden die het wonder vernamen, want de mare van wat geschied was, verspreidde zich door het hele bergland van Judea. Zij die het hoorden, stelden bij zichzelf (en ook tegen anderen) de vraag: “Wie, meent U, zal dat kind wel worden?” Inderdaad, de hand van de Heer was met hem. (De wonderen voorspelden iets groots).

Nu werd Zakarias, zijn vader, vervuld met de H. Geest en profeterend sprak hij:

“Geprezen zij de Heer, de God van Israël, omdat Hij zijn volk heeft bezocht en verlost. Hij heeft een machtige Verlosser verwekt uit het geslacht van David zijn dienaar; Hij heeft ons redding bewerkt uit de macht en de haat van onze vijanden, gelijk Hij het van oudsher door de mond van zijn heilige profeten had beloofd. Deze beloften uit barmhartigheid aan onze vaders gedaan, heeft Hij vervuld, en zijn verbond, met hen gesloten, heeft Hij bevestigd en vernieuwd.

Hij heeft de eed gehouden, die Hij zwoer aan onze vader Abraham te zullen geven: dat wij, eens bevrijd uit de macht van onze vijanden, Hem zouden dienen zonder vrees, wandelend in heiligheid en gerechtigheid vóór zijn aanschijn al onze dagen ons leven lang.

En gij kind, een profeet van de Allerhoogste zult gij heten, want gij zult vóór het aangezicht van de Heer uitgaan en zijn wegen bereiden; gij zult de kennis brengen van het Heil aan zijn volk ter vergeving van hun zonden, dankzij de allertederste barmhartigheid van onze God, waardoor Hij uit de hemelen neerdaalde om ons te bezoeken en om allen te verlichten, die in de duisternis en in de schaduw van de dood gezeten zijn, en om onze schreden te richten op de weg van het ware geluk.”

“Het kind nu groeide op”, zo besluit de H. Lukas, “nam toe in geesteskracht en (al spoedig) verbleef het in de woestijn tot op de dag van zijn openlijk optreden in Israël.” (Lk. 1, 57-80).

Maria terug naar Nazareth. – Jozef ontsteld, een Engel stelt hem gerust.

Na de geboorte van Joannes en nog vóór zijn besnijdenis ving de H. Maagd de terugreis naar Nazareth aan. Jozef kwam haar tot halverwege tegemoet.

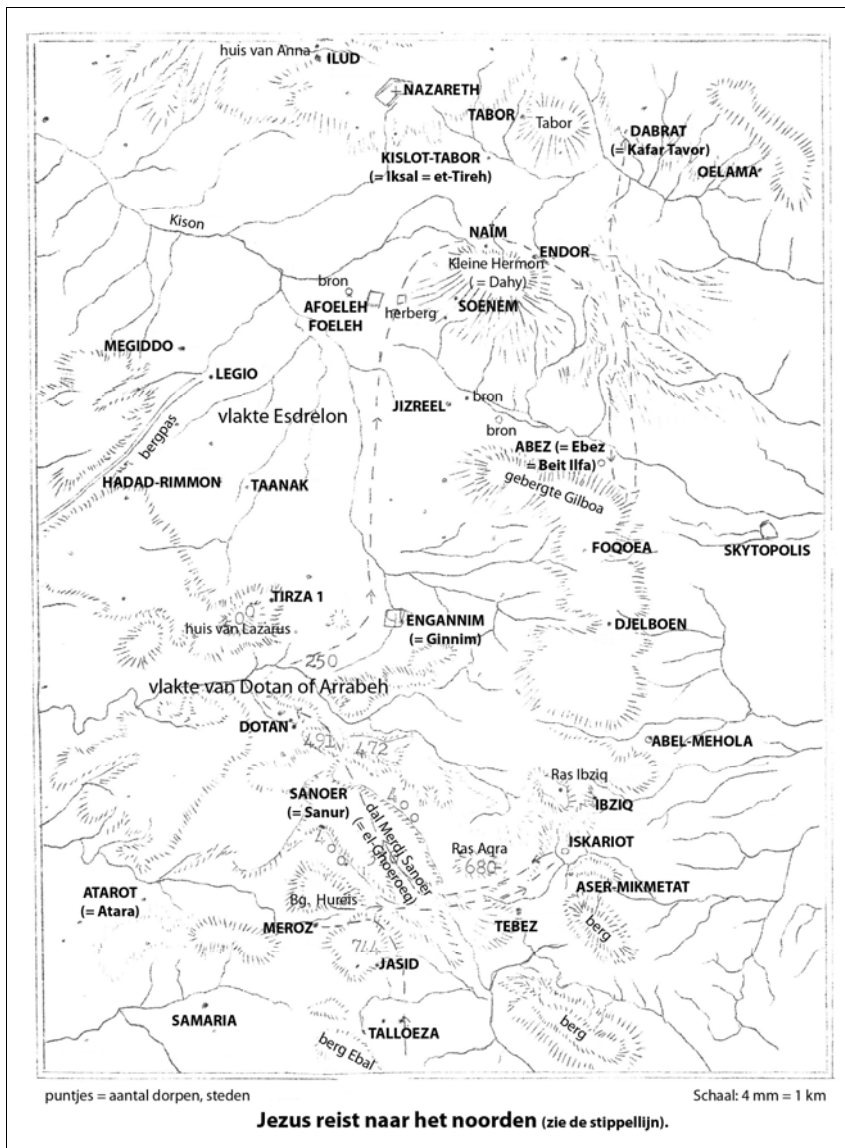
Tussenbemerking van Brentano.

Door de omstandigheden van ziekte en storing was de zuster zo in verwarring, dat zij vergat mee te delen wie de H. Maagd tot de plaats der ontmoeting met Jozef vergezelde. Ook noemde zij de plaats der ontmoeting niet.

Waarschijnlijk was het Dotan, waar zij ook op hun heenreis naar Elisabet bij een vriend van Jozefs vader hun intrek genomen hadden. Is dit zo, dan werd Maria tot Dotan vergezeld door verwanten van Zakarias, of slechts tot Jeruzalem, waar deze verwanten door vrienden uit Nazareth, die toevallig dezelfde weg af te leggen hadden, vervangen werden. Deze veronderstelling is min of meer gegrond, gezien de mededelingen die de zienster even verder zal doen.

Deze vertelt voort:

Toen Jozef met de H. Maagd de tweede helft van de terugweg naar Nazareth aflegde, bemerkte hij aan haar gestalte dat zij in gezegende toestand verkeerde en hierop werd hij door een storm van zorgen en twijfels overvallen en aangevochten, want de boodschap van de Engel was hem volkomen onbekend. Inderdaad, na zijn huwelijk was Jozef aanstonds naar Bethlehem gegaan om een erfeniszaak in orde te brengen. Maria was ondertussen met haar ouders en enkele schoolvriendinnen naar Nazareth getrokken. De boodschap was voorgevallen, eer Jozef te Nazareth aangekomen was (zie nr. 83, begin).

Maria had in haar ootmoed en heilige schuchterheid Gods geheim in zich besloten gehouden, en nu hield ook Jozef de onrust,

verwant, want de moeder was een zuster van de 3^e man van Maria van Kleofas, die de vader was van Simeon, later bisschop van Jeruzalem. Zij hadden te Nazareth een huis met groentetuin. Ook van Elisabet's zijde waren zij met de H. Familie verwant. Na haar verblijf bij deze mensen, ging Maria naar huis bij de H. Jozef.

Zijn onrust was ondertussen gegroeid. Dit stemde de H. Maagd die iets dergelijks in Jozef voorzien en gevreesd had, ernstig, nadenkend en bezorgd, maar ook dit bemerkte de H. Jozef, waardoor hij nog ongeruster en onzekerder werd. Zijn onrust vermeerderde met de dag en werd hem zo pijnlijk, dat hij het besluit nam haar te verlaten en heimelijk de vlucht te nemen²¹⁶. Terwijl hij de wijze beraamde om zijn plan ten uitvoer te brengen, verscheen hem in een droom een engel die hem bemoedigde en hem het geheim van de menswording openbaarde.

Aldus de zienster.

Hier is nog dit kort evangelie op zijn plaats:

Daar Jozef (enerzijds) een rechtvaardig man was, en haar

-
- In 2^e huwelijk met Sabas en van hem was Parmenas' moeder de zuster (volgens fasc. 36, nr. 2307).
 - In 3^e huwelijk met Jonas, verwant van Petrus' vrouw, en vader van Simeon, de latere bisschop van Jeruzalem.
Van deze Jonas zegt K. hier, is Parmenas' moeder een zuster.

Behoudens mogelijke verwarring, zouden Sabas en Jonas dan broers geweest zijn.

²¹⁶ Jozef besloot de vlucht te nemen. – Dit komt wel niet geheel overeen met de letter van het Evangelie, maar het is de juiste voorstelling. Matteüs spreekt van wegzenden; hij gebruikt de juridische uitdrukking om de zaak weer te geven. Maar wij kunnen ons de zachte, nederige Jozef niet voorstellen, die Maria met of zonder scheidingsbrief zendt wandelen. Daarom vertaalt men ook wel: Hij besloot van haar te scheiden.

Onze zienster, hierin overeenkomend met Maria van Agreda, doet Jozef besluiten: zelf heen te gaan, de vlucht te nemen, in stilte. Zoals hij vroeger geen ruzie zocht met zijn broers, maar zich door de vlucht aan hen onttrok, zo wil hij hier de moeilijkheid op vreedzame, stille wijze oplossen.

(anderzijds) niet wilde aanklagen, besloot hij in stilte en heimelijk van haar te scheiden.

Terwijl deze gedachten hem bezig hielden, verscheen hem in een droom een engel van de Heer, die hem zei:

“Jozef, zoon van David, vrees niet Maria, uw vrouw, in huis op te nemen, want hetgeen zij ontvangen heeft, komt van de H. Geest. Zij zal een zoon ter wereld brengen en gij moet Hem Jezus noemen, want Hij zal zijn volk verlossen van hun zonden.” (Mt. 1, 19-21).

De laatste 14 dagen voor Jezus' geboorte.

101.

Jezus' geboorte, zoals ik ze altijd zie, komt vier weken vroeger dan de Kerk haar viert, en valt dus samen met het feest van de H. Katarina²¹⁷. Ik zie de boodschap van de Engel aan Maria, steeds tegen het einde van februari (nl. op 25 februari, zie nr. 83).

Reeds in de laatste dagen van oktober zag ik in het Beloofde Land de afkondiging van een volkstelling die de keizer bevolen had. Sedertdien zag ik in het land vele mensen zich op reis begeven.

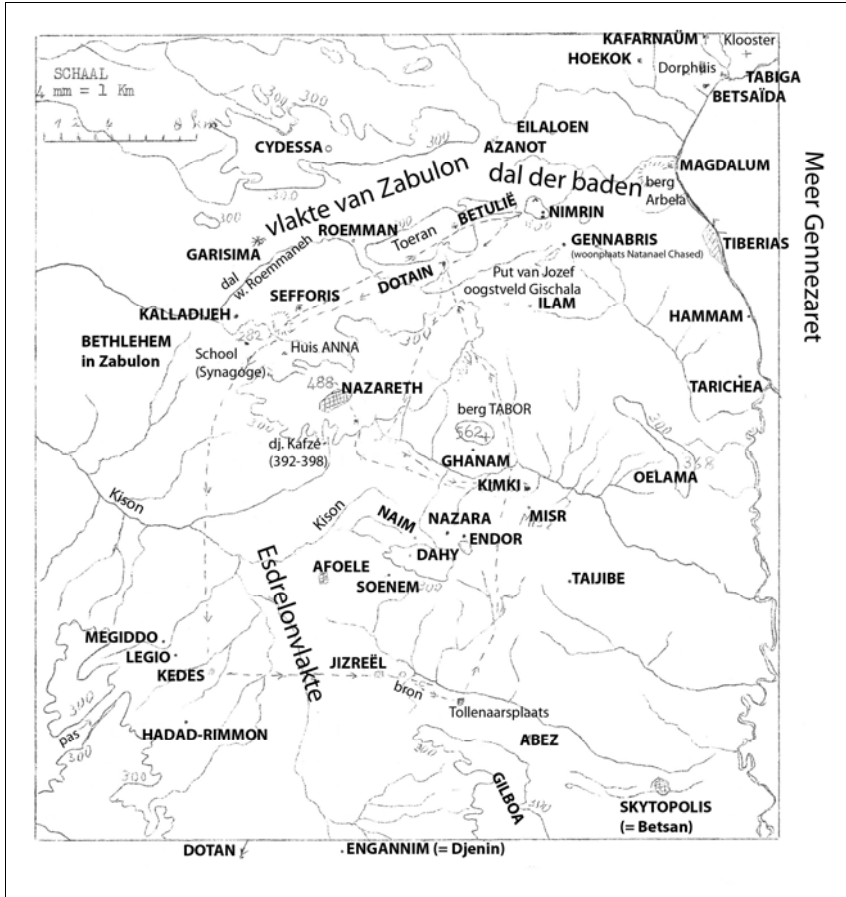
11 november 1821. –

11 november (14 dagen vóór Jezus' geboorte) 1821:

Reeds sedert meerdere dagen zie ik de H. Maagd bij haar moeder Anna, wier huis ongeveer een uur van Nazareth in (naast) het dal Zabulon ligt²¹⁸.

²¹⁷ Wij kunnen niet nalaten de aandacht eens hierop te vestigen dat de parochiekerk van de katholieken van Bethlehem, die tegen de noordgevel van de geboortebasiliek aangebouwd is, aan de H. Katarina toegewijd is.

²¹⁸ Anna's huis ligt in het dal, wanneer men 'dal' ruim opvat, en de heuvelhelling tot een zekere hoogte er bij rekent. Inderdaad, achter het huis rijst de heuvel nog hoger op (zie fasc.1, nr. 15, einde). Het hier bedoelde dal is echter maar een zijvallei van de vallei Zabulon.

In haar huisje te Nazareth is slechts een dienstmeid achtergebleven om voor de H. Jozef te zorgen; zij verzorgt de huishouding, wanneer Maria bij haar moeder is; zij hielden er overigens nooit, zolang Anna leefde, een eigen vaste huishouding op na, doch ontvingen steeds van haar hun levensonderhoud.

Ik zie de H. Maagd nu reeds sedert een paar weken met allerlei voorbereidselen bezig tot de geboorte van Jezus. Zij naait en borduurt aan tapijten en bereidt windsels en doeken. Van alles wordt voor een flinke voorraad gezorgd.

Joakim is reeds een hele tijd overleden; ik zie een andere man in het huis, want Anna is hertrouwd. Haar nieuwe echtgenoot bekleedt een ambt in de tempel; hij is met het keuren van offerdieren belast (een bepaalde tijd in het jaar). Ik zag dat Anna spijs naar hem in het veld zond, kleine (platte) broodjes en vissen in een lederen zak, die meerdere vakken of tassen had.

In het huis bevindt zich ook nog een klein meisje van ongeveer 7 jaar oud, doch tamelijk groot voor deze leeftijd; Maria geeft er onderricht aan; het houdt zich in haar gezelschap en helpt. Het is, naar ik meen, een dochtertje van Maria van Kleofas en het heet ook Maria²¹⁹. Jozef is thans niet in Nazareth; hij zal er echter spoedig terug zijn; hij komt weer van Jeruzalem; hij heeft er zich met offerdieren heenbegeven.

102.

Ik zag de H. Maagd in het huis; het was haar aan te zien dat haar tijd naderde zij zat met verschillende andere vrouwen in een kamer te arbeiden; zij vervaardigden allerhande voorwerpen, dekens en doeken voor de bevalling van Maria.

Anna was een zeer begoede schapenboerin, die aanzienlijke kudden en veel weiland bezat; zij voorzag de H. Maagd dan ook ruimschoots van alles wat zij volgens haar stand en bestaande gewoonten van node had²²⁰. Daarom werd nu ook, daar zij

²¹⁹ Dochtertje dat ook Maria heette. – Dit kan een dochtertje van Anna zijn uit haar 2^e huwelijk. In fasc. 6, nr. 155, midden, zegt de zienster: “Anna had van Eliud, de dierenkeurder in de tempel, een dochter die ook Maria heette; ze kon bij Jezus’ geboorte 6 of 8 jaren zijn.”

Maria van Kleofas is nu slechts 18 jaren oud. Dus kan dat meisje van 6 of 8 jaren niet van haar zijn.

²²⁰ Bij de geboorte van haar Kind zou Maria ook geschenken voor de armen nodig hebben. Ook hierin hielp Anna voorzien.

Volgens oosterse gewoonte zitten de vrouwen op de grond te werken om hun naaiberoep uit te oefenen. Ook de andere ambachtslieden: ‘*Tous les ouvriers travaillent assis*’. (Géogr. univ. V, 132).

meende dat de bevalling van Maria in haar huis te Nazareth plaats zou hebben en dat alle verwanten bij die gelegenheid Maria een bezoek zouden brengen, voor de geboorte van het Kind der Belofte alles zo rijk en overvloedig mogelijk in gereedheid gebracht; hiertoe behoorden vooral prachtige dekens en tapijten.

Ik heb bij de geboorte van Joannes in het huis van Elisabet zulk een deken gezien (zie fasc. 4, nr. 93). Er waren verscheidene zinnebeelden en spreuken op gestikt en in het midden was er een soort omslag op bevestigd (een soort zak). Wanneer de kraamvrouw zich hierin hulde en daarna de verschillende delen van het hulsel met de linten en knopen rondom haar geslagen en vastgemaakt had, was zij als in een sloopje, of als een bakerkind in zijn windsels, in deze omslag gevat; zij kon hierin tussen kussens gemakkelijk overeind gezeten zijn, wanneer zij het bezoek van vriendinnen ontving; deze gingen dan op de rand van het tapijt om haar zitten.

Zulke voorwerpen werden, benevens een menigte doeken en windsels voor het Kind zelf, ook hier in Anna's huis in gereedheid gebracht. Hier en daar zag ik er gouden zilverdraad in verwerkt. Niet al deze dekens en voorwerpen waren voor eigen gebruik; veel ervan was bestemd tot giften voor de armen, die bij dergelijke blijde gebeurtenissen nooit vergeten werden.

Ik zag nu de H. Maagd met andere H. Vrouwen rondom een grote kast of koffer op de grond zitten, en met twee staafjes waarop gekleurde draden gewonden waren, borduren en breien aan zulk een groot deken, die tussen hen in de (platte) kast open gespreid lag. Moeder Anna had het zeer druk; zij liep heen en weer om wol te halen en aan ieder van de naaisters haar werk aan te wijzen.

“De ambachtsman zit op de grond om te werken, de klant staat toe te zien.”
(Godmens 29).

Maandag, 12 november –

Jozef zal vandaag te Nazareth aankomen. Hij komt terug van Jeruzalem, waarheen hij offerdieren heeft gedreven. Hij heeft ze gestald in die kleine herberg, een kwartier buiten Jeruzalem naar Bethlehem toe²²¹. Over deze herberg hadden een paar reeds bejaarde kinderloze en brave echtelieden het toezicht. Het was zo een herberg voor stille, eenvoudige mensen. Vandaar is Jozef dan naar Bethlehem gegaan, doch heeft er zijn verwanten niet bezocht. Hij wilde slechts inlichtingen inwinnen omtrent de volkstelling en de belasting, die iedereen noodzaakte zich naar zijn geboorteplaats te begeven. Hij liet zich evenwel nog niet

²²¹ Hier zien wij duidelijk dat het woordje 'vóór' een aanzienlijke afstand toelaat.

Deze herberg schijnt op zijn minste een kwartier van de Bethlehemspoort van Jeruzalem af te liggen; ze speelt een zekere rol in Jezus' leven; Hij en zijn Moeder zullen er vaak hun intrek nemen.

Wij veronderstellen ze te Qatamin, bijna een half uur ten zuidzuidwesten van Jeruzalem. Hier ligt op de top van een heuvel een ruïne met name 'Toren van Simeon'.

In de schoot van de heuvel zijn catacomben. Deze plaats is reeds door het nieuwe Jeruzalem opgeslorpt als voorwijk.

Het herhaaldelijk oponthoud van de H. Familie hier, en later ook van Jezus, kan de reden zijn, waarom een heilige herinnering aan deze plaats verbonden bleef.

Maar nergens in de verhalen van de zienster bemerken wij dat de oude Simeon die in de tempel profeteerde, daar aanleiding toe zou gegeven hebben.

Ook duikt eerst in de 16^e eeuw de gedachte op dat Simeon hier een woning gehad zou hebben.

Op de heuvel van Qatamin, van waar men een heerlijk uitzicht heeft op de heilige stad en de omringende heuvelen, bouwde in 1890 de Griekse patriarch een zomervilla met een kerkje, dat hij toewijdde aan de H. Simeon.

Het bestaan van een oude regenbak op die plaats en van catacomben in de heuvel begunstigt eerder onze veronderstelling dat het de herberg kan geweest zijn, waar Jozef hier zijn intrek nam.

Bij elke herberg behoorde een waterbak op het binnenplein.

opschrijven, want hij was voornemens na de dagen van Maria's reiniging met haar van Nazareth naar de tempel te Jeruzalem te gaan; vandaar uit wilde hij zich metterwoon (= daadwerkelijk daar) te Bethlehem gaan vestigen. Op het ogenblik weet ik niet bepaald welk voordeel hij daarmee op het oog had, doch in elk geval kon hij zich te Nazareth niet al te goed gewennen. Derhalve zocht hij te Bethlehem naar een goedgelegen woonterrein uit en won inlichtingen in nopens bouwstenen en timmerhout, want hij was van plan zich daar een woonhuis te bouwen²²². Na zich van alles op de hoogte gesteld te hebben, keerde hij naar de herberg vóór Jeruzalem terug, bracht zijn offer in de tempel en spoedde zich naar Nazareth terug.

Toen hij nu heden om het middernachtelijk uur (tussen 11 en 12 november) de vlakte of het veld Chimki (Kimki), 6 uren van Nazareth doorkruiste, verscheen hem een engel, die hem beval zich zonder uitstel met Maria naar Bethlehem te begeven, omdat zij daar haar kind ter wereld moest brengen.

Hij noemde alle gebruiksvoorwerpen op, die zij moesten meenemen; ze mochten niet talrijk en vooral niet kostbaar zijn, en bij name geen geborduurde dekens. Ook moest hij, benevens de ezel waarop Maria zou rijden, nog een eenjarige ezelin meenemen, die nog geen veulen had gehad; deze moest hij los laten meelopen en steeds de wegen volgen, die zij uit eigen beweging insloeg.

²²² Plan om een woonhuis te Bethlehem te bouwen. – Werd nooit uitgevoerd. Jozefs ouderlijk huis stond aan de westzijde van Bethlehem.

Op 20 à 30 keren heeft K. het geen enkele maal ten oosten van Bethlehem aangewezen. Vanwaar wordt dan aan de weg, even ten oosten van de geboortegrot, een kerkje 'Huis van de H. Jozef' genoemd?

Wellicht omdat hij, die reeds in zijn kinderjaren zo graag in die omgeving vertoefde, het plan koesterde daar een huis te bouwen. Hieruit kan het gebruik ontstaan zijn daar zijn huis aan te wijzen.

Hedenavond begaf zich Anna met de H. Maagd naar Nazareth, want zij wisten dat Jozef moest thuis komen: zij schenen nochtans niet te weten dat Maria van Anna's huis uit naar Bethlehem zou reizen; zij meenden dat Maria haar kind in haar eigen huis ter wereld zou brengen, want ik zag dat men een gedeelte van het in gereedheid gebrachte goed ingepakt er naartoe zond.

Ik zag daaronder verscheidene blauwe omslagdoeken met kappen eraan; ik geloof wel dat ze dienen moesten om het kind erin te hullen.

's Avonds kwam Jozef werkelijk te Nazareth aan.

104.

Dinsdag, 13 november. –

Heden zag ik de H. Maagd en haar moeder Anna in het huisje te Nazareth, waar Jozef hun meedeelde wat de engel hem de vorige nacht (11-12 november) onderweg had bevolen; zij keerden hierop naar Anna's woning terug en ik zag hen de nodige aanstalten maken voor een spoedig vertrek. Anna scheen erdoor uit haar evenwicht geslagen.

De H. Maagd wist te voren reeds wel dat zij haar kind te Bethlehem moest baren, doch uit nederigheid had zij dit voor zich gehouden; zij wist het uit de profetieën over de geboorte van de Messias, die zij alle in een kastje in haar huisje te Nazareth bewaarde; zij had ze van haar leraressen in de tempel gekregen en deze H. Vrouwen hadden haar daarin onderricht; zij las er veelvuldig in en smeekte dan tot God om de vervulling ervan. Haar zuchten en bidden om de komst van de Messias hield nooit op. Steeds had zij bij voorbaat de vrouw zalig geprezen, die het heilig Kind ter wereld zou brengen en zij had geen andere wens gekoesterd dan deze uitverkoren vrouw als de geringste van haar meiden te mogen dienen; in haar nederigheid was het nooit bij haar opgekomen dat zijzelf die uitverkoren en voorbestemde moeder kon zijn.

Daar zij nu uit sommige plaatsen van die profetieën wist dat de Heiland te Bethlehem geboren moest worden, voegde zij zich met des te groter vreugde naar Gods wil. Volgaarne aanvaardde zij de reis, ofschoon deze voor haar in haar toestand en in dit jaargetijde zo bezwaarlijk kon zijn, want in de dalen tussen de bergen kon het nu reeds bijtend koud zijn.

Ik zag vanavond Jozef en de H. Maagd, in het gezelschap van Anna, van Maria van Kleofas en enige knechten, Anna's huis verlaten en zich op weg begeven. Maria zat dwars op de gemakkelijke vrouwenzadel op een ezel, die ook nog bepakt was met haar reisgoed en door Jozef geleid werd; zij leidden ook nog een tweede ezel met zich, waarop Anna weer huiswaarts wilde keren. Haar man bevond zich bij hun afreis op het veld.

Reis naar Bethlehem.

105.

Woensdag, 14 november. –

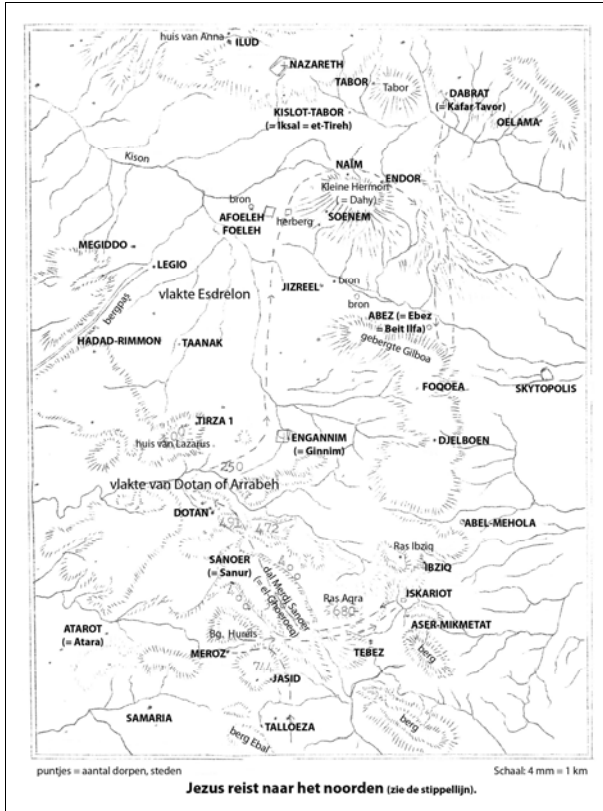
Deze morgen zag ik de heilige reizigers aankomen op het veld of de vlakte Ginim, 6 uren van Nazareth, waar de Engel eergisteren aan Jozef verschenen was²²³.

²²³ Wij wijzigen, verkorten en vereenvoudigen hier een lange, tamelijk verwarde nota van Brentano. Hij zegt zelf dat hij zich in de namen vergist kan hebben; in zijn tijd was Palestina, vooral door hem, zeer weinig gekend.

De H. Familie kwam in dezelfde plaats waar eergisteren aan Jozef de engel verschenen was. Dit was geschied in de vlakte Chimki of Kimki.

In zijn openbaar leven komt ook Jezus te Kimki en uit de laatste passage kunnen wij besluiten dat men Kimki te Misr of in de omgeving moet zoeken.

Nefr Misr ligt 7 km ten zuidoosten van de Tabor. De ruime vlakte ten noordwesten van Misr en ten zuiden van de Tabor is de vlakte of vallei Kimki, die hier door K. Ginim genoemd wordt en het ligt voor de hand dat wij deze naam, misschien even gewijzigd, terugvinden in Ghanam, of: Oemm el-Ghanam, die de naam van een dorp en vlakte ten zuiden van de Tabor is.

Anna had hier weiland en de knechten moesten er de eenjarige ezelin uit halen, die Jozef moest meenemen. Het dier liep nu eens vooruit en dan weer naast het gezelschap.

Wij zullen zien dat de H. Familie om naar Judea te gaan, meestal de omweg neemt door dit gewest, over Nazara bij Endor, hoewel dit een minder natuurlijke weg is. De reden zal geweest zijn dat Anna hier weiland en een landgoed bezat. Deze ruime vallei tussen Misr en Ghanam onderscheidt zich door haar overvloedig en welig gras en ook de Arabische naam Oemm el-Ghanam wijst op schapenteelt in dit gewest: hij betekent: moeder, plaats, vallei der schapen.

Hier is het bijgevolg dat men de ezelin van Anna uit de weide komt halen opdat zij de reizigers zal vergezellen.

Anna en Maria van Kleofas namen hier een ontroerend afscheid van de heilige reizigers en keerden met de knechten naar huis terug.

Ik zag de H. Familie hierna verder reizen en weldra klom hun weg in de richting van het Gilboa-gebergte (eerst kleine Hermon of dj. Dahy, daarna Gilboa). Zij trokken niet door steden en volgden bestendig de jonge ezelin, die steeds eenzame zijpaden insloeg. Zo zag ik hen hun intrek nemen in een hooggelegen landgoed van Lazarus, niet ver van de stad Ginim (Ginnim of Engannim, een ander dan dat hiervóór), naar Samaria toe.

De beheerder verleende hun de hartelijkste gastvrijheid; hij had hen leren kennen ter gelegenheid van vroegere reizen; zijn familie was met Lazarus vertrouwd.

Rondom het huis liggen weelderige boomgaarden, tuinen en wandeldreven. Het ligt zo hoog dat men van op het dak een heerlijk vergezicht geniet.

Onze Heer Jezus heeft daar gedurende zijn openbaar leven meermalen vertoefd en Hij heeft er in de omstreken gepredikt.

De bestuurder en zijn vrouw onderhielden zich op zeer hartelijke wijze met de H. Maagd en zij drukten er hun verwondering over uit dat zij in zulke omstandigheden zulk een verre reis ondernamen, terwijl zij thuis of bij moeder Anna het zo gemakkelijk hadden kunnen hebben²²⁴.

Nacht op donderdag 15 en vrijdag 16 november. –

²²⁴ Misr verlatend gaan zij aan de oostkant van de kleine Hermon over een laag gebergte, dalen af in een vallei en reizen over het gebergte Gilboa en over de stad Ginnim (thans Djenin, het oude Engannim) tot het hooggelegen landgoed van Lazarus.

Het landgoed van Lazarus. – Wij kunnen het ons niet elders indenken dan op het hoge gebergte dat nu Sjeick Sjibel heet. Hij rijst op aan de noordkant van de vlakte Dotan (zie fasc. 3, nr. 89, voetnoot 194); hij maakt deel uit en is het zuidoostelijk einde van het gebergte dat in deze richting de Karmel-bergketen verlengt. Vooral zijn de oost- en zuid-hellingen rotsig en steil. De bovenvlakte en noord-hellingen zijn zeer vruchtbaar. Alles is er met tuinen en boomgaarden, vooral olijfbomen bedekt. Water is er overvloedig voorhanden.

In een beperkte omkring zijn niet minder dan 15 bronnen, waaronder zeer overvloedige; men geniet er, zoals K. beweert, van het landgoed van Lazarus, een ver uitzicht. Van de hoogste top, waar een muzelmans heiligdom prijkt en dat, gelijk de top zelf, Sjeick Sjibel heet, reikt het oog in alle richtingen tot de verst verwijderde hoeken van de Esdrelonvlakte. Op de hoogste top heeft een kleine stad gelegen of dorp.

Nog geen halve km ten noordoosten ligt de aanzienlijke ruïne van een oude Kanaänitische stad; wij kunnen vermoeden dat het de resten zijn van het Tirza uit Jos. 12, 24, want niet ver van het landgoed van Lazarus wijst Katarina op de stad Tirza.

Wij zullen later Jezus verscheidene keren hier zien komen en prediken.

Ik zag de H. Familie enige uren voorbij de vorige plaats, gedurende de nacht door een zeer koude vallei trekken naar een berg toe. Het was als had het geijzeld. De H. Maagd had het vinnig koud en sprak tot Jozef: “Het gaat niet meer, wij moeten eens rusten, ik kan niet meer verder.”

Deze woorden waren nauwelijks gesproken, of ook de los meelopende ezelin stond stil onder een nabije grote en oude terpentijnboom, waarbij zich een bron bevond. Onder deze boom bleven zij staan.

Jozef legde met dekens een zitplaats aan voor de H. Maagd en hij hielp haar ook om van de ezels af te stijgen; zij ging tegen de boom erop neerzitten. Jozef hing aan de onderste takken een licht in een lantaarn, die hij meehad; zo deden, naar ik meen, ook de andere mensen die in dat land bij nachte reisden²²⁵.

²²⁵ De terpentijnboom, waaronder de H. Familie rust en Maria bovennatuurlijk verwarmd wordt is te veronderstellen juist ten zuiden van het huidige dorp Tejazir. Dit is op te maken uit latere nrs. 786 tot 791 (fasc. 18), waar de plaats nader beschreven en met een schets opgeluisterd zal worden.

Wij kunnen niet nalaten de bovennatuurlijke verwarming van Maria hier te vergelijken met twee soortgelijke gevallen uit de levens van heiligen.

- Toen de H. Brigitta tijdens een zeereis bij buitengewone koude eens op een eiland landde en zij daar voor de ingevallen nacht geen onderkomen meer kon vinden, bibberden al haar reisgenoten van kou. Brigitta alleen was door de goddelijke liefde ook naar het lichaam zo verwarmd, dat zij geen koude voelde en dat allen die haar aanraakten, hun verwondering te kennen gaven (Openb. VI, 34).
- Toen Katarina van Siëna eens aan een vrijpostig bedelaar alle kledingstukken die zij kon bemachtigen, gegeven had, verscheen haar Jezus in de gedaante van die man en zei o.m. *“Uw liefdadigheid heeft mij tegen de koude beschut. Ik wil u nu een kleed geven, onzichtbaar voor het oog van de mensen, maar voelbaar voor u; het zal u naar lichaam en ziel tegen kou beschutten...”*

Hij omhing haar dan met een kleed van licht, dat hij uit de wonde van zijn zijde nam, en sedertdien heeft K. van Siëna, naar haar eigen getuigenis, nooit meer van koude geweten; in 't putje van de winter ging zij gekleed, zoals in 't harte van de zomer (Leven, 176-177).

De H. Maagd smeekte God vurig dat Hij niet toelaten zou dat de koude haar nadelig was. Ogenblikkelijk voelde zij zich zo doorwarmd, dat zij de H. Jozef haar handen toestak om er de Zijne aan te verwarmen; zij gebruikten hier ook een verversing met kleine broodjes en vruchten, die zij in voorraad mee hadden en de nabije bron verschaftte hun de nodige drank. In het water mengde Jozef een weinig van de balsem die hij in een kruikje bij zich droeg.

Jozef sprak de H. Maagd zeer troostende en bemoedigende woorden toe; hij is zo goedhartig; het doet hem veel pijn dat de reis zo lastig is. Toen zij over koude klaagde, sprak hij van het goed onthaal dat hij te Bethlehem voor haar hoopte te bekomen en het onderkomen dat men haar zou verschaffen; hij kende daar gastvrije mensen, in wier huis zij tegen een geringe vergoeding een geriefelijk verblijf zouden vinden; het is eervoller iets te betalen, dan gratis onderdak te aanvaarden; hij was vol lof over Bethlehem en hij trachtte haar op alle manieren te troosten.

Dit horend, was ik niet op mijn gemak, omdat ik wel wist dat het geheel anders zou verlopen; zo stelde dan deze heilige man ook nog zijn hoop op onbetrouwbare mensen.

(So war dann auch bei diesem heiligen Manne menschliche Hoffnung.)

Zij zijn op hun tocht tot nog toe over twee riviertjes gegaan; het ene staken zij over op een hoge loopplank, (hoog wegens de diepte van het ravijn), terwijl de beide ezels door de beek waadden. De jonge, los meelopende ezelin, liep heel eigenaardig rond de reizigers. Op afgesloten wegen, zoals tussen bergen, waar men geen verkeerde weg kon inslaan, kwam zij nu eens achter hen aangelopen en draafde dan weer ver vooruit. Waar de weg zich echter splitste, kwam zij telkens weer te voorschijn en sloeg de goede richting in; en als het nodig was te rusten, vatte zij post en stond stil, zoals hier bij de terebint. Ik weet momenteel niet of zij onder deze boom overnacht, of nog een andere herbergplaats bereikt hebben.

Deze terebint was een oeroude, heilige boom, die behoord had tot het woud Moreh bij Sikem.

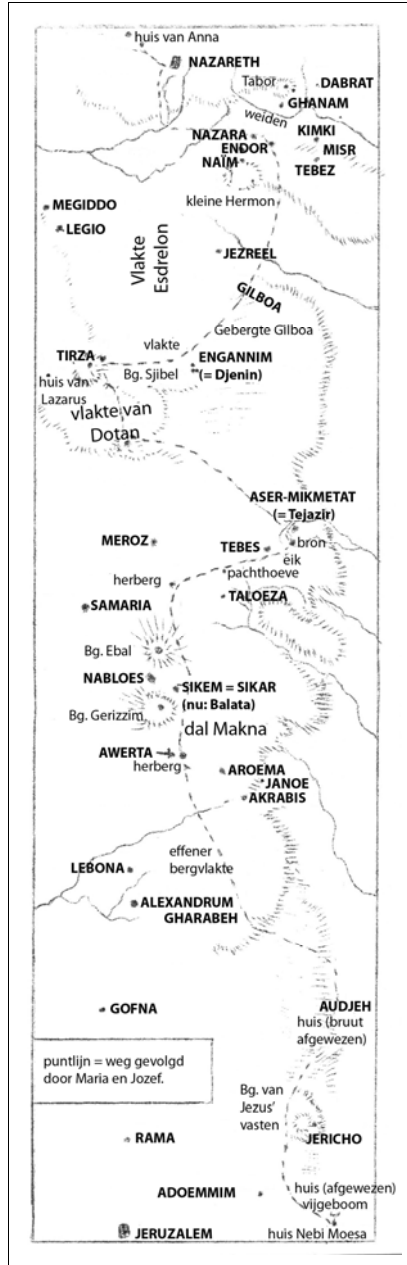
- Toen Abraham het land Kanaän was binnengetrokken, had hij hier een verschijning van de Heer, die hem en zijn nakomelingen dit land beloofde; hij richtte toen onder deze terpentijnboom een altaar op.
- Jakob, alvorens naar Betel te trekken om een offer aan God op te dragen, begrooft onder dezelfde boom alle vreemde afgodsbeelden van Laban, en ook afgodische sieraden, die zijn gezin van daar had meegebracht.
- Jozuë richtte onder de boom de Tabernakel op met de Verbondsark erin en liet op een algemene landdag het gehele volk dat er om verzameld was, de afgoden afzweren.
- Hier werd ook nog Abimelek, de zoon van Gideon, door de Sikemieten tot hun koning uitgeroepen.

(Voor al deze gebeurtenissen, zie: Gen. 12, 7; 35, 4-5. – Jos. 24, 22-24; – Deut. 11, 29-30; – Rech. 9, 6)²²⁶.

²²⁶ Waar nu Tejasir (= Aser-Mikmetat) ligt; vermeldt de zienster de eik of terebint van Moreh en vereenzelvt die met de eik ten oosten van Sikem. Zonder twijfel behoorde die eik tot het bos Moreh, dat ten oosten van Sikem en meer noordwaarts gelegen was tot Tejasir. Dit woud was een verlenging of deel van het woud Haret dat zich uitstrekte, volgens K., van Aroema, Akrabis en Janoen in het zuiden tot voorbij Salim (Taānat-Siloh) en nog verder in 't noorden en zich bij 't bos Moreh aansloot. Daar was veel bos.

Bij de aankomst van de Israëlieten na de Uittocht uit Egypte was geheel het stamgebied van Efraïm bebost (Jos. 15. 18).

Maar het is een vergissing van de zienster aan de eik bij Tejasir de gebeurtenissen te verbinden, die plaats gehad hebben bij en onder de eik bij Sikem.

Vrijdag 16 november. –

Heden zag ik de H. Familie, ongeveer 2 uren ten zuiden (zuidwesten) van de voormelde boom, een grote pachthoeve bereiken. De vrouw des huizes was afwezig en de man scheepte de H. Jozef af onder voorwendsel dat hij vandaag nog wel verder kon komen. Nadat zij hierop nog een eind verder getrokken waren, ontwaarden zij de ezelin die in een leegstaande herderschuur gelopen was en ook zij namen nu daar hun intrek in. Enige herders die deze plaats juist aan het ontruimen waren, bejegenden de reizigers zeer menslievend; zij gaven hun stro en kleine bundeltjes riet en rijshout om vuur te maken. Zij begaven zich bovendien naar het huis waar de man, in de afwezigheid van zijn vrouw, de H. Familie afgewezen had; zij vertelden aan de vrouw, die ondertussen thuis gekomen was, wat voor een liefderijk en godsdienstig man Jozef was, hoe wonderschoon, indrukwekkend en heilig zijn vrouw was en hierop maakte de boerin haar man er een verwijt van, dat hij zo'n brave mensen doorgezonden had. Ik zag ook dat de vrouw aanstonds tot het verblijf van Maria en Jozef naderde, doch verlegen was om binnen te treden en terugkeerde om wat voedsel voor hen te halen.

De plaats waar zij nu vertoefden, lag aan de noordkant van een berg, ongeveer tussen Tebes en Samaria. Bijna ten oosten (ten oostzuidoosten) van hier ligt aan gene zijde van de Jordaan Soekkot, en een weinig meer zuidelijk, eveneens aan de overzijde, is Ennon gelegen, doch aan deze zijde van de Jordaan ligt Salem (zie grote kaart). Tot Nazareth kan het van hier wel 12 uren zijn.

Een weinig later kwam die vrouw terug; zij was van 2 kinderen vergezeld en had voor de reizigers enige levensmiddelen mee; zij verontschuldigde zich ootmoedig en beleefd en was zichtbaar ontroerd. Nadat zij samen wat gegeten hadden en wat uitgerust waren, kwam ook de man. Hij vroeg Jozef om verontschuldiging voor zijn onbedachte afwijzing en toch raadde hij hem ook hier weer aan, nog een uur verder bergop te trekken; daar zou hij nog

vóór het begin van de sabbat een goede herberg bereiken en blijven kunnen gedurende de sabbat; zij volgden deze raad op en reisden verder.

Nadat zij nu nog ongeveer een uur ver bergop gegaan waren, bereikten zij die nogal aanzienlijke herberg; ze bestond uit verschillende gebouwen en was van lusthoven en bomen omgeven; er groeiden daar ook balsemstruiken aan latwerk, ofschoon men zich hier nog op de noordelijk helling van de berg bevond.

De H. Maagd was afgestegen; Jozef leidde de ezel en zij naderden het huis; de waard kwam juist buiten en Jozef vroeg hem om onderkomen. De huisheer verontschuldigde zich, omdat zijn huis vol gasten was. De vrouw kwam nu ook bijgetreden en toen nu de H. Maagd haar met de diepste ootmoedigheid en minzaamheid om herberging verzocht, voelde de waardin zich tot in het diepste van de ziel bewogen en ook de waard kon niet langer weerstaan. Hij ruimde hun onder een nabijgelegen afdak een geschikte plaats in en bracht hun lastdier op stal.

De ezelin was hier nergens te zien; zij liep in het omliggende landschap vrij rond, want, waar zij geen weg aan te wijzen had, was ze steeds afwezig.

Jozef bracht hier zijn sabbatlamp in gereedheid (zie fasc. 4, nr. 98, voetnoot 207). Hij deed er onder zijn gebed en vierde met de H. Maagd zeer stichtelijk en godvruchtig de sabbat. Zij gebruikten dan nog wat brood en legden zich vervolgens op opengespreide matten ter ruste (zie fasc. 3, nr. 72, voetnoot 165).

107.

Zaterdag, sabbat, 17 november. –

Heden zag ik de H. Familie de gehele dag hier verblijven; ik zag hen gezamenlijk bidden. Ik zag de vrouw van het huis met haar 3 kinderen bij de H. Maagd, en ook de vrouw van de vorige waard kwam met haar 2 kinderen Maria hier nog bezoeken; zij zaten zeer vertrouwelijk hij elkaar en waren diep getroffen door de

zedigheid en wijsheid van Maria. Met grote aandacht en ontroering luisterden zij toe, wanneer Maria zich keer op keer met de kinderen onderhield en ze onderrichtte. De kinderen hadden kleine perkamentrollen; daaruit liet Maria hen lezen en zij sprak met hen zo minzaam over het gelezene, dat de kinderen hun ogen van haar maar niet konden afwenden. Dit was lief en zoet om aan te zien, maar nog zoeter om te aanhoren.

In de namiddag zag ik de H. Jozef met zijn waard in de omgeving wandelen, de tuinen en velden bezichtigen en zich met elkaar godvruchtig onderhouden. Zulks zie ik alle vrome lieden in dat land op de sabbat steeds doen²²⁷. De H. Familie bleef ook de volgende nacht nog hier.

²²⁷ Over de respectievelijke rustdagen van Turken, Joden en christenen te Jeruzalem, zegt De Géramb:

- "De vrijdag is de rustdag van de Turken,

Zondag, 18 november. –

De goede lieden uit de herberg hebben voor de H. Maagd een buitengewone genegenheid opgevat en wegens haar toestand een teder medelijden met haar gekregen. Zij smeekten haar dan ook vriendelijk hier te blijven en hier haar bevalling af te wachten; zij wezen haar zelfs een gerieflijke kamer aan en zij wilden haar die afstaan. Ook verklaarde de vrouw zich bereid haar met liefde en van ganser harte de nodige zorg en verpleging te bewijzen.

De H. Maagd dankte haar, maar ving met de H. Jozef in alle vroegte de reis weer aan. Zij daalden nu de zuidoosthelling van het gebergte langs een bergdal af (*in einem Tale hinab*) en verwijderden zich nu meer van Samaria, waarop hun vorige weg zich te richten scheen. Onder het afdalen konden zij schoon de tempel op de Gerizzimberg zien; men ziet hem van op een grote afstand; er staan vele figuren van leeuwen en andere dierenbeelden op het dak, die in het zonnelicht helderwit schitteren.

Ik zag hen heden een weg van ongeveer 6 uren afleggen. Tegen de avond namen ze hun intrek in een aanzienlijk herdershuis in de vlakte, ongeveer een uur ten zuidoosten van Sikem, en hier werden zij gastvrij ontvangen. De huisheer was een opzichter over boomgaarden en velden die tot een naburige stad behoorden. Het huis lag nog niet geheel in de vlakte, maar

-
- de zaterdag of sabbat van de Joden en
 - de zondag van de christenen.

Op die dagen ziet men de Turken, Joden en christenen uit Jeruzalem een wandeling doen buiten de muren, mannen en vrouwen afzonderlijk" (I, 301).

Zo zien wij Jozef hier afzonderlijk wandelen met de waard.

Ook werd op die dag onder de wandeling of in een bijeenkomst een godvruchtig gesprek gehouden, zoals ook hier onze twee mannen doen (cfr. D.B. Sabbat, k. 1294; II Kon. 4, 23; Beaufays, De Godmens 29; In de voetstappen van Paulus, blz. 92, enz.).

op de eerste helling. Hier was alles in een betere toestand en het geweest vruchtbaarder dan de te voren doorreisde streek; hier immers was het de zonnkant, en in dit jaargetijde maakt dit in het Beloofde Land een opvallend verschil uit²²⁸. Er lagen van hier tot Bethlehem in de kronkelende, door elkaar slingerende dalen vele dergelijke herderswoningen verspreid²²⁹.

De bewoners van dit huis hier behoorden tot die herders, met wier dochters meerdere uit de stoet van de H. Driekoningen achtergebleven knechten in het huwelijk zouden treden.

Uit zulk een huwelijk werd de jongen geboren, die onze Heer in zijn tweede predikjaar op 31 juli of 1 Ab, na zijn onderhoud met de Samaritaanse vrouw, hier in dit zelfde huis, op de voorspraak van de H. Maagd genezen heeft. Jezus nam hem, met nog twee andere jongelingen, als medereizigers mee, toen Hij, na de opwekking van Lazarus, een tocht naar Arabië ondernam²³⁰.

²²⁸ Aan de noordkant van Sikem (thans Balata) loopt een vermaarde en zeer vruchtbare vallei van bij Nabloes naar het oosten. Ze heeft een verlenging naar het zuiden langs de oostkant van de Gerizzimberg tot voorbij Awerta, waar wij die herberg moeten lokaliseren.

Katarina roemt de vruchtbaarheid van dit district en van deze vallei. Beide valleien zijn inderdaad zeer vruchtbaar en ruimschoots van water voorzien. Alle soorten van groenten en fruitbomen groeien er weelderig. Benevens tuinen en bomen vol vruchten ziet men ook in het open veld groepen olijfbomen die de valleien toeien met een kleed van bestendig groen.

Ook Flavius Josephus roemt de vruchtbaarheid van Samaria, waar de valleien grotendeels met bomen beplant zijn. De kuddeteelt wordt er bevorderd door het gras dat er eveneens overvloedig is.

²²⁹ Judea integendeel is een onvruchtbaar herdersland. De bergen en heuvelen zijn er naakt en zonder groen. Alleen bij enige dorpen staan enige olijf- en vijgenbomen. Enige valleien zijn vruchtbaar en daar vindt men, zelfs in de zomer nog wat schraal en mager gras voor de kudden. Vandaar deze woorden van de zienster, dat meer naar het zuiden herderswoningen in de valleien verspreid liggen.

²³⁰ Er wordt gezegd dat Jezus na de opwekking van Lazarus, een tocht ondernam naar Arabië, waarop Hij vergezeld was van drie jongelingen van 16 tot 18 jaar.

Deze zoon werd later een leerling van Jezus. Jezus is hier herhaaldelijk teruggekeerd en heeft er ook gepredikt.

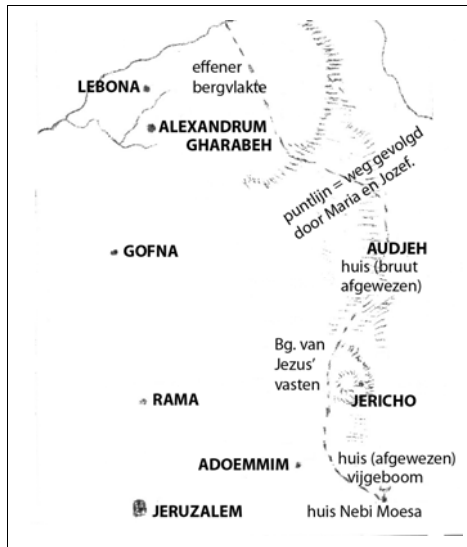
Er waren ook kinderen in deze herderswoning. Alvorens te vertrekken heeft Jozef hun zijn zegen gegeven.

Reis naar Bethlehem (vervolg).

109.

Maandag, 19 november. –

De wegen waarop ik hen vandaag zag reizen, waren meer effen.
(Ze reizen over een ruime bergvlakte, zie kaartschets).

In fasc. 27, nr. 1508 vertelt K. over hen enige bijzonderheden en bij die passus zullen wij later een noodzakelijke opmerking plaatsen.

- De jongste van de drie was 16 jaar en heette Eremenzear (later ook Hermes genaamd);
- de oudste heette Eliud (naderhand gedoopt onder de naam Siricius);
- de middelste in leeftijd heette Sela of Silas.

De H. Maagd gaat van tijd tot tijd een weinig te voet. Dikwijls rusten zij wat op geschikte plaatsen en gebruiken dan wat spijs; zij hebben kleine broodjes bij zich en in kleine kruikjes een verkoelende drank; hij is tevens versterkend. Deze kruikjes zijn zeer sierlijk, hebben twee oortjes en glanzen bruin gelijk brons. De drank is balsem, waarvan zij een weinig in hun drinkwater mengen (zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126). Soms plukken zij ook bessen en vruchten, die hier en daar op zonnige plaatsen nog aan de bomen en struiken hangen.

Het zadel van Maria op de ezel, heeft rechts en links een trede of voetplank, waarop de voeten over elkaar gekruist rusten, zodat ze niet los neerhangen, gelijk men hier te lande bij ons op een paard zit. De rijbeweging of ritme is hoogst regelmatig en rustig, de houding en gang volkomen eerbaar. Zij zit afwisselend ter rechter- en ter linkerzijde van het lastdier.

Het eerste wat Jozef op elke standplaats of in ieder huis waar zij hun intrek nemen, doet, is voor de H. Maagd een gemakkelijke zit- en rustplaats te bereiden²³¹. Hij wast zich dikwijls de voeten en ook Maria wast zich die herhaaldelijk (wat in de zomer nodig is wegens het vele stof, in de winter wegens de slijkerigheid van de wegen). Ook anders wassen zij zich niet te weinig.

Het was reeds donker, toen zij aan een afzonderlijk gelegen huis aankwamen. Jozef klopte aan en verzocht om een onderkomen voor de nacht. De man van dit huis wilde hun niet opendoen, en toen Jozef hem wees op de toestand van Maria, die niet verder

²³¹ Het eerste wat Jozef telkens doet Wij zullen voortdurend getuige zijn van Jozefs bezorgdheid voor Maria. Wat hij in zijn leven voor Jezus en Maria deed, is een van de redenen van onze godsvrucht tot die grote heilige.

“Van het ogenblik af dat de engel Jozef van mijn toestand op de hoogte gebracht had”, zei Maria tot de H. Brigitta, “behandelde hij mij als zijn vorstin en was buitengewoon gedienschtig en bezorgd; hij diende mij zo eerbiedig dat nooit een lichtzinnig, ongeduldig, nors of toornig woord uit zijn mond kwam.”

(Overigens zijn goedheid, zachtheid, dienstvaardigheid, bijzondere karaktertrekken van de H. Jozef.) (cfr. Openb. VI, 59).

meer kon, daaraan toevoegend dat hij geen kosteloos nachtverblijf verlangde, gaf die hardvochtige man misnoegd ten antwoord dat zijn huis geen herberg was; hij wilde dan ook met rust gelaten worden; het kloppen moest ophouden en de kloppende moest zijn gang gaan. De onverbiddelijke man opende niet eens en riep deze liefdeloze woorden verstaanbaar door de gesloten deur.

Zo trokken Maria en Jozef nu nog een eind verder en namen hun intrek in een schuur, waarbij zij de ezelin vonden stilstaan. Jozef ontstak licht en maakte voor de H. Maagd een legerstede gereed, waarbij hij geholpen werd door haar. Hij bracht er ook de ezel binnen, die er stro en voeder vond. Zij baden hierop, gebruikten dan een kleine collatie en sliepen enige uren.

De afstand tussen dit en hun vorig verblijf in de herberg kan ongeveer 6 uren gaans bedragen. Zij zijn nu reeds wel 26 uren van Nazareth verwijderd, maar nog 10 uren van Jeruzalem af; zij hebben tot nog toe geen grote, openbare wegen gevolgd, maar wel hebben zij meerdere handelswegen gekruist, die van de Jordaan naar Samaria leiden en op de heerwegen uitkomen, die Syrië met Egypte verbinden. De zijwegen die zij volgden waren eng, en vooral in het gebergte niet zelden zo smal, dat reeds een mens geoefend moest zijn om zonder struikelen daarop vooruit te komen. De ezels echter zijn in hoge mate zeker van hun stap en gaan erop vooruit met vaste tred²³². Deze schuur hier lag op effen grond.

²³² Het huis dat zij hier bereiken, is te lokaliseren vooraan in de Jordaanvallei. Zij zijn van de middelste bergvlakte afgedaald langs smalle, steile paden en diepe ravijnen die het kenmerk zijn van die hellingen.

In fasc. 18, nr. 786 spreekt Katarina van de smalle paden, die van de hoogvlakte langs de berghelling over Akrabis naar de Jordaanvallei afdalen: "De weg van Akrabis naar Jericho is zeer eng en rotsachtig; beladen lastdieren kunnen er moeilijk door." Dit is nochtans een veel gebruikte weg, zodat het voor de hand ligt dat de paden elders nog moeilijker zijn.

Zo lezen wij bij Delancker: "Wij bestijgen weer onze rijdieren en volgen een halsbrekend pad, waar geen twee mensen naast mekaar kunnen gaan. Links is een rotswand en rechts een afgrond van 50 m diep; een misstap van

Dinsdag, 20 november. –

Zij verlieten nog vóór het dagaanbreken de schuur waarin zij overnacht hadden. De weg begon weer een weinig te klimmen. Ik geloof dat zij aan de weg kwamen, die van Gabara naar Jeruzalem leidt en hier liep de grens tussen Samaria en Judea; zij werden bij een ander huis nogmaals onbeleefd weggezonden²³³.

het beest kan ons beide in die afgrond storten. Nochtans moet men zich niet al te veel zorgen maken, want die beesten kennen hun taak.”

Inderdaad, zo zegt K., “de ezels gaan er op vooruit met vaste tred.” Hoeveel reizigers hebben er hun verwondering niet over uitgesproken.

“Dit dier”, zo leest men in Dictionnaire de la Bible (D.B.), “is als gemaakt voor bergstreken; het is groter dan onze ezels. Zijn hoeven zijn lang, hebben scherpe randen en zijn van onderen in het midden uitgediept.

Dit geeft vastheid aan zijn stap, zowel in het klimmen als in het dalen, daar waar de vlakke hoef van het paard gevaar loopt uit te glijden.

Op matige stap kan de Palestijnse ezel een dag marcheren zonder uit te rusten en flink doorstappende legt hij 10 km per uur af.” (D.B. Âne).

“Dit redeloos dier bestudeert doeltreffender zijn weg en doorziet als het ware klaarder de gevaren dan de mens. Met overleg verzet het in de gevaarlijke passen poot na poot.” (De Gryse).

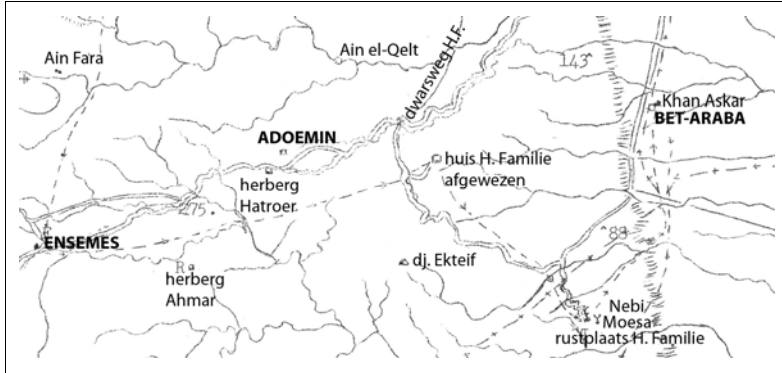
“Langs de rand van de steilste bergkloof draagt hij de reiziger veilig naar zijn doel, terwijl hij bovendien zonder te duizelen hier en daar aan de rand een distel plukt en smakelijk opknabbelt.” (‘t H. Land, april, 1953-1954). “

Ik heb in de Sinai kleine ezels, beladen met twee zware waterzakken, met de grootste soepelheid de moeilijkste paden zien afleggen.” (De Géramb, III, 168).

“Op zulke paden”, zegt hier K. “gaan de ezels, ook die dus van Sint Jozef, met vaste tred vooruit.” Uit deze trek, zoals uit duizend andere, besluiten wij dat K. spreekt als ooggetuige; wat zij vertelt, heeft zij gezien en gehoord.

²³³ Jozef en Maria verlaten de schuur bij Audjeh, waar zij overnacht hebben; zij gaan even zuidwestwaarts en bestijgen spoedig langs valleien weer het gebergte, want de schuur was gelegen op effen grond, aan de voet van het gebergte, aan de rand van de Jordaanvallei.

Ten westen van de bergtop van Jezus' vasten en bekoring doorkruisen zij de bergwoestijn en bereiken spoedig de klimweg van Jericho, die vanuit deze stad steil naar Jeruzalem opklimt. In plaats van Jericho noemt K. Gabara, want de resten van dit stadje, die de oude naam, thans Djaber, bewaard hebben, liggen 4 km ten W. van Jericho. K. bedoelt dus geenszins het

Gekomen enige uren ten noordoosten van Betanië, voelde Maria een grote behoefte aan enige verkwikking en wat rust. Jozef week nu wel een half uur van de weg af naar de plaats, waar hij een vijgenboom wist staan, die hij op een vroegere reis vol vruchten had zien hangen. Onder de boom waren in het ronde banken opgeslagen. Doch toen zij bij de boom gekomen waren, vonden zij er, tot hun grote teleurstelling, geen vruchten op.

Gabara in Galilea, waarvan zij in fasc. 2, nr. 49 en op veel andere plaatsen zal spreken.

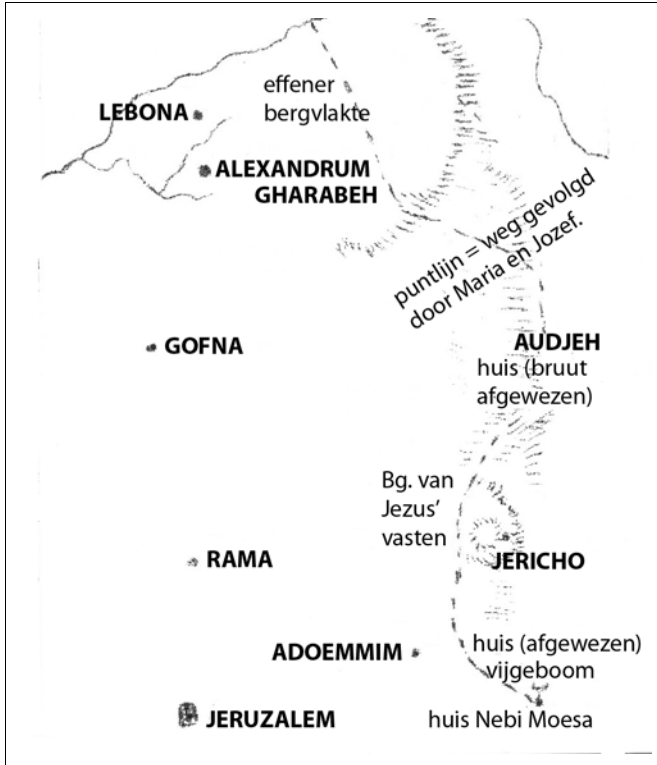
Een groot deel van deze weg en van de ravijn el-Qelt, waarlangs hij loopt, vormde de grens tussen de stammen Juda en Benjamin en ook een tijdlang de grens tussen Samaria en Judea, doch de laatste grens was niet bestendig; naar gelang de oorlogskansen het meebrachten, werd ze verplaatst. Sedert de Makkabeeën een groot deel van Samaria heroverd hadden, liep ze meer noordelijk, o.m. over Akrabis.

Jericho, Betel en Bethoron met omgevingen behoorden weer tot Judea.

Na deze uitlating over de grens vermeldt K. weer, doch vluchtig en onopvallend een afwijzing, maar ze schijnt zeer brutaal geweest te zijn, aangezien Jezus in zijn openbaar leven het huis zal bezoeken en de bewoners streng en treffend, gelijk Hij dat kan, zal bestraffen (fasc. 11, nr. 299). Dit huis is te lokaliseren zowat een klein half uur ten oosten van Adoemmim. Op dit punt kruist inderdaad een uit het noorden komende dwarsweg die Jozef en Maria gevolgd zullen zijn, de klimweg van Jericho.

De vijgenboom zonder vruchten moeten wij op enige afstand van daar veronderstellen (zie kaart hierna).

Tegen deze boom heeft, gelijk ik me vaag herinner, Jezus later iets gedaan; hij bracht geen vruchten meer voort, hoewel hij nog groen en levenskrachtig was; ik meen dat de Heer hem eens vervloekte op een reis, toen Hij, van Jeruzalem uit, de wijk nam over de Jordaan, waarna de boom verdorde²³⁴.

²³⁴ Dat Christus deze vijgeboom later vervloekt heeft, zal een vergissing zijn. Hier spreekt K., in een uiterst ziekelijke toestand en uit vage herinnering, zoals zichzelf en Brentano verzekeren.

Uit de nrs. 1487-1488 (fasc. 27) blijkt dat Jezus op zijn vluchtreis uit Jeruzalem die vijgeboom vervloekte over de Jordaan, wat nochtans niet uitsluit dat Hij dit ook hier in 't voorbijgaan gedaan kan hebben, maar in die passage heeft de zienster dit geenszins vermeld.

Hierop naderden zij tot een huis, waarvan de man aanvankelijk zeer ruw tegen Jozef optrad, toen deze hem nederig om herberging verzocht. Hij lichtte met zijn lantaarn de H. Maagd in het aangezicht en spotte met Jozef, omdat hij zulk een jonge vrouw op reis met zich meenam; dit geschiedde wel uit naijver (= wedijver, afgunst, jaloezie) en minnejaloezie, zo gaf hij te verstaan, maar de vrouw kwam bij en deze had medelijden met de H. Maagd; zij wees hierop het echtpaar met grote vriendelijkheid een plaats aan in een zijvleugel van het huis en bracht ook kleine broden ter verkwikking. Ook de man voelde weldra spijt over zijn onbeschoftheid en was voortaan zeer voorkomend jegens de heilige reizigers²³⁵.

Hierna trokken zij verder en kwamen in een derde huis, dat door jonggetrouwen bewoond was en waarin ik een oudje op een stok zag hinken. Hier werden zij slechts met koele beleefdheid en niet bijzonder vriendschappelijk opgenomen; men trok zich de reizigers niet erg veel aan; de bewoners waren niet van die

²³⁵ Na de vijgenboom in een huis eerst bespot, daarna goed onthaald. –

Aan het einde van dit nr. zegt de zienster: “Zij waren meer de Jordaan genaderd.” Dit past vooral op dit huis dat wij, niet geheel zonder reden veronderstellen te Nebi Moesa. Deze naam betekent: ‘de profeet Mozes’.

Hier lokaliseren de Mohammedanen op een onbegrijpelijk domme wijze het graf van Mozes. Tot vóór de laatste joodse oorlog, misschien zelfs nu nog, trokken zij er jaarlijks uit Jeruzalem met groot brio (= levendigheid, vurigheid) en lawaai in bedevaart naar toe.

Volgens de Palestinoloog V. Guérin heeft die moskee een christelijke kerk opgevolgd. De Moslims hadden overigens de gewoonte ingepalmde christelijke kerken in moskee te veranderen en er kritiekloos en uiterst bijgelovig eigen herinneringen aan vast te knopen.

Als wij dit gegeven verbinden met de mededelingen van de zienster “dat de rustplaats der H. Familie reeds kort na Jezus’ geboorte in bidplaats veranderd werd.” (en later zonder twijfel een kerk geworden is), “dat het huis op een heuvel met wijds vergezicht gelegen was.” (wat door Guérin bevestigd wordt) hebben wij wel enige reden om dat huis hier te veronderstellen (cfr. V. Guérin, Samarie I, blz. 21 tot 28).

oprecht eenvoudige herders, maar geleken eerder op rijke boeren hier bij ons, die geheel opgaan in hun bedrijf en wereldse zaken.

Één van deze huizen heeft Jezus later bezocht, nl. op 20 oktober of 1 Tisri, na zijn doop; Hij vond er de kamer van het verblijf zijner ouders veranderd in een versierde bidplaats; ik weet nu niet heel zeker of het niet dát huis was, waar de man aanvankelijk Jozef bespote (het was inderdaad dát huis).

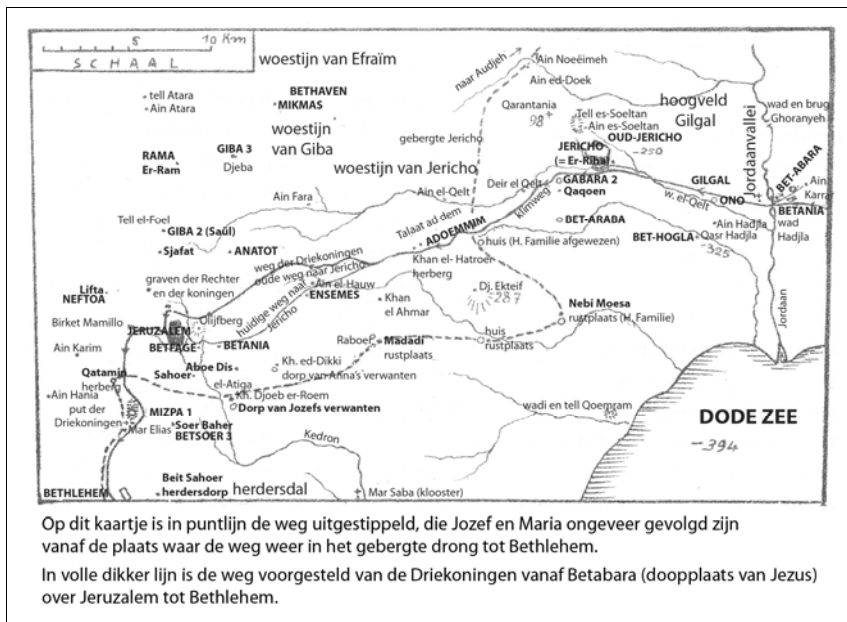
Ik herinner me vaag dat de bewoners de rustplaats van de H. Familie tot bidplaats hebben ingericht dadelijk na de wonderen die plaats grepen naar aanleiding van Jezus' geboorte (zie verder fasc. 11, nr. 300).

Tegen het einde van de reis hield Jozef nu vele halten, want de tocht werd voor de H. Maagd hoe langer hoe bezwaarlijker; zij volgden nog steeds de weg die de ezelin insloeg en maakten een omweg van wel 1,5 dag aan de oostkant van Jeruzalem. Jozefs vader had in deze omstreken weiden gehad en hierdoor was Jozef goed met de streek bekend²³⁶. Waren zij dwars door de woestijn achter Betanië recht naar het zuiden gereisd, dan hadden zij Bethlehem wel in 6 uren kunnen bereiken, doch deze weg was bergachtig en in dit jaargetijde zeer hinderlijk. Zo waren zij nu, de ezelin door de dalen volgend, meer naar de Jordaan genaderd.

²³⁶ Jozefs vader had hier weiden gehad. – Waarschijnlijk in de buurt van de weiden die Joakim bezat in de omstreken van het Essenerklooster 8 km ten westen van Jericho (zie fasc. 1, nr. 18, voetnoot 41), zoals zij ook aangrenzende of naburige weiden hadden bij Jazer over de Jordaan aan de voet van een hooggebergte.

Joakims en Jozefs vader waren halve broers (zie fasc. 1, nr. 11, voetnoot 26).

Voor het vervolg van de reis verwijzen wij naar volgend kaartje.

110.

Woensdag, 21 november. –

Heden zag ik de heilige reizigers midden op de dag hun intrek nemen in een groot herdershuis, dat ongeveer 7 uren van de doopplaats van Joannes bij de Jordaan en ongeveer 3 uren van Bethlehem verwijderd kon zijn.

Dit is hetzelfde huis, waarin Jezus 30 jaren later op 11 oktober overnacht heeft. Dit huis bezocht Hij toen, daags voordat Hij, voor de eerste maal na zijn doop in de morgen op enige afstand voorbij Joannes de Doper ging (fasc. 11, nr. 313).

Naast het woonhuis bevond zich een afzonderlijke schuur, waarin de landbouw- en herdersgereedschappen bewaard werden. Het voorhof had een bron met baden er omheen, die door middel van buizen hun water eruit ontvingen. De huisheer scheen een groot

landbezitter te zijn; het was hier een bedrijvige boerderij; vele knechten die hier op de kost werkten, zag ik komen en gaan.

De huisheer ontving de reizigers zeer vriendelijk en toonde zich zeer gedienschtig; zij werden naar een gerieflijke kamer gebracht en ook voor de ezel werd goed gezorgd. Een dienstknecht moest aan de bron (of vijver) Jozef de voeten wassen en zijn klederen afstoffen en effen strijken; ondertussen werden aan Jozef andere klederen verschaft; een meid bewees dezelfde diensten aan de H. Maagd; hier aten en sliepen zij.

De huisvrouw was nogal wonderlijk: eigenzinnig van karakter; zij woonde op haar eigen en hield zich verborgen; zij had de reizigers uit haar afgezonderd verblijf bij hun aankomst heimelijk bekeken en daar zijzelf nog jong en bovendien ijdel was, had de schoonheid der H. Maagd haar afgunstig en wrevelig gestemd; hierbij kwam nog dat zij vreesde dat Maria zou vragen om hier haar uur af te mogen wachten. En zo hield zij zich liefdeloos teruggetrokken en bedacht middelen om te bekomen dat zij de volgende dag niet zouden blijven.

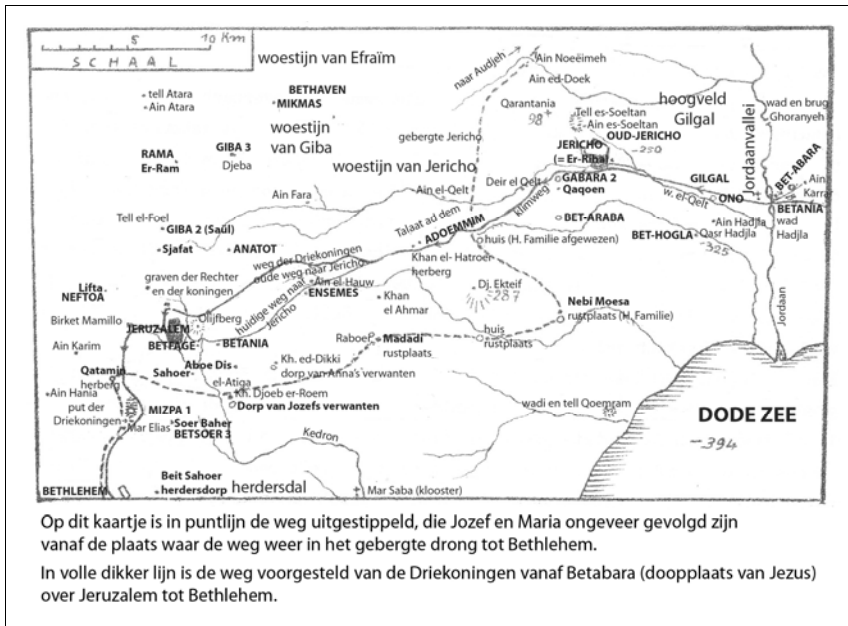
Dit is dezelfde vrouw welke Jezus 30 jaar later op 11 oktober, als hij hier na zijn doop passeerde en dit huis bezocht, blind en ineengekromd aantrof. Ook genas Hij haar, na ze evenwel eerst over haar ongastvrijheid, afgunst en ijdelheid berispt te hebben (fasc. 11, nr. 313).

Er waren ook kinderen in het huis; de vrouw kon nochtans niet verhinderen dat de H. Familie hier overnachtte.

Donderdag, 22 november. –

Heden, tegen de middag, zag ik de H. Familie de woning van gisteren verlaten. Enige bewoners vergezelden haar nog een eindweegs; zij kwamen nu, na een korte reis van ongeveer 2 uren in westelijke richting, in een dorp van twee lange rijen huizen, die tuinen en voorhoven hadden en niet al te dicht aan weerszijden

van een grote verkeersweg lagen (verondersteld te Djoeb er-Roem, waar een aanzienlijke weg doorloopt).

In dit dorp woonden verwanten van Jozef: hun verwantschap was als die van zonen uit het tweede huwelijk van een stiefvader of stiefmoeder²³⁷. Ik heb het huis goed herkend; het was een zeer voornaam huis; zij doorkruisten het dorp van het een tot het ander

²³⁷ De hier vermelde verwantschap schijnt geweest te zijn als volgt:

Een vrouw, reeds tweemaal weduwe, gaat een derde huwelijk aan met Jakob, die reeds vader was van Jozef.

Deze nieuwe moeder of stiefmoeder van Jozef had een zoon uit een tweede huwelijk.

Deze was het die NU in dit dorp woonde, dus een stiefbroer van Jozef, maar in Jezus' openbaar leven waren het nakomelingen van die stiefbroer die in dit dorp woonden.

einde en sloegen daarna wel een half uur ver rechts af in de richting van Jeruzalem en kwamen aan een grote herberg²³⁸.

Op haar voor- of binnenplein lag een grote springbron met vele buizen; er waren hier vele mensen verzameld, er was een lijkplechtigheid aan de gang.

Het inwendige van het hoofdgebouw, in welks midden zich de haardmuur met een schoorsteen bevond, was door het wegnemen van verplaatsbare, lage houten schotten, die anders de ruimte in meerdere afzonderlijke kamertjes verdeelden, tot een grote zaal omgeschapen (een indeling dus zoals in het huis van moeder Anna; fasc. 1, nr. 15; zie ook hierna).

Achter de haard hingen zwarte doeken omneer, en vóór de haard stond een zeker stel met een zwart kleed bedekt; het maakte de indruk van een doods-kist. Vele mannen waren er biddend omheen geschaard; zij droegen lange, zwarte klederen, en daarboven witte, die korter waren; sommigen droegen aan een arm een soort manipel met franjes.

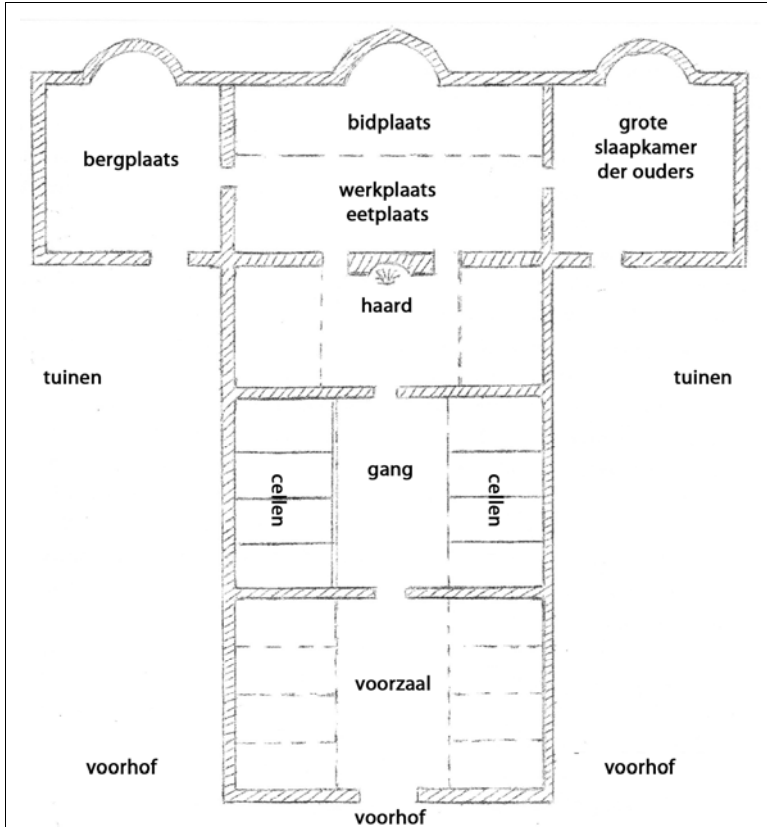
In een andere zaal zaten de vrouwen, geheel in rouwmantels gehuld, in lage bakken op de grond en pleegden rouw. Ook de herbergbewoners waren in de rouwplechtigheid betrokken en verwelkomden de reizigers slechts met een teken van op hun plaats; de huisknechten echter ontvingen hen zeer vriendelijk en bewezen hun alle diensten. Ook brachten zij voor hun nachtverblijf een afzonderlijk vertrek in gereedheid; dit geschiedde door het neerlaten van matten, die tegen de muur in de

²³⁸ In fasc. 4, nr. 103 heeft K. die herberg 'klein' genoemd, want ze bedoelt dezelfde herberg.

De begrippen 'klein' en 'groot' zijn evenwel betrekkelijk en rek- of krimpbaar. In nr. 103 heeft K. wellicht meer aandacht besteed aan een onderdeel ervan of aan het 'kleine' huis van de opzichter, dat ertoe behoort en er dichtbij gelegen is, zoniet er tegen aangebouwd.

In fasc. 6, nr. 163 legt zij dit huis dicht bij de herberg. Deze ligt te Qatamin.

hoogte opgerold waren, zodat zij zich nu als in een tent bevonden. In dit huis waren tegen de wanden vele bedden opgerold en door het neerlaten van zulke matten konden vele afzonderlijke cellen gevormd worden.

**HUIS van de heilige ANNA, volgens de beschrijving van K. Emmerick.
Ook Maria's huis te Efeze was naar een gelijk plan gebouwd.**

Zoals naar gewoonte ligt voor het eigenlijke woonhuis of het hoofdgebouw een voorhof. Dit was vaak aan weerskanten geflankeerd door bijgebouwen: kleine woonhuizen, stallen, bergplaatsen, waarvoor soms nog een gang of gaanderij liep.

Het gebeurde dat achter het woonhuis een tweede woning lag en tussen beide een tweede voorhof of binnenhof. Ook kwam het voor dat de omheiningmuur het hoofdgebouw omringde, zodat het voorhof langs dat gebouw naar achteren doorliep.

Dit geval deed zich voor met het Cenakel te Jeruzalem, waarin Jezus vóór zijn dood het laatste avondmaal hield.

Naderhand zag ik de herbergbewoners de H. Familie in hun kamertje bezoeken en zich vriendschappelijk met haar onderhouden. Boven hun zwart rouwgewaad hadden zij hun wit bovenkleed niet meer aan. Nadat Jozef en Maria wat voedsel gebruikt hadden en opgefrist waren, baden zij tezamen en begaven zich ter ruste.

Vrijdag, 23 november. –

Jozef en Maria begaven zich heden om het middaguur uit deze herberg op weg naar Bethlehem, dat misschien nog een paar uren van hier verwijderd lag. De huisvrouw verzocht hen eerst nog dringend om toch te blijven, daar het Maria aan te zien was, dat haar bevalling elk ogenblik plaats kon grijpen. Doch met neergeslagen sluiert antwoordde Maria dat zij nog 36 uren tijd had; misschien ook zei zij 38 uren, doch dit weet ik niet meer zo zeker. De waardin wilde haar daar wel gaarne houden, doch in een ander gebouw, niet in het eigenlijke huis²³⁹.

Bij hun vertrek zag ik Jozef nog met de waard over zijn ezels spreken; hij prees de dieren en zei dat hij ook de ezelin meegebracht had om ze in geval van nood te verpanden²⁴⁰.

Toen de waard en de waardin nog van de moeilijkheid spraken om in Bethlehem herberging te vinden, zei Jozef dat hij daar vrienden wonen had, die hem heel zeker gastvrij zouden ontvangen.

²³⁹ Nog 36 of 38 uren. – 's Middags vertrekken zij. Christus zal te middernacht of onmiddellijk daarna geboren worden. Dus nog 36-38 uren.

"Weet", zei Maria tot de H. Brigitta, "dat ik het uur van Jezus' geboorte vooraf nauwkeurig kende." (Openb. VII, 25).

²⁴⁰ Jozef prees de dieren. – Toch verzwijgt hij uit ootmoedigheid dat de ezelin hun de weg getoond heeft. Ook hecht hij zo weinig aan dat buitengewone, dat hij ze later te pand geeft en tenslotte ze zal verkopen.

Het doet mij telkens pijn, als ik Jozef met zoveel zekerheid van een goede ontvangst in Bethlehem hoor spreken. Ook tegen Maria hoorde ik hem onderweg daar nog op terugkomen. Men ziet wel dat ook zeer heilige mensen zich kunnen vergissen.

Aankomst te Bethlehem.

III.

Zij trokken om de noordkant van Bethlehem en naderden tot de stad aan haar westkant; zij hielden een halte terzijde van de weg onder een boom. Maria steeg van de ezel en schikte haar kleding. Hierop begaf Jozef zich met haar naar een groot gebouw dat door andere kleine gebouwtjes (zijgebouwen of vleugels) en door pleinen omgeven was en een paar minuten buiten Bethlehem lag. Er stonden ook bomen vóór, en overal rond was allerlei volk onder tenten gelegerd. Dit was het oude familiehuis van David en het gewezen ouderlijk huis van Jozef. Ook woonden er nog verwanten of bekenden van Jozef in, doch zij gedroegen zich jegens hem als onbekenden. Dit huis diende nu tot kantoor voor de Romeinse belastingsdienst (voor de ligging, zie fasc. 3, nr. 74, voetnoot 166).

Jozef ging aanstonds met de H. Maagd, terwijl hij de ezel bij de teugel leidde, naar het huis, want ieder aankomende moest zich hier aanmelden. Daar ontving hij dan papieren of een soort visum, waarzonder niemand in Bethlehem toegang verkreeg.

Na een korte onderbreking, doch nu in ziende toestand, vertelde K. verder:

De jonge, loslopende ezelin is hier niet bij hen; zij loopt rond de zuidkant van de stad; de weg loopt daar meer effen door een dal. Jozef is in het huis gegaan. Maria bevindt zich in één van de kleine huizen of gebouwtjes rondom het voorhof bij andere vrouwen; zij bejegenen haar zeer voorkomend en bieden haar iets te eten aan... het zijn vrouwen die koken voor de soldaten, die een

gordel van afhanginge riemen om de lendenen dragen. (*Sie haben solche Riemen um die Lenden hängen*). Hier is het nu waarlijk aangenaam weer en volstrekt niet koud. De zon schijnt op de berg tussen Jeruzalem en Betanië. Van hier ziet men het zo klaar²⁴¹.

Jozef bevindt zich in een grote kamer op de verdieping; zij vragen naar zijn naam en zoeken deze dan op in lange rollen, die in grote menigte aan de muren hangen; zij rollen ze open en lezen hem dan zijn geslachtslijst voor, en ook die van Maria. Hij scheen niet te weten dat ook zij door Joakim in even rechte lijn van David afstamt, want hijzelf stamt van een vroegere spruit van David af. De bediende vroeg hem: “Waar heb je je vrouw gelaten?” (Voor geslachtslijsten en hun afstamming, zie fasc. 3, nr. 79, voetnoot 181 en fasc. 1, nr. 11, voetnoot 26).

Het was nu reeds 7 jaar geleden dat de bewoners in dit land door allerlei wanordelijkheden niet meer regelmatig op schatting waren gesteld. Deze belasting wordt reeds een paar maanden geïnd. Wel heeft men in de laatste 7 jaren nu en dan iets betaald, doch niet ordelijk of systematisch; de mensen moeten nog tweemaal betalen; daarom blijven velen van hen hier 3 maanden legeren.

Jozef kwam te laat met zijn betaling, maar werd nochtans vriendelijk behandeld. Hij heeft vandaag nog niet betaald, maar

²⁴¹ Aanstonds denken wij hier aan de Olijfberg, maar bedoeld zal zijn

- de Nebi Samwil, de hoogste bergtop in de omstreken van Jeruzalem (895 m), 8 km ten noordwesten van Jeruzalem, en
- Beitanan, 12 km ten noordwesten der heilige stad.
- Men kan ook denken aan Beitoeniya, 17 km ten noordnoordwesten.

‘Schijnt op de berg’ betekent nog niet: ‘gaat onder achter de berg’, doch indien men het zo verstond, zou het nog juist zijn, zoals het blijkt uit Recht. 19, 14 en uit een passage bij Mislin (III, 124). Deze zag van op een plaats in de Libanon, 30 km ten noordoosten van Beyrout, de zon ondergaan achter het eiland Cyprus.

Uit K.’s gegeven blijkt dat Jozefs huis op een hoog punt stond. Ook ziet men de Nebi Samwil uit alle richtingen van ver.

men heeft hem ondervraagd naar zijn vermogen en bestaansmiddelen; hij heeft verklaard dat hij geen vaste goederen noch grondbezittingen had en moest leven van zijn handwerk en de steun van zijn schoonmoeder.

De verschillende zalen van het huis zijn ingenomen door tal van schrijvers en voorname beambten. Boven zijn Romeinen en ook vele soldaten ingekwartierd. In dit huis zijn ook Farizeeën en Sadduceeën, priesters en oudsten, schrijvers en ontvangers van allerlei belastingen. Zowel de Joden als de Romeinen zijn er vertegenwoordigd.

Zulk een commissie zetelt er niet te Jeruzalem, doch wel op meer andere plaatsen in het land, b.v. te Magdalum bij het Meer van Galilea, waar de bewoners van Galilea hun belastingen moeten komen betalen. Naar Magdalum komen zelfs de burgers van Sidon, gedeeltelijk, meen ik, voor handelszaken. Slechts de burgers die niet gehuisvest zijn (die niet in een eigen huis of op eigen grond wonen, *nicht ansässig sind*) en dus niet naar eigen grondbezittingen geschat kunnen worden, moeten zich naar hun geboorteplaats begeven.

Voortaan wordt de belasting in 3 termijnen betaald en telkens om de maand. Elk van deze betalingen is voor een bepaald doel bestemd.

- De eerste belasting wordt verdeeld tussen keizer Augustus, Herodes en nog een koning, die in de nabijheid van Egypte woont. Deze heeft in een oorlog hulp verleend en heeft erdoor recht verkregen op een stuk grond in het noorden van het land (*oben im Land*); derhalve moeten zij hem een deel van de belasting afstaan.
- De tweede belasting komt de heropbouw van de tempel ten goede; het komt me voor dat een geleende som geld daarmee afgelost zal worden.
- De derde is bestemd voor weduwen en steuntrekkers, die reeds sedert lang geen onderstand meer ontvingen, maar, zoals het

heden ten dage nog gaat, van dat alles komt er weinig terecht bij degenen die er recht op hebben. De voorwendsels tot de belasting zijn gegrond en goed, maar het geld blijft hangen in de handen van de groten; het is een geschrijf en gewrijf, een bureaucratie en drukdoenerij van de andere wereld²⁴².

Boven liet men Jozef vertrekken en toen hij beneden kwam, werd ook de H. Maagd in een gang vóór de schrijvers geroepen, maar zij lazen haar niets voor. Zij zeiden ook tot Jozef dat het niet nodig was geweest zijn vrouw mee te brengen²⁴³, en zij schenen

²⁴² Hier wordt gezegd waartoe de belastingen dienden die de Joden te betalen hadden ten tijde van Christus' geboorte.

De eerste afbetaling werd verdeeld tussen keizer Augustus, koning Herodes en nog een derde, zegt K.

Wij vermoeden dat bedoeld is koning Aretas IV van de Nabateeën (van het jaar 9 vóór onze tijdrekening tot 40 na Chr.).

Uit Flavius Josephus en Strabo weten wij dat hij, na de machtsovername, substantiële bedragen naar Rome stuurde in ruil voor de erkenning van zijn aanspraken; en eenmaal stevig op de troon, verleende hij ook aanzienlijke militaire hulp aan de Romeinse legioenen van Varus.

Aretas' dochter trouwde naderhand met Herodes Antipas, tetrarch van Galilea, maar ze liet hem zitten, toen hij verliefd werd op Herodias.

In de oorlog die daarop volgde tussen koning Aretas IV en zijn ontrouwe schoonzoon Herodes Antipas bleef de eerste overwinnaar.

Dezelfde koning Aretas IV wordt ook genoemd door Sint Paulus in II Kor. 11, 32, waar hij vertelt hoe hij na zijn bekering kon ontsnappen uit Damascus, namelijk in een mand over de muur, ± anno 37.

²⁴³ "Waarom ging Maria in die toestand mee naar Bethlehem?" vragen sommige exegeten zich af.

De tekst van Lukas: "Jozef ging naar Bethlehem om zich te laten inschrijven met Maria", geeft er aanleiding toe te menen dat Maria meeinging om zich eveneens te laten inschrijven; maar de juiste betekenis is dat Jozef in het gezelschap van Maria naar Bethlehem ging om zich te laten inschrijven.

Bij K. vernemen wij van de ambtenaren dat Jozef zijn vrouw niet behoefde mee te brengen. Maar vooral weten wij dat het op een bevel van de engel was en dus van God dat Maria meekwam: zij moest, om de profetieën in vervulling te doen gaan, haar eerstgeborene te Bethlehem ter wereld brengen.

zich vrolijk over hem te willen maken wegens de nog zo jeugdige leeftijd van Maria. Jozef was verlegen en voelde zich vernederd tegenover Maria; hij vreesde dat zij mocht gaan denken dat men hem in zijn geboorteplaats niet achtte.

112.

Zij trokken nu Bethlehem binnen, dat wijd uit elkaar gebouwd was; de ingang bevond zich tussen vervallen muren en was als een verwoeste poort²⁴⁴. Maria bleef aanstonds in het begin van de straat bij de ezel staan; men zag vele mensen her- en derwaarts lopen. Na enige tijd keerde Jozef tot Maria terug en zei dat in deze straat geen verblijf te vinden was en dat zij dus dieper de stad in moesten; hij leidde de ezel bij de toom en de H. Maagd liep naast hem.

Aan het begin van de andere straat gekomen, bleef Maria weer bij het lastdier staan; Jozef ging opnieuw van deur tot deur en bedelde om een verblijfplaatsje, maar andermaal kwam hij teleurgesteld bij Maria terug; dit herhaalde zich zo meerdere keren en de H. Maagd moest dikwijls lang staan wachten: alles was overal vol vreemdelingen; overal werd Jozef afgewezen, en na die reeks mislukkingen liet hij Maria verstaan dat zij het misschien best in een andere wijk aan de andere kant van Bethlehem zouden beproeven: hier hoopte hij stellig een onderkomen te vinden.

Zij keerden nu een eindweegs terug in de richting waaruit zij gekomen waren en wendden zich dan naar het zuiden. Vreesachtig volgden zij nu een straat die meer op een landweg geleek, want de huizen lagen er tegen heuvels aangebouwd, maar ook hier was hun zoeken tevergeefs.

Aan deze andere zijde van de stad, waar de huizen reeds meer verspreid lagen, kwamen zij op een dieper gelegen open plaats als op een ruim plein; het was er eenzamer en minder druk; er stond

²⁴⁴ Bethlehem is een aloude versterkte stad geweest; het was al versterkt ten tijde van Rut (4, 1). Roboam herstelde de vestingswerken (II Par. 11, 6).

daar een soort schuur en niet ver van daar een grote boom met uitgespreide takken, die, als een brede lindeboom, veel schaduw bood; de stam was glad en de vertakking spreidde zich uit als een dak om de stam. Jozef kwam met de H. Maagd bij deze boom en legde met behulp van de reispakken een gemakkelijke zitplaats aan tegen de stam. Hier wilde hij dat Maria rustte, terwijl hij nogmaals in de omgelegen huizen een nachtverblijf ging zoeken. De ezel stond met de kop naar de boom gekeerd.

Maria bleef hier aanvankelijk rechtop tegen de boom geleund staan. Haar wijd, witwollen kleed zonder gordel hing in plooiën om haar neer; zij droeg een witte hoofdsluier. Vele mensen kwamen voorbij en bekeken haar, zonder te vermoeden dat hun Verlosser zo nabij was. Maria was zo geduldig, zo ootmoedig en werd niet moede te wachten. Ach! zij moest zeer lang wachten en ging eindelijk met de ene voet boven de andere op de dekens neerzitten. Daar zo zittend hield zij de handen onder de borst gekruist en het hoofd gebogen.

Jozef keerde bedroefd tot haar terug: hij had geen logement gevonden. In geen huis of herberg was er nog een plaatsje voor hem; zijn vrienden wier gastvrijheid hij tegen de H. Maagd zo geroemd had, wilden hem ternauwernood nog herkennen; hij weende en Maria zelf troostte hem. Nogmaals ging hij van huis tot huis op zoek, doch daar hij steeds op de nakende bevalling van zijn vrouw als de dringendste reden van zijn verzoek de nadruk legde, werd hij overal met nog meer kordaatheid afgewezen. Wel was de wijk hier meer eenzaam, doch eindelijk stonden er daar toch een aanzienlijk hoopje voorbijgangers van op een afstand nieuwsgierig naar de H. Maagd te zien, zoals men dat pleegt te doen, wanneer iemand lang in het half donker ergens blijft staan wachten. Ik geloof zelfs dat enigen haar aanspraken en vroegen wie zij was.

Eindelijk daagde Jozef weer op, doch zo terneergeslagen dat hij bijna aarzelde tot de H. Maagd te naderen. Verlegen bekende hij dat zijn moeite nog eens tevergeefs was geweest, maar hij had nog

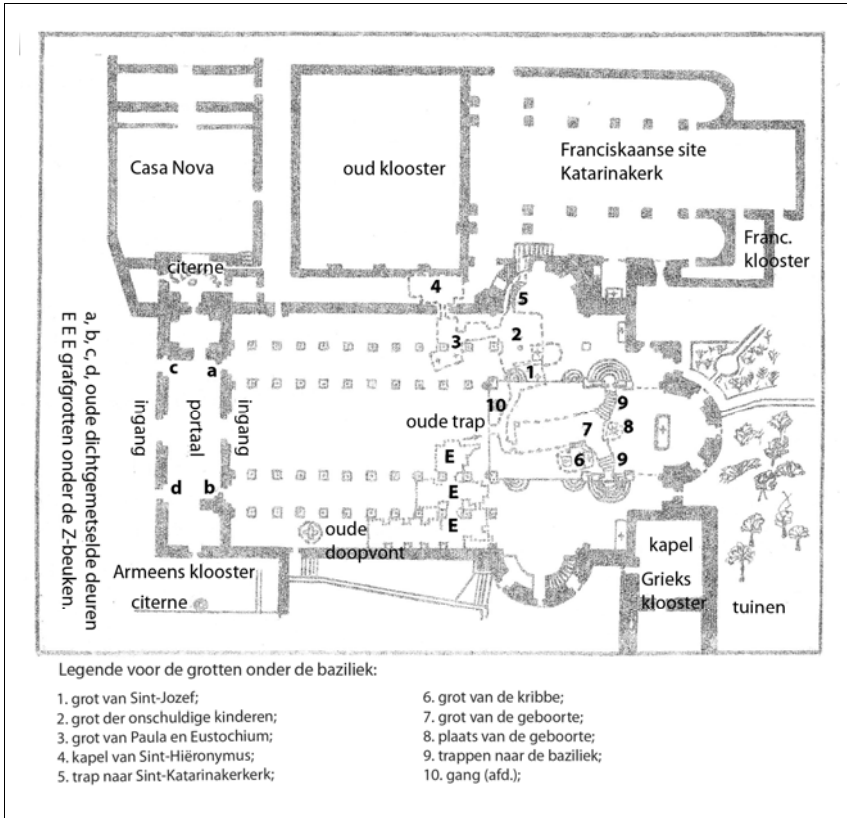
een andere uitkomst; hij kende, even buiten de stad, een geschikte schuilplaats die aan herders toebehoorde; zij gebruikten ze bij gelegenheden als stal voor hun dieren, en zelf vonden zij daarin een onderkomen, wanneer zij met vee naar de stad kwamen. Het was een aanzienlijke grot, die hun een onderkomen zou verschaffen, verzekerde hij, hij kende die van kindsbeen af. Wanneer zijn broeders hem sarden, had hij zich daar dikwijls teruggetrokken om van hen af te zijn en rustig te kunnen bidden. Zouden de herders toevallig komen, het zou hem geen moeite kosten om zich met hen te verstaan, doch in dit jaargetijde hielden zij zich daar slechts zelden op. In elk geval zouden zij daar voorlopig de nodige rust vinden en dan zou hij nog eens verder uitzien naar een waardiger verblijf.

Zij trokken nu samen op een eenzaam voetpad, dat links afsloeg, naar een plaats vóór de stad aan haar oostkant; het was zo een weg, gelijk wanneer men langs de oude vervallen muren, verwaarloosde grachten en wallen ener oude stad gaat. De weg liep (uit de dieper gelegen open plaats) aanvankelijk een weinig opwaarts; vervolgens moesten zij een heuvelhelling afdalen, en zo kwamen zij ten oosten van Bethlehem, enkele minuten vóór de stad, bij een (andere) heuvel of oude wal, waarvóór op een aangename plaats enige bomen stonden. Het was naaldhout (terpentijnbomen of cederhout); maar andere bomen hadden kleine bladeren, gelijk die van buksboom (= palmboom, soort palm).

Het was een omgeving als aan het uiteinde van de bouwvallige verdedigingsmuren van een kleine stad.

De Geboortegrot.

Katarina's beschrijving van de geboortegrot leiden wij in met een eigen beschrijving. Hier zal dus een tekst door zijn commentaar voorafgegaan worden. Haar beschrijving zal dan aanstonds begrijpelijk zijn. Wij geven de beschrijving van de grot, zoals ze er uitziet als crypte onder het priesterkoor van de heerlijke, oude, Konstantijnse basiliek uit de 4^e eeuw; deze is nog goed bewaard.

Zoals buiten het oorspronkelijke Hebron zich rondom het graf van Abraham een wijk ontwikkelde, die uiteindelijk met de stad versmolt en er een onderdeel van uitmaakte, zo ontstond te Bethlehem een wijk rondom de geboortegrot en geboortebasiliek van Christus. De grot

bevond zich in een kleine heuvel. Deze behoort geografisch bij de westelijke heuvel waartoe het oude Bethlehem zich beperkte. Tussen beide liep een klein ondiep valleitje, dat door de waterleiding gevolgd werd. Na de ontwikkeling van een nieuwe wijk rondom de basiliek strekte Bethlehem zich over beide heuvels en het valleitje uit. Meer naar het oosten, een 300-tal meters verder, begint de bodem snel naar het herdersgewest af te dalen.

Eer wij de eigenlijke beschrijving beginnen, moet worden opgemerkt dat met de bouw van de basiliek in de 4^e eeuw, en zelfs eerder door de herders zelf, enige verandering aan de grot aangebracht werd, maar de identiteit is ontegensprekelijk.

Vooreerst is het rotsgewelf vervangen door een sterk halfbögig stenen gewelf, dat een deel van de basiliek te schragen kreeg. Ook de bodem onderging verandering: hij werd geëffend om een vlakke vloer te bekomen. De zogenaamde 'gang' werd 'misschien' even verbreed, zodat de achteruitsprongen in de noorderwand kleiner werden. Ook zijn nu de wanden van binnen met marmerplaten bekleed en met amianten tapijten behangen, zodat eventueel een oude opening dicht en onmerkbaar gemaakt kan zijn. Onderzoekingen op dit punt zijn onmogelijk, door de rivaliteit tussen katholieken en Grieken.

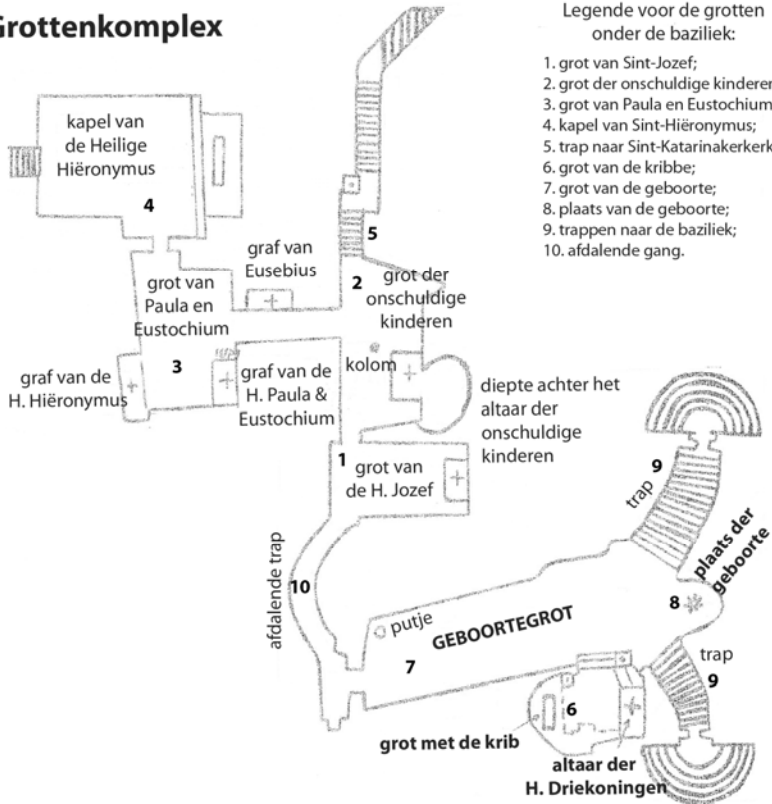
(Amiant = draad of vezelsteen, welke zich laat spinnen en door vuur niet verteert. Wanneer de steen zwaar is en harde, onbuigzame draden heeft, dan wordt die asbest genoemd.)

De oude westelijke ingang werd gestopt en vervangen door twee trappen aan weerszijden van de geboorteplek; ze komen boven uit in de zijbeuken van de basiliek aan beide kanten van het priesterkoor. Waar nu de noordelijke trap is, was toen een hok waar Jozef zijn ezel zette en waarschijnlijk ook een uitgang, waarlangs men op de heuvel kwam. (cfr. Kopp, Die heiligen Stätten, blz. 40, + nota 106).

Binnen is de oorspronkelijke rots nog zichtbaar in het bovengedeelte van de nis, boven de plek van Jezus' geboorte. Deze nis, waarmee de grot aan de oostkant eindigt, is 3 m breed, maar nu bijna 1 m versmald door een ingemetselde muur, die het altaar omvat. Na deze aanduiding van de veranderingen, beschrijven wij de grot nader.

Op de toegevoegde illustratie kan men alles volgen en nauwkeurig nagaan.

Grottencomplex

De ingang was toen gelijkvloers en ten westen; nu is hij dicht, maar treden we nochtans fictief langs deze oorspronkelijke ingang de grot binnen.

Zodra wij de eerste opening binnengaan hebben wij links een met trappen afdalende gang, die naar het complex van de bijgrotten leidt; wij laten die gang links.

Een tweede opening in een muur van later metselwerk brengt ons onmiddellijk in de grot of in wat men kan noemen: in de gang der grot. Vooraan is hij 3,50 m breed, maar eventjes geleidelijk verbreedend gaat hij over in een ruimer rondachtige kamer, die men de eigenlijke grot of

grotkamer kan noemen. Deze heeft een aanzienlijke zuidelijke verbreding of nevenkamertje, dat lager ligt en waarin men met 3 treden afdaald. De grotkamer is hier 4,50 m breed. Rekent men de verbreding mee (2,50 m) dan 7 m. Men kan zeggen: gemiddeld is de grot 3,90 m breed, het zijkamertje er buiten gelaten. De totale lengte van de west- naar de oostwand is 12,40 m en de hoogte 3 m.

Door de westingang binnentredend heeft men aanstonds links in de hoek een put in de bodem van 0,40 m diep, wellicht de haard, waarin volgens K., Jozef vuur maakte.

Een 7-tal m voorbij de ingang maakt de noordwand een achteruitsprong en weer een paar meters verder een tweede achteruitsprong.

Nogmaals een meter verder, in de noordoosthoek van de grot, is nu een opening in de rotswand, waar een trap van 16 treden begint om uit te komen boven in de noordelijke zijbeuk van de basiliek, naast het priesterkoor.

Oorspronkelijk was in deze hoek waarschijnlijk een derde achteruitsprong van de noordwand en hier een hok, waar Jozef zijn ezel plaatste en waar ook de reeds vermelde opening was die boven op de heuvel uitkwam. K. noemt dit hok een sluiphoek. De ezel stond nauwelijks vier stappen van de plaats van Jezus' geboorte.

In de oostwand van de grot is een rondvormige en gewelfde nis met een doorsnede van 3 m. Men ziet er nog de sporen van een oude mozaïekafbeelding van de geboorte van Gods Zoon. Beneden is deze nis enger geworden, daar men het in de nis geplaatste altaar in een rechthoekvormige muur gesloten heeft. Oorspronkelijk was de nis tot op de bodem uitgerond. Achter het altaar in de hoogte kan men nog een stuk van het oorspronkelijk rotsgewelf zien. Zo zegt ook de zienster: "De grot is in haar oosteinde half rond."

De bodem van de nis is bevoerd met witte marmertegels; hierin is onder het marmeren altaarblad een zilveren ster ingewerkt, waar omheen men de volgende woorden leest: '*Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est.*' Hier is uit de Maagd Maria Jezus Christus geboren.

Rechts van de nis der geboorteplaats en in de zuidoosthoek der grot is nu een andere opening, waar een trap van 13 treden opwaarts leidt en in de zuidelijke zijbeuk naast het priesterkoor uitkomt. Deze opening is

later gemaakt en was er niet in Jezus' tijd. Één meter ten westen van die trap en 3 m ten zuidwesten van de geboorteplek is in de zuidwand van de grot een brede opening die een kleine zijgrot met die der geboorte verbindt. Die zijgrot kan men ook beschouwen als een verbreding van de geboortegrot; het is een insprong of kamertje in de rots; het ligt 3 treden lager. Ook K. vermeldt het lager niveau.

In het midden van de brede opening, tussen de 2 grotten, ondersteunt een pijler het gewelf. Aan weerskanten van de pijler leiden 3 smalle treden in het kamertje neer. Dit kamertje of zuidelijke verbreding wordt ook 'grot van de kribbe' genoemd, omdat deze zich in dat nevenkamertje bevond en ook nu nog daar vereerd wordt, nl. tegen de westwand, 6 à 7 m ten zuidwesten van de plek van Jezus' geboorte. Tegen de oostwand van dit kamertje heeft men later een altaar aan de H. Driekoningen toegewijd en vandaar zal de onzekere, of liever, onjuiste mening ontstaan zijn dat zij op die plek de Koning der Joden, die zij kwamen zoeken, aanbeden hebben. Het kamertje is van west naar oost 3 m lang en in de andere richting 2,50 m breed.

In de grotten van Palestina, die als stal gebruikt werden, was het enig meubel een voederbak, hetzij van leem of van steen, verdraagbaar, los of aan de wand gehecht, hetzij een uitholling in de levende rots, één stuk vormend met de rotswand of -bodem. De kribbe te Bethlehem is een uitholling in een rotsblok van 1,15 m lang, en van 0,65 m breed. De trog is 0,22 m hoog en de uitholling 0,17 m diep. "Het was, zegt ook K. Emmerick, een op de grond liggende, trogvormig uitgeholde steen- of rotsbak, die tot drinkbak voor de dieren diende." (nr. 114, voetnoot 246).

Hoe is hiermee een andere traditie overeen te brengen, die de kribbe van Bethlehem aanwijst in de kerk van Maria Maggiore te Rome? Deze relikwie of rest van de kribbe bestaat uit 5 houten plankjes, 2,5 voet lang en 4 of 5 duim breed, die met zilveren bandjes beslagen zijn.

Aan de hand van de zienster is die tegenstrijdigheid van een stenen en een houten kribbe op te lossen. Zij zegt: "Boven de in steen uitgeholde trog, waaruit men de dieren liet drinken, was een wijde eetbak, bestaande uit houten traliewerk en geplaatst op 4 staken; de dieren konden er gemakkelijk het hooi uitnemen en hoefden slechts de kop te bukken om te drinken uit de holte van de steen die er onder stond."

Als men het kamertje verlaat, links afslaat en langs de zuidwand in de richting van de westelijke uitgang gaat, zou men, volgens de zienster, na een paar stappen een andere opening in de zuidwand aantreffen, maar deze aanwijzing is oncontroleerbaar, omdat een opening op die plaats dichtgemetseld zou zijn en alles met marmerplaten en amianten behangsels bedekt en bekleed is.

Zo bereiken wij weer de westelijke in- of uitgang. Geleerden veronderstellen dat deze in de basiliek van Konstantijn een tijdlang in gebruik is geweest: men daalde uit het middenschip van de kerk in de crypte af en beneden stond men spoedig vóór die ingang, waardoor men in de grot kwam. Nu is deze ingang gesloten. Om in de crypte of grot te komen, gebruikt men één van de twee zijtrappen, die uit de zijbeuken naast het priesterkoor naar beneden leiden. Het tijdstip van het ontstaan of het aanleggen dezer twee trappen is onbekend, maar de deuren of portalen ervan dateren uit het kruisvaarderstijdperk. (cfr. Kopp, *Die heiligen Stätten*, S. 39, 45).

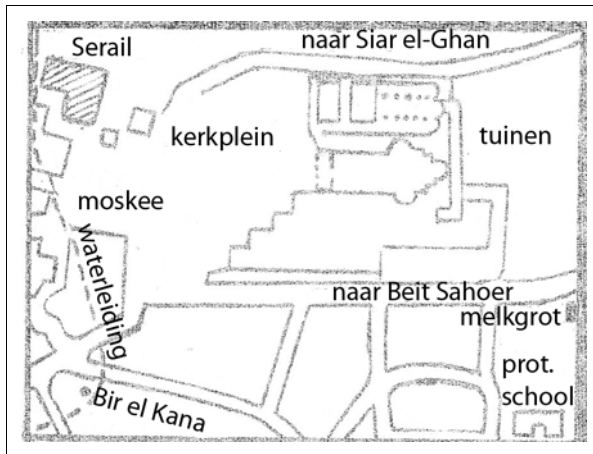
Deze, op zichzelf misschien dorre beschrijving, wordt interessant, wanneer men alles volgt op de schets (zie hiervoor). Die illustratie zal niet alleen onze uiteenzetting, maar ook de verdere beschrijving der grot van de zienster vergemakkelijken.

Beschrijving van de Geboortegrot en haar omgeving.

Volgens de meermaals herhaalde aanduidingen van de zienster.
Door de aangebrachte veranderingen zijn een aantal bijzonderheden niet controleerbaar.

113.

De rotsspelonk waarin Jozef een verblijfplaats voor de H. Maagd zocht, bevond zich met nog een complex van verscheidene andere grotten of rotsgewelven in het zuidelijk einde van deze heuvel (waar zij aangekomen waren). Om deze heuvel heen wendde zich de weg naar het dal van de herders (zoals overigens nu nog).

De ingang was aan de westkant. Men kwam door een deur in een nogal smalle gang, die zich aan het einde verwijdde tot een gedeeltelijk halfronde, gedeeltelijk driehoekige ruimte of kamer; deze vormde het oostelijk einde van de spelonk in de heuvel.

De grot was in natuurrots uitgehold en alleen aan de zuidkant, waar de weg om de heuvel heen, naar het herdersdal liep, was er enig ruw metselwerk aan toegevoegd. Ook in de zuidwand had de grot nog een ingang; deze was echter gewoonlijk gestopt, maar

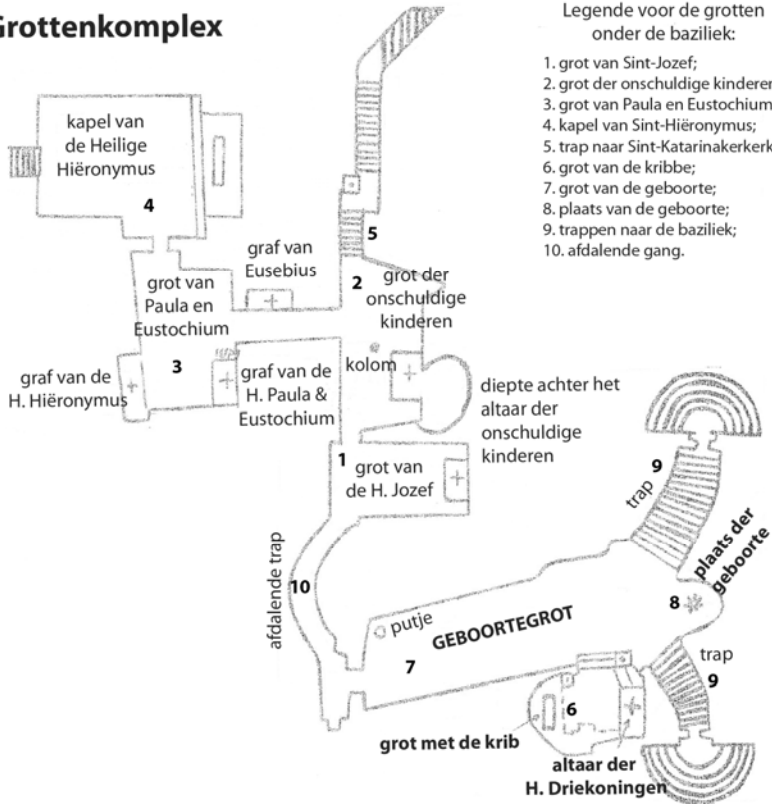
Jozef heeft hem tot zijn gebruik weer geopend. Als men door deze opening de grot uitging, en zich links wendde, vond men de breder toegang tot een dieper gelegen, eng en ongemakkelijk gewelf dat zich tot onder de grot van de kribbe uitstreckte (oncontroleerbaar).

Vanaf de gewone westelijke ingang van de geboortegrot kon men slechts enkele daken en torens van Bethlehem zien. Wanneer men deze deur uitging en zich rechts wendde, stond men vóór de ingang, die (door een gebogen, afdalende gang) naar een dieper gelegen en donkerder grot leidde. Hierin heeft de H. Maagd zich eens verborgen.

Vóór de westelijke ingang was een licht, rieten afdak aangebouwd; het steunde op staken en verlengde zich langs de zuidkant van de spelonk tot boven de zuidelijke (thans verborgen) ingang; men kon onder dit afdak in de schaduw zitten. Aan haar zuidkant had de grot boven drie licht- of luchtgaten, die door (het genoemde ruw) metselwerk gevormd en ook van traliën voorzien waren. Ook was er een soortgelijke opening in het gewelf van de rotsheuvel. Deze rotshoogte, die van buiten, boven, met gras bedekt was vormde het einde van de heuvel waarop Bethlehem gebouwd lag.

Het inwendige der grot was als volgt (hier is een herhaling): Aan de westzijde trad men door een deur van licht vlechtwerk (de normale ingang) in een gang van middelbare breedte, die eindigde in een rotskamer van onregelmatige vorm, hier rond en daar hoekig (zoals reeds gezegd), en die zich vooral naar het zuiden verbreedde, zodat men het grondplan zou kunnen vergelijken bij een hoofd dat op een lange hals overeind staat.

Grottenkomplex

114.

Wanneer men uit de hals of gang van de grot – die hals is minder hoog – in de hogere grotkamer trad, die door de natuur spelonkvormig gewelfd was, kwam men op een dalende (ietwat dieper) bodem te staan. Nochtans was de bodem van de gehele grot rondom langs de wanden meer verheven en hierdoor als het ware met een lage stenen bank omgeven, maar deze was niet op alle plaatsen even breed.

(Een veel voorkomend verschijnsel: een bank loopt langs de wanden rond een kamer of zaal; men heeft ze verwijderd om een effen vloer te bekomen, behalve misschien in de grot der kribbe).

Waar de natuur de binnenwanden van de grot gevormd had, waren deze wel niet geheel glad, maar toch aangenaam en net; voor mij hadden ze bovendien iets bevalligs; ze bevielen mij in elk geval beter dan het aangebrachte ruw en plomp metselwerk, zoals b.v. dat aan het bovenste deel van de zuidelijke wand van de ingang het geval was; daar waren 3 licht- of luchtgaten hoog in de wand. (Ze hadden misschien een omlijsting van metselwerk, waarin de tralies vastgezet waren). Boven, midden in het gewelf van de grot, was ook een opening en, wanneer ik het mij goed herinner, heb ik bovendien 3 schuin invallende luchtgaten bemerkt op meer dan halverhoogte van het gewelf; ze waren verdeeld aangebracht aan de zuid- en oostkant der grot.

In de noordzijde van de gang der grot, was de ingang naar een kleiner zijgrot. (Is thans niet bemerkbaar of bedoeld zou moeten zijn de ingang met gebogen gang naar het zijgrotten-complex). Deze ingang voorbijgaand, kwam men op de plaats waar Jozef vuur maakte²⁴⁵. Verder richtte zich de wand noordoostwaarts in de hoger en ruimer grot of grotkamer. Hier, op de reeds vermelde steenbank, die langs de wanden van de grot liep, op een punt waar die bank wat breder was, bevond zich de plaats waar Jozef naderhand zijn ezel stalde. Voorbij deze plek, noordwaarts in de rots inspringend, was nog een kelderhoek die groot genoeg was om de ezel te bevatten, en daarin lag een hoeveelheid voeder. (Waarschijnlijk op het punt waar nu de noordtrap is).

²⁴⁵ Vuurplaats van Jozef. – Wij menen dat dit de 40 cm diepe holte moet zijn in de hoek links als men in de grot komt.

In nr. 117 stort Jozef gloeiende kolen uit in de ingang tegen de noordwand. Soms echter noemt K. de hele gang 'ingang'.

In een hut van rovers (op de vlucht naar Egypte) vermeldt K. in fasc. 7, nr. 178 een vuur dat brandt in een groeve of put in een hoek van de hut.

De wand van de grot keerde op dit punt naar het zuidoosten en draaide vervolgens, terwijl hij de kamer breder maakte, naar het zuiden en (de grot der kribbe vormend) dan weer naar het noorden in de gang van de grot. (Na de zijgrot gevormd te hebben, wendde hij zich naar 't westen tot bij de ingang en vormde de gang van de grot.)

De H. Maagd bevond zich in het oostpunt van deze grot, recht tegenover haar hoofdingang, toen het Licht van de wereld uit haar geboren werd.

In de zuidelijke verbreding van de grot stond, aan het westeinde van de verbreding, de kribbe waarin het goddelijk Kind na zijn geboorte neergelegd werd. Deze kribbe bestond uit een op de grond neergezette, trogvormige, uitgeholde stenen bak, die tot drinkbak voor de dieren diende, en boven deze drinkbak was op 4 stijlen of staken een voederrek of ruif opgesteld²⁴⁶.

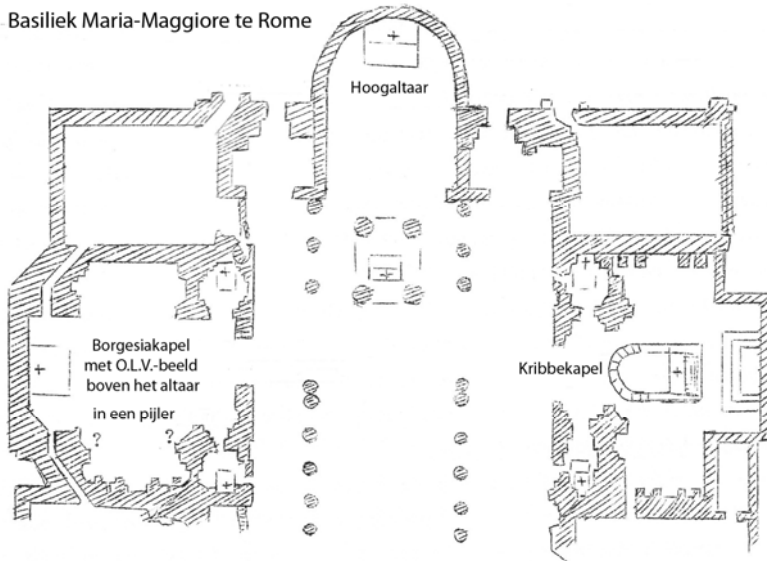
²⁴⁶ Deze woorden zijn boven geciteerd. Men ziet eruit dat de kribbe een losse stenen bak was. Inderdaad, thans rust hij op een marmeren kolommetje, maar vroeger op stenen; deze zijn ofwel uitgebroukkeld, ofwel uitgenomen en zijn als relikwieën in verscheidene kerken terechtgekomen.

Zo is een stuk steen, als afkomstig van de kribbe, bewaard in dezelfde Maria Maggiorekerk te Rome (zie afbeelding fasc. 36, nr. 2302), waar de plankjes der kribbe bewaard zijn.

Deze ruif was langwerpig, vierzijdig en tralievormig van houtstaven vervaardigd, smaller van onder en breder van boven; ze was op zulk een hoogte geplaatst dat de dieren gemakkelijk het daarin gelegde gras en hooi met de muil konden vatten, en, om te drinken, slechts hun kop te buigen hadden naar het water in de trog op de bodem onder het latwerk van de ruif.

Richt men zich van de plaats der kribbe uit deze grot (of zuidelijke verbreding) westwaarts weer in de Hals of gang der grot, dan komt men langs de zuidelijke wand eerst voorbij de reeds vermelde gesloten, later door Jozef weer opengemaakte zuidelijke ingang en daarna bereikt men de kamer van de H. Jozef, die hij zich later aan de zuidzijde, door middel van licht gevlochten schermen, in deze gang had afgezonderd. Aan dezelfde zijde was in de wand een verdieping waarin hij allerlei gerei en gereedschap wegborg als in een muurkast.

Basiliek Maria-Maggiore te Rome

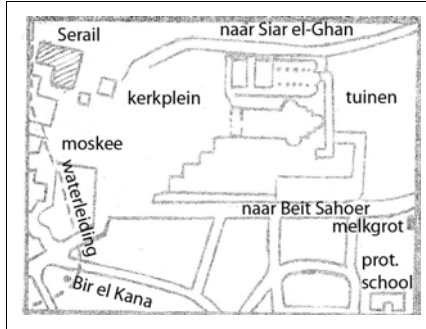

Plattegrond van het verste gedeelte van de basiliek Maria-Maggiore te Rome met het hoogaltaar en de twee beroemde zijkapellen, de Borgesiakapel (links hierboven) en de kribbekapel (rechts hierboven).

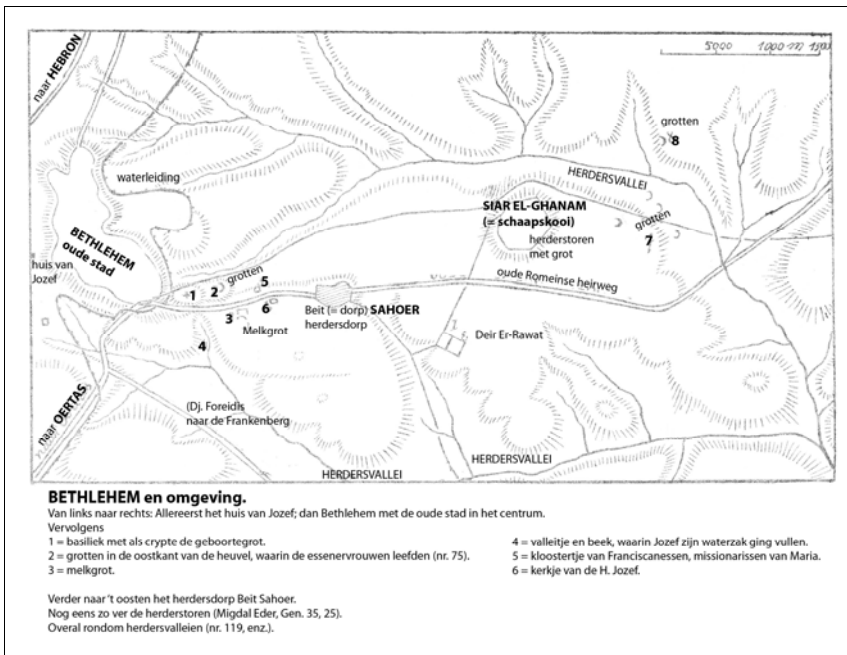
De omgeving.

115.

Langsheen de zuidzijde van de geboortegrot liep de weg naar het herdersdal.

(Zie kaart van Bethlehem en omgeving in fasc. 5).

Hier en daar stonden in het dal kleine huizen op hoogten en in het veld verspreid; ook schuren met rieten daken, die op 4, 6 of 8 palen rustten en met wanden van vlechtwerk gevormd waren. Ten oosten van de grot zonk de heuvel naar een zakvormig dal af, dat aan de noordkant (of zijn bovineinde) gesloten en enige minuten breed was²⁴⁷.

Hier was de helling bedekt met struiken, bomen en tuinen, en wanneer men het weelderige hoge gras van de weide, waardoor een bron stroomde, en de op rijen geplante bomen doorkruiste en zich naar de oostelijke hoogte of helling van dit dal begaf, bereikte men langs een zeer aangename weg de grafspelonk van Maraha in een heuvel die vooruitsprong uit de helling van het dal, ten zuidoosten van de geboortegrot.

De spelonk van Maraha, voedster van Abraham, wordt ook Melk- of Zooggrot genoemd. Bij verschillende gelegenheden heeft de H. Maagd er zich met het Kindje Jezus in opgehouden. Boven die grot stond een hoge boom, waarin zitplaatsen aangebracht waren, en van daar uit kan men Bethlehem schoner zien liggen dan van bij de geboortegrot.

Ik heb veel vernomen van wat in het Oud Testament in de geboortegrot als voorafbeelding geschied is. Daarvan is het

²⁴⁷ De heuvel zonk ten oosten van de grot, beter gezegd: ten zuidoosten.

Ongeveer ten oosten van de grot begint een valleitje met beek (deze beek schijnt verdwenen te zijn) naar het zuiden. De bodem ten zuiden van de grot daalde naar de bedding van het valleitje af, en ging daarna weer opwaarts.

Spoedig bereikt men de vooruitspringende heuvel met de Melk- of Zooggrot op de oosthelling van 't valleitje. Dit was ten noorden door de geboorteheuvel gesloten, zakvormig eindigend.

Ook de H. Driekoningen met hun gevolg zullen daar kamperen, 'in de vallei achter de geboortegrot tot bij de melkgrot'. (fasc. 6, nr. 152).

Een grote boom stond boven de grot, dit betekent zonder twijfel: iets hoger op de helling. Deze grot bleef beroemd en verder zullen er kort enige wetenswaardigheden over meegedeeld worden.

volgende mij nog bijgebleven. Hier heeft Eva, na een zevenjarige boete, Set, het kind van de belofte, ontvangen en gebaard.

Hier zegde haar een engel dat God haar deze nakomeling had gegeven voor Abel. Ook Set werd hier in de grafspelonk van Maraha, verborgen en gezoogd, want zijn broeders vervolgden hem, evenals Jakobs zonen, Jozef.

Ik heb dikwijls gezien dat de oude grotbewoners uitdiepingen in steenbanken maakten en dat zij of hun kinderen daarin op dierenhuiden of op gras sliepen²⁴⁸.

Op grond hiervan vermoed ik dat de uitdieping in de steen of de trog onder de kribbe (van latwerk) zulk een legerstede geweest kan zijn, die men oorspronkelijk gemaakt had voor Set of voor kinderen van de latere grotbewoners, doch op dit ogenblik staat dit me niet klaar voor de geest.

Ook herinner ik mij uit mijn beschouwingen op Jezus' openbaar leven dat Hij, op 6 oktober, na zijn doop, de sabbat vierde in de geboortegrot; door de herders was ze dan reeds tot bidplaats ingericht. Bij deze gelegenheid zei Hij tot de herders dat zijn hemelse Vader reeds bij de Ontvangenis van Maria deze spelonk tot zijn geboorteplaats had voorbestemd.

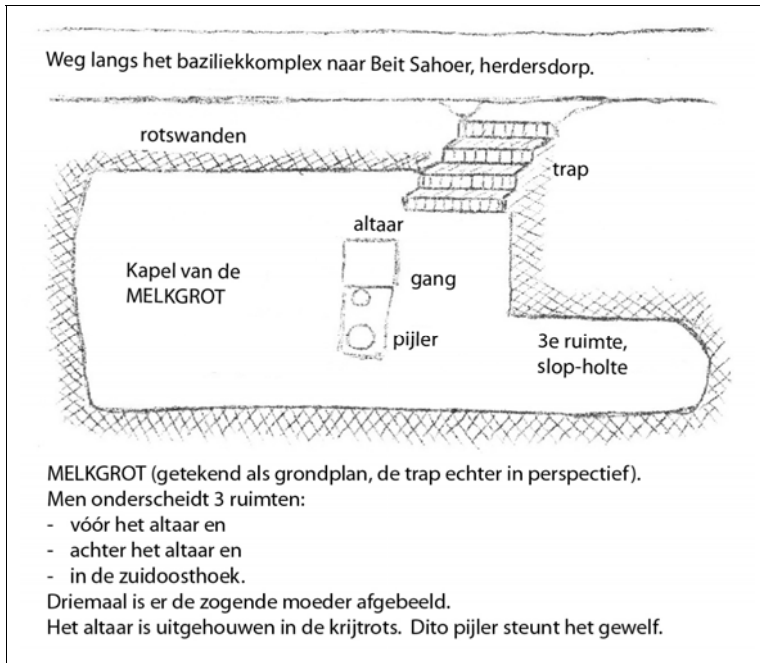
²⁴⁸ Men sliep veel op een uitgespreid tapijt; men kan het natuurlijk even goed doen op een dierenhuid, zoals nu nog de bedoeïenen slapen op dierenhuiden op de grond onder hun tenten (cfr. Mislin III, 128, en wat gezegd is in fasc. 3, nr. 72, voetnoot 165).

De grafspelonk van Maraha, voedster van Abraham.

116.

Abraham had een voedster met name Maraha, voor wie hij een grote achting koesterde; zij bereikte een hoge ouderdom en hij nam haar op zijn tochten steeds met zich mee op een kameel.

Te Soekkot verbleef zij lang bij hem en in haar laatste levensjaren ook hier in het herdersdal, wanneer Abraham zijn tenten in de omgeving van deze grot opgeslagen had. Toen zij, meer dan 100 jaar oud, de dood voelde naderen, verzocht zij Abraham haar te begraven in deze grot, waarover zij voorzeggingen deed en waaraan zij de naam gaf van Melkgrot en ook nog: Grot van de zogende of voedster.

Er geschiedde daar iets wonderbaars, wat ik vergeten ben; er welde een bron uit de aarde op. De grot was toentertijd een smalle, hoge gang in een witte, niet harde massieve krijtrots uitgehold. Aan de ene kant was de grot vernauwd door een legerstede (bank of terras) van deze massa en deze legerstede reikte niet tot bij het gewelf. (De muur maakte dus op een zekere hoogte een achteruitsprong; *an der einen Seite verengte sie ein Lager dieser Massa, welches nicht bis zur Decke reichte.*) Wanneer men op deze legerstede klauterde, kon men bij de ingangen van andere, hoger gelegen grotten komen. Ook liepen er verscheidene diepe, onderaardse gangen onder de grot in de schoot van de heuvel²⁴⁹.

De spelonk werd later ruimer, doordat Abraham in de (voormelde) terzij gelegen massa van kalk of krijt een graf voor Maraha uitholde²⁵⁰. Beneden (in deze uitholling) lag een dikke steenblok of voetstuk en daarop stond een zware stenen trog (sarcofaag of kist), die van onderen korte dikke poten had en boven met tanden eindigde. Tussen kist en steenblok of voetstuk door kon de blik doordringen, maar nu, ten tijde van Jezus, was ik verwonderd, niets meer daarin te bemerken.

Deze grot met het graf van de voedster hield door haar voorafbeeldende betekenis verband met de Moeder van de Zaligmaker, die ook onder vervolging haar Kind aan de borst

²⁴⁹ Onderaardse gangen. – Verder beweert K. dat Jozef hun ingang gesloten heeft. Als K. het bestaan van dergelijke dingen vermeldt, moet men haar wel geloven, want gewoonlijk, waar de zaak te controleren is, wordt zij geloofwaardig bevonden.

Over het bestaan van zulke gangen in deze heuvel trof ik tot nog toe nergens iets aan.

Aangezien Jozef, naar zij verzekert, hun ingang gesloten heeft, zal dan wel niemand hun bestaan vermoed en niemand ernaar gezocht hebben.

²⁵⁰ De rots van de grot is wit en zacht. – Zoals wij later zullen zien, krijgt het krijt, met water gedrenkt, het uitzicht van melk. Zulke melk werd veel gebruikt als geneesmiddel voor jonge moeders die geen melk krijgen om hun baby's te voeden.

moest voeden; want in Abrahams jeugdgeschiedenis komt ook een vervolging voor en zijn voedster redde hem ook het leven in een grot, wat allemaal een voorafbeelding was van feiten bij Jezus' geboorte.

Wat ik me daarvan nog herinner is het volgende.

De koning in het land van Abraham droomde – of men deed hem de voorspelling – dat een kind zou geboren worden, dat een gevaar voor hem betekende. De koning trof daartegen voorzorgsmaatregelen; doch Abrahams moeder wist haar zwangerschap verborgen te houden en zij bracht haar kind heimelijk ter wereld in een grot.

Maraha, de voedster, zoogde hem ook in het geheim; zij leefde als een slavin van haar arbeid in de wildernis nabij een grot, waarin zij het kindje Abraham voedde. De ouders namen het later bij zich terug, en, daar hij door zijn buitengewone grootte, ouder scheen dan hij was, hield men hem voor een kind dat geboren was vóór die profetie. In later jaren geraakte hij als knaap, wegens sommige wonderbare uitlatingen, toch nog in gevaar en zijn voedster vluchtte met hem weer in een schuilhoek. Ik zag hoe zij zich met de knaap, die zij onder haar mantel op het lichaam gebonden had, heimelijk uit de voeten maakte. Het gevaar was dreigend, want vele kinderen van zijn leeftijd werden toen gedood.

De grot van Maraha was vanaf Abrahams tijd een plaats van godsvrucht, voornamelijk voor moeders en voedsters. Dit had weer en voorafbeeldende betekenis, want in Abrahams voedster, die een voorafbeeldende figuur was, vereerde men bij voorbaat de heilige Maagd, juist zoals Elias haar in een regenbrengende wolk zag en tot haar eer een oord van gebed op de Karmel in het bestaan riep.

Maraha heeft door haar melk tot de komst van de Messias bijgedragen, aangezien zij de stamvader van de H. Maagd heeft gevoed.

Wat ik begrijp is niet gemakkelijk onder woorden te brengen, maar het was als een diepe put, dwars door alle leven heen, en er werd zolang water uit opgehaald, totdat het rein en helder water, nl. tot Maria eruit opstijgend verscheen. Zo drukte de zieneres zich in extatische toestand hierover uit²⁵¹.

De boom die zich boven deze grot verhief, was als een linde, breed en schaduwrijk, boven spits en van onderen breed; het was een terpentijnboom; hij droeg witte, oliehoudende korrels die men kon eten.

²⁵¹ Uittaling in extatische toestand. *“Es war wie ein tiefer Brunnen durch alle Leben hindurch, und es wurde immer hineingeschöpft, bis das klare Wasser Maria emporstieg.”*

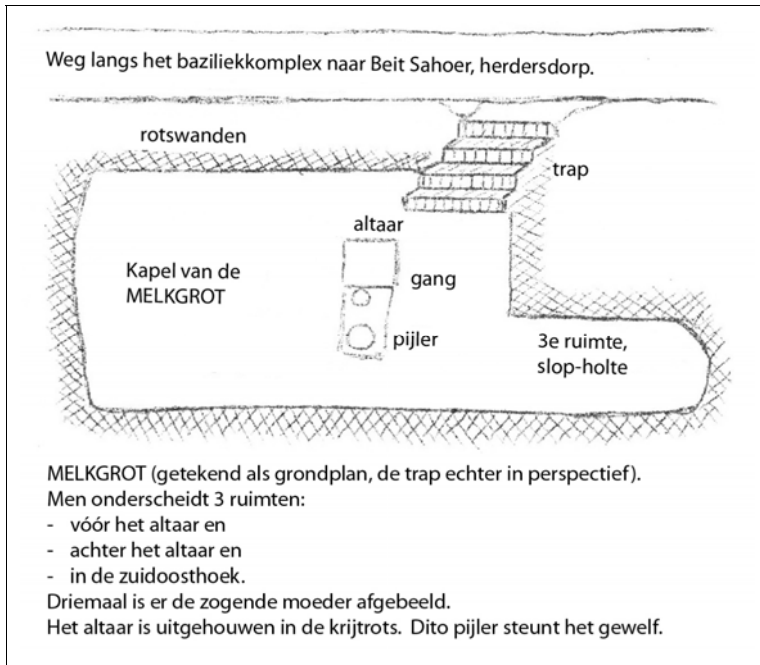
Anders uitgedrukt: “Ik zag de lange opeenvolging der generaties der voorouders van Maria; allen droegen bij onder Gods leiding tot het verwekken van het vlees en bloed van Maria, tot zij eindelijk onbevlekt te voorschijn trad. Ook Maraha had in dat ver verleden daartoe bijgedragen.”

Of nog anders gezegd: “Het leven en de zegen die in Abraham was, zette zich over van geslacht tot geslacht tot Maria, de voltooiing en volmaakte vrucht van de aan Abraham verleende zegen, op aarde verscheen.”

Maraha had door haar zorg voor Abraham als voedster de bron helpen vullen en had hierdoor enig aandeel gehad aan de voortbrenging van Maria Onbevlekt Ontvangen.

Abraham is reeds met Melchisedek onder deze boom samengekomen, ik weet niet meer bij welke gelegenheid.

Jozef heeft de melkgrot nog meer verruimd en in de grot de openingen van dieper in de heuvel dringende gangen gesloten.

De boom staat op een heuvel; beneden leidt een schuinliggende deur in een gang of soort voorkamer tot bij een loodrecht staande deur, die toegang verleent tot het eigenlijke graf, waarvan de binnenruimte nu, in Jezus' tijd, een vorm gekregen had, die meer rond dan vierkant was. In de voorkamer hielden de herders zich dikwijls op.

Deze grote oude boom wierp een brede schaduw af; hij werd door de herders, door de omwonende mensen en ook door vrome reizigers als heilig beschouwd. Men placht er onder uit te rusten

en te bidden. Zijn geschiedenis weet ik voor ‘t ogenblik niet, doch hij houdt verband met Abraham, die hem wellicht ook geplant heeft.

In de nabijheid bevond zich ook een stookplaats, die overdekt kon worden. Vóór de boom was ook nog een waterbron, waaruit de herders op bepaalde tijden water kwamen halen, omdat zij het voor bijzonder heilzaam hielden. Aan weerszijden van de boom bevonden zich open hutten, waarin men kon slapen en het geheel was met een omheining omgeven.

De heilige Helena heeft hier later een kerk gebouwd; er werd ook mis in gelezen, ik meen als in een aan de H. Nikolaas toegewijde kapel²⁵².

²⁵² Kapel of kerk aan de H. Nikolaas toegewijd. – Nu bestaat de grot uit drie ruimten, ene vóór, ene achter het altaar en ene in de zuidoosthoek.

Ze zijn grotendeels ontstaan door het weghalen als medicijn van veel krijt. Hierdoor is het ook onmogelijk geworden uit te maken hoe de grot er oorspronkelijk uit zag. Dit kalk of krijt is glanzend wit.

De kerk, eertijds boven of naast de grot gebouwd, heette aanvankelijk ‘kerk van Maria’. Later werd ze, naar het schijnt eerst door de Grieken, dan ook door de Latijnen, kerk van de H. Nikolaas genoemd; men weet echter niet om welke reden (cfr. Cl. Kopp, blz. 80). In het kruisvaarderstijdperk stond bij die grot een klooster.

“Van kerk en klooster zijn de grondslagen nog zichtbaar”, schreef omstreeks 1625 Quaresmimus. Toen werd de kerk ook naar de H. Nikolaas genoemd. Vandaar dat thans nog het heiligdom of grot in de heuvel nu eens grot van de H. Maagd, dan weer Nikolaaskerk of -kapel genoemd wordt (cfr. Guérin, Jude, I, 186-187).

Over deze kapel als bedevaartplaats plaatst Brentano in fasc. 6 bij nr. 157 een lange nota, waarin wij iets meer erover vernemen.

De komst onder ons van de Emmanuel Eerste Openbaringen

De geboorte van Christus.

117.

Vrijdag, 23 november. –

De zon stond reeds diep, toen de H. Familie de ingang van de grot bereikte. De jonge, los meelopende ezelin, die bij het vaderlijk huis van Jozef aanstonds om de stad heen naar hier vooruit was gelopen, kwam hun dadelijk bij hun aankomst tegemoet; zij sprong en huppelde speels om hen heen; dit viel de H. Maagd op en zij zei tot Jozef: “Zie, het is gewis Gods wil dat wij hier onze intrek nemen.”

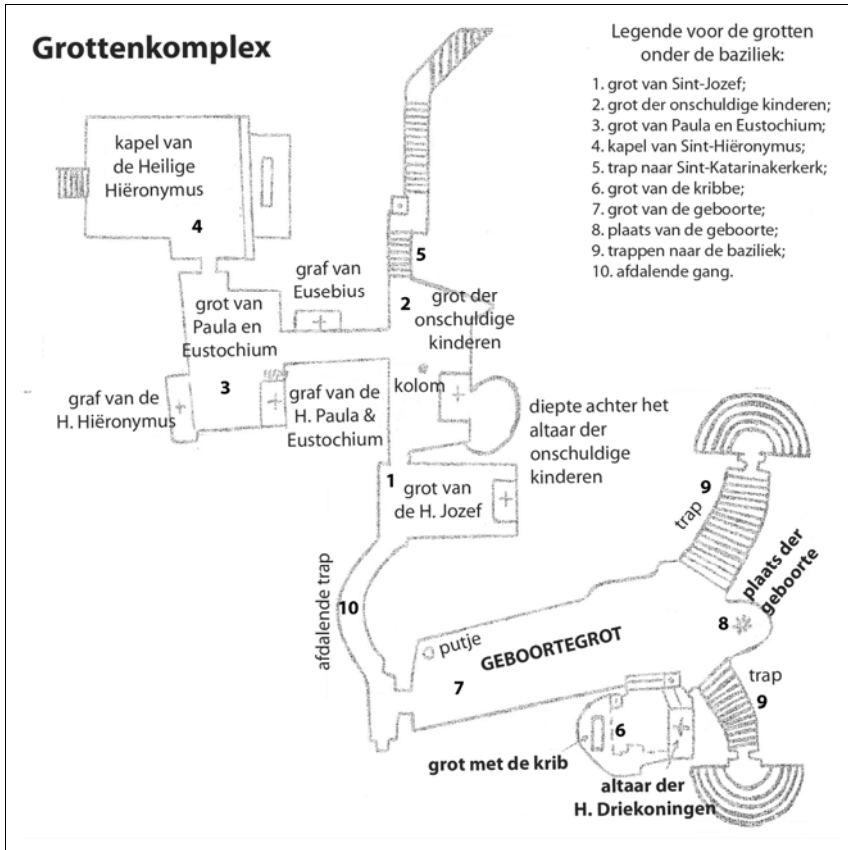
Jozef was evenwel zeer bedroefd en in zijn hart voor Maria verlegen, omdat hij haar zo dikwijls een goede ontvangst te Bethlehem had voorgespiegeld en nu niets voor haar had gevonden dan een eenzame grot. Hij plaatste het lastdier onder het afdak vóór de ingang van de grot en bracht daar voor Maria ook een rustplaats in gereedheid. Maria ging erop neerzitten en hierop ontstak Jozef het licht. Vervolgens opende hij de deur die uit licht vlechtwerk bestond en ging binnen.

De ingang van de grot was nauw²⁵³, doordat tegen de wanden vele bossen stonden van een soort stro dat op biezen geleek en waarover bruine matten hingen. Ook verder, achteraan, in de gewelfde grotkamer stonden allerlei hinderende voorwerpen. Jozef hield een opruiming en bracht zoveel naar buiten als nodig was om voor de H. Maagd een gemakkelijke rustplaats in het

²⁵³ Even verder kent K. de gang een middelbare breedte toe, maar de tegenspraak verdwijnt, als wij de reden van zijn smalheid nazien: doordat bundels riet hem versmallen.

Waarschijnlijk om dezelfde reden noemt zij even verder de Melkgrot ruimer dan de grot der kribbe of geboortegrot, wat op zichzelf niet juist schijnt.

oostelijk punt van de grot te bereiden (nl. in de nis). Nu bevestigde hij een brandende lamp aan de wand van de deemsterige grot en bracht Maria binnen; zij ging op de met dekens en reisgoed aangelegde rustplaats neerzitten. Jozef verontschuldigde zich deemoedig dat hij geen fatsoenlijker onderkomen had kunnen vinden, doch in haar vurige, stildiepe godsliefde was de H. Maagd tevreden en gelukkig.

Terwijl zij nu uitrustte, spoedde Jozef zich met een lederen waterzak, die hij had meegebracht, achter de heuvel in de richting

van de Melkgrot²⁵⁴, naar het weidedal; er vloeyde een zeer klein beekje door; Jozef maakte de zak met twee pinnen op zulk een manier in het beekje vast, dat hij vol lopen moest en hij kwam ermee naar de grot van de kribbe (geboortegrot) terug. Hierna ging hij in de stad enige schoteltjes kopen, ook wat vruchten en bundeltjes rijshout (= in het algemeen alle takken van twijgen van taaie rechtscheutige houtsoorten, die volgens bepaalde maten gehakt en tot rijssbossen samengebonden zijn. Men verkiest hiertoe vooral het wilgenhout, terwijl ook elzen en populierenhout gebruikt wordt).

De sabbat naderde en wegens de vele vreemdelingen in de stad, die zich hier zelfs de onmisbaarste dingen moesten aanschaffen, waren op de hoeken van de straten tafels of kramen met de meest onontbeerlijke levensbehoeften opgeslagen. De prijs legde men daar neer voor wat men nam of kocht. Ik meen, doch weet het niet meer zeker, dat de lieden, eigenaars of knechten, die er toeziend bijstonden, geen Joden waren.

Jozef keerde terug en bracht in een soort vuurpot, die gesloten, getralied en onderaan van een steel voorzien was, gloeiende kolen aan; hij stortte ze uit in de ingang (bedoeld is: gang) van de grot tegen de noordelijke wand en legde ermee een vuurke aan. Zo'n vuurpot had hij, evenals ander klein huisgerei, op reis bij zich. Het bundeltje hout bestond uit knoestige takken die met dikke biezen behoorlijk tezamen gebonden waren. Jozef maakte nu wat spijzen klaar en zij gebruikten hun sobere maaltijd op een voor mij zeer stichtelijke wijze; hij bestond uit een moes van gele granen en uit een dikke, gekookte vrucht, waarin men, als men ze aan stukken sneed, vele zaden vond; ook verschenen op de maaltijd kleine, platte broden.

Nadat zij gegeten en hun eetmaal met gebeden besloten hadden, maakte Jozef voor de H. Maagd een legerstede gereed. Over een strooisel van biezen spreidde hij een deken uit, zoals die welke ik

²⁵⁴ In de richting van de Melkgrot. – Deze woorden staan niet in het leven der H. Maagd, maar wel in het dagboek van Brentano en zijn ook juist, *gegen die Milchhöhle zu* (Glw. 154).

beschreven heb, terwijl men ze in Anna's huis aan het vervaardigen was; hij legde aan het hoofdeinde ervan een opgerolde deken voor oorkussen. Nadat hij nu de ezel binnengebracht had en vastgebonden op een plaats waar hij niet hinderlijk kon zijn, stopte hij de openingen in het gewelf om tocht te voorkomen en richtte tenslotte een rustplaatsje in voor zichzelf in de gang van de grot.

Nu was de sabbat begonnen; ik zag Jozef en de H. Maagd onder de lamp staan bidden; zij reciteerden gezamenlijk de sabbatgeden. Daarna verliet Jozef de grot en ging nog een keer naar de stad terug. (Misschien wel om de sabbatoefening in de synagoge bij te wonen).

Maria echter wikkelde zich in om zich ter ruste te leggen (zie fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43).

Een schets van Steinle die een vrouw voorstelt slapend in een wikkeldoek (zie ook fasc. 1, nr. 19, voetnoot 43).

Haar hoofd rustte op haar arm, die op het kussen der opgerolde deken lag.

Het was al laat, toen Jozef terugkeerde (van de synagoge); hij was bedroefd; het scheen me toe dat hij weende; hij bad nog enige tijd en legde zich dan rouwmoedig op zijn legerstede in de gang van de grot.

Zaterdag, 24 november. –

Heden was de zienster zeer ziek; hier volgt het weinige dat zij in staat was over de H. Familie mee te delen.

De H. Maagd bracht de sabbat in de grot der kribbe in gebed en overweging door: zij was vol vurige godsvrucht. Jozef ging verscheidene malen uit, waarschijnlijk om de sabbatoefeningen in de synagoge te Bethlehem bij te wonen. Ik zag hen samen de gisteren toebereide spijzen gebruiken²⁵⁵ en ook hun gebed gemeenschappelijk verrichten.

²⁵⁵ Spijzen daags te voren klaar gemaakt. – Het gebod van de sabbatrust was zo streng dat men op de sabbat geen vuur in de huizen mocht aanmaken (cfr. Ex. 31, 14; 35, 2-3).

Bij de auteur van een Christusleven lezen wij: “Na haar genezing diende Petrus’ schoonmoeder een smakelijk sabbatgerecht op, dat reeds daags te voren bereid was en dat men warm had gehouden onder een omgekeerde schotel waarover men stro en dekens had gelegd.” (De Godmens blz. 65).

Men kon op meerdere manieren, zoals onder gloeiende asse het eten warm houden.

Volgens K. werd deze rust ook op vastendagen onderhouden (fasc. 6, nr. 144; fasc. 7, nr. 191, enz.).

‘s Namiddags, om de tijd waarop de Joden op de sabbat een wandeling plegen te doen, (zie fasc. 4, nr. 107, voetnoot 227), gingen zij door het kleine dal achter de grot naar de grafspelonk (Melkgrot) van Maraha, Abrahams voedster; zij bleven een aanzienlijke tijd in die grot, die ruimer was dan de grot van de kribbe (zie huidig nr. 117, voetnoot 253). In deze grafgrot zorgde Jozef weer voor een zitplaats voor Maria; daarna baden zij ook nog lange tijd onder de heilige boom boven de grot. Maria volhardde hier in het gebed, totdat Jozef, die weer voor het sluiten van de sabbat naar Bethlehem gegaan was, haar kwam halen om met haar naar de geboortegrot terug te keren.

Maria had tot de H. Jozef gezegd dat haar Kind heden te middernacht geboren zou worden; het was immers op dat uur 9 maanden geleden dat Gods engel haar begroet had.

Zij had Jozef gesmeekt om van zijn kant geen moeite te ontzien om het door God beloofde en miraculeus ontvangen Kind bij zijn intrede in de wereld zo eervol mogelijk te ontvangen.

Ook verzocht zij hem zijn gebed met het hare te verenigen, om voor de hardvochtige lieden, die hun onderdak geweigerd hadden, genade te verwerven.

Jozef vroeg haar of zij het niet goed vond dat hij naar Bethlehem ging, om de hulp in te roepen van een paar goede vrouwen, die hij daar kende, doch zij wees dit voorstel af met de verzekering dat menselijke hulp haar onnodig zou zijn²⁵⁶.

²⁵⁶ Menselijke hulp onnodig. – “De H. Lukas”, zo schrijft F. Prat (Jezus Christus I, 185), “verhaalt met bewonderenswaardige takt de maagdelijke geboorte van Jezus; hij voelt zich niet bevoegd er iets aan toe te voegen. De apokriefen hebben dit eerbiedig zwijgen geschonden met smakeloos verzonnen bijzonderheden, om niet te spreken van het onbetamelijk verdict der twee, door Jozef ontboden vroedvrouwen.”

Hier spreekt K. wel van vroedvrouwen, doch het is enkel een aanbod van Jozef, die minder in Gods geheimen ingewijd was dan Maria. Hier zien wij weer dat K. niet door de apokriefen beïnvloed is, oorspronkelijk en natuurlijk is. Wellicht heeft Maria Jozefs bekommernis, zoals meer andere dingen uit haar en Jezus' leven, aan vriendinnen meedeeld en kwam deze

Jozef begaf zich nog vóór het einde van de sabbat naar Bethlehem en kocht er haastig, zodra de zon ondergegaan en de sabbat uit was²⁵⁷, enige benodigdheden, te weten, een voetbankje, een klein, laag tafeltje, enkele schoteltjes, ook gedroogde vruchten en druiven, en spoedde zich daarmee naar de grot terug. Nu snelde hij naar de grafspelonk van Maraha, om de H. Maagd af te halen en naar de grot te begeleiden (herhaling van boven reeds gezegde). Hier ging Maria weer plaats nemen op haar rusttapijt of deken in de meest oostelijke hoek der grot (gekeerd naar de wand van de nis).

Jozef maakte nog spijzen gereed en zij aten en baden tezamen. Vervolgens zonderde hij zijn slaapcel geheel van de overige ruimte af, door ze af te sluiten met matten die hij in de grot gevonden had en die hij op enige staken hing. Hij voederde ook nog de ezel, die, gezien van de ingang (of gang) uit, links tegen de wand van de geboortegrot stond. Dan vulde hij de ruif of de van staven gemaakte kribbe, met biezen en fijn zacht mos en spreidde er een deken over uit, die over de rand van de ruif neerhing.

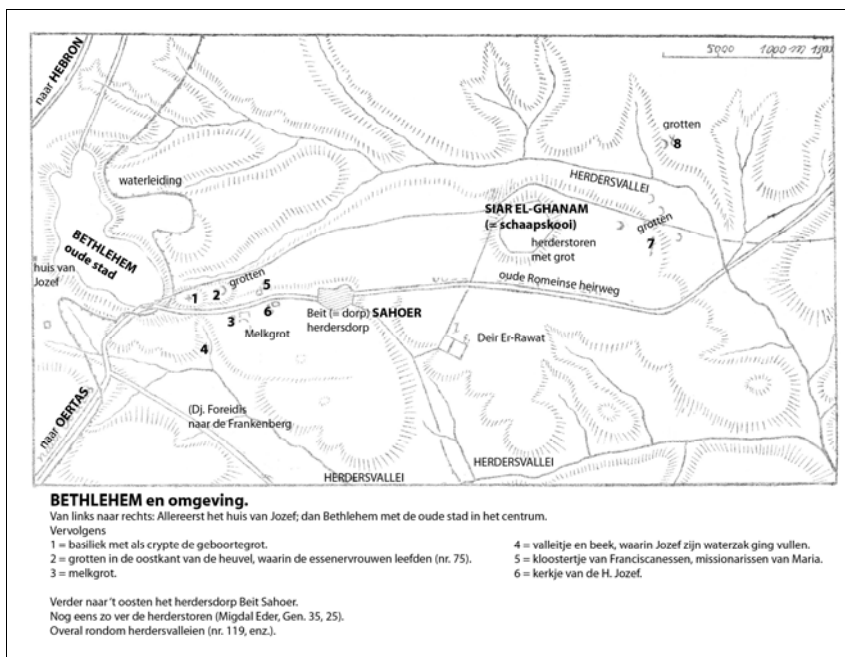
Toen nu de H. Maagd hem zei dat haar ogenblik naderde en dat hij zich in zijn celletje in gebed zou afzonderen, hing hij nog verscheidene brandende lampen (of lamp met verscheidene wicken, cfr. nr. 126) in de grot op en ging dan, daar hij gerucht buiten de grot meende te horen, nog even zien. Hier vond hij de jonge ezelin, die tot nog toe vrij in het herdersdal rondgelopen had; ze was vol speelse vreugde naar hier gerend en nu dartelde

bijzonderheid verdraaid in de apokriefen terecht. Bij K. is ook geen spoor van de apokriefe, traditionele os te vinden, die er wellicht bijgesleurd werd op grond van Jesaja: de os kent zijn meester en de ezel zijn heer.

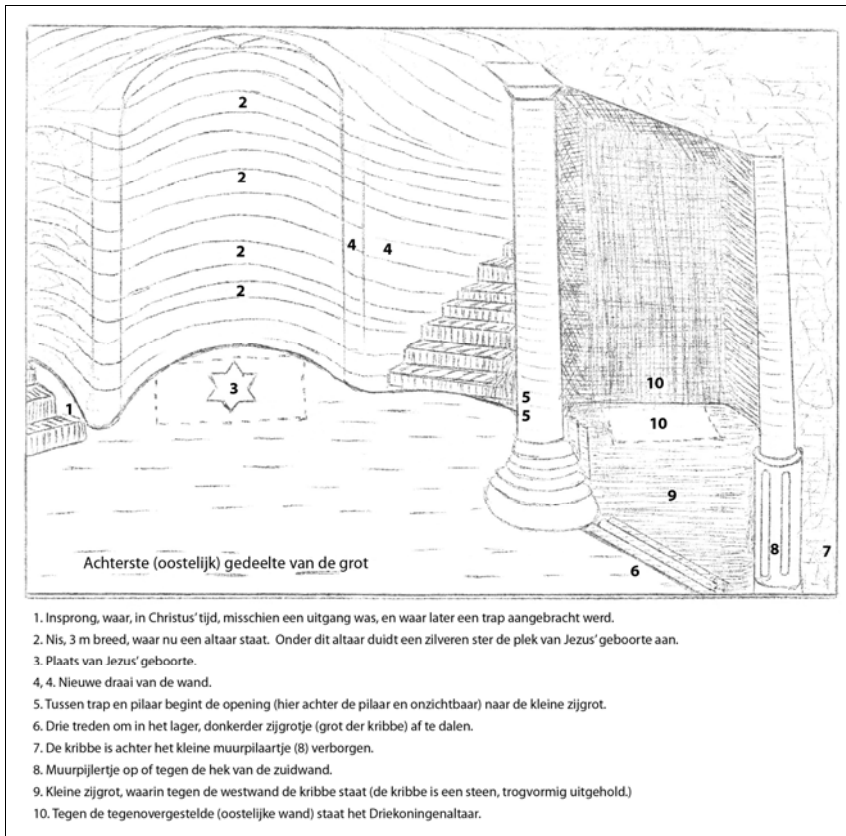
Dat in later dagen Essenvrouwen Maria in haar werk komen helpen en de priesters een hulpvrouw meebrengen, wanneer zij het Kind komen besnijden, wie kan daar aanstoot aan nemen?

²⁵⁷ Zodra de sabbat uit was. – Op sabbat was kopen en verkopen verboden. Ook de heilige vrouwen kopen, later, eerst als de sabbat voorbij is, specerijen om Jezus' lichaam te balsemen. (Zie Markus, 16, 1). De sabbat eindigt met zonsondergang.

zij rond Jozef heen; deze bond haar onder het afdak vóór de grot vast en strooide haar voeder voor.

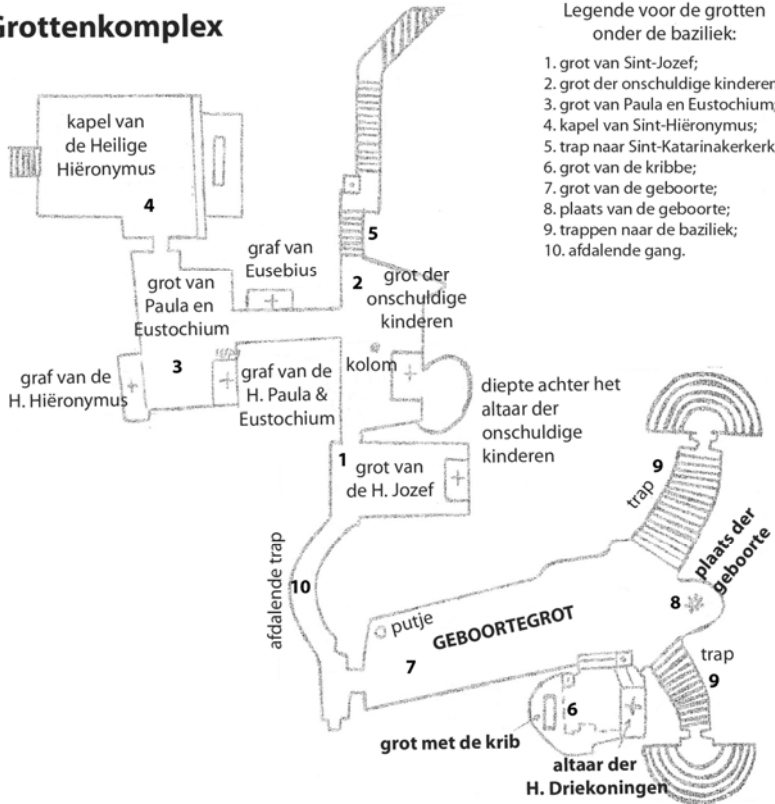

De geboortegrot.

1. Insprong, waar, in Christus' tijd, misschien een uitgang was, en waar later een trap aangebracht werd. De wendingen die de achterwand maakt, kan men nagaan op plattegrond.

Grottenkomplex

2. Nis, 3 m breed, waar nu een altaar staat. Onder dit altaar duidt een zilveren ster de plek van Jezus' geboorte aan.

3. Plaats van Jezus' geboorte.

Maria, in gebed en extase naar het oosten en de wand gekeerd, zag opeens het licht der wereld liggen aan haar knieën.

4, 4. Nieuwe draai van de wand waar deze later doorbroken werd om een nieuwe trap aan te leggen en de grot, in crypte veranderd, met de basiliek te verbinden.

5. Tussen trap en pilaar begint de opening (hier achter de pilaar en onzichtbaar) naar de kleine zijgrot.

Hier, achter de pilaar, zoals ook ervoor, zijn drie treden(6) om in het lager, donkerder zijgrotje (grot der kribbe) af te dalen.

7. De kribbe is achter het kleine muurpilaartje (8) verborgen.

8. Muurpijlertje op of tegen de hoek van de zuidwand.

Van hier omvat men met één blik de plaats der geboorte en nagenoeg de ganse kleine zijgrot.

9. Kleine zijgrot, waarin tegen de westwand de kribbe (is een steen, trogvormig uitgehold) staat.

10. Tegen de tegenovergestelde (oostelijke wand) staat het Driekoningentaltaar.

De geboorte van Christus.

118.

Na de ezelin vastgebonden te hebben, keerde Jozef terug in de grot. Alvorens in zijn slaapcel binnen te gaan, wierp hij een blik in de richting van de H. Maagd en zag haar op haar legerstede in gebed neergeknield, met het aangezicht naar het oosten en dus met haar rug naar hem gekeerd; **hij zag haar als met vlammen omgeven; de gehele grot was als met een bovennatuurlijk licht vervuld; hij beschouwde deze vlammen gelijk eertijds Mozes verbaasd de brandende doornstruik beschouwde (Ex. 3, 3).** Dan trad hij vol heilige schroom zijn slaapvertrek binnen en wierp zich biddend op zijn aangezicht neer.

Ik zag de glans rondom de H. Maagd voortdurend in helderheid toenemen; het licht van de door Jozef ontstoken lampen was niet meer zichtbaar. Maria zat geknield op haar rusttapijt in een ruim, ongegordeld, rondom haar op de grond uitgespreid kleed, met het aangezicht naar het oosten, naar de nis.

Op het twaalfde, middernachtelijk uur geraakte zij onder haar gebed in extase. Ik zag haar van de aarde omhoog geheven en de grond onder haar; zij hield de handen gekruist op de borst; de glans om haar heen groeide gedurig; alles, zelfs het levenloze, scheen beziel en vol vreugde te leven en te bewegen; het rotssteen van het gewelf, van de wanden, van de bodem der grot, alles was in dit licht als met sprankelend leven vervuld.

Opeens was voor mij het gewelf van de grot verdwenen; boven Maria opende zich een baan van licht, die zich met toenemende glans verhief tot in het hoogste van de hemel.

In deze lichtbaan was in de verte een drukke, wonderbare beweging van gloriën die door elkander wemelden, doch die, naar gelang ze nader kwamen, duidelijker in de vorm van hemelse engelenkoren verschenen.

De H. Maagd, in vervoering van de aarde opgeheven, doch haar blik ter aarde nederrichtend, aanbad nu haar God, wiens moeder zij geworden was, haar God, die haar nu als pasgeboren, hulpeloos wichtje, haar Kindje vóór haar op de grond neer lag²⁵⁸.

²⁵⁸ Geboorte. – Wij hoorden boven F. Prat de bewonderenswaardige takt loven, waarmee St. Lukas Maria's maagdelijke bevalling beschrijft.

Dezelfde lof verdient voorzeker K.'s beschrijving, waarin onze aandacht gevestigd wordt op de lichtglans rondom Maria, op de engelen langs de lichtbaan, totdat wij opeens, zonder het zo vlug te verwachten, het nieuwgeboren, met licht omstraalde Kind op de aarde zien liggen.

Niet alleen komen ons hierbij de boven geciteerde woorden van Prat voor de geest, maar ook de volgende van Bossuet: "Jezus treedt uit de moederlijke schoot naar buiten als een straal uit de ster, als een licht uit de zon.

Maria schenkt Jezus aan de wereld zonder moeite, smart of inspanning. Wonderbaar in zijn ontvangenis is Jezus nog wonderbaarlijker in zijn geboorte. De heiligen hebben het als een groter wonder beschouwd op zulk een wijze geboren te worden, dan zonder menselijke medewerking ontvangen te zijn door een maagd!"

Tot de H. Brigitta zegde Maria: **"Op mijn jawoord aan de engel des Heren bij de boodschap werd ik onmiddellijk iets wonderbaars en levends in mij gewaar, en toen Hij uit mij geboren werd, verliet Hij onder een onuitsprekelijke vreugde van mij, met wonderbare schielijkheid (= gezwindheid, vlugheid, rapheid) mijn gesloten maagdelijke schoot."** (Openb. VI, 88).

"In haar gebed was Maria met de rug naar de kribbe gekeerd", vertelt Brigitta verder, "het aangezicht naar het oosten en ten hemel omhoog geheven.

Met opgeheven handen en hemelwaarts gerichte blikken was zij als in extase verrukt en dronken van goddelijke zaligheid.

Onder haar gebed zag ik het leven dat in haar was, in beweging komen en opeens, in één oogwenk had zij haar Zoon gebaar.

Hierop ging zulk een groot en onbeschrijfelijk licht, zulk een schitterende glans van het nieuwgeboren Kindje uit, dat het zonnelicht er niet mee te vergelijken is en nog minder het licht der lampen die de H. Jozef had ontstoken en dat verdween in dat goddelijk licht. Maria's wijze van bevallen geschiedde zo vlug, dat ik niet had kunnen nagaan hoe ze verlopen was. In tegenstelling hiermee zag ik het Kindje naakt en schitterend van licht geheel rein op de bodem liggen. Ook vernam ik een verrukkelijk en wonderzoet engelengezang.

Ik zag onze Verlosser als een schitterend, heel klein Wichtje, dat met zijn eigen licht de omringende glans overstraalde, op het tapijt vóór de knieën van de H. Maagd neerliggen. Het leek me heel klein te zijn en onder mijn ogen te groeien. Doch dit alles was slechts het trillen en bewegen van zulk een grote glans, dat ik niet nauwkeurig zeggen kan hoe ik het gezien heb.

De H. Maagd bleef nog een tijdlang in geestverrukking en ik zag hoe zij een doek over het Kind uitspreidde, maar zij raakte het nog niet aan en nam het niet op. **Dit duurde een aanzienlijke tijd en dan zag ik het Kindje Jezus zich bewegen en ik hoorde het wenen.**

Hierop kwam Maria tot zichzelf, hief het van het rusttapijt op en hulde het in de doek die zij erover uitgespreid had en hield het nu in haar armen aan haar borst gedrukt; vervolgens ging zij zitten en hulde zich met haar Kind geheel in haar sluier, en ik vermoed dat Maria nu de Verlosser voedde aan de borst.

Thans zag ik om haar heen vele engelen in een geheel menselijke gedaante vóór het Kindje in aanbidding op hun aangezicht ter aarde liggen ...

Er kon een uur na de geboorte verlopen zijn, toen Maria nu de H. Jozef, die nog aan het bidden was, uit zijn cel riep. Hij naderde en wierp zich vol godsvrucht, vreugde en nederigheid op zijn aangezicht neer. Eerst toen Maria hem opnieuw verzocht om met

Maria boog het hoofd, vouwde de handen samen en aanbad zeer eerbiedig en eerbaar het Kindje met woorden als deze: **“Welkom, mijn God, mijn Heer en mijn Zoon.”**

Nu begon het te wenen en het bibberde als van kou en van de hardheid van de rotsbodem, waarop het lag; het wendde zich even, strekte zijn kleine ledematen uit en zocht naar de lafenis en de zachte verzorging van zijn Moeder. Deze nam het op de arm, drukte het tegen haar borst en verwarmde het met teder medelijden aan haar wangen en hart.” (Openb. VII, 21).

vreugde en dank het geschenk van de Allerhoogste aan zijn hart te drukken; richtte hij zich op, ontving het Jezuskindje in zijn armen en loofde en dankte onder vreugdetranen de barmhartige God.

De H. Maagd wikkelde het Jezuskindje in doeken; ik kan mij die zwachtels op het ogenblik niet duidelijk meer herinneren; ik weet alleen nog dat het eerst in een rode doek, en hierboven in een witte tot onder de armpjes gewonden werd. Hogerop hulde Maria het tot aan het hoofdje in een ander doekje; zij had slechts vier windsels bij zich.

Nu zag ik Maria en Jozef naast elkander met de benen onder zich gekruist op de platte aarde neergezeten; zij spraken niet en schenen in aanbidding en beschouwing verzonken.

Vóór Maria lag op het dekentapijt, als een klein kind ingewikkeld, de pasgeboren Jezus, schoon en schitterend als een licht uit de hemel.

“Ach!” zo dacht ik, “deze plaats bevat het Heil van de gehele wereld en niemand vermoedt het!”

Hierna legden zij het kind in de kribbe die Jozef met biezen en fijne kruiden opgevuld en met een aan de zijden neerhangende deken overdekt had (nr. 117); ze stond op 4 staken boven de op de grond liggende steentrog of drinkbak, rechts van de gang van de grot, waar deze een ruime verbreding naar het zuiden maakt. Dit gedeelte van de grot, waarin men met treden afdaalt, ligt dieper dan het gedeelte waarin Hij geboren is. Nadat zij het Kind in de kribbe hadden neergelegd, stonden zij allebei ernaast en stortten tranen van geluk, God lovend en dankend.

Jozef bracht nu opnieuw een legerstede en een zitplaats voor de H. Maagd in gereedheid, naast de kribbe; ik zag haar vóór en na Jezus' geboorte geheel in een wit kleed en sluier gehuld. Ik zag haar daar in de eerste dagen, hetzij neerzitten, knielen of staan, of ook op haar zijde gelegen ingehuld sluimeren; ze was echter ziek

noch vermoeid²⁵⁹. Wanneer mensen haar bezochten, omsluierte zij zich nauwer en zat overeind op het geboortetapijt.

Wonderen en openbaringen bij Jezus' geboorte.

119.

Ik zag in deze beschouwingen over de geboorte van Christus, die zich aan mij als een historische gebeurtenis en niet als een louter kerkelijk vreugdefeest vertoonde, wel niet zulk een stralende, vreugdedronken zaligheid in de natuur, zoals ik dit zie in mijn beschouwingen in de Kerstnacht, wanneer de verschijning meer de innerlijke betekenis van het gebeuren uitdrukt, maar toch ontwaarde ik ook heden een ongewone vreugde, en op vele plaatsen tot in de verste wereldstreken een uitzonderlijke bezieling en een beweging van leven en vreugde op dit middernachtelijk uur²⁶⁰.

Ik zag de harten van vele goede mensen vervuld met een blij en hoopvol verlangen, die der slechten daarentegen met pijnigende angst. In vele dieren zag ik een gevoel van vreugde; op vele plaatsen zag ik de bloemen hun kroontjes en kelkjes verheffen, de kruiden, struiken en bomen herleven en hun geuren verspreiden.

²⁵⁹ Ziek noch vermoeid. – “De maagd onderging bij de geboorte”, zegt nog de H. Brigitta, “niet de minste verandering door verbleking of verzwakking. Ook namen haar lichaamskrachten niet af, zoals het bij andere kraamvrouwen pleegt te zijn; alleen nam haar te voren voller lichaam weer de dunnere omvang aan, die het had, eer zij bij de boodschap van de engel het Kind ontving.” (Openb. VII, 21).

²⁶⁰ Vreugdige beweging in de natuur. – Dit wordt ook vermeld door Maria van Agreda: “Andere engelen werden uitgezonden tot sommige uitverkorenen; zij brachten de blijde boodschap aan Zakarias, Elisabet, Simeon en Hanna en meer anderen; in het algemeen ondergingen de mensen die in staat van genade waren, bovennatuurlijke invloeden; zij beleefden een heilige vreugde, hoewel zij er de oorzaak niet van kenden. Zelfs de levenloze wezens schenen er op enige manier deel aan te hebben, doch de gelukkigsten van allen waren de herders in de omstreken, die op het uur van Christus' geboorte hun kudden bewaakten.”

Ik zag bronnen ontspringen en zwellen. Zo ontsprong op het uur van de geboorte van Jezus, in de grot die zich ten noorden van die der geboorte in dezelfde heuvel bevindt, een rijke bron, waarvoor de H. Jozef de volgende morgen een bekken en een afleiding maakte²⁶¹.

23 december 1819. –

Hier lassen wij een andere beschrijving in van de vreugde in de natuur in de kerstdagen, zowel kort vóór als na het feest.

Wat de zienster beschrijft is eerder een beeld van een bovennatuurlijke, dan van een natuurlijke werkelijkheid, hoewel een visionaire geest in de natuur eventueel verschijnselen kan zien, die voor een gewoon waarnemingsvermogen onzichtbaar zijn.

“In de avond van 23 december 1819 ontboezemde de zienster”, zo zegt Brentano, “haar opgetogen geestdrift, in extase en bijna in een toestand van gedaanteverandering, vlot en met het grootste gemak, als volgt:”

“Kijkt hoe door heel de natuur een vreugdevolle rilling vaart, hoe ze glanst en lacht in de blijdschap van de onschuld. Het is alsof een dode uit zijn windsels komt, alsof een lijk uit de rotheid, uit het stof en de duisternis van het graf oprijst, te voorschijn treedt en getuigt dat het niet alleen het lichaam, het leven, de jeugd, de gezondheid, de vreugde, de lach heeft teruggekregen, maar ook de onsterfelijkheid, de onschuld en reinheid en dat de mens voortaan weer het evenbeeld is van de heilige en onsterfelijke God.

Alles herleeft, alles is dronken van de vreugde der onschuld, is vervuld met de jubel der dankbaarheid (voor de Verlossing die met Christus' geboorte begint).

²⁶¹ Hoewel K. van die bron verder (b.v. fasc; 11, nr. 307) nog gewag zal maken, is deze aanwijzing moeilijk te verklaren. In die grot is achter het altaar een put van 4 m bij 4 m in de rotsbodem. De vraag nu is of die put door een kanaal een uitmonding heeft naar buiten.

O die bevallige heuvels met de bomen er omheen in beweging, als spoedden ze zich naar de kribbe om de Schepper, die zijn schepselen bezoekt, bij zijn aankomst te begroeten, om de bloesems en vruchten die zij van Hem ontvingen, weer voor zijn voeten uit te strooien.

Overall openen de bloemen hun kelken (in 't H. Land bloeien ze ook in de winter), en brengen als welkomsgeschenk aan de Heer zichzelf, hun vormen en kleuren en geuren, waartussen Hij weldra zal komen wandelen.

De bronnen verlangen om Hem met hun gemurmel bij hun rand te begroeten; de fonteinen springen Hem tegen en dansen met jubelend ongeduld als kinderen die hun kerstgeschenken komen halen.

De vogelen houden een vrolijk en welluidend concert, de lammeren blaten en huppelen vol hoop, alle dieren zijn opgewekt en dartel en tam. Alle bloed gaat reiner en krachtiger aan het stromen.

Een voorgevoel doet alle vrome harten, die zwanger van verwachting zijn, feller kloppen en de nabije Verlossing vermoeden. Alles is ontroerd. Zondaars worden vervuld met droefheid, ontroering en berouw; de hoop herleeft in hun hart, maar de onverbeterlijken, de versteenden, de verklaarde vijanden van God, de toekomstige beulen en kruisigers van Christus worden overvallen door onrust, schrik en verwarring, die zichzelf niet begrijpen, want ook zij hebben het gevoel, het vermoeden dat er iets plaats heeft gehad in deze tijd die nu zijn vervulling bereikt.

Doch van deze vervulling is Maria zich bewust en getuige; zij beleeft die. Alle geluk en zaligheid is besloten in haar nederig, allerzuiverst, menslievend en barmhartig hart, dat bidt bij de Verlosser, die onder dat hart mens is geworden en nu als het licht van de wereld zijn intrede heeft gedaan in zijn eigendom,

gekomen is onder de zijnen, die Hem helaas! niet zullen aanvaarden.

Een vernieuwende stroom vaart door de natuur, die heden de frisheid herkrijgt, waarmee ze kwam uit Gods scheppende hand ... wat ik zie is onuitsprekelijk. Ieder mens die Jezus in eenvoud en geloof ontvangt, wordt aan deze gave deelachtig.

Maar anderzijds wordt in deze dagen de duivel gebonden; hij kruipt en siddert; daarom moet ik de kruipdieren die zijn afbeelding zijn, haten. Dat afzichtelijk monster, die eeuwige zondetoker, wordt heden overwonnen en vernederd; hij vermag in deze dagen niets: het is de genade die voor alle tijden en immer aan deze tijd is verbonden.” Tot hier deze inlassing en visionaire schouwing.

Het verhaal vervolgt:

Boven Bethlehem zag de hemel er somber uit; hij vertoonde daar een mistige roodachtige schijn; doch boven de geortegrot, boven het kleine dal bij de grafspelonk van Maraha, Abrahams voedster, en boven het herdersdal hing een heldere lichtnevel.

Op een afstand van ongeveer 1,5 mijl (of km) van de grot der kribbe lag in het herdersdal een heuvel. Daar begonnen de wijnbergen die zich naar Gaza toe uitstrekken²⁶².

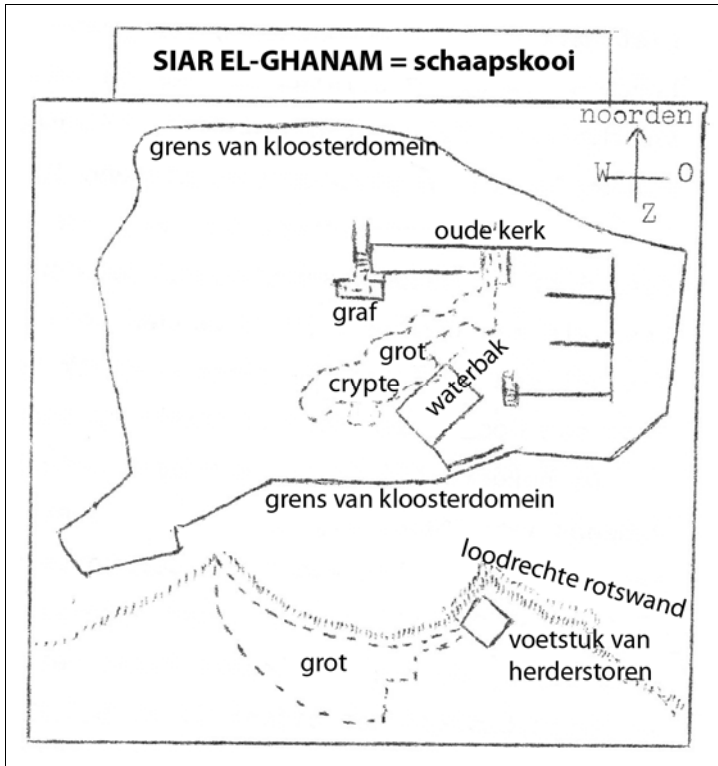
²⁶² Waar de wijngaarden begonnen. – Bezie men een orografische kaart van Judea, dan valt het op hoe het middelgebergte van het land vanaf Bethlehem zijn hellingen eerst naar het zuidoosten, dan naar het zuiden en bijgevolg naar de zon gekeerd heeft.

Het middelgebergte eindigt ten zuiden van Hebron; deze naar het zuiden gekeerde hellingen lopen parallel met de wadi of vallei el-Khalil, die zich met een enorme boog westwaarts wendt en 2 uren ten zuiden van Gaza in de zee uitmondt. Die hellingen, vanaf Bethlehem, zijn de wijnbergen, waarvoor het land bekend is.

Gaza was, zoals Sarepta, ervoor beroemd: “*Et dulcia Bacchi munera, quae Sarepta ferax, quae Gaza creat.*” (Fortunatus).

Op deze heuvel stonden de hutten van 3 herders, die de hoofden van de omwonende herdersfamilies waren, zoals de H. Driekoningen het hoofd waren van de hun ondergeschikte stammen. (Die heuvel heet nu Beit Sahoer, d.i. herdersdorp).

Ongeveer nog eenmaal zo ver van de geboortegrot verhief zich de zogenaamde toren der herders (nu Siar el-Ghanam = schaapskooi).

In Guides bleus, Israël, pag. 383 is 5 km ten zuiden van Bethlehem een stijging (*une montée*) van de weg genoteerd in een streek van wijngaarden, (*dans une région de vignobles*).

In D.B. Juda, c. 1768 worden eveneens voor het stamgebied van Juda de heuvelhellingen vermeld, geschikt voor, en beplant met wijngaarden.

Hij bestond uit een zeer hoge, piramidevormige toerusting van balkwerk, opgetrokken op een voetstuk van natuursteen op een heuvel midden in het veld en tussen het groen van bomen²⁶³.

Hij was omgeven met trappen en galerijen met hier en daar een overdekte standplaats, die op wachthuisjes geleken; en alles was er met matten behangen; hij geleek op de toreninstallatie waarop men, in het land van de H. Driekoningen bij nachte de sterren beschouwde, en hij maakte uit de verte de indruk van een zeeschip met vele hoge masten en zeilen.

²⁶³ Herderstoren. – Hij is te zoeken op het hoogste van een tamelijk lage heuvel ongeveer 3 km ten oosten van Bethlehem. De plaats heet Siar el-Ghanam, d.i. schaapskooi.

Daar vermelden de oude pelgrims een kerk en klooster, een drie-personen-graf, hetwelk dat zou zijn van de drie herdershoofden, ook het voetstuk van een wachttoren. Dit is de kuddetoren van Gen. 35, 21. (Zie kaart van Bethlehem en omgeving en schets hiervoor).

Onmiddellijk ten noordoosten van de top van de heuvel die te midden van de vlakte tussen de dalen oprijst, ziet men nu nog het rotsvoetstuk van die herderstoren. Zowat 35 m ten zuiden van kerk- en kloosterruïne, nabij de heuveltop gaat een rotswand regelrecht de lucht in; zijn hoogte was 8 m doch nu door ophoging van de bodem nog slechts 4 m. Dat voetstuk meet 5 m in het vierkant. Het reikt tot 1 m boven de heuveltop.

Van het bovenvlak geniet men in alle richtingen het wijdse panorama dat ook K. beschrijft. Men ziet zeer klaar Bethlehem en Jeruzalem, ja, ook, naar het zeggen van K., de berg van Jezus' vasten en bekoring (Qarantania).

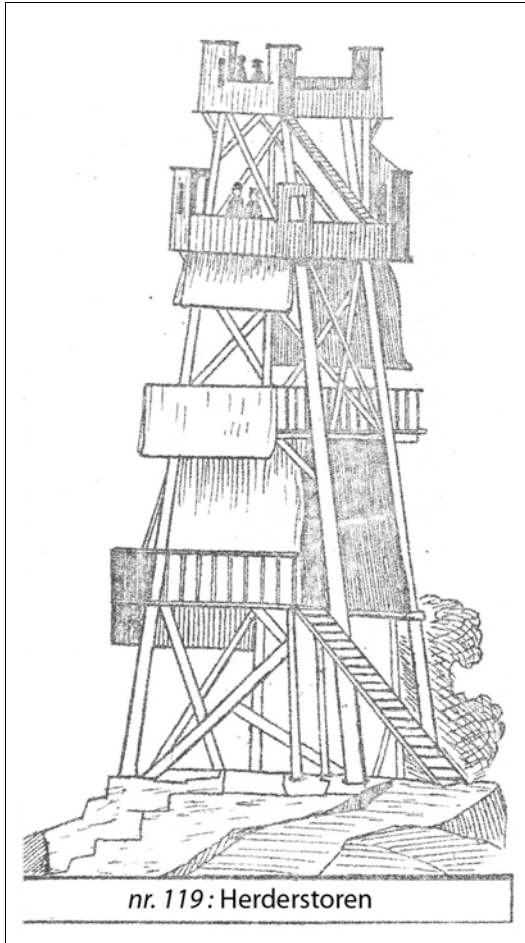
Even ten zuidwesten van de verticale rotsblok of voetstuk van de toren begint een grot, die 22 m lang, halve-maanvormig en naar het westen gericht is. Aan haar noordkant is ze nagenoeg over geheel haar lengte open en dus binnen goed en aangenaam verlicht, hoewel ze in haar grootste uitgestrektheid 15 m diep of breed is. Dit is misschien wel de schuur waarvan K. hier ook spreekt.

Het oude kloosterterrein is weer in het bezit van de Franciscanen die ook het terrein met de herderstoren aangeworven hebben. Op het kloosterterrein ligt een reusachtige waterbak, eronder grotruimten. Achteraan onder de kerk, links is een drie-personen-graf dat een voorwerp van verering is geweest.

In de nabije omgeving zijn meerdere waterbakken. Alles, zoals ook de verdere omgeving wijst erop dat hier een verzamelplaats van kudden was.

Van op de toren kon men ver in het rond het omliggende land overzien: men zag van daar Jeruzalem en ook de berg van Jezus' vasten en bekoring (Qarantania) in de woestijn van en bij Jericho.

De herders hadden hun wachters boven op de toren om hun kudden in het oog te houden en om de eigenaars door hoorngeschal te waarschuwen tegen gevaar van rovers of voorbijtrekkend krijgsvolk, die men daarboven uit de verte kon zien naderen (zie kaart Bethlehem en omgeving).

De afzonderlijke herdersfamilies bewoonden in een omkring van wel 5 uren rond de toren, verspreide eigen hofsteden, die met tuinen en velden omgeven waren. Bij de toren was hun algemene verzamelplaats en ook de verblijfplaats van de wachters; zij bewaarden hier hun gereedschappen en ontvingen van hier hun spijzen.

Op de helling van de heuvel waarop de toren zich verhief, lagen hutten en hiervan afgezonderd ook een grote schuur die in meerdere vakken ingedeeld was; hier verbleven de vrouwen van de wachters en zij bereidden er de spijzen voor hun mannen.

Hier bij de toren zag ik hedennacht de kudden grotendeels nog onder de blote hemel; bij de heuvel der drie herders integendeel zag ik ze onder een afdak.

120.

Op het uur van Jezus' geboorte zag ik de 3 herders, getroffen door de geheimzinnig wondervolle nacht, vóór hun woning bij elkander gekomen; zij keken overal rond en staarden met verbazing naar de wonderbare lichtglans boven de heuvel van de geboortegrot. Ook de herders bij de verder afgelegen toren zag ik in beweging; sommigen van hen zag ik de toren oplopen en boven uitzien in de richting van de geboortegrot naar dit lichtverschijnsel aan de hemel.

Terwijl nu de 3 herders hun ogen op dat wonderbaar licht gevestigd hielden, zag ik een lichtwolk tot hen nederdalen. Terwijl ze neerkwam, bemerkte ik er een beweging in, eerst vaag dooreen, doch weldra duidelijker wordend, zodat ik tenslotte daarin lijnen, vormen en gestalten onderscheidde ...

Tevens vernam ik een naderend, aanzwellend, zacht, zoet en vreugdig, en toch helder gezang.

Aanvankelijk schrokken de herders, maar spoedig stond daar een engel vóór hen, die hun zei: "Vreest niet, want ziet: ik boodschap u een grote vreugde, die voor het hele volk zal zijn;

heden is namelijk Christus de Heer (de Messias), de Verlosser (van u en van het hele volk) geboren in de stad van David. Hieraan zult gij Hem herkennen: gij zult een kind vinden in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe.”

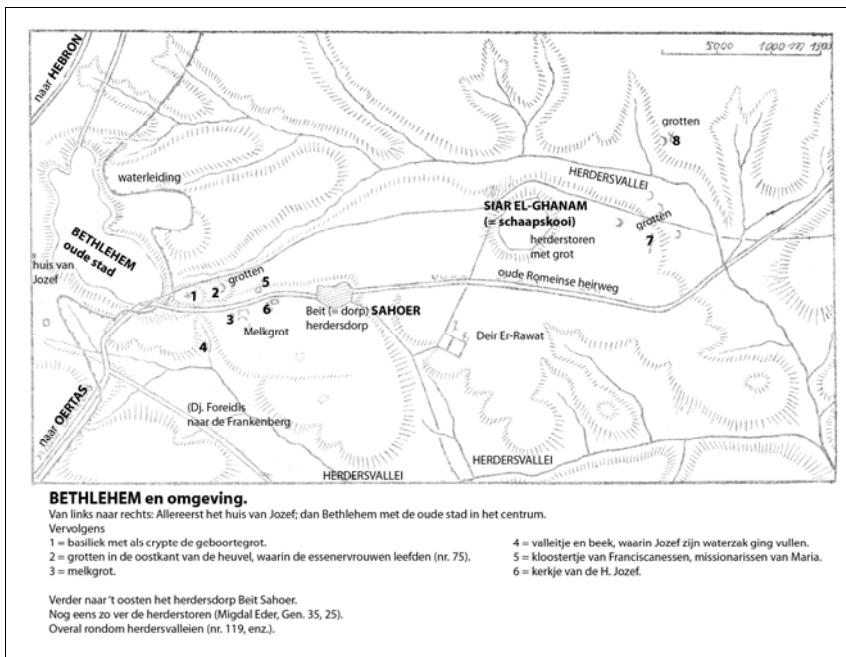
Terwijl de engel sprak, nam de glans rondom hem toe, en ik zag nu vóór de herders 5 of 7 innemend schone, lichtende engelengedaanten verschijnen, die een lange baan, als een banderol in de handen (opengespannen) hielden.

Deze was met letters van wel een hand hoog beschreven en ik hoorde hen God loven en deze woorden zingen: “Eer aan God in den Hoge en vrede op aarde voor alle goedwillige mensen.”

De herders bij de toren kregen dezelfde verschijning, doch een weinig later.

Eveneens verscheen zij aan een 3^e groep herders bij een bron, 3 mijlen van Bethlehem, ten oosten van de herderstoren (zowat een half uur ten oosten).

Tot daar zullen de herders 30 jaren later Jezus tegemoet komen, wanneer Hij hen komt bezoeken. Daar zien wij op de kaart meerdere keren het teken van grot, maar ook van put. (Zie op onze kaart Bethlehem en omgeving het cijfer 7, en bij K.E. fasc. 11, nr. 304).

Ik zag de herders niet onmiddellijk naar de geboortegrot snellen, waarvan zij wel driemaal zo ver, en de herders bij de toren tweemaal zo ver verwijderd waren als de drie herders van het herdersdorp, maar ik zag hoe zij aanstonds onder elkaar beraadslaagden wat zij voor het pasgeboren Kind tot geschenk zouden meenemen en hoe zij zo snel mogelijk hun giften gingen halen en bijeenbrachten; zij kwamen pas de volgende morgen in de vroege naar de kribbe.

Aankondigingen van Jezus' geboorte op verscheidene plaatsen.

121.

a) Aan verwanten en bekenden van Maria²⁶⁴.

Mijn ziel maakte op het uur van Jezus' geboorte bliksemsnel vele en lange reizen in alle richtingen van de wereld, om wonderbare aankondigingen van de geboorte van de Heiland te zien; ik ben van ontelbare gebeurtenissen en verschijnselen en tekenen getuige geweest, maar allerhande stoornissen en smartelijk lijden hebben mij het meeste daarvan weer doen vergeten. Ik herinner mij in elk geval nog het volgende.

Ik zag heden nacht hoe Noëmi, de leermeesteres van de H. Maagd, hoe de profetes Hanna en de oude Simeon, alle drie in de tempel, hoe moeder Anna te Nazareth, en hoe Elisabet te Joetta visioenen en openbaringen over de geboorte van de Heiland ontvingen.

Ik zag de kleine Joannes bij Elisabet met een wonderbare vreugde vervuld; allen zagen en herkenden weliswaar Maria in hun gezichten, maar zij wisten niet, waar het wonder was geschied; zelfs Elisabet wist niets van de plaats der geboorte.

Aan Anna alleen was het bekend dat Bethlehem de plaats was van het Heil.

²⁶⁴ Wij vernemen dat aan meerdere verwanten en bekenden van Maria de geboorte van de Heiland werd geopenbaard, maar – behalve moeder Anna – wist nog niemand van hen dat die geboorte plaats had in Bethlehem.

Hieruit blijkt wel duidelijk dat de zin van bepaalde Messiaanse profetieën, zelfs door sommige vromen in Israël, slechts achteraf en geleidelijk werd verstaan. Anderzijds lezen wij bij Matteüs 2, 4-6 dat de opperpriesters en schriftgeleerden, op de vraag van koning Herodes, waar de Christus geboren zou worden, zonder aarzelen durfden te antwoorden met de woorden van de profeet Micheas: "In Bethlehem van Juda, want van daar zal uitgaan de Leider van mijn volk Israël "

b) Te Jeruzalem.

Vannacht was ik getuige van een vreemd voorval in de tempel. Alle schriftrollen van de Sadduceeën werden meermalen uit hun kasten geslingerd en rondgesmeten; dit baarde een groot alarm; zij schreven het toe aan toverij en spaarden geen geld om te bekomen dat het voorval geheim gehouden zou worden.

Hier vertelde K. nog, doch onduidelijk, iets over twee zonen van Herodes, die hij in de tempel had weten aangesteld te krijgen en die hij met spionagedienst belast had; hoe hij met de Farizeeën betreffende meerdere punten in onenigheid leefde en hoe hij zich hoe langer hoe meer macht en recht in de tempel aanmatigde²⁶⁵.

c) Te Rome.

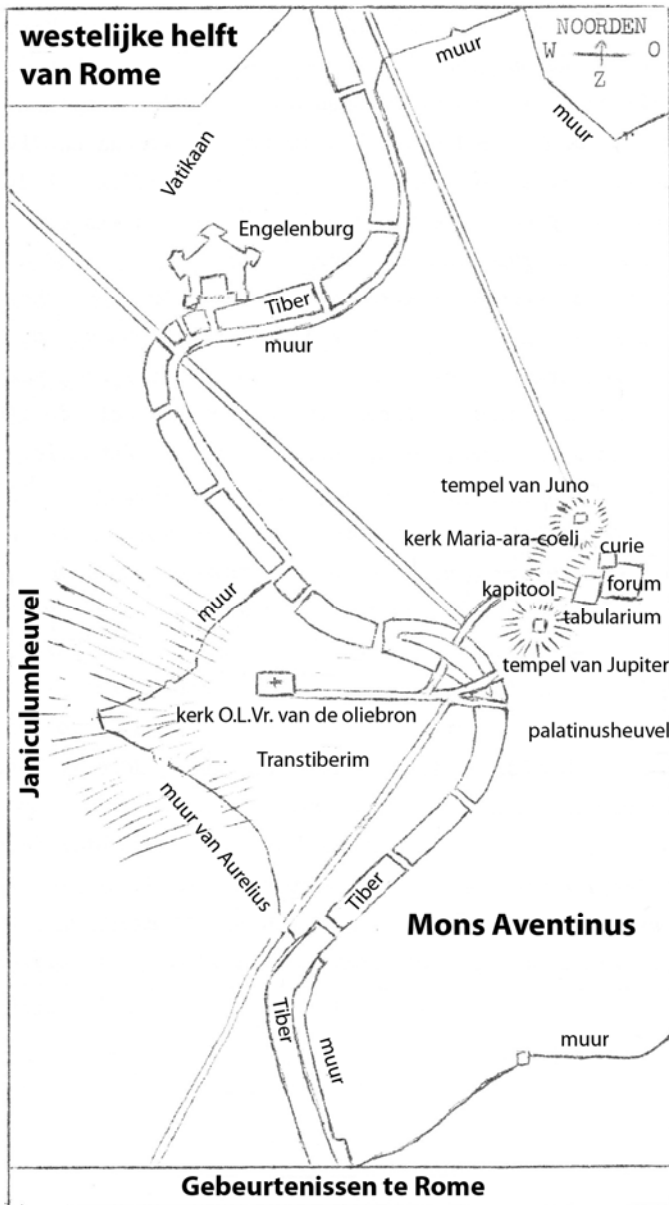
Te Rome heb ik deze nacht zeer veel gezien, doch overstelpt door meer andere taferelen en hun overvloedige bijzonderheden, is er mij weer veel van ontgaan; het kan dus licht gebeuren dat ik hier en daar wat verwar; ik zal verhalen wat ik mij op het ogenblik er nog van herinner.

Op het uur van Jezus' geboorte zag ik te Rome een bron als van olie ontspringen; hierover verwonderden zich allen ten zeerste. Dit voorval had plaats in een wijk over de rivier Tiber, waar vele Joden woonden²⁶⁶.

²⁶⁵ Hier en ook in nr. 126 vernemen wij dat Herodes aan 2 van zijn bastaardzonen, die Sadduceeën waren, gewichtige ambten in de tempel had toevertrouwd, om er te kunnen spioneren ten gerieve van zijn geheime politie. We vernemen ook dat Herodes en de Farizeeën geen goede vrienden waren

Zeer lezenswaardig is in dit verband de historische roman van Abel Herzberg (Amsterdam, 1974) 'De mémoires van Koning Herodes', meer bepaald vanaf blz. 160 'Ik en de Farizeeën'.

²⁶⁶ Schiereiland door water omgeven. – Zie kaartschets van de westelijke helft van Rome.

Hier beschreef zij een plaats als een heuvel die (aan drie zijden) van water omgeven was en een soort schiereiland vormde.

Van een tempel stortte het hele dak naar beneden en rukte in zijn val een prachtig afgodsbeeld van Jupiter mee; het stortte te pletter. Geheel verslagen brachten de Romeinen nu offers, en vroegen aan een ander afgodsbeeld – ik meen dat het Venus (misschien beter Juno?) was – wat die ramp te betekenen had. Noodgedwongen antwoordde de duivel door dit beeld: “Dit is geschied omdat een maagd zonder man een zoon ontvangen en hem nu ter wereld gebracht heeft.”

Dat beeld bracht ook de ontsprongen oliebron ter sprake. Waar zij ontsprongen is, staat nu een kerk, de Moeder Gods gewijd.

Ik zag nu de verschrikte afgodenpriesters de stadsannalen naslaan en doorvorsen en ziehier wat zij vonden.

Het schiereiland is ten noorden, ten oosten en ten zuiden door de Tiberrivier en ten westen door de muur van Aurelianus ingesloten. Het is een aparte wijk met name Transtevere (= Transtiberis), d.i. over de Tiber.

Ten tijde van keizer Augustus was het een voorstad: regio transtiberina, met vele villa's. Aurelianus voegde de wijk bij de stad en omgaf ze ten westen met een muur. De bevolking bestond grotendeels uit vreemdelingen en vooral uit Joden. Dit duurde tot in de 16^e eeuw, toen hun een andere wijk tot woonplaats aangewezen werd. Nu wonen er meest volkswensen, die zich nochtans door hun voornaamheid onderscheiden.

De wijk omvat een deel of de laatste hellingen van de Janiculumheuvel ten westen. In de wijk staat de kerk van de H. Maria in Transtevere, ook H. Maria van de oliebron genoemd, omdat ze gebouwd is op de plek, waar, luidens een traditie, een oliebron ontsprong op het ogenblik van Jezus' geboorte. Reeds in 499 is die kerk vermeld.

Zowat 70 jaren geleden²⁶⁷, toen men dit afgodsbeeld zeer prachtig

²⁶⁷ Zowat 70 jaren geleden. – In 83 vóór Chr. brandde de tempel van Jupiter af. Aan zijn heropbouw zal men wel meerdere jaren besteed hebben. Daar de 70 jaren van K. wel een rond getal zullen zijn, mogen wij aannemen dat het door K. hier vermelde voorval gebeurd zal zijn, als men de nieuwe tempel inwijdde.

Op het kaartje (zie hiervoor) is te zien hoe het capitol of de heuvel Capitolinus zich verhief tegenover en ten noordoosten van de wijk Transtiberis. De heuvel is gericht van noordoost naar zuidwest. Het was de kleinste, maar voornaamste van de 7 heuvelen waarop Rome gebouwd is. De 2 uiteinden zijn wat hoger dan het middengedeelte en de noordtop is de hoogste, tevens de burcht of toevluchtstad (hoogstad). Hier stond de tempel van de schuts- en waakgodin Juno Moneta (van monere = waarschuwen).

Het middengedeelte van de heuvel tussen de 2 hogere uiteinden heette 'intermontium', d.i. tussen de 2 toppen. De heuvel is in zijn geheel 350 m lang. Tegenover de noordoosttop met de tempel van Juno stond op de zuidwesttop de tempel van Jupiter. Hier kwam men na iedere overwinning der legers de beschermgod van Rome met grote plechtigheid een dankoffer opdragen. Hier stond ook zijn beeld dat door de invallende tempel vernield werd.

Op de resten van de Junotempel staat nu de zeer oude kerk van Maria-ara-coeli, d.i. kerk van Maria van het altaar des hemels. Deze benaming dankt haar ontstaan aan het feit dat men hier de plaats lokaliseert waar keizer Augustus een verschijning gehad zou hebben op het uur van Jezus' geboorte.

In die kerk geniet een beeld van het Kindje Jezus onder de titel van 'il santo Bambino' een algemene en aanhoudende verering. In de linkerkruisbeuk staat een baldakijnvormige kapel, die op 8 marmerkolommen rust en aan de H. Helena toegewijd is. Het altaar omsluit een ouder altaar en dit laatste is, naar men zegt, hetzelfde dat keizer Augustus ten gevolge van het visioen dat hij daar had, oprichtte met het opschrift: 'Altaar voor de eerstgeboren Zoon van God.'

Tussen de tempel van Jupiter en Juno, doch meer oostelijk op de oosthelling van het 'intermontium' en zowat 140 m ten zuidzuidoosten van de kerk Maria-ara-coeli stonden de staatsgebouwen, '*tabularium aerarium*' met het ganse staatsarchief. Gebouwd in 78 vóór Chr. bestond het uit een 5-dubbele gang. De meest oostelijke, die een alomvattend uitzicht op het dieper gelegen forum had, was een open zuilengang. Vanaf de 5^e of hoogste galerij had men een heerlijk panorama op de gehele stad.

met goud en edelstenen versierde en daaraan met grote plechtigheid offers bracht, leefde te Rome een vrome vrouw, het kan wel een Jodin geweest zijn, maar dit weet ik niet heel zeker; haar naam klonk als Serena of Cyrena. Zij leefde van haar vermogen en had visioenen en hiernaar moest zij voorspellingen doen. Soms maakte zij ook wel aan mensen de reden van hun onvruchtbaarheid bekend. Deze vrouw had het openlijk geblameerd dat men ten prijze van zo grote kostbaarheden aan die afgod zulk een eer bewees: eenmaal moest hij toch, voorspelde zij, middendoor barsten en ten gronde in stukken storten.

De priesters vroegen haar rekenschap van die voorspelling en dwongen haar te zeggen wanneer dit gebeuren zou. Daar zij dit niet aanstonds kon, werd zij gevangen gezet en zolang lastig gevallen en gepijnigd, tot zij door haar gebeden van God het antwoord had bekomen: het beeld zou te pletter vallen, wanneer een reine maagd (zonder man) een zoon zou baren.

Wegens deze verklaring lachte men haar uit, verklaarde haar zot en stelde haar op vrije voeten.

Nu de ingestorte tempel de afgod werkelijk had verbrijzeld, erkenden zij dat haar voorspelling waar was geweest en zij stonden alleen nog verbaasd over de uitdrukking waarmee zij het tijdstip van het voorval had bepaald, aangezien zij over de geboorte van Christus uit de H. Maagd natuurlijk niets wisten.

De naam tabularium wijst op de daar bewaarde verzameling van bronzen tafelen, waarop de staatswetten, de teksten der dekreten, verdragen, akkoorden en meer andere oorkonden gegraveerd waren.

Op het nabije forum bevonden zich het spreekgestoelte, de voornaamste openbare gebouwen, het paleis van justitie, de senaatszaal en meerdere tempels. In zijn geheel was het kapitoel met zijn forum, tempels, administratie- en regeringsgebouwen het middenpunt van het godsdienstig, maatschappelijk en staatkundig leven van de natie en in nooddijden de toevlucht- of wijkplaats der gehele stad.

Op dit kapitoel met zijn forum is een toespeling bevat in deze woorden van de zienster: "Steeds werden daar vele zaken afgehandeld."

Ik zag dat ook de 2 burgemeesters of consuls van Rome nopens deze gebeurtenis en het ontspringen van de oliebron inlichtingen inwonen. Één der twee heette Lentulus²⁶⁸; het is een voorvader van de priester en martelaar Mozes en van die andere Lentulus, welke later met de H. Petrus te Rome bevriend zou zijn (zie nr. 124, voetnoot 277).

Ik zag ook nog iets van keizer Augustus, doch dit herinner ik me minder nauwkeurig. Ik zag de keizer met nog andere magistraten te Rome op de heuvel, op de andere zijde waarvan de ingestorte tempel lag²⁶⁹. Er leidden trappen de heuvel op en boven verhief zich een gulden poort. Er werden daar steeds zaken afgehandeld (staatsaangelegenheden geregeld).

Toen de keizer afdaalde, zag hij recht boven het midden van de heuvel een verschijning aan de hemel; het was het beeld van een maagd op een regenboog en een kind zweefde uit haar te voorschijn. (Dit was waarschijnlijk dezelfde verschijning welke

²⁶⁸ Hier en ook in nr. 124, zegt K. dat de Romeinse consul Lentulus een voorvader was van de heilige priester Mozes, die in 251 als martelaar stierf. Feestdag 25 november; zie Martyrologium Romanum.

Interessante bladzijden over deze verdienstelijke priester en over zijn briefwisseling met Sint-Cyprianus zijn te lezen in Tillemont: 'Mémoires', tome 3, p. 420-424, + note p. 734, en in 'Grande Vie des Saints', par Collin de Plancy.

²⁶⁹ Onbevangen deze plaats lezend, heeft men de indruk dat de wijk bedoeld is met de staatsgebouwen naast het forum, hoewel ook de noordoostop van de heuvel in aanmerking komt. Op beide plaatsen zijn voorname trappen. Ook trappen van een gebouw kunnen bedoeld zijn.

De door K. vermelde trekken betreffende Rome vindt men ook bij kerkschrijvers, hoewel een tikje anders. Onze K. vertelt alles op een eigen, meer natuurlijke en aanvaardbaarder en dus op een waarachtiger manier. Wij kunnen eruit afleiden dat heel vaak in zulke geschiedenissen, of, zo men wil, legenden, een kern van waarheid zit. K. noemt de orakelgod niet, maar volgens Suidas was het die van Delphi in Griekenland.

De plaats waar de oliebron een dag vloeide was, volgens Orosius, een invalidengesticht.

de H. Driekoningen hadden op het uur van Jezus' geboorte, zie nr. 130).

Ik geloof dat alleen de keizer dit zag. Hij liet over de betekenis van deze verschijning een orakel ondervragen, dat sedert lang stom was geweest; nu echter gaf het een antwoord en maakte de geboorte bekend van een kind, waarvoor zij allen zouden moeten wijken. Dientengevolge liet de keizer een altaar oprichten op de plaats van de heuvel, waarboven hij de verschijning gezien had en liet dit met offers en grote plechtigheid toewijden aan de Eerstgeborene van God.

Dit zijn slechts enkele trekken uit het vele dat ik geweten heb.

d) In Egypte.

Ook in Egypte zag ik op het uur van Jezus' geboorte een teken gebeuren. Ver voorbij Matarea, Heliopolis en Memfis verstomde opeens een grote en vermaarde orakelgod, die voorheen allerlei waarzeggersspreuken had gegeven. Hierop vaardigde de koning het bevel uit, waarbij de opdracht van offers het hele land door voorgeschreven werd, opdat de afgod zou verklaren waarom hij weigerde te orakelen. De afgod werd nu door God gedwongen te zeggen dat hij zweeg en zwichtte, omdat de Zoon van de Maagd geboren was en dat hier een tempel ervoor moest worden opgericht.

De koning van dat land wilde na deze godsspraak voor dat godskind een tempel oprichten naast die van de afgod.

Ik herinner me niet meer hoe de zaak verder verliep, maar toch nog zoveel dat ik dit zeggen kan: het afgodsbeeld werd weggeruimd en een tempel gebouwd voor de Maagd met het Kind, die door de afgod verkondigd waren en hier werden zij voortaan op heidense wijze vereerd.

122.

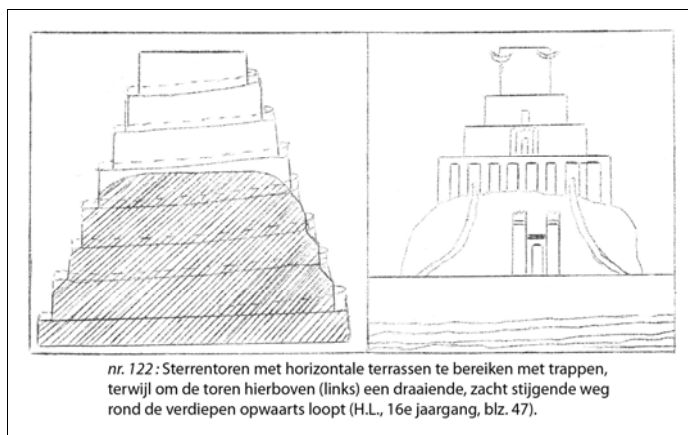
e) Aankondiging in het Driekoningenland²⁷⁰.

²⁷⁰ K. vertelt over de astronomische waarnemingen van de H. Driekoningen ten tijde van Jezus' geboorte.

Ter vergelijking verwijzen wij hier graag naar de gezagvolle uiteenzetting van pater Gerhard Kroll, S.J. in zijn prachtig boek: 'Auf den Spuren Jesu' (5^e druk, St. Benno-Verlag, Leipzig 1974) van blz. 83 tot 90.

Op blz. 87, foto van het kleitafeltje met spijkerschrift, dat gevonden werd in de ruïneheuvel van de oudtijds befaamde tempelstad Sippar, ten noorden van Babylon. (Daar leefde rond 320 vóór Chr. de beroemde astronoom Kidinnu). Dat kleitafeltje bevat een beschrijving van de zeldzame, bijzonder indrukwekkende constellatie (= onderlinge stand van de sterren, sterrenbeeld) van Jupiter en Saturnus in het sterrenbeeld van de vissen, anno 305 van de Seleuciden, ± 7 jaar vóór onze tijdrekening. Natuurlijk geven die astronomische bevindingen op zichzelf geen voldoende verklaring voor de Bethlehem-reis van de koningen.

Op het uur van Jezus' geboorte zag ik de wonderbare verschijning welke de H. Driekoningen kregen; zij waren sterrendienaars en hadden op een berg een piramidevormige waarnemingstoren; hij was van trappen voorzien en bestond voor een groot deel uit houtwerk, waarop steeds één hunner met enige priesters verbleef om de loop van de sterren gade te slaan; zij noteerden zorgvuldig alle waargenomen verschijnselen en brachten er aan elkander verslag over uit²⁷¹.

Volgens het Evangelie en ook volgens onze K. moeten die natuurlijke waarnemingen gepaard gegaan zijn met bovennatuurlijke verlichtingen en visioenen zoals b.v. Lucia van Fatima – naar men zegt – er ook kreeg in verband met het indrukwekkend 'noorderlicht', dat over heel Europa waarneembaar was in de nacht van 25 op 26 januari 1938, als verwittiging dat de 2^e wereldoorlog nakend was.

(Over Jezus' bezoek aan Sippar-Sikdor, zie fasc. 28, nrs. 1606-1609).

²⁷¹ Piramidevormige waarnemingstoren. – Als Jezus daar zal zijn, willen wij er meer over zeggen. Hier staan 2 modellen van sterrentorens uit de oudheid.

Onder trappen zal K. waarschijnlijk terrassen verstaan, die ofwel horizontaal rond het gebouw liepen en met trappen bereikt werden of langzaam stijgend er omheen liepen. Vaak diende de bovenste verdieping tegelijk tot tempel en observatieplaats. Het gestreepte onderdeel van één der beide figuren is het deel dat nog overblijft van een trappiramide met 7 verdiepingen en uitgestrekte grondslag.

In deze nacht van Jezus' geboorte meen ik twee van die koningen gezien te hebben (nl. Mensor en Saïr). De derde (Teokeno) die oostwaarts van de Kaspische Zee woonde²⁷², bevond zich niet bij hen.

Een bepaald gesternte was steeds het voorwerp van hun waarnemingen en bij de beschouwing ervan merkten zij allerhande veranderingen op en kregen zij verschijningen aan de hemel.

Hedennacht zag ik het beeld dat zij ontwaarden; het was in (of: het was het resultaat van) verscheidene veranderingen. Het was niet één ster, waarin zij het herkenden, maar een uit meerdere sterren samengestelde figuur en daarin was een beweging.

Zij zagen een prachtige regenboog boven de maan, die in een kwartier was. Op deze regenboog was een Maagd gezeten; zij hield het linkerbeen opgeheven als in zittende houding; het rechterbeen hing meer recht naar beneden en rustte op de maan. Ter linkerzijde van de Maagd verscheen op de regenboog een wijnstok en ter rechterzijde een bos tarwe-aren.

Ik zag vóór de maagd de figuur van een kelk verschijnen of opstijgen of met nog heller glans uit **haar** glans te voorschijn

²⁷² Oostwaarts van de Kaspische Zee. – Zie de volgende kaart; ze steunt niet op één aanduiding van K., wat soms op een dwaalspoor kan brengen, maar op alle verzamelde en met mekaar vergeleken gegevens. Wij moeten eruit besluiten dat het gegeven 'oostwaarts van de Kaspische Zee' een overdreven uitdrukking is.

Alle mededelingen samennemend, moeten wij het verblijf van de 3e koning Teokeno, de Medieër, plaatsen ten zuiden van de zuidoosthoek van die Zee.

Hun gemeenschappelijke sterrentoren meer dan 100 uren ervan, in het hoge gebergte Zagros dat toppen heeft van 3000 m, 4220 m, 4440 m en 5200 m.

K. zal verder spreken van een hoog gebergte tussen twee zeeën, maar ze bedoelt niet het Kaukasusgebergte, zoals Brentano meent, maar het Zagrosgebergte tussen de Kaspische Zee en de Perzische, of Golf van Perzië (zie nr. 123).

komen; hij had dezelfde vorm als de kelk die Jezus gebruikte bij de instelling van het H. Sacrament.

Nu zag ik een Kindje uit deze kelk omhoogstijgen en er boven een heldere schijf, gelijk een ledige monstrans, waaruit rondom stralen kwamen als korenaren; dit deed mij denken aan het H. Sacrament.

Uit de rechterzijde van het kindje, dat uit de kelk opsteeg, kwam een tak gegroeid en op het uiteinde van de tak ontloek als een bloem een achthoekige kerk met een grote gulden middenpoort en twee kleine zijdeuren.

De maagd bewoog nu met haar rechterhand kelk, kind en hostie vóór zich omhoog naar de kerk toe en deed ze erin gaan.

Ik wierp een blik in het binnenste van de kerk die mij zeer ruim toescheen. Achteraan in de kerk zag ik een verschijning van de H. Drievuldigheid en boven haar verhief zich de toren van de kerk, die geleidelijk uitgroeide tot een luisterrijke stad, zoals men in visioenen het hemelse Jeruzalem ziet.

In dit visioen zag ik zeer vele beelden zich uit elkander ontwikkelen, terwijl ik naar binnen in de kerk keek; ik herinner mij hun opeenvolging niet meer.

Evenmin staat het mij op dit ogenblik voor de geest op welke wijze de koningen ingelicht werden over de geboorte van het kind 'in Judea'.

Aan de derde, verderaf wonende koning verscheen in zijn vaderland hetzelfde tafereel op hetzelfde uur; deze verschijning vervulde de koningen met een onuitsprekelijke vreugde; zij verzamelden onverwijld rijke schatten en begaven zich op reis. (Later wordt dit onderwerp hervat en uitvoerig beschreven).

Eerst enkele dagen later haalde de derde koning de twee andere in. Reeds in de laatste dagen vóór Christus' geboorte heb ik bemerkt dat zij op hun sterrentoren zeer actief waren en met gespannen verwachting waarnemingen deden en gezichten hadden.

123.

O hoe barmhartig is God met de heidenen geweest!

Weet je waarvandaan deze voorspelling tot de heidenen gekomen is? Nu zal ik maar een klein gedeelte van hun geschiedenis vertellen, omdat ze mij op dit ogenblik niet in haar geheel voor de geest staat.

Reeds sedert 500 jaren vóór Christus' geboorte bestonden de voorouders van de H. Driekoningen, uit wie zij in een rechte, ononderbroken en onvermengde lijn van vader op zoon afstammen.

Elias leefde wel 8 eeuwen vóór Christus (870). Hun stamouders waren rijker en machtiger dan zij, want zij hadden al hun bezittingen meer bij elkaar en minder versnipperd. Ook leefden zij toen nog maar in tentsteden, behalve de stamvader die ten oosten (zuidzuidoosten) van de Kaspische Zee woonde en wiens stad ik nu zie; de woningen hebben er stenen onderbouwen of grondslagen en daarop zijn hun tenthuizen opgetrokken, want zij ligt nabij die zee die dikwijls buiten haar oevers treedt²⁷³.

Hier op dit gebergte bevind ik me zeer hoog; ik zie een zee aan mijn rechter- en een andere aan mijn linkerkant; de blik ploft erin als in een zwarte afgrond²⁷⁴.

Die stamhoofden waren toen reeds sterrendienaars, doch in hun godsdienst hadden zij ook een wreedaardig gebruik: zij offerden grijsaards en kreupele mensen en ook slachtten zij kinderen. Het afschuwelijkste echter was dat zij kinderen in witte kleedjes in ketels plaatsten en levende kookten. Maar in de laatste tijden hadden zulke wreedheden opgehouden. En toch heeft God aan zulke verblinde heidenen zoveel eeuwen tevoren de geboorte van de Verlosser voorzien.

Die koninklijke stamhoofden hadden in dat ver verleden tegelijkertijd drie dochters; deze waren ervaren in de sterrenkunde en ontvingen alle drie tegelijk de geest van voorzegging.

In een gelijktijdig visioen kwamen zij tot de kennis dat een ster uit Jakob zou opgaan (figuurlijk te verstaan), en dat een maagd

²⁷³ Zee die overstroomt. – Dit is het geval met de Kaspische Zee aan haar westkant en meer nog ten oosten. Ook vloeien aan deze laatste kant de Oeral-meren en hun rivieren soms over, zodat een verbinding ontstaat tussen de Kaspische zee en deze rivieren, ja ook, volgens Géogr. univ., als ik het mij goed herinner, met de Indus.

Bij Baedeker, *Russie*, 378 lezen wij: "Bij Astrakan en langs de westkust van de Kaspische Zee, die soms overstroomt, zijn moerassige plaatsen."

²⁷⁴ Tussen twee zeeën. – nl. de Perzische en Kaspische, zoals reeds gezegd.

zonder de tussenkomst van een man de Heiland zou ontvangen en baren.

In lange mantels trokken zij nu het land door en predikten boete en verbetering van leven en kondigden aan, dat de gezanten van de Verlosser ook eenmaal tot hen zouden komen en onder hen de ware godsdienst zouden verspreiden; zij voorspelden nog vele andere gebeurtenissen, die zelfs in onze en nog later tijden plaats zouden grijpen.

Hierop bouwden de vaders van deze drie maagden een tempel ter ere van de toekomstige Moeder van God. Hij verhief zich ten zuiden van de (Kaspische) Zee, waar hun drie landen elkander raakten en daar brachten zij te harer ere hun offers, die voor een deel van het boven beschreven gruwelijke soort waren.

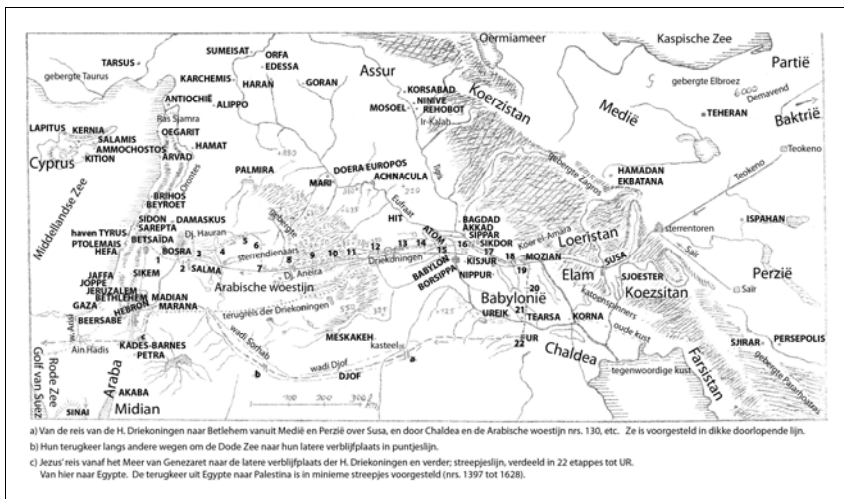
Die voorspelling van de maagden bevatte meer bepaald ook een nauwkeurige aanduiding van een sterrenbeeld, waarin verscheidene veranderingen gezien zouden worden, en zo begonnen zij van toen voort op een heuvel bij de tempel van de toekomstige Moeder van God hun waarnemingen op dat sterrenbeeld.

Niets ontging hun, zij noteerden alles, en, volgens de verschijnselen die zij in hun ononderbroken observaties waarnamen, brachten zij veranderingen aan in hun tempels, eredienst en opluistering; het tentdak van de tempel versierden zij nu eens met een blauwe, dan met een rode, dan met een gele of nog een andere kleur. Hun wekelijkse feest- of rustdagen verschoven zij, en dit leek me merkwaardig, van de donderdag naar de sabbat. De naam van hun rustdag weet ik nog.

Hier stamelde K. op onduidelijke wijze een woord als Tanna of Tanada²⁷⁵.

²⁷⁵ “De rustdag van de Perzen valt op vrijdag en heet Adine of Tzume, d.i. dag van bijeenkomst voor godsdienstoefeningen.” (Dapper, Perzië, 124).

Men ziet een duidelijke overeenkomst tussen Tanna en Adine, Tzume en TANAda of ook TAMAda.

Een voorval in Katarina's leven.

27 november 1821. –

Brentano plaatst dit in nota, die wij kunnen behouden.

De zienster had nauwelijks de woorden Tanna of Tanada gestameld, terwijl ze gedurig in extase was, of zij die sinds jaren verlamd en doodzwak was, nooit het bed verliet, ja zich slechts met de grootste moeite eventjes in zittende houding kon oprichten, sprong met de snelheid van de bliksem uit haar bed en uit haar ziekenkamer in de voorkamer naar het venster dat uitzag op de straat. Ondertussen bewoog zij aanvallend en afwerend levendig handen en voeten als was zij in een hevig gevecht gewikkeld.

Tot haar biechtvader die hier te brevieren zat, zei zij:

“Dat was een schelm, hoor! een boef van formaat, maar ik heb hem toch weggeschopt.”

Men vindt een soortgelijke afwisseling van medeklinkers in vele namen en woorden in die talen.

Om maar één voorbeeld te geven: Dsilkade = Dulkaida = Dsilhatse = Dsilhatze = Dalhage (ibid.).

Na deze woorden zonk zij uitgeput neer op de vloer van de voorkamer, dwars vóór het venster. Dit onverwacht voorval had zowel de schrijver als de biechtvader verschrikt. Doch deze zegde aanstonds: "Zuster Emmerick, keer uit gehoorzaamheid naar uw bed terug!" Ogenblikkelijk richtte zij zich op en ging weer uitgestrekt, zoals te voren, op haar bed neerliggen.

De schrijver zei haar: "Wat betekent toch die manier van doen?"

In wakende toestand, nog zeer vermoeid, doch met de voldaanheid van iemand die zegevierend uit de strijd terugkeert, antwoordde zij: "Het is inderdaad een zonderling geval; ik was zo ver van hier, ver weg in het land der H. Driekoningen op het hooggebergte (Zagros), tussen twee zeeën (de Kaspische en Perzische) en ik zag neer op hun tentsteden, zoals men hier uit het venster op het hoenderhof neerziet, toen ik mij opeens door mijn engel en gids naar huis teruggeroepen voelde; ik keerde mij om en zag hier vóór het huis een arme oude vrouw die ik ken, voorbijgaan; ze kwam van een kraamwinkel; ze was slecht gehumeurd, verbitterd; gromde en vloekte bij zichzelf op ergerlijke wijze. Ik zag haar engelbewaarder zich van haar verwijderen en de grote donkere gestalte van een machtige duivel tot haar naderen; deze legde zich dwars vóór haar op de weg opdat ze zou struikelen, vallen, de hals breken en in staat van zonde sterven.

Dit ziende bekommerde ik mij om geen H. Driekoningen meer, ik bad dringend tot God om hulp voor die arme vrouw en voelde me weer thuis in mijn kamer. Ik zag hoe de duivel door mijn gebed in zijn opzet bedrogen was en hoe hij uit wraak verwoed naar het venster sprong en binnen wilde. In zijn klauwen droeg hij strikken om hier onder ons onheil en onenigheid te stichten; ik vloog naar hem en gaf hem zulk een schop, dat hij achterover stortte; dat zal hij niet zo gauw vergeten zijn; dan legde ik me dwars voor het venster om hem de weg te versperren."

Het voorval had plaats in de avond van 27 november 1821.

Verdere bedenkingen van Brentano over het zonderling schouwspel en de verheven naastenliefde van K. die van de Kaukasus (beter: Zagros) terugkeert om een arm vrouwtje in zijn geestelijke nood te helpen, laten wij achterwege.

Datum van Jezus' geboorte.

124.

24-25 november. –

De eerbiedwaardige zuster heeft in de nacht zelf van Jezus' geboorte (24-25 november) veel vernomen over de datum van die geboorte, doch ziekte en noodlottige bezoeken de volgende dag, 25 november, haar naamdag, heeft haar veel daarvan doen vergeten. Nochtans kort daarna deelde zij op een avond in extatische toestand de volgende bijzonderheden mee, die zij zich nog uit dat visioen van de kerstnacht herinnerde.

Zij sprak:

Daar kunt gij het lezen, daar staat het wanneer Christus geboren is: nog vóór het einde van het jaar der wereld 3997. De niet geheel volle 4 jaren tussen zijn geboorte en het jaar 4000 heeft men achteraf geheel uit het oog verloren, en bovendien het begin van de nieuwe tijdrekening 4 jaar later (4004) gesteld.

Christus is dus geboren nog geen 8 jaren vóór onze tijdrekening²⁷⁶.

Één van de consuls van Rome heette toen Lentulus; hij was een voorvader van de martelaar en priester Mozes, van wie ik hier in mijn kast een relikwie bezit en die leefde ten tijde van de H. Cyprianus. Van Lentulus stamde ook die andere Lentulus in

²⁷⁶ Het jaartal van het begin van de wereld of der mensheid moet men hier zien met de ogen van de gewijde schrijvers, die eerder een heilshistorische dan een strikt chronologische kijk op de geschiedenis hadden; hier is het een middel om het jaar van Christus' geboorte te bepalen.

Wat dit jaar betreft, reeds in de 2^e eeuw bekende Clemens van Alexandrië (150-215) dat het niet met zekerheid te achterhalen was.

Alle geleerden nemen nu aan dat Jezus enige jaren vóór het jaar 1 geboren is, maar het antwoord is niet eensluidend op de vraag: hoe vele jaren?"

"Tussen het jaar 8 en 4", luidt het antwoord van Daniel-Rops (Jezus in zijn tijd, blz. 100).

Velen hellen nu over naar het jaar 7 en 8. Onze zienster is dus in goed gezelschap.

Rome af, die daar een vriend van de H. Petrus was (cfr. nr. 121 en hierna voetnoot 277)²⁷⁷.

Christus is in het 45^e jaar van keizer Augustus geboren.

Herodes heeft tot zijn dood in het geheel 40 jaren geregeerd. In de eerste 7 jaren van zijn bestuur was hij nog wel afhankelijk, doch reeds in dit tijdperk verdrukte hij zijn onderdanen en pleegde hij vele wreedheden; hij is ongeveer in het 6^e levensjaar van Christus gestorven en naar ik meen, werd zijn dood een tijdlang geheim gehouden²⁷⁸; hij is een ijselijke dood gestorven en heeft tot in zijn laatste dagen gruweldaden bedreven, dood en ellende veroorzaakt; ik zag hem rondkruipen in een grote kamer, die met tapijten belegd en rondom van zitkussens voorzien was. Hij had een piek bij de hand en wie hem benaderde, was niet zeker van zijn leven.

²⁷⁷ Lentulus. – K. vermeldt er twee, maar zij vermeldt geen brief van een Lentulus aan de senaat en het volk van Rome; dus is hier weer geen afhankelijkheid van apokriefe geschriften.

Lentulus is de naam van het geslacht der Cornelii te Rome. Meer dan 40 Lentuli worden door de klassieke schrijvers genoemd, 18 door Cicero alleen.

Onze K. noemt er twee.

- De oudste leefde in het tijdperk van Jezus' geboorte;
- de andere, zijn zoon, ten tijde van Jezus' openbaar leven; hij werd een vriend van de H. Petrus.

Juist in die twee perioden vinden wij

- te Rome een consul met name Lentulus, nl. Lentulus Getulicus (Cossus Cornelius) in het jaar 1 vóór Chr. Hij onderscheidde zich onder Tiberius.
- En Lentulus Cneüs Cornelius, zoon van de voorgaande, in 26 na Chr. Deze was één van de voornaamste personages in Rome, zegt K. in fasc. 35, nr. 2241.

Indien Jezus 7 jaren vóór het jaar 1 geboren is, is dit noodzakelijk de Lentulus uit Jezus' openbaar leven.

²⁷⁸ Herodes' dood een tijdlang geheim gehouden. – Wij lezen bij Flavius Josephus: "Zijn dood werd een korte tijd geheim gehouden en pas bekend gemaakt, nadat men de gijzelaars die in de paardenrenbaan opgesloten waren, vrij naar huis had laten gaan." (Hist. III, 188).

Jezus moet ongeveer in zijn 34^e regeringsjaar geboren zijn.

Twee jaren vóór Maria's intrede in de tempel, juist 17 jaren vóór Jezus' geboorte, is Herodes begonnen met aan de tempel te laten bouwen; doch hij herbouwde hem niet geheel en bracht slechts hier en daar veranderingen en verfraaiingen aan.

De vlucht naar Egypte had plaats, toen Jezus 9 maanden oud was; in zijn 2^e jaar werden de onschuldige kinderen vermoord.

K. verhaalde bovendien nog allerhande omstandigheden en reizen uit het leven van Herodes, die bewezen hoe duidelijk zij alles had gezien, maar het was onmogelijk die massa mededelingen die geen opeenvolging en samenhang vertoonden, goed te begrijpen en geordend aan te tekenen.

Verder zegde zij nog:

De geboorte van Christus viel in een jaar waaraan de Joden een 13^e maand toevoegden; deze tijdregeling was iets in de aard van onze schrikkeljaren. Ik zag ook hoe in hun kalender herhaaldelijk iets gewijzigd werd; eens was het na hun terugkeer uit een (de Babylonische) gevangenschap, toen men ook de tempel herbouwde. Ik heb de man die veranderingen in de kalender aanbracht, gezien en heb ook zijn naam geweten, maar helaas! ik kan me hem niet meer herinneren.

De maand waarin Christus geboren werd, is Kislew.

Dat zijn geboorte juist een maand vroeger voorviel dan de Kerk ze viert, komt hiervandaan, dat er eens bij een kalenderverandering enige tijden en dagen weggelaten zijn; ik heb dit zeer klaar gezien, maar kan de ware toedracht niet meer behoorlijk uiteenzetten²⁷⁹.

²⁷⁹ Jaar met een bijgevoegde 13^e maand. – Het joodse jaar bestond uit 12 maan-maanden om de beurt van 30 en 29 dagen. Het jaar telde bijgevolg 354 dagen, dus 11 dagen minder dan ons zonnejaar.

Herders huldigen het nieuwgeboren Kind.

125.

Zondag, 25 november 's morgens. –

In de morgenschemering na de geboorte van Christus begaven zich de drie hoofdmannen der herders van de heuvel (Beit Sahoer) naar de geboortegrot. De geschenken die zij vooraf in gereedheid gebracht hadden, bestonden in kleine dieren, die niet slecht op reebokken geleken. Indien het geitenbokjes waren, dan verschilden die van daar veel van deze in ons land; ze hadden lange halzen, schone helder blinkende ogen en waren fijn gevormd, vlug en licht. De herders leidden ze aan lange dunne touwen en ze liepen naast en achter hen aan. Ook hadden de herders nog trossen van geslachte vogels mee, die van hun schouders hingen, en onder hun armen droegen zij bovendien grotere vogels die nog leefden.

Zij klopten schuchter op de deur aan en Jozef trad hun vriendelijk tegen; zij zeiden hem wat de engel in de nacht hun verkondigd had en dat zij nu kwamen om aan het Kind der Belofte hun hulde en schamele geschenken aan te bieden. Jozef nam hun geschenken met ootmoedige dankbetuiging aan en liet hen de dieren in het kelderhol brengen, dat zijn ingang had naast de zuidelijke deur van de geboortegrot en hij ging tot daar met hen mee.

Om met dit laatste jaar in overeenstemming te blijven, moesten de Joden ongeveer om de 3 jaar bij de 12^e maand (Adar), een schrikkelmaand voegen, die Ve'Adar of Adar sjeni heette en 30 dagen moest tellen.

Enige tijden en dagen weggelaten. – Deze oncontroleerbare bewering kunnen wij met een voorbeeld aanvaardbaar maken.

In 1582 had op 4 oktober een verandering in de kalender plaats. Op deze dag stierf de H. Teresia en normaal had na haar heiligverklaring haar feest op die dag gezet moeten worden, maar 10 dagen werden uit de kalender uitgeschakeld en zo werd het geplaatst op de 15^e oktober, daags na 4 oktober; niet op deze laatste datum, omdat op 4 oktober het feest van Franciscus geplaatst was.

Hierna bracht hij de 3 herders bij de H. Maagd; zij zat op de geboortedeken ter aarde naast de kribbe met het Kindje Jezus op haar schoot. Met hun staven in de armen (zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125) wierpen de herders zich allernederigst voor Jezus op de knieën en bleven lang in die houding, sprakeloos van ontroering en met troost overstelpt, terwijl tranen van vreugde en liefde over hun wangen rolden.

nr. 60: Modellen van gaan- en herdersstokken.

Eindelijk hieven zij de lofzang aan, die zij deze nacht van de engelen gehoord hadden en ook nog een psalm die ik vergeten ben²⁸⁰.

²⁸⁰ Hieven de lofzang aan, die – De oosterlingen, vooral herders en landlieden, waren, zoals de arabieren en bedoeïenen het heden nog zijn, vaardig in het improviseren van gelegenheidsrijmen.

Ook de H. Driekoningen zullen wij dat zien doen (nr. 140).

Wanneer zij nu afscheid wilden nemen, legde de H. Maagd hun nog één voor één het Jezuskindje in de armen; dan gaven zij het haar onder tranen van aandoening terug en verlieten de grot.

De ganse 25e november bracht de zienster door te midden van het hevigste lijden naar lichaam en ziel. 's Avonds was zij nauwelijks ingeslapen, of zij voelde zich in extase verplaatst in het H. Land. Daar zij dit jaar ook het eerste jaar van Jezus openbaar leven, meer bepaald zijn veertigdaagse vasten (heden de 30^e dag ervan) beschouwde, riep zij met naïeve verbazing uit:

“Hoe wonderlijk toch! daar zie ik enerzijds Jezus als een man van 30 jaren in de spelonk in de woestijn vasten en door de duivel bekoord worden, en anderzijds zie ik Hem als pasgeboren wichtje in de grot van de kribbe te Bethlehem, door herders van de herderstoren aanbeden worden.”

Na deze woorden richtte zij zich in extase met een verbazende snelheid van het bed op, vloog naar de openstaande deur van haar kamertje en riep vreugdedronken enige vrienden in de voorkamer toe:

“Komt gauw het Kindeke aanbidden, het is bij mij.”

Zij keerde nu even vlug naar bed terug en, terwijl haar gelaat straalde van bezieling en tedere godsvrucht, begon zij het Magnificat, het Gloria en enige onbekende, eenvoudige en diepzinnige lofzangen met een heldere en onzeglijk aangrijpende stem te zingen. Voor een

Ook Anna, zowel als Maria zelf en Zakarias en andere personen in de H. Schrift improviseerden in vervoering een lofzang. Dit schijnt zelfs eigen te zijn aan primitieve natuurmensen.

Een missionaris schreef: “Twee keren heb ik een kampvuur in Kongo meegemaakt en hoorde schitterende negerliedjes vol ritme en klank. Enthousiast dat ze kunnen zijn. Één zingt iets voor en de anderen nemen het meteen over; alles is improvisatie en men toont een geweldig geheugen te hebben bij het nazingen van wat de voorzanger inzet, het kan kwartieren duren aan één stuk.”

deel rijmden die liederen. Zij zong de kwint, d.i. de 5e bovenstem van een veelstemmig lied.

Zij was buitengewoon geestdriftig, vol troost en daags daarna vertelde zij het volgende.

Gisteravond zijn meerdere herders en hun vrouwen met hun kinders van de herderstoren met geschenken tot Jezus in de kribbe gekomen; zij brachten vogels, eieren en honig mee, ook grondstoffe van verschillende kleuren om te spinnen en bundeltjes die er als ruwe zijde uitzagen en bossen stengels van een rietachtige plant met grote bladeren; de aren van die plant zaten vol dikke granen (Maïs)²⁸¹.

Nadat zij de H. Jozef hun geschenken overhandigd hadden, naderden zij schuchter en ootmoedig tot de kribbe, waarbij de H. Maagd gezeten was. Zij zeiden: “Wees gegroet, bevoorrechte Moeder en teergeliefd Kindeke.”

Zij schaarden zich geknield er omheen en zongen zoetluidende psalmen, het Gloria en enige korte versjes. Ik zong mee; zij zongen meerstemmig; van een lied zong ik de 5^e partij; hieruit herinner ik me nog ongeveer de volgende woorden:

²⁸¹ Geschenken der herders. – “Volgens een overlevering voorzagen zij in de levensbehoeften der H. Familie; zij brachten afwisselend lammeren, geitjes, melk en honing.” (Ten minste aldus Dubois, 50).

De hier meegebrachte giften zijn misschien toch eerder te beschouwen als het gebruikelijke geschenk dat door burens, verwanten en vrienden wordt aangeboden aan de ouders ter ere van het nieuwe kind, zoals dit nog het gebruik is bij oosterse volksstammen; ook de pasgeboren Maria ontving bezoeken en geschenken en in dit opzicht laten de H. Driekoningen zich niet onbetuigd. (cfr. H. L. 4^e jg. 13).

Een rietachtige plant met grote bladeren – K. noemt de maïs niet bij haar naam, maar noemt die plant rietachtig, omdat in Palestina het riet ongelooflijk hoog en de stengels enorm dik zijn, niet te vergelijken met de halmen van ons riet. Met zulke stokken sloeg men Christus op de doornenkroon.

“O Kindje, hoe schittert gij toch rozerood,
Gij verschijnt onder ons als een bode van vrede.”

De lezer sta ons toe dit in een rijmpje over te zetten:

Gegroet, o Kindje, lief en klein,
die onze Heiland nu komt zijn,
de redder van geheel het volk,
zoals ‘t ons melden kwam Gods tolk.

Laat ons eerbiedig en voorzichtig
zacht kussen uwe kleine handen,
Uw hart treff’ ons met liefdeschichtjes
opdat ook d’ onz’ in liefd’ ontbranden!

O Kindje met Uw Hart van goud,
eens wordt gij ‘s werelds heilsheraut.
Zijt g’ eens volwassen, sterk en groot,
Dan redt gij allen van de dood.

Aan God zij glorie in zijn hoge stede
aan ons en allen de beloofde vrede.

Toen zij afscheid namen, bogen zij zich over het kribje heen, als om het Kindje te kussen.

De H. Familie in de grot.

Maandag, 26 november.

Ik zag heden de 3 herders beurtelings de H. Jozef helpen om het een en ander in en rondom de geboortegrot en in de zijspelonken geriefelijker in te richten. Ook zag ik meerdere vrouwen de H. Maagd ter zijde staan; het waren Essenvrouwen en zij woonden niet ver van de geboortegrot, nl. wanneer men zich om de oostkant van de heuvel wendde, in een dalbocht, een beetje hoog (op de helling), in kleine rotskamers naast elkander, op een weggehouden deel van de berg (*in einer ausgebrochenen Stelle*); zij hadden kleine tuintjes bij hun woningen en gaven onderricht

aan Essenerkinderen (zie nr. 75). De H. Jozef had hen ontboden; hij kende dit genootschap reeds in zijn kinderjaren, want, toen hij als knaap zich voor zijn broeders in de geboortegrot kwam verbergen, had hij menigmaal een bezoek gebracht aan deze vrome vrouwen, die hier in de rotswand hun woning hadden; zij kwamen nu beurtelings tot de H. Maagd, brachten haar kleine behoeften en bosjes rijshout en kookten en wasten voor haar.

Dinsdag, 27 november. –

Heden had een zeer treffend voorval plaats in de geboortegrot. Jozef en Maria stonden voor de kribbe en beschouwden met vurige liefde het Jezuskindje, en zie! opeens valt de ezel op de knieën en buigt zijn kop tot in het stof op de grond; Maria en Jozef waren hierdoor tot tranen toe bewogen.

Tegen de avond kwam een gezantschap van de H. moeder Anna aan. Een bejaarde man en de dienstmeid van Anna, die ene aan haar verwante weduwe was (nr. 59), waren van Nazareth gekomen; zij hadden allerhande kleine behoeften voor Maria mee; zij waren tot in het diepste van hun ziel ontroerd bij het zien van het aanminnig klein Kindje. De oude knecht stortte vreugdetranen; hij begaf zich ook spoedig weer op de terugweg om de H. Anna van het gebeurde in kennis te stellen; de dienstmeid bleef bij de H. Maagd.

126.

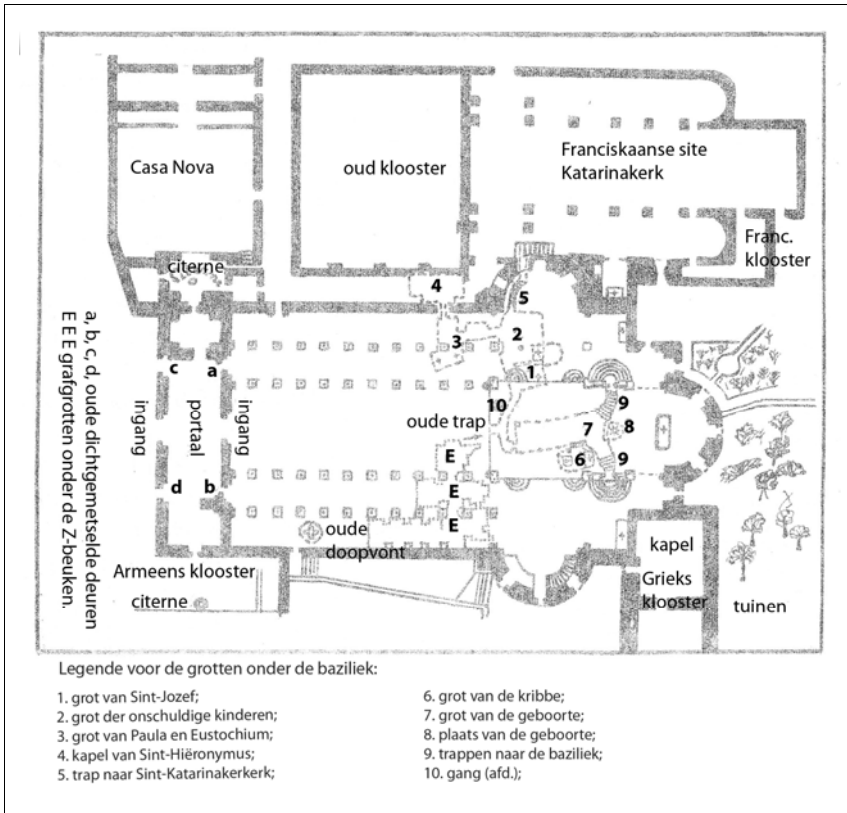
Woensdag, 28 november 1821. –

Heden zag ik de H. Maagd met het Kindeke Jezus en met haar dienstmaagd de geboortegrot voor enige uren verlaten. Ik zag haar de deur uitgaan en komen onder het aangebouwd en met riet bedekte afdak; hier wendde zij zich rechts om enkele schreden verder in de zijgrot te gaan schuilen. Hier was het dat op het uur van Jezus' geboorte de bron ontsprongen was, welke Jozef opgevangen en afgeleid had (fasc. 5, nr. 119, voetnoot 261). In deze grot vertoefde zij een viertal uren en later bracht zij er een

paar dagen door (nr. 19). Jozef had reeds met het aanbreken van de dag de grot voor haar gemak een weinig beter ingericht.

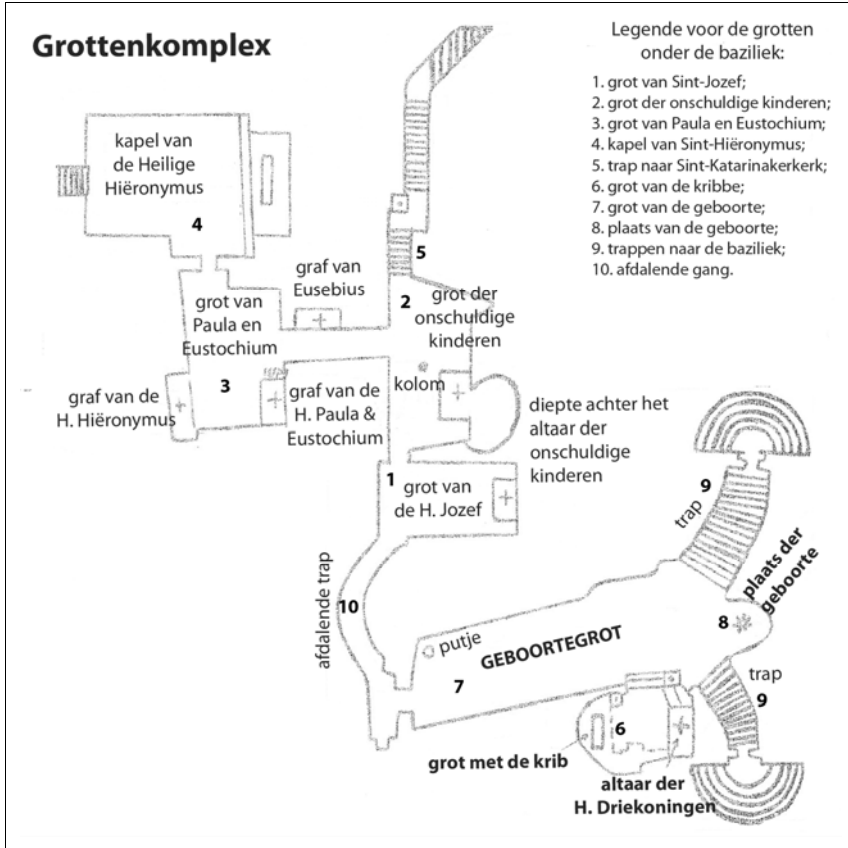
In overeenstemming hiermee had K. het vorige jaar 1820 op 29-30 december verteld:

“Ik zag heden Maria met het Kindje Jezus in een andere grot, die ik nog niet had opgemerkt. Haar deur was links van de ingang (wanneer men van buiten kwam), nabij de plaats waar Jozef vuur maakte (zie grondplan van de grot).

Men daalde een weinig af door een enge en ongemakkelijke gang. Er viel licht binnen door openingen die in het gewelf aangebracht

waren. Maria was naast het Kindeke gezeten, dat vóór haar op een deken lag; zij had er zich heen begeven om aan een bezoek te ontkomen: ik zag inderdaad vele mensen bij de grot en Jozef in gesprek met hen.

Tot hier die inlassing.

Een inwendige waarschuwing had hen in deze zijgrot gebracht, want vandaag kwamen naar de geboortegrot enige mannen uit Bethlehem, die mij spionnen van Herodes schenen te zijn.

Immers, ten gevolge van de verhalen der herders deed reeds het gerucht de ronde dat daar, bij de geboorte van een kind, grote wonderen plaats gehad hadden.

Ik zag de H. Jozef in gesprek met hen; zij hadden hem aangetroffen vóór de geboortegrot in het gezelschap van enige herders, maar ik zag dat zij hem met een hooghartig glimlachje verlieten, zodra zij zijn armoede en eenvoud bemerkten hadden.

Ondertussen hield de H. Maagd zich met het Kindeke Jezus ongeveer 4 uren in die zijgrot op en keerde dan naar de kribbe terug.

De geboortegrot ligt eigenlijk in een zeer aangename en rustige omgeving. Uit Bethlehem komt niemand naar hier; alleen de herders ziet men hier komen en gaan; men bekommert zich nu te Bethlehem helemaal niet om wat hier buiten de stad omgaat, want in de stad heerste wegens de ontelbare menigte van vreemdelingen een ongewone drukte en bedrijvigheid; er wordt daar nu zeer veel vee verkocht en geslacht, omdat een groot deel der schatplichtigen hun belasting in vee betalen. Ook worden nu vele heidense dienstknechten gebruikt (cfr. fasc. 5, nr. 117).

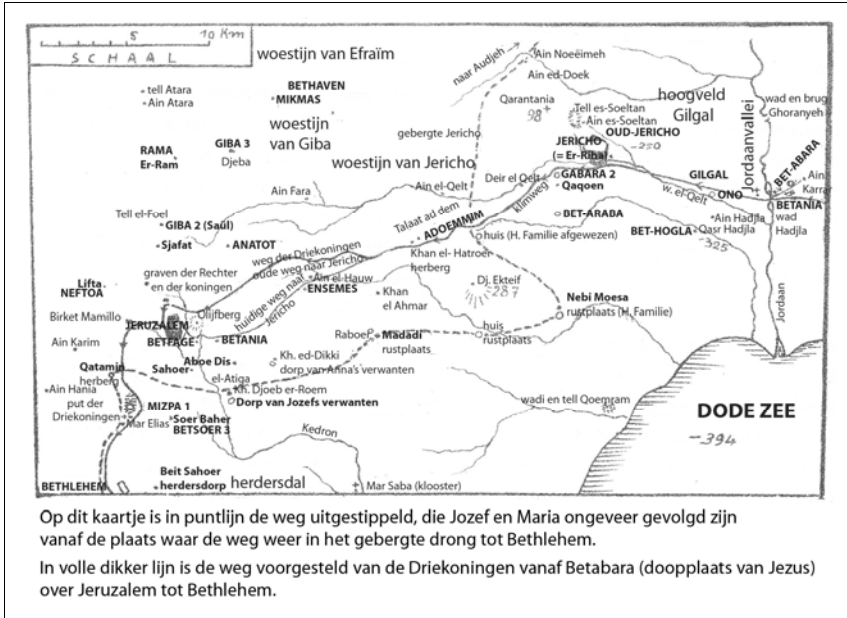
Hedenavond verhaalde de zienster in haar slaap onverwacht het volgende:

Herodes heeft een vroom man, die in de tempel een voorname bediening vervulde, om het leven doen brengen; hij had hem met een geveinsde vriendelijkheid bij zich te Jericho laten ontbieden en onderweg doen vermoorden. Deze man had zich tegen de aanmatigheden van Herodes in de tempel verzet (cfr. fasc. 6, nr. 147). Deze moord legde men Herodes wel ten laste, maar dit belette niet dat hij zijn invloed in de tempel wist te handhaven en zelfs te vermeerderen.

In verband hiermee bevestigde K. nogmaals dat Herodes daar twee onwettige zonen met hoge bedieningen had weten bekleed te krijgen; het waren Sadduceeën en zij verklikten hem alles wat daar voorviel.

Donderdag, 29 november. –

Heden in de vroege morgen stuurde de vriendelijke waard uit de herberg vóór Jeruzalem, waar de H. Familie tussen de 22^e en 23^e november had overnacht, een knecht met geschenken naar de geboortegrot en in de loop van de dag kwam hijzelf naar de grot om het Kindeke te vereren. (Die herberg lokaliserden wij te Qatamin).

Door de verschijning van de engelen aan de herders op het uur van Jezus' geboorte hebben alle goede mensen in de valleien nu reeds de tijding van de geboorte van het wonderkind der Belofte vernomen en zij komen het nu vereren. Onder hen zijn er die aan het Kind, reeds eer zij het kenden, de gastvrijheid verleenden.

Vrijdag, 30 november. –

Heden kwamen meerdere herders en andere goede mensen naar de geboortegrot; terwijl zij het Kindeke vereerden, waren zij ten zeerste ontroerd; zij hadden hun feestklederen aan en gingen te Bethlehem de sabbat vieren. Onder hen bemerkte ik de goede herdersvrouw, die op 20 november de onbeschoftheid van haar man jegens de H. Familie herstelde en deze in haar huis gastvriendelijk opnam; zij had weliswaar, van haar huis uit, een nadere weg naar Jeruzalem, waar zij de sabbat ging vieren, kunnen nemen, doch zij verkoos de omweg over Bethlehem, om aan het heilig Kind en zijn geliefde ouders haar hulde te brengen; de goede vrouw voelde zich nu zeer gelukkig, dat zij hun toen liefde had bewezen²⁸².

Hedennamiddag zag ik ook de verwanten van de H. Jozef, waar deze voorbij gekomen was, eer hij tussen 22 en 23 november overnachtte in de herberg vóór Jeruzalem, naar de geboortegrot komen en het Kindeke begroeten.

Het was de vader van Jonadab, die bij de kruisiging naar Jezus gelopen kwam met een doek ter bedekking van zijn naaktheid (fasc. 31, nr. 1925); hij had van de waard uit de herberg vóór Jeruzalem de doorreis van Jozef (door zijn dorp) en het wonder bij de geboorte van het Kind vernomen. Op zijn weg naar Bethlehem voor de sabbat was hij langs deze omweg gekomen om het Kindje zijn geschenken aan te bieden. Hij begroette eerbiedig en vereerde met zijn gaven het goddelijk Wicht. Jozef toonde zich zeer vriendelijk jegens hem, doch aanvaardde geen ondersteuning; alleen verpandde hij hem de jonge ezelin, die loslopend heel de reis had meegemaakt, onder voorwaarde dat hij haar tegen teruggave van het geld weer zou kunnen inlossen.

²⁸² Dit was het herdershuis dat wij verondersteld hebben op de heuvel, waar nu door de mohammedanen het valse graf van Mozes vereerd wordt (zie fasc. 4, nr. 109, voetnoot 235). De plaats heet Nebi Moesa. De reis van de vrouw naar Jeruzalem over Bethlehem was een aanzienlijke omweg met een grote zuidwaartse boog.

Jozef had dit geld nodig om de onkosten van de maaltijd en van de armengeschenken, die bij de plechtigheid van de besnijdenis behoorden, te dekken.

Nadat Jozef in deze onderhandeling tot een overeenkomst was gekomen en alle mensen, die de sabbat in de synagoge te Bethlehem gingen vieren, vertrokken waren, bracht hij in de geboortegrot de sabbatlamp met 7 wieken in gereedheid en stak ze aan; hij zette een met een rood en wit kleed bedekt tafeltje eronder, waarop de gebedsrollen lagen. De gebeden luidop voorzeggend vierde hij hier met Maria en de dienstmaagd de sabbat onder de lamp.

Twee herders stonden een weinig achteruit in de gang van de grot; ook Essenvrouwen waren er aanwezig en deze maakten daarna de maaltijd klaar; ook bereidden deze vrouwen, samen met de dienstmeid, reeds heden verschillende spijsen voor de sabbat van morgen; ik heb gezien dat de gepluimde en gekuiste vogels op een spit boven het vuur gebraden werden. Onder het braden draaiden zij ze af en toe eens in een soort meel dat gestampt werd uit granen, die in aren (of kolven) aan een rietachtige plant groeiden.

Deze plant groeit in dat land ook in het wild, doch slechts in vochtige, moerassige gronden, die goed aan de zon blootgesteld zijn. Op vele plaatsen wordt zij geplant en gekweekt. In de omgeving van Bethlehem en Hebron komt ze overvloedig voor in het wild. Bij Nazareth zag ik ze niet. De herders van de herderstoren hadden deze vrucht voor Jozef meegebracht.

Ik zag hen uit het graan ook nog een dikke, witachtig glanzende pap koken, en ook met het meel ervan koeken bakken. Onder de vuurplaats bemerkte ik verwarmde, netgehouden holten, waarin de koeken gebakken en ook de vogels gebraden werden²⁸³.

²⁸³ De plant door K. hier beschreven is de maïs of Turkse tarwe; ze heeft een dikke stengel gelijk het riet in Palestina; men zegt ervan dat haar voet in het water en haar kop in de zon moet staan; ze wordt gekweekt voor het meel van haar graan, voor haar bladeren als dierenvoedsel en tot nog meer

Van de vele levensmiddelen die de herders aangebracht hadden, gebruikte de H. Familie slechts zeer weinig voor zichzelf, zodat bijna alles aangewend werd om de gebruikelijke geschenken te kunnen geven, om bezoekers te onthalen en vooral om de armen te ondersteunen.

Morgenavond, bij het besnijdenismaal zal de voorraad terdege aangesproken en uitgedeeld worden.

De besnijdenis.

127.

Zaterdag, 1 december. –

Hedennamiddag zag ik nog verscheidene sabbatvierders naar de geboortegrot komen, en 's avonds, na het sluiten van de sabbat, zag ik Essener vrouwen, samen met de dienstmeid van Maria, een maaltijd bereiden in een loofhut vóór de ingang van de grot. Reeds meerdere dagen geleden was Jozef met de oprichting van deze hut begonnen; hij werd bij dat werk door herders ter zijde gestaan; ook had hij in de gang van de grot zijn eigen cel verwijderd, die hij met schermen van het overige der grot afgezonderd had; hij had daarna de bodem met tapijten belegd en, volgens zijn armoedig vermogen, de grot als voor een feest versierd. Met dit alles was hij reeds vóór de aanvang van de sabbat klaargekomen, want morgen, met het dagaanbreken, was het de 8ste dag na de geboorte, dag waarop het Kind volgens de wet van Mozes besneden moest worden.

andere doeleinden; het graan is rijk aan zetmeel en voedzaam: de stengels zijn stevig en hoog, de bladeren breed en lansvormig, nog groter dan de bladeren van hoog riet; het graan zit in rijen dicht tegeneen op een aarvormige kolf, die 40 cm lang en 7 cm breed kan zijn.

In de stengel zit merg; de plant heeft ook gelijkheid met suikerriet dat K. vaak zal vermelden. Hieruit blijkt weer hoe juist het is wat zij van de maïs zegt.

Jozef was tegen de avond naar Bethlehem gegaan en met drie priesters en een bejaard man en een vrouw teruggekeerd. Deze laatste vervulde bij de heilige handeling de taak van verpleegster; zij bracht de hierbij gebruikelijke stoel en een achthoekige, dikke steenplaat mee, die de nodige werktuigen voor de heilige handeling bevatte. Stoel en steen met de benodigheden werden op de uitgespreide matten neergezet, op de plaats van de heilige handeling, nl. in de gang van de grot, tussen de weggemaakte cel van Jozef en de haard en ook niet ver van de gewelfde kamer der geboorte.

De stoel was een soort kast die uiteengeschoven kon worden en dan dienst kon doen als een laag rustbed met een leuning aan één zijde; hij werd met een rood kleed bedekt. De houding die men op dit rustbed aannam, was meer liggend dan zittend.

De achthoekige steen had een diameter van ten minste 2 voet; in zijn midden was een achthoekige holte die met een metalen plaat toegelegd was en 3 bussen en een stenen mes in verschillende vakken bevatte. De steen werd bezijden de stoel op een driepotig bankje neergezet; dit bankje had tot nog toe met een tapijtje bedekt steeds op de plek van 's Heren geboorte gestaan.

Na deze aanstalten begroetten de priesters de H. Maagd en haar Jezuskindje; zij toonden zich in hun gesprek met haar zeer voorkomend en waren ook hevig ontroerd, wanneer zij het Kindje in hun armen mochten ontvangen.

Vervolgens werd een maaltijd gehouden in de loofhut vóór de ingang. Hier verdrongen zich om de feestdis een menigte armen die de priesters naar hier gevolgd waren. Bij zulke gelegenheden laten de armen en bedelaars zich nooit onbetuigd (zie fasc. 6, nr. 143, voetnoot 324). Gedurende de ganse maaltijd kregen zij geschenken van de H. Jozef, zodat zijn voorraad in korte tijd uitgedeeld was.

Ik zag de zon ondergaan; haar schijf scheen groter dan hier in ons land. Als ze de kim (= horizon, de overgang in de verte van water naar

lucht) naderde, zag ik haar stralen door de openstaande deur van de grot binnendringen (cfr. fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674).

128.

Zondag, 2 december. –

Zr. Emmerick heeft niet gezegd of de priesters gisteren na de maaltijd naar de stad teruggegaan zijn om deze morgen naar de grot terug te keren, dan of zij gebleven waren.

In dit laatste geval of zij in de geboortegrot of ergens in de nabijheid overnacht hadden; zij verhaalde alleen het volgende:

In de grot waren lampen ontstoken en ik zag hen in de nacht nog veel bidden. (Misschien namen aan deze nachtwake de vijf personen van Bethlehem wel deel).

De besnijdenis van de Heer geschiedde bij het dag-aanbreken, de 8ste dag na zijn geboorte. De H. Maagd voelde het pijnlijk aan; zij had zelf gezorgd voor de doekjes om het bloed op te vangen en voor andere om de wonde te verbinden; zij hield ze op de borst in de boezem van haar mantel verborgen.

Onder gebeden en ceremonieën bedekten de priesters de achthoekige steen met een rode doek en een witte daarboven. Nadat nu een van de priesters op de zetel plaats genomen had, meer liggend dan zittend, overhandigde de H. Maagd, die gesluierd achteraan in de grot met de kleine Jezus in haar armen stond, haar Kind met de verbanddoekjes aan haar dienstmaagd. Deze reikte het over aan de H. Jozef, die het doorgaf aan de verpleegster, die met de priesters gekomen was. De verpleegster legde het Kind dat met een sluier of doek bedekt was, op de overdekte, achthoekige steen.

Vooraf werd nog gebeden; dan wikkelde de verpleegster het Kind los en legde het de gezeten priester in de schoot. De H. Jozef boog zich over de schouders van de priester heen en hield het Kindje vast bij zijn bovenlijfje. Twee priesters knielden aan weerskanten neer en hielden elk een voetje van het Kind in de

hand. De vijfde persoon, een bejaard man, die uit Bethlehem meegekomen was en de heilige handeling moest verrichten, knielde voor het Kindje neer.

De metalen dekselplaat werd van de achthoekige steen weggenomen en zo had men drie busjes met wondwateren en zalf in zijn bereik. Het hecht (= deel van een mes) en lemmer van het mes waren van steen; in het bruine, gladde hecht was een gleuf, waarin het lemmer bij het toevouwen kwam liggen; dit laatste was geelachtig als ruwe zijde en scheen mij niet zeer scherp.

De priester sneed met de haakvormige punt van het mes, dat, geopend, een flinke spanne (= lengtemaat, handbreedte) lang was; hij wondde het Kind ook nog met de scherpe nagel van zijn vinger, zoog de wonde uit en bette ze vervolgens met wondwateren en ook met een verdovingsmiddel of zalf uit de bussen. Het afgesneden huidje of velletje legde hij tussen twee roodachtigbruin glimmende rondplaatjes, die in het midden iets concaaf of ingebogen waren; het was iets als een zeer lage bus of doosje van een kostbare materie en met het afgesneden huidje werd het aan de H. Maagd overhandigd.

De oppaster ontving nu het Kind, verbond de wonde en wikkelde het weer in zijn doeken; het was te voren in rode en daarboven in witte luiers tot aan de oksels ingehuld geweest; nu echter werden ook de armpjes omwikkeld en de sluier die op zijn hoofdje had gelegen, werd nu als een doek er omheen gewonden. Aldus gebakerd (= strak inwikkelen van een baby in een deken of lappen) werd het weer op de overdekte, achthoekige steen neergelegd en werden er nog gebeden over gezegd.

Hoewel ik weet dat de engel tot Jozef gezegd had dat men het Kind de naam Jezus moest geven, toch herinner ik me dat de priester aan deze naam niet aanstonds zijn goedkeuring hechtte en dat hij in het gebed bij God te rade ging.

Nu zag ik vóór de priester een schitterende engel komen staan, die hem de naam ‘Jezus’ voorhield op een plankje dat

pogde het huilende Kindje te bedaren door het aan de borst te leggen. De H. Jozef bracht haar nog de met bloed bevlekte doekjes, doch enige bebloede rafels behield de pleegvrouw voor zich. Er werd nog gebeden en gezongen, de lamp brandde nog en de dag brak aan.

Na een wijle trad nu de H. Maagd zelf met haar Kind naar voren en legde het op de achthoekige steen neer. Over het Kind heen reikten de priesters nu gekruist haar hun handen, waarna Maria het Kind terugnam en zich terugtrok.

Alvorens met hun gereedschap te vertrekken gebruikten de priesters, samen met de H. Jozef en met een paar herders, die in de gang van de grot gestaan hadden, een klein ontbijt in de loofhut.

Ik ben ook te weten gekomen dat allen die de heilige handeling bijgewoond hadden, deugdzaam personen waren en dat de priesters later het licht van het geloof gekregen en het Heil erkend hebben. Ook werden nog de ganse morgen aan armen, die met de hoop iets te krijgen hier bij de deur kwamen, milde aalmoezen uitgedeeld. Onder de plechtigheid stond de ezel verderaf gebonden.

Er trok vandaag nog veel bruinkleurig bedelaarsvolk, slordig gekleed en met een zak aan hun zijde, uit het herdersdal komend, voorbij de geboortegrot; zij schenen voor een feest op weg naar Jeruzalem (nl. voor het tempelwijdingsfeest der Makkabeeën). Zij vroegen op de man af zeer onbescheiden om geschenken en toonden zich onbeschoft, ja, vloekten en schimpten afschuwelijk bij de grot, omdat Jozef hun minder had gegeven dan zij hoopten; ik weet niet wat er met deze lieden aan de hand was, doch ik ondervond ervoor een gevoelige weerzin²⁸⁴.

²⁸⁴ In haar leven doorzag K. de mensen die haar benaderden of die zijzelf benaderde. Van slechte mensen, vooral wanneer ze bedorven waren, voelde zij zich hevig afgestoten, maar tot deugdzaam mensen aangetrokken.

Overdag kwam de verpleegster nog eens tot de H. Maagd terug en vernieuwde het verband van het Kindje Jezus. De volgende nacht zag ik het herhaaldelijk woelig van pijn en het schreide erg. Maria en Jozef zorgden afwisselend er voor en wandelden er mee op de armen om het te sussen (²⁸⁵ en ²⁸⁶).

²⁸⁵ Jezus is in alles aan de mens gelijk willen worden, de zonde uitgezonderd. Hij heeft, door ze zelf te beleven, al hun levenstoestanden willen heiligen, ja, ook het onbewuste lijden van de kinderen.

Hij heeft zich aan hen gelijkvormig gemaakt en een ontwikkeling willen ondergaan en vandaar het woord van Sint-Lukas: "Hij groeide op en nam toe in wijsheid en in welgevallen bij God en de mensen." (Lk. 2, 52).

²⁸⁶ Bemerking op het geheel van de besnijdenisceremonie. – In de H. Schrift is niets bepaald nopens de wijze waarop de besnijdenis uitgevoerd moest worden, maar des te meer door de rabbijnen. Die wijze kennen wij ook door de nog bestaande gebruiken bij de hedendaagse orthodoxe Joden.

Het is treffend hoe juist de besnijdenis door K. beschreven wordt, afgezien wellicht van een paar dingen die later toegevoegd werden of waarop zij geen acht heeft gegeven. De meest treffende punten van overeenkomst zijn in het volgende begrepen.

Iedereen die er bekwaam toe is, zelfs de moeder, kan de besnijdenis toedienen; nochtans oefent in bevolkte middens een soort specialist vaak deze bediening uit.

De handeling geschiedt op de 8ste dag na de geboorte in de morgen en ze wordt door een in gebed doorgebrachte nacht, die men 'wake' noemt, voorafgegaan. (In Jezus' geval hebben hieraan die vijf personen van Bethlehem misschien wel deel genomen en zijn ze niet naar huis gegaan).

Het werktuig is een gewoon mes, of scheermes of stenen mes; dit laatste is veiligst.

Er komen een peter en meter bij te pas;

- de meter brengt het kindje aan;
- de peter ontvangt het en houdt het vast onder de besnijding.
In een zetel gezeten houdt hij het in de vereiste positie.
Een tweede zetel blijft ledig voor de aanwezig geachte profeet Elias.

De besnijder brengt een platte steen of stenen blad aan, waarin de nodige voorwerpen bevat zijn: mes, poeiers, zalven en doekjes om de pijn te verzachten of te verdoven, het bloed te stelpen, de wonde te helen en te verbinden. Eerst wordt het bovenste ruwe huidje of uiteinde der huid afgesneden en een zachter onderhuidje alleen maar gekwetst met de nagels

Elisabet komt op bezoek.

129.

Maandag, 3 december. –

Hedenavond zag ik Elisabet op een ezel, die door een bejaarde knecht gedreven werd (fasc. 10, nr. 249, voetnoot 66) van Joetta weggaan en bij de geboortegrot aankomen. Jozef wenste haar hartelijk welkom en zij en Maria omarmden elkaar met onuitsprekelijke blijdschap. Elisabet drukte het Kindeke Jezus onder vele tranen aan haar hart. Jozef bracht voor haar een legerstede in gereedheid naast de geboorteplek van Jezus. Vóór deze plek stond nu dikwijls een tamelijk hoog onderstel als een soort zaagbok (cfr. fasc. 2, nr. 49), waarop een wiegje rustte, waarin zij het Kindeke af en toe legden, om er dan liefkozend en biddend omheen te staan.

van duim en wijsvinger. Verder zuigt de besnijder twee- of driemaal, naar gelang het nodig is, het overvloedige bloed uit de wonde, die hij vervolgens behandelt, bepoeiert, zalft, belegt met kompressen en verbindt.

Hij legt het kind een naam op, die de vader wenst te geven, want voortaan behoort het kind tot het volk van God.

Nog wordt psalm 128 gebeden: “Zalig allen die de Heer vrezen.”

Psalmen 128

Zegen zij dezen huize

1. Een bedevaartslied. Welzalig ieder die de HERE vreest, die in zijn wegen wandelt,
2. want gij zult eten de opbrengst van uw handen; welzalig gij, het zal u welgaan.
3. Uw vrouw zal zijn als een vruchtbare wijnstok binnen in uw huis; uw zonen als olijscheuten rondom uw dis.
4. Zie, zo zal de man gezegend worden, die de HERE vreest.
5. De HERE zegene u uit Sion, opdat gij het goede van Jeruzalem moogt zien al uw levensdagen,
6. en opdat gij uw kindskinderen moogt zien. Vrede zij over Israël.

Uit: NBG-vertaling 1951

De peter geeft het kind terug aan de meter die het aan de moeder overhandigt, hetzij aanstonds, hetzij na thuiskomst uit de synagoge, want de besnijdenis mag zowel thuis als in de synagoge geschieden.

Zo'n voorwerp of meubel zal wel gebruikelijk geweest zijn, want ik heb vroeger ook bij moeder Anna Maria als kindje in een wiegje op zulk een onderstel zien liggen. Elisabet en Maria onderhielden zich met elkander in een zoete vertrouwelijkheid.

Dinsdag, 4 december. –

Reeds gisteravond en ook heden overdag, zag ik Maria en Elisabet in een zoet, intiem gesprek bij elkander gezeten; ik voelde me dicht naast hen en beluisterde met een onuitsprekelijke vreugde hun onderhoud. De H. Maagd vertelde alles wat haar tot nog toe was wedervaren, en toen zij verhaalde hoeveel vergeefse pogingen Jozef te Bethlehém had gedaan en hoe smartelijk en moeizaam dat zoeken was geweest om een onderkomen te vinden, dan kon Elisabet haar tranen niet weerhouden.

Maria vertelde haar ook veel met betrekking tot haar moederschap en Jezus' geboorte. Ik herinner mij daaruit nog menige bijzonderheid.

Zo vertelde zij dat zij op het ogenblik van de boodschap des engels gedurende 10 minuten met de geest afwezig was geweest en het gevoel had gehad, als verdubbelde haar hart en als was zij met een onuitsprekelijke zaligheid, met een eindeloos heil

vervuld. Zo lang zij de Heer haar Zoon onder haar hart had gedragen, had zij er geen enkele last van ondervonden, maar integendeel een voortdurende en onmetelijke zielevreugde en hemelse zaligheid.

Op het ogenblik van de geboorte had zij, terwijl heilige liefde en een onmetelijk verlangen haar verteerden, in extase het gevoel gehad, als werd zij in knielende houding door engelen van de grond opgeheven, en als werd op dit ogenblik haar hart in tweeën verdeeld en de ene helft van haar afgescheiden. Tien minuten had zij in deze extase doorgebracht; hierop had zij haar binnenste ledig gevoeld; een smachtend heimwee had haar verteerd naar een oneindig goed dat zij voorheen bestendig in zich had gehad en dat nu buiten haar was; zij had vóór zich een lichtgloed gezien, waarin de gestalte van haar Kind onder haar ogen scheen te groeien.

Eerst nu had zij het Kind zich zien bewegen, het horen schreien en had zij het, nu zij tot haarzelf was teruggekomen, opgenomen en aan haar hart gedrukt, want aanvankelijk had zij, als in een droom, gevreesd en gearzeld haar van licht omstraalde Kind aan te raken (nr. 118).

Ook bekende zij nog dat zij er zich niet bewust van geweest was het Kindje ter wereld te hebben gebracht²⁸⁷.

²⁸⁷ De zienster beluisterde de twee heilige vrouwen van nabij, er naast gezeten. Hoe goed zij ze verstaan heeft mag blijken uit het volgende citaat, ontleend aan de Openbaringen der H. Brigitta; het is de moeite waard die heerlijke passage, geheel dezelfde, maar in een ietwat andere vorm, nog eens te herlezen.

“Wanneer derhalve mijn Zoon uit mij geboren werd, had ik een gewaarwording alsof de helft van mijn hart zich van mij afscheidde. Als Hij leed, had ik het gevoel zelf te lijden, want ZIJN Hart was het mijne ”

Hierop antwoordde Elisabet: “Gij hebt met groter begenadiging gebaard dan andere vrouwen; de geboorte van Joannes ging ook met zoete troost gepaard, doch mijn bevalling was niet te vergelijken met de Uwe.” Dit herinner ik me nog uit hun gesprek.

Ik zag vandaag nog vele mensen naar de grot komen om de H. Maagd en het nieuwgeboren Kind een bezoek te brengen; ook zag ik nog verscheidene malen zulke onbeschaamde voorbijtrekkende bedelaars aan de ingang van de grot een geschenk van de H. Familie vorderen en dan schelden en vloeken, want Jozef had hun niets meer te geven.

Tegen de avond verborg Maria zich nogmaals met haar kindje en met Elisabet in de zijgrot naast de geboortegrot en ik geloof dat zij er de gehele nacht doorbrachten. De reden hiervan was dat een menigte voorname Bethlehemnaren uit louter nieuwsgierigheid naar de grot kwamen zien wat daar voorviel. Maria vond het raadzaam zich niet aan deze mensen te vertonen.

Op deze zelfde dag (4 december) zag ik de H. Maagd zich ook nog uit de geboortegrot in een andere, rechts gelegen grot begeven. De ingang was zeer nauw en 14 afdalende treden voerden eerst in een kleine voorspelonk en vervolgens in een

“Aanstands na mijn woorden: ‘Zie de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord’, ontving ik mijn Zoon in mijn lichaam en dit onder een onuitsprekelijke vreugde van mijn ziel en met een weldadig gevoel in al mijn ledematen. Als ik Hem nu in mijn binnenste bezat, droeg ik Hem zonder moeite, last of lichamenlijk ongemak; ik verootmoedigde mij in alles, daar Degene die ik in mij droeg, de Almachtige was.

Toen ik Hem ter wereld bracht, geschiedde dit zonder smart of verontreiniging, gelijk ik Hem ook onder de grootste vreugde van ziel en lichaam ontvangen had. Ik kwam in verrukking, zodat ik niet voelde of wist of mijn voeten nog de aarde raakten.

Zoals Hij in mijn lichaam was gekomen onder de grootste jubel van geheel mijn ziel, zo verliet Hij mijn schoot onder het grootste gejubel van geheel mijn lichaam en mijn ziel en zonder schending van mijn maagdelijkheid, terwijl geheel mijn wezen baadde in een onbeschrijfelijke blijdschap.” (Openb. I, 10).

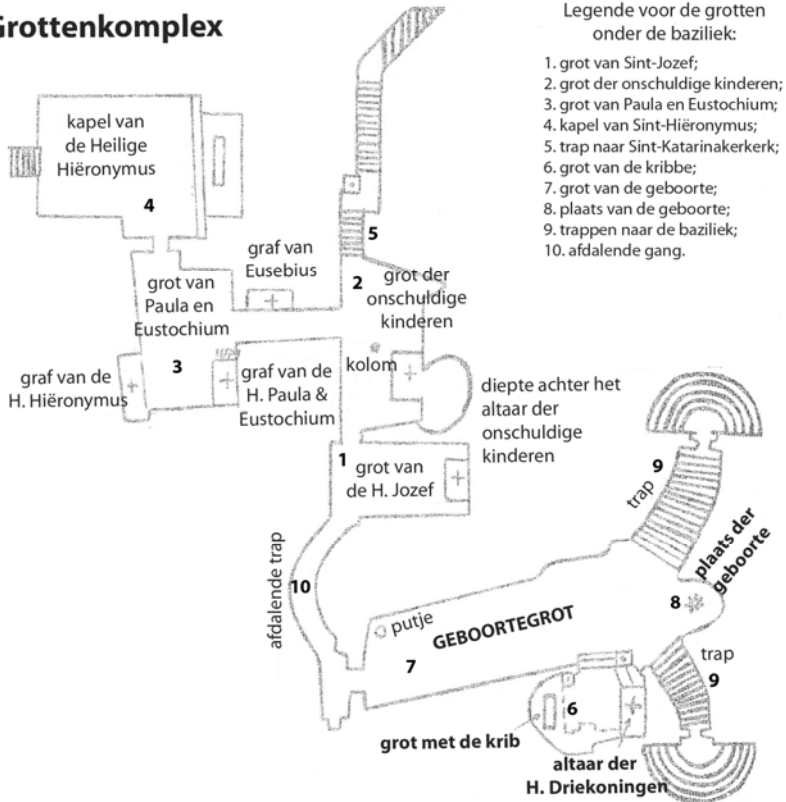
spelonk die ruimer was dan de geboortegrot. De halfronde ruimte ter zijde van de ingang sloot Jozef af met een neerhangend tapijt, zodat er een vierkant vertrek ontstond; het licht viel niet van bovenaf naar binnen, doch door zijopeningen, waarmee de rotswand doorboord was²⁸⁸.

²⁸⁸ Dit schijnt een herhaling te zijn van wat zij juist heeft meegedeeld.

De grot is bedoeld die men onmiddellijk aan zijn rechterhand heeft, wanneer men de geboortegrot verlaat.

Langs een smalle, geboogde gang daalt men met trappen. – K. spreekt van 14 – af naar de grot van Sint-Jozef, de eerste van een complex, maar in Jezus' tijd vormde ze één ruimte met de volgende grot, die der onschuldige kinderen; een muur scheidt thans beide.

Grottencomplex

Reeds een paar dagen geleden had ik gezien dat een oude man bossen rijshout, stro of riet, waarmee Jozef zijn vuur onderhield, uit deze grot wegruimde; de man die Jozef deze dienst bewees, zal wel een herder geweest zijn. In deze spelonk was het klaarder en ruimer dan in de geboortegrot; hier werd de ezel niet binnengebracht. Ik zag het Kindeke Jezus hier liggen in een uitgeholde trog die op de grond gezet was. Ik heb in de laatste dagen herhaaldelijk gezien hoe Maria de sluier, waarmee het Kindje bedekt was, wegnam en het zonder andere doeken dan een zwachtel om het middellijfje, aan sommige bezoekers toonde.

Andere malen zag ik het Kindje weer geheel ingebakerd. Ik zie de verpleegster nog dikwijls een bezoek aan het Kindeke brengen. Maria deelde haar ruimschoots mee wat zij van de bezoekers had gekregen om het in Bethlehem aan behoeftigen weg te schenken.

De reis der H. Driekoningen. (verhaald in 1821, Matteüs, 2, 1-12).

130.

Opmerking vooraf.

Reeds in de jaren 1819 en 1820 verhaalde de eerbiedwaardige zienster een reeks beschouwingen over hun reis naar Bethlehem. Doch aangezien in die jaren haar visioenen samenvielen met de dagen waarop de Kerk deze gebeurtenissen herdenkt, zo was de tijdruimte van 13 dagen tussen het Kerst- en Driekoningenfeest te kort voor hun lange reis; ook deelde zij daarom slechts enige voorvallen uit hun reis mee.

In 1821 evenwel wees zij de 25^e november aan als de historische datum van Christus' geboorte, die dus een maand vroeger plaats had dan de Kerk die viert. Op dezelfde dag zag zij de afreis van de H. Driekoningen naar Judea. Zo bleef er voor hun reis de gepaste tijd van een maand; dit

De herhaling geeft meer bijzonderheden over de grot: de afdalende trap door een nauwe gang.

was inderdaad de duur van hun reis, want om deze te bepalen zei de zienster:

“Altijd zag ik de koningen te Bethlehem aankomen, wanneer ik in het klooster de stal met het kribje in gereedheid bracht.” (24-25 december.)

Hierdoor is het beter te verklaren dat Herodes na hun afreis, na te vergeefs op hun terugkeer gewacht te hebben, het Kind in Bethlehem niet meer vond.

De 38^e dag na de geboorte was de H. Familie vertrokken naar de tempel voor de opdracht van Jezus.

Bij deze voorbemerking van Brentano voegen wij de veronderstelling dat Brentano de gegevens van de voorgaande jaren verwerkt heeft in die van 1821 en dat het misschien daaraan te wijten is dat een paar dingen minder op de juiste plaats schijnen te staan.

25 november 1821. –

(De datums worden hervat;

wij keren naar Jezus' geboortedag terug.)

Ik heb reeds op Kerstdag verteld hoe ik in de kerstnacht de geboorte van Christus heb zien aangekondigd worden (nr. 122). Ik zag Mensor en de bruine Saïr in het land van de eerstgenoemde in het bergland naar de sterren kijken. Hun reisgoed en reisbenodigdheden stonden reeds klaar; zij keken op een piramidevormige toren door lange buizen naar de ster van Jakob, die een staartster was; de ster verruimde en ging open voor hun ogen en ik zag hoe hun daarin een grote, schitterende maagd verscheen, voor wier midden zich een nog schitterender Kindje vertoonde.

Uit zijn rechterzijde kwam een tak geschoten, op wiens bovineinde een torentje ontloek, zoals een bloem op een stengel. Dit torentje (kerk) had meerdere ingangen en ontwikkelde zich

tenslotte tot een hemelse stad. In haar geheel staat die verschijning mij nu minder duidelijk voor de geest.

Aanstands na deze verschijning aanvaardden de koningen de afreis.

Teokeno, de derde, woonde een paar dagreizen meer oostwaarts (noordoostwaarts); hij had op hetzelfde uur hetzelfde beeld in de ster gezien en reisde ook zonder uitstel en in aller ijf af, om zijn beide vrienden nog in te halen, wat hem ook gelukte²⁸⁹.

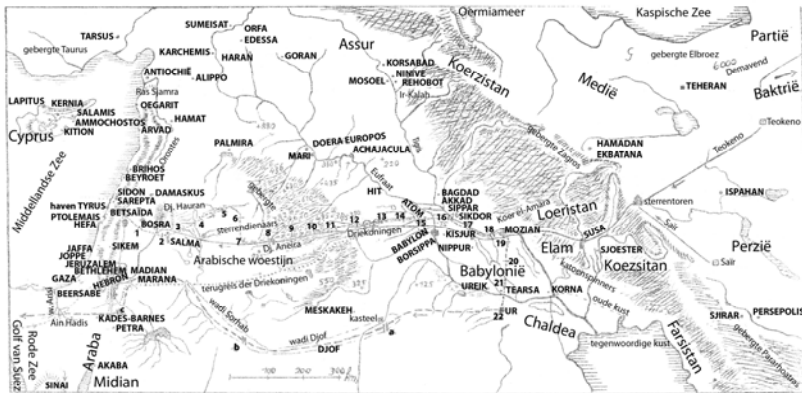
²⁸⁹ Gedurende het verhaal van de reis der koningen, zal men regelmatig de kaart nazien.

26 november. –

Ik viel in slaap met een levendig verlangen om in de grot van Bethlehem bij de Moeder van God te komen en om met haar toestemming het Kindje Jezus enige tijd in mijn armen te mogen houden en drukken aan mijn hart; ik kwam in de nacht inderdaad in de grot.

Jozef sliep met het hoofd op de rechterarm in zijn afgeschermd cel, rechts als men in de grot kwam.

Maria zat wakker op haar gewone plaats naast de kribbe en hield onder haar sluijer het Kindje Jezus aan de borst; wanneer zij daar overdag wakker zat, was een deel van haar rustdeken achter haar tot een kussen opgerold om er met de rug tegen te leunen; nu was het hoofdeinde van haar legerstede wat lager.

a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Bethlehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in **dikke doorlopende lijn**.
b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in **puntjeslijn**.
c) Jozef reis vanaf het Meer van Genezareth naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder: **streeplijn**, verdeeld in 22 etappes tot Ur. Van hier naar Egypte. De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in **minime streepjes** voorgesteld (fasc. 27, nr. 1497 tot fasc. 28, nr. 1628).

K. doet hier Teokeno 2 dagreizen ten oosten van de sterrentoren wonen.

Eigenlijk 5 dagreizen van 12 uur, maar die keer heeft Teokeno die 60 uren in 2 dagen afgelegd om zijn vrienden in te lopen.

De 3^e dag legde hij de 36 uren af, die zijn vrienden in 3 dagen afgelegd hadden en haalde ze in in de vervallen stad, d.i. te Susa in de nacht tussen 27 en 28 november, 3 dagen na de geboorte (cfr. nrs. 133, 135).

Ik ging op mijn knieën liggen en aanbad het Kind, terwijl een hevig verlangen mij bezielde om het een korte tijd bij mij te mogen hebben. **Ach! de lieve Moeder wist het wel; zij weet alles; zij is zo liefdevol, meelijdend, toegevend en willigt alles in, wanneer men maar met waar geloof weet te bidden.**

Doch nu was zij in een diepe, eerbiedige, moederzalige aanbidding verzonken en zij gaf mij het Kindje niet; het was, meen ik, omdat zij het voedde; ik zou gedaan hebben net zoals zij.

131.

Onder mijn aanbidding in de grot vermeerderde mijn verlangen nochtans voortdurend; het verenigde zich met dat van alle zielen die, gelijk ik, naar het goddelijk Kindje verlangden. Dit smachten naar het goddelijk Heil was nergens zo onschuldig, zuiver, kinderlijk en trouw als in de harten van de lieve heilige koningen uit het Oosten. Eeuwen lang hadden hun voorouders, gelovend, hopen en beminnend, reikhalzend naar het Heil uitgezien. Zo voelde ik mij nu door mijn verlangen tot hen getrokken en, na mijn aanbidding in de grot geëindigd te hebben, sloop ik, om niemand te storen, zachtjes en heel eerbiedig uit de grot naar buiten en ik werd op een lange reis de tocht der H. Driekoningen tegemoet geleid.

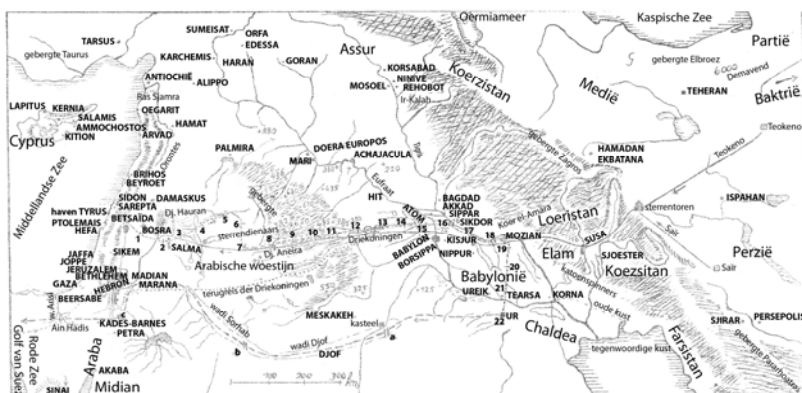
Ik heb onderweg veel vernomen nopens de eigenschappen, de aard, de woningen, kleding, zeden en gewoonten bij meerdere volkeren en ook nopens de verschillende vormen van de afgodendienst die zij pleegden, doch ik ben er het meeste weer van vergeten. Wat ik me nog duidelijk daarvan herinner, wil ik naar best vermogen beschrijven.

Ik werd oostwaarts naar een landstreek gebracht, waar ik nog nooit was geweest. De grond was bijna overal zandig en onvruchtbaar.

(K. schijnt hier over de Tigris in de oude provincie Elam aangekomen te zijn; zie verder de beschrijving van Elam)²⁹⁰.

²⁹⁰ Wij laten hier een korte maar zeer schone beschrijving volgen van het land dat K. in het laatste gedeelte van haar tocht doorreisde en waar zij nu aangekomen is. Hiermee zal reeds de juistheid van menige trek uit haar beschrijving bewezen zijn. Hierop zullen dan nog enkele bemerkingen volgen.

Zij is aangekomen in het hartje van het oude Elam, dat ongeveer gelijk te stellen is met de huidige Perzische provincie Koezistan + een deel van de provincie Ispahan.

a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Bettehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in **dikke doorlopende lijn**.
 b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in **puntjeslijn**.
 c) Jezus' reis vanaf het Meer van Genezaart naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder; **streepjeslijn**, verdeeld in 22 etappes tot Ur. Van hier naar Egypte. De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in **minime streepjes** voorgesteld (fasc. 27, nr. 1497 tot fasc. 28, nr. 1628).

Deze uitgestrekte landstreek bestaat uit twee goed onderscheiden provincies:

- Het laagland dat ten zuiden begrensd is door de Perzische Golf en de benedenloop van Eufraat en Tigris; het heeft een naakt en dor uitzicht en is ook onvruchtbaar.
- (Men zie de kaart na).
 Ten oosten en noordoosten van dit laagland verheffen zich geleidelijk de bergen naar een eerste zone of terras van middelbare hoogte, waar te allen tijde de voornaamste steden van Elam lagen, zoals het oude Susa; heden vindt men er vooral Sjoester.

Achter die middelbare hoogte rijst het eigenlijke gebergte, bestaande uit heuvelketens of klei- en zandbanken steeds op een hoger niveau; ze zijn in 't algemeen van noordwest naar zuidoost gericht en lopen parallel naast elkaar, ongeveer ook parallel met de Tigris. Na uit het laagland opgestegen

Op enige heuvels woonden in hutten van rijshout mensen in groepen, waarvan ieder een gezin scheen te vormen van 5 tot 8 personen. Het dak van rijshout leunde tegen de heuvel aan, waarin de woonvertrekken waren uitgehoud. Binnengetreden zag ik aan weerszijden vanaf de deur tot aan het achtereinde

te zijn, doorkruist men een 6-tal of 7-tal steeds hogere naast elkaar lopende terrassen of bergketens; ze zijn als evenveel versterkingsmuren tussen de hoogvlakte van Iran (Perzië) en het laagland naast de Tigris; men kan ze vergelijken met de sporten van een reusachtige ladder.

Tussen deze bergketens strekken zich valleien uit die natuurlijkerwijze dezelfde richting volgen en goed bevoeid worden door rijke rivieren; deze worden overvloedig gevoed door bronnen, door de sneeuw van de bergen en de regens.

Valleien en bergterrassen zijn rijk en vruchtbaar aan tarwe en gerst en alle soorten van vruchtbomen. Nochtans is het grootste gedeelte der valleien bedekt met onafzienbare weiden waarin men talrijke kudden zowel klein als groot vee ziet grazen.

In de zomer is het klimaat er gematigd, maar in de winter streng. Vandaar dat het plantenleven er van een andere aard is dan in de laagvlakte. Sommige bergtoppen bereiken een hoogte van meer dan 4.000 m.

Na een tijdlang de valleien gevolgd te hebben, vinden de rivieren een opening, waardoor zij zich naar het westen wenden, van bergketen tot bergketen afdalen om tenslotte het laagland te bereiken en in de Tigris en in zijn benedenloop (Sjatt el-Arab) en in de Perzische Golf uit te monden.

Dit alles geldt niet alleen voor Koezistan, maar ook voor de provincies Koerzistan, Loeristan en Farzistan. In zijn geheel loopt dat hoge bergland parallel met de Tigris en de Perzische Golf in hun gehele lengte.

Ook is dat bergland met zijn tussenvalleien nog rijk aan bos, uitgestrekte weiden, vruchtbomen: de palm, die zo dikwijls voorkomt op de assyrische reliëfs, de amandelboom, acacia, populier, wilg, peer-, appel-, granaat-, morel-, perzik-, citroen-, sinaasappel-, kastanje-, kerseboom, cipres, waal- en hazelnootboom, enz. (cfr. D.B. Elam, en Perzië, door Dapper).

Men ziet de treffende overeenkomst tussen deze beschrijving en die van K., maar op een paar andere punten moeten wij nog de aandacht vestigen.

kamertjes, waarin de binnenruimte verdeeld was; de naaste en verste vertrekken waren groter, de middelste kleiner²⁹¹.

Er groeide daar in die streek nagenoeg niets, tenzij lage struiken en hier en daar een klein boompje, dat enige van die doppen droeg, waaruit de landbouwers witte wolfe wonnen²⁹².

Nochtans zag ik er ook enkele grote bomen, waaronder zij hun afgodsbeelden staan hadden.

²⁹¹ De huizen van de katoenspinners in de laagvlakte of op de eerste heuvelen bestonden uit een achtergrot in de heuvel en een aangebouwde voorplaats van takken.

²⁹² In deze vlakte schijnt de kweek van boomwol niet zo overvloedig, maar overigens is ze een kenmerk van geheel Perzië. "Gehele landerijen staan ermee beplant. Het groeit hetzij aan een struik van 1 el hoog, hetzij aan struikbomen van 1 tot 2 m hoog of zelfs van 2 tot 3 m.

Aan de top van de stelen of takken komt een knop van de grootte ener gewone noot. Rijp geworden barst de dop op 4 of 5 plaatsen open en de witte wol dringt door de spleten naar buiten; ze is de grondstof voor allerhande katoenen weefsels.

Vele dorpen leven van de teelt en handel in boomwol (cfr. Dapper, Perzië; Géogr. univ. V, 143). In een film zag ik de plukkers onder de arbeid min of meer gebogen staan. Hun handen gingen vlug van bolster tot bolster en de kleine handvol sneeuw witte wol werd zonder moeite en vlug losgemaakt. Zo zullen hier de katoenspinners hun grondstoffen geoogst hebben, want K. noemt ze vlijtig, vlug en kwik.

Anders bracht dit land, zegt zij, bijna niets voort.

Inderdaad, het laagland ten oosten van de Tigris is dor en onvruchtbaar. In de zomer is het door een tropische hitte verzengd; in de winter is het gedeeltelijk overstromd, in meren en moerassen herschape door de overvloedige regens en de talrijke rivieren die uit het gebergte afdalen. Achter de moerassen ligt toch nog een strook van aangeslibt vruchtbaar land.

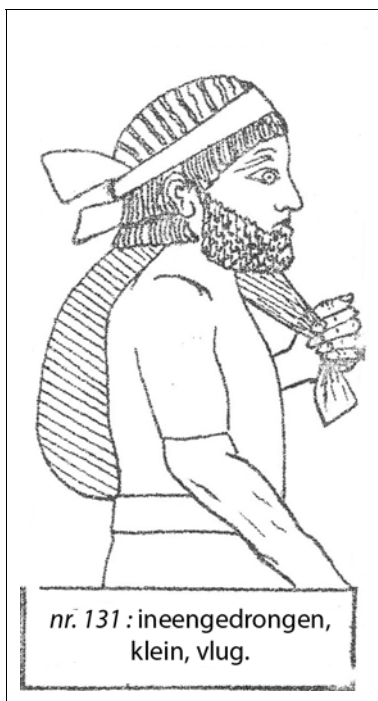

De bewoners waren nog wel erg onbeschaafd, want het scheen mij dat zij hoofdzakelijk leefden van vlees en wel van rauw vogelenvlees en gedeeltelijk ook wel van roef. Zij waren bijna koperkleurig en hun haar was rosachtig-geel als van vossen; zij waren klein, ineengedrongen, tamelijk dik, maar niettemin zeer levendig, handig en vlijtig; zij hadden, naar ik zag, geen huisdieren noch kudden²⁹³.

²⁹³ Koperkleurig, gedrongen, gezet, kwik. – In Elam woonden oudtijds 3 mensenrassen. Nu nog blijven er verbasterde nakomelingen over.

Uit de Assyrische reliëfs blijkt dat een soort negertype overheerste (zie tekening hierna). De personen van dit ras zijn ineengedrongen, dik, robust, gezet in hun kleine gestalte, bronskleurig van huid en zwart van haar en oog, (*c'étaient des hommes trapus, robustes, bien pris dans leur petite taille, avec peau brune, oeil et cheveux noirs*) (D.B. Elam, c. 1633).

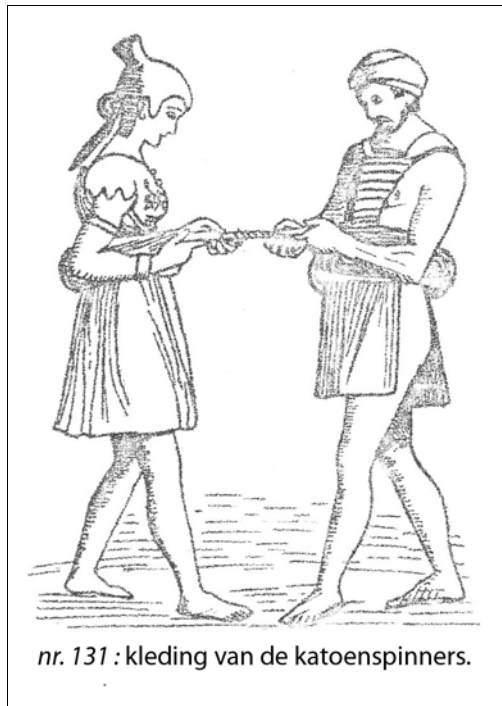
Hun afgodsbeelden. – De oude volken vereerden een afgod bij voorkeur onder één of meer hoge bomen, waaraan zij dan de naam van heilig bos gaven. Vaak stond hij op een hoogte of heuvel die men dan 'hoogplaats' noemde.

Ook zag ik hen niet volkomen gekleed; de mannen hadden de voor- en achterzijde van hun middellijf onder de gordel met korte, in vouwen neerhangende schorten bedekt en het midden van hun borst tot bij de gordel met een dwarsgeribt, smal scapulier of borststuk, dat over de schouders heen om de hals sloot. De smalle borstbedekking scheen mij van elastiek te zijn, omdat ze uitgerekt kon worden. De gehele rug was van boven tot bij de gordel bloot, behalve dat de halsriemen van het borststuk erover liepen. Op het hoofd droegen zij kappen of mutsen die met een band omwonden

Hierin verschillen wij niet zo erg veel van hen, want hoe gaarne plaatst men niet een kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw of van een heilige onder een mooie boom, niet zelden een linde? Of hangt men geen kapelletje aan de boom op? (Zulk een plaats ziet men op de tekening hiervoor).

waren; op het voorhoofd was op die band iets als een roos of strik bevestigd.

nr. 131 : kleding van de katoenspinners.

De vrouwen droegen korte, in vouwen neerhangende rokken, die tot tegen de knieën reikten; borst en middellichaam waren bedekt als met het voorste deel van een jak (= wijde bloes; een kledingstuk, een kort jasje), waarvan de punt met de gordel samenhang. Om de hals sloot dit kledingstuk met een band ter breedte van een stoel; om de schouders heen was dit stuk uitgetand, doch vóór de borst effen. Hun hoofd was bedekt met een muts, die boven een afgeknotte, bekervormige knop had, met een punt op het voorhoofd neerdaalde en vóór de oren tegen de wangen aansloot. Achter de oren en aan het achterhoofd had de muts gescheiden, loshangende lappen, waartussen de haren in een wrong naar buiten kwamen. De borstbedekking van de vrouwen was

veelkleurig, met vele gele en groene versierselen doorstikt of doornaaid. Van voren, boven het midden was ze met knopen versierd en op de schouders uitgetand; het borduurwerk was ruw, zoals op oude misgewaden; om hun bovenarmen droegen zij armbanden.

Deze lieden vervaardigden een soort van dekens of tapijten met de witte wol die zij uit de doppen of bolsters van een kleine boom (of struik) trokken. Twee personen bonden zich een wrong wol (boomwol of katoen) om het lichaam en ieder hunner spon van bij het lichaam van de ander achteruitgaande, aan een zeer lang touw van wel een vinger dik. Deze vingerdikke touwen vlochten zij daarna tot brede banen samen. Wanneer zij met een grote voorraad van zulke dekens klaar waren, trokken zij in groep naar een stad, met op het hoofd een vracht van zulke dekens om ze daar te verkopen.

In dat gewest zag ik hier en daar onder grote bomen hun afgodsbeelden; deze hadden ossenkoppen met hoornen en een wijde muil; ze hadden ronde gaten in het lichaam en ook onderaan een groter opening waarin vuur gestookt werd; hierin brandden de offers op, die in de kleinere ronde openingen gestoken werden. Rondom ieder van die afgodsbomen stonden op stenen zuiltjes verschillende andere kleine dierenbeelden, nl. van vogels, draken en ook een figuur met 3 hondskoppen en een opgerolde slangenstaart.

Bij het begin van mijn reis had ik het gevoel een groot water aan mijn rechterhand te hebben, waarvan ik mij evenwel hoe langer hoe verder verwijderde.

(Reeds is gezegd dat het ons schijnt dat K. van meet af aan over de Tigris geplaatst werd. Nu verder reizend laat zij de Perzische Golf achter zich en bestijgt het gebergte).

Nadat ik de landstreek van die mensen verlaten had, klom mijn weg hoger en hoger en ik moest over een bergrug van wit zand, waarin een grote hoeveelheid gebroken, zwarte kleine stenen verspreid lagen; ze hadden de vorm van aarden pot- en

komscherven. Op de andere zijde dalwaarts kwam ik in een landschap dat bedekt was met vele, in bijna regelrechte rijen geplante bomen²⁹⁴. Daar stonden bomen met geschubde stammen en ongehoord grote bladeren; ook piramidevormige met enorme prachtige bloemen; deze laatste boomsoort had geelgroene bladeren en ook takken met knoppen. Ook zag ik bomen met effen, gaafrandige bladeren in de vorm van een hart.

Hierop kwam ik in een streek van uitgestrekte, onafzienbare weilanden tussen hoogten: overal wemelde het daar van allerlei kudden²⁹⁵.

²⁹⁴ Regelmatig geplante bomen in Perzië. – Ook wijnstokken in rijen geplant.

In zijn boek 'Perzië' vermeldt Dapper dit op ten minste 10 plaatsen; b.v. "Overal in Perzië zijn de bomen met regelmaat geplant. De Perzen houden veel van tuinen. In de meeste steden (Ardebil, Ispahan, enz.) heeft ieder huis één, en soms twee ruime tuinen, niet zoveel voor de sierplanten en bloemen, zoals in Europa, als wel voor vruchtbomen en wijnstokken in goede orde geplant." (7, 25, 26, 30, enz.).

De zienster vermeldt dit ook voor Chaldea in fasc. 28, nr. 1606, en de Géramb voor de moerbeiboom in de Libanon (II, 268).

Hogerop werd niet speciaal de wijnstok vermeld in de beschrijving van Elam, maar wij lezen bij Dapper: "Als men van Ispahan naar Arabië reist, treft men veel bosland aan, maar ook zeer voortreffelijke wijn, waarvan de beste die van de Canarische eilanden evenaart (blz. 36-37).

"Ispahan, Sijraz, Jezd onderscheiden zich door hun reusachtige wijntrossen." (blz. 30, cfr. Volksatlas, 144; Géogr. univ. V).

²⁹⁵ Het wemelde van kudden. – "In Iran treft men grote kudden geiten en schapen aan, paarden en kamelen." (Volksatlas, 144).

Het klein en groot vee en de lastdieren in Perzië, Medië en verderop zijn: schapen, geiten, koeien, ossen, buffels, dromedarissen, kamelen, ezels, muilieren.

Men ziet er eigenaardige schapenrassen met kromme, opgestoken neuzen en neerhangende oren van 20 cm lang (merinoschaap); andere schapen hebben een staart waarin soms 10 kilo's vet zit; men noemt ze vetstaartschapen (zie ook fasc. 25, nr. 1279).

Het schaap met krullige, wollige haartressen, door K. vermeld, zal wel het volgende zijn: "In Boekara kweekt men benevens het vetstaartschaap vooral schapen met lange grauwe en zijachtige wol, die eindigt met witte krulletjes,

Op de hellingen der hoogten groeide wijn; de wijnstokken waren goed onderhouden, want ze stonden in rijen op terrassen en waren door lage, gevlochten omtuiningen beschermd.

De bezitters van deze kudden woonden in platdakige tenten, waarvan de ingang met een lichte deur van vlechtwerk gesloten was. Deze tenten waren gemaakt van de witte wollen stof, vervaardigd in het land van die nog onbeschaafde volksstam, waar ik doorgetrokken ben; ze waren evenwel boven nog bedekt met iets als bruinachtige graszoden die schubvormig gelegd waren en aan de rand karig of kwastachtig afhingen; de dekschubben waren behandeld als waren ze van mos of dierenvelen.

Er stond daar een grote tent in het midden en een menigte kleinere in een wijde omtrek.

De kudden waren gescheiden volgens hun soort en graasden verspreid in de uitgestrekte weiden; deze onafzienbare weiden zag ik in de verte onderbroken door grote partijen struikgewas of bosschage (= aantal bosjes struiken bij elkaar; struikachtig gewas).

Ik onderscheidde daar vele soorten van kudden; ik zag schapen met lange, krullige, wollige haartressen en lange wollige staarten; verder zeer vlugge dieren met horens als bokken; ze waren zo groot als kalveren; andere hadden de grootte van heidepaarden die men bij ons soms aantreft in het wilde; ook zag ik kudden van twee soorten kamelen (kameel en dromedaris), waarvan de ene soort twee bulten had (kameel).

gelijkend op parelen en die tevens zeer fijn en zacht is; ze hangt tot tegen de grond, maar de staart is klein.” (cfr. ‘t H. L. 3e jg. 20).

Wat de kameel en dromedaris betreft: “In Perzië en Arabië is hij het lastdier bij uitstek; hij wordt het schip van de woestijn genoemd. Eer auto’s bestonden, kon de reis door de woestijn slechts per kameel geschieden. Door training kan het dier ertoe gebracht worden het zonder water 6 à 7 dagen in de woestijn uit te houden. Eigenaars van een enorm aantal schapen of kamelen zijn niet zo zeldzaam.”

Op een bepaalde plaats zag ik in een omsloten bestek (= bepaalde begrensde ruimte) enige olifanten, witte en gevlekte, die volkomen tam waren en als huisdieren gebruikt werden.

Treffende beschouwingen.

132.

Dit visioen werd driemaal onderbroken en mijn aandacht door andere beschouwingen op andere onderwerpen afgeleid, maar telkens keerde ik terug naar die weilandstreken, doch op een later uur van de dag.

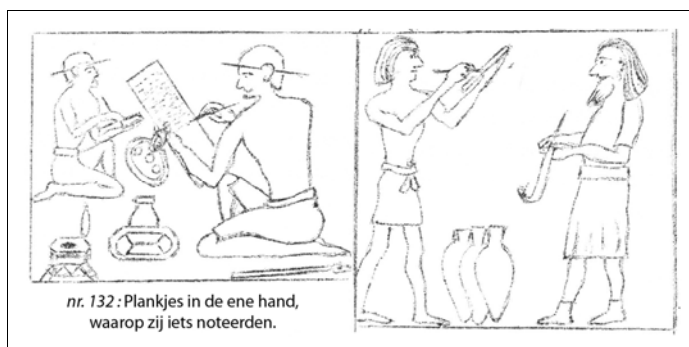
Deze kudden en weilanden schenen aan één van de afgereisde koningen, ik geloof aan Mensor en zijn familie, toe te behoren; ze werden door onderherders geweid; de jakken welke dezen droegen, hingen tot de knieën af en hadden ongeveer de vorm van de kielen van onze boeren (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125), met dit verschil dat ze nauwer om het lichaam sloten.

Nu de opperheer voor lange tijd afgereisd is, werden alle kudden door hoofdpzichters, geloof ik, in ogeschouw (= beschouwing) genomen en geteld en moesten ondergeschikte herders hun rekenschap geven; want ik zag van tijd tot tijd voornamere mannen met lange mantels aankomen, die alles inspecteerden; zij begaven zich naar de grote middentent en dan werden de kudden tussen deze en de kleine tenten door voorbijgedreven, geteld en gemonsterd. Zij die rekenschap vorderden, hadden plankjes, ik weet niet van welke stoffe, in de ene hand, waarop zij iets noteerden²⁹⁶.

Bij dit zien kwam de gedachte onwillekeurig in mij op: "O mochten toch onze bisschoppen de kudden van hun onderherders met dezelfde zorg en ijver controleren."

Toen ik na de laatste van mijn 3 onderbrekingen in beschouwing andermaal in deze weidestreek terugkeerde, was het nacht. Over heel het land lag de diepste stilte. De meeste herders sliepen in de kleine tenten; slechts enkele bewakers wandelden op en neer rondom de uitgestrekte perken, waarin de dieren, soort bij soort, min of meer in groepen op elkaar gedrongen, te rusten lagen; de perken waren volgens de soorten van de dieren op verschillende wijze omtuind.

²⁹⁶ Tellen en noteren van het vee zal een gewoon werk geweest zijn: de dieren werden 's morgens geteld, wanneer ze de stal verlieten en ook 's avonds bij hun thuiskomst om er zeker van te zijn dat geen enkel stuk ontbrak.

Boven alles was ik in deze vredige nacht diep ontroerd en tot godsvrucht gestemd, toen ik boven die uitgestrekte vlakte van weiden, vol vredig sluimerende kudden, die de mensen ten dienste staan, de onmetelijke, diepblauwe hemelweide beschouwde, wemelend van ontelbare sterren; zij waren te voorschijn gekomen op de roep van hun almachtige Schepper, aan wier herdersstem zij als volgzame kudden volmaakter gehoorzamen dan de schaapjes dezer aarde aan hun sterfelijke herders.

En toen ik dan de hier en daar rondwandelande herders of wachters met nog meer belangstelling naar de kudden van sterren in het uitspansel zag opkijken dan naar de kudden die aan hun hoede toevertrouwd waren, dan kwam deze bedenking bij mij op:

Terecht richten zij vol bewondering en dank hun blikken ten hemel, waarnaar sedert eeuwen hun voorouders biddend, vol verlangen en verwachting hebben opgezien; **want, evenals de goede Herder, die het verdwaalde schaapje opzoekt, niet rust, voor Hij het weergevonden en op zijn schouders naar het vaderhuis teruggedragen heeft, zo deed nu ook de Vader in de hemel, de trouwe Herder en Heer van die ontelbare kudden van sterren aan dat afgrondelijk firmament.**

Inderdaad, nadat de mens, aan wiens heerschappij Hij de aarde onderworpen had, in zonde gevallen was en Hij, om hem te straffen, ze vervloekt had, kwam Hijzelf de gevallen mens en de vervloekte aarde, de plaats van 's mensen verblijf, als zijn verloren schaapje weer opzoeken.

Ja, Hij zond zijn eniggeboren Zoon naar de aarde om er mens te worden en het verloren schaapje naar het vaderhuis terug te brengen.

Op dit eigenste ogenblik was dit nu geschied: de komst van de beloofde Verlosser was nu een voldongen feit; de koningen van deze herders waren de vorige nacht vertrokken om die nieuwgeboren koning te gaan huldigen.

Daarom stonden deze bewakers der kudden nu met zulk een bewondering en gevoel van aanbidding de hemelse weilanden aan, aangezien de Herder der herders nu van daarboven neergedaald was en zijn geboorte het eerst aan herders had geopenbaard.

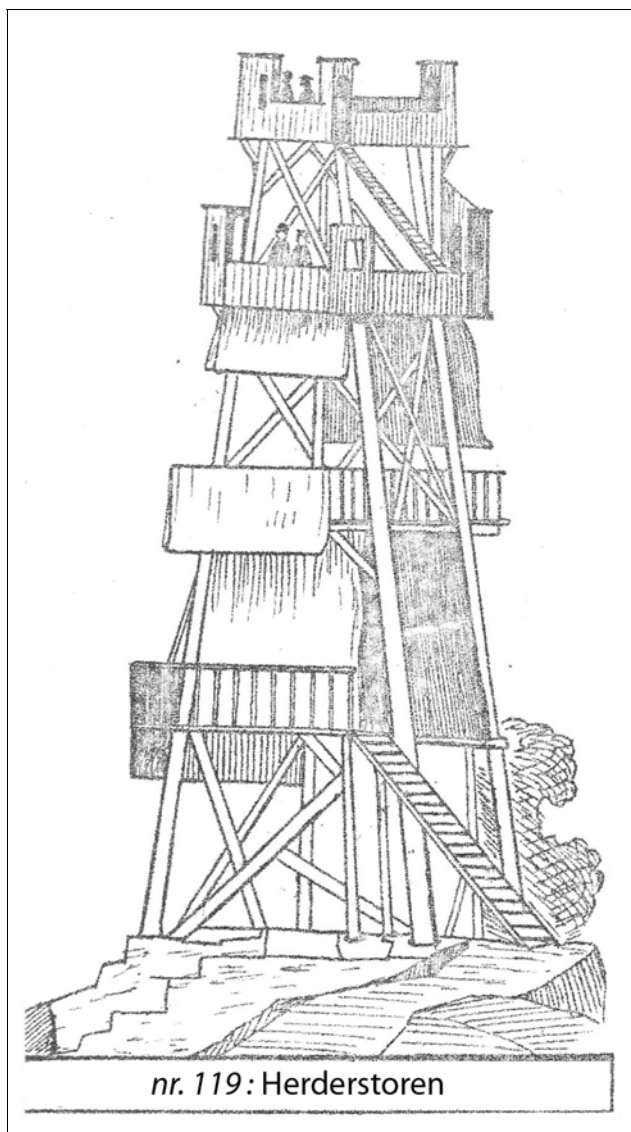
Terwijl ik op die uitgestrekte weidevlakten aldus bij mezelf overwoog, werd de nachtelijke stilte opeens onderbroken door het dreunend hoefgetrappel van de snel aandrivende kamelen van een schare ruiters. De stoet kwam in vlug tempo voorbij de slapende kudden op de hoofdtent van het herderskamp aangereden. Door het gedruis uit de slaap gewekt, richtten hier en daar sommige kamelen zich half op en wendden hun lange halzen naar de stoet; men hoorde het geblaas van ontwaakte lammeren.

Enige van de aangekomen ruiters sprongen van hun rijdieren en wekten de slapende herders in de tenten; ook de naaste bewakers der kudden kwamen zien. Spoedig was alles op de been en in beweging. Men verzamelde zich nieuwsgierig rondom de aangekomen karavaan; een levendig gesprek ving aan; men wees en keek naar de sterren; het heen en weer praten ging hoofdzakelijk over een sterrenbeeld of een verschijning aan de hemel; ik geloof dat het verschijnsel wel gepasseerd moest zijn, want ikzelf kreeg het niet in het oog.

De aangekomen stoet was die van Teokeno, de derde en verst afwonende koning; hij had hetzelfde sterrenbeeld in zijn land gezien en was onmiddellijk naar hier gereisd. Nu vraagt hij hoe ver Mensor en Saïr hem reeds vooruit kunnen zijn en of men nog de ster kan zien, die hun de weg wees. Nadat de gewenste inlichtingen bekomen waren, zette de karavaan zonder ergens een vertraging de tocht voort.

Het was hier de streek waar de drie ver uit elkaar wonende koningen samen plachten te komen om de sterren te observeren. In de buurt stond ook hun piramidevormige toren, waarop zij ze

door lange buizen beschouwden. Teokeno woonde het verst, zoals ik al zei.

Nacht tussen 27 en 28 november. –

In deze nacht, de volgende na Teokeno's oponthoud bij de herders, zag ik hem de stoet van Mensor en Saïr met het aanbreken van de dag in een verwoeste stad inhalen²⁹⁷.

In deze stad stonden lange rijen van vrije, hoge zuilen. Bij de poorten die vierkante, nu vervallen torens waren, en op nog andere plaatsen, zag ik vele, schone, grote standbeelden; ze zagen er niet zo stram uit als die in Egypte, maar waren kunstig en schenen door de houding meer met leven beziel²⁹⁸.

²⁹⁷ Dageizen per kameel worden gerekend op 12 uren.

- In 3 dagen legden Mensor en Saïr 36 uren af.
- Teokeno legde er driemaal van 30 tot 36 uren af.

De vervallen stad kan moeilijk een andere zijn dan Susa, 50 km ten noordwesten van Sjoester. Susa was de hoofdstad van het oude Elam en ligt in een engte of pas; deze heette 'poort van Susa'. Om zo te zeggen nergens elders zijn de bergen te overtrekken, zodat men kan zeggen dat de 'poort van Susa' de enige doorgang is naar het hoogland.

Welk een andere weg zouden de H. Driekoningen met hun groot gevolg wel gevolgd zijn? Men mag eruit besluiten dat de vervallen stad Susa geweest is.

Ook de veroveraar Alexander drong hierlangs Perzië binnen, en dit gelukte hem slechts met de grootste moeite, daar de Perzen, het strategisch belang van de stad kennende, de 'poort' bezet hielden.

De rijen kolommen die K. hier zag, waren dan wel resten van oude tempels of van kolonnaden langs de voornaamste wegen.

Volgens Herodotos telde men op de weg van Susa naar Efeze in Klein-Azië 111 herbergen.

²⁹⁸ standbeelden vol leven. – "De Assyriërs en Chaldeeën hebben uitgemunt in de beeldhouwkunst; vooral dieren wisten zij levendig en nauwkeurig voor te stellen; de Perzen hebben het hun nagedaan." (Algemene Geschiedenis V. Cappel, 23).

Hetzelfde moet men zeggen van de Elamieten (cfr. D.B. Elam).

In het realistisch uitbeelden van dieren hebben de Elamieten en Chaldeeën het van de Egyptenaren gewonnen.

De streek was daar zandig en bestond uit steenbergen (zie nr. 131, voetnoot 290). In de ruïnes van deze verwoeste stad hadden zich mensen gevestigd, die wild roversgespuis schenen te zijn; zij droegen geen andere kleren dan een dierenhuid om hun lichaam en waren met pieken gewapend; zij waren bruinachtig van kleur (bronskleurig), niet groot, maar sterk, gezet, ineengedrongen, kwik en handig; het komt me voor dat ik reeds vroeger deze plaats bezocht heb.

K. bedoelt klaarblijkelijk dezelfde mensen die zij op 25 november bezocht, toen zij op haar reis naar de H. Driekoningen hier voorbijkwam; die mensen deden ook wel aan roof, zegde ze; ook weten wij dat ze niet alleen in de laagvlakte woonden, maar ook hoger op in het gebergte. (D.B. Elam).

Naar deze verwoeste stad werden na Jezus' dood door de Apostel Joannes de twee leerlingen Saturninus en Jonadab gezonden om er het Evangelie te verkondigen. Jonadab was een halve broer van Petrus.

K. komt dit te weten, omdat in deze dagen (op 29 november) het feest van Saturninus valt. Brentano doet opmerken dat hij in 'Fleurs des saints' las dat Saturninus het Evangelie tot in Medië toe had gepredikt.

Nadat de stoeten van de koningen zich verenigd hadden, verlieten zij met het dag-aanbreken deze stad en zetten hun reis in allerijl voort. Arm bedelvolk dat zich hier tussen de bouwvallen gevestigd had, sloot zich bij de stoet van de H. Driekoningen aan, aangelokt door hun vrijgevigheid. Deze trekken nu een halve dagreis verder tot op een geschikte plaats, waar zij een rustdag zullen houden.

Om dit aan te tonen haalt Kaplan Fahsel meerdere geschiedenisfeiten aan: Kambyses leidde Griekse kunstenaars met zich naar Perzië mee; de beeldhouwer Telefanos arbeidde in dienst van Darius en Xerxes en deze laatste voerde Griekse meesterwerken naar Perzië over, enz.

"In elk geval", besluit hij, "op kunstgebied erfden de Perzen van de Grieken hun superioriteit op de Egyptenaren en ook op de Assyriërs."

134.

28 november. –

Een halve dagreis voorbij de verwoeste stad, waarin de talrijke zuilen en standbeelden stonden, begon ik voor het eerst met de stoet van de koningen degelijk bekend te worden; het was in een nogal vruchtbare streek (eerste heuvelzone of bank, met veel aangeslibde grond); men bemerkte hier en daar herderswoningen, die met zwarte en witte stenen gemetseld waren; de stoet naderde in de vlakte tot een bron; in haar nabijheid stonden meerdere ruime schuren, die ter zijde open waren; drie stonden er in het midden en meer andere er rondom; dit scheen een gewone rust- of pleisterplaats voor dergelijke karavanen te zijn.

Hier zag ik de H. Driekoningen goed bij elkaar; ik zag dat de gehele stoet uit 3 groepen bestond.

Ieder van de H. Driekoningen heeft op deze reis 4 dichte verwanten of vrienden uit zijn familie in zijn naaste nabijheid²⁹⁹; zo zijn in het geheel, de koningen meegerekend, de voornaamste personen van de stoet 15 in getal;

- 5 bij elk der 3 groepen;
- 1 dezer 5 aanzienlijke mannen is het opperhoofd of de koning, die als een huisvader instaat voor de goede gang van zaken, de orde en voedselvoorziening.
- Elke groep bestond verder uit een menigte kameeldrijvers en dienstknechten. Onder meer andere jongelingen die tot het gevolg behoren en die tot de gordel bijna geheel naakt zijn – het zijn goede hardlopers en verspringers – bemerk ik Eleazar, die nu nog een jongen is en later een martelaar werd en van wie ik een relikwie bezit.
- Elk dezer 3 scharen bestond uit mensen van verschillende gelaatskleur:

²⁹⁹ Over K.'s beschrijving van de reis der H. Driekoningen, zegde de oostenkenner Piet Gerrits, die veel in het tijdschrift "t H. Land" geschreven heeft: "Een ooggetuige en de beste kenner van het oosten van vroeger en nu zou niet beter de stoet van de Wijzen en hun manier van reizen kunnen beschrijven dan K. Emmerick." (2^e jaargang, blz. 61).

De volgende nota's zullen dit verder aantonen.

Lijfwacht van verwanten bij elke koning. – De geschiedenis vermeldt dat de Perzische koningen, zowel in hun residentie als op reis, zich ten minste door 6 stamvorsten lieten omgeven.

De tekst van Matteüs 2, 1 en de benaming Wijzen of Magiërs, sluit een aanzienlijke begeleiding niet uit, maar veronderstelt ze eerder. Hoe kon anders hun aankomst in Jeruzalem zulk een opzien baren en Herodes zulk een schrik op het lijf jagen. Dit groot aantal voorname mannen intimideerde hem.

- de stam van Mensor was van een aangenaam bruinachtige kleur;
- die van Saïr was meer donkerbruin, en
- die van Teokeno, die het verst van hier verwijderd woonde en de anderen in de vervallen stad ingehaald had, was van een mooie, geelachtig glimmende gelaatskleur.

Toen Jezus de koningen 32 jaar later in hun nieuwe woonplaats nader bij het Beloofde land bezocht, herkende ik hem nog, ofschoon hij dan veel ouder was en in zijn tent ziek te bed lag. Mannen van glanzend zwarte kleur bemerkte ik niet buiten enkele slaven in ieder der groepen³⁰⁰.

De overheidspersonen zaten op hun hoogbeladen dieren tussen pakken en tapijten waarmee de gehele lading overdekt was; zij hadden elk een staf in de hand (zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125).

Op hen volgden andere dieren, die bijna de grootte hadden van paarden en waarop dienstknechten en slaven reden, tussen de lading gezeten (fasc. 2, nr. 59, voetnoot 122 en voetnoot 301 hieronder)³⁰¹.

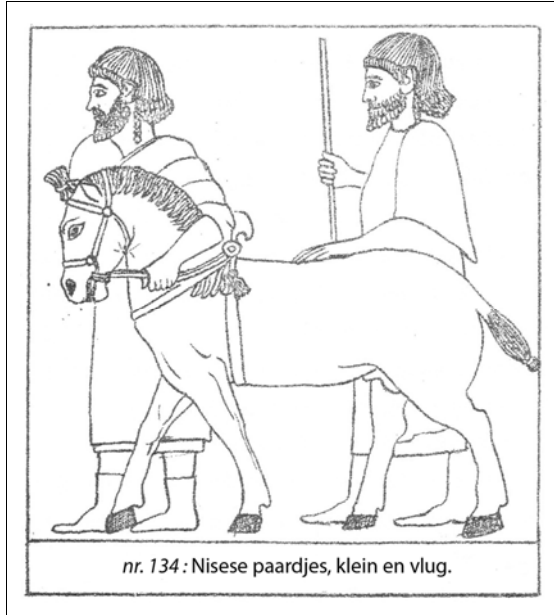
³⁰⁰ Daar K. niet altijd dezelfde bewoording gebruikt om de kleur der H. Driekoningen te bepalen en al eens kan schijnen zichzelf tegen te spreken, bepalen wij hier deze kleur:

- Saïr = donkerbruin, zwartbruin, de bruinste van de drie.
- Teokeno = geelachtig, wit-geel, blinkend of glimmend geel.
- Mensor = bevallig bruin, tussen de twee voorgaande.

“De fysische kenmerken van de Perzen benaderen die van de Syriërs en Arabieren en Joden.

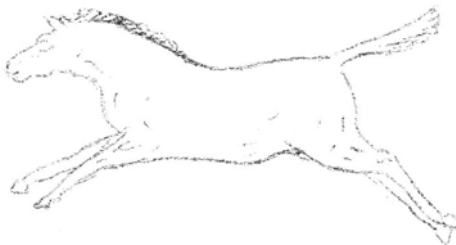
- Hun tint, zelfs in de noordelijke provinciën of het oude Medië is geelachtig (uit Medië is Teokeno);
- de tint wordt meer olijfgachtig (donkerbruin, zwartbruin) in de meer zuidelijke provincie Farsistan (het land van Saïr). (Aldus Géogr. univ. V, blz. 165).

³⁰¹ Bijna de grootte van paarden, dus kleine paarden. – Bedoeld zal zijn het kleine Iranische ras (zie hierna).

Die figuur is de afbeelding van een Assyrisch reliëf uit het paleis te Persepolis; men duidt dat soort paardje aan met de benaming Nyseaaans of Nysees paard, omdat het in groten getale gekweekt werd bij Nysa in de vlakte Reï of Ragae in Medië. Dit type verschijnt zo telkens opnieuw op de Assyrische reliëfs, dat men eruit kan besluiten dat het overheersend geweest is in Perzië en buurlanden (cfr. Géogr. univ. V, 161; Perzië door Dapper, 91).

Een ander soort paard dat hier in aanmerking komt is het Onagerpaard, de Onagros, met bevallige gestalte, fijne kop, vlugge poten, een soort wildpaard in de bergen. "In vlugheid", zegt men, "wedijvert het met de antilope en in klimvaardigheid met de steenbok."

Aangekomen bij de bron, stegen zij af, ontladden de dieren volkomen en gaven hun te drinken uit de bron. Deze was omringd door een kleine wal, waarop zich een muur met 3 open ingangen verhief. Binnen deze omsloten ruimte lag de waterbak op een wat lager niveau; hij had een pomp met 3 waterbuizen die van 3 tappen voorzien waren. De bak was met een deksel gesloten; uit de verwoeste stad was iemand meegekomen, die de waterbak tegen een zekere betaling ontsloot; zij hadden lederen zakken, die geheel plat tegeneen gelegd konden worden en in 4 vakken verdeeld waren; zij vulden deze nu met water en zo konden 4 kamelen tegelijk uit zulk een zak drinken.

Met het water werd spaarzaam omgesprongen; zij lieten geen druppeltje te kwiste gaan; hierna werden de dieren in omheinde, niet overdekte ruimten in de nabijheid van de bron geplaatst, ieder in een eigen afsluiting; zij hadden stenen troggen vóór zich, waarin hun voeder uitgegoten werd; het bestond in granen van de grootte van eikels (paardenbonen)³⁰².

Onder het reisgoed dat zij hier af geladen hadden, bemerkte ik ook grote vierhoekige vogelkorven, die smal en hoog waren en onder de breed geladen pakken aan de zijden van de dieren hingen³⁰³. Daarin zaten één of twee vogels, naar gelang ze groter

³⁰² In het Oosten vindt men regelmatig rond een waterput of 'Bir' troggen of drinkbakken, waarin men voor de dieren water schept uit de bron of put. Ook hedendaags vindt men er bij oude bronnen en putten; ik noem b.v. Naïm, Endor, Kana, Bersjeba, enz.

Wanneer de kameeldrijvers een halte houden, is één hunner eerste werkjes hun kamelen een handvol bonen (*fèves*), die wij paardenbonen noemen, toe te dienen. Deze vrucht groeide oudtijds vooral ten zuiden van de Kaspische Zee; ze is een van de oudste gewassen waarvan men sporen teruggevonden heeft, ja die plant gaat terug tot de voorhistorische tijd (aldus ten minste D.B. Fève).

Eén kameel krijgt nooit meer dan een handvol welke hij oppeuzelt uit een zak die men aan het pakzadel meevoert. Aldus reisverhalen b.v. van De Tesson, 40, 79, 165; De Géramb, III, 138, enz.

³⁰³ Vogelkorven. De onderzoekingsreiziger Piedro della Valle reed op een kameel waarop hij in wissen korven levende kiekens meevoerde, rijst en

of kleiner waren; één als ze van de grootte van hoenders, en twee als ze van de grootte van duiven waren; ze behoorden tot hun reisproviand en zaten in gescheiden vakken.

In lederen kisten bewaarden zij broden van gelijke grootte; ze stonden als losse schijven tegen elkaar ingepakt; zij namen ervan en braken gaandeweg ervan af wat zij nodig hadden; zij hadden ook zeer kostbaar vaatwerk van geel metaal en met edelstenen bezet, bijna in de vorm van het vaatwerk in onze kerken, zoals kelken, wierookscheepjes en schalen; zij dronken eruit en boden ronddelend de spijzen erop aan; die tafelgereedschappen waren aan hun randen meestendeels met rode edelstenen bezet.

De verschillende stammen waren niet geheel gelijk in hun kleding.

- **Teokeno**, de geelkleurige en zijn familie, evenals
- **Mensor**, de bruinachtige, droegen op het hoofd een hoge, bontgeborduurde muts (soort fez, doch boven wat puntiger) die met een dikke band dik omwonden was; hun tunieken (of jakken) hingen tot op hun kuiten neer en waren zeer eenvoudig; ze hadden slechts enkele versiersels en knopen op de borst. Zij waren in lichte, wijde en zeer lange mantels gehuld, die hun van achteren nasleepten.
- **Saïr**, de bruine en zijn familie droegen om hun ronde, bontgeborduurde muts, die boven eindigde met een anders gekleurde platte knop, een minder dikke, witte wrong (voor deze en voorgaande kleding, zie tekening hierna).

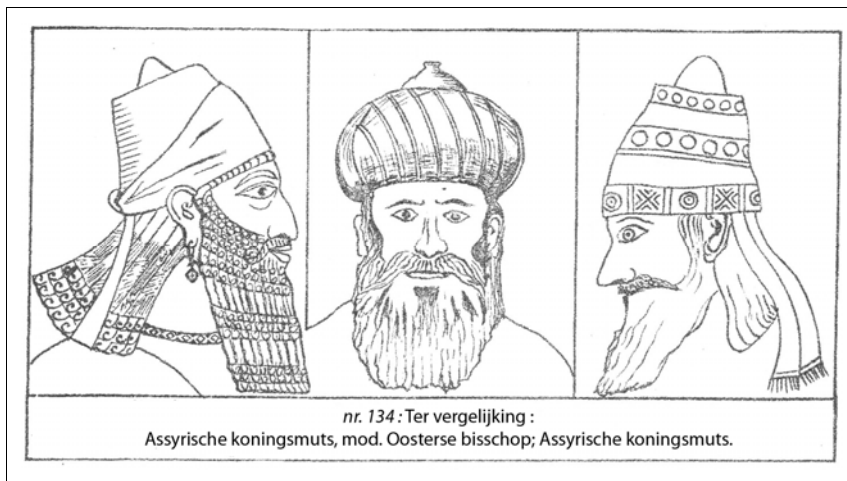
gerst. Soms zit men niet op de kameel maar in een korf die aan een zijde hangt. Als tegenwicht hangen aan de andere zijde van het dier reiskoffers en valiezen.

Wij lezen nog bij Dapper: "Om te verhuizen laden de bedoeïenen hun hele inboedel op kamelen, ook hun vrouwen en kinderen en hangen over het reisgoed korven met hun hoenders en ander gevogelte." (Arabië, blz. 149).

nr. 134: MENSOR en SAIR.
Kleding van twee der H. Driekoningen.

Hun mantels waren korter, doch van achteren iets langer dan van voren. Hun tunieken daaronder waren tot op de knieën met knopen dichtgemaakt; op de borst waren zij versierd met snoeren, blinkende plaatjes en glinsterende knopen de één tegen de ander. Op de ene kant van de borst droegen zij een schitterend schildje in de vorm van een ster. Allen hadden de voeten naakt en de benen kruiselings ombonden met snoeren, waarmee ook de sandalen aan hun voeten vastgehecht waren. (Hun hoofdbedekking is te vergelijken met die in de afbeelding hieronder).

De personen van aanzien droegen korte sabels of grote messen in hun gordels en aan deze gordels hingen buidels en kastjes³⁰⁴. Onder de koningen en hun verwanten waren er mannen van omstreeks 50, 40, 30 en 20 jaar. Enigen hadden langere, anderen slechts korte baarden; de dienaren en kameeldrijvers waren veel eenvoudiger gekleed; menigeen was slechts met één stuk van een doek of oude deken gedekt.

135.

Wanneer nu de dieren verzadigd en weggebracht waren, ieder binnen zijn bestek, en ook de mannen gedronken hadden, legden zij midden in de loods waaronder zij zich gelegerd hadden, een vuur aan; het aangewende hout bestond uit spaanders (= houtschilfers) van ongeveer 2,5 voet lang. Dit werd hier door arme mensen uit dit gewest in net gebonden bundels aangebracht,

³⁰⁴ Buidel aan de gordel. – De oosterlingen droegen hun geldbeurs of -koffertjes in of aan de gordel, zoals ook een kort zwaard (zie afbeelding van Mensor en Sair).

In fasc. 30, nr. 1848 zullen we zien hoe de 30 zilverlingen van Judas, terwijl hij liep, aan zijn gordel te rinkelen hingen.

als bewaarden zij zulke brandstof in voorraad om voorbijtrekkende reizigers te kunnen gerieven.

De koningen legden nu een driehoekige brandstapel aan en daar omheen stapelden zij spaanders hout op elkaar, doch aan één kant werd een opening voor de tocht gelaten. De stapel was doelmatig aangelegd, als door mensen die er verstand van hebben. Hoe zij echter vuur maakten, begrijp ik niet te best; ik zag dat iemand een stok in een ander stuk hout als in een bus een korte tijd ronddraaide en die er dan brandend uit trok. Hiermee legden zij het vuur aan de brandstapel en ik zag hen enige vogels slachten en braden³⁰⁵.

³⁰⁵ Hierna geven wij in afbeelding de primitieve middelen om vuur te verwekken.

In de verschillende wijzen ziet men reeds een noemenswaardige vooruitgang en ontwikkeling, doch altijd gesteund op hetzelfde principe:

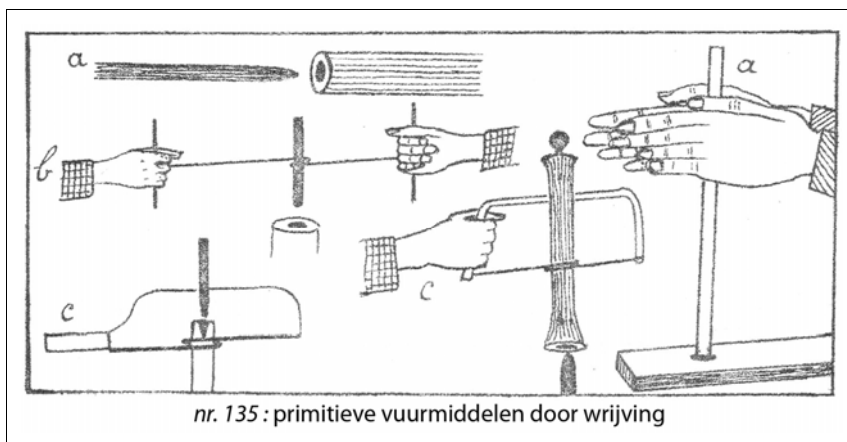
- verwekking van vuur door wrijving, die warmte en eindelijk vuur veroorzaakt, en wel des te vlugger naar gelang de beweging en wrijving vlugger en intenser is.
- De ontvlambaarheid van het gebruikte hout draagt daar natuurlijk veel toe bij.

De figuur duidt klaar aan hoe tewerk gegaan werd; in een minimum van tijd werd vuur verkregen.

Vuurmiddelen in elk van de voorgestelde stadia werden in Egypte teruggevonden, b.v. gescherpte houtstokken en houtblokjes met verkoalde, zwartgebrande holten, waarin ze rondgewreven werden. Men vond er meerdere te Tebes (Egypte).

De Chaldeeën volgden dezelfde methode.

Bij primitieve volken is die methode nog in zwang. Kastanje- en notenboomhout werd door de ouden beschouwd als bijzonder geschikt of vuurvattend.

De H. Driekoningen en de oudsten vervulden ieder in hun stam de rol van een vader in zijn gezin; zij verdeelden de spijsen en dienden ze op; zij legden de voorgesneden vogels en de kleine broden op kleine schalen of bordjes die op een lage voet stonden en reikten die rond; evenzo vulden zij de bekers en boden ze iedereen aan. De dienstknechten onder wie ook Moren waren, liggen aan de ene zijde van de plaats op een tapijt op de grond, wachten heel geduldig en krijgen hun rechtmatig deel; ik houd ze voor slaven.

O hoe treffend is de goedhartigheid en kinderlijke eenvoud van deze beminnelijke koningen; zij delen aan de lieden die hen achterna zijn gelopen of nog aankomen, van alles mee wat zij hebben, ja, zij houden hun zelfs de gouden bekers aan de mond en laten hen als kinderen daaruit drinken³⁰⁶.

³⁰⁶ Vervulden in hun stam de rol van vader. – Normaal waren alle oosterse volkeren in stammen ingedeeld. Ook nu nog bestaat Perzië uit een mengelmoes van rassen en stammen, de ene vastwonend, de andere zwervend, geen andere samenhangigheid kennend dan die met hun stam. Het samenhangigheidsgevoel is des te intiëmer en vandaar de vertrouwelijkheid tussen overheden en onderdanen.

-
- Meer zuidelijk vindt men in de stroom de vesting Tiluta, die nog dezelfde, ietwat gewijzigd naam Telbes draagt en 15 km ten zuiden van het huidige Ana (=Anato) ligt.
 - Op het volgende eiland, dat nu Waladijeh heet, is de vestingstad Achajacula te zoeken. Op dit eiland lag de stad van Mensor, die evenwel liever bij zijn kudden in Iran verbleef. Deze vereenzelviging volgt uit de ontleding van teksten van de heidense schrijver Ammianus.

Uit de kaartschets en uit de aanwijzingen van K. volgt dus dat

- Medië het vaderland zou zijn van Teokeno,
- Perzië dat van Saïr en
- Chaldea dat van Mensor.

Het is opmerkenswaard dat de zienster de Wijzen doet komen juist uit de 3 landen waar er Wijzen waren en waar ze een hoog aanzien genoten.

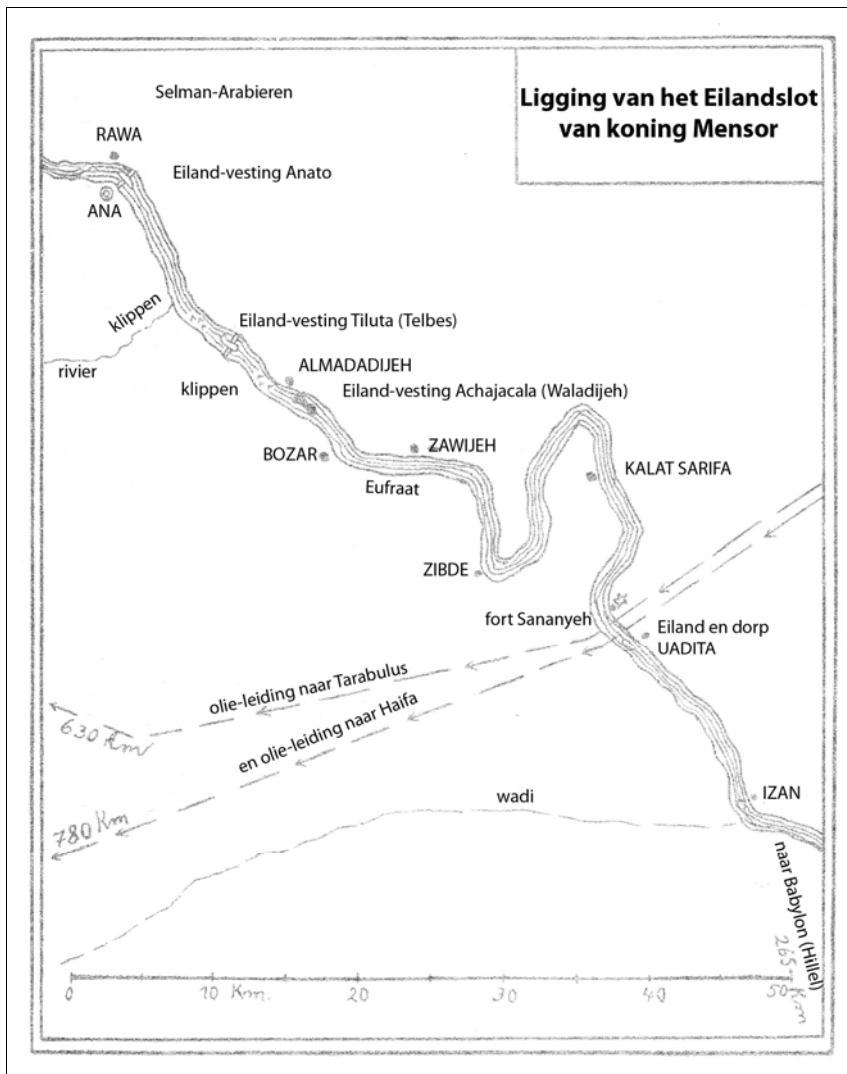
Reeds in Jezus' tijd was aan de naam Wijze, Magiër een ongunstige betekenis verbonden, maar deze heeft de naam zeker niet bij Matteüs; hij verstaat eronder lieden – zonder te zeggen of het priesters of koningen waren – lieden die rechtzinnig de waarheid zochten, op hun heidense manier deugzaam waren, streefden naar verbetering van leven en de hemel beschouwden om uit de loop der sterren de toekomst te ontdekken. Daarom waren zij niet vrij van gebreken, dwaling of bijgeloof.

Onze Wijzen waren van een bijzonder goede soort en door God begenadigd.

Wijzen vond men in Medië, Perzië en waarschijnlijk ook in Chaldea en Assyrië (volgens D.B. Mages, c. 546); in Perzië en Medië, volgens Prat (J. Chr. I, 99-100); in Perzië en Chaldea, volgens Beaufays, De godmens, blz. 25).

Het Latijnse woord: MAGUS is ontleend aan oosterse talen;

- Assyrisch: Maggoe;
- Perzisch: Magu; etc.

- **Saïr**, de bruine, hield zich reeds in de eerste kerstnacht geheel reisvaardig bij Mensor op; ik herinner mij dat de naam van zijn land een klank had als Partherme.

(Brentano plaatst hier tussen haakjes: wellicht is dit een verbastering van Partiëne of Partomaspe).

Iets hoger ten noorden van zijn land lag een meer³⁰⁸.

Slechts hij en zijn stam waren in zo hoge mate bruin; doch met rode lippen; de overige mensen die er omheen woonden, waren (meer) blank; zij bevolkten een stukje land ongeveer van de grootte als Münster (wellicht Münsterland?).

- **Teokeno**, de witte (witgele), was uit een hoger (meer noordelijk) land, nl. uit Medië; zijn land lag zo, als tussen 2 zeeën in (de Kaspische Zee en de Perzische Golf); de naam van de stad waarin hij woonde, ben ik vergeten; ze bestond uit tentgebouwen, die op een stenen grondslag opgetrokken waren.

Ik meen steeds dat Teokeno, die van de drie het meest verliet – want hij was de rijkste – een rechtere weg had kunnen nemen op zijn reis naar Bethlehem. Om echter samen met de anderen de reis te kunnen doen, moest hij hen inlopen en daarom over Susa reizen. (Hier stond Babylon, maar klaarblijkelijk is Susa bedoeld; dit rechtvaardigt meteen onze vroegere veronderstelling).

Saïr, de bruine, woonde 3 dagreizen, en Teokeno 5 dagreizen – ieder dagreis op 12 uren geschat – van het verblijf van Mensor, de lichtbruine, bij de sterrentoren.

Mensor en Saïr waren in de verblijfplaats van de eerstgenoemde bij elkaar, toen zij in de ster de verschijning ontwaarden, die het teken was van Jezus' geboorte; de volgende morgen waren zij reeds vertrokken.

³⁰⁸ iets hoger (meer noordelijk) een meer. – Perzië telt er meer dan 30.

Op ons kaartje is enkele uren ten noordoosten van de stad van Saïr een groot meer aangetekend.

Teokeno de blanke, kreeg in zijn land dezelfde verschijning in de sterren en stooft in allerijl de 2 anderen achterna en vervoegde zich bij hen in de vervallen stad.

Door haar biechtvader ondervraagd naar de namen van de H. Driekoningen, antwoordde K. zonder aarzelen en beslist:

- “Mensor, de koning met de bruine gelaatskleur, ontving na de dood van Christus in het doopsel, dat hem door de H. Tomas toegediend werd, de naam Leander.
- Teokeno, de geelachtige en hoger bejaarde, die bij het bezoek van Jezus aan de nieuwe stad van Mensor in Arabië, ziek te bed lag, werd door de H. Tomas onder de naam Leo gedoopt (fasc. 36, nr. 2276).
- De bruine die bij Jezus’ bezoek reeds overleden was, heette Saïr of Seïr.

De biechtvader vroeg verder: “Onder welke naam werd deze laatste dan gedoopt?”

Zonder zich in de war te laten brengen, antwoordde de zienster glimlachend:

“Hij was bij Tomas’ bezoek reeds overleden, doch was gestorven met het doopsel van begeerte.”

De biechtvader drong aan: “Ik heb deze namen nooit van mijn leven gehoord. Van waar komen dan de namen Kaspar, Melchior en Baltazar?”

Zij antwoordde: “Ja, zij hebben hen zo genoemd, omdat die namen passen bij hun inborst, want ze betekenen;

- de eerste: hij gaat (of reist) met liefde (zijn levensreis legt hij blijgezind af);

- de tweede: hij draait er omheen; hij komt vleierend, zachtjes genaderd;
- de derde: hij grijpt toe, pakt aan met zijn wil, omhelst gretig de wil van God.”

Zij gaf deze verklaring met grote vriendelijkheid en trachtte met handgebaren op haar beddendecken de betekenis van de 3 namen te benadrukken en te vertolken. In hoeverre aan deze 3 namen de uiteengezette betekenis toegekend kan worden, mogen de taalkundigen uitmaken³⁰⁹.

136.

De ster die hen leidde, was eigenlijk als een ronde bol en er stroomde weer licht uit als uit een mond; het leek me steeds als werd deze zwevende bol, die aan een lichtdraad scheen te hangen, door de hand van een verschijning bestuurd. Overdag zag ik een lichtgedaante vóór hen uitgaan; ze was klaarder dan het daglicht.

Wanneer ik de lengte van hun weg beschouw, komt mij de snelheid van hun reis bijna ongelooflijk voor. Hun dieren hebben overigens zulk een lichte, gelijkmatige tred, dat hun groep door de

³⁰⁹ Mogen de taalkundigen uitmaken. - Hier citeer ik een ontleding van deze namen door de Zwitserse Kaplan Fahsel:

- “Kaspar luidt in het Indisch Ga-spara; in het Perzisch Chahisbera en betekent: ‘vrolijk (gaarne) op de reis’. Het Arabisch Ka’safar betekent: hij verlangt naar de reis.
- Melchior is hebreuws dat zoveel betekent als Goudkoning. Het Perzische Melech betekent vleien en de uitgang ‘ar’ = heen en weer dwalen. Vandaar hun werkwoord melch-ajar, waarmee het omzwerven van bedoeïenen in de woestijn aangeduid wordt.
- Baltasar betekent in het chaldeo-arabisch: met kracht schiet hij toe, aangrijpend: Bel tas sazar.

Hun eigenlijke namen betekenen:

- Teokeno (= Teogeno) = uit God geboren.
- Mensor (afkomstig van het Arabisch) = Verhevene of helper.
- Saïr = bloedwreker.

goede orde, vlugheid en gelijkmatigheid gelijk op de vlucht van een troep trekvogels.

Samen vormden de landen van de H. Driekoningen door hun ligging een driehoek;

- de bruinachtige Mensor en
- de bruine Saïr woonden nader bij elkaar.
- Teokeno, wiens kleur veel meer het wit benaderde, woonde het verst. De afgelegen stad van Teokeno is alleen in haar onderste gedeelte of grondslagen van steen. Het gebouw dat daarboven oprijst, is geheel van tentdoek; ze is ook door water besproeid; in grootte schijnt ze mij Münster te evenaren.

Nadat de stoet hier (in de eerste halte bij de bron) tot tegen de avond gerust had, hielpen hen de lieden die zich bij hun stoet aangesloten hadden, om hun reisgoed weer op de lastdieren te schikken; daarna namen zij heel wat vergeten en achtergelaten dingen mee naar huis. Na hun opbreken was de avond gevallen; de ster liet zich goed zien en had, gelijk de maan bij felle wind, een roodachtige kleur; de lichtstaart was bleek en lang. In het begin liepen zij een tijdje naast hun dieren te voet en baden met onbedekt hoofd; de weg was hier zo gebrekkig dat men niet vlug vooruit kwam; zodra hij later weer effen was, bestegen zij hun dieren die een zeer snelle gang hadden; menigmaal reden zij langzaam en hieven een gezang aan dat in de stilte van de nacht buitengewoon indrukwekkend klonk.

Nacht van 29 november op vrijdag 30 november. –

In deze nacht kwam ik weer bij de stoet van de H. Driekoningen. Ik kan het niet onder woorden brengen hoe ik mij gesticht voel door de orde, regelmatigheid, godsvrucht, serene gemoedsstemming en heilige vreugde die in al hun doen en laten uitschijnen; zij reizen in de nacht met het oog op de ster, die daar met haar lange staart de aarde bijna raakt. De goede mannen houden er zo rustig en zielsverblijd de blik op gevestigd en

spreken met elkaar vanop hun dieren. Ook zingen zij af en toe beurtelings korte spreuken of verzen; de melodie is zeer langzaam en indrukwekkend, nu zeer hoog, dan weer diep; het klinkt zo plechtig en ontroerend in de stilte van de nacht en ik voel alles wat zij zingen³¹⁰.

En in welke volmaakte orde vervordert de stoet zijn weg!!!
Eerst komt telkens een grote kameel, beladen met kasten aan weerszijden van de bult, waarover grote tapijten uitgespreid zijn; daar bovenop zit een van de hoofdmannen met een piek en er ligt een zak aan zijn zijde.

Op de kameel volgen kleinere dieren, zoals paarden of grote ezels (muilnier; wellicht de *Onagros* uit nr. 134, voetnoot 301; dezelfde als hier afgebeeld)³¹¹.

³¹⁰ Op het gemak der oosterlingen om verzen en korte liedjes te improviseren is reeds de nadruk gelegd in fasc. 5, nr. 125, voetnoot 280.

Dit schijnt in de hoogste mate waar te zijn voor de Perzen: "Bij geen volk wordt de poëzie meer gewaardeerd dan bij de Perzen. Overal ontmoet men sjaars of poëten, die op feestmalen of bij rijken hun gedichten voordragen, hetzij uit hun boeken, hetzij uit het hoofd. Aanzienlijken hebben hun eigen zangers; de verzen hebben rijmen, maar de lettergrepen zijn niet nauw geteld; woordspeling vervult een voorname rol, ook ritmische woordherhalingen." (Dapper, Perzië, 126-127).

Toch is ook eentonigheid en weemoed een kenmerk van die oosterse liederen. Dit getuigt ook K. in fasc. 27, nr. 1543 en voor de H. Driekoningen in fasc. 27, nr. 1563.

De kerkpsalmodie van de Grieken is hoogst eentonig.

"De zang van onze Arabische gidsen is al wat men zich somber en monotoon kan indenken; misschien willen zij er mee het gevoel van hun kamelen strelen die in dat soort van harmonie genoeg schijnen te nemen. Om ze op dreef te houden zingt en speelt en fluit men." (De Tesson, *Voyage*, 75).

"Eentonig is ook het gezang van de muzelmannen in Noord-Afrika." (A. Verwimp); ook het gezang van de bedoeïenen onder de tent ('t H. L. 2^e jg. 69), en melancholisch (ibid. 61).

³¹¹ Onagerpaardje, bevallig van gestalte, met helgele huidskleur, fijne kop en poten zo vlug en vast, dat ze een paardenkenner doen watertanden; ze

Ook op deze ezels zitten tussen pakken de onderhorigen van die hoofdman.

Hierop volgt de tweede hoofdman op een kameel en op diens gevolg de derde hoofdman of koning ook met zijn gevolg.

De kamelen schrijden met grote passen zacht vooruit en zetten zo omzichtig en gemeten hun poten als om niets te vertrappen. Hun lichaam maakt geen beweging, als was het zelf levenloos en als werd het slechts door de poten gedragen; en ook de kop op de lange hals houden ze stil, als gedwee en gelaten. Ja, ook de bemanning doet alles zo rustig en hoopvol, als hadden zij geen zorgen, geen vrees of achterdocht; alles verloopt zo stil, zo eenvoudig en aangenaam, m.a.w. het geheel lijkt op een vreedzame droom.

Dit noopt mij nog eens de volgende overdenking te maken, die me treft: die goede mensen kennen de Heer nog niet en toch trekken zij in zulk een schone orde, goede rangschikking en in onderlinge liefde tot Hem, terwijl wij, die door Jezus reeds lang verlost en met zoveel genaden begunstigd zijn, ons in onze processies, bij hen vergeleken; zo slordig, oneerbiedig en verstrooid gedragen.

vliegen vooruit alsof ze met onuitputtelijke krachten konden spelen. In vlugheid wedijveren ze met de antilope en in klimvaardigheid staan ze nauwelijks bij de steenbok ten achteren.

Vrijdag, 30 november. –

Heden zag ik de stoet in de nacht op de vlakte bij een bron stilhouden. In de nabijheid lagen meerdere hutten en uit één daarvan kwam een man hun de bron ontsluiten; zij gaven hun dieren te drinken en aten zelf wat, terwijl zij even uitrustten zonder de dieren te ontladen.

137.

1 december. –

Op zaterdag, 1 december zag ik de stoet van de koningen, die gisteren een stijgende weg volgden, (waarschijnlijk in een richting ietwat noordwesten links van het Zagrosgebergte) nu op een tamelijk hoge vlakte. Aan hun rechterzijde verhief zich een gebergte (Zagros) en het scheen mij toe dat zij daar, waar hun weg weer begon te dalen, de streek benaderden, waar men langs de weg woningen en bomen met daartussen bronnen veelvuldig aantreft. Dit scheen mij het land te zijn, waar ik verleden jaar en ook onlangs de bewoners boomwol zag spinnen en weven; zij hadden de touwen tussen de bomen uitgespannen en vervlochten ze tot dekens; zij aanbaden beelden van ossen en toonden zich jegens het bedelvolk, dat in grote menigte de stoet van de koningen volgde, vrijgevig met spijzen; doch zij gebruikten de schotels niet meer, waaruit die bedelaars gegeten hadden; ik was hierover verwonderd³¹².

³¹² Gebruikten de schotels niet meer. – In de sekte der Sabbeeën, waarvan men er bij de Kaspische Zee in Klein-Azië nog aantreft, bestaat de gewoonte vaatwerk, dat door niet-Sabeeën gebruikt geworden was, weg te werpen (Fahsel). Ook bij de Joden werd aardewerk, dat melaatsen gebruikt hadden, weggeworpen.

Zondag, 2 december. –

Heden zag ik de heilige koningen in de nabijheid ener stad, waarvan ik mij de naam herinner als Kausoer en die bestond uit tenthuizen op stenen fundamenten³¹³.

Zij hielden daar een halte hij een andere koning, tot wiens rechtsmacht deze stad behoorde en wiens tentpaleis op een geringe afstand er buiten gelegen was. Zij hadden sedert hun vereniging in de voormelde verwoeste stad tot hier een weg van 53 of 63 uren afgelegd; zij verhaalden aan de koning van Kausoer alles wat zij in de ster gezien hadden; hij liet een grote verwondering blijken en keek door een zienbuis naar de ster die hen voorafging en beschouwde er een Kindje in met een kruis. Hierop verzocht hij de koningen om hem bij hun terugkeer alles te berichten: hij wilde dan aan dat Kindje altaren toewijden en er offers aan opdragen; ik ben nu benieuwd of hij zijn woord zal houden bij hun terugkeer. In dat onderhoud met hem hoorde ik hen verhalen wat hen er toe gebracht had de sterren sedert zoveel eeuwen tot op heden waar te nemen; uit die geschiedenis herinner ik me nog de volgende bijzonderheden.

³¹³ **Kausoer.** – Er bestond in het gewest waar wij de koningen nu zien komen, een stad met die naam. Wij vinden ze aangetekend op een kaartschets in D.B. bij het woord Euphrate: het wordt geïdentificeerd met el-Chaïmir, 15 km ten noordoosten van Babylon.

De vraag laat zich stellen of die vereenzelviging juist is, maar in elk geval volgt eruit dat in die streek een Kausoer bestond.

De samenhang van K.'s verhaal schijnt te vragen dat wij het meer oostelijk veronderstellen; de koning van Kausoer stelle men zich voor als een stads- of districtkoning (cfr. D.B. Chaldée, k. 507).

In de geschiedenis der voorvaderen der H. Driekoningen klimt K. hier verder op dan in nr. 123; in nr. 143 zal zij er nog verder in opklimmen dan hier.

De voorvaderen der H. Driekoningen.

De oervoorvaderen van de H. Driekoningen waren afstammelingen van Job die destijds bij de Kaukasus leefde en ook nog in andere, verre landstreken uitgestrekte grondeigendommen bezat. Ongeveer 1500 jaren voor Christus' geboorte waren zij nog verenigd in één stam.

De profeet Bileam was uit hun streek afkomstig en één van zijn leerlingen maakte daar zijn voorspelling bekend: "Er zal een ster uit Jakob opgaan." En hij lichtte deze profetie van zijn meester toe.

Zijn verklaring en leer oogstten een grote bijval en hadden zelfs tot gevolg dat men op een berg een hoge toren bouwde en dat geleerden en sterrenkundigen er beurtelings op verbleven; ik heb de toren gezien; hij was zelf als een berg: van onderen breed en van boven spits; ik zag erin ook de openingen waarin zij zich ophielden.

Alles wat zij in de sterren opmerkten, werd genoteerd en van mond tot mond overgeleverd. Meer dan eens evenwel maakte deze sterrenwaarneming door allerlei ongunstige omstandigheden een periode door van verval; later vervielen zij zelfs tot een gruwelijke afgodendienst met kinderoffers (cfr. fasc.2, nr. 40), waardoor zij de komst van het beloofde Kind hoopten te verhaasten.

Ongeveer 500 jaren vóór de geboorte van Christus, maakte die sterrenobservatie weer zulk een periode van verval door. Het geslacht van die voorvaderen bestond in die tijd uit 3 stammen, waarvan 3 broeders de 3 hoofden waren. Zij waren (als stamstichters) met hun nakomelingen gescheiden gaan wonen. Zij hadden 3 dochters die door God met de geest van voorzeggings begenadigd werden.

Nu trokken deze gelijktijdig, gekleed in lange mantels, het ganse land door, terwijl zij hun voorspellingen en leer over de ster en het Kind uit Jakob overal verspreidden.

Hierop beleefde de sterrenwaarneming en het verlangen naar het beloofde Kind een nieuwe opbloei.

Van deze 3 broeders is het dat de H. Driekoningen sedert ongeveer 500 jaren door 15 geslachten in rechte lijn afstammen; zij zijn echter door vermenging met vreemde stammen verschillend van huid en kleur geworden.

138.

Nu is sedert 500 jaar de sterrenwaarneming niet meer onderbroken geworden. Bestendig bleven er enkele van de voorvaderen der koningen op een gemeenschappelijke toren in observatie van de sterren en volgens de verschijnselen die er zich in vertoonden en de waarheden die zij erdoor vernamen, brachten zij in hun tempelversieringen en in hun eredienst de een of andere verandering aan. Het offer van mensen en kinderen bleef jammerlijk nog lange tijd bij hen bestaan. Alle jaartallen van belang, die verband hielden met de komst van de Messias, werden hun bekend gemaakt door wonderbare verschijningen; deze vertoonden zich aan hen gedurende hun beschouwing van de sterren.

Vele van die verschijningen vertoonden zich aan mij naar gelang zij ze vertelden en beschreven, doch deze beschrijving herhalen is mij een totale onmogelijkheid. Sedert de ontvangenis van Maria en dus sedert 15 jaren wezen die gezichten hoe langer hoe ondubbelzinniger op de nabijheid van het verwachte Kind; eindelijk hadden zij zelfs veel gezien wat betrekking had op zijn lijden als Verlosser.

Zij konden de komst van de ster, die Bileam voorspeld had (Num. 24, 17) zeer nauwkeurig berekenen, want zij hadden de ladder van Jakob gezien en, naar het aantal sporten en op grond van de beelden die op die sporten in een bepaalde volgorde verschenen, konden zij als op een kalender, nauwkeurig berekenen hoe nabij de Messias reeds was. Inderdaad, de ladder eindigde met deze ster, of liever de ster was het laatste beeld op die ladder; zij zagen

deze ladder als een balk, waarin rondom drie rijen van sporten ingeslagen waren en op deze vertoonden zich de reeks verschijnende beelden; zodra die beelden in vervulling gingen, zagen zij ze in de sterren verschijnen; zo wisten zij nauwkeurig wat voor beeld telkens volgen moest en zij konden uit de tussenruimten berekenen hoelang zij op de volgende verschijning in de sterren en op de Messias nog moesten wachten.

Ten tijde van Maria's ontvangenis hadden zij in de sterren de maagd gezien met de scepter en de in evenwicht hangende weegschaal, die in haar bekkens korenaren en druiven droeg (zie fasc. 2, nr. 40). Een weinig later zagen zij de Maagd met het Kind.

Dit was bij Jezus' geboorte. Bethlehem verscheen hun als een prachtig slot, als een huis of voorraadplaats van zegeningen, die er uitgedeeld werden. Hierin zagen zij de Maagd met het Kind, door lichtglans omgeven, en vele koningen, die diep neerbuigend het

Kind met geschenken huldigden; zij zagen, benevens dit paleis te Bethlehem, ook het hemelse Jeruzalem en tussen beide een donkere verbindingsweg, bezaaid met doornen en vol strijd en bloed.

Zij namen dit alles naar de letter op; zij meenden dat die koning werkelijk te midden van zulk een pracht geboren was, dat alle volkeren Hem erkenden en zich voor Hem bogen. Daarom reisden nu ook zij met geschenken tot Hem; zij hielden het hemelse Jeruzalem voor zijn rijk op aarde en geloofden dat hun reis hen daarheen moest brengen; de donkere weg interpreteerden zij als een beeld van hun moeilijke reis, of, wat zij ook voor mogelijk achtten, als het beeld van een oorlog of vervolging, waarmee die Koning bedreigd was; zij vermoedden niet dat dit zijn lijdensweg verzinnebeeldde.

139.

Onderaan op de ladder zagen zij, zoals ook ik, een kunstvolle toren in de trant van de torens die ik op een zekere profetenberg gezien heb, en eenmaal zagen zij de Maagd in een storm een onderkomen zoeken onder een voorgebouw van die toren die vele ingangen had. Ik weet niet meer wat dit beduidde (wellicht de vlucht naar Egypte ?)

Op deze ladder van Jakob zag men een lange opeenvolging van taferelen, waarvan vele een voorafbeelding waren van de H. Maagd; sommige daarvan komen voor in de litanie van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto; daaronder was ook de verzegelde bron, de omheinde tuin en figuren van koningen die elkander de scepter, en van andere die elkander een twijg toereikten.

Litanie van Loreto

Heer, ontferm U over ons.
Christus, ontferm U over ons.
Heer, ontferm U over ons.
Christus, aanhoor ons.
Christus, verhoor ons.

God, hemelse Vader, *ontferm U over ons.*
God, Zoon, Verlosser van de wereld, *ontferm U over ons.*
God, heilige Geest, *ontferm U over ons.*
Heilige Drievuldigheid, één God, *ontferm U over ons.*

Heilige Maria, *bid voor ons.*
Heilige Moeder van God, *bid voor ons.*
Heilige Maagd der maagden, *bid voor ons.*
Moeder van Christus, *bid voor ons.*
Moeder van de Kerk, *bid voor ons.*
Moeder van de goddelijke Genade, *bid voor ons.*
Allerreinste Moeder, *bid voor ons.*
Zeer kuise Moeder, *bid voor ons.*
Maagdelyke Moeder, *bid voor ons.*
Onbevleete Moeder, *bid voor ons.*
Beminnelyke Moeder, *bid voor ons.*
Bewonderenswaardige Moeder, *bid voor ons.*
Moeder van goede raad, *bid voor ons.*
Moeder van de Schepper, *bid voor ons.*
Moeder van de Zaligmaker, *bid voor ons.*
Allervoorzichtigste Maagd, *bid voor ons.*
Eerwaardige Maagd, *bid voor ons.*
Lofwaardige Maagd, *bid voor ons.*
Machtige Maagd, *bid voor ons.*
Goedertieren Maagd, *bid voor ons.*
Getrouwe Maagd, *bid voor ons.*
Spiegel van gerechtigheid, *bid voor ons.*
Zetel van Wijsheid, *bid voor ons.*
Oorzaak van onze blijdschap, *bid voor ons.*
Geestelijk vat, *bid voor ons.*
Eerwaardig vat, *bid voor ons.*
Heerlijk vat van godsvrucht, *bid voor ons.*
Mystieke roos, *bid voor ons.*
Toren van David, *bid voor ons.*
Ivoren toren, *bid voor ons.*
Gouden huis, *bid voor ons.*
Ark van het verbond, *bid voor ons.*
Deur van de hemel, *bid voor ons.*
Morgenster, *bid voor ons.*
Heil van de zieken, *bid voor ons.*
Toevlucht van de zondaren, *bid voor ons.*

Troosteres van de bedroefden, *bid voor ons.*
Hulp van de christenen, *bid voor ons.*
Koningin van de engelen, *bid voor ons.*
Koningin van de aartsvaders, *bid voor ons.*
Koningin van de profeten, *bid voor ons.*
Koningin van de apostelen, *bid voor ons.*
Koningin van de martelaren, *bid voor ons.*
Koningin van de belijders, *bid voor ons.*
Koningin van de maagden, *bid voor ons.*
Koningin van alle heiligen, *bid voor ons.*
Koningin zonder erfsmet ontvangen, *bid voor ons.*
Koningin in de hemel opgenomen, *bid voor ons.*
Koningin van de heilige rozenkrans, *bid voor ons.*
Koningin van het gezin, *bid voor ons.*
Koningin van de vrede, *bid voor ons.*

Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *spaar ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *verhoor ons Heer.*
Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, *ontferm U over ons.*

Bid voor ons, Moeder van God,
opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Laat ons bidden

Heer God, wij bidden U: geef ons, uw dienaren, dat wij ons mogen verheugen in een bestendige gezondheid van ziel en lichaam; mogen wij door de verheven voorspraak van de heilige Maria, die altijd maagd is gebleven, verlost worden van de tegenwoordige droefheid en de eeuwige vreugde genieten. Door Christus, onze Heer.

Amen.

Al die beelden zagen zij zich bij hun vervulling in dezelfde volgorde ook in de sterren vertonen. In de laatste drie nachten waren ze zonder onderbreking zichtbaar. Nu zond de voornaamste onder hen renboden naar de anderen en toen zij uiteindelijk de voorstelling waarnamen van koningen die aan het nieuwgeboren Kind hun geschenken aanboden, zochten zij allerhande rijke offergiften bijeen en begaven er zich haastig mee

op weg om toch niet als laatsten met hun gaven bij die Koning aan te komen.

Alle stammen der sterrendienaars hadden de ster gezien, doch zij alleen volgden haar. De ster die voor hen uitging, was geen komeet, doch een lichtgevend lichaam, dat door een engel gedragen werd. Overdag leidde hen een engel.

Dit alles had grote verwachtingen in hen gewekt; zij spiegelde zich grote dingen voor, maar hoe groot was hun verbazing, toen zij alles daar geheel anders vonden; hoe voelden zij zich ontsteld bij het zien hoe achterdochtig Herodes hen ontving en hoe niemand iets afwist van hetgeen zij hoopten te vinden. Wanneer zij nu tenslotte te Bethlehem aankwamen en in plaats van het heerlijk paleis dat zij in de ster gezien hadden, slechts een grove rotsspelonk vonden, bestormde hen de twijfel, doch zij kampfden edelmoedig en volhardden in hun geloof. Bij de aanblik van het Kindje Jezus verzwoon hun bekoring, want zij herkenden dat alles wat zij in de ster gezien hadden, in vervulling was gegaan.

Hun sterrenwaarnemingen hadden zij steeds gepaard laten gaan met vasten, gebed, godsdienstplechtigheden en allerlei verstervingen en wassingen. Hun gezichten kregen zij niet onder het bekijken van een enkele ster, doch van meerdere, die samen een sterrenbeeld vormden.

De sterrendienst oefende op lieden, die in betrekking stonden met de wereld van het kwaad, een noodlottige invloed uit; zulke personen vielen bij hun aanschouwingen vaak in hevige stuiptrekkingen (cfr. fasc. 20, nr. 937), en de zulken waren het, die de betreurenswaardige mensenoffers invoerden.

Anderen echter, zoals de H. Driekoningen, konden deze beelden bedaard en met gevoelens van godsvrucht beschouwen en werden er steeds deugdzamer door.

Maandag 3 tot woensdag 5 december. –

Toen de koningen Kausoer (Kausur) verlieten, zag ik dat een aanzienlijke groep van voornamen personen, die dezelfde reis af te leggen hadden, zich bij hen aansloot.

Op 3 en 4 december zag ik de stoet over een uitgestrekte vlakke rijden.

Op 5 december hielden zij een halte bij een bron, zonder echter af te spannen; zij gaven voeder en drank aan hun dieren en bereidden spijzen voor zichzelf.

In de laatste dagen zong de zuster 's avonds in haar slaap soms enige rijmpjes op een uitheemse, doch indrukwekkende melodie. Naar de reden gevraagd, antwoordde zij: "Ik zing mee met de beminnelijke koningen; zij zingen zo welluidend menig kort vers.

Om een voorbeeld te geven:

Door bergen en woestijnen willen wij reizen,
om de nieuwe Koning onze hulde te bewijzen.

(Wir wollen über die Berge ziehn, und vor dem neuen König knien.)

Wij gaan op zoek naar onze Koning,
verlieten daarom land en woning.

Wij willen Hem geschenken bien
met nog meer andre lien.

O vreugde, naar zijn heerlijke paleizen
wil ons zijn ster de wegen wijzen.

Zij improviseren deze liedjes en zingen ze afwisselend; één zingt een vers voor en alle anderen herhalen het. Hierop zet een tweede een ander vers in, een derde weer een nieuw en zo houden zij onder het rijden niet op aangenaam en geestdriftig te zingen.

In het middenpunt van de ster of liever van de lichtbol, die vóór hen uitzweefde om hun de weg te wijzen, zag ik de verschijning van een Kind met een kruis.

Toen zij bij Jezus' geboorte het beeld van de Maagd in de sterren gezien hadden, was deze lichtbol boven dat beeld opeens zachtjes in beweging gekomen en de richting naar Palestina ingeslagen. (Voor het improviseren van rijmen en liedjes, zie nr. 136, voetnoot 310).

De komst onder ons van de Emmanuel Eerste Openbaringen (vervolg)

Bethlehem en de H. Driekoningen.

De beschouwing richt zich afwisselend op Bethlehem en de H. Driekoningen.

141.

Woensdag 5 december. –

Maria had in een gezicht kennis gekregen van het naderen der H. Driekoningen, terwijl zij uitrustten bij de koning van Kausoer³¹⁴. Zij zag ook dat deze koning voor haar Kind een altaar verlangde op te richten; zij vertelde dit tegen de H. Jozef en Elisabet en vroeg hun zo goed te willen zijn de geboortegrot wat op te ruimen en bijtijds voorbereidselen te treffen om de koningen behoorlijk te ontvangen.

De mensen voor wie Maria zich gisteren in een andere grot terugtrok (fasc. 5, nr. 129), waren onbescheiden nieuwsgierige bezoekers, die in de laatste dagen hier in groter aantal aankwamen.

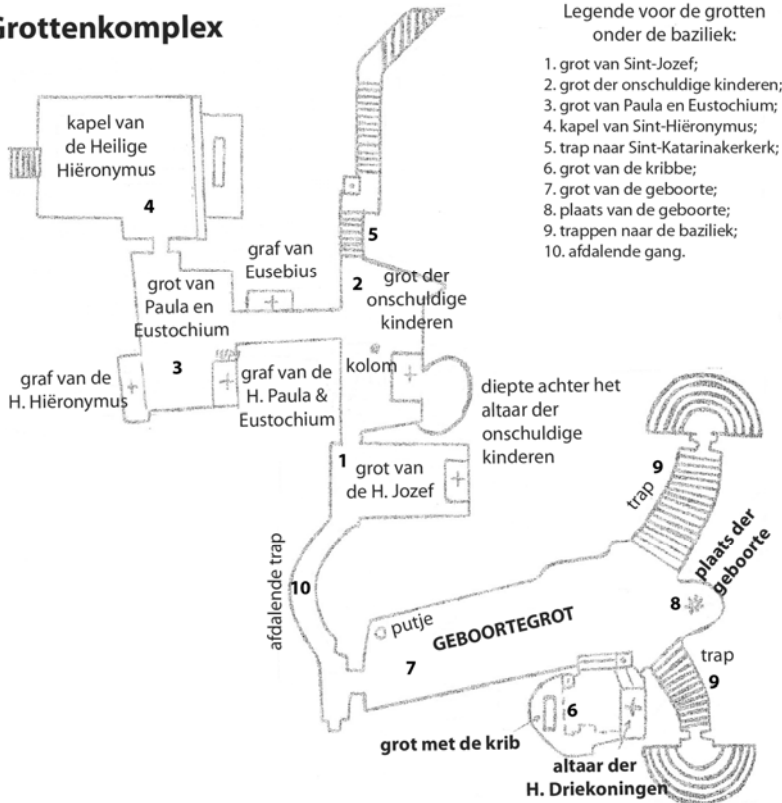
Heden aanvaardde Elisabet de terugreis naar Joetta; zij werd door een dienaar afgehaald (vrouwen gingen nooit alleen op reis).

Van donderdag 6 tot zaterdag 8 december. –

Dezer dagen was het rustiger in de geboortegrot; de H. Familie was meestentijds alleen; slechts de dienstmeid van Maria was aanwezig.

³¹⁴ Dat Maria vooraf de aankomst der H. Driekoningen wist, dit verzekert ook Maria van Agreda: "Zij was over hun komst verwittigd geworden." (pag. 197).

Grottenkomplex

Deze meid was een flinkgebouwde, zeer ernstige, deemoedige vrouw van omstreeks 30 jaar; ze was een kinderloze weduwe en met Anna verwant; ook had zij een onderkomen bij Anna gevonden. Haar overleden man was zeer hardvochtig jegens haar geweest, omdat zij regelmatig de Essenen bezocht, want zij was zeer godvruchtig en vestigde haar hoop op de komst van de Messias, het Heil van Israël. Dit had hem tegen haar grimmig gestemd, zoals ook heden ten dage kwaadaardige mannen soms woeden tegen hun vrouwen, wanneer zij, naar hun mening, te

dikwijls ter kerke gaan; ook heeft hij haar laten zitten, maar nu is hij gestorven.

Het onbeschofte bedelvolk, dat bij de geboortegrot geschenken geëist en zo gevloekt en geschimpt had, kwam in de laatste dagen niet meer terug; het waren bedelaars op weg naar het tempelwijdingsfeest van de Makkabeeën.

Dit feest begint eigenlijk op 25 Kislew; dewijl (= aangezien, omdat) echter deze dag in Jezus' geboortejaar op vrijdagavond 7 december tegelijk met de sabbat begon, zo werd het feest verschoven naar de zaterdagavond 8 december of 25 Kislew; het duurt 8 dagen.

(Brentano plaatst hier deze bemerking: Volgens deze mededeling is de 25^e Kislew de 6^e dag na de besnijdenis van Jezus geweest; dus

heeft ze op 19 Kislew plaats gehad; bijgevolg is 12 Kislew zijn geboortedag.)

Jozef viert met Maria en de dienstmeid de sabbat onder de lamp in de geboortegrot. Op zaterdagavond (na het sluiten van de sabbat) begon men het tempelwijdingsfeest te vieren. Jozef heeft in de grot op 3 plaatsen kandelaars opgehangen en op ieder daarvan lichtjes, ten getale van 7, ontstoken³¹⁵.

Het is nu rustig bij de grot; het drukke bezoek kwam van reizigers op weg naar Jeruzalem voor het feest. De verpleegster kwam tot nog toe dagelijks terug. Anna zendt bode op bode met gaven en tevens om nieuwstijdingen te bekomen.

De joodse moeders voeden hun kinderen niet lang met hun melk alleen zonder ander voedsel; zo ontving ook het Jezuskindje reeds na de eerste dagen een soort brei of pap uit het merg van een rietplant, dat licht, aangenaam van smaak en tevens voedzaam is (zie fasc. 5, nr. 126, voetnoot 283). Overdag is de ezel meestal buiten ter weide en staat alleen 's nachts op stal, binnen in de grot.

³¹⁵ Het tempelwijdingsfeest der Makkabeeën is het voornaamste van de 3 inwijdingsfeesten.

Het is ingesteld door Judas de Makkabeeër, die hem op de Syriërs die hem ontheiligd hadden, heroverd had (165 vóór Chr.).

Ter herinnering daaraan dit feest; het viel op 25 Kislew en werd 8 dagen lang met grote luister gevierd. Het karakteristieke van dit feest bestond in verlichtingen en in het ontsteken, ook in de huizen, van talrijke lampen. Daarom werd het feest ook feest der lichten of eenvoudig 'lichten' genoemd, die men in de huizen en synagogen ontstak in navolging van de lichten die in de tempel steeds brandden ter ere van Gods tegenwoordigheid, die bij de inwijding opnieuw bezit van zijn tempel genomen had.

De hebreeuwse naam van het feest is Hanoekka. Nog ontsteken de Joden gedurende de 8 dagen van Hanoekka lichten:

- één kaars op de eerste dag;
- twee op de tweede dag, enz.

In navolging van dat joods gebruik worden in onze kerken op de verjaardag van de inwijding kaarsen ontstoken op de plaatsen waar de muren bij de inwijding gezalfd werden.

Zondag, 9 december. –

Ik heb de verpleegster niet meer naar de kribbe terug zien komen.

Jozef ontsteekt elke morgen en avond de lichtjes ter viering van het tempelwijdingsfeest. Sedert dit feest te Jeruzalem begonnen is, heerst rond de geboortegrot waarlijk een vredige stilte.

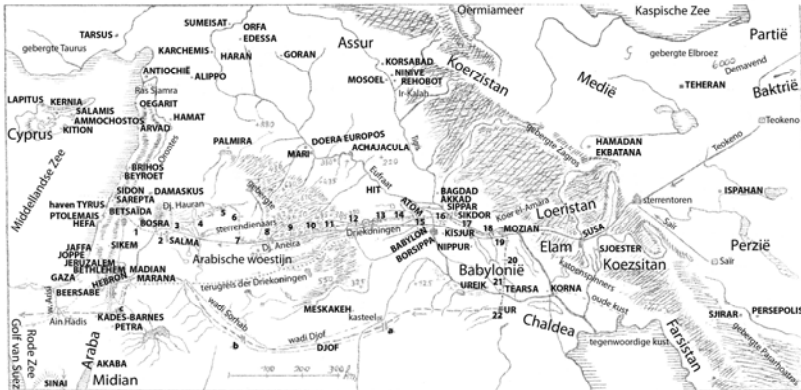
Maandag, 10 december. –

Heden kwam een dienstknecht van moeder Anna aan; hij had voor de H. Maagd, benevens nog ander gerief, vrouwwerk mee, nl. stoffe voor een gordel en vooral een wonderschoon korfje vol vruchten, van boven geheel met levende rozen toegedekt, die met hun steel in de vruchten gestoken en volkomen fris gebleven waren. Het korfje was slank en hoog; de rozen hadden niet dezelfde kleur als bij ons, doch waren bleker, bijna huidkleurig; ook gele en witte waren er bij, groot, vast en gevuld; andere zaten nog in de knop. Maria scheen er zeer mee ingenomen; verheugd zette zij het korfje naast zich.

In de laatste dagen heb ik de koningen herhaaldelijk op hun tocht beschouwd; hun weg was meer bergachtig geworden; zij trokken over die bergen, waar dikwijls steenschelpen als van gebroken aarden potten liggen; ik had er zo gaarne enige van gehad, omdat ze zo schoon effen zijn; ook zijn daar bergen, waar vele witte doorzichtige stenen als vogeleneieren liggen en ook veel wit zand (cfr. fasc. 27, nr. 1555 en voetnoot 316); ik zag hen ook in de landstreek waar zij later woonden, toen Jezus hen in zijn derde jaar openbaar leven bezocht; ik zeg: in de landstreek, niet in de tentenstad die zij later bewoonden, want nu bestond deze stad nog niet³¹⁶.

³¹⁶ Zij trokken over die bergen, enz. – Zij verlaten de vlakte van de Eufraat en bestijgen de oostelijke helling van het Arabisch woestijngebergte. De uitgestrekte Syrisch-Arabische woestijn, Hamad genaamd, is geen effen zandvlakte, zoals men lang gemeend heeft, eer men ze kende, maar een afwisseling van grote steen- en zandvlakten met heuvelstreken.

Het Arabische woestijn-hoogland, gezien uit het oosten of de Eufraatvlakte, biedt uitzicht van een bergketen. Deze loopt van noordwest naar zuidoost parallel met de Eufraat; ze begint tegenover Damaskus of zelfs Palmyra en verlengt zich tot de Perzische Golf (zie kaartje).

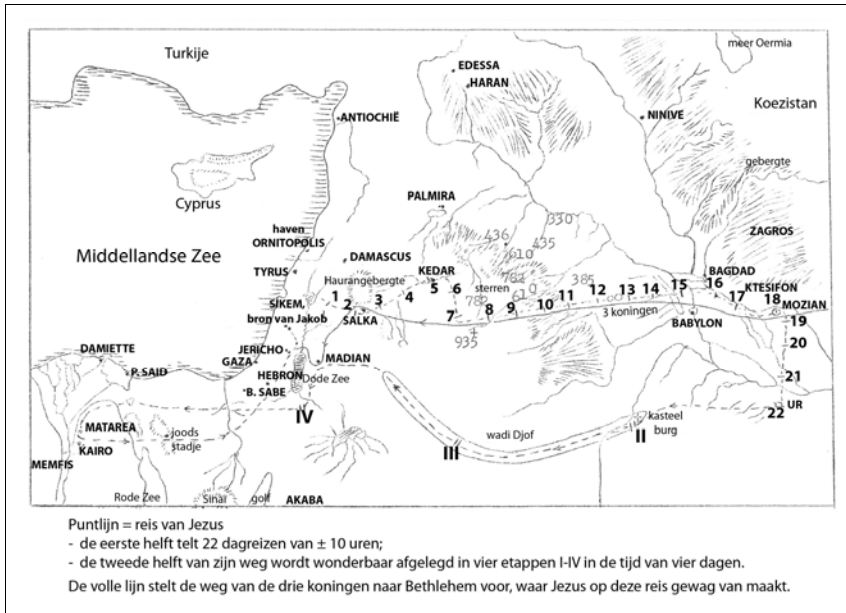

a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Betelehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in **dikke doorlopende lijn**.
 b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in **puntjeslijn**.
 c) Jezus reis vanaf het Meer van Genezareet naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder: **streepjeslijn**, verdeeld in 22 etappes tot Ur. Van hier naar Egypte. De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in **minime streepjes** voorgesteld (fasc. 27, nr. 1497 tot fasc. 28, nr. 1628).

Wij vinden die bergketen reeds vermeld bij Dapper (1680): “Arabië grenst ten oosten door tussengelegen bergen aan Chaldea of Babylonië en aan de Perzische Golf; dat gebergte reikt van de (Opper-)Eufraat tot de Perzische Golf.” (Arabië, 83, 96, 97).

Het gewest der stenen en potscherven is hetzelfde als in fasc. 27, nrs. 1554 en 1555, als Jezus naar Chaldea reist. Dat K. alles goed gezien heeft, mag ook uit de volgende beschrijving blijken: “De uitgestrekte Syrische woestijn Hamad, ten oosten van Jordanië, is grotendeels een steppe waar de bedoeïenen hun kudden drijven, maar men vindt er ook gewesten, geheel bedekt met stenen en keien als kiezelstenen, granietstukken, zandsteen, keistenen, kalkstenen, zo effen dat ze in een soort mortier gevormd of gegoten schijnen. Op andere plaatsen ontrollen zich lange stroken zand, gelijk eindeloze zeegolven, van elkander gescheiden door streken grond die met afgeronde keistenen (galets) bedekt zijn.” (D.B. Désert, c. 1389); deze steen- en zandstroken verlengen zich zuidwaarts tegenover de Perzische Golf (Géog. univ. V, 121).

De reiziger Morton, van Palmyra in auto naar Bagdad rijdend, doorkruiste het noordelijk gedeelte van dat land en zegt: “De woestijn lag aan weerszijden tot aan de gezichtelinder en bestond grotendeels uit een vlakte van kiezelzand, hier en daar roodachtig van kleur; lage bruine heuvelketens braken de eentonigheid van de vlakte en nu en dan kwamen er vulkanische rotsen boven.” (Langs bijbelse Paden, 42).

Dinsdag 11 en woensdag 12 december. –

Ik geloof dat Jozef voornemens is om zich, na Maria's zuivering, met haar voorgoed te Bethlehem te vestigen, en dat hij reeds naar een woning uitgezien heeft. Een dag of drie geleden kwamen

De bergketen verlengt zich tot de Perzische Golf, ook de steenstroken. Dezelfde Morton spreekt van opgravingen bij Ur, waar "aan de oppervlakte uit de aardlagen grote hoeveelheden potscherven omhoogstaken het was bijna een compact mengelmoes van handvatsels, kruiken, halzen van flessen en potten en randen van borden en kommen ..." (blz. 103).

Wij schijnen ook hier met dezelfde voorwerpen te doen te hebben, die K. in grote overvloed bemerkte op sommige plaatsen in de woestijn.

De H. Driekoningen vestigden zich later aan de voet van het hier besproken gebergte, en 25 uren ten westnoordwesten van Babylon. Als K. hier eerst het gebergte vermeldt, is dit omdat ze in haar verhaal afwijkt van de volgorde; ze vertelt naar gelang het haar te binnen komt. De koningen volgden nagenoeg een rechte lijn naar het westnoordwesten langs de Romeinse heirbaan die aan de noordoosthoek van Palestina bij Salka uitkwam.

nogmaals tamelijk voorname Bethlehemnaren naar de geboortegrot. Reeds wensten zij de H. Familie in hun huis te mogen opnemen. Maria verborg zich voor hen in de zijgrot en Jozef ging op hun voorstel niet in, maar weigerde vriendelijk en beleefd zijn toestemming.

Anna zal binnenkort de H. Maagd komen bezoeken. Ik zag haar in de laatste tijd zo druk in de weer: zij deelde haar kudden opnieuw met de armen en de tempel.

De H. Familie deelde ook aanstonds het gekregene weer uit; de tempelwijding werd nog steeds elke morgen en avond gevierd.

Donderdag, 13 december. –

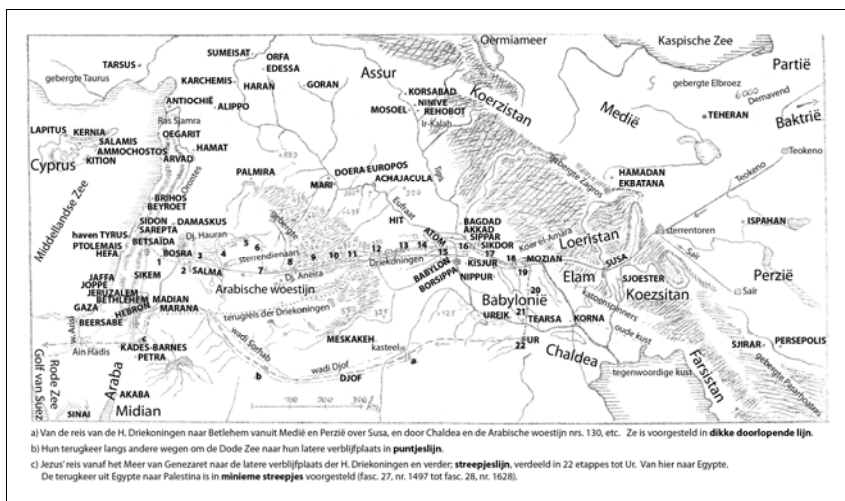
Op 13 december schijnt er een nieuw feest bijgekomen te zijn³¹⁷. Ook te Jeruzalem zag ik veel aan het feest veranderen en dat de vensters in vele huizen met een tapijt behangen en afgesloten werden. Ook zag ik een priester bij Jozef in de grot; zij baden tezamen bij een tafeltje, dat met een rood en wit afhangend kleedje bedekt was; het scheen mij dat hij wilde weten of Jozef het feest onderhield, of, dat hij hem een nieuw feest aankondigde.

(Het scheen de zienster toe, noteert Brentano, dat er zich een nieuw feest voordeed; nochtans meende zij anderzijds ook dat het NIEUWE-MAAN-FEEST nu moest begonnen zijn, maar zij onderscheidde het niet goed.) (Feitelijk is het heden nieuwe maan.)

In de laatste dagen bleef de H. Familie in de geboortegrot rumoer en bezoek bespaard.

³¹⁷ Een nieuw feest bijgekomen. – Dit feest is geen ander geweest dan het nieuwe-maan-feest of eerste dag van de maand, die wel geen strikte rust- of feestdag was, maar een feestelijk karakter had, een weerslag had in het sociaal leven en waarvoor eigen offers in de tempel voorgeschreven waren.

In ons geval hier kwam 13 december overeen met 1 Tebat, dus nieuwe maan.

142.

Vrijdagavond, 14 december. –

Met het begin van de sabbat was het tempelwijdingsfeest gesloten; Jozef stak de lichtjes niet meer aan.

Op zondag 16 en maandag 17 december kwamen opnieuw vele bezoekers uit de omstreken naar de geboortegrot. Ook vertoonden zich weer die opdringerige, onbeschaamde bedelaars aan de ingang; dit kwam doordat de mensen van het feest terugkeerden.

Op 17 december kwamen dienstboden van Anna met levensmiddelen en andere huisbenodigdheden. Als het op geven en uitdelen aankomt, vliegt bij Maria alles nog vlugger door de handen dan bij mij: alles was aanstonds weer weggegeven.

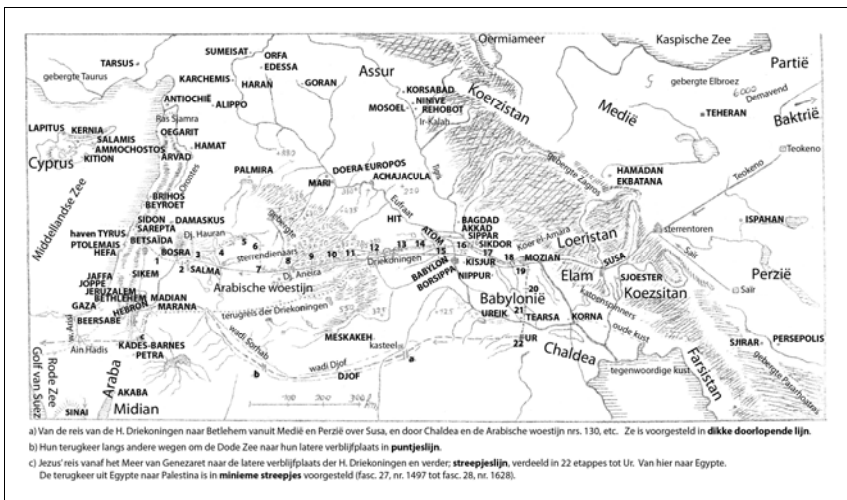
Ik zie ook dat Jozef reeds begint met de geboortegrot, de zijgrotten en de grot van Maraha schoon te maken en alles netjes in orde te brengen; hij heeft er ook allerlei nodige voorwerpen bijeengebracht; zij verwachtten het bezoek van Anna en, op grond van Maria's openbaring, ook dat van de H. Driekoningen heel binnenkort.

De H. Driekoningen bereiken de eerste Joodse stad.

Maandag, 17 december. –

Heden, maandag, 17 december zag ik de stoet van de koningen in de late avond in een kleine, verspreid liggende stad aankomen; vele huizen waren met hoge gesloten omheiningen omgeven; dit scheen mij de eerste joodse stad.

(nl. Salka, thans Salkhad; op onze grote kaart ziet men ze in 't verlengstuk van Palestina in de hoek, links, boven; ze is ook aangetekend op het kaartje hierna).

Ze waren hier eigenlijk in de rechte lijn (of richting) naar Bethlehem, maar toch sloegen zij rechts af, vermoedelijk omdat de weg niet doorliep in die richting (*vermutlich weil die Strasse nicht anders ging*)³¹⁸.

³¹⁸ Bij deze passage veronderstellen wij dat de grote weg een eind ver naar het zuidwesten liep, maar dan draaide om de noordkant van de stad Selka aan de voet van de heuvel waarop ze ligt.

Toen zij in deze verspreide stad kwamen, zongen zij bijzonder schoon en welluidend en waren opgetogen van vreugde, want de ster scheen hier buitengewoon helder; haar licht was hier als maneschijn, zodat de schaduwen zich duidelijk aftekenden. De inwoners evenwel schenen de ster ofwel niet te zien, ofwel er zich niet veel aangelegen te laten liggen. Overigens waren die mensen goed en buitengewoon dienstvaardig. Enige van de reizigers waren afgestegen en de inwoners waren hun behulpzaam om hun dieren te drinken te geven. Dit deed mij terugdenken aan Abrahams tijden, hoe toen alle mensen zo goed en liefderijk waren; vele inwoners verschaften geleide aan de stoet met groene takken in de hand; zij trokken door de stad en vergezelden hen daarna nog een eind verder³¹⁹.

Als Jezus later hier komt (fasc. 26, nr. 1440, enz.) zal Hij de inwoners herinneren aan de doortocht der H. Driekoningen. Deze rusten hier, laten dan, volgens nr. 1443, hun kamelen gaan waar ze willen; uit eigen beweging slaan ze de Davidstraat in.

De koningen hebben gerust in het vrededal van Jakob, en zetten nu hun reis door de Davidstraat voort. Zo volgen zij de vallei Saätar, westwaarts tot haar samenloop met de vallei Boetm en wenden zich dan zuidwaarts (zie bovenste hoekkaartje op de grote kaart). Zij komen op de Romeinse heirweg die van Bosra naar het zuidwesten loopt. Acht uren verder bereiken zij de voorname weg, die later de bedevaartweg naar Mekka geworden is. Op deze reizen ze zuidwaarts, verder dan nodig was, komen nabij Mattana (= Madian) en naderen tot deze stad vanuit het oosten. Van hier moeten zij terugkeren om nabij Jericho de Jordaan over te steken.

De stad en rivier die zij aantreffen na Salka verlaten te hebben, zijn onmogelijk aan te wijzen; de persoon die er een toevlucht vond, is vermoedelijk David.

³¹⁹ Vergezelden Jezus met groene takken. – Het dragen en aanbieden van takken en palmen om iemand te verwelkomen, is een oosters gebruik, dat K. hier de eerste maar niet de laatste keer vermeldt.

Wij zien in het evangelie Jezus op dezelfde manier op Palmenzondag in Jeruzalem ingehaald worden (Mt. 21, 8).

Dit gebruik bestaat op vele plaatsen heden ten dage nog, ook in Egypte en Zuid-Italië (cfr. Leroux, *Pèlerins d' Orient*, blz. 295; D.B. Ramesses 1, k. 954).

De ster die vóór hen uit ging, was niet altijd lichtend, doch menigmaal ook donker; het kwam mij voor dat zij helderder scheen waar goede mensen woonden; wanneer nu de reizigers die haar volgden, haar ergens meer glanzend zagen, waren zij diep getroffen en geneigd zich af te vragen of zich soms niet daar de Messias bevond.

Dinsdag, 18 december. –

Vanmorgen trokken de reizigers zonder oponthoud om een donkere, nevelige stad en een eind verder over een rivier, die in de Dode Zee uitmondt (Arnon ?)³²⁰. Velen uit het meegekomen gepeupel bleven op de laatste twee plaatsen achter. Over één van deze twee plaatsen werd mij in het bijzonder meegedeeld dat eens in een gevecht vóór Salomons troonbestijging iemand een toevlucht binnen haar muren vond; deze morgen staken zij de rivier over en kwamen nu op een goede weg.

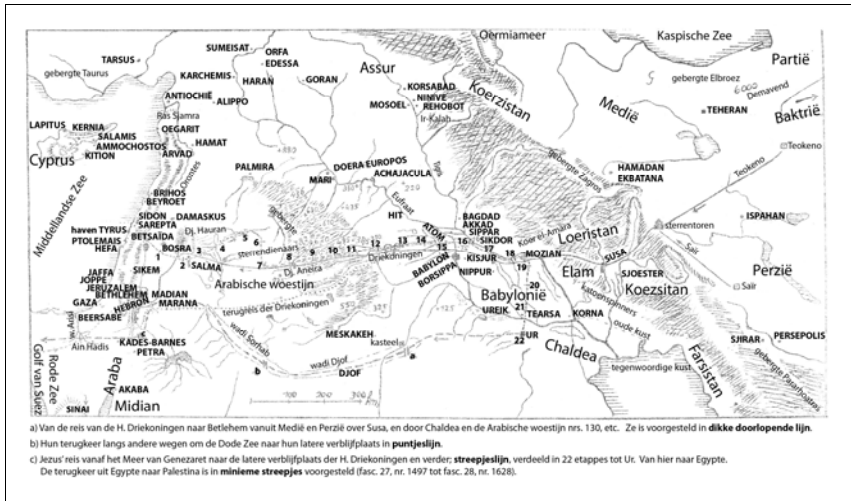
Woensdag, 19 december. –

Hedenavond zag ik de stoet van de koningen, die nu wel 200 man sterk was – aangelokt door hun vrijgevigheid was zoveel bedelvolk hen gevolgd – een rivier oversteken. Op de overkant gekomen naderden zij vanuit het oosten tot dezelfde stad die Jezus in zijn tweede jaar openbaar leven van de westkant benaderde, zonder er nochtans binnen te gaan. De naam van de stad klonk als Manatea, Metanea, Medana of Madian³²¹.

Een ander gebruik is het uitspreiden van tapijten en kledingstukken voor de voeten van de gast. Dit deed men ook voor Jezus bij zijn intrede in Jeruzalem. Wij vinden het: II Kon. 9, 13; cfr. D. Rops, Jezus, blz. 336.

³²⁰ Brentano meent dat door de rivier welke de H. Driekoningen overstaken na Salka verlaten te hebben, de Arnon bedoeld kan zijn, doch onmogelijk, gezien de nrs. 1140-1144).

³²¹ **Madian.** – Jezus benaderde later Madian, nl. in de fasc. 27, nrs. 1454.

Hier woonden Joden en heidenen door elkaar; de mensen waren boos, en, ofschoon een grote verkeersweg door hun grondgebied liep, toch hielden zij hun stad gesloten voor de stoet. Onmiddellijk aan de oostkant van de stad brachten zij de stoet op een ommuurd binnenplein (karavaanherberg), waar afdaken en stallen waren; hier sloegen de koningen hun tenten op, gaven hun dieren te eten en te drinken en maakten ook spijzen klaar voor zichzelf.

De naam wijst erop dat de stad door Madianieten gebouwd of bewoond werd. Inderdaad, reeds ten tijde van Mozes leefden er vele in Moab. De naam Madian, Mattana is bewaard in de naam van het huidige dorp Medeineh, 40 km ten zuidoosten van de Jordaanuitmonding in de Dode Zee.

Oponthoud te Madian (Mattana). – De ster.

143.

Donderdag 20 en vrijdag 21 december. –

Op donderdag en vrijdag zag ik de koningen hier blijven en rusten; ik zag hen zeer bedroefd, omdat hier, evenmin als in de vorige stad, niemand iets van een nieuwgeboren koning wilde geloven. Niettemin spraken zij, naar ik zag, tot de inwoners met de grootste welwillendheid over de reden en het doel van hun reis, de lengte van de afgelegde weg en over wat hun onderweg wedervaren was.

Ik ga vertellen wat ik me nog uit hun gesprek herinner.

De profetie van de geboorte van de thans gekomen Messias bezaten zij reeds zeer lang. Ik geloof dat het niet zo lang na Job geweest moet zijn, en nog vóór Abraham naar Egypte trok³²², dat een schaar van ongeveer 3.000 Mediërs uit het land van Job – de Mediërs leefden echter ook in andere streken – een krijgstoet naar Egypte ondernam en tot in de streek van Heliopolis doordrong. Ik weet niet meer nauwkeurig waarom zij zo diep

³²² Deze tijdsopgave komt overeen met wat K. ook in fasc. 7, nr. 192 beweert: “Toen Job in Egypte kwam, heersten daar vreemde koningen”, en in nr. 193 herhaalt zij dit nog eens.

Dit waren de aanvoerders van Aziatische herdervolken die in de geschiedenis bekend staan onder de naam Hyksos; zij heersten over het noorden van Egypte vanaf ongeveer 1800 tot 1650 vóór Chr. Volgens onze zienster zouden zij verdreven en weg geweest zijn bij de aankomst van Abraham. Deze is waarschijnlijk niet vóór 1650 in Egypte gekomen en Job is uit een 4 of 5 geslachten ouder tijdperk dan Abraham.

De hoofdstad der Hyksos was Avaris (Tanis, Soan) in de Deltavlake.

Een bijbelkundige hoorde ik op 26 november 1965 uiteendoen dat de Hyksos Egypte bezet gehouden zouden hebben tussen 1700 en 1500 vóór Chr., of ongeveer, en dat het tijdperk van de aartsvaders Abraham, Isaäk en Jakob te situeren is in de 15^e en 14^e eeuw (dus 1500-1300).

Hierdoor wordt K. weer in 't gelijk gesteld: “De Israëlieten kwamen in Egypte na het vertrek van de Hyksos.”

Egypte binnendrongen, maar het was een krijgstoct, ik geloof dat zij iemand ter hulp snelden. Hun onderneming was echter laakbaar: ze was tegen iets heiligs gericht; of het tegen heilige mensen of tegen een godsdienstgeheim was, dat tot de vervulling van de Belofte bijdragen moest, dit weet ik niet meer.

Nu, in de streek van Heliopolis ontvingen meerdere van hun aanvoerders gelijktijdig een openbaring door de verschijning van een engel, die hun belette verder te trekken; hij deed hun voorzeggingen over een Verlosser, die uit een Maagd geboren en door hun nakomelingen vereerd zou worden. Dit hing samen – maar ik weet niet meer hoe – met het bevel dat zij niet dieper Egypte in mochten trekken, doch naar huis moesten terugkeren en zich gaan toeleggen op de waarneming van de sterren.

Ik zag hen hierop vreugdefeesten houden in Egypte; zij richtten triomfbogen en altaren op, die zij versierden met bloemen en keerden dan naar hun land terug. Het waren Mediërs, vereerders der sterren, zeer groot van lichaamsbouw, bijna een soort reuzen, edel van gestalte en schoon geelbruin van kleur; zij trokken met hun kudden van de ene plaats naar de andere en waar zij kwamen, wisten zij door hun grote kracht hun heerschappij te vestigen; ik heb de naam van hun hoofdprofeet geweten en weer vergeten; zij hadden vele voorspellingen en hielden allerlei tekens van dieren voor profetisch. Zo strekten zich op hun tochten soms dieren onverwacht vóór hen uit om hun de weg te versperren, en ze staken hun poten wijdbeens uit en lieten zich liever doodslaan dan verdrijven; dit hielden zij dan voor een waarschuwend teken en weken af van die wegen.

De Mediërs hebben, zo verhaalden de koningen, die voorspelling bij hun terugkeer uit Egypte het eerst in omloop gebracht met als gevolg dat hun voorouders de sterren zijn gaan observeren. En toen de studie der sterren eenmaal een periode van verwaarlozing doormaakte werd ze door een leerling van Bileam weer tot bloei gebracht en 1000 jaren later (versta: 700 of 800) nog eens door de drie maagden profetessen, die de dochters van de drie

stamkoningen waren. Nogmaals 500 jaren later, nl. nu (d.i. bij Jezus' geboorte), was de ster eindelijk verschenen en deze ster was het die zij nu volgden om de nieuwgeboren Koning te gaan aanbidden (cfr. nr. 137).

Dit alles vertelden zij met de eenvoudigheid en openhartigheid van kinderen aan hun nieuwsgierige toehoorders en zij leden eronder dat dezen volstrekt geen geloof schenen te hechten aan datgene wat gedurende 2000 jaren het voorwerp was geweest van het vurigste verlangen en het volhardend hopen van hun voorouders.

Hun ster was die avond met nevelen befloerst, doch toen ze zich in de nacht weer helder en groot tussen voorbijvliegende wolken vertoonde, als hing ze zeer dicht bij de aarde, dan liepen de koningen haastig uit hun legerkamp, wekten de bewoners in de omliggende huizen en wezen hun de ster aan. Die stedelingen schouwden verbaasd met open mond naar de hemel; sommigen waren door het verschijnsel getroffen, maar meer anderen namen het de koningen eerder kwalijk, terwijl de meesten er zich niet om bekommerden en er alleen bedacht op waren voordeel uit de vrijgevigheid der koningen te trekken.

Ik hoorde hen vertellen welk een afstand zij van de plaats hunner bijeenkomst tot hier hadden afgelegd; zij rekenden het uit in dagreizen te voet, die op 12 uren geschat werden.

Zij legden echter op hun dieren, die dromedarissen waren en sneller liepen dan paarden, 36 uren per dag af; hierin zijn de nacht- en rusturen begrepen. Aldus kon de verst wonende koning zijn afstand van 5 x 12 uren tot de verzamelplaats (d.i. tot de sterrentoren) in 2 dagen afleggen.

(Door deze laatste woorden wil K. zeggen wat wij reeds aantoonde in fasc. 5, nr. 133, voetnoot 297).

De naderwonenden konden hun driemaal 12 uren in één dag en één nacht afgelegd krijgen (nl. van de verzamelplaats tot Susa, maar klaarblijkelijk besteedden zij er 3 dagen aan).

Vanaf die samenkomstplaats tot hier te Madian hadden zij een weg van 672 uren achter de rug en daaraan hadden zij van Christus' geboorte tot nu, de rustdagen meegerekend, 25 dagen en nachten besteed³²³.

Nadat de koningen met hun gevolg hier deze 2 dagen van 20 en 21 december rustend hadden doorgebracht, maakten zij aanstalten om te vertrekken. Ofschoon de inwoners, naar ik zag, ondertussen keer op keer naar de ster, wanneer ze zichtbaar was, te kijken stonden en ook grote verbazing lieten blijken, werden zij daarom niet eerbiediger. Deze lastige, bedelzieke mensen omringden als een wespenzwerm de koningen, en hielden niet op hen om allerlei dingen te vragen. Deze goede mannen deelden aldoor maar geduldig driehoekige, gele stukjes als goudblikjes en korrels die meer donkerkleurig waren, onder hen uit: zij zullen alleszins zeer rijk geweest zijn. In deze 2 dagen heb ik alles gehoord wat zij aan de inwoners verteld hebben³²⁴.

³²³ Hun dagreizen zelfs per kameel schatten wij best op 12 uren.

- Mensor en Saïr besteedden derhalve 3 dagen aan hun reis tot Susa.
- Teokeno daarentegen reed de eerste 3 dagen driemaal zo vlug en haalde hen na 3 dagen in.

Het getal 672 zal veel te hoog zijn. Vermenigvuldigen wij 25 (dagen) door 12 (uren), zo bekomen wij ongeveer de ware afstand van de sterrentoren tot Madian.

Alleen Teokeno reisde 30-36 uur per dag en dit alleen de eerste 3 dagen. Oosterlingen zijn niet zo gehaast en ook de kamelen hebben nood aan rust op lange reizen.

³²⁴ Een woordje over bedelaars in het Oosten. – Wij zagen er reeds vele bij de geboortegrot. Bij elke gelukkige gebeurtenis doken zij op.

De westerse H. Landbedevaarders worden er voortdurend lastig door gevallen. Vandaar deze beschrijving door de exegeet Jos. Keulers in 'Waar Jezus leefde': Zowel in Egypte als in Palestina moet men gezien hebben hoe zij de kunst van bedelen verstaan en beoefenen om het woord van Jezus te begrijpen: "Vraagt en ge zult verkrijgen".

Onze westerse bedelaars kennen het ABC niet van hun beroep. Alleen de oosterlingen weten dat 'bedelen' het iteratief is van bidden.

Zodra de Joden van deze plaats westwaarts langs een brug (cfr. fasc. 27, nr. 1454) over een water of beek naar de synagoge in een klein jodendorp gegaan waren om de opening van de sabbat bij te wonen, namen de koningen afscheid en begaven zich op weg. Door de stedelingen geleid gingen zij langs de buitenkant van de stadsmuren om. Op deze weg zag ik in de stad afgodsbeelden op de tempels staan. Aan de westkant van de stad gekomen staken zij langs een brug een rivier over en doorkruisten even verder het joodse dorp.

(Iteratief = herhalend, hervattend; duidt een herhaalde handeling aan.

Een iteratief proces wordt gekenmerkt door stelselmatige herhaling van onderdelen van het proces, zij het met instelbare, veranderlijke waarden, waardoor allerlei variaties en vertakkingen in het resulterende patroon kunnen optreden.)

Bedelen is vragen, nog eens vragen, blijven vragen, zeuren, zaniken, klagen, schreien, achterna lopen, schreeuwen, aan de mouw trekken, op de knieën vallen. Je weet niet wat er allemaal bij te pas komt.

De bedelaars van Jeruzalem hebben mij menige plaats van het evangelie beter verklaard dan welke knappe exegeet ook; ik begrijp nu het woord van Christus: "Vraagt en ge zult verkrijgen."

Ik begrijp de parabel van

- de man die 's nachts aan een buurman brood ging lenen en bleef kloppen tot deze opstond en het hem gaf.
- Ook de historie van de blinde van Jericho.

Weiger nu eens iets aan zulke mensen, als je een goed hart hebt ... die mensen hebben mij geleerd **hoe men tot God moet bidden: vragen, voortdurend en altijd vragen, niet moe worden te vragen, malen en zeuren tot Onze-Lieve-Heer zegt: Laat Ik het maar geven, anders heb Ik geen rust meer; hij geeft het niet op** (blz. 86; ook 51 en 139).

Sommige bedevaarders noemen dit de 11^e plaag van Egypte.

"Een Arabier", zegt Mislin, "kan de mond niet openen zonder om baksjjs, d.i. drinkgeld, een fooike te vragen." (III, 296).

"Het eeuwig bedelen zit die mensen in het bloed.

Baksjjsj schijnt het eerste woord te zijn, dat ze van hun moeder geleerd hebben. Nauwelijks hebben zij een vreemdeling bespeurd of automatisch begint hun gezanik: Baksjjsj, baksjjsj" (t H. L. 1953, -). (Lerou, 105; De Godmens, 125; enz.)

Nu volgden zij in snelle vaart een goede landweg naar de Jordaan; van hier tot Jeruzalem hadden zij een weg van nog wel 24 uren.

Anna komt de H. Familie bezoeken.

144.

Woensdag 19 december. –

In de avond van 19 december zag ik Anna met haar tweede man, met Maria Heli, een dienstmeid en een knecht op weg naar Bethlehem. Ik zag hen niet ver van Betanië overnachten; zij hadden ook twee ezels mee.

Jozef is reeds klaar met de schikkingen die hij in de geboortegrot en de zijgrotten getroffen heeft, zowel om de gasten uit Nazareth als om de koningen te ontvangen. Terwijl deze laatsten zich onlangs te Kausoer bevonden, heeft Maria hun aankomst in een visioen vooraf gezien. Jozef en Maria hadden nu met het Kindje de andere grot (zijgrot) betrokken; de geboortegrot was geheel ontruimd; ik zag dat men alleen de ezel erin had gelaten. Zelfs de vuurplaats, het toestel om spijzen te bereiden, waren weg.

Ik herinner me nu dat reeds enige tijd geleden Jozef de tweede belasting heeft betaald. Ook waren reeds weer veel nieuwsgierigen van Bethlehem tot Maria gekomen om het Kind te zien; door enigen liet het zich rustig op de armen nemen, van anderen wendde het zich schreiend af.

Ik zag de H. Maagd stil en ongestoord in haar nieuw verblijf, dat overigens nu echt gerieflijk ingericht was; haar legerstede was tegen de rotswand; het Kind lag naast haar in een langwerpige korfje dat van brede stroken bast gevlochten was; aan het hoofdeinde had het wiegje een overhuiving (= baldakijn) en het was geplaatst op een zaagbok of in de gaffels van een onderstel. Haar legerstede, samen met het wiegje, was door een scherm van vlechtwerk van het overige der grot afgescheiden. Overdag, wanneer zij soms niet alleen wilde zijn, ging zij met het Kind

naast zich buiten deze afsluiting zitten. Jozefs rustplaats was verderop in de grot en was op dezelfde manier afgeschermd. Op een staak of balk die aan de wand uitstak, stond een aarden lamp waarin een wiek brandde, en wel op zulk een hoogte dat het licht over de beide afsluitingen in de twee cellen scheen. Ik zag hoe Jozef aan Maria wat spijs op een schotel en ook water in een kruikje bracht.

Donderdag, 20 december. –

Hedenavond begon een vastendag; de spijsen voor de volgende dag waren reeds bereid, het vuur in de haard toegedekt, de vensteropeningen behangen en alle huisraad van kant gezet (zie fasc. 5, nr. 117, voetnoot 255; en voetnoot 325 hierna)³²⁵.

Anna is met haar tweede man, met haar oudste dochter en een dienstmeid (dezelfde, die nu zonder twijfel Anna tegemoet gegaan was) in de grot aangekomen. Reeds in de laatste dagen had ik haar op reis gezien (begin van dit nr. 144). Aan de bezoekers moest in de geboortegrot slaapgelegenheden geboden worden en dit is wel de reden waarom de H. Familie de zijgrot betrokken heeft; de ezel evenwel had men erin achtergelaten. Ik heb vandaag gezien dat Maria haar Kindje in de armen van haar moeder legde en dat deze er diep door ontroerd werd. Anna heeft dekens, doeken en eetwaren meegebracht.

³²⁵ Vasten; zie fasc. 5, nr. 117, voetnoot 255. – Haar aanduidingen van vastendagen komen altijd overeen met die van de joodse kalender, afgezien van zulke dagen die er na Christus zouden bijgekomen zijn wegens de een of andere nationale ramp.

Meestal geeft K. de reden erbij; hier echter niet; is hiervan het volgende misschien niet de reden: wij lezen bij 9 Tebat in de joodse kalender: "Vasten om een reden die de voorouders niet hebben meegedeeld."

Volgens D.B. Jeûne zou het zijn om de dood van Esdras.

Anna's dienstmeid was zonderling gekleed. Haar haarvlechten hingen in een net tot aan de gordel neer en haar korte rok reikte slechts tot aan de knieën.

Haar keurslijf sloot nauw en koddig met een spits om de heupen en was boven om de borst vastgehecht, doch zó als om er nog iets in te kunnen steken; zij had een korf aan haar zijde hangen.

De oude man was zeer schuchter en ootmoedig. Anna sliep waar Elisabet had geslapen en Maria deelde aan haar moeder, gelijk toen aan haar nicht, onder de drang van vurigheid en godsvrucht, al haar wedervaren mee; beide waren tot tranen toe bewogen en onderbraken af en toe hun onderhoud om door liefkozingen lucht te geven aan hun vurige liefde voor het Kind der Belofte.

Vrijdag, 21 december. –

Heden zag ik de H. Maagd in de geboortegrot teruggekeerd en ‘t Kindeke Jezus weer in de kribbe liggen. Wanneer Maria en Jozef zich alleen erbij bevinden, zie ik dikwijls hoe zij het eer en aanbidding bewijzen.

Zo zag ik nu ook moeder Anna met de H. Maagd eerbiedig gebogen bij de kribbe staan, terwijl zij met de grootste godsvrucht en liefde hun blikken op het Kindeke gevestigd hielden. Thans weet ik niet geheel zeker of de begeleiders van de H. Anna in de andere grot sliepen of reeds weer vertrokken waren; ik geloof bijna dat zij weer afgereisd zijn.

Ik zag heden dat Anna voor moeder en Kind verschillende zaken meegebracht had, zoals dekens en windsels. Maria heeft sedert haar verblijf in de grot reeds veel als aalmoes ontvangen, doch rondom haar blijft alles er zeer armoedig uitzien; geen wonder, daar zij alles wat haar niet volstrekt onontbeerlijk is, aanstonds weer weggeeft³²⁶. Ik hoorde haar ook aan Anna vertellen dat de koningen uit het Oriënt binnenkort zouden aankomen en rijke geschenken mee hebben en hoe hun verschijning veel opzien zou kunnen baren.

Ik geloof dat Anna, nu de koningen hier straks zullen aankomen, voor enige dagen naar haar zuster, 3 uren van hier, zal gaan om daarna terug te keren.

³²⁶ Maria geeft aanstonds alles weer weg. – Hetzelfde openbaarde Maria aan de H. Brigitta: “Aan de armen gaven wij al wat wij over hadden, na de noodzakelijke spijzen genomen te hebben; en met het weinige dat wij bezaten, waren wij tevreden.”

“Van onze rijkdom behielden Jozef en ik niets voor onszelf over, dan wat onontbeerlijk was om een Gode welgevallig leven te leiden; de rest gaven wij weg ter liefde Gods.” (Openb. VI, 59; VII, 25).

Zaterdag, 22 december. –

Vanavond, na het sluiten van de sabbat, zag ik Anna met haar gezelschap de H. Maagd voor een tijd verlaten; zij begaf zich 3 uren ver van hier in de stam Benjamin naar een jongere, daar gehuwde zuster.

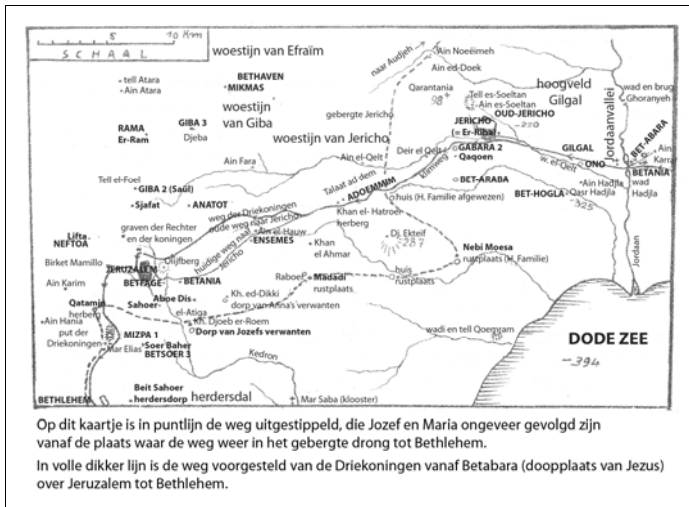
Ik herinner me de naam van het dorp niet meer, dat slechts uit enkele huizen met een landelijke omgeving bestaat. Het ligt evenwel op een half uur afstand van de herberg, waarin de H. Maagd en Jozef het laatst hun intrek namen op hun reis naar Bethlehem, nadat zij het dorp doorgegaan waren, waar verwanten van de H. Jozef woonden; in die herberg was het dat zij de nacht doorbrachten tussen 22 en 23 november (zie kaart hierna).

De H. Driekoningen te Jeruzalem.

145.

Zaterdag, 22 december. –

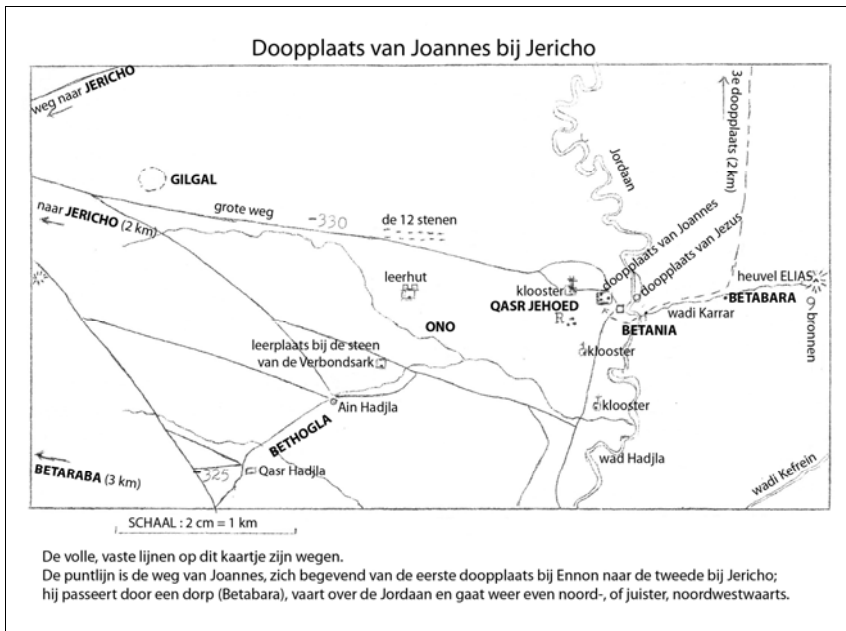
(Voor de reis vanaf de Jordaan kan men het kaartje in fasc. 4 nazien).

Op dit kaartje is in puntlijn de weg uitgestippeld, die Jozef en Maria ongeveer gevolgd zijn vanaf de plaats waar de weg weer in het gebergte drong tot Bethlehem.

In volle dikker lijn is de weg voorgesteld van de Driekoningen vanaf Betabara (doopplaats van Jezus) over Jeruzalem tot Bethlehem.

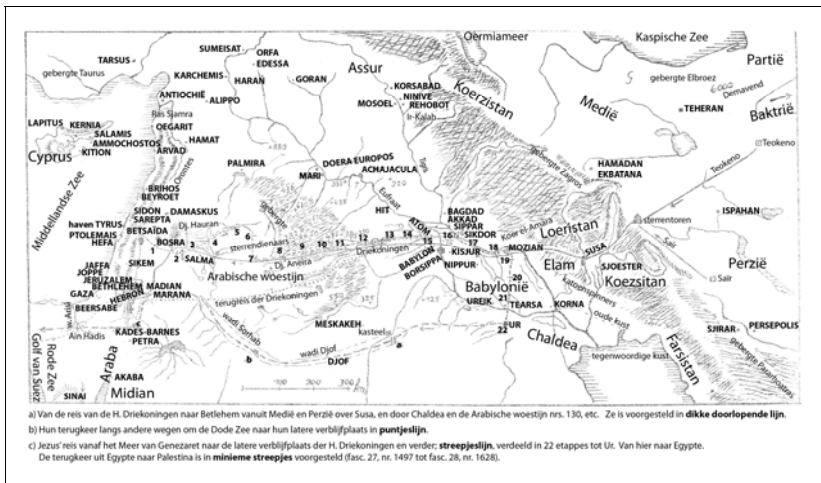
De stoet van de koningen reisde van Mattana in vlugge vaart door het nachtelijk duister langs een gebaande weg; zij vermeden de steden en trokken voorbij al de kleine plaatsjes, waar Jezus in de laatste dagen van juli (en in de eerste dagen van augustus) in zijn derde jaar openbaar leven zieken genezen, gepredikt en kinderen gezegend heeft, zoals te Betabara (fasc. 27, nr. 1448, enz.).

Bij deze stad bereikten zij in de vroege morgen op de sabbat de overzetplaats van de Jordaan. Daar het sabbat was, hadden zij slechts weinig mensen op hun weg ontmoet.

Ik zag hen, nog in de vroege morgen – het kan 7 uur geweest zijn – de Jordaan oversteken; gewoonlijk vaarde men op een vlot of rooster van balken erover, maar voor grote, zwaar beladen karavans werd een soort van brug geslagen. Dit was in gewone omstandigheden het werk van stroomarbeiders die aan de oevers woonden en loon voor hun werk ontvingen, doch daar dezen als Joden op de sabbat niet mochten werken, moesten de reizigers

vandaag zelf in hun overtocht voorzien; zij werden in dit werk bijgestaan door enige heidense knechten van de joodse stroomarbeiders, aan wie nu rehtens ook het loon toekwam. De Jordaan was hier niet breed en juist op deze plaats vol zandbanken. Er werden planken gelegd op het vlot waarmee men gewoonlijk de stroom overstak en men plaatste er de kamelen op. Ook zag ik dat men het einde van deze geïmproviseerde brug, dat de stoet reeds achter zich had, nu aan het begin bracht en zo een paar keren tot hij (= de stoet) de westoever bereikte; het duurde een hele tijd voordat de overvaart gelukkig geëindigd was³²⁷.

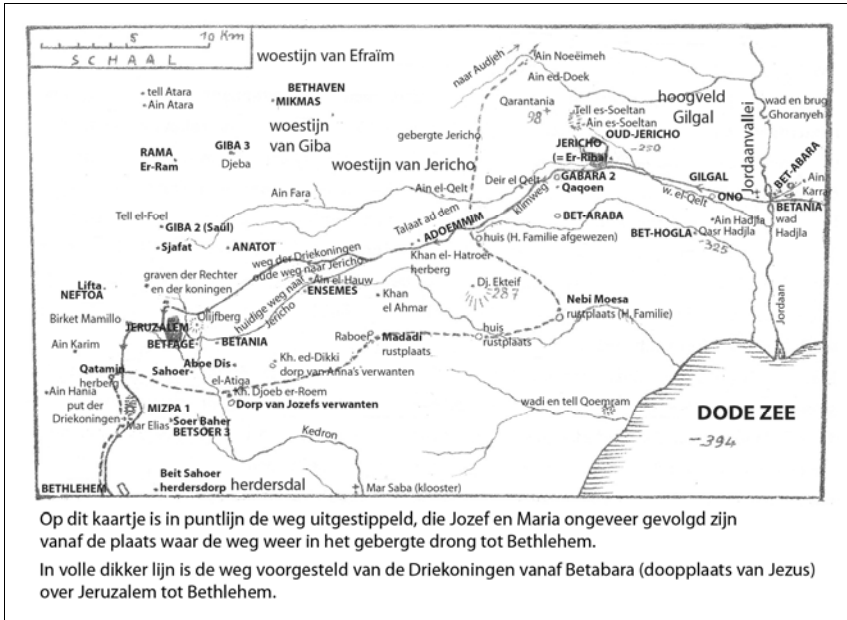
³²⁷ Vlot. – Vóór de wereldheerschappij van de Romeinen waren de bruggen zeer zeldzaam; men zette zich, zoals veelal nu nog in het Oosten, met een vlot of schuit over rivieren en stromen.

“De stad Ana (zie fasc.5, nr. 135, voetnoot 307) ligt wijd uitgestrekt op de beide oevers van de Eufraat. In de gehele stad zijn geen bruggen, maar men vaart van de ene oever naar de andere met boten die daar steeds in groten getale gereed liggen.” (Dapper, Mesopotamië, 98).”

“De Tigris wordt niet met schepen, maar met vlotten bevaan, gemaakt van balken of bomen die op opgeblazen bokkenvellen bovendrijven; ieder vlot kan een groot gewicht en een groot getal mensen dragen en breekt niet licht, als het ergens tegen aanstoot; ook de karavananen zetten zich over met vlotten (ibid. 72; cfr. Arabië, 78; Perzië, 62).

's Avonds om half zes vertelde K. verder:

Zij hebben Jericho rechts laten liggen; zij schijnen in de richting van Bethlehem te trekken, maar slaan rechts af, meer op Jeruzalem toe; er trekken wel 100 mensen met hen mee; ik zie daar in de verte aan een riviertje een stadje liggen dat ik ken (waarschijnlijk Ensemes; zie kaartje fasc. 4).

Het riviertje vloeit uit de richting van Jeruzalem van west naar oost; de reizigers zullen zonder twijfel door dit stadje moeten trekken; zij houden een hele tijd het riviertje aan hun linkerkzijde; nu eens was op deze weg Jeruzalem voor mij zichtbaar, dan was het weer verdwenen, naar gelang de weg steeg of daalde.

Later zegde de zienster:

Toch hebben zij het stadje ter zijde laten liggen; zij zijn er niet doorgedaan, maar hebben zich rechts naar Jeruzalem gewend³²⁸.

Nog zaterdag, 22 december. –

Heden, zaterdagavond, nog 22 december, na het sluiten van de sabbat, zag ik de stoet van de koningen vóór Jeruzalem aankomen. Ik zag de stad zich met haar muren en torens hoog tegen de hemel aftekenen; de weg-aanwijzende ster was hier bijna onzichtbaar: ze scheen nog slechts klein en dof achter de stad: hoe meer de reizigers Jeruzalem naderden, hoe meer de moed hun ontzonk, want de ster vóór hen was op verre na niet meer zo helder en in Judea zagen zij ze bovendien niet voortdurend, maar bij uitzondering; zij hadden ook verwacht dat er in alle steden en dorpen van het land vreugdefeesten zouden zijn voor de nieuwgeboren Koning en Heiland, om wiens wil zij zulk een reis ondernomen hadden; nu zij echter nergens het geringste spoor van belangstelling of feeststemming bemerkten, overviel hen

³²⁸ Hebben zich rechts gewend. – Beschrijving van hun weg.

Zij volgen de klimweg naar Jeruzalem, die lang zuidwestwaarts, als het ware in de richting van Bethlehem loopt (zie kaartje hiervoor).

De kleine stad bij een beek in de verte moet Ensemes zijn, waar het schijnt dat zij zullen doortrekken, doch 3 km ten oosten van Ensemes wendt hun weg zich een hele tijd recht naar het westen.

Van dit punt voort zijn ze op oude weg Jeruzalem-Jericho, terwijl de latere weg voort de richting zuidwesten volgt en over Ensemes loopt.

De oude weg volgend, komen zij, volgens een ander gezegde van K. (fasc. 26, nr. 1443) in de buurt van Anatot en komen langs de noordkant van Jeruzalem in de wijk der tuinen.

Op hun weg is Jeruzalem nu zichtbaar, dan verdwenen.

Dit getuigen ook de vroegere pelgrims die te voet of per rijder de H. Stad benaderden. Zoiets is overigens een gewoon verschijnsel, b.v. "Als men van Safed naar het oosten afdaalt, ontwaart men op de kronkelweg het Meer van Gennezaret rechts, dat bij de bochten van de weg afwisselend verschijnt en verdwijnt." (Guides bleus, Israël, 194).

droefheid en onzekerheid; zij begonnen te vrezten het slachtoffer van zelfbedrog te zijn.

De stoet bestond uit wel meer dan 200 mensen en was misschien wel een kwartier lang (zo dit niet overdreven is, gingen ze wijd uiteen). Reeds te Kausoer hadden zich een groep van voorname lieden, en later nog andere, bij hen aangesloten.

De H. Driekoningen bereden elk een dromedaris (kameel met één bult) en zaten tussen allerlei pakken; drie andere dromedarissen waren met reisgoed en voorraad beladen en er waren drijvers op gezeten. Ieder koning had vier voorname mannen uit zijn stam in zijn nabijheid (zie fasc.5, nr. 134, voetnoot 299); ik bemerkte onder hen de man van Kuppes en ook Azarias van Atom (fasc. 27, nrs. 1585 en 1599); ik zag deze reeds in mijn visioenen op de reis van Jezus door Arabië; dan waren zij reeds huisvaders, maar nu zijn ze nog jongelingen. Buiten nog enige anderen die ook op dromedarissen zaten, reden de meeste overigen op zeer vlugge, geel-achtige dieren met fijne koppen; (zie fasc; 5, nr. 136); ik weet niet of het paarden of ezels waren, doch ze zagen er in elk geval heel anders uit dan de paarden in ons land³²⁹.

³²⁹ Anders dan de paarden in ons land; dieren zeer mooi opgetuigd. – Niet alleen de oosterse vrouwen zijn zeer gesteld op sieraden, maar ook de mannen en deze zowel voor hun rijdieren als voor zichzelf. De geschiedenis gewaagt van fantastische rijkdommen die eraan besteed werden. Het zou te ver brengen hieraan teksten te wijden.

In deze passage spreekt K. hier wel duidelijk van het Onagerpaardje, gelijk het uit het volgende zal blijken.

Een halve eeuw geleden schreef de beheerder van de ZOO te Berlijn: "In mijn dierentuin heb ik een Voor-Aziatische ezels. In de oudheid was hij bekend onder de naam Onager (in het Grieks Onagros; wij kunnen vertalen: wild-ezel of Onagerpaard); hij heeft een helgele kleur, een elegant voorkomen, poten die om hun sterkte en vastheid door alle paardenkenners geestdriftig bewonderd worden. Reeds wanneer men het dier in een beperkte arena ronddraven ziet en het daarbij in de klare ogen kijkt, hecht men geloof aan de geestdriftige beschrijvingen welke natuurvorsers ons geven van zijn vrije leven in steppe en gebergte, hoe het vooruitvliegt in wilde vaart, als kon het ongestraft spelen met zijn krachten. In vlugheid

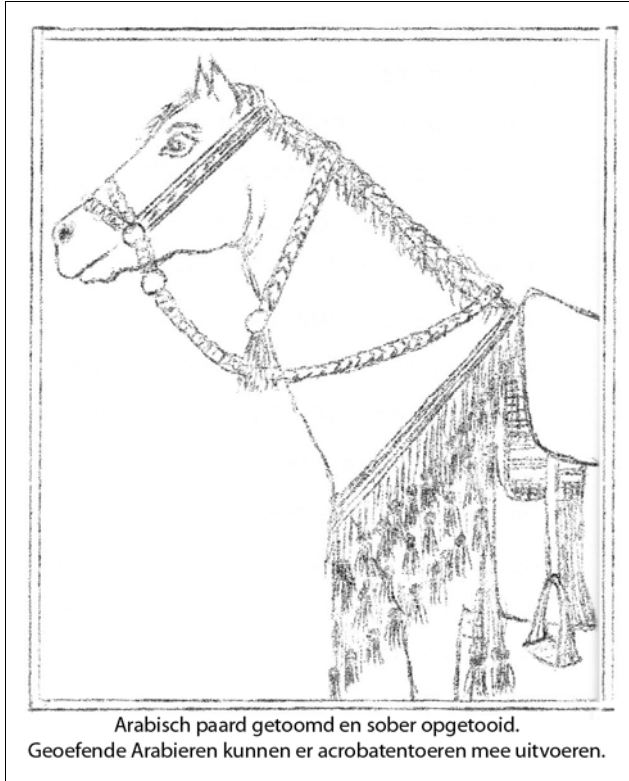

Bij de voorname waren deze dieren zeer mooi opgetuigd, rijk bekleed en met allerlei gouden kettinkjes en sterretjes behangen.

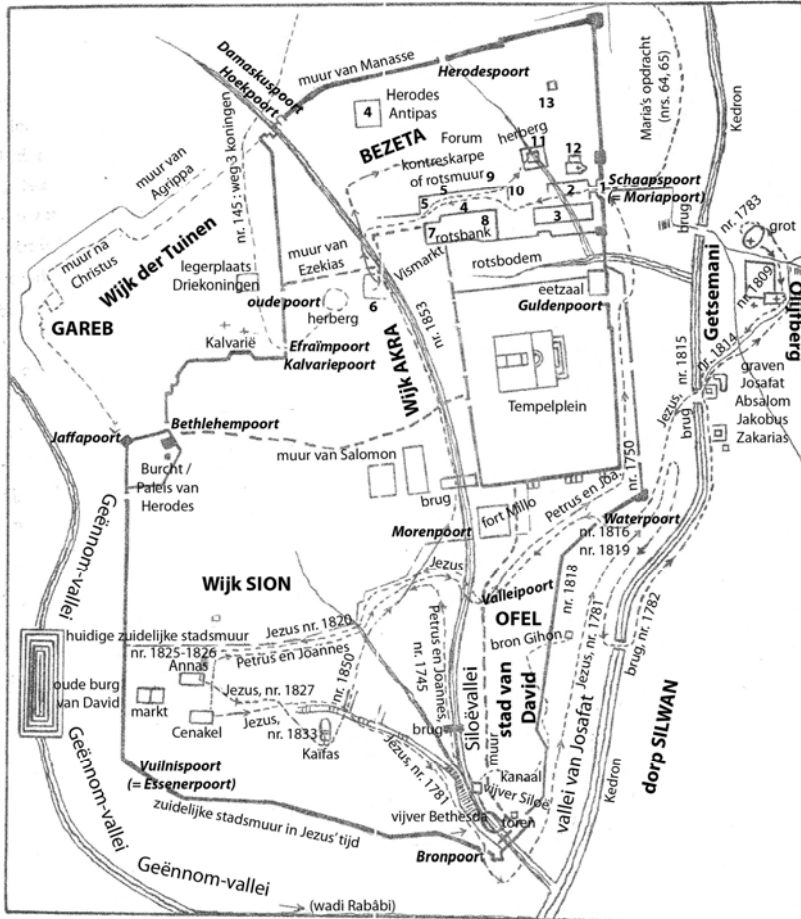
evenaart het de antilope en in klimvaardigheid doet het nauwelijks onder voor de steenbok.”

De natuurkundigen in de oudheid hebben er grote belangstelling voor over gehad. Als voorname kenmerken geven zij op: het paardje is helbruin, helgeel, zilvergrauw, zeer snel, sterk gebouwd; heeft vluchtige, krachtige poten, stevige hoeven, klare, levendige ogen. Het wordt speciaal aangewend om te rijden, om ezelinnen te bevruchten en verschaft ook aan de mens lekker en gezocht voedsel.

De figuur in fasc. 5, nr. 136 is ontleend aan oude afbeeldingen, die men in D.B. bij 't woord Onagre gereproduceerd ziet.

Afgevaardigden uit hun gevolg begaven zich naar de poort en keerden van daar met stadbewakers en soldaten terug. Daar deze koningen hier aankwamen met zulk een gevolg, zonder handelsbedoelingen, in een tijd zonder feest en ook de stad benaderd waren langs deze straat uit een ongewone, weinig gevolgde richting, betekende dit een heel verschijnsel. (Zij kwamen door de tuinenwijk tot nabij de Kalvariëpoort).

1. Moriapoort, in Jezus' tijd Vee- of Schaapspoort.
2. Veemarkt of poortplein.
3. Schaapsvijver.
4. Rotswand van de burcht Baris. Hogerop is de ligging van een **paleis van Herodes Antipas**.
5. Kontreskarpe of rotsmuur.
6. Vismarkt.
7. **Burcht Antonia** op de westhelft van de rotsbank met aan dezer noordvoet soldatenplein en kazernes.

8. Op de oosthelft van de rotsbank **paleis van Pilatus**, dat na de uitbreiding van de burcht een voorplein had.
9. Rotswand van de gracht, waarin wij trappen veronderstellen.
10. Trap.
11. Herberg te bereiken. Deze herberg ligt in een kleine vallei.
12. **Huis dat toebehoort aan Anna**. Vandaar is de legende ontstaan dat Maria hier geboren is. Er staat een St.-Annakerk. Het heiligdom is toevertrouwd aan de zorgen van de Witte Paters van Afrika.
13. Priesterwoning staat hoger op de heuvel Bezeta.

Op de ondervraging van politieagenten zetten zij de reden van hun komst uiteen zij spraken van de ster en het nieuwgeboren Kind, doch geen mens scheen er een snars van te begrijpen. Meer dan ooit bestormde hen nu onzekerheid en neerslachtigheid; het scheen hun zeker dat ze zich vergist hadden, want alle mensen die zij benaderden, was het aan te zien dat ze totaal onwetend waren van het Heil van de wereld: allen keken hen met verwonderde ogen aan en konden niet begrijpen wat zij bedoelden.

Wanneer nu de poortbewakers zagen hoe vriendelijk en mild zij aan opdringerige bedelaars aalmoezen gaven en toen zij vernamen dat zij om herberging verzochten, waarvoor zij royaal zouden betalen en ook dat zij een onderhoud met koning Herodes verlangden, begaven enigen hunner zich in de stad.

Hierop volgde nu een reeks aanmeldingen, boodschappen heen en terug, vragen om inlichtingen en antwoorden hierop, zowel van, als aan de koningen.

Intussen onderhielden zich de koningen met alle slag van volk dat zich rond hen verzamelde. Enigen wisten van horen-zeggen van de geboorte van een kind te Bethlehem; zij meenden evenwel dat het geval de aandacht niet verdiende, aangezien de ouders doodgewone, straatarme mensen waren. Anderen lachten om de onnozelheid van de koningen. Bovendien daar dezen uit sommige halve bekentenissen van die mensen konden opmaken dat Herodes evenmin iets van een nieuwgeboren kind afwist en dat niemand erg met Herodes ingenomen was, zonk de moed hun nog dieper in de schoenen en het werd hun een heel probleem hoe zij, vóór Herodes verschijnend, hem hun aangelegenheid zouden voorstellen om niet voor dwazen aanzien te worden. In hun neerslachtigheid keerden zij in zichzelf, begonnen te bidden en hierop kwam de moed hun terug en zij spraken tot elkander: “Hij die ons door de ster zo snel hierheen heeft laten brengen, zal ons ook behouden naar huis terug weten te voeren.”

Toen de wachters eindelijk bij de koningen teruggekeerd waren, leidde men hun stoet een eind langs de stad of stadsmuur en dan

in de stad door een poort in de nabijheid van de Kalvariëberg. Niet ver van de vismarkt³³⁰ werden zij met hun lastdieren in een rond binnenhof gebracht, dat met stallen en verblijven omgeven was en aan de ingang door wachters bewaakt werd (dus stadsherberg). De lastdieren moesten naar de stal en hunzelf werden de afdaken toegewezen in de nabijheid van een bron (put) die midden op het binnenplein gelegen was. Aan deze vijver gaf men ook de dieren te drinken. Deze ronde hof leunde met een zijde tegen de heuvelhelling aan, maar aan de beide andere zijden lag de herberg vrij en aan de voorkant stonden bomen. Nu kwamen hier nog beambten twee aan twee met fakkels in de hand om de inhoud van hun lading te controleren: ik meen dat het tollenaars waren.

Opwachting bij Herodes.

146.

Het paleis van Herodes lag hogerop niet ver van dit gebouw (herberg), en op dit uur was de weg erheen verlicht met fakkels en vuurpannen op palen. Herodes zond nu een dienaar afwaarts naar de oudste koning Teokeno om hem heimelijk in het paleis te brengen; dit had plaats na 10 uur in de nacht. Teokeno werd door een hofbediende van Herodes in een benedenzaal ontvangen en uitgevraagd naar de reden en het doel van hun komst. Teokeno bekende alles met de openhartigheid van een kind en verzocht de

³³⁰ Vismarkt. – We weten nog dat hij ligt in een laag gedeelte van de stad, nl. in de stads- of Siloëvallei, ongeveer waar nu de huidige 5^e kruiswegstatie is; zie fasc. 1, nr. 22, voetnoot 46 en kaart van Jeruzalem (hiervoor).

Welk paleis van Herodes hier ook bedoeld mag zijn, om het te bereiken moet men opwaarts gaan.

Alvorens de stad binnengebracht te worden, legerden de koningen in de tuinenwijk, zoals ook K. het te verstaan geeft: "Dagelijks bezochten", schrijft Beaufays, "karavanen Jeruzalem; veelal kampeerden zij onder de bomen der hovingen die zich uitstrekten ten noordwesten van de stad (= tuinenwijk)." (De Godmens, blz. 26).

hovingeling dringend Herodes te willen vragen, waar zij de pasgeboren koning van de Joden konden vinden, wiens ster zij gezien hadden en gevolgd waren en dien zij kwamen aanbidden.

Hierop bracht de hofbeampte verslag uit van zijn ondervraging bij Herodes en deelde hem ook de vraag van Teokeno mee. De vorst was geheel ontsteld, doch hij vermande zich en liet aan Teokeno antwoorden dat hij het geval zou onderzoeken, dat hij in eigen persoon morgenvroeg hen allen zou ontvangen en meedelen wat hij daaromtrent vernomen had. Ondertussen konden zij onbekommerd uitrusten van de vermoeyenissen hunner lange reis.

Toen Teokeno bij zijn reisgezellen terugkwam, was het bescheid dat hij bracht, niet zeer bemoedigend; hun onzekerheid was niet weggenomen; ook dachten zij er niet aan te gaan rusten en lieten een deel van het afgeladen reisgoed weer ladensgereed zetten (om, zo nodig, reisvaardig te zijn). Ik zag hen die nacht niet gaan slapen, maar wel dat enigen hunner in de stad met gidsen rondwaalden en de hemel onderzochten om de ster te ontwaren. In Jeruzalem zelf was het stil, maar bij de wacht vóór de ronde herberghof was er een druk geloop, gepraat en gevraagd; de koningen konden het vermoeden niet van zich afzetten dat Herodes misschien alles wist, maar het voor hen geheim wilde houden.

Toen Teokeno in het paleis van Herodes binnentrad, was er een feest aan de gang; de zalen waren hel verlicht; er waren allerhande wellustige mensen en ook schaamteloos opgedirkte vrouwen bij hem. Teokeno's navraag naar een nieuwgeboren koning joeg hem grote schrik op het lijf en na zijn onderhoud met Teokeno liet hij aanstonds alle opperpriesters en schriftgeleerden bij zich ontbieden.

Ik zag deze nog vóór middernacht met schriftrollen bij hem samenkomen; zij hadden hun priesterklederen en borstschilden aan en hun gordel was met letters versierd; ik zag er wel 20 om hem vergaderd. Hij vroeg hen waar de Christus geboren moest worden en ik zag hoe zij hun schriften voor hem open rolden, hun

vinger op bepaalde plaatsen legden en antwoordden: “Te Bethlehem in Juda, want zie! bij de profeet Mikeas staat hier geschreven: “En gij, Bethlehem, in het land van Juda, geenszins zijt gij de geringste onder de vorstensteden van Juda, want uit U zal de Heerser komen, die mijn volk Israëel zal regeren.””

Hierop zag ik Herodes nog met enigen van hen op een dakterras van zijn paleis gaan en naar de hemel staan zien en tevergeefs zoeken naar de ster, waarvan Teokeno hem gesproken had.

Herodes was door een zonderlinge schrik overrompeld en hij kon er niet van bekomen, hoezeer de geleerde priesters hem ook op alle manieren trachtten te bedaren. Zo zegden zij dat men aan het gepraat van die mannen geen belang moest hechten, daar dit avontuurlijk volk met zijn sterren telkens opnieuw met gefantaseerde nieuwigheden voor de dag kwam³³¹.

³³¹ Dat avontuurlijk volk met zijn sterren. – Juist in de drie oosterse landen, Perzië, Medië en Chaldea werd de sterrenkunde zeer intens beoefend. Dit is lang zo gebleven in Perzië.

Drie eeuwen geleden, in 1680, schreef Dapper in zijn boek Perzië, blz. 121: “De sterrenkunde wordt thans, zoals in de oudheid, door de Perzen hooggeschat. De minatzim (sterrenkundigen) ontvangen van de koningen en Khanen een jaarwedde voor de diensten die zij hun bewijzen; zij bestuderen immers minder de sterren om de kennis dan om de wichelarij en voorspellingen, die zij uit de loop en werking van de sterren afleiden. Het voorspellen van de toekomst is het doel van hun studie van de sterren.

De koning is steeds omringd door een groep sterrenlezers; niets zal hij ondernemen alvorens door hen over de uitslag ingelicht te zijn.

Beroepskrijgslieden zijn altijd tegelijk sterrenkundigen.

Voorname personen gaan niet op reis en trekken zelfs geen nieuw kleed aan zonder hen over de goede of kwade gevolgen van hun handeling ondervraagd te hebben.

Dit bijgeloof hebben zij wellicht van de Chaldeeën overgenomen, die in dit vak bedreven waren. Door de minatzim laten zij zich gemakkelijk overhalen om iets te doen of te laten, dat zij anders niet gedaan of gelaten zouden hebben.

Ook vele hakims (artsen) doen aan planeetlezing of voorspelling.”

Van zulk een verschijnsel, indien er iets van aan was, moesten toch Herodes en zichzelf, die steeds in de tempel verblijven en in de heilige stad wonen, het eerst op de hoogte zijn.

147.

Zondag, 23 december. –

Zeer vroeg in de morgen liet Herodes heden de H. Driekoningen heimelijk en in stilte in zijn paleis bij zich binnenbrengen; zij werden onder een boog ontvangen en in een zaal gebracht, waar ik, ten teken van verwelkoming, groene takken en struikjes in vazen opgesteld en wat spijs ter verversing gereed gezet zag. Zij bleven een tijdje staan wachten op Herodes. Toen hij verscheen, bogen zij diep en herhaalden hem hun vraag naar de nieuwgeboren koning. Herodes ontveinsde zijn onrust zo goed als hij kon en deed zelfs alsof hij zeer in zijn schik was met hun komst en met het nieuws dat zij hem brachten; er waren nog enige schriftgeleerden bij hem; hij ondervroeg de koningen over wat zij zoal gezien hadden en Mensor beschreef hem nu de laatste verschijning, die voor hen het sein was geweest voor hun vertrek naar hier.

In de sterren hadden zij het beeld gezien van een maagd, met vóór haar een kind. Uit de rechterzijde van dit kind kwam een tak gegroeid, die op zijn bovineinde een toren met meerdere poorten kreeg. Deze toren (of kerk) had zich ontwikkeld tot een grote stad en vervolgens was het Kind met kroon, zwaard en scepter als een koning boven deze stad verschenen. Nu hadden zij zichzelf en alle koningen der hele wereld tot dit koningskind zien komen en het neergebogen zien aanbidden, want het was de koning van een rijk dat alle andere rijken zou overwinnen³³².

³³² Reeds werd de verschijning aan de koningen van de Maagd met het Kind op het uur van Jezus' geboorte driemaal vermeld, nl. in fasc. 5, nrs. 122, 130 en 138. Wij mogen de lezer de diepe betekenis ervan niet onthouden. Wij benuttigen de uitleg van Kaplan Fahsel.

Dit visioen belichaamt het dogma van Christus als Verlosser, als oorsprong, stichter en hoofd van de Kerk.

- De lichttwijg die uit de zijde van het Kind opschiet, wijst op de sacramenten die in de gedaante van water en bloed uit de rechterzijde van de gestorven Heiland vloeiden.
- De toren op het uiteinde van de lichttwijg verbeeldt de Kerk die uit Christus geboren is, gelijk Eva uit de zijde van Adam, en die door de sacramenten gefundeerd, opgebouwd, gevoed en geheiligd wordt.

Inderdaad, 'door de sacramenten die uit de doorboorde zijde van Christus vloeiden, is de Kerk voortgebracht.' (H. Thomas, III, q. 64, a. 21, q. 92, a.3).

Het concilie van Vienne heeft bepaald: "Wij belijden en geloven dat het Woord Gods niet alleen aan het kruis genageld is willen worden en eraan heeft willen sterven, maar dat Hij ook zijn lichaam met een lans liet doorboren, om uit het water en bloed, die eruit vloeiden, zijn éne en heilige Kerk te vormen." (Concilie, gehouden in 1311-1312).

Verder wordt de Kerk in die verschijning met een toren vergeleken, omdat zij de mensen een veilige havenplaats biedt, hen voor alle afdwaling inzake godsdienst, geloofsleer, moraal en wereldbeschouwing vrijwaart en hen uiteindelijk tot de eeuwige zaligheid brengt.

Die toren heeft vele poorten, omdat de Kerk van Christus voor alle goedwillige mensen uit alle tijden en volken openstaat om hen op te nemen, zoals de profeet Jesaja voorspelde: "Uw poorten zullen altijd openstaan." (Jes. 60, 11).

In die zin sprak Mensor tot Herodes.

Deze antwoordde hun dat er inderdaad een profetie bestond betreffende Bethlehem-Efrata, die op iets dergelijks wees en met hun visioenen in verband te brengen was. Vervolgens zei hij dat zij zich konden verwijderen, doch geen opzien mochten baren. In stilte en zonder tijd te verliezen konden zij op zoek gaan naar het kind: “Gaat”, zei hij, “en als gij het na zorgvuldig zoeken gevonden en aanbeden hebt, komt mij nauwkeurige inlichtingen verschaffen, opdat ook ik het mijn hulde kan gaan bewijzen.”

Zonder van de opgediende spijzen iets aangeraakt te hebben, gingen de koningen nu heen en daalden weer af naar hun herberg; het was nog zeer vroeg in de ochtend, want vóór het paleis zag ik de fakkels nog branden. Herodes hield zijn onderhandeling met hen zo geheim, om in de stad gepraat en opschudding te voorkomen. Ondertussen was de dag aangebroken en de koningen maakten zich gereed om te vertrekken. Hun medereizigers die zich bij de stoet aangesloten hadden en hem tot Jeruzalem gevolgd waren, hadden zich reeds gisteren in de stad verspreid.

Onrust van Herodes.

Herodes was in deze dagen vol wrevel en verbittering.

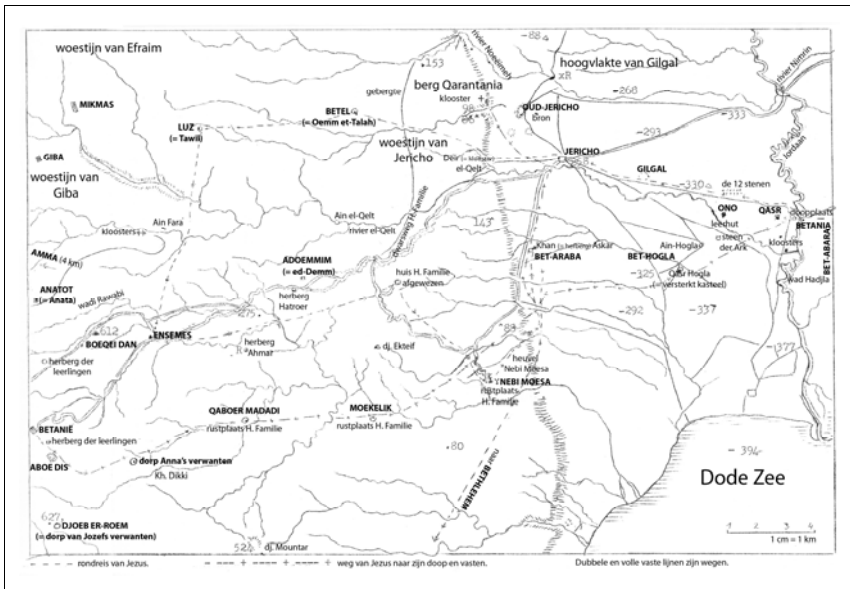
De toren wordt een grote stad, want de eerst zo kleine groep van Jezus' volgelingen ontwikkelde zich tot een wereldkerk, tot de stad van God, die eens zal overgaan in de eeuwige hemelse stad.

Hieraan kunnen wij nog het volgende toevoegen:

- de regenboog wijst op de vrede tussen God en de mensen; hij werd door Christus bewerkt; in deze vrede zal de mens kunnen volharden, dankzij de Eucharistie, verzinnebeeld door de tarwearen en de druiven links en rechts van de Maagd: wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven.

Men zie de tekening nogmaals na hiervoor.

Ten tijde van Christus' geboorte verbleef hij in zijn paleis bij Jericho³³³ en had daar een laffe moord begaan.

³³³ Kasteel bij Jericho. – Te onderscheiden van de kastelen in Jericho: “Herodes bouwde”, zegt Flavius Josephus, “een kasteel boven Jericho en noemde het Kupron.” (Ant. Jud. III, 102).

Dus lag het noodzakelijk ten westen van de stad in het begin van de bergen. “Wanneer men door de ravijn el-Qelt het oostelijk einde van de bergen nadert, ziet men rechts van de weg, op de top van de heuvel Djebar (het Gabara van K. in fasc. 4, nr. 109) de resten van een oud kasteel dat Herodes liet bouwen ‘boven’ de stad en dat hij naar de naam van zijn moeder Kupros (of Kupron) noemde.

Naast het kasteel ligt een grote vijver, misschien wel dezelfde waarin de wreedaard zijn schoonbroeder, de hogepriester Aristobolus, verraderlijk deed verdrinken, om zich van de laatste Hasmoneeër, die aanspraak op de troon kon maken, te bevrijden.” (cfr. Meistermann, Guide, 373-374).

Nieuwe onderzoekers stellen als ligging van het kasteel voor de volgende heuvel ten oosten, tell Aqabeh, maar eerst zou de plaats onderzocht moeten worden.

Hij had hoge bedieningen in de tempel weten te bekomen voor aanhangers van hem en dezen brachten hem regelmatig alles over, wat zij daar te weten kwamen; ze verklikten hem wat in zijn nadeel gebeurde en wie zich tegen zijn bedoelingen aankantten (= zich verzetten). Op hun zwarte lijst stond vooral een hooggeplaatste tempelbeambte, een deugdzaam en rechtvaardig man. Dezen ontbood hij zeer hoffelijk bij zich naar Jericho, doch liet hem onderweg in de woestijn overvallen en vermoorden, om de schijn te wekken dat die moord door rovers was gepleegd³³⁴.

Enige dagen daarna kwam Herodes naar Jeruzalem om er het tempelwijdingsfeest op 25 Kislew met de Joden te vieren en hij kwam daar in een zeer hachelijke situatie. Hij wilde op zijn manier de Joden een genoeg doen en eer bewijzen; hij had de gouden afbeelding van een lam laten maken of liever van een bokje, want het had hoornen en dit beeld moest op het feest aangebracht worden boven de poort die van het voorhof der vrouwen naar dat van het brandofferaltair leidde; voor deze daad van moedwil (= willekeur, boos opzet, kwaadwilligheid, baldadigheid) hoopte hij nog dankbaarheid in te oogsten. De priesters echter

³³⁴ Herodes had bespieders. – Zoals alle despoten vermoedde hij overal onraad, samenzwering en verraad. Vóór alles was hij bedacht op eigen veiligheid en het behoud van zijn troon. Ook bouwde hij fort op fort te Jeruzalem en zelfs te Jericho, zijn tweede hoofdstad en winterresidentie. Zijn paleizen zijn het toneel geweest van de wraakroependste wreedheden. Voor zulke dwingelanden is een Gestapo met geheime spionagedienst onmisbaar en hij ontbrak niet aan Herodes.

Hierover zouden wij graag een zeer mooie tekst van Flavius Josephus plaatsen, doch daar hij te uitvoerig is, nemen wij er slechts de volgende regels uit: “Reeds het bericht van een gevaar ontstelde hem. Dan vermeed hij openbaar onderzoek, maar omgaf de verdachte persoon met spionnen en bewaakte hem dag en nacht. Daar hij, veiligheidshalve, iedereen verdacht en overal onraad vermoedde, koesterde hij ook jegens onschuldigen en ongevaarlijken een bestendig wantrouwen ...

Men vertelt zelfs dat hij zich soms verkleed en incognito onder de menigte begaf om de mening van het volk over zijn persoon en zijn bestuur zonder tussenpersonen te weten te komen ” (Ant. Jud. XVI, 8, 2).

Ook K. vermeldde reeds zulke bespieders in fasc. 5, nrs. 121 en 126.

verzetten zich ertegen en hij bedreigde hen met een geldboete. Zij verklaarden die boete te willen betalen maar om gehoorzaam te zijn aan de Wet, nooit of nooit dit beeld te zullen dulden.

Hierover verbitterd wilde Herodes het beeld daar in stilte laten aanbrengen om de Joden voor een voldongen feit te plaatsen, doch het toeval wilde dat men de aanbrenging bemerkte. Vol verontwaardiging greep toen een vurige wetsijveraar, tevens overheidspersoon, het beeld en wierp het op de grond aan stukken. Hierdoor ontstond een grote opschudding en Herodes liet die man gevangen zetten³³⁵.

Deze onvoorziene tegenvaller had de koning zo verbitterd, dat het hem speet naar het feest in Jeruzalem gekomen te zijn, doch zijn hovelingen zochten door allerlei aangenaamheden die nare gevoelens uit zijn hart te verbannen.

Op dit moment (d.i. omstreeks 25 Kislew, 13 dagen na Jezus' geboorte op 12 Kislew) kwamen de geruchten over Christus' geboorte zijn argwaan en bittere stemming nog verergeren. In Judea waren sedert lang sommige godvruchtige personen beziel met de levendige verwachting van de Messias, als zijnde nabij (cfr. Joa. 1, 19-20).

De herders hadden de gebeurtenissen en wonderen hij Jezus' geboorte wijd en zijd verkondigd, hoewel voornamer lieden er geen groter belang aan hechtten dan aan praatjes in de lucht.

³³⁵ Het beeld in de tempel. – Herodes was reeds erg ziek, toen hij eenmaal in de tempel een beeld liet aanbrengen; het was een gouden arend, vertelt Flavius Josephus. Twee ijverige wetsleraren hitsten hun leerlingen op tegen die schanddaad in strijd met Gods heilige wet die verbodt beelden te maken, en nog strenger de tempel daarmee te ontheiligen. Eens verspreidde zich het gerucht dat de vorst aan zijn ziekte overleden was; hierop beklommen studenten in de wetgeleerdheid het poortgebouw, rukten de adelaar af en wierpen hem te gronde, waar het volk hem geheel aan stukken sloeg." (Ant. Jud. III, 179).

Onze K. spreekt van een bokje, wat meer overeenstemt met de offerdienst van de tempel en wij weten ook dat Flavius Josephus heel gemakkelijk iets wijziget.

Ook Herodes had daarvan gehoord en in alle stilte navorsingen over het geval laten doen bij Bethlehem.

Dan was het dat amper 3 of 4 dagen na de geboorte (op 28 november, zie fasc. 5, nr. 126), bespieders van Herodes een bezoek aan de grot gebracht hadden, doch toen zij met de arme H. Jozef gesproken hadden, brachten zij het bericht, zoals zulke hovaardige lui de zaken gewoonlijk beschouwen, dat het geval van geen betekenis was: er huisde daar slechts een arme familie in een ellendige grot en het hele geval was het spreken niet waard. Ja, van het begin af waren zij veel te hoogmoedig geweest om Jozef in een gesprek grondig uit te horen. Dit hadden zij te minder gedaan, omdat men hun opgedragen had alle opzien te vermijden.

Doch nu kwam daar opeens die talrijke stoet van de H. Driekoningen hem als het ware op het lijf gevallen; dit stortte hem weer en nu nog dieper in de grootste angst en vertwijfeling; immers, die stoet van aanzienlijke mannen kwam met grote luister van zo verre en verdiende meer aandacht dan ijdel gepraat; daar hij de koningen zo zeker van hun zaak naar de nieuwgeboren koning hoorde vragen, veinsde hij de goede wil, ja het verlangen om ook het kind te gaan eren en dit verblijdde zeer de koningen.

De hoogmoedige verblindheid van de schriftgeleerden kon hem zijn onrust niet benemen, en het belang dat hij er bij had om het gerucht over dat gebeuren te stikken, was meebepalend voor zijn houding. Niet aanstonds ontkende hij de verklaringen van de koningen, noch sloeg hij dadelijk de hand aan Jezus, om niet door zijn handelwijze aan dit toch al onhandelbaar volk de schijn te geven dat de uitlatingen van de koningen waar en voor hemzelf vol heilloze gevolgen konden zijn. Daarom achtte hij het raadzaam zich door de koningen zelf nauwkeurige inlichtingen over de zaak te laten geven, om daarnaar zijn maatregelen te treffen.

Wanneer hij later de koningen, die op een goddelijke waarschuwing langs andere wegen huiswaarts gekeerd waren, niet

tot hem terug zag komen, liet hij bekend maken en het gerucht verspreiden dat zij heimelijk de vlucht genomen hadden, hetzij omdat zij hun dwaling hadden ingezien, hetzij omdat zij leugenachtig verklaringen afgelegd hadden en daarom uit schaamte en vrees niet terug waren durven komen; hij schilderde hen af als mensen die het slachtoffer waren van illusie en ook anderen op grove wijze bedrogen hadden. Want, zo stelde hij het voor, welke andere reden konden zij hebben om zich op zulk een manier heimelijk uit de voeten te maken, nadat men hen zo gastvrij ontvangen en zo hoffelijk bejegend had?

Aldus wist hij te bewerken dat de praatjes langzamerhand uitstierven; alleen in Bethlehem liet hij nog bekend maken, dat men met dit gezin geen betrekkingen mocht onderhouden en geen valse geruchten of fantastische vertelsels mocht verspreiden.

Toen de H. Familie 14 dagen later naar Nazareth terugkeerde, hielden de praatjes over deze gebeurtenis spoedig overal op. Voor de massa was ze een onopgelost raadsel gebleven en sommige, meer verlichte vromen, die bleven hopen, bewaarden daarover het zwijgen.

Als alles nu weer rustig geworden was, nam Herodes het besluit Jezus uit de weg te ruimen, doch nu vernam hij dat dit gezin met het kind Nazareth verlaten had. Lang liet hij er opsporingen naar doen, en, toen hij zijn hoop, het nog ooit te ontdekken, verijdeld zag en zijn achterdocht hem hoe langer hoe angstiger maakte, nam hij zijn toevlucht tot de wanhopige maatregel van de kindermoord; hij gebruikte daarbij zulk een omzichtigheid en voorzorg, dat hij reeds geruime tijd te voren vele plaatsen door soldaten liet bezetten om alle oproer en verzet te voorkomen. Op 7 plaatsen, als ik het goed voorheb, werden kindermoorden gepleegd³³⁶.

³³⁶ Kinderen vermoord op zeven plaatsen (zie later fasc. 7, nrs. 171, 182).

De H. Driekoningen te Bethlehem.

148.

Ik zag de stoet van de koningen Jeruzalem door een poort verlaten en zuidwaarts trekken. Een groep mensen volgde hen tot bij een beek vóór de stad en keerde dan weer huiswaarts. Na de beek overgetrokken te zijn, maakten zij een korte halte en zagen uit naar hun ster en deze ziende braken zij los in jubelkreten en de stoet zette zich weer onder welluidend gezang in beweging. De ster echter voerde hen niet langs de rechte weg naar Bethlehem, doch langs een omweg in meer westelijke richting. Zij trokken voorbij een stadje dat ik goed ken, en waarachter ik hen om de middag op een aangename plaats bij een dorpje zag rusten en bidden. Daar ontsprong een bron voor hun ogen en zij waren vol vreugde, stegen af, groeven een bekken voor de bron en omgaven dit met wit zand, stenen en graszoden; zij legerden zich nu hier enige uren, voederden en drenkten (= doen drinken) hun dieren en namen ook zelf een verversing, want in Jeruzalem hadden die lastige, opdringerige mensen en hun eigen bekommernissen hun rust noch tijd daartoe gelaten.

Ik heb onze Heer later op zijn prediktochten in zijn openbaar leven meer dan eens met zijn leerlingen hier bij die bron zien vertoeven³³⁷.

“Er bestaat een lokale traditie, volgens welke Herodes de slachting tot Tekoa, 2 uren ten zuiden van Bethlehem zou uitgebreid hebben.”
(Meistermann, Guide, blz. 336).

³³⁷ De koningen verlaten Jeruzalem door de Bethlehems poort, zoals K. het elders verzekert (zie kaartje hiervoor alsook in fasc. 2).

Die poort lag 80 m ten oosten van de plek waar later de huidige Jaffapoort zou komen.

Op dit kaartje is in puntlijn de weg uitgestippeld, die Jozef en Maria ongeveer gevolgd zijn vanaf de plaats waar de weg weer in het gebergte drong tot Bethlehem.

In volle dikker lijn is de weg voorgesteld van de Driekoningen vanaf Betabara (doopplaats van Jezus) over Jeruzalem tot Bethlehem.

Op kaartje hiervoor is de omweg getekend die zij maken naar het westen.

Zij schijnen tot schier bij Birket Mamilla gegaan te zijn en dan met de weg mee naar 't zuiden gedraaid te hebben. Deze westelijke omweg schijnt zelfs de gewone weg geweest te zijn.

Inderdaad, wij lezen bij Meistermann: "Tot in de 14^e eeuw liep de weg die van Bethlehem naar Jeruzalem, leidde ten westen van de heuvel die zich tegenover Sion verheft; hij kwam uit bij Kirket (vijver) Mamilla, waar men voor de eerste maal Jeruzalem vóór zich ziet liggen (zie kaart hiervoor). In de enge vallei Geënnom liep alleen een voetpad.

In de late middeleeuwen, na de aanleg van een grote vijver in dit dal, ontwikkelde dit voetpad zich tot berijdbare weg." (cfr. Guide, 294-295).

De weg der H. Driekoningen liep dan weer ietwat zuidoostwaarts en verder achter de kleine heuvel waarop Mizpa lag; dit is de kleine stad die K. goed kent en waarachter de koningen gingen rusten, nl. bij de put aan de zuidvoet van de heuvel. Twee km meer oostelijk ligt het kleine dorp Betsoer 3, terwijl het huidige Griekse klooster 800 m naar het zuidwesten en hoger gelegen is. Die put wordt ook put van de ster genoemd, omdat volgens oude legenden de koningen de ster weergezien zouden hebben al kijken in de put.

Hier ziet men eens te meer hoe veel redelijker de verhalen van K. zijn.

Van dit punt stijgt de weg zuidwaarts naar Mar Elias. Op deze hoogte gekomen zagen de H. Driekoningen Bethlehem voor zich uitgestrekt liggen op kleine afstand.

De ster die in de nacht als een vuurbol schitterde, zag er nu ongeveer uit als de maan overdag; zij scheen niet effen rond, maar als getand, en dikwijls zag ik haar achter wolken verborgen.

Op de kortste straatweg van Bethlehem naar Jeruzalem wemelde het van reizigers met pakken en met ezels, waarschijnlijk mensen, die, na hun belasting betaald te hebben, uit Bethlehem weer huiswaarts trokken of naar de markt of ten tempel naar Jeruzalem gingen. Op de weg die de koningen volgden, was het rustig en zonder twijfel bracht God hen hierlangs, opdat zij zonder te groot opzien pas tegen de avond te Bethlehem zouden aankomen.

Ik zag hen, toen de zon reeds laag stond, weer opbreken; zij vertrokken in dezelfde orde, waarin zij hun reis begonnen waren:

- de bruinachtige Mensor, en tevens de jongste, trok voorop;
- dan volgde Saïr, de bruine, en
- tenslotte Teokeno, de meest blanke en oudste.

149.

Zondag, 23 december. –

Heden, zondag 23 december, zag ik de stoet van de H. Driekoningen met het vallen van de avond vóór Bethlehem aankomen en wel bij hetzelfde gebouw waarin Jozef en Maria zich hadden laten opschrijven; dit was het gewezen familiehuis van David, waarvan in dit gebouw nog enige oorspronkelijke grote muren overbleven; ook was dit huis het eigendom van Jozefs ouders geweest (zie fasc. 3, nr. 71); het was een groot, voornaam huis met verschillende kleine zijgebouwen rondom het voorhof; het was voorafgegaan door een omsloten plein (voorhof), waarvoor zich nog een plaats uitstreckte, die met bomen beplant en van een bron (of waterbak) voorzien was. Ik zag op deze plaats Romeinse soldaten op wacht staan, omdat in dit huis de belastingsambtenaren ingekwartierd waren.

Toen de stoet deze plaats bereikte, verdrongen zich vele nieuwsgierigen er omheen. Daar de reizigers de ster weerom niet

meer zagen, maakten zij zich opnieuw ongerust. Enige mannen kwamen naderbij en vroegen hun wat zij wilden. Zij stegen af en uit het huis kwamen hun nu overheidspersonen tegemoet, die welkomstakken droegen en hun een kleine verversing van vruchten, broodjes en drank aanboden; het was de gewone manier om zulke vreemdelingen welkom te heten (zie dit fasc. 6, nr. 142, voetnoot 319).

Terwijl dit geschiedde aan de bemanning, zag ik dat anderen hun dieren bij de bron (put) onder de bomen brachten en te drinken gaven. Ik dacht daarbij nog: “Deze koningen ontvangen zij veel beter en met meer voorkomenheid dan de arme Jozef; het is zonder twijfel, omdat zij zulke goudkorreltjes en goudblikjes uitgedeeld hebben.” Men noemde en wees hun het herdersdal aan als een geschikte kampeerplaats, doch onbeslist vertoefden de koningen hier nog een vrij lange tijd; ik hoorde hen niet naar de nieuwgeboren Joodse koning vragen; zij hadden te Jeruzalem vernomen dat, volgens de profetieën, Bethleem zijn geboorteplaats was, en bovendien waren zij, volgens de van Herodes gekregen opdracht, op hun hoede om geen opzien te verwekken.

Maar zie! al met eens zien zij terzijde van Bethleem een lichtglans aan de hemel stralen, zoals bij het opgaan van de maan; hierop gingen zij weer plaats nemen op hun dieren en trokken langs een wal, langs verwaarloosde, instortende stadsmuren, rondom de zuidkant van Bethleem, naar de oostzijde van de stad en benaderden de omgeving van de geboortegrot van de kant van de vlakke, waar de engelen (evenwel meer oostwaarts) aan de herders verschenen waren. Toen nu de stoet het (gesloten, kleine) dal achter de geboortegrot bij de grafspelonk van Maraha bereikt had, stegen zij af van hun dieren, die vervolgens door hun knechten ontladen werden. Dezen begonnen nu ook aanstonds met het opslaan van een grote tent die zij meehadden, en troffen ook andere voorbereidselen voor de inrichting van hun kamp. Enige bijgekomen herders wezen hun geschikte plaatsen aan en waren hun behulpzaam.

Het werk was reeds een eind gevorderd, toen de koningen opeens de ster schitterend boven de heuvel van de geboortegrot zagen verschijnen, en de lichtstroom die er uitvloeide, er loodrecht op zagen neerdalen. De ster glansde nu groter en nader en de lichtbol nam zulk een omvang aan, dat hij mij de grootte van een beddenlaken scheen te krijgen.

Ik zag hoe zij eerst heel verwonderd het verschijnsel beschouwden; het was reeds donker; zij ontwaarden geen huis, maar de lijn van een heuvel die als een vesting scheen, doch opeens vervulde hen een grote vreugde, want zij ontwaarden in de lichtglans de nog schitterender figuur van een kind, dezelfde die zij vroeger in de ster hadden waargenomen; zij ontblootten zich allen uit eerbied het hoofd en betuigden er hun verering aan. De H. Driekoningen schreden vooruit naar de heuvel en vonden de ingang van de grot. Mensor opende de deur en zag de grot met een hemels licht vervuld en in de achtergrond de Maagd, gezeten met haar Kind, juist zoals zij haar in hun visioenen gezien hadden.

Instinctmatig trad hij achteruit en deelde zijn ontdekking mee aan zijn gezellen. Ondertussen kwam Jozef met een oude herder hun uit de grot tegemoet en de koningen deelden hem eenvoudig, zonder omhaal mee dat zij gekomen waren om de nieuwgeboren koning van de Joden, wiens ster zij gezien hadden, te aanbidden en Hem hun geschenken aan te bieden (Mt. 2, 2).

Jozef wenste hun zeer vriendelijk welkom en de oude herder vergezelde hen naar hun gevolg en hielp mee hun kampeerplaats in orde te brengen; enige herders die zich ook ter plaatse bevonden, ontruimden voor hen enige schuren³³⁸.

³³⁸ De koningen hebben hun tenten mee; dit levert geen moeilijkheid op, want dit is een gebruik, ja, een noodzakelijkheid voor oosterse reizigers en bij de zwerversstammen. Maar de ster doet enige vragen rijzen.

Geheel het voorgaande, lange verhaal wordt door de H. Matteüs in een vers samengevat: "Als Jezus geboren was te Bethlehem van Juda, in de dagen van koning Herodes, zie dan kwamen er Wijzen uit het Oosten te Jeruzalem. Zij zeiden: waar is de koning der Joden te vinden, die zojuist geboren is?"

Want we hebben zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om hem te aanbidden.” (Mt. 2, 1-2).

Voor ons is dat eenvoudig, maar geleerden ontdekken overal moeilijkheden, ook daar waar er gene zijn.

Vandaar dat wij lezen bij Prat in ‘Jésus Christ’, I, 98:

“Hoe vele en wat een onoplosbare miniproblemen bevatten deze woorden:

- Waren die Magiërs koningen of private burgers?
- Waren het Perzen, Chaldeeën of Arabieren?
- Van welke aard was het hemellichaam dat hun verscheen?
- Hoe begrepen zij de betekenis en het doel ervan?
- Kwamen zij te Bethlehem 13 dagen na Jezus’ geboorte, zoals men uit de feesten van het kerkelijk jaar zou kunnen besluiten, ofwel een onbepaalde tijd later?
- Wat betekent dit: “wij hebben zijn ster in het oosten gezien?”

Deze woorden kunnen immers op meerdere wijzen uitgelegd worden:

- a) wij zagen ze, toen wij nog in het oosten waren, maar daarna niet meer?
- b) wij zagen ze in de richting van het oosten, naar het oosten kijkend;
- c) wij hebben ze in het oosten zien opgaan.
- Hoeveel Wijzen waren er?”

Waar wetenschap en geleerdheid ons geen antwoord kan verschaffen, daar vinden wij in de antwoorden van K. veel opheldering.

Die mannen waren stamhoofden, dus koningen in de oosterse betekenis van het woord; zij heersten over een groter of kleiner aantal onderdanen, over een min of meer uitgestrekt gebied.

Ook worden zij als koningen beschouwd door de Kerk in de liturgie en door alle gelovigen. Kunstenaars stellen hen steeds voor met de kroon en andere symbolen van de koninklijke waardigheid.

Deze opvatting berust op een traditie, die noodzakelijk teruggaat tot de eerste eeuwen van het christendom en die wij terugvinden bij de meest beroemde kerkvaders, zoals Tertulliaan, Cypriaan, Hilarius, Basilius, Chrysostomus, Isidorus, Beda, enz.

Het hemellichaam kon geen gewone ster zijn.

Een nieuwe ster, midden tussen de overige, hoog aan de hemeltrans, kon wel iets te betekenen hebben, een boodschap verkondigen, maar kon geen weg, of zelfs geen richting aanwijzen, nog veel minder een huis of grot. Nochtans heeft de ster dit alles gedaan: de ster ging de Wijzen vooraf: (*antecedebat eos*).

Bij een tweesprong wees ze de juiste richting aan (nr. 148); ze ging staan boven de plaats waar het Kind zich bevond: *usque dum veniens staret supra, ubi erat puer* (Mt. 2, 9).

Ook verscheen hun de ster boven hen, toen ze nog in het oosten in hun land waren, ze stelde zich in beweging, zij volgden haar, ze strekte hun tot gids tot Bethlehem toe.

“Zie de Magiërs daar gaan”, dichtte in de 5^e eeuw Sedulius, “met als gids de ster die hun verschenen was.” Vandaar hun droefheid, wanneer ze zonder natuurlijke oorzaak verdwenen was te Jeruzalem, hun vreugde, toen zij hun buiten de stad opnieuw verscheen. Vaak verdween ze niet geheel, maar verminderde van glans, waar de mensen minder goed waren, schitterde buitengewoon helder, waar brave mensen woonden (nrs. 142, 143).

Allemaal tekenen en bewijzen dat het geen gewone ster was, wat ook hieruit blijkt dat ze een richting volgde in strijd met de algemene loop van de sterren, die zich noch westwaarts noch zuidwaarts bewegen.

Men mag dus aannemen dat God met opzet een luchtlichaam had geschapen of een lichtbol daar geplaatst had op een zekere hoogte, vanwaar ze de weg aantonen kon.

Wij mogen aannemen dat ze, waar het nodig was, lager dalen kon.

Volgens K. vertoonde ze een staart, waarmee ze soms de aarde bijna raakte (nrs. 136, 142, 143)

In zijn eenvoudige taal heeft Matteüs dit lichaam ‘ster’ genoemd.

Wij spreken toch ook van meteoren die in de lucht vliegen, als van sterren die vallen, of, als ze talrijk zijn, van een ‘sterrenregen’.

Hoe konden de Wijzen in Judea zich verstaanbaar maken?

- 1) Het is niet uitgesloten dat zij een tolk gebruikten.
- 2) Door tekenen en enkele woorden, want, buiten een paar tot Herodes gerichte vragen, hadden zij weinig met de Joden te maken.
Hun levensbehoeften hadden zij mee.

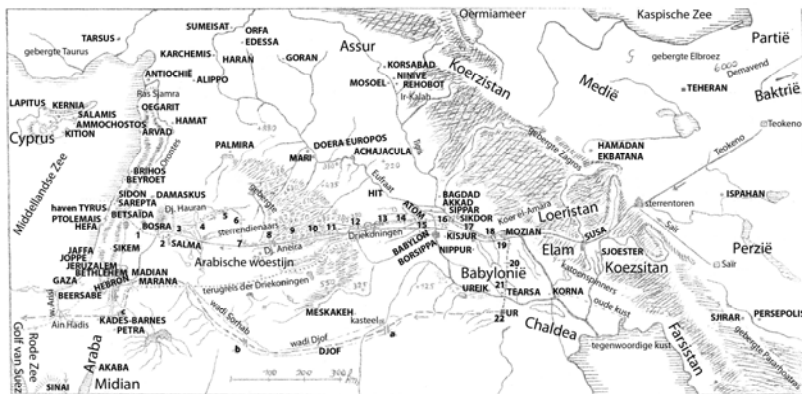
Een voorname reden waarom Prat meent dat zij Arabieren waren, is deze: de Arabische taal is zeer nauw verwant aan de hebreeuwse; de meeste woorden zijn taalkundig dezelfde; zij konden zich in zulk geval gemakkelijk doen begrijpen.

De Koningen huldigen Jezus.

150.

De koningen maakten zich nu gereed voor een plechtige hulde aan het Kind, die zij zich bij deze ontmoeting hadden voorgenomen.

Wij beschikken echter over een soortgelijk argument om aan te nemen dat het daarom geen Arabieren moesten zijn. In Jezus' tijd was het hebreuws als gesproken taal bijna geheel verdronken door het Aramees. Juist deze meer moderne taal, die de volkstaal geworden was, heeft met het Perzisch, inzonderheid met het Pelevi-dialect een bijzondere overeenkomst. Dit dialect bezit veel Chaldeeuwse en Aramese termen. Iemand heeft daarom, hoewel ten onrechte, zegt men, het Pelevi een Chaldeeuwse-Aramees dialect genoemd (cfr. Géogr. univ. V; cfr. Dapper, Perzië, 128, 130). Bovendien het Pelevi-dialect schijnt in Jezus' tijd gesproken te zijn geweest in Medië, bij de Parten en ook vroeger aan het Hof van Cyrus en van de Partische koningen, dus juist in die delen van Perzië, waar de koningen volgens K. vandaan kwamen (nr. 137).

a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Betlehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in **dikke doorlopende lijn**.
b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in **puntlijn**.
c) Jezus' reis vanaf het Meer van Genezareth naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder: **streeplijn**, verdeeld in 22 etappes tot Ur. Van hier naar Egypte.
De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in **minieme streepjes** voorgesteld (fasc. 27, nr. 1497 tot fasc. 28, nr. 1628).

Als men het kaartje beziet, constateert men dat de huidige provincie Loeristan deel van hun landen zal hebben uitgemaakt. Welnu, de Loeren, één der grote volksstammen waaruit de Perzische bevolking nu bestaat, spreken een eigen dialect, afgeleid van het oude dialect Pelevi, dat zeer gelijkt op het Aramees en Chaldeeuwse (Géogr. univ. V, 137-173). Vergeten wij ook niet dat Mensor, volgens onze zienster, een Chaldeeër was.

Ik zag hen wijde, witte mantels, die een lange sleep hadden, omdoen; deze glansden geelachtig, als waren ze van ruwe zijde; ook waren ze van buitengewoon lichte, dunne stoffe, zodat ze vliegend om hen heen waaiden; dit waren een soort liturgische mantels, die zij regelmatig bij hun godsdienstplechtigheden gebruikten. Aan hun gordels om het middenlijf hadden zij alle drie beurzen en gouden kastjes hangen; deze hadden de vorm van onze suikerdozen, waren met knoppen versierd en hingen aan kettinkjes; hierdoor zagen de koningen in hun mantels er heel breed uit. Bij deze hulde werd ieder van de koningen door de vier voornaamste personen uit zijn familie gevolgd. Buiten dezen behoorden (in deze plechtigheid) nog enige dienaren van Mensor, die een kleine tafel, die als presenteeertafel dienen moest en een tapijt met, kwasten en enige andere banen lichte stoffe droegen (cfr. fasc. 5, nr. 134, voetnoot 304).

Nadat zij de H. Jozef in schone rangschikking als in processie tot onder het afdak vóór de ingang van de grot gevolgd waren, bedekten zij de tafel met het gekwaste tapijt en ieder van de koningen plaatste er enige van zijn gouden bussen en doosjes op neer, die hij van zijn gordel losmaakte: dit waren hun gezamenlijke geschenken.

Bij de ingang maakten Mensor en alle overigen de sandalen van hun voeten los (hierover later in fasc. 22, nr. 1029, voetnoot 532 een bemerking). Jozef opende de deur van de grot. Twee jongelingen uit Mensors gevolg gingen vóór hun koning uit en spreidden een baan stoffe of tapijt voor zijn voeten op de bodem van de grot en trokken zich dan terug. Dicht op Mensor volgden twee andere jongelingen die de tafel met de geschenken droegen.

Bij de H. Maagd gekomen nam **Mensor** deze geschenken van de tafel af en op een knie neervallend zette hij ze eerbiedig op iets als een laag onderstel of bankje aan Maria's voeten neer. Nu trokken zich ook deze dragers terug. Achter Mensor stonden de vier

hoofdmannen uit zijn verwantschap ootmoedig en eerbiedig voorovergebogen.

Middelerwijl stonden Saïr en Teokeno ieder met zijn gevolg achteraan in de gang van de grot tot onder het afdak vóór de ingang. Toen zij binnentraden, voelden allen zich vervuld met gevoelens van de vurigste godsvrucht; zij waren als dronken van aandoening en brandende liefde, als doorgloeid en doorglansd van het licht dat de grot vervulde en toch was daar geen ander licht aanwezig dan het licht van de wereld.

De houding van Maria die op één arm leunde, was meer liggend dan zittend. Haar plaats was op een tapijt links van het Kindeke Jezus dat tegenover de ingang lag, op de plaats van zijn geboorte, in een soort trog die met een tapijt bedekt en boven de grond op een onderstel verheven was. Op het ogenblik dat de koningen binnentraden, richtte de H. Maagd zich in zittende houding op en hulde zich in haar wijde sluier (wegens het naderen van mannen), waarin zij ook het kind Jezus vóór zich op haar schoot nam.

Terwijl Mensor neerknielde, zijn geschenken neerzette en uit de grond van zijn hart gloedvolle woorden van huldiging sprak, wat hij deed met eerbiedig ontbloot, ootmoedig neergebogen hoofd en met de handen op de borst gekruist, had Maria van haar Kind, dat met een rode doek en daarboven met een witte omwikkeld was, het bovenlijfje ontbloot, en het zag er zo vriendelijk uit, zo wonderschoon en schitterend tussen de vouwen van haar sluier; zij ondersteunde zijn hoofdje met de ene hand en hield het lichaamje met de andere omvat; **het Kindje had zijn handjes vóór de borst gekruist als in gebed; het straalde van vriendelijkheid en herhaaldelijk maakte het, met zijn handjes om zich heengrijpend, een minzaam gebaar.**

O hoe zalig en godvruchtig verrichtten die beminnelijke mannen uit de morgenlanden hun aanbidding. Hiervan getuige zei ik bij mezelf:

“O, hoe zuiver, gaaf en ongeschonden, onschuldig en rechtschapen zijn de harten van die koningen, net als die van vrome kinderen. Geen geweld, geen voortvarendheid is in hen en toch zijn zij heel en al vuur en liefde; ik ben dood, ik ben een geest; zoniet zou ik dat niet kunnen zien, want dit gebeurt toch nu niet en toch bestaat het nu; het bestaat toch ook niet in de tijd, het bestaat in God en in God is geen tijd, maar in God blijft alles bestaan, is alles tegenwoordig; ik ben dood, ik ben een geest, hoe zou ik dat anders kunnen zien.”

Terwijl zulke vreemde gedachten mij bezig hielden, hoorde ik een stem mij zeggen: “Waarom die nutteloze vraag hoe gij dat ziet? Beschouw het en dank en loof de Heer, die eeuwig is en in wie alles eeuwig bestaat.”

Ik zag nu hoe Mensor uit een buidel die aan zijn gordel hing, een handvol dikke, zware, blinkende staafjes van een vinger lang te voorschijn trok; ze waren van boven spits en in het midden goudkleurig gekorrelt (gegreineerd (greineren = het oppervlak ruw, gekarteld maken) of gekarteld: ze vertoonden ruitvlaktes zoals kristal en edelstenen). Hij legde deze naast het Jezuskind op de schoot van de heilige Maagd, die het goud dankbaar en liefdevol aannam en het met een hoek van haar mantel bedekte. (Waarschijnlijk begreep zij er het symbolisme van). Mensor schonk deze bundel gegroeide goudstaafjes, omdat hij vol trouw en liefde was en met een onwankelbare vroomheid en volgehouden inspanning de waarheid zocht³³⁹.

Nu trok Mensor zich met zijn vier begeleiders terug en **Sair**, de bruine, trad met de zijne vooruit; nader gekomen zonk hij met gevoelens van de diepste ootmoed op zijn beide knieën neer en bood met zielroerende woorden zijn geschenk aan, terwijl hij

³³⁹ Staafjes goud. – In Jezus' tijd was het gebruik nog niet verdwenen om te betalen in afgewogen geld: korrels, plaatjes, klompjes, staafjes van goud of zilver.

een gouden wierookscheepje, vol kleine, groenachtige harskorrels op het tafeltje voor Jezus neerzette; zijn persoonlijk geschenk bestond in wierook, want hij was degene die zich bereidvaardig en vol liefde voegde naar Gods wil, die hij met de meeste ijver zocht te volbrengen; hij bleef lang neergeknield, vervuld met gevoelens van godsvrucht, waarna hij zich weg begaf.

De beurt was nu aan **Teokeno**, de blanke en hoogste in leeftijd; hij was reeds hoogbejaard en kon, zwaarlijvig als hij was, niet meer neerknielen. Naderend bleef hij diepgebogen staan en plaatste een gouden vaas met een fijne groene plant op de presentertafel: ze scheen mij nog levend, met wortel en al; het was een edelgewas, een zeer fijn, groen, rechtstammig boompje met kroezige kruin, waaraan fijne witte bloempjes bloeiden. Het was mirre³⁴⁰.

³⁴⁰ Het was mirre. – Ook het Evangelie doet de derde koning mirre offeren.

Mirre bestaat uit harskorrels uit sommige struiken en bomen. Spontaan uitgedropen mirre is geelwit. Via insnijdingen bekomen is ze roodachtig en donkerbruin. De min of meer ronde korrels zijn soms doorschijnend, hebben witte vlekjes of geboogde streepjes; ze zijn welriekend maar hebben een bittere, prikkelende smaak.

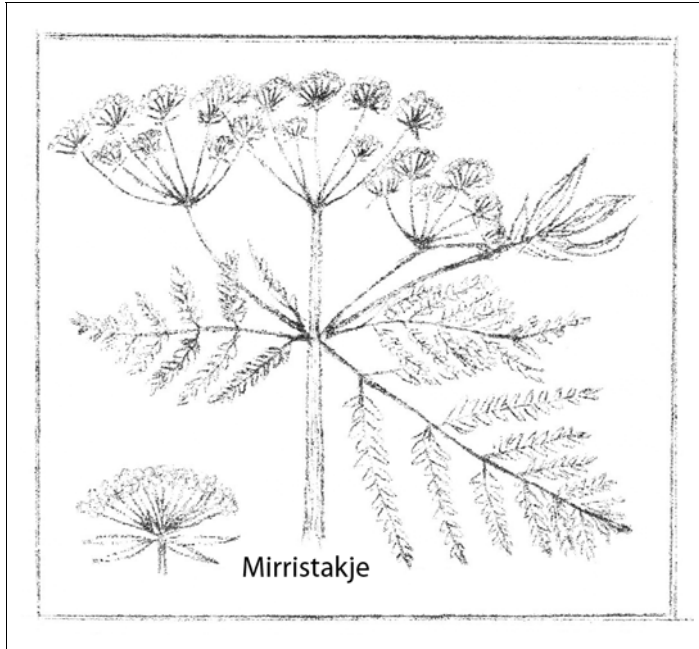
Teokeno heeft er zonder twijfel geofferd, want in nr. 153 is er nog sprake van 'schalen en busjes vol korrels', maar wat hij hier offert, schijnt eerder de 'mirris' te zijn; dit is een sierstruikje met witte tuilvormige bloempjes.

De meest bekende soort is de 'welriekende mirris', die een soort anijsreuk afgeeft en witte tuilvormige bloempjes draagt; zij hadden er meegebracht in potten.

Op een Egyptisch reliëf, gereproduceerd in D.B. Encens, is het vervoer afgebeeld van struiken en bomen, o.m. wierookstruiken.

In het Matteüs-evangelie, 2, 11, lezen wij in de Griekse tekst dat de giften van de Wijzen bestonden in 'chryson, libanon en smyrnan', wat gewoonlijk vertaald wordt door 'goud, wierook en mirre'.

Als we de mededelingen van K. goed begrijpen, werden door de H. Driekoningen, naast andere geschenken, ook levende mirre-planten geofferd. Zie nr. 153 waar ook het symbolisme wordt verklaard.

Teokeno offerde mirre, omdat deze op verstorvenheid en overwonnen hartstochten wijst, want deze man van beproefde deugd had geweldige bekoringen tot afgodendienst, tot veelwijverij en opvliedendheid te bekampen gehad³⁴¹.

Bij Larousse en Winkler-Prins heet die plant: '*cerfeuil musqué*', muskaatkervel, ook wel Spaanse of roomse kervel; maar in het Griekse kruidenboek van Pedanios Dioscorides en bij Plinius heet ze '*smyrneion*, *smyrnium*', een benaming die wel heel dicht het Griekse evangeliewoord benadert en vertaald zou kunnen worden: mirreachtig, mirresoortig.

Tenslotte zij nog verwezen naar een artikel van R. Ryckmans in *Revue biblique*, 1951, blz. 372-376, waaruit zou blijken dat de gangbare vertaling 'goud, wierook en mirre' niet precies weergeeft wat in het oorspronkelijk Aramees werd bedoeld.

³⁴¹ Bekoringen tot veelwijverij. – Wij kunnen het als volgt interpreteren: om niet daaraan mee te doen, had hij het menselijk opzicht moeten trotseren

Zijn godvruchtige ontroering hield hem, zoals ook zijn gezellen, zolang aan het Jezuskind geboeid, dat ik medelijden kreeg met de andere dienaren buiten de grot die zo lang op hun beurt moesten wachten.

151.

De ontboezemingen van de koningen en hun onderdanen waren zeer aangrijpend en gekenmerkt door kinderlijke godsvrucht. Terwijl zij op hun knieën vielen en hun geschenken overreikten, spraken zij ongeveer als volgt: “Wij hebben zijn ster gezien en

en overwinnen. Men weet welk een tiran de ‘mode’ is: allen doen zo, dus kunnen we niet anders dan ook zo te doen. Men denke hedendaags aan de minirokken.

Welnu, men kan zeggen dat oudtijds in Perzië (en in bijhorend land Medië) veelwijverij mode was.

Ook werd ze aangemoedigd door de natuurgodsdienst van de Perzen, het Mazdeïsme.

Ziehier wat wij lezen bij Dapper in ‘Perzië’ in par. ‘Hoererij en Echt’:

“De Perzen van enig vermogen stellen zich niet tevreden met één vrouw, doch houden van oudsher er meerdere en zelfs vele op na, welke het hun dan vrij staat te verstoten. Oudtijds deden zij dit ook wel om van de koningen premies voor de vele kinderen te winnen, maar hedendaags alleen uit geilheid en seksuele aandrang.

Ook schamen zij zich niet over principes als dit:

Een almanak heeft na een jaar zijn dienst gedaan;
zo laat ook na een jaar uw vrouw maar gaan
en neemt een ander, wilt gij altijd feest,
want niemand een verjaard kalender leest.

In onkuisheid doen de Perzen voor niemand onder. In alle steden vindt men bordelen; men zegt van koning Darius dat hij op zijn tochten 360 bijvrouwen met zich meevoerde. Rijke kooplieden hebben in de steden waar zij een affiliaal hebben, ook een vrouw, zodat zij daar ook een gezin en een thuis hebben.

Mohammed, wiens al-koran de veelwijverij aanprijst als iets goeds en de vleselijke lust deel doet uitmaken van het loon der gelukzaligen, heeft de toestand in Perzië eerder verslecht.” (blz. 100, 114).

begrepen dat Hij de koning over alle koningen is en wij komen Hem aanbidden en met geschenken huldigen.”

Zij waren geheel als in verrukking en in een spontaan, kinderlijk en liefdedronken gebed smeekten zij het Jezuskindje henzelf met alles wat van hen was, hun familieleden, hun landen en onderdanen, hun have en goed, alles wat hun op aarde waardevol, duurzaam en heilig was, onder zijn bescherming te nemen; zij smeekten de nieuwgeboren koning hun harten en zielen, hun denken en doen goedgeunstig te aanvaarden en in bezit te nemen, hen te verlichten en te besturen, hun alle deugden, vrede en liefde te schenken, het enige wat de mens op aarde gelukkig kan maken.

Ootmoed en gloeiende liefde straalden uit hun houding en op hun aangezicht; vreugdetranen rolden over hun wangen en baard; zij waren overgelukkig, verzadigd van troost; zij konden wel geloven zich hier te Bethlehem in de ster zelf te bevinden, waarnaar hun ouders nu reeds meer dan 1000 jaren met zulk een standvastig verlangen verzuchtend, hopen en biddend hadden uitgezien; nu waren zij vervuld met al de blijdschap der uiteindelijke vervulling van eeuwenoude beloften.

Zeer ootmoedig bedankend nam de Moeder Gods hun gaven aan; eerst drukte zij haar gevoelens niet in woorden uit, doch een simpele beweging, een klein gebaar onder de sluier vertolkte haar ontroering en heilige vreugde. Het blote bovenlijfje van het Kindje dat zij tegen zich in haar sluier gevat hield, straalde tussen de vrouwen de bezoekers zo hemels schoon en schitterend tegen³⁴². Tenslotte stamelde Maria toch enige vriendelijke woorden van dank tot iedereen van hen en hield onder haar toespraak haar sluier even opgelicht.

³⁴² Jezus straalde. – Dit wijst nu reeds op een verschijnsel dat aan Jezus in zijn openbaar leven soms waar te nemen was. In sommige omstandigheden nam zijn uiterlijk een meer stralend voorkomen aan; zie de bemerking die wij later hierover zullen maken in fasc. 13, nr. 438.

O wat was Maria's handelwijze voor mij een nuttige leerschool! Ik sprak tot mijzelf: "Hoe minzaam bedankend neemt Maria elke gifte aan; zij die niets nodig heeft, omdat zij Jezus bezit, neemt nederig elke liefdegifte aan; laat ik hieruit leren hoe men de gaven der liefde moet aanvaarden! Ook ik wil voortaan iedere liefdegave nederig en dankbaar in ontvangst nemen. En ach! hoe goed zijn toch Maria en Jozef! Voor zichzelf behielden zij zoveel als niets van alles wat zij kregen; zij deelden alles op hun beurt aan de armen uit³⁴³.

³⁴³ De geschenken der H. Driekoningen. – Dit waren niet alleen de giften die men bij de geboorte van een kind aanbiedt (fasc. 5, nr. 125, voetnoot 281), maar ook die welke men in de oosterse despotische landen aanbood, nl. die van minderen aan meerderen bij de een of andere gelegenheid, vooral bij Nieuwjaar (bij de Joden ook op het Poerimfeest, cfr. Prat, *Jésus Christ'*, I, 105). Volgens Dapper was dit, 3 eeuwen geleden, nog zo.

Geschenken zijn: edelstenen, stoffen, tapijten, reukwerken, zilver, goud, paarden, zeldzaamheden.

Ook de H. Driekoningen wilden nu Hem, dien zij als hun leenheer beschouwden, met hun geschenken vereren.

Zij offerden goud, wierook en mirre, voortbrengselen en delfstoffen, die zowel aan Perzië als aan Arabië eigen zijn. Volgens K. lieten zij ook rijke tapijten ten geschenke achter.

Ook bij ons weet iedereen dat de Perzische tapijten wereldvermaard zijn. Men leert het op school in de volksatlas; men leest het in *Géogr. univ. V, Perse*, blz. 161, 166, 172; bij Dapper, *Perzië*, 40, 49, 72, 75.

- Perzië was en is nog rijk aan goud, daar er zo veelvuldig gebruik van gemaakt werd; er worden goud- en zilverweefsels vervaardigd; aan de koning wordt veel goud ten geschenke gebracht, vooral op Nieuwjaar; vele bergen in het binnenland bevatten goud-, zilver-, koper- en ijzermijnen, vooral de bergen in de provincie Kerman (*Géogr. univ. V*, 143, 148, 169, 174).
- Mirre en wierook hoorden zowel in Perzië thuis als in Arabië; beide landen gelijken in klimaat ten zeerste op mekaar.

De offergaven der H. Driekoningen zijn rijk aan symbolisme;

- het goud verbeeldt het koninkschap,
- de wierook de godheid die er door aanbeden wordt,

Nadat de koningen met hun gezellen de grot weer verlaten hadden en naar hun tent teruggekeerd waren, traden nu eindelijk hun dienaren binnen. Dezen hadden ondertussen de tent opgeslagen, de dieren ontladen, alles op zijn plaats gebracht en daarna tot nu toe met alle ootmoed en geduld buiten de deur op hun beurt gewacht.

-
- mirre de sterfelijkheid, het zoenlijden, de dood.
Als balsemmaterie wijst de mirre ook op het bewaard-blijven na de dood, op de onsterfelijkheid.

Vandaar deze lapidaire uitspraak van Juvenicus: "Zij offeren goud, wierook en mirre aan de koning, aan God, aan een mens."

De liturgie van het feest der H. Driekoningen kent er dezelfde betekenissen aan toe:

"Zij offerden

- goud aan de machtige koning,
- wierook aan de ware God en
- mirre voor zijn begrafenis."

De uitnodiging van de Wijzen naar de kribbe verzinnebeeldt **de roeping van de heidenen tot het geloof**.

Daarom moeten wij de koningen als onze stamvaders in het geloof liefhebben en vereren. Dit moeten wij doen vooral ieder jaar op hun feest, maar dan ook God bedanken voor onze eigen uitverkiezing en roeping tot het kinschap van God.

Met de Wijzen moeten wij aan Christus goud, wierook en mirre aanbieden.

- a) Goud.
Door het leiden van een leven van liefde, onderdanigheid en gehoorzaamheid aan Gods wil en Christus' Evangelie.
Hierdoor erkennen wij Hem als de koning onzer harten.
- b) Wierook.
Door vast te geloven aan Jezus' Godheid en door dit geloof om te zetten in akten van aanbidding, dankzegging, verzoening en smeking.
- c) Mirre.
Door onze smarten, vernederingen, droefheden, enz. te verenigen met die van Christus.

Ik schat hun getal boven de 30 en onder hen bevonden zich een groepje knapen, wier hele kleding bestond in een doek om de lenden en een klein manteltje om het lichaam; deze dienaren traden in groepjes van 5 naar binnen onder het geleide van één der voornaamsten tot wie zij behoorden; zij knielden rondom het Kind neer en vereerden het in stilte.

Allerlaatst kwamen de knapen gezamenlijk binnen, knielden neer in een kring om het Kind en aanbaden de kleine Jezus met harten vol onschuld en vreugde.

De dienstknechten en knapen vertoefden niet te lang in de grot, want de koningen kwamen terug en traden met grote plechtigheid binnen; zij hadden nogmaals andere, lichte, waaiende mantels aan, die breed om hen heen vlogen; zij droegen wierookvaten in hun handen en bewierookten met de grootste eerbied het Kind, zijn Moeder en H. Jozef en de gehele grot; hierna en na een diepe buiging voor de H. Familie verwijderden zij zich weer. Dit was de manier van aanbidden bij dit volk, hun aanbiddingsplechtigheid.

Gedurende heel dit gebeuren waren Maria en Jozef met zoeter vreugde vervuld, dan ik ze ooit te voren had gezien. Ja, herhaaldelijk stroomden tranen van aandoening en geluk over hun wangen. Deze erkenning en plechtige verering van het heilige Kind, dat zij tot hun spijt slechts zo armoedig konden huisvesten en van wiens goddelijke waardigheid zij in de nederigheid van hun hart onuitgesproken doch diep bewust waren, bezorgde hun een eindeloze troost. Wat waren zij gelukkig te zien hoe, in weerwil van alle menselijke verblindings, Gods almachtige zorg en voorzienigheid voor het Kind der Belofte sedert eeuwen de hulde had voorbereid en deze nu uit verafgelegen landen had toegezonden, die zijzelf het niet konden geven, nl. de luistervolle, Hem verschuldigde eer en aanbidding van de machtigen der aarde. Ach! zij verenigden zich zo hartgrondig met de koningen om Jezus te aanbidden. De hulde die het Kind hier ontving, verschafte hun een hemel van geluk.

In het kleine dal achter de geboortegrot tot bij de grafspelonk van Maraha was het kampement van de koningen opgeslagen en waren de dieren in rijen aan palen vastgebonden, ieder in zijn perk tussen touwen. Bij de grote tent die dicht bij de geboortegrotheuvel opgericht was, zag men ook nog een ruimte die met matten overspannen was en waarin men een deel van de bagage ondergebracht had, doch het grootste gedeelte hadden zij in de grafspelonk van Maraha opgestapeld.

Toen allen het Kindje aanbeden en de geboortegrot verlaten hadden, waren reeds de sterren aan de hemel verschenen en zij verzamelden zich in een kring bij de grote oude terpentijnboom, die zich boven de grafspelonk verhief. Daar hielden zij met plechtig gezang een godsdienstoefening ter ere van de sterren. Het is niet met woorden te vertolken hoe zielroerend hun gezang in het stille dal weerklonk; zo vele eeuwen hadden hun voorouders de sterren waargenomen, onder de sterren gebeden en gezongen en heden waren hun verzuchtingen verhoord, hun hoop vervuld, hun wachten beloond. Hun gezang steeg nu op uit een hart dat zwijmeldronken was van dankbaarheid en vreugde.

Jozef vergast zijn bezoekers. – Onweerswolken aan de Kim.

Inmiddels had Jozef, hierbij door een paar herders terzijde gestaan, een kleine maaltijd in de tent van de koningen bereid; zij brachten er schalen en borden binnen met kleine broden, vruchten en honigraten, schoteltjes met kruiden en ook kruikjes met balsem en zij zetten dat alles klaar op een lage tafel op een vloertapijt. Reeds in de morgen had Jozef dit alles bijeengebracht voor het onthaal van de koningen; hij kende te voren hun aankomst, want de H. Maagd had het hem voorzegd.

Wanneer nu de koningen met hun verwanten van hun avondgezag naar hun tent terugkwamen, zag ik Jozef hen vriendelijk ontvangen; hij heette hen welkom en bad hen als zijn gasten zich zijn kleine maaltijd te laten welgevallen; hijzelf nam plaats midden tussen hen rondom de lage tafel en zo aten zij. (Lage tafel, zie fasc. 1, nr. 13, voetnoot 31).

Bij deze gelegenheid was Jozef allerminst schuchter, integendeel! hij was vrijmoedig en zo vrolijk en vol troost dat hij weende van vreugde. Bij dit zien kon ik wel niet anders dan denken aan mijn vader zaliger, de arme landbouwer, die bij mijn inkleding als non onder zo vele voornamen aan tafel plaats moest nemen. In zijn eenvoud en nederigheid had hij daar aanvankelijk erg tegen opgezien, maar naderhand was hij zo opgewekt en onbevangen, dat hij vreugdetranen stortte; hij was, zonder dit te willen of zelfs te weten, de hoofdpersoon op de ereplaats bij dit feest.

Na deze kleine maaltijd verliet Jozef weer zijn gasten; enige voornamen uit de stoet begaven zich nu voor de nacht naar een herberg te Bethlehem; de overigen legden zich ter ruste op hun legersteden die in hun grote tent rondom langs de wanden in gereedheid gebracht waren.

In de geboortegrot teruggekeerd plaatste Jozef alle ontvangen geschenken ter rechterzijde van de kribbe in een wandholte die hij met een scherm had afgesloten, zodat men niet zag wat er in opgeborgen was.

De meid van Anna die hier bij Maria in dienst gebleven was, had zich gedurende de hele plechtigheid achteruit gehouden in de kleine grot, waarvan de deur in de gang van de geboortegrot was³⁴⁴; zij was eerst uit haar schuilhoek weer te voorschijn

³⁴⁴ Hier, gelijk reeds vroeger schijnt K. werkelijk het bestaan te bevestigen van een klein grotje dat zijn ingang heeft in de noordwand van de gang der geboortegrot, maar de bekleding van de wanden met marmer en amianten tapijten laten niet toe de zaak te controleren.

gekomen, nadat allen de grot verlaten hadden; het was een zeer ernstige en bescheiden vrouw. Noch de H. Familie noch deze meid zag ik met een zweem van ijdel behagen de geschenken der koningen bekijken; alles was met dankbaarheid ootmoedig aangenomen maar werd ook zonder berekening weer weggegeven.

Na de aankomst van de stoet hedenavond bij het belastingsgebouw te Bethlehem, zag ik daar enig gewoel en vervolgens ook geloop in de stad. De nieuwsgierigen die de stoet naar het herdersdal gevolgd hadden, waren ook aanstonds weer teruggekeerd. Later, terwijl de koningen zo godvruchtig en overgelukkig, zo vol heilige troost en als doorstraald van geestelijke vreugde in de geboortegrot aan het nieuwgeboren Kind hun offers en verering brachten, bemerkte ik in de omtrek enige Joden, die uit de verte spiedden, vol misnoegen waren en daarna in de stad alles gingen vertellen. De verblindheid van die mensen voelde ik smartelijk aan, ik moest over hun ongeluk wenen; ik leed verschrikkelijk om die boze mensen die toen, gelijk ook nu, negatief op de genade reageren; wanneer het Heilige zich openbaart, wanneer God zich tot goede mensen neerbuigt, slaan zij hen arglistig, ontevreden en afgunstig gade en verspreiden daarna vol bitterheid leugen en laster. Hoe moet ik zulke kleinzielige mensen beklagen: de zaligheid is zo dicht bij hen en zij stoten ze zo ver van zich af; deze goede koningen daarentegen komen in vast geloof aan de beloften het Heil van zo ver zoeken; ook hebben zij het met grote vreugde gevonden.

Zondag, 23 december. –

Altijd nog heden (23 december) zag ik in de loop van de dag Herodes te Jeruzalem met meerdere wetgeleerden schriftrollen

(Amiant = draad of vezelsteen, welke zich laat spinnen en door vuur niet verteert. Wanneer de steen zwaar is en harde, onbuigzame draden heeft, dan wordt die asbest genoemd.)

overlezen en de verklaringen van de koningen ermee vergelijken; later zweeg men erover, als om de hele zaak te doen vergeten.

Overhaastige afreis der Koningen.

153.

Maandag, 24 december, daags na de aankomst der koningen. –

Heden reeds zeer vroeg in de morgen zag ik de koningen en velen uit hun gevolg ieder voor zich het Jezuskind en de H. Maagd bezoeken. Buiten dit zag ik hen gedurende de dag in hun kampeerplaats en bij hun lastdieren allerlei voorwerpen aan de herders ten geschenke geven; zij waren overstelpt van een onmetelijke vreugde, genoten een voorsmaak des hemels en deelden uit zonder te berekenen. Het was in die tijd een gebruik om bij verblijvende gebeurtenissen zich mild te betonen met geschenken (cfr. fasc. 4, nr. 102).

De herders die aan het gevolg van de koningen allerlei diensten bewezen hadden, ontvingen rijke giften; ook vele armen zag ik mild begiftigd worden; ik zag dat zij oude, arme moedertjes, die gebogen aangestrompeld kwamen, dekens op de schouders legden.

Onder het meegekomen dienstpersoneel van de koningen waren er meerderen die het verblijf in dit herdersdal verrukkelijk vonden en die hier gaarne wilden blijven wonen om het leven van de herders te delen en zich zelfs in hun families in te lijven. Zij legden hun verzoek hieromtrent aan de koningen voor, en dezen verleenden hun niet alleen hun toestemming, maar bovendien rijke geschenken, nl. dekens, huisraad, goudkorrels en ook de ezels waarop zij gereden hadden.

Toen ik de koningen ook een grote hoeveelheid brood zag uitdelen, dacht ik aanvankelijk: “Waar komen al die broden vandaan?” Maar dan herinnerde ik mij dat ik hen van tijd tot tijd

op de plaatsen waar zij rustten, met hun meelvoorraad kleine platte broden als beschuiten had zien bakken; zij gebruikten daarvoor ijzeren vormen die zij met zich meevoerden. Die platte broden of koeken zetten zij daarna rechtop dicht tegen elkaar in de lichte, lederen kisten die aan de zijden van hun lastdieren hingen.

Heden kwamen uit Bethlehem weer vele mensen de koningen om allerlei geschenken lastig vallen; enigen doorsnuffelden zelfs hun reisgoed en zeurden om dit of dat, onder voorwendsel dat het hun hier- of daarvoor dienstig kon zijn (over bedelaars, zie huidig fasc. 6, nr. 143, voetnoot 324).

De koningen hadden te Jeruzalem en ook hier door de grootte van hun stoet en het opzien dat zij verwekten, allerlei last en teleurstelling ondervonden. Gelijk zij als in een triomftocht naar hier gekomen waren, in de mening dat het hele land volop in feest zou zijn voor de nieuwgeboren koning, zo vonden zij het nu, door ondervinding geleerd, raadzaam in kleiner groepen en zonder enig vertoon hun terugweg af te leggen; deze zou daardoor ook te sneller verlopen. Daarom lieten zij reeds heden een deel van hun gevolg afzonderlijk afscheid nemen of zich afzonderen, hetzij om hier in het dal onder de herders verspreid te gaan leven en wonen, hetzij om naar de aangewezen plaatsen vooruit te trekken, waar zij zich met hen weer zouden verenigen.

Ik verwonderde mij de karavaan reeds 's avonds aanmerkelijk verminderd te zien; de koningen waren nog wel steeds van plan morgen naar Jeruzalem te reizen om Herodes te berichten hoe zij het Kind te Bethlehem gevonden hadden, maar zij wilden dit nu meer in stilte doen; daarom zonden zij er velen (langs andere wegen) vooruit; dit zou de reis ook voor dezen verlichten; zijzelf konden hen dan op hun dromedarissen in korte tijd weer inlopen³⁴⁵.

³⁴⁵ Verder zal K. zeggen: eerst gaan ze in oostelijke richting.

Tegen avond begaven zij zich nogmaals naar de geboortegrot om afscheid van de H. Familie te nemen.

Mensor ging als eerste alleen binnen. Maria legde hem het Jezuskind in de armen: hij weende en was dronken van vreugde en troost.

Na hem kwamen de beide anderen (**Sair** en **Teokeno**) en ook zij namen afscheid onder tranen; zij bedachten de H. Familie met nog vele nieuwe geschenken: talrijke stukken van verscheidene stoffen. Deels zagen ze eruit als ongeverfde zijde³⁴⁶, deels waren ze rood, deels ook met bloemen doorweven; er waren ook vele zeer fijne dekkleedjes bij. Ook hun wijde, fijne mantels lieten zij achter; deze waren bleekgeel als van zeer fijne wol, en zeer licht zodat het minste windje ze bewoog; zij brachten ook vele schalen, die op elkander stonden en meerdere bussen vol korrels en ook in een korf potten met fijne groene kruidbosjes of heestertjes die fijne bloempjes droegen. Er stonden drie struikjes in het midden van de pot, doch zó, dat men op de rand van de pot weer een andere pot kon plaatsen (cfr. nr. 150, voetnoot 340); zó stonden de potten in de korf op elkander gestapeld: dit was mirre; ze lieten tenslotte voor Jozef nog lange, smalle korven met vogels achter; deze voerden ze mee om onderweg te slachten en zij hadden meerdere zulke korven aan hun dromedarissen hangen.

Zo is enigermate de traditie gerechtvaardigd volgens welke de koningen gerust of zich opgehouden zouden hebben bij de grot van Deir Doezi, d.i. klooster van de H. Teodosius, 8 km ten oosten van Bethlehem. De plaats heet nu Deir Ibn Obeïd en ligt op de weg die naar Engedi en verder zuidwaarts langs de Dode Zee leidt (cfr. Guide, 462-463).

³⁴⁶ Zij schonken ook zijde. –Volgens Géogr. univ. V, 171 is zijde het voornaamste industrieartikel van Perzië.

Volgens Dapper “is zijde er de voornaamste handel; vele plaatsen onderscheiden zich door het overgroot aantal zijdewormen, die zich voeden met het loof van de moerbeiboom; men beweert dat dit land jaarlijks 20.000 balen zijde van 216 pond ieder, voortbrengt.” (Perzië, 91, 140-141; cfr. géogr. univ. 143, 144, enz.

Zij vergoten een stroom van tranen, toen zij het Kind en Maria verlieten. Ik zag de H. Maagd naast hen rechtstaan, toen zij afscheid namen; zij had haar Kindje op de arm; het was in haar sluier gehuld; zij vergezelde de koningen enige schreden naar de ingang van de grot. Nu stond zij stil, maakte de grote, gele, dunne sluier, waarin zij met Jezus gehuld was, van haar hoofd los en reikte hem aan Mensor over tot een blijvend aandenken voor die rechtschapen mannen. Diep neergebogen namen zij dit kostbaar geschenk in ontvangst en hun harten stroomden over van dankbaarheid en eerbiedige liefde, toen zij de lieve, jeugdige Moeder met het Kind der Belofte ongesluierd vóór zich zagen staan. O welke zoete tranen stroomden uit hun ogen bij het verlaten van de grot! Voortaan betekende die sluier voor hen het kostbaarste kleinood, de heiligste schat die zij hier op aarde bezaten.

De wijze waarop de H. Maagd de geschenken aannam, was vrij van alle gehechtheid aan die dingen, vrij van ijdel behagen, en toch was haar dank jegens de schenkers zo waarachtig, ontving zij hun gaven zo buitengewoon minzaam en ootmoedig, als waren ze een schat voor haar. Ik heb bij deze zo wonderbaarlijke hoge bezoeken geen zweem van baatzucht bij haar bemerkt, behalve dat zij aanvankelijk uit liefde voor haar goddelijk Kind en uit medelijden met de H. Jozef, zich in eenvoud ging vleien met de hoop dat zij nu wellicht welwillendheid en steun zouden ondervinden in Bethlehem en niet meer zo verachtelijk behandeld zouden worden als bij hun aankomst; in die omstandigheid immers had kommer en verlegenheid haar veel droefheid veroorzaakt.

Toen de koningen afscheid kwamen nemen, was de nachtlamp reeds ontstoken in de grot; het was duister en zij begaven zich dadelijk hierop met de hunnen onder de oude grote terpentijnboom boven de grafspelonk van Maraha, om daar, zoals gisterenavond, hun godsdienstoefening te houden; onder de boom brandde een lamp en bij het zien van de sterren aan de hemel begonnen zij afwisselend te bidden en heel zoet te zingen; de

stemmen van de knapen klonken zeer welluidend en zoet boven die der volwassenen uit.

Na de plechtigheid keerden zij terug naar hun tent, waar Jozef hun andermaal een kleine maaltijd had bereid. Na afloop hiervan gingen enigen opnieuw in de herberg te Bethlehem overnachten, terwijl de overigen zich weerom in de tent langs de wanden ter ruste legden.

Te middernacht had ik opeens een visioen.

Ik zag de koningen in hun tent rondom langs de wanden op opengespreide dekens slapen en een schitterende jongeling tussen hen verschijnen. Hun lamp was ontstoken en zij richtten zich op in hun slaap; het was een engel die hen wekte en hun beval onverwijld en haastig te vertrekken en niet de weg over Jeruzalem, maar om de Dode Zee door de woestijn in te slaan.

Snel sprongen zij van hun legerstede op; sommigen ijlden naar hun reisgenoten; een ander naar de grot en deze wekte de H. Jozef, die zich aanstonds naar Bethlehem spoedde om hen te roepen die daar in de herberg een nachtverblijf gezocht hadden. Doch weldra ontmoette hij hen op de weg; zij kwamen reeds terug, want zij hadden dezelfde verschijning gehad en dezelfde waarschuwing gekregen.

Met een onbegrijpelijke snelheid was de tent dadelijk opgebroken, opgeladen en al het overige van het kamp weggeruimd³⁴⁷.

Terwijl de koningen nog vóór de geboortegrot op roerende wijze van Jozef afscheid namen, snelde reeds hun gevolg in verscheiden

³⁴⁷ Tenten met verbazende snelheid opgebroken. –

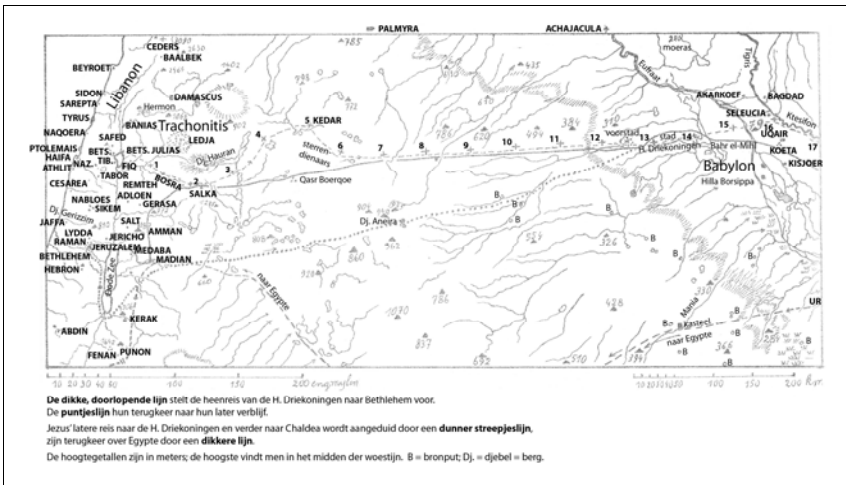
“Zo de nood dwingt, is in één uur een geheel bedoeïenenkamp opgebroken, geladen en weg.” (‘t H. L. 3e jg. blz. 7).

Met een ongelooflijke snelheid breken zij op een teken de tenten op en laden ze op wagens (of kamelen). (Mislin, II, 80).

groepen, om vlugger vooruit te komen, zuidwaarts langs de Dode Zee door de woestijn van Engedi.

Ondertussen drongen de koningen er bij de H. Familie nog op aan om samen met hen de vlucht te nemen, omdat het gevaar dat hen bedreigde, niet denkbeeldig, maar zeer reëel was; en dan smeekten zij Maria om zich ten minste met het Kind te verbergen, opdat haar toch om hunnentwil geen leed of last zou aangedaan worden; zij weenden als kinderen, omhelsden nogmaals de H. Jozef, stamelden snikkend hartroerende afscheidswaarden en bestegen dan hun dromedarissen, die nu veel lichter bevracht waren en doorkruisten in vlugge rit de woestijn.

Toen zij buiten in het vrije veld gekomen waren, zag ik de engel bij hen om hun de weg te wijzen, die zij houden moesten; zij waren in een oogwenk verdwenen. De verschillende groepen volgden verschillende wegen, de ene groep ongeveer een kwartier ter zijde van de andere; eerst trokken zij ongeveer een uur lang in oostelijke richting (zie huidig nr. 153, voetnoot 345) en daarna in zuidelijke door de woestijn op parallelle wegen, hetzij langs, hetzij meer verwijderd van de Dode Zee. Daarna liep hun terugweg door de landstreek, waardoor Jezus in zijn derde jaar openbaar leven uit Egypte terugkeerde.

Maatregelen tegen de H. Familie.

154.

Dinsdag 25 december. –

De engel had de koningen juist bijtijds gewaarschuwd, want de overheid van Bethlehem had het plan ontworpen, hetzij op een geheim bevel van Herodes, hetzij, wat ik eerder zou geloven, uit verkeerde dienstijver, degenen uit het H. Driekoningengevolg die te Bethlehem logeerden, heden gevangen te nemen; zij zouden in de diepe kelders onder de synagoge worden opgesloten en als onruststokers bij Herodes worden aangeklaagd.

Doch toen men hedenmorgen in de vroege hun aftocht vernam in de stad, hadden zij reeds Engedi bereikt; het dal waar zij gekampeerd hadden, had zijn vroeger uitzicht hernomen, behoudens enkele achtergebleven tentpalen en het platgetreden gras; dit waren de enige tekenen van hun verblijf op die plaats. Anders was alles in dit dal en deze omgeving rustig en eenzaam zoals te voren.

Niettemin had het opdagen van zulk een karavaan groot opzien te Bethlehem verwekt; vele burgers waren er spijtig om, aan Jozef geen onderkomen verschaft te hebben. Betweters stelden die oosterse koningen voor als avonturiers en dwepers, terwijl nog anderen hun komst met het gerucht van de verschijningen aan de herders in verband brachten. Daarom meenden de overheden in Bethlehem – ik weet niet of zij het nu ook niet deden op bevel van Herodes – voorzorgsmaatregelen te moeten treffen.

Hierop zag ik hoe alle stadsbewoners bijeengeroepen werden vóór een gebouw; dit stond midden in de stad op een openbare plaats, waar zich tussen bomen een bron (of vijver) nabij de synagoge bevond. Een trap voerde omhoog naar dit grote huis en ik zag hoe boven op de trap door iemand aan alle burgers die vóór het huis op het plein vergaderd waren, een bekendmaking voorgelezen werd. Hierbij werd verboden alle bijgelovige verzinsels en fantastische geruchten in verband met die familie die zich even

buiten de stad geïnstalleerd had, nog langer te verspreiden. Ook was het niet langer geoorloofd dezelfde familie, die tot al die praatjes aanleiding gegeven had, na te lopen.

Nadat het verzamelde volk uiteengegaan was, zag ik dat de H. Jozef door twee mannen naar datzelfde huis gedaagd en daar door oude Joden in verhoor genomen werd. Ik zag hem nog naar de geboortegrot terugkeren en dan weer naar het gerechtshuis gaan.

Bij dit tweede bezoek had hij wat goud uit de geschenken der koningen mee en gaf hun dat in stilte. Hierop lieten zij hem met rust heengaan; het hele verhoor bijgevolg leek mij, ten minste gedeeltelijk, op een afzetterij neer te komen.

Ook zag ik nog hoe dezelfde magistraten een weg lieten versperren; deze weg liep niet door de poort (aan de zuidkant der stad), maar begon bij de plaats, waar Maria bij haar aankomst te Bethlehem onder de grote boom had zitten wachten; hij liep over een heuvel of wal naar de omgeving van de grot. Tot dit doel velde men een boom en legde hem dwars over de weg om hem te versperren; zij richtten bovendien nog een wachthut op bij de boom en spanden over de weg draden of touwen, die in het wachthuisje aan een bel vast waren; hierdoor zou iemand die toch deze weg volgde verraden, betrap en gearresteerd kunnen worden³⁴⁸.

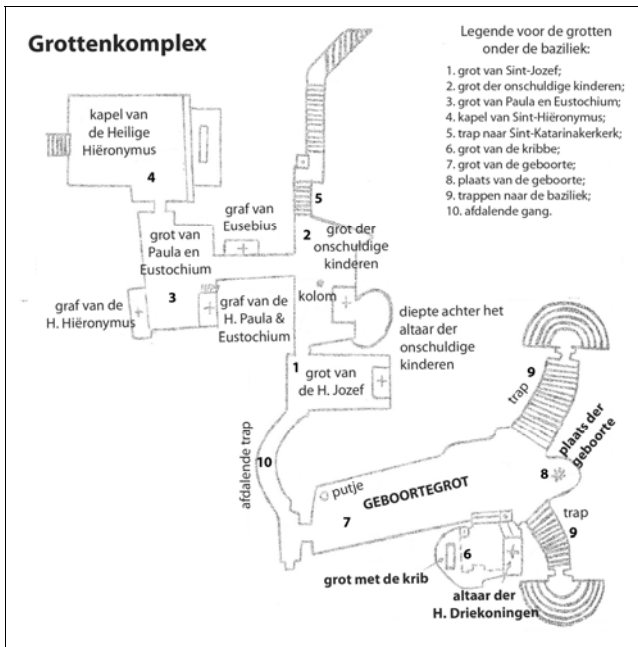
³⁴⁸ We zien duidelijk dat dezelfde weg bedoeld is, die Jozef en Maria volgden om de grot te bereiken. Ook zij gingen uit de dieper plaats over een heuvel of wal en langs vervallen muren naar de grot (cfr. fasc. 4, nr. 112, einde en fasc. 11, nr. 306, begin).

De afsluiting van de weg schijnt ons onnozel, primitief en ondoelmatig.

Toch werd een soortgelijke maatregel te Lourdes genomen om de mensen te beletten tot bij de grot te komen. Bij de laatste verschijning knielde Bernadette op het weiland aan de overzijde van de Gave tegenover de grot. (Leven van Bernadette, Rothof, blz. 105).

In de namiddag zag ik een bende van 16 soldaten van Herodes bij Jozef, met wie zij een gesprek aanknoopten; het waren waarschijnlijk uitzendingen, die een onderzoek moesten instellen naar de zogenaamde rustverstoring, waarvan men de koningen bij Herodes had beschuldigd, doch toen zij alles op deze plaats stil en rustig vonden en in de grot niemand aantroffen buiten dit arme onschadelijk gezin en daar zijzelf opdracht gekregen hadden om rond dit gezin geen opzien te verwekken, keerden zij voldaan terug en brachten verslag uit van hun onderzoek.

Jozef had alles, de geschenken der koningen en het overige dat zij bij hun haastige afreis nog achtergelaten hadden, weggeborgen, deels in de grafspelonk van Maraha, deels in enige andere verborgen grotten in de heuvel van de geboortegrot (zie grondplan van dat complex).

Deze spelonken kende hij immers sedert zijn kinderjaren, daar hij er zich in die tijd dikwijls voor zijn broeders in verborgen had; die verschillende kelders bestonden reeds ten tijde van de aartsvader Jakob. Eens heeft deze, toen er op de plaats van Bethlehem nog niets dan een paar hutten stond, op de geboorteheuvel een tijdlang zijn tenten opgeslagen.

Hedenavond zag ik voor de eerste maal Zakarias uit Hebron bij de H. Familie op bezoek; Maria was nog in de grot; hij stortte tranen van vreugde, hield het goddelijk Kind in zijn armen en aan zijn hart gedrukt en herhaalde gedeeltelijk of met enige wijzigingen de lofzang die hij bij de besnijdenis van Joannes geïmproviseerd had.

Leven van de H. Familie te Bethlehem.

Woensdag 26 december. –

Vandaag is Zakarias reeds weer afgereisd en is Anna met haar oudste dochter, met haar tweede man en de dienstmeid bij de H. Familie teruggekeerd.

(Wij hebben steeds te doen met dezelfde dienstmeid: op 22 december was ze met Anna, om het bezoek der koningen te ontwijken, in de stam Benjamin gegaan, nr. 144, einde).

De oudste dochter van Anna is groter en ziet er bijna ouder uit dan haar moeder. Anna's tweede man is groter en ouder dan Joakim; hij heet Eliud en is een keurder van de offerdieren in de tempel. Anna heeft van hem een dochter die ook Maria heet; deze kan, nu bij Christus' geboorte, reeds 6 of 8 jaren zijn (zie fasc. 4, nr. 101, voetnoot 219). Hierna stierf Eliud weldra en Anna moest volgens Gods wil een derde maal huwen en uit dit huwelijk kreeg zij een zoon, die ook broeder van Christus genoemd werd.

De dienstmeid die Anna, 8 dagen geleden (zie nr. 144, begin en midden, 19 en 20 december) vergezelde, als deze uit Nazareth

naar hier kwam (de meid was Anna zonder twijfel tegemoet gegaan of gaan halen), is nog steeds bij de H. Maagd.

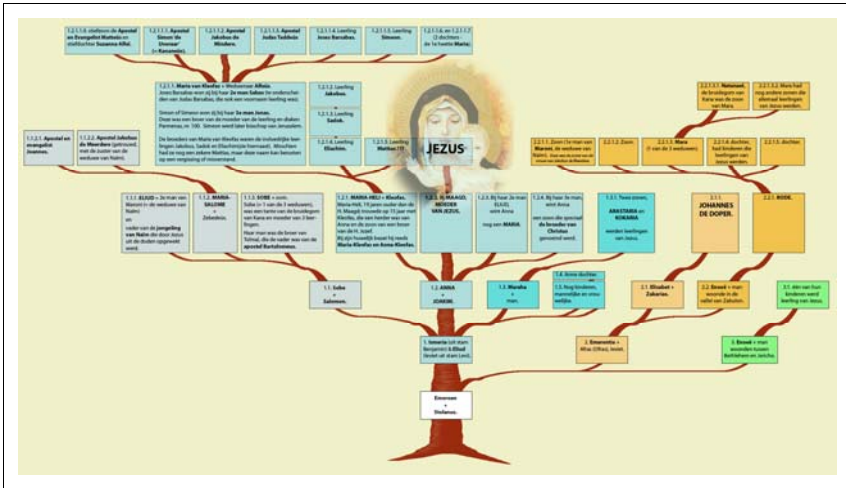
Toen de H. Familie nog in de geboortegrot huisde, verbleef deze meid in de kleine grot ter zijde, doch nu Maria in de grot naast die der geboorte is gaan wonen, slaapt die meid onder een afdak, dat Jozef vóór de grot voor haar in orde gebracht heeft, terwijl Anna en haar reisgezelschap nu in de geboortegrot gehuisvest zijn.

In het heilig huisgezin heerst nu een blijde stemming. Anna is overstelpt van geluk. Maria legt haar zeer dikwijls het Kind Jezus in de armen en laat het door haar verzorgen; tot nog toe zag ik niet dat zij dit aan iemand anders toestond.

Jezus hoofdhaar is blond en kroes. Ik zag – wat mij ten zeerste trof, maar in werkelijkheid niet zo zal geweest zijn – hoe Jezus' haren in fijne, zuivere lichtstralen eindigden, die dooreen schitterden. Ik geloof dat zij het haar van het Kind doen krullen, want ik zie dat zij bij het wassen het hoofd van het Kindje inwrijven, waarbij ze Jezus dan een manteltje omhangen; ik zie telkens met welk een stichtelijke godsvrucht en eerbied de H. Familie het Jezuskind vereert en hoe dit alles niettemin natuurlijk en menselijk is en gewoonweg gebeurt; bij heilige en begenadigde mensen is dit immers altijd het geval. Het Kind geeft ook blijk van een liefde en aanhankelijkheid jegens zijn Moeder, zoals ik dit bij zulke heel kleine kinderen nooit heb gezien.

Maria vertelde aan haar moeder van het bezoek der H. Driekoningen, dat zij met alle bijzonderheden beschreef. Anna was er diep door getroffen, dat God die mannen uit zo verre landen tot het geloof en tot de kennis van het Kind der Belofte had geroepen; zij beschouwde met diepe ootmoedigheid en ontroering hun geschenken, die Jozef hier achter een scherm van vlechtwerk in een gesloten holte van de grotwand verborgen had; ze schenen haar als een belichaming te zijn van hun aanbedding; zij hielp mee om veel daarvan uit te delen en om het overige goed geordend te verpakken.

Het is nu rustig in deze omgeving; de wegen naar hier, die niet door de stadspoort leiden (die in de zuidmuur is), werden door de stadsoverheden verboden en versperd; Jozef ging zijn benodigdheden niet meer naar Bethlehem halen; de herders voorzagen hem van het nodige (fasc. 5, nr. 125, voetnoot 281).

De bloedverwante in de stam Benjamin, bij wie Anna enige dagen was gaan doorbrengen, is (Mara), een dochter van Rode die een zuster is van Elisabet (zie familieboom in fasc. 1, nr. 10); zij is arm en kreeg later meerdere zonen, die leerlingen van Jezus werden.

Een dezer heette Natanaël, de latere zogenaamde bruidegom van Kana; zij heet Mara en is één van de vrouwen die bij Maria's dood te Efeze aanwezig waren; deze Natanaël is niet die van de vijgenboom, waar Joannes van spreekt (Joa. 1, 45); hij zal aanwezig zijn op het meerderjarigheidsfeest van Jezus na diens optreden in de tempel als knaap (zie fasc. 7, nr. 201, voetnoot 427) en leerling van Jezus worden op het bruiloftsfeest zelf.

Vandaag reeds zond Anna haar man Eliud met de ezel die een grote lading droeg, en met de haar verwante dienstmeid met een zwaar pak vooruit; dit was een tweezak, die op haar borst en rug hing; hij bevatte een deel van de geschenken der koningen, nl. allerlei stoffen en voorwerpen en gouden vaatwerk, die de eerste christenen later in hun godsdienstbijeenkomsten en -oefeningen gebruikten. Alles werd zo geheim mogelijk weggebracht, want zij worden nog steeds door bespieders in het oog gehouden; het schijnt dat deze geschenken slechts naar een andere plaats op de weg naar Nazareth gebracht worden, waar ze door knechten afgehaald zullen worden, want in vroeger jaren heb ik gezien dat Eliud bij Anna's afreis, die weldra zal plaats hebben, terug in Bethlehem was.

Anna was nu alleen bij Maria in de zijgrot; ik zag ze allebei aan een grof deken vlechten of breien. In de geboortegrot is nu alles opgeruimd; alleen de ezel staat er nog, doch achter vlechtwanden verborgen.

Er kwamen heden nogmaals agenten van Herodes naar Bethlehem; in verschillende huizen onderzochten zij het geval van een nieuwgeboren kind.

Er waren heden (nog steeds 26 december) soldaten te Bethlehem die in verscheidene gezinnen om inlichtingen naar een nieuwgeboren koningskind vroegen; zij vielen met hun vragen vooral een voorname joodse vrouw lastig, die kortelings een zoon had gekregen; naar de geboortegrot kwamen zij niet eens zien, omdat zij daar reeds vroeger niets dan een armoedige familie hadden aangetroffen; zo stond het bij die mensen met wereldse opvattingen vast dat die familie voor hun onderzoek niet in aanmerking kwam.

Klein incident. – Medicinaal krijt.

Twee oude mannen en wel, naar ik meen, van de herders die als eersten het Kind aanbeden hadden, kwamen de H. Jozef waarschuwen om voor die opspoorders op zijn hoede te zijn; daarom zag ik de H. Familie met het Jezuskind zich gaan verbergen in de grafspelonk van Maraha; de geboortegrot was ontruimd; niets verried daar nog de aanwezigheid van bewoners; binnen zag het er doods en verlaten uit; ik zag hen in de nacht met een afgeschermd licht door het kleine dal trekken. Anna droeg de kleine Jezus vóór zich in de armen; Maria en Jozef gingen aan haar zijden en vergezellende herders droegen de dekens en andere slaapbenodigdheden voor de heilige vrouwen en het goddelijk Kind.

Terwijl ik hen zo zag gaan, kreeg ik een bijvisioen, doch ik weet niet of ook de H. Familie het zag; ik beschouwde vóór de borst van moeder Anna, rondom de kleine Jezus, een glorie of licht, waarin 7 engelengestalten in golvende en liggende houding boven mekaar rond het Kindje Jezus zweefden; ook vertoonden zich aan mij nog vele andere gestalten in deze glorie en bovendien zag ik aan de zijden van Anna, van Jozef en Maria nog andere lichtgestalten die hen onder de armen schenen te leiden. Toen zij de voorkamer waren binnengetreten, sloten zij de deur en gingen dan in de eigenlijke grafkamer, waar zij hun legersteden in orde brachten.

157.

Donderdag, 27 december. –

Opmerking van Brentano. – Verschillende jaren kwam de zienster op het volgende incident terug, maar telkens verhinderden ziekten en storende bezoeken haar het op de dag zelf te vertellen; dit deed zij dan later bij wijze van aanvulling.

Terwijl Maria aan Anna nog vertelde over het bezoek van de koningen en beide ook nog hier in de grafspelonk het achtergelaten en opgestapelde goed der koningen nazagen, zag ik

twee herders bij de H. Maagd komen, die haar waarschuwden, als kwamen er van overheidswege agenten die op zoek waren naar haar Kind. Dit beangstigde de H. Maagd geweldig en spoedig daarop zag ik de H. Jozef binnentreden, het Jezuskindje uit haar armen nemen, in een mantel hullen en het wegbrengen; ik kan me niet meer herinneren waar hij het heenbracht, als ik het ten minste ooit heb geweten.

Ik zag nu de H. Maagd wel een halve dag lang alleen in de grot zonder het Kindeke, het hart vol moederlijke angst en bezorgdheid.

Toen nu het uur daar was, waarop zij geroepen zou worden om het Kind aan haar borst te voeden, drukte zij de eerste melk, die door de schok van haar gemoed bedorven kon zijn³⁴⁹, in een kleine holte van de witte steenbank der grot uit; zij vertelde deze voorzorg aan een vrome ernstige herder, die tot haar kwam (waarschijnlijk om haar bij het Kind te brengen), en daar deze herder diep overtuigd was van de grote heiligheid van de Moeder des Verlossers, schepte hij later de melk van de Moeder-Maagd, die in de witte steenholte schuimend als gegist was, zorgvuldig op met een lepel; hij bracht ze met een eenvoudig geloof naar zijn vrouw, die bij gebrek aan melk haar zuigelingske niet kon voeden. De goede vrouw gebruikte met een eerbiedig vertrouwen deze heilige medicijn en haar geloof werd op staande voet zo doelmatig gezegend, dat zij overvloed van melk kreeg voor haar kind.

³⁴⁹ Moedermelk bedorven door de schok van het gemoed. – Een hevige ontsteltenis schijnt er invloed op te hebben.

Men heeft lang gepoogd onze zienster in haar uiterste zwakheid nieuwe krachten bij te brengen door middel van moedermelk. Het initiatief hiervan ging uit van haar dokter, de heer Wesener, die in zijn dagboek hierover schrijft: "Merkwaardig voor de natuurvorsers is het feit dat de zieke telkens aan de smaak van de melk herkende, zoals zij dit aan de voedster verklaarde, als deze wat onpasselijk of door gemoedsaandoening ontsteld was geweest." (blz. 272).

Dus schijnt Maria's voorzorg niet onredelijk of bijgelovig te zijn geweest.

Sedert dit dubbel incident kreeg de witte steen van die grot dezelfde geneeskracht en ik heb gezien dat tot in onze tijd zelfs dwaalgelovige mohammedanen zich ervan bedienen als van een geneesmiddel tegen deze en andere lichamelijke kwalen. Deeltjes van deze aarde (van dit steen of krijt) werden van oudsher door de bewakers der heilige plaatsen gewassen, gereinigd en in kleine vormen geprest en als voorwerpen van godsvrucht ter herinnering in de christenheid verspreid; het zijn de relikwieën waarop men geschreven vindt: *'De lacto sanctissimae Virginis Mariae'*: van de melk der allerheiligste Maagd³⁵⁰.

³⁵⁰ De door K. hier vermelde feiten: het zich verbergen der H. Familie in die grot, het verlies of uitpersen van wat melk, de geneeskracht die het krijt van de grot er aan ontleende, behoren wel degelijk tot de traditie.

Inderdaad, wij lezen in *Petits Bollandistes*, T. 2, pag. 243:

“De zogenaamde melkrelikwieën van Onze-Lieve-Vrouw dateren al uit de 1^e eeuw. Volgens een traditie zou de H. Veronika de leerling van Christus Martialis vergezeld hebben op zijn missietochten door Zuid-Gallië. Als relikwieën droegen zij met zich mee bloed van de eerste martelaar Stefanus, ook melk, haren en schoeisel van de H. Maagd. Het bloed bleef in een door Martialis gebouwde kerk te Bordeaux; hij bouwde later nog een andere kerk bij de zeekust op het gebied van Bordeaux, nl. te Soulac aan de monding van de Garonne. Deze kerk werd opgericht ter ere van de Moeder van God en kreeg de naam 'Soulac', d.i. *solum lac* = alleen melk; het was immers de enige relikwie die men daar kon laten, omdat zij de andere reeds elders geplaatst hadden.

Door melk van Maria is niets anders bedoeld dan één van die klontjes gemaakt met krijt uit de melkgrot van Bethlehem.

En feitelijk, omstreeks 1860 werd in de grond nabij de nieuwe kerk van Soulac een reliekschrijn gevonden met het opschrift: 'melk van de H. Maagd'. In het schrijn was in een kader een witte steen bewaard gelijkend op albast.

Was dit niet één van die steentjes die losgemaakt werden uit de melkgrot van Bethlehem? (of gemaakt van haar krijt?)

Zulke melkrelikwieën gemaakt in de vorm van ouwels of tabletjes werden in alle streken der bekende wereld verspreid. In de middeleeuwen werd er een veelvuldig gebruik van gemaakt, want melkrelikwieën der H. Maagd treft men in vele kerken aan.

(ouwels = dunne schijfjes van gedroogd deeg)

Volgens een onderzoek van X. Barbier telt men in Spanje, Frankrijk, België, Duitsland en Italië gezamenlijk 68 kerken die zulk een relikwie bezitten. De lijst van de steden waar ze zich bevinden, vindt men in Dictionnaire d'Archéologie chrétienne et de liturgie, art. Galactite.

In haar onderdelen kent de traditie afwijkende versies, b.v. dat het uitpersen of verlies van melk zou hebben plaats gehad op de vlucht naar Egypte, maar toch in deze grot. Maar ook hier constateren wij dat K. het eenvoudigst en natuurlijkst is in de voorstelling van de feiten.

“Onze zienster”, zo zegt Brentano in een nota op deze passage, “heeft als eerste, op grond van haar visioenen, gezegd dat deze grot tot grafplaats gediend heeft aan de voedster van Abraham en dat ook het steen der grot de genade der geneeskracht bekomen heeft naar aanleiding van de moederlijke angst en voorzorg van Maria.”

“De geleerde Franciscaan Quaresmius”, zo vervolgt Brentano, “custos en apostolisch commissaris van het H. Land in de 17^e eeuw, zegt o.m. het volgende over deze grot: Op een geringe afstand ten oosten van de geboortegrot (ongeveer 200 stappen) is er een onderaardse plaats waarin drie grotten of ruimten uitgehouwd zijn (zie grondplan fasc. 4; alsook hierna).

Verjaardag van Maria's en Jozefs huwelijk.

158.

Jozef bleef niet in de grafspelonk van Maraha verborgen. Ik zag hem met de twee oude herders in de geboortegrot allerlei schikkingen treffen. Ik zag de herders met verscheidene kransen van groen en bloemen aangedragen komen; ik wist aanvankelijk niet waartoe ze dienen zouden, maar weldra werd het mij duidelijk dat zij toebereidselen maakten tot een indrukwekkend feest.

Ik zag Eliud, Anna's tweede man, en ook de dienstmeid weer aanwezig; zij waren met twee ezels teruggekeerd; zonder twijfel waren zij de dienstknechten van Anna, die met deze lastdieren van Nazareth kwamen, slechts een eind ver tegemoet gegaan, hadden dezen met hun pakken naar Nazareth teruggezonden en

In de middelste wordt dikwijls het H. Misoffer opgedragen; men noemt ze doorgaans de grot der H. Maagd of ook de Sint-Niklaaskerk (zie fasc. 4, nr. 116, voetnoot 252).

Een bulle van paus Gregorius XI (+ 1378) maakt van die St-Niklaaskerk gewag en staat de Franciscanen toe er een klooster met kerk te bouwen.

Een oud Latijns handschrift over de H. Plaatsen zegt: "Item de St-Niklaaskerk, waarin zich de grot bevindt waarin Maria zich met het Kindje Jezus, volgens de overlevering, verborg." (Hist. T.S. elucidatio, Antv. 163, T. II, blz. 678).

Quaresmius getuigt verder dat de aarde van die spelonk, verpulverd, gewassen en gedroogd, gelijk op echte melk. De aldus bereide aarde wordt 'melk van Maria' genoemd; gedaan in de een of andere drank, wordt ze met heilzaam gevolg gebruikt door vrouwen die van moedermelk beroofd zijn of ook aan andere kwalen lijden. Zelfs Turkse en Arabische vrouwen wenden de ruwe aarde uit de grot met hetzelfde doel aan en wel zo veelvuldig, dat op de duur de spelonk, die oudtijds slechts één kamer vormde, nu uit drie ruimten bestaat."

Brentano besluit: "De relikwieën die op verscheidene bedevaartplaatsen de naam 'Melk van de H. Maagd' dragen, zo dikwijls bevreemding wekken en tot spottendheid aanleiding geven, zijn tenslotte niets anders dan aarde of verpulverd kriet uit deze grot bij Bethlehem, waarvan K. hier spreekt.

De hier behandelde traditie vindt men ook in een Armenisch handschrift.

hadden zijzelf nu die lastdieren naar Bethlehem gebracht (vergelijk nr. 156).

Jozef had van de afwezigheid der H. Maagd, terwijl zij zich in de grafspelonk van Maraha ophield, gebruik gemaakt om met de hulp van de herders de geboortegrot op te luisteren voor de herdenking van de verjaardag hunner verloving. Wanneer nu alles gereed was, haalde hij de H. Maagd met het Jezuskind en moeder Anna af en bracht hen in de opgesierde geboortegrot binnen; hier vond Maria haar moeders tweede man Eliud, de dienstmeid en drie bejaarde herders reeds verzameld. O door welk een zalig geluk werden allen overstroomd op het ogenblik dat de H. Maagd met het Kindje Jezus op haar armen de geboortegrot binnentrad.

Gewelf en wanden waren behangen met slingerkransen en bloemen (die zelfs in deze wintertijd niet ontbraken). In het midden stond een tafel, gedekt met een feestmaal. De bodem, de tafel en een deel van de wanden (tot een zekere hoogte?) waren bekleed met enige prachtige tapijten van de H. Driekoningen. Op de tafel verhief zich tot in een luchtopening van het gewelf een piramide van loofwerk en bloemen, en in haar hoogste top zat op een tak een duif, die, zo ik meen, een nagemaakte was; ik zag de gehele grot vol licht en glans.

Zij hadden het Kindje Jezus in rechtop zittende houding geplaatst, in zijn wiegekorfje, dat op een onderstel stond; Jozef en Maria, met kransen getooid, stonden aan zijn zijden en dronken uit dezelfde beker; buiten de verwanten waren ook nog de oude herders aanwezig; men zong psalmen en hield een klein vrolijk feestmaal. Ik zag koren van engelen verschijnen en allerlei hemelse wezens aan dit feest in de grot hun medewerking verlenen: alle feestvierders waren vol godsvrucht en hemels geluk.

Na afloop van het feest begaf zich de H. Maagd met het Kindje Jezus en moeder Anna weer naar de grafspelonk van Maraha.

Laatste dagen te Bethlehem.

159.

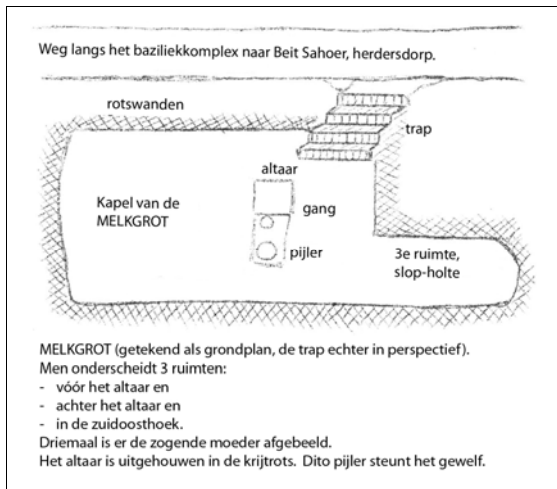
Vrijdag, 28 december. –

In de laatste dagen en ook heden zag ik de H. Jozef veel verrichten met het oog op de aanstaande afreis van de H. Familie uit Bethlehem; Jozef ontdeed zich dagelijks van enige huisraad; hij schenkt aan de herders al de lichte wanden en schermen van vlechtwerk en ook andere dingen, waarmee hij de geboortegrot gerieflijk had ingericht en zij brengen dat allemaal weg.

Hedennamiddag zag ik weer vele mensen, die naar Bethlehem ten sabbat gingen, tot bij de geboortegrot komen. Toen zij deze echter verlaten vonden, trokken zij zonder te vertoeven verder.

Anna zal na de sabbat de terugreis naar Nazareth aanvaarden; ook heden is men nog bezig alles in orde te brengen en pakken te maken. Anna zal op twee ezels een groot deel van de geschenken der H. Driekoningen meenemen; dit zijn hoofdzakelijk tapijten, dekens en klederstoffen.

Hedenavond onderhielden zij de sabbat in de grafspelonk van Maraha.

Zaterdag, 29 december. –

Op zaterdag, sabbat, 29 december vierden zij voort de sabbat; alles was rustig en stil in de omtrek. Na het sluiten van de sabbat werd alles definitief geregeld en gereedgezet voor de afreis van Anna en Eliud met hun dienstmeid en de ezels.

Reeds vroeger eens en nu vannacht voor de tweede maal zag ik de H. Maagd in de duisternis het Kindje Jezus uit de grafspelonk van Maraha naar de geboortegrot dragen; zij legde het daar op de plaats van zijn geboorte op een tapijt en knielde biddend erbij neer; **toen zag ik de gehele grot, evenals bij Jezus' geboorte, met een hemels licht vervuld; ik denk dat ook de lieve Moeder Gods dat licht toch wel gezien zal hebben.**

Zondag, 30 december. –

Op zondag, 30 december, reeds vroeg in de morgen, zag ik moeder Anna met haar echtgenoot en de dienstmeid onder blijken van tedere genegenheid afscheid nemen van de H. Familie en van de drie oude herders en zich op weg naar Nazareth begeven. Ook Anna's dienstmeid ging nu met hen mee en ik was opnieuw verwonderd over haar vreemdsoortige muts, die er bijna als een koekoekskorf uit zag; zó noemen de boerenkinderen in mijn geboortedorp een spits uitlopende muts, die zij in hun spel zich vlechten met biezen.

Vier dagen geleden, nl. op 26 december, heb ik Anna's tweede man met de meid en twee ezels goederen, waaronder kostbaarheden der H. Driekoningen waren, zien wegbrengen (zie nr. 156). Zij brachten die dingen alleen maar tot in de herberg bij Jeruzalem. Daar kwamen knechten van Anna het afhalen om het naar Nazareth te dragen.

Wanneer ik de volgende dag, 27 december, Eliud met de meid en de ezels op de terugweg naar Bethlehem zag, verkeerde ik een tijdlang in de waan dat het lieden uit de herberg waren; de oorzaak van die vergissing was wel dat ik hen in die herberg

had zien overnachten en met de bewoners vertrouwelijk had zien omgaan, als waren zij er thuis.

Heden, 30 december, maakten Anna en haar man en meid zich gereed voor de definitieve afreis en namen alles wat van de geschenken der H. Driekoningen daar nog overgebleven was, op hun lastdieren mee. Terwijl zij het nu oplaadden, was ik heel verwonderd hen een pakje te voelen meenemen dat van mij was; ik voelde dat het mee opgeladen werd en ik kon helemaal niet begrijpen hoe een heilige als moeder Anna het aandurfde zich iets van het mijne toe te eigenen.

Deze bevreemding van de zienster wordt hierdoor opgehelderd dat Anna stoffe of klederen van de H. Driekoningen meenam, waarvan K. later een klein stukje als relikwie in haar bezit kreeg.

Zij voelt dat Anna dat stukje nu meeneemt (en waant wellicht het voortaan kwijt te zullen zijn).

160-161-162.

Kort nadat de zienster de indruk gehad had dat Anna iets meenam wat haar toebehoorde en zij haar verwondering daarover had uitgedrukt, had het volgende plaats, terwijl zij in helderziende toestand verkeerde:

“Anna heeft bij haar afreis”, zei zij, “een groot deel van de geschenken der koningen meegenomen; het bestond hoofdzakelijk uit stoffen; veel daarvan is in het bezit van de ontluikende Kerk gekomen en overblijfselen (of relikwieën) zijn tot heden toe bewaard gebleven.

Een stukje van het dekkleed, waarmee het presenteertafeltje belegd was, waarop zij hun geschenken plaatsten, en ook van een hunner mantels, bevinden zich onder mijn relikwieën.”

Hier is het nodig de volgende tussennota te lezen.

Het is de verkorting van een veel langer nota die Brentano hier plaatst, maar deze samenvatting bevat het wezenlijke. Men begrijpe de uitdrukking ‘mijn relikwieën’.

Ten gevolge van de verwoesting van vele kerken en ook ten gevolge van de zorgeloosheid en van het gebrek aan geest van geloof bij vele priesters en christenen in die tijd, waren vele relikwieën en heilige voorwerpen van onschatbare waarde verloren gegaan, verspreid en zoek geraakt of zelfs in de handen van leken, of wat nog erger is, bij marktkramers en sjacheraars terecht gekomen.

K. nu bezat in de hoogste mate de gave om gewijde voorwerpen van profane te onderscheiden, echte relikwieën van valse, enz. Ware relikwieën herkende zij niet alleen als zodanig en heilig, maar zij zag tevens van waar en van wie deze heilige overblijfselen waren, kende hun geschiedenis en wisselvalligheden en kon ook, althans in grote trekken, het leven der heiligen van wie ze waren, verhalen.

Zo hadden Brentano en andere vrienden van de zieneres vele van die verdwaald geraakte schatten in hun bezit gekregen, verzameld en bij haar gebracht. Haar buitengewoon zielsbestuurder, deken Overberg, had haar twee kasten bezorgd met relikwieën, die uit

verwoeste kerken afkomstig waren en dateerden uit de eerste christelijke tijden; ze waren vaak aanleiding tot kostbare visioenen en haar vrienden maakten er ook wel eens gebruik van om haar verlichting in haar groot en voortdurend lijden te verschaffen, vooral wanneer het buitengewoon erg en ondraaglijk geworden was.

Tot hier de nota van Brentano, maar deze blijft aan het woord in de tekst.

In verband met de geschiedenis der H. Driekoningen spreekt hij van relikwieën die van hen afkomstig zijn en meteen levert hij de bewijzen van K.'s kennis en helderziendheid inzake relikwieën.

Deze uiteenzetting beslaat 7 bladzijden. Daar dit alles meer tot het leven en de charismata van K. dan tot het leven der H. Maagd behoort, daar wij minder reden hebben dan Brentano om hierop de nadruk te leggen en bovendien ons werk niet nodeloos mogen verlengen, stellen wij ons met een paar trekken daaruit tevreden.

In het begin van dit nr. 160 noemde K. twee in haar bezit zijnde relikwieën van de H. Driekoningen: iets van het presenteertafelkleedje en iets van een mantel.

Zij vervolgde en zei tot Brentano: “Ze zijn bij U, thuis, in één van de zakjes, waarin relikwieën stevig verpakt zitten.”

Brentano bracht haar die pakjes en ze greep er één uit, dat de aangeduide relikwieën bevatte; zij opende het dadelijk en herkende een geelwollen en een ander donkerroodzijden stukje stoffe als afkomstig van de H. Driekoningen.

Van hun mantels zei zij: “zij bezaten er verschillende, een sterke en dikke die zij droegen bij slecht weer; een gele en een rode van fijne lichte wolle; die mantels waaiden onder het gaan in de wind; bij plechtigheden droegen zij mantels van ongeverfde zijde; ze glansden, waren op de zoom met goud geborduurd en hadden een lange sleep die gedragen werd.”

Een stukje zijde was ook aanleiding tot een visioen over zijdeteelt, waarvan zij getuige was in een streek nog verder dan het land der koningen, nl. in westelijk Koressan.

Hierover lezen wij in Géogr. univ.: “De moerbeiboom gedijt er welig en voedt ontelbare zijdedwormen, die door hun gespin de grondstof leveren aan een groot aantal zijdefabrieken; ook meer noordelijk (in Tartarije) is, dankzij de vele moerbeibomen, de zijdenijverheid zeer bloeiend.” (blz. 196, 209, T. V).

Brentano vertelt in zijn uiteenzetting zijn proefneming met twee andere dergelijke zakjes.

A) Één daarvan gebruikte haar schoonzuster om er sterkte en troost in te vinden. Op een afstand van 3 uren zag K. er de inhoud van en deelde die aan Brentano mee.

Op verzoek van K. bracht die schoonzuster van Flamschen haar het pakje terug.

Brentano opende het en het bevatte, zoals K. gezegd had: een donkerrood stukje tapijt en twee stukjes dun weefsel, als kripfloers van de kleur der ruwe zijde, een stukje hout en een paar witte steenschilfertjes.

Brentano stak elk ding afzonderlijk in enveloppen, gaf ze haar één voor één en zij zegde: ”Gij moet dat alles zorgvuldig bewaren en geen rafeltje er van verliezen.

- 1) Die dikke, thans bruin uitzierende stoffe was dieprood en behoorde tot een vloerkleed, ongeveer zo groot als mijn kamer; de dienstknechten van de koningen spreidden het als een tapijt open op de bodem van de geboortegrot en Maria was met het Jezuskind erop neergezeten, terwijl ze wierookten. Maria heeft dit kleed daarna steeds in de grot bewaard en het later op de ezel meegenomen, toen zij voor de opdracht van Jezus in de tempel naar Jeruzalem ging.
- 2) Het lichte, kripachtig weefsel is een stukje van een korte mantel; deze bestond uit 3 afzonderlijke banen die aan een halskraag bevestigd waren; zij droegen hem als een soort stola bij godsdienstplechtigheden, waarbij die banen over hun rug en schouders los en waaiend neerhingen; de zoom was van franjes en kwasten voorzien.

Het houtsplintertje en de steentjes werden in een later tijd uit het Belofde Land meegebracht.”

- 3) Een derde, eveneens stevig toegenaaid pakje had zij ook aan een vrouw uitgeleend. Naar aanleiding van de gebeurtenissen met de H. Driekoningen zag zij van op afstand dat het eveneens twee relikwieën bevatte die van de koningen stamden.

Nadat het pakje teruggebracht was, deed Brentano dezelfde proefnemingen ermee. De 6 voorwerpen die er in waren, deed Brentano weer in afzonderlijke enveloppen; zij beschreef nauwkeurig en juist wat ieder enveloppe bevatte.

- B) Twee der relikwieën waren afkomstig van de koningen en zij zegde ervan:

- 1) “Dit is van een kleed van Mensor; het is zeer fijne wol; het had slechts armopeningen zonder mouwen. Van de schouders tot halwege de armen hing een lap omneer, die op een opengesneden halve mouw geleek.

Hierop beschreef zij nauwkeurig de vorm, de stof en de kleur van de relikwie.

- 2) Dit stukje stof is van een mantel die de koningen ook hebben achtergelaten.

Nogmaals beschreef zij zeer juist de aard van deze relikwie.

Zo deed zij ook met de vier andere voorwerpen.

Heel deze uitweiding over K.'s relikwieënkennis, waarvan wij hier maar een samenvatting gaven, was in ons manuscript in 3 nummers verdeeld, nl. nrs. 160, 161, 162.

Onze samenvatting hebben wij bij nr. 150 ondergebracht; zo vallen hier 2 nummers uit en nr. 163 is het vervolg van de eerste 8 regels van nr. 160.

Zuivering van Maria (Lk. 2, 22-38).

163.

Vertrek uit Bethlehem.

Toen nu de voleinding van de dagen naderde, waarna de H. Maagd volgens Gods Wet haar eerstgeborene in de tempel aan God opdragen en weer vrijkopen moest, maakte de H. Familie zich gereed om aan de tempel een bezoek te brengen en om vandaar naar hun woonplaats te Nazareth terug te keren.

Reeds op zondagavond, 30 december, hadden zij onder de herders alles verdeeld, wat de dienstknechten van moeder Anna nog hadden achtergelaten. De geboortegrot, de zijgrot en ook de grafspelonk van Maraha, waren nu geheel ontruimd en schoongemaakt; Jozef liet ze in gereinigde staat achter.

In de nacht van zondag op maandag 31 december zag ik hem andermaal met Maria en het Kind Jezus de geboortegrot bezoeken om van die heilige plaats afscheid te nemen. Eerst spreidden zij het vloertapijt van de koningen nog eens uit op Jezus' geboorteplek, legden het Kindje erop neer en baden daar; zij legden het vervolgens op de plaats van de Besnijdenis, waar zij op dezelfde wijze knielden en baden³⁵¹.

Maandag, 31 december. –

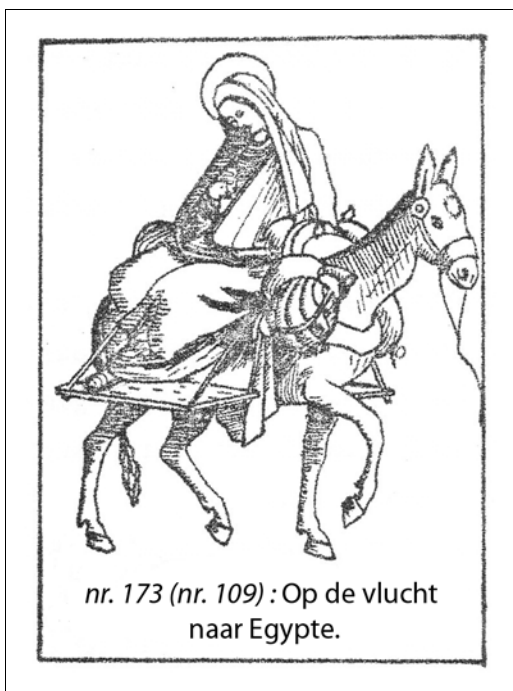
Op maandag 31 december, bij het dagaanbreken, zag ik de H. Maagd de ezel bestijgen; hij was door de zorgen van de goede

³⁵¹ Jozef en Maria maken een aanvang met de verering van de H. plaatsen. Wij zullen Onze-Lieve-Vrouw dit ook zien doen in Jezus' lijden.

“Alle Joden vereerden te allen tijde”, zal K. zelf later zeggen, “de plaatsen waar heilige gebeurtenissen en bewijzen van Gods liefde hebben plaats gehad; zij vergeten er gene; zij richten er gedenkstenen op; zij gaan erheen in bedevaart en aanbidden God op die plaatsen, enz.”

Later in fasc. 30, nr. 1864 zullen wij iets meer daarover zeggen.

oude herders geheel voor de reis opgetuigd en stond reeds aan de ingang van de grot te wachten. Jozef hield voor Maria het Kindje vast, totdat zij gemakkelijk gezeten was en reikte het haar dan over op de schoot; zij zat dwars op de zadel; haar voeten steunden, een weinig opgeheven (zodat ze niet hingen) op een voetplank en waren gekeerd naar de achterzijde van de ezel toe; zij hield het Kindje op haar schoot in haar wijde sluier gehuld en hield overgelukkig haar blik erop gevestigd. Zij namen op hun reis slechts een paar dekens en pakjes op de ezel met zich mee; de plaats van Maria was daartussen.

De herders namen een aandoenlijk afscheid en begeleidden de H. Familie nog tot op de grote weg; zij namen niet de weg waarlangs zij hier aangekomen waren, maar gingen tussen de heuvel van de geboortegrot en de grafspelonk van Maraha langs de oostkant van Bethlehem en zo konden zij zich onopgemerkt verwijderen.

30 januari. –

³⁵²Heden zag ik de H. Familie op de korte weg van Bethlehem naar Jeruzalem zeer langzaam vooruitkomen; zij zullen herhaaldelijk stilgestaan hebben om te rusten; op het middaguur zag ik hen gaan zitten bij een bron (of put) die door banken omgeven en met een dak overbouwd was³⁵³. Ik zag dan ook een paar vrouwen tot de H. Maagd naderen en haar balsem in kleine kruikjes en ook broodjes aanbrenge.

Het offer van de H. Maagd voor de tempel hing in een korf aan de ezel; de korf was in drie vakken verdeeld; twee ervan waren van binnen met iets overtrokken en in deze vakken lagen vruchten; het derde vak was doorzichtig getralied en men zag daarin een paar duifjes.

³⁵² 30 januari. – Opeens verspringen wij een maand.

We legden er vroeger de nadruk op dat het leven der H. Maagd niet dag voor dag verteld is, afgezien dan van enige delen, zoals dit het geval schijnt geweest te zijn voor de 14 dagen vóór, en de maand na Christus' geboorte; het tijdperk der geboorte scheen gesloten op 31 december.

De volgende visioenen houden verband met het feest van Onze-Lieve-Vrouwlichtmis en herbeginnen met 30 januari, zodat ze aansluiten bij die van 31 december.

De opdracht heeft plaats op de 40^e of 41^e dag na de geboorte, naar gelang wij er de geboortedag zelf bijnemen of niet:

- 6 dagen van november +
- 31 dagen van december +
- 30 januari +
- 1 en 2 februari = 40 dagen.

³⁵³ Deze put is te onderscheiden van de put der H. Driekoningen. Hij ligt 1.200 m ten zuiden van Qatamin (herberg) en even ver ten noorden van Mar Elias, in de nabijheid van Beit Safafah en ten westen van de weg. Daar heeft volgens een traditie de boom of terebint gestaan in wiens schaduw Maria op haar weg naar de tempel gerust heeft. In 1645 werd die boom door een Arabier verbrand, omdat de pelgrims door het veelvuldig bezoeken van die plaats zijn land vertrapten (cfr. Guide, 301; Mislin, III, 71).

Tussen deze put met boom en Mar Elias ligt de put der H. Driekoningen of Bir Qadismoe, rustplaats der H. Driekoningen.

Tegen de avond zag ik hen niet ver van Jeruzalem, ongeveer een kwartier van de stad, hun intrek nemen naast een grote herberg in een klein huis³⁵⁴ dat bewoond was door een paar kinderloze, oude echtelieden, door wie zij met buitengewone liefde ontvangen werden.

Ik weet nu ook waarom ik gisteren de dienstknechten van Anna eerst als bewoners van deze bij Jeruzalem gelegen herberg aanzag; dit kwam doordat ik hen op hun reis naar Bethlehem ook hier bij deze oude goede mensen heb zien verblijven, en zij zullen toen ook wel de herberg voor de H. Maagd besproken hebben (zie nr. 159, waar zij evenwel niet de knechten, maar Eliud en de meid eerst voor bewoners van de herberg houdt.)

Die houders der herberg waren Essenerlieden en verwanten van Joanna Chusa; de man was een tuinier, snoeide heggen en was ook ergens met de zorg of het opzicht over wegen belast.

164.

1 februari. –

Ik zag heden de H. Familie heel deze dag bij de oude mensen in de herberg vóór Jeruzalem doorbrengen. De H. Maagd was overdag meestal alleen in een kamer met het goddelijk Kind; het lag op een deken op een laag, vooruitspringend gedeelte van de muur; zij was voortdurend in gebed en scheen zich tot de opdracht van Jezus in de tempel voor te bereiden.

Bij deze gelegenheid kreeg ik inwendige verlichtingen over de wijze waarop men zich tot de H. Communie dient voor te bereiden. Ook zag ik vele engelen in haar kamer verschijnen en het goddelijk Kind aanbidden; ik weet niet of ook de H.

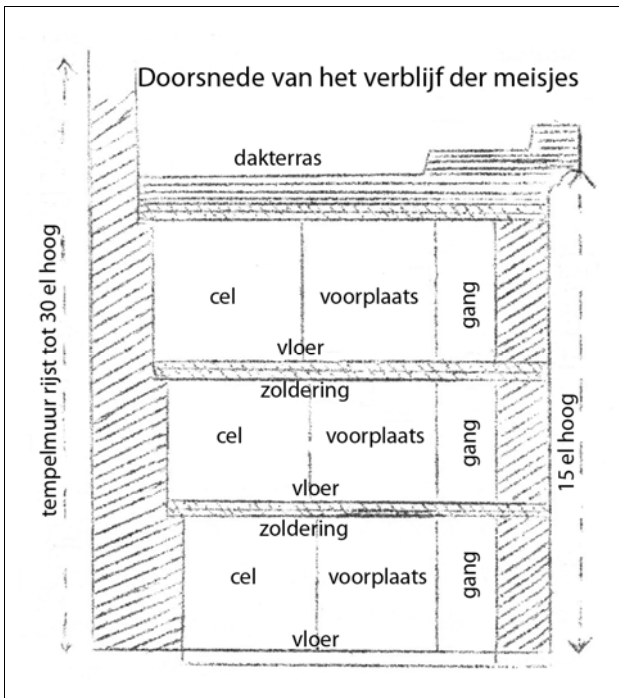
³⁵⁴ Zie fasc. 4, nr. 110, voetnoot 238, waar we verklaarden hoe K. de herberg eerst groot, een volgende keer klein kon noemen, of hoe de opschrijver van haar mededelingen haar misverstaan kan hebben.

We verwezen naar onderhavig nummer, waar zij het huisje van de opzichters, dat ernaast stond of tegen aangebouwd was, of er wellicht deel van uitmaakte, klein noemt, de herberg daarentegen groot.

Maagd die engelen bemerkte, doch ik denk van wel, want ik zag haar geheel in zichzelf verslonden en vol godsvrucht.

De goede waarden uit de herberg bewezen aan de H. Maagd met de meeste liefde alle diensten; zij zullen wel een vermoeden gehad hebben van de waardigheid en heiligheid van het wonderbaar Kind.

‘s Avonds om 7 uur had ik een visioen over de oude Simeon; hij is een mager, hoogbejaard man met een korte baard; hij is een gewoon priester, heeft een vrouw en drie volwassen zonen; de jongste kon nu reeds 20 jaren oud zijn. Ik zag Simeon die dicht bij de tempel woonde, door een enge, donkere gang in de muren van de tempel een kleine gewelfde cel binnengaan, die in de dikke muren ingebouwd was (zie fasc. 3, nr. 71, voetnoot 161).

In deze cel zag ik niets dan een opening, waardoor men in de tempel neer kon zien. Ik zag de oude Simeon, hier in gebed neergeknield, een geestverrukking krijgen; ik zag een engel hem verschijnen, die hem waarschuwde om morgenvroeg goed op te letten op het knaapje dat het eerst geofferd zou worden: dit knaapje immers was de Messias, naar wie hij zijn leven lang had verlangd en verzucht. Kort na het **heil** gezien te hebben zou hij moeten sterven³⁵⁵.

Ik zag het zo duidelijk: de cel was helder van het licht en de heilige grijsaard schitterde in zijn opgetogenheid van geluk.

Ik zag hem hierna in zijn woning terugkeren en vol vuur en vreugde aan zijn vrouw verhalen wat de engel hem geboodschap had. Toen zijn vrouw ter ruste gegaan was, zag ik Simeon zich opnieuw in het gebed begeven.

Ik heb in die tijd de vrome Israëlieten en hun priesters onder het bidden nooit die overdreven bewegingen zien maken, welke wij de Joden in onze tijd zien doen³⁵⁶. Ik zag echter wel dat zij zich geselden.

³⁵⁵ Deze verhalen van de zienster delen aan het evangelie van Lukas (Lk. 2, 22-38) een nieuwe schoonheid mee.

Wij begrijpen beter de woorden: de H. Geest had Simeon geopenbaard dat hij de dood niet zou zien, voordat hij de Gezalfde van de Heer had aanschouwd; ze betekenen dat hij werkelijk zou sterven kort na de ontmoeting. Vandaar dan ook dat Simeon in zijn lofzang zegt: “Welaan Heer! laat nu uw dienaar maar sterven in vrede **naar uw woord**, want ik heb nu uw **heil** aanschouwd.”

³⁵⁶ Overdreven bewegingen. – “In de synagoge staan de mannen om te bidden naar Jeruzalem gekeerd en balanceren licht voor- en achterwaarts, opdat zij ook met hun beenderen, met hun gehele wezen, zowel als met het hart zouden bidden.” (Guides bleus, Israël, 80).

Van persoon tot persoon, van groep tot groep zullen die bewegingen wel verschillen.

- “Bij de Hassidisten”, zo vervolgt het citaat, “gaat die beweging over tot een ware vreugdedans.”

Ook zag ik de profetes Hanna in haar cel bij de tempel onder haar gebed met een visioen over de opdracht van het Kind Jezus in de tempel begunstigd worden.

Oprichting van Jezus in de tempel.

165.

2 februari. –

Deze morgen – het was nog donker – zag ik de H. Familie, vergezeld van de mensen uit de herberg, met het offerandekorffje en met de ezel die het reisgoed droeg, de herberg verlaten en zich naar Jeruzalem ten tempel begeven; zij traden bij de tempel in een door muren omgeven voorhof. Terwijl Jozef en zijn waard de ezel hier onder een afdak plaatsten, werd de H. Maagd met haar Kind door een bejaarde vrouw vriendelijk ontvangen en langs een overdekte gang verderop naar de tempel toe geleid; zij waren van een lantaarn voorzien, want het was nog donker.

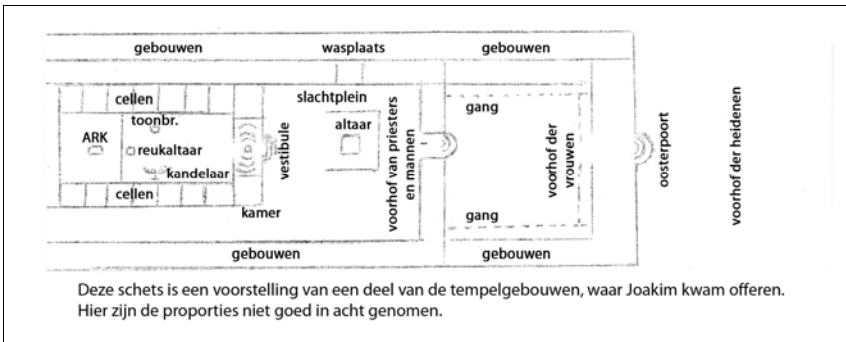
Aanstands in het begin van deze gang kwam de oude priester Simeon de H. Maagd vol verwachting tegemoet; hij stuurde haar enkele woorden van vreugde en welkom toe, nam vervolgens haar Kindje in de armen en drukte het aan zijn hart, waarna hij zich haastig langs een andere zijde in de tempel terugbegaf.

De boodschap die de engel hem gisteren gebracht had, had hem zulk een onweerstaanbaar verlangen ingeboezemd om het beloofde Kind te zien, naar hetwelk hij zo vurig verlangd en verzucht had, dat hij reeds hier op de vrouwen had staan wachten.

-
- “De Joden bij de klaagmuur in Jeruzalem en ook in hun synagogen laten hun eentonige gezangen en gebeden, hetzij ze daarbij staan of gezeten zijn, vergezeld gaan van een voortdurende voor- en achterwaartse beweging en een wiegen van het hoofd dat de zeereizigers aan ‘t geslag en geslinger van de schepen herinnert; die bewegingen zijn zelfs snel, men wordt ervan afgemat tot duizelens toe.” (cfr. Dubois, 168; Leroux, 67, enz.)

Simeon had lange klederen aan, zoals de priesters er droegen buiten hun dienst (zie fasc. 4, nr. 92, voetnoot 201). Ik heb hem reeds vaak in de tempel gezien en steeds als een oude priester van geen hoge rang; hij onderscheidde zich alleen door een grote eenvoud en verlichte godsvrucht.

De H. Maagd werd door haar geleidster tot in de voorhoven van de tempel gebracht, waar de opdracht zou geschieden³⁵⁷ en hier werd zij verwelkomd door Hanna en Noëmi, haar gewezen leermeesters, die allebei aan de zijde van de tempel woonden.

Simeon die nu opnieuw uit de tempel teruggesnelde kwam, leidde nu de H. Maagd die haar Kind op de armen had, naar de plaats waar de vrijkoping van de eerstgeborenen placht te geschieden; en Hanna, aan wie Jozef de korf met de offergaven overhandigde, volgde haar met Noëmi; de duiven zaten beneden in de korf en in de vakken daarboven lagen de vruchten (cfr. nr. 163 – 30 januari). Jozef ging door een andere deur naar de plaats van de mannen.

In de tempel was men verwittigd dat meerdere vrouwen hun eerstgeborenen zouden komen offeren, want ik zag alles in

³⁵⁷ De opdracht van de eerstgeborenen en de zuivering van de moeder geschiedde in (of in een zaal naast) het gebouw van de Schone Poort.

Deze grootse poort is het middengedeelte van de gebouwen die het voorhof der vrouwen scheiden van dat van Israël en der priesters. Een trap van 15 treden leidde tot de poort.

gereedheid gebracht; de zaal waarin de handeling voltrokken werd, was zo groot als de stadskerk hier in Dülmen; rondom brandden aan de muren vele lampen, zo geschikt dat ze telkens de figuur van een piramide vormden; aan het bovineinde van een gekromde buis flikkerden de vlammetjes uit een vergulde schijf of schaalpje, dat bijna even helder blonk als het lichtje zelf.

Aan de schijf hing, door een tuig (*Gewerbe*, veer of scharnier) eraan verbonden, een kleine domphoorn, die, omhoog geklapt, het licht uitdoofde zonder geur te veroorzaken en die men, om de lamp te ontsteken, weer neertrok.

Verschillende priesters hadden een rechthoekige kast aangedragen en geplaatst vóór een soort altaar, op de hoeken waarvan zich uitsteeksels als hoornen verhieven. Wanneer de deuren van die kast geopend en verder nogmaals uit elkaar geslagen werden, vormden zij de schraag of het onderstel van een tamelijk ruime tafel, die men verkreeg door op het onderstel een groot tafelblad te leggen. Dit blad overdekten zij nu met een rood en daarover met een wit doorzichtig kleed, dat rondom tot op de bodem neerhing. Op de vier hoeken van deze tafel werden meer-armige kandelaars met brandende lampen geplaatst en in het midden stonden rond een langwerpige, scheepvormige wiegje twee ovale schotelletjes en twee korfjes. Al dat gerei hadden zij uit de verschillende vakken van de kast zelf te voorschijn gehaald; ook werden daaruit de priesterklederen genomen, die op het ander, vaststaande altaar gereed gelegd werden. De opgestelde offertafel was met een traliehek omgeven.

Aan beide zijden van deze zaal in de tempelgebouwen waren tegen de muren gestoelten of zitbanken, de ene hoger dan de andere (dus trapsgewijze ingericht); in deze gestoelten bevonden zich biddende priesters³⁵⁸.

³⁵⁸ Rijen zitbanken tegen de wanden. – Deze inrichting zal K. dikwijls vermelden; ze is eigen aan het Oosten en verdient daarom een bemerking.

Ze was gebruikelijk in synagogen, in rijkere burgerhuizen, vooral in de ontvangstkamer; in bijzondere vergaderzalen. Zo was een samenkomstzaal

Nu naderde Simeon tot de H. Maagd die haar Kind op de armen droeg; het was gehuld in een hemelsblauwe omslagdoek; hij bracht haar binnen het traliehek bij de offertafel waar zij haar Kindje in het wiegekorfje legde.

Van dit ogenblik af zag ik een onbeschrijfelijk helder licht de tempel vervullen; ik zag dat God erin aanwezig was en boven het Kind zag ik de hemel zich openen en mijn blik drong door tot bij de troon van de H. Drievuldigheid.

Daarna leidde Simeon de H. Maagd terug in een door tralies afgesloten en voor de vrouwen bestemde plaats (zie fasc. 4, nr. 98, voetnoot 209 en fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73).

Maria droeg een fijn, licht, hemelsblauw kleed, een witachtige sluier en was geheel in een lange, geelachtige mantel gehuld.

Simeon begaf zich hierop naar het vaststaande altaar, waarop men de priesterklederen gereed gelegd had, en hij, met nog drie andere priesters, waren elkaar bij het zich aankleden voor de plechtigheid behulpzaam; op de arm droegen zij een soort van schildje en op het hoofd een gespleten muts. Één van de priesters ging staan achter de offertafel, een tweede ervóór, en elk der twee overige aan een smalle zijde. Zo gerangschikt baden allen over het Kind.

166.

Nu trad de profetes Hanna tot Maria, reikte haar de offerandekorf over, die in twee boven elkaar ingerichte vakken vruchten en duiven bevatte en hiermee leidde Hanna haar tot vóór het traliehek dat de offertafel omgaf, waar zij beide bleven staan. Simeon, die vóór de tafel stond, opende het hek en leidde Maria

in het klooster der Essenen te Qoemram van zulk een stenen muurbank voorzien; ook de synagoge van Tell Hoem. Soms zijn er twee of drie zulke muurbanken boven mekaar. Reisverhalen spreken ook van divans en kussens die langs de muur ener ontvangstzaal aangebracht zijn of liggen (cfr. Leroux, 176).

De ontvangstzalen van rijke huizen in Noord-Afrika hebben rondom stenen banken, die voor de bezoekers met tapijten belegd zijn.

tot vóór de tafel en plaatste haar offer erop. In één van de ovale bordjes werden vruchten en in het ander muntstukken gelegd; de duiven bleven in de korf.

Simeon bleef met Maria vóór de offertafel staan; de priester die erachter stond, nam nu de kleine Jezus uit het wiegenkorfje op zijn handen, hief het in de hoogte en vervolgens naar verschillende zijden van de tempel en bad een tijdlang. Hierop gaf hij het Kind aan Simeon die het in Maria's armen teruglegde en nu over haar en het Kind gebeden zegde uit een rol die naast hem op een lessenaar of draagtoestel hing.

Hierop leidde Simeon de H. Maagd weer buiten de afsluiting, vanwaar zij door de daar wachtende Hanna naar de getraliede bidplaats van de vrouwen teruggebracht werd (cfr. fasc. 4, nr. 98, voetnoot 209). Hier waren ondertussen nog een twintigtal andere vrouwen binnengekomen, die eveneens hun eerstgeboren knaapjes in de tempel kwamen offeren. Jozef en andere mannen stonden meer achteruit op de voor hen bestemde plaats.

Nu begonnen de priesters vóór het vaststaande altaar nog een plechtigheid, bestaande in bewierokingen en gebeden, waaraan de priesters die zich aan weerskanten in de gestoelten bevonden, deelnamen, doch niet met de overdreven bewegingen van de Joden uit onze tijd. Toen deze plechtigheid geëindigd was, naderde Simeon nogmaals tot Maria in de getraliede vrouwenplaats, ontving van haar het Kindje Jezus in zijn armen en overgelukkig, van vreugde als verrukt, profeteerde hij lang en luidop over het goddelijk Wicht; hij loofde God die zijn beloften had vervuld en zei o.m. ook nog dit: "Heer, nu moogt Gij uw dienaar, volgens uw aankondiging, in vrede uit deze wereld laten scheiden, want mijn ogen hebben Uw Heil gezien, dat Gij bereid hebt vóór het aangezicht van alle volkeren: het Licht tot verlichting van de heidenen en de roem van uw volk Israël." (Lk. 2, 29-32).

Na de plechtigheid was ook Jozef togetreden en luisterde met Maria vol eerbied naar de geestdriftige, geïnspireerde woorden

van Simeon, die hen beiden zegende en tot Maria nog sprak: “Zie, deze is gesteld tot ondergang van velen en tot redding van velen in Israël, en tot een teken van tegenspraak; ook uw eigen ziel zal een zwaard doorboren, opdat, (naar aanleiding van Jezus’ verschijning, persoon en leer) de gedachten (gezindheid) van velen zich openbaren.” (hoe ze gesteld zijn in het diepste van hun ziel, of ze wezenlijk goed of slecht zijn.)

Aan het einde van Simeons toespraak werd ook de profetes Hanna door de Geest aangegrepen en zij sprak lang en luidop over het Kindje Jezus en zij prees zijn Moeder zalig.

Ik zag dat de omstaanders dit alles met ontroering aanhoorden, zonder dat ergens ook maar de minste stoornis daardoor ontstond; zelfs de priesters schenen er iets van te horen; het was alsof dat luide, geestdriftige bidden (onder goddelijke ingeving) niemand bevreemde, alsof het zich herhaaldelijk voordeed en zelfs zo behoorde te zijn (cfr. 1 Kor. 14). Niettemin zag ik dat alle getuigen daarvan in hun hart bewogen waren; allen betuigden de Moeder en het Kind eerbied en ontzag. Maria straalde werkelijk als een hemelse roos.

Uiterlijk en naar de schijn had de H. Familie heden de armoedigste gaven geofferd. Jozef echter stopte zonder vertoon de oude Simeon en Hanna vele gele driehoekige geldstukjes in de hand, vooral tot onderhoud van arme meisjes die in de tempel hun opvoeding ontvingen en de middelen niet bezaten om zelf in de onkosten te voorzien.

Uit een nota die Br. hier plaatst, nemen wij de volgende regels over:

Bij een andere gelegenheid buiten het kerkelijk jaar om, zag K. de gehele opdracht van Jezus in de tempel en zegde o.m.:

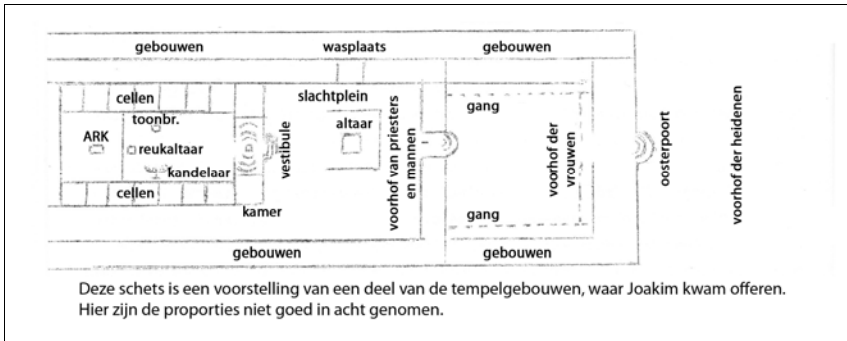
“Behalve de gewone offeranden van duiven, schonk de H. Familie ook vijf driehoekige goudplaatjes van de geschenken der H.

Driekoningen, en bovendien verscheidene stukken fijne stoffe tot grond of stramien voor borduurwerk in de tempel.

Alvorens Bethlehem te verlaten, verkocht Jozef de jonge ezelin aan zijn neef, aan wie hij ze op 30 november verpand had (zie fasc. 5, nr. 126). Ik heb altijd gemeend dat de ezelin waarop Jezus op Palmendag zijn intrede in Jeruzalem deed, van dit dier afstamde.”

167.

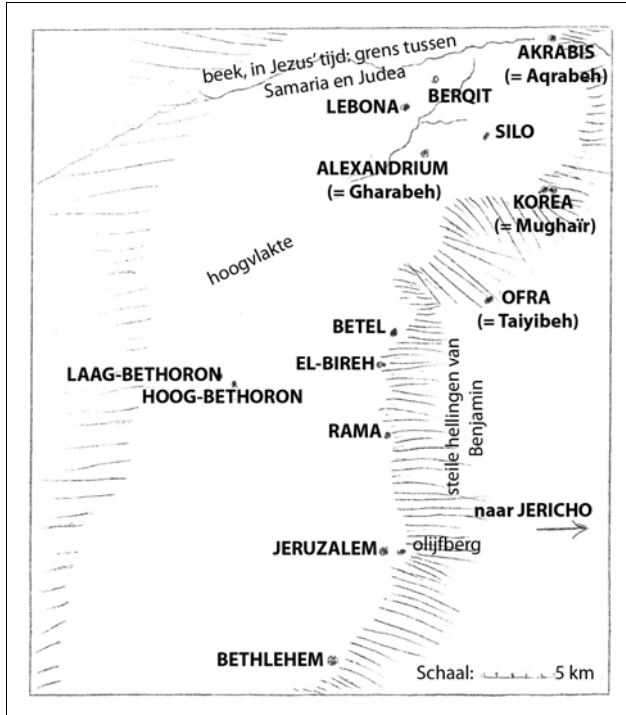
Hierop zag ik hoe Hanna en Noëmi de H. Maagd met het Kindje Jezus uitgeleide deden naar het voorhof waar zij haar verwelkomd hadden en hier afscheid van haar namen.

Jozef bevond zich reeds op deze plaats met de beide herbergmensen; hij had de ezelin hier gereed gezet en Maria ging met het Kindje op het zadel zitten. Zo reisden zij nu zonder uitstel uit de tempel weg door Jeruzalem naar Nazareth.

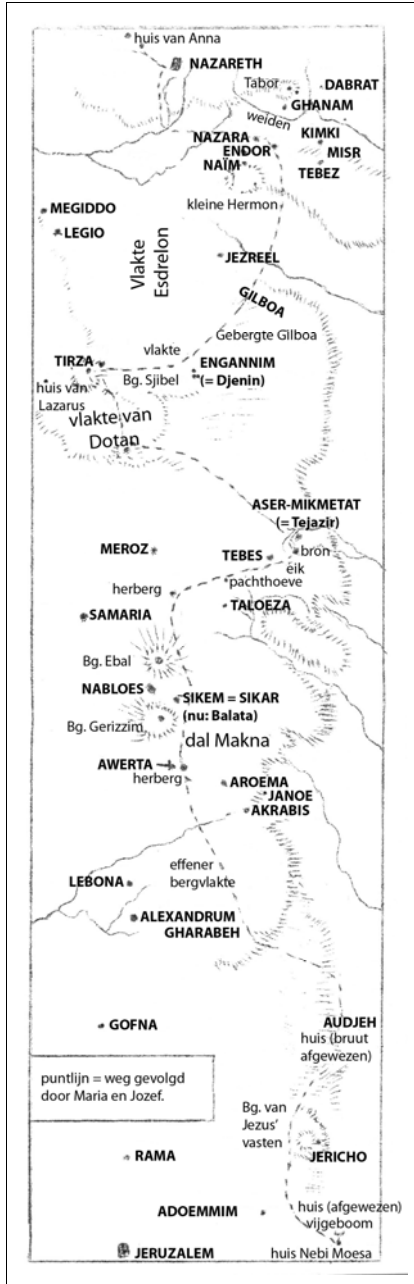
De opdracht van de overige, heden aangeboden eerstgeborenen heb ik niet gezien, maar toch heb ik gevoeld dat zij allen een speciale genade ontvingen en dat een groot deel van hen de marteldood van de onnozele kinderen gestorven zijn.

Het kon 9 uur in de morgen zijn, toen de opdracht geëindigd was, want om deze tijd zag ik de H. Familie vertrekken.

Op hun terugreis bereikten zij heden nog Bethoron en zij overnachtten er in hetzelfde huis, waar de H. Maagd, 13 jaren geleden, op haar reis naar Jeruzalem voor haar intrede in de tempel, haar intrek had genomen (fasc. 2, nr. 61, begin). De man van het huis scheen mij een onderwijzer te zijn; hier werden zij opgewacht door dienaren die Anna tegen gezonden had om hen af te halen.

Van hier reisden zij in een veel rechter richting naar Nazareth, dan zij gehouden hadden om van daar naar Bethlehem te komen (zie kaart fasc. 4).

Op die reis vermeden zij alle bevolkte plaatsen en namen slechts in alleenliggende huizen hun intrek.

Jozef had de jonge ezelin, die hun op de heenreis de weg had gewezen, bij zijn verwant in pand achtergelaten, want hij was nog steeds van plan om naar Bethlehem terug te keren en zich in het herdersdal een huis te bouwen³⁵⁹. Hij had met de herders daarover gesproken en hun gezegd dat hij Maria slechts voorlopig bij haar moeder wilde brengen opdat zij zich van de vermoeienissen en zorgen, die de onvoldoende huisvesting haar veroorzaakt had, zou kunnen herstellen; daarom had hij ook nog menige benodigheid bij de herders achtergelaten.

Jozef had een eigenaardig soort geld bij zich, dat hij, naar ik meen, van de H. Driekoningen gekregen had; hij had op de binnenkant van zijn kleeft een tas, waarin hij een aantal zeer dunne, blinkende, gele plaatjes die op elkaar gerold waren, bewaarde; ze hadden enigszins de vorm van paascommuniebrieffjes met afgeronde hoeken. Daar was iets op ingekrast.

³⁵⁹ Tot 3 of 4 keren heeft K. verzekerd dat Jozef besloten was zich te Bethlehem te huisvesten. Hij besprak zelfs zijn plan met de herders.

Zou hij ook niet reeds de plaats aangeduid hebben, waar hij wilde gaan wonen? En zou niet uit die bepaling een zekere traditie ontstaan zijn, die het huis van Jozef aanwijst 600 m ten oosten van de geboortegrot en 400 m ten westen van het herdersdorp Beit Sahoer, dus dicht bij de grotten van de Essenerinnen? (Op soortgelijke wijze ontstond te Jeruzalem de traditie nopens het zogenaamde graf van Maria.)

Het zogenaamde huis van Jozef is de parochiekerk van Beit Sahoer. Binnen werd de muurbeschildering uitgevoerd door de Nederlandse kunstschilder Piet Gerrits, die veel tekeningen gepubliceerd heeft in 't H. Land, waarvan wij er voor dit werk enige nagetekend hebben.

In de laatste regels van nr. 166 is gezegd dat Jozef de ezelin verkocht aan zijn neef. Dit is ofwel tegenspraak met wat hier gezegd is, ofwel is het verkopen van de ezelin te verstaan als een verpanden tegen geld, waarbij het recht behouden wordt de ezelin tegen teruggave van het geld terug te vorderen.

De sikkels van Judas waren dikker en tongvormig; de hele waren aan beide uiteinden, de halve slechts aan een uiteinde afgerond³⁶⁰.

Dood van Simeon.

168.

3 januari (zie nr. 163, voetnoot 352). –

Simeon had een vrouw en drie zonen, waarvan de oudste nu ongeveer 40 jaar, en de jongste nagenoeg 20 jaar kon zijn; zij bekleedden alle drie een ambt in de tempel en zijn in later jaren steeds in het geheim vrienden van Jezus en van zijn leerlingen geweest; ook werden zijzelf leerlingen van Hem, de een vóór Jezus' dood, de anderen na zijn hemelvaart.

Op Jezus' laatste paasfeest bereidde één hunner het paaslam voor de Heer en zijn Apostelen (fasc. 29, nr. 1757); het staat me echter thans niet duidelijk voor de geest of zij wellicht geen kleinzonen van Simeon waren. (In nr. 164 en elders noemt K. hen gewoonweg zonen). Deze zonen van Simeon hebben tijdens de eerste vervolgingen na Jezus' hemelvaart grote diensten aan de volgelingen van de Heer bewezen. Simeon was met Serafia, die later Veronika genoemd werd, en door Serafia's vader met Zakarias verwant.

Ik zag dat Simeon gisteren, aanstonds na zijn thuiskomst uit de tempel, waar hij bij de opdracht van Jezus geprofeteerd had, ziek

³⁶⁰ Geld als zodanig is eigenlijk eerst in het tijdperk van de Makkabeeën in Israël in gebruik gekomen. Maar nog lang daarna bleef baar geld in zwang, in allerlei vormen: baren, staven, korrels, plaatjes, enz.

Dit geld had een bepaald gewicht of werd zelfs gewogen, we kunnen dus op het zeggen van K. aannemen dat er geld bestond, o.m. de sikkels, in de vorm van een platte tong; een gaatje aan één der einden maakte het mogelijk zulk geld op een snoer of touw of draad te rijgen.

Bij Judas bungelde zo'n krans van 30 zilverlingen aan zijn gordel (cfr. nr. 150). Hier draagt Jozef zijn geld in een tas op de binnenkant van zijn kled.

werd. Dit belette hem nochtans niet blijken van grote vreugde en geestdrift te geven in zijn onderhoud met zijn vrouw en zijn kinderen.

Vannacht zag ik dat hij heden zou sterven. Van het vele dat ik daaromtrent zag, staat mij het volgende nog voor de geest: Simeon vermaande op zijn sterfbed vrouw en kinderen. Met grote ernst en heilige vreugde sprak hij hun over het Heil, dat tot Israël genaderd was en over alles wat de engel hem had aangekondigd; ik zag hem dan vreedzaam sterven en ik was getuige van de gelaten, bedaarde jammerklachten van de zijnen. Er waren nu vele andere oude priesters en Joden rondom hem vergaderd om te bidden bij zijn lijk.

Ik zag hierop dat zij zijn stoffelijk overschot in een andere kamer overbrachten, waar het op een plank vol gaten uitgestrekt werd; een opengespannen doek werd er overheen gehouden en het lijk daaronder met sponsen gewassen, zodat er geen enkel deel van het ontklede lichaam voor de lijkbereiders zichtbaar was; het water liep door de gaten van de plank in een daaronder geplaatste koperen bak; zij legden vervolgens grote, groene bladeren op het lijk, omgaven het met vele bosjes fijne kruiden en hulden het dan in een grote doek, waarin het met lange windsels omwonden werd, zodat de overledene ingewikkeld was als een bakerkind; het lichaam was nu zo recht en onbeweeglijk, dat ik bijna ging menen dat het op zijn plank vastgewonden was³⁶¹.

Simeon werd tegen avond begraven; 6 mannen met fakkels droegen hem op een plank die enigszins de vorm van een lichaam vertoonde en aan haar 4 zijden een lange opstaande, geboogde rand had; geboogd, zeg ik, d.i. deze rand was aan ieder zijde van

³⁶¹ De lijkbereiding vertoont de grootste overeenkomst met die van Jezus en de H. Maagd, zoals K. ze beschrijft, "*sicut mos est sepelire Judaeis*", zegt Joannes, d.i. geheel in overeenstemming met de gebruiken van de Joden. (Joa. 19, 40).

Naar aanleiding van Jezus' begrafenis in fasc. 32, nr. 1982 zullen wij er een woord over zeggen.

de plank in het midden hoger; hij verlaagde een weinig naar de hoeken toe. Op die plank rustte het ingewikkelde lijk zonder andere bedekking.

De dragers van de lijkstoet gingen vlugger dan het bij onze begrafenis het geval is. Het graf was in een heuvel niet zeer ver van de omgeving van de tempel. De grafspelonk vormde van buiten een heuveltje, waartegen de deur schuin aanlag. Van binnen was de spelonk op een bijzondere wijze met tegelwerk bekleed (*ausgemauert*).

Zulk werk, doch minder fijn uitgevoerd, heb ik de H. Benedictus in zijn eerste klooster zien verrichten; het was een voorstelling van het algemeen oordeel. Mozaïekwerk had hij immers reeds als knaap geleerd; die kunst- en bouwgeest schijnt op zijn orde te zijn overgegaan, zoals de geest van ordestichters in 't algemeen in de geschiedenis van hun orden gestalte krijgt; ze komt eruit voort als een vrucht uit het zaad. Als nu bij de benedictijnen de geest minder levendig en krachtig was dan de schors, zag ik dat zij hun kerken en kloosters al te veel versierden en opluisterden. Die vele beelden en versiersels op de gewelven hunner kerken ziende, zei ik tot mijzelf: "Dit komt van het eerste werk van Benedictus in zijn cel; het zaad is een boom geworden; indien de overlading eenmaal moet neerstorten, zal ze een grote verwoesting veroorzaken en veel verpletteren." (*schlägt sie Vieles zusammen*).

Ik knoop de draad van mijn verhaal weer aaneen:

De wanden in de grafkamer van Simeon waren, gelijk in de cel der H. Maagd in de tempel, door muurtegels van verscheidene kleuren met allerhande figuren van sterren en bloemen versierd. De kleine spelonk, waar zij in het midden het lijk neerzetten, was slechts zo groot dat men amper ruimte genoeg had om rondom het lijk te kunnen gaan.

Toen bestonden er bij de ter-aarde-bestelling nog sommige gebruiken: bij de doden legden zij allerlei voorwerpen: geldstukken, steentjes en zelfs, zo ik meen, spijzen, maar dit laatste weet ik niet meer zo zeker³⁶².

De H. Driekoningen onderweg.

2 februari. –

(dag van Jezus' opdracht in de tempel).

Ik zag de H. Driekoningen en hun gevolg in deze dagen elkaar aan de overkant van een rivier vervoegen; zij hielden een rust- en feestdag. De plaats bestond uit een groot en een aantal kleiner

³⁶² Allerlei voorwerpen bij doden. – Zulke voorwerpen werden en worden nog veelvuldig gevonden in graven: geld, kruiken, lampen, juwelen, armbanden, halssnoeren, zetels, wapens, rustbedden, speelgoed, houten soldaten en knechten. Met één woord: in het graf van de overledene legde of plaatste men die voorwerpen, welke hem tijdens zijn leven duurzaam, gebruikelijk of nodig waren, in de overtuiging dat hij zijn leven na de dood voortzette in het hiernamaals en deze dingen hem nog nodig waren.

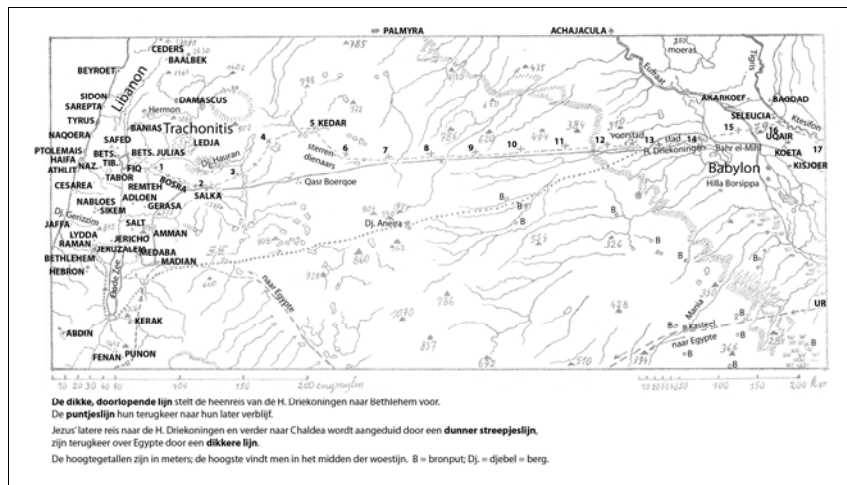
- Bij de Joden zal dit gebruik meer gesteund hebben op een gevoel van piëteit (= vroomheid) jegens de afgestorvene dan op het heidense bijgeloof. Bij de Joden schijnt vooral het meegeven van geld in zwang geweest te zijn.

De koningsgraven te Jeruzalem borgen enorme geldsommen, die later weggenomen werden.

- De Egyptenaren bemeubelden de graven met allerlei gebruiksvoorwerpen; het graf van Farao Toetanchamon, in 1922 ontdekt, bevatte bijna een half paleis: bedden, stoelen, tafels, meubels, troon, een driedubbele kist, waarvan de binnenste uit massief goud was, enz.
- "Bij het lijk werden in kruiken en schalen het nodige eten en drinken voor de dode geplaatst, lampjes, wapens, toiletartikelen." ('t H. L. 5e jg. 47).
- Aan een kind gaf men speelgoed mee. Vandaar dat K. in fasc. 26, nr. 1355, waar zij de begrafenis van een kind op Cyprus vertelt, zegt dat er allerlei speelgoed aan werd meegegeven.

Men kan nog naslaan: "Waar Jezus leefde.", 44-46; D.B. Funérailles, c. 2421.

huizen; zij trekken huiswaarts tussen de weg die zij in het naar hier komen gevolgd zijn en die waarlangs Jezus op het einde van zijn derde jaar openbaar leven uit Chaldea naar Egypte kwam en van daar terug naar Palestina.

In het begin reisden zij met grote spoed, doch van de plaats voort waar zij nu rustten, ging de terugreis veel langzamer dan de reis hierheen; steeds leek het mij dat een schitterende jongeling, die soms ook het woord tot hen richtte, aan het hoofd vóór hen uittrok. Ze lieten Ur (op een grote afstand) rechts liggen.

Te Nazareth terug.

169.

Na een reis van enkele dagen zag ik de H. Familie met de avond aankomen in Anna's woning, die ongeveer een half uur van Nazareth naar het dal Zabulon toe gelegen is (zie fasc. 1, nr. 15, voetnoot 33)³⁶³.

³⁶³ Terugkeer naar Nazareth. – Hier dringt zich een evangelieprobleem op. Het is nuttig het te kennen.

- Wij lezen bij Matteüs: "Toen de Wijzen heengegaan waren, zie een engel des Heren verscheen in een droom aan Jozef en zei: "sta op, neem het Kind en zijn Moeder en vlucht naar Egypte.""
- Wij lezen daarentegen bij Sint-Lukas: "Nadat zij alles volgens de Wet volbracht (het Kind opgeofferd en vrijgekocht) hadden, keerden zij terug naar Galilea in hun stad Nazareth."

Hierop volgt:

- bij Lukas het verhaal van het achterblijven van de twaalfjarige Jezus in de tempel. Dus bij hem geen sprake van een vlucht naar Egypte, die hij overslaat,
- terwijl Matteüs geen woord rept over de opdracht van Jezus in de tempel.

Hieruit volgt de vraag:

- Is de H. Familie na de opdracht naar Bethlehem teruggekeerd of naar Nazareth gegaan?
- In welke van beide plaatsen is bijgevolg Sint-Jozef gewaarschuwd geworden om naar Egypte te vluchten?

Een deel der exegeten menen dat Jozef na de opdracht naar Bethlehem teruggekeerd is en daar het bevel naar Egypte te gaan, ontvangen heeft en dat hij pas na zijn verblijf in Egypte naar Nazareth gegaan is.

Het probleem is met verstandsargumenten niet op te lossen.

Waarom dan ons niet houden aan de zo natuurlijke en redelijke voorstelling van K., die aan het probleem een bevredigende oplossing geeft?

Dezelfde oplossing wordt trouwens ook aanbevolen door uitstekende, allerbeste exegeten, zoals Jos. Keulers in zijn uitleg op Mt. 2, 1 en Lk. 2, 39.

Er werd een bescheiden familiefeestje gehouden in de aard als bij Maria's vertrek naar de tempel. Boven de tafel hing een brandende lamp; Joakim leefde niet meer. Anna's tweede man was er nu de huisheer; Anna's oudste dochter, Maria Heli, was op bezoek gekomen. De ezel werd ontladen en ontspannen, want de H. Familie wilde hier enige dagen doorbrengen. Voor allen was het Kindje Jezus een bron van vreugde en geluk, doch dit geluk was inwendig en stil; nooit heb ik bij die heilige mensen

uitgelatenheid of veel hartstochtelijkheid gezien; ook enige bejaarde priesters namen deel aan dit feest; dit was van een kleine maaltijd vergezeld en de vrouwen waren daarbij, zoals gewoonlijk, van de mannen gescheiden.

Enige dagen later zag ik de H. Familie nog bij Anna. Er zijn daar meerdere vrouwen, namelijk Anna's oudste dochter Maria Heli met haar dochttertje Maria van Kleofas. Verder een vrouw uit het dorp van Elisabet en de dienstmeid die bij Maria te Bethlehem gebleven was. Deze vrouw had na de dood van haar man, die haar dikwijls slecht behandeld had, niet meer willen hertrouwen; zij was bij Elisabet te Joetta beland, waar de H. Maagd haar had leren kennen, toen zij vóór Joannes' geboorte daar op bezoek kwam.

(K. heeft toen over twee dienstmaagden gesproken zonder er bijzonderheden over mee te delen). En zo is die weduwe van daar tot Anna gekomen.

Ik zag Jozef vandaag vóór Anna's woonhuis twee of zelfs drie ezels bevrachten en voor deze uit, vergezeld van de dienstmeid, naar Nazareth gaan.

6 februari. –

Ik herinner me niet meer met alle bijzonderheden wat ik heden (6 februari ?) in de woning van Anna zag, doch ik moet me er wel levendig aanwezig gevoeld hebben, want in mijn extatisch gebed had ik daar een werk te doen, waarvan ik nu de juiste betekenis wellicht niet meer begrijp.

Alvorens bij Anna te komen, was ik in de geest bij een jong echtpaar geweest, bij wie hun oud moederke inwoonde; daar zij beide dodelijk ziek zijn, zal dat moederke, wanneer zij niet genezen, bij gebrek aan hulp te gronde moeten gaan; ik ken dat arm gezin, maar heb er sedert lang niets meer over vernomen. In noodgevallen zonder uitkomst roep ik steeds de heilige moeder Anna aan.

Toen ik me nu vandaag in mijn visioenen in haar huis bevond, zag ik in haar tuin, hoewel het niet het seizoen van de vruchten is, nog vruchten hangen aan de bomen die allang hun bladeren verloren hadden; bij het heengaan mocht ik naar believen ervan plukken en ik bracht de peren aan die zieke jonggetrouwden, die er hun gezondheid door terugbekwamen; later moest ik ook nog aan vele lijdende zieltjes, bekende en onbekende, vruchten meedelen; deze verschaften hun een grote verkwikking.

Waarschijnlijk betekenen deze vruchten bekomen genaden door de voorspraak der H. Anna.

Ik vrees tevens dat die vruchten voor mij de aankondiging betekenen van veel en smartelijk lijden. Dit ondervind ik regelmatig bij al mijn visioenen, waarin ik vruchten pluk in de tuinen van de heiligen, want ik moet er telkens de prijs voor betalen.

Waarom ik die vruchten afbrak in de tuin der H. Anna, weet ik niet meer precies te zeggen; misschien omdat die zieke echtgenoten en die arme zielen beschermkinderen van de H. Anna zijn, zodat ik in haar tuin de vruchten moest plukken. Deze immers verzinnebeelden de weldaden die ik voor die mensen en zielen verdiende. Misschien ook plukte ik die vruchten in haar tuin, omdat zij een beschermheilige is, die in wanhopige omstandigheden uitkomst verleent, zoals ik het steeds ondervonden heb.

Op dit moment werd aan K. gevraagd hoe in dit jaargetijde (eerste dagen van februari) het klimaat in Palestina er uitzag en zij antwoordde: “Steeds vergeet ik dit te zeggen, omdat alles me zo gans natuurlijk voorkomt; zo ga ik denken dat iedereen het zelf beleeft en weet. Dikwijls zie ik regen en mist, niet zelden ook een weinig sneeuw, die echter aanstonds weer smelt. Vaak zie ik bomen zonder bladeren, waaraan nog vruchten hangen.

Waarschijnlijk waren het zulke vruchten die zij in de tuin van Anna zag hangen en die zij mocht plukken (zie hiervoor).

Ik zie verscheidene oogsten in het jaar. Ik zie reeds oogsten, als het bij ons nog lente is. In de winter, zoals nu, zie ik de mensen op de wegen warm ingeduffeld; zij gaan met de mantel over het hoofd geslagen³⁶⁴.

³⁶⁴ Enkele bemerkingsen:

- a) In het begin van nr. 169 is het onjuist dat Maria die dienstmeid bij Elisabet zou hebben leren kennen, want wij troffen haar reeds bij Maria aan in het verhaal van de boodschap, maar toch ook in verband met Maria's bezoek aan Elisabet, aangezien dit bezoek aanstonds op de boodschap volgde.

Zou het dezelfde dienstmeid zijn, die in fasc. 2, nr. 59, ook nr. 60 genoemd is, dan moet ze ouder dan 30 jaren zijn.

- b) laatste alinea van dit nr. 169. – Regen en nevel, zie fasc. 4, nr. 60, voetnoot 128.
- c) Spoedig smeltende sneeuw. – "Meestal valt de sneeuw niet overvloedig en gewoonlijk smelt ze weldra. Het gebeurt wel eens dat er een sneeuwstorm plaats vindt en dan kan de sneeuw zich in koude bergvalleien een paar weken handhaven. In het hogere Oost-Jordanië sneeuwt het 2 jaar in 3 jaren en op de hoge hoogvlakten kan ze een week of zelfs langer blijven liggen." (D.B. Palestine, 2029).
- d) Verscheidene oogsten. – "Sommige bomen dragen in Palestina driemaal per jaar de lekkerste vruchten." (Mislin, II, 12).

Deze zag in de kustvlakte ten zuiden van de Tyrische ladder (dwarsgebergte) in september meloenen van de tweede oogst. Het record van het aantal oogsten wordt behaald door de gesloten vallei Oertas, een uur ten zuiden van Bethlehem, waar men 4 aardappeloogsten per jaar en in buitengewone jaren zelfs 5 opdoet.

Heel vroeg in het jaar, tussen Pasen en Pinksteren rijpt de eerste graanoogst. In het najaar wordt soms nogmaals geoogst.

V. Guérin beschrijft in het noorden van Palestina, in de Opper-Jordaanvallei een gewest waar de fellahs of boeren tweemaal oogsten in het jaar (Galilée, II, 342; Terre S. 354), enz.

In haar verhalen zal K. meerdere keren melding maken van een tweede oogst.

6 januari. –

Heden in de namiddag zag ik de H. Maagd, vergezeld van haar moeder, die het Jezuskind droeg, uit Anna's huis naar het huis van Jozef in Nazareth trekken. De weg die een half uur lang is, loopt tussen heuvels en tuinen en is buitengewoon aangenaam (zie fasc. 1, nr. 15, voetnoot 33).

Anna zendt uit haar woning levensmiddelen naar Nazareth voor Jozef en Maria. O, hoe zielroerend is de verhouding en verstandhouding in de H. Familie; Maria is er als een moeder en tegelijk de onderdanigste dienstmeid van het heilige Kind. Tegenover Jozef gedraagt zij zich als een nederige dienstmeid. Van zijn kant is Jozef voor haar als de trouwste vriend en allerrootmoedigste dienaar (zie fasc. 3, nr. 79, voetnoot 182).

Wanneer de H. Maagd het Kindje Jezus als een hulpeloos Wicht aldus draait en keert, o hoe ontroerend is dat!

Wanneer ik dat zie en bedenk dat het de barmhartige God is, de Schepper van hemel en aarde, die zich aldus uit liefde laat keren en wenden, o hoe afschuwelijk blijken dan die mensen te zijn, die voor zulk een liefde ongevoelig blijven en onverschillig en verstokt hun hart ervoor gesloten houden!

-
- e) De mantel over het hoofd geslagen. – “In warm weer dragen de huidige bedoeïenen hun mantel of wit overkleed op de arm; in guur weer hangen ze hem om de schouders en in regenachtig weer trekken ze hem op het hoofd.” (Dubois).

Vaak treft men bij K. aan dat Christus en de Apostelen in regenachtig weer een sjaal, d.i. hals- of schouderdoek op het hoofd trekken (b.v. fasc. 10, nr. 248, einde).

Leven van Jozef en Maria.

170.

Zondag, 25 februari. –

Ik zag de H. Maagd rokjes breien of haken. Aan haar rechterheup was een klos wollen garen vastgemaakt; zij gebruikte bij haar handwerk twee geweerhaakte staafjes of pennen, die naar ik vermoed, van been waren; het ene is wel een halve el lang, het ander is korter. Boven de haakjes hebben die staafjes nog een verlenging, waarover bij de arbeid de draad geslagen en de steek gevormd wordt; het afgewerkte hangt tussen de twee pennen naar beneden; zij verrichtte deze arbeid staande, of ook soms gezeten met het Kindje Jezus in een korfje naast zich.

Ik zag de H. Jozef van lange stroken gele, bruine en groene bast schermen en grote vlakken en zolderbedekkingen van vlechtwerk vervaardigen; hij had onder een afdak naast het huis een hele voorraad van zulke gevlochten vlakken en wanden opgestapeld liggen; hij werkte er allerlei sieraden in, zoals sterren, harten en andere figuren. Hem aan het werk ziende, voelde ik medelijden, daar hij in de verste verte nog niet vermoedde, dat hij zo gauw naar Egypte zou moeten vluchten.

Moeder Anna komt bijna dagelijks op bezoek uit haar huis, dat minder dan een uur van hier verwijderd ligt.

Dinsdag, 27 februari. –

Ik zag vandaag de H. Anna met de aan haar verwante dienstmeid, die te Bethlehem bij Maria was, haar huis verlaten en zich naar Nazareth begeven. De dienstmeid had een pak aan haar zijde hangen; ze droeg een korf op het hoofd en een tweede aan de hand; het waren ronde korven, waarvan de ene doorzichtig was; hierin bevond zich pluimgedierte; zij gingen met levensmiddelen naar Maria, die er geen eigen huishouding op nahield en alles van Anna ontving.

Woensdag, 28 februari. –

Ik zag vandaag tegen de avond de heilige moeder Anna en haar oudste dochter bij de H. Maagd. Maria Heli had een flink vier- à vijfjarig jongetje bij zich, dat haar kleinkind, het oudste zoontje van haar dochter Maria van Kleofas was.

Jozef was naar het huis van Anna gegaan; ik dacht nog, toen ik hen aldus tezamen zag: de vrouwen zijn toch overal gelijk; ik zag hen immers gemoedelijk tezamen zitten praten, met het Kindje Jezus spelen en het aan hun harte drukken en het de jongen van Maria van Kleofas in de armen geven; het ging er zoals nu ook bij ons.

Maria Heli woonde een uur of drie ten oosten van Nazareth in een dorp; haar huis was bijna even aanzienlijk als dat van haar

een ander maal scheen het mij Mozes voor te stellen (zie fasc. 2, nr. 56 en fasc. 4, nrs. 74, 87).

Gedurende het gebed brandde een lamp; Maria stond vóór Anna en haar zuster naast haar; zij kruisten (afwisselend) de handen op de borst, vouwden ze en strekten ze uit. Maria las uit een vóór haar liggende rol, die zij van tijd tot tijd verder openrolde; zij baden op een zekere toon en maat, wat mij aan het koorgezang in een klooster deed denken.

Gedicht ter ere van de H. Driekoningen.

Wij hebben zijn ster in het oosten gezien
en zijn Hem komen aanbidden.

Het teken, sinds eeuwen gezocht en verwacht
door ons en de vorige khans op de landsterrewacht,
is glanzend en stralend verschenen vannacht.

In 't westen zeer ver is de koning der Joden
geboren; hij heeft om zijn vrienden tot zich uit te noden,
te zijner beschikking kometen tot boden.

Daar staat zijne ster ... en wat schittert ze schoon!
we zien er een maagd in, een kind met een kroon!
zijn stad en zijn rijk en hemzelf op een troon!

‘t Is werkelijk! ... waarheid! ... geen nachtelijk dromen!’
Zo juichten de Wijzen. ‘t Besluit was genomen:
“We gaan hem bezoeken, we zullen er komen!”

Zij riepen hun knechten en deze, behendig en wijs,
verzamelden veel, want zeer ver, ja zeer ver was de reis:
kamelen, geschenken en schatten en allerlei spijs!

Het kind dat zo ver door zijn ster hen kwam wenken
besloten de Wijzen zeer mild te gedenken,
te huldigen waardig met rijke geschenken.

Het scheen dat een stem en een inwendig licht
hen maande: uw God en uw Heil zult gij schouwen van dicht,
gehuld in het kleed van een sterfelijk, onmondig Wicht.

Zij gingen, gehoorzaam aan hoger bevelen.
Op weg konden moeheid of dorst hun niets schelen;
ook moeheid of dorst kenden niet hun kamelen.

‘t Was dagen en nachten nu draven, dan gaan;
ze kwamen na lange galop te Jeruzalem aan;
hier wees hun Herodes de Bethlehemsbaan!

De ster in de stad was een tijdje verdwenen,
maar buiten de muur is z' opnieuw hun verschenen,
en wil voor dit laatste traject hun haar hulp ook verlenen.

Nu toont z' aan de Wijzen, haar naziend van op hun bepakte
kamelen, een weg die om Bethlehem oostelijk zakte
en bracht hen heel dicht bij het doel in een vlakke.

Ze dalen hier af van hun dieren en plaatsen een tent ...
Hun ster schiet omneer uit het hoog firmament
en maakt Jezus' woon in de grotte bekend.

Ze schittert zo hel, ze zou 't zonlicht verdoven ...
Het schijnt hun dat engelen, gekomen van Boven,
uit dank, hunnen God met een vreugdelied loven.

Een lichtzee daar binnen; bescheiden eens nader gegaan ...
ze zien door een spleet in die lichtoceaan
Maria en Jozef om 't Kindeke staan!

O maagd uit de ster, o man doet ons open;
wij zien in uw grot wat wij zoeken en hopen,
de kostbare parel die wij graag willen kopen.

Sint-Jozef doet open; ze gaan door de poort
en schrijden naar 't Kind in het kribbeke voort,
het harte vol troost, zoals 't nooit was gehoord.

Geëerd in de hemel, verwezen op aarde naar hoeken,
zo ligt daar het Kind, dat ze ver kwamen zoeken
in schamele krib en gewonden in doeken.

Hun geloof houdt het uit, zij het zwaar ook beproefd!!
Hoe fel ook de spot dezer aard hen omzoeft,
aan 't Kind zij geloven, niet één is bedroefd.

“Daar ligt nu het Kind, onzer droomwensen Koning!
Voor hem wij verlieten ons land, onze woning,
van menselijk standpunt wat schaamle vertoning!

En toch is het kind dat w' aanschouwen, almachtig!
de Heer van een koninkrijk, bovenaards, prachtig,
Gods woord en zijn ster zijn betrouwbaar, waarachtig!”

Met d' ijver en 't vuur van echt oosterse liën
zij vallen deemoedig vol liefd' op hun knieën,
terwijl z' onverzaadbaar het Kindje bezien.

Hun geest in 't gebed een verlichting bekwam;
hierop in hun hart vat het liefdevuur vlam:
zij bidden in naam en als hoofd van hun stam:

“O blijdschap voor ons dat w' U mogen aanschouwen;
wij kwamen om U uit verwijderde gouwen,
maar d' inspanning, neen, zal ons nimmer berouwen.

Wij kiezen U, Koning, tot Heer van ons hart,
beloven U trouw zo in vreugd als in smart,
wij allen, 't zij geel, hetzij bruin of ook zwart.

Ons hart is bereid aan Uw dienst zich te wijden;
wat U kan mishagen met zorg te vermijden
en alles te doen wat Uw Hart kan verblijden.

O Heer onzer harten, gekomen van God,
wij geven U alles, ons leven, ons lot,
en richten ons doen naar Uw wil en gebod.

Ofschoon Gij de meester der hemelen zijt,
vaarwel hebt Gij hier aan Uw glorie gezeid,
en schikt g' U ootmoedig naar Moeders beleid!

O leer ons voor wereldse glorie ons wachten
ons voegen naar andermans wil en gedachten
en slechte genoegens hartgrondig verachten.

Gij waart in de hemel zo rijk en zo machtig,
aanbeden door engelen, gehuldigd zo prachtig,
Op aard zijn de mensen U weinig indachtig!

Hier ligt G' in een dierenbak neer op wat strooi!
voor U is hier niets comfortabel of mooi!
Gij zijt der natuur ach! een weerloze prooi!

Heb dank dan voor Uw zo oneindige goedheid,
die U deed verlaten Gods eindloze zoetheid
en U deed beginnen een angstvolle boet-tijd!

O sticht nu Uw 'rijk zonder einde' voor God,
waar wacht op de mens een gelukkiger lot!
en neem er met ons nog veel andren in op!

Neem ook de zorg en de leiding in handen
van al ons verwanten en vrienden en landen,
gezien w' ons bezit en persoon U verpanden!

Geleid ons op 't moeilijke pad van de deugd
en schenk naar de ziel ons een eeuwige jeugd,
waarachtige vrede, onverstoorbare vreugd!"

Op die wijs ontlastten de Wijzen hun zielen,
terwijl zij godvruchtig, als beelden daar knielen,
Nadien op de Moeder hun ogen ook vielen.

“O moeder wier heilige, vlekloze schoot
dit Kind droeg, dat redden ons komt van de dood,
wat zijt gij bevoorrecht, gelukkig en groot!

O wil ons veelvuldig bij 't Kindje gedenken,
het vragen ons vele genaden te schenken,
dat nooit wij zijn Majesteit krenken!

Bekom, goede Moeder, ons hulp in de nood,
Gedurend' ons leven, in 't uur onzer dood
O zalige borsten, o roemrijke schoot!"

Nu richtten zij ook naar Sint Jozef hun ogen
Hij stond daar verslonden en diep ingetogen
Bij 't roerende schouwspel godvruchtig bewogen.

“Bevoorrechte man, aan God heeft 't behaagd
tot bruid U te geven zo'n deugdzame maagd,
tot kind deze zoon, waar de wereld om vraagt.

Bekom ons een schuldeloos leven te leiden,
de rest onzer dagen de zonde te mijden,
en rijk aan verdienst uit de wereld te scheiden.”

Nu was het gebed en d' aanbidding voorbij;
ze gaan naar hun kamp in de naaste vallei,
en komen dan weder met moois allerlei.

Geschenken om die aan het Kindje te reiken,
waaruit hunne liefd en Godsleiding zal blijken,
veel kostbaars en raars uit hun oosterse rijken.

Tapijten en kleren en staafjes van goud,
En wierook en mirre, gedropen uit hout.
De mir' wijst geheimvol op 's lichaams behoud

dat gaaf bleef na dood en na kruise-onttroning.
De goudschat verbeeldt zijne grootheid als Koning;
de wierook d' aanbidding van Hem in zijn woning.

... 't Is nacht en ze zijn in hun tent bij de grot
te rust, doch opeens naast hun bed spreekt een engel van God:

“Staat op en vertrekt en wordt niet door Herodes bedot.

Keert weer naar Uw land langs het zoutige water.
De heiland bezoekt U nog, 30 jaar later.
Verwijdert u stil zonder drukt' of gesnater.”

Zij laadden hun tent met de rest van hun goed
op hunne kamelen en brachten met droevig gemoed
de heilige familie tot afscheid een groet!

Zij spraken tot 't drietal met d' ogen vol tranen:
“Wij moeten, zo kwam ons Gods engel vermanen,
terug naar ons land over andere banen!

O laat ons, alear wij ons rijdier bestijgen
tezaam met Uw zegen een aandenken krijgen,
Dat gans ons bestaan tot het goede helpt neigen!”

De Maagd gaf haar sluier tot aandenken mee.
Zij reden die dag met hun schat langs de zee,
de ziel overstroomd van de zaligste vree!

Verborgen Leven van de Emmanuel

De vlucht naar Egypte.

171.

Vorbemerking. – De gebeurtenissen tot en met de opdracht van Christus in de tempel behoren eerder tot een half-openbaar, dan tot het verborgen leven van Christus; de ene openbaring volgde trouwens op de andere en het ontbrak ook geenszins aan wonderen om die eerste openbaringen te bevestigen.

Op enkele maanden verblijf te Nazareth volgt de vlucht naar Egypte; zo komen wij volop in het verborgen leven.

Hoe vele maanden verbleef de H. Familie te Nazareth alvorens op de vlucht naar Egypte te gaan? Of anders gesteld: hoe oud was het Kindje Jezus bij de vlucht naar Egypte, meegerekend de 40 dagen die het in Bethlehem doorbracht?

Hierop kan Brentano in zijn bemerking vooraf geen antwoord geven, dat bepaald en zeker is; hieromtrent had hij nooit de gelegenheid om de zienster nauwkeurig te ondervragen. Zijn tijd bij haar was beperkt en in die dagen doorstond K. bovendien zware ziekten. Vandaar dat haar verhalen een tegenspraak schijnen te bevatten.

- In een paar mededelingen spreekt zij van 9 maanden;
- uit een paar andere zou afgeleid kunnen worden dat het Kind 15 maanden moet geweest zijn.

Derhalve laat Brentano het aan de lezer over aan één der twee leeftijden de voorkeur te geven. De enkele teksten die wij in verband met die berekening citeren komen overigens goed te pas op deze plaats.

In februari-maart verkeerde K. in grote kommer wegens woningnood, veroorzaakt door omstandigheden die meer tot haar leven behoren, minder hier; tevens was zij zeer ziek; zij kreeg een verschijning van de gewezen aalmoezenier van haar klooster, de Fransman abbé Lambert, die nog maar pas overleden was en die haar zei: “Toen de engel aan Jozef beval met Jezus en Maria naar Egypte te vluchten, heeft Jezus’ voedstervader zich niet bezorgd gemaakt om een woning, maar hij heeft

zich aanstonds gehoorzaam op weg begeven, zonder enige moeilijkheid tegen het bevel in te brengen.”

In verband met de vlucht naar Egypte zei ze eens: “Het Kind kan wel meer dan een jaar oud geweest zijn.”

Onder dit ‘meer dan een jaar’ zouden wij 15 maanden kunnen verstaan, op grond van het volgende.

10 februari. –

Op 10 februari vroeg Brentano haar: “Is Jozef vandaag misschien naar Egypte gevlucht?”

Vaardig en beslist antwoordde zij hierop: “Neen, de dag waarop hij toen zich op de vlucht begaf, valt DIT jaar op 29 februari (1 maart, cfr. nr. 173, hierna).

In de twee volgende passages meende de zienster te vernemen dat Jezus 9 maanden was bij zijn vlucht naar Egypte.

Deze passages zijn hier goed op hun plaats, ook buiten alle berekening om; we nemen ze over uit het leven van de zienster, geschreven door de geleerde redemptorist en provincie-overste Schmöger.

- 1) “Ik zag de H. Jozef”, verhaalt de zienster, “zeer duidelijk vóór me, zo klaar als het maar kon; ik vertrouwde hem al mijn miseries toe, maar hij antwoordde dat ik mij aan Gods welbehagen moest overgeven, zoals hijzelf had gedaan; want ook hij had grote zorgen, kwellingen en verdriet gehad, eer de engel hem was komen zeggen dat het Kind de vrucht van de H. Geest was, en dat hij de beschermer van de Moeder moest zijn.

Ook, toen hij zich dan opeens op weg moest begeven naar Bethlehem, waar hij geen woning vond, en nog, toen hij te Nazareth, waar hij nauwelijks geïnstalleerd was, en toen het Kind nauwelijks 9 maanden oud was, het bevel ontving te

vertrekken naar Egypte; hij had God niet gevraagd hem die beproeving te besparen, doch had zich zonder uitstel gereed gemaakt, enige benodigdheden en gereedschappen verzameld, wat brood en een paar kruikjes genomen en was vertrokken, en dit nog wel in de nacht.

Daar God het mij oplegt, zo had hij geredeneerd, zal Hij ook zorg voor alles dragen.” (Vie, III, 482; 1 jan. 1821).

19 januari 1821. –

- 2) In een visioen van 19 januari 1821 vertelde het Kindje Jezus haar hoe de H. Driekoningen verlangd hadden Hem en zijn ouders naar hun land mee te nemen, nadat zij in hun droom de woede en boze plannen van Herodes hadden vernomen.

Jezus toonde haar de kostbaarheden die zij Hem geofferd hadden, de blinkende goudplaten, het maagdelijk goud en allerlei voorwerpen, waaronder kostelijke dekens.

Hij vertelde haar van Herodes' woede en haat, hoe hij in zijn verblindheid spionnen had uitgezonden, die op zoek moesten gaan naar een rijk koningskind, en die geen belang hadden gehecht aan het arme, onaanzienlijke joodse kind, gelegen in de kribbe van een grot, totdat Herodes, meer en meer ongerust geworden, meer en meer innerlijk gefolterd, tot de wanhoopsdaad van de moord op de onnozele kinderen zijn toevlucht nam, toen het goddelijk Kind 9 maanden oud was.” (Vie, III, 496).

Persoonlijk geeft Brentano de voorkeur aan deze 9 maanden.

Toebereidselen op de kindermoord.

172.

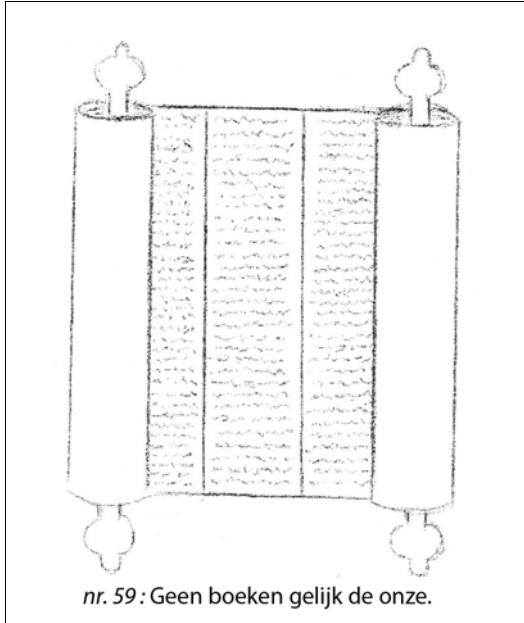
Zondag, 25 februari. –

Ik mocht een oogslag werpen op Jeruzalem; ik zag vele mannen door Herodes samengeroepen worden; het was iets, gelijk wanneer men bij ons soldaten licht; de mannen kwamen in een groot binnenhof (van Herodes' paleis) bijeen en ontvingen een uniform en wapens; zij droegen op een arm iets als een half maantje (soort schildje of kenteken) en kregen pieken en korte, brede sabels gelijkend op hakmessen.

Zij hadden het hoofd bedekt met een helm en van velen waren de benen met snoeren omwonden (veel verspreide oosterse gewoonte, zie fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259). Dit alles schijnt te wijzen op Herodes kindermoordplan; grote onrust had hem weer op hol gebracht.

Maandag, 26 februari. –

Ik zie Herodes nog steeds in dezelfde onrustige stemming; hij voelde weer geen grond onder zijn voeten, juist gelijk toen de H. Driekoningen hem om inlichtingen nopens de nieuwgeboren Koning van de Joden waren komen vragen. Ik zag hem met verscheidene oude schriftgeleerden een beraadslaging houden; zij kwamen met lange perkamentrollen aan, die opgerold aan staven bevestigd waren en lazen daarin (zie fasc. 2, nr. 59).

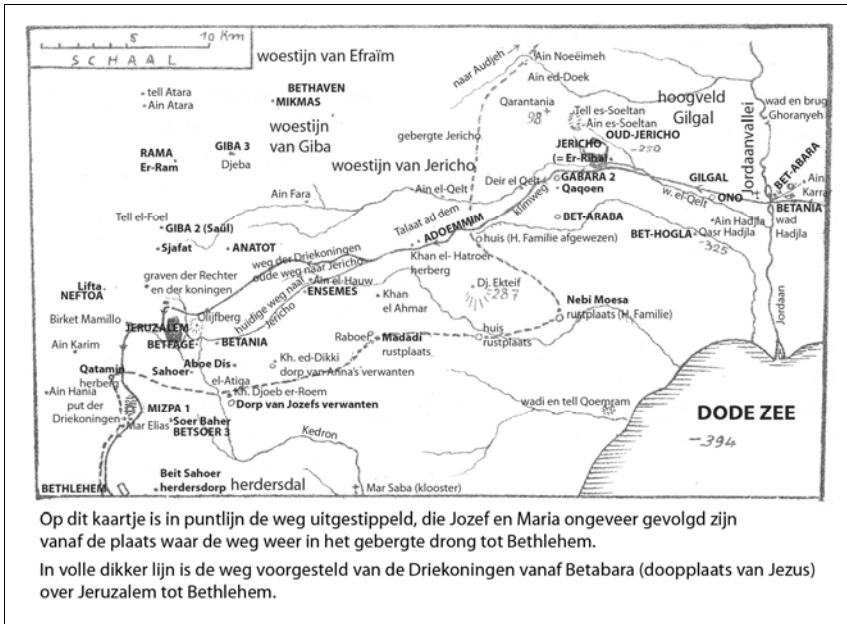
Ik zag ook dat de soldaten, die eergisteren hun militair pak ontvingen, naar verschillende plaatsen rondom Jeruzalem en ook naar Bethlehem werden uitgezonden; ik geloof dat zij de dorpen gingen bezetten, vanwaar de moeders later hun kinderen naar Jeruzalem zouden moeten brengen, zonder te weten dat het was om daar vermoord te worden; die soldaten moesten dan elke poging tot opstand, die op het gerucht van die gruweldaad wellicht zou ontstaan, onderdrukken (zie nrs. 182, 183).

Dinsdag, 27 februari. –

Ik zag vandaag de soldaten van Herodes, die gisteren uit Jeruzalem weggetrokken waren, de plaats van hun bestemming bereiken; ik zag hen op 3 plaatsen aankomen, nl.

- te Hebron,
- te Bethlehem en

- op nog een derde plaats die tussen beide ligt naar de Dode Zee toe³⁶⁵; haar naam ben ik vergeten (= Gilgal).

³⁶⁵ **Gilgal.** – Een 3^e plaats tussen de twee genoemde. – In nr. 182 op deze bijzonderheid terugkomend noemt K. de drie plaatsen bij hun naam en de derde is Gilgal, of een naam die aldus luidt.

Welnu, tussen Bethlehem en Hebron, doch nader bij de Dode Zee vinden wij een plaats die Hoelhoel heet. Hoelhoel is ook de naam van een wadi of rivierbedding, die in haar verdere benedenloop Moerabbaät heet.

Hier werden in enkele grotten manuscripten gevonden, o.m. brieven van Joodse officieren uit de oorlog 132-135 na Chr.

De districtoverste van de w. Moerabbaät wordt daarin Jesjoea Ben Gilgola genoemd; men vraagt zich natuurlijk af of de naam Gilgola niets te maken heeft met het Gilgal van K. in deze passage, te meer daar voorname personen en overheden heel dikwijls hun naam ontleenden aan de plaats waar zij de meesters waren.

Volgens een lokale traditie zou de kindermoord van Herodes zich tot Teqoa uitgestrekt hebben, enkele uren ten zuidoosten van Bethlehem (cfr. Guide, 336; Mislin, III, 120, enz.).

De inwoners die helemaal niet wisten met welke bedoeling die soldaten in hun dorp kwamen legeren, voelden zich niet gerust; Herodes echter was een sluwe vos: hij liet niets van zijn oogmerken blijken en liet in het geheim verdere opsporingen doen naar Jezus. De soldaten bleven ondertussen in die steden gelegerd.

Dinsdag, 27 februari. –

(Het gedenken der onschuldige kinderen bekomt voor K. een speciale genade, waardoor een onschuldig kind aan de dood van ziel en lichaam ontrukkt wordt).

In het schemerdonker van haar kamer, schrijft Brentano, viel de zieke zienares in de avond van deze dag in slaap, ontwaakte na enige minuten en was met blijdschap vervuld. Zonder dat enige kennelijke oorzaak daartoe aanleiding had gegeven, zei zij:

“God zij duizendmaal gedankt; ik kwam er nog juist bijtijds, op het gepaste ogenblik. Wat een geluk dat ik daar was!! Het arme kind is gered; ik bad zo vurig dat zij het wel zegenen en kussen moest, en daarna kon zij het van zich niet meer verkrijgen het in de modderige waterput te werpen.”

Over deze onverwachte uitlating verwonderd, vroeg de schrijver: “Wie bedoel je?”

“Een verleid meisje; zij wilde haar pasgeboren kind verdrinken; het is niet zeer ver van hier; ik heb dezer dagen met zulk een aandrang tot God gebeden, dat toch geen arm onschuldig kind zonder doopsel en zegen zou sterven; ik bad voor die intentie, omdat nu de tijd van het jaar nadert, waarin de marteldood van de onschuldige kinderen heeft plaats gehad; en in mijn gebed bezwoer ik de God van liefde bij de dood van deze zijn eerste bloedgetuigen mijn gebed te verhoren!

O, men moet de tijden van het kerkelijk jaar benuttigen; en wanneer de roosjes in de tuin van de hemelkerk bloeien, moet men ze plukken op aarde. God heeft mij verhoord en ik heb

doeltreffend het kind en zijn moeder kunnen helpen; misschien dat ik dat kind nog wel eens te zien krijg.”

Op deze manier liet K. zich uit onmiddellijk na haar visioen, of, om juist te spreken, na haar visionaire werkdadigheid of liefdewerk in de geest. De volgende morgen verhaalde zij verder:

“Ik werd door mijn engel en gids in een oogwenk naar M. verplaatst. Ik zag daar een verleide dochter; zo ik meen, het was vóór M.; de plaats schijnt me links te liggen, van T. weg en naar K. toe; het kind was achter een hagebosje ter wereld gekomen en zij naderde ermee tot een moerassige put, die met dicht groen kroos bedekt was; zij droeg het in haar voorschoot en wilde het in het water werpen; ik zag een grote donkere gestalte aan haar zijde; hoewel geheel zwart, verspreidde deze nog enig akelig licht; ik geloof dat het de boze vijand was; ik liep op haar toe en bad met alle aandrang, met al de vurigheid van mijn hart tot God en ik zag de donkere gestalte wijken.

Hierop nam zij het kind, zegende het en kuste het nog eens. Nu was zij niet meer in staat het te verdrinken; zij ging neerzitten, barstte in een vloed van tranen los en wist geen raad met zichzelf. In haar hulpeloosheid troostte ik haar en gaf haar de gedachte in zich tot haar biechtvader te wenden en hem om hulp en raad te vragen; zij zag me niet, doch haar engelbewaarder zegde het haar; haar ouders, meen ik, woonden niet in die plaats en zij schijnt mij een dochter uit de middenstand te zijn.”

Afreis van de H. Familie.

173.

Van donderdagnacht, 1 maart (= 29 februari) tot vrijdagmorgen, 2 maart. –

Zij zijn vertrokken; ik heb hun afreis gezien.

Gisteren, donderdag, was Jozef in de vroege uit Anna's woning in zijn huis te Nazareth teruggekeerd. Anna en haar oudste dochter waren hier nog in Nazareth. Nauwelijks waren zij gaan slapen of de engel kwam Jozef vermanen. Maria met haar Kindje Jezus had haar slaapvertrek rechts van de haardstede; Anna links en haar oudste dochter tussen Anna's en Jozefs (provisoir) kamertje. De kamertjes waren slechts celletjes die bekomen werden door het samenvoegen van vlechtwerkwallen, ook van boven gedeeltelijk met vlechtwerk overdekt. Maria's legerstede was bovendien nog door een gordijn of afsluiting van het overige van haar kamertje afgescheiden; aan haar voeteinde lag het Kind op een tapijt, en om het op te nemen hoefde zij zich slechts op te richten.

Ik zag Jozef in zijn kamertje met het hoofd op de arm op zijn zijde liggen slapen; ik zag een schitterende jongeling tot zijn legerstede naderen en tot hem spreken. Jozef richtte zich op, maar was niet geheel wakker en ging onbewust weer liggen. De jongeling vatte hem nu bij de hand en trok hem overeind; Jozef kwam tot het bewustzijn en stond op: de jongeling verzwond. Jozef ging naar de lamp die in het midden van het huis vóór de haardstede brandde en stak er zijn lamp aan. Nu ging hij kloppen op de kamerdeur van Maria en vroeg aan de H. Maagd te mogen binnentreden; ik zag hem binnengaan en spreken met Maria, maar niet van aangezicht tot aangezicht, want ze waren nog gescheiden door het vóór haar bed geplaatste scherm, dat zij niet opendeed. Jozef verwijderde zich weer en ging naar de ezel in de stal en dan in een kamer, waarin allerlei huisraad bewaard werd; hier verzamelde hij enige benodigdheden en bracht alles in gereedheid voor de vluchtreis.

Nadat Jozef van de H. Maagd weggegaan was, stond zij onverwijld op en kleepte zich aan voor de reis; zij begaf zich tot haar moeder Anna en deelde haar het bevel van God mee.

Ook Anna stond nu op en zo ook Maria Heli met haar knaapje (kleinzootje); zij lieten het Kindeke Jezus nog rusten.

Voor die volmaakte mensen ging de wil van God vóór alles. Al was hun hart ook nog zo bedroefd, toch brachten zij zonder vertraging alles voor de reis in gereedheid; eerst daarna zouden zij de vrije loop laten aan hun afscheidsleed. Anna en Maria Heli hielpen het nodige voor de reis bijeenbrengen; Maria nam op verre na niet zo veel mee als zij van Bethlehem had meegebracht³⁶⁶; zij pakten slechts een middelmatige voorraad en

³⁶⁶ Hier lezen wij dat Maria, bij de haastige vlucht uit Nazareth naar Egypte, op verre na niet zoveel meenam als zij uit Bethlehem naar Nazareth had meegebracht, of liever had laten overbrengen.

Moeder Anna had toen nl. op twee ezels een groot deel van de geschenken der H. Driekoningen laten inpakken (fasc. 6, nr. 159).

enige dekens bijeen en brachten dit buiten bij Jozef om het op de ezel te laden. Deze voorbereiding verliep rustig en zeer vlug, zoals dat bij een onverwachte, heimelijke afreis bij nachte, waartoe men uit de slaap wordt gerukt, het geval is.

Nu haalde Maria de kleine Jezus en haar haast was zo groot, dat ik het haar niet eens in verse doeken zag wikkelen! Ach! nu was het uur van scheiden daar! Ik kan niet beschrijven hoe aangrijpend de droefheid van Anna en haar oudste dochter was; allen drukten onder een vloed van tranen het lieve Jezuskind aan hun hart en ook het knaapje mocht Jezus omhelzen. Anna omhelsde de H. Maagd meermalen en weende zo ontzettend alsof zij die dochter van uitverkiezing in eeuwigheid niet meer zou weerzien. Maria Heli wierp zich plat ter aarde en stortte smartelijke tranen³⁶⁷.

Het was nog vóór middernacht, toen zij het huis verlieten; Anna en haar oudste dochter vergezelden de H. Maagd te voet tot een weinig buiten Nazareth, en Jozef kwam achter met de ezel. De weg liep niet geheel in de richting naar het huis van Anna, maar even meer links³⁶⁸.

In nr. 187 (huidig fasc.), vinden we nochtans in het huisje van de H. Familie te Matarea in Egypte, verschillende van die heilige zaken uit Bethlehem terug. Dit laat veronderstellen dat de H. Moeder Anna deze dingen achteraf heeft laten bezorgen door vertrouwde tussenpersonen.

Zij en enkele familieleden kenden immers het verblijf van de H. Familie in Egypte (zie nr. 195).

³⁶⁷ Ter aarde vallen van verdriet. – Zich in het stof ten gronde werpen was bij de Joden een van de gebruikelijke tekens van diepe droefheid (cfr. D.B. Deuil), hetzij deze gemeend of ook maar voorgewend was.

In fasc. 22, nr. 1028 zullen wij zien hoe Joannes, bij het vernemen van de dood van Joannes de Doper zich in het huis van Zakarias van spijt en droefheid op de grond rolt.

³⁶⁸ Zij lieten Anna's huis rechts. – Zij verlaten door de zuidwestpoort van Nazareth het dorp, gaan korte tijd in dezelfde richting, volgen nu zuidwaarts de vallei, komen in de Esdrelonvlakte uit en gaan nu naar 't zuidoosten.

Die weg volgde meestal de H. Familie; zie hierover fasc. 4, nr. 105, voetnoot 223.

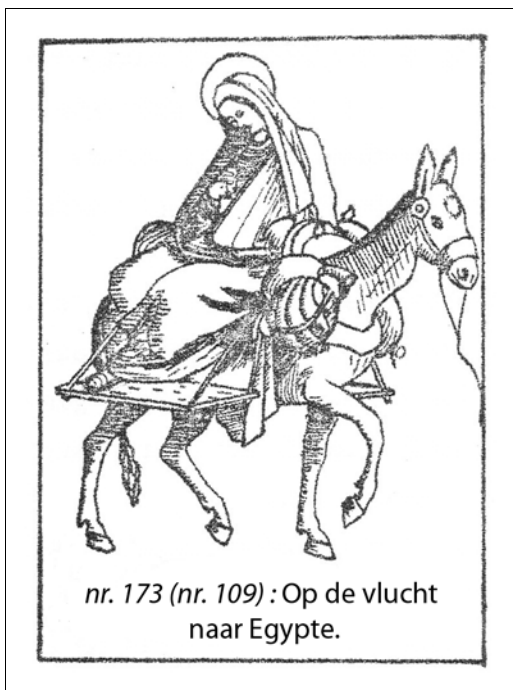

Maria droeg het gebakerde Kind Jezus vóór zich in een band, die over de schouders geslagen en om de nek vastgemaakt was; zij droeg een lange mantel die haar en het Kindje omhulde, en een grote vierkante sluijer, die van achteren slechts het hoofd omspande, aan beide zijden van het aangezicht afdaalde en naar voren lang neerhing.

Zij hadden reeds een kleine afstand afgelegd, toen Jozef hen met de ezel achterhaalde. Aan het dier hing een waterzak en een korf

met verschillende vakken, die kleine broden en nog levende vogels en ook kruikjes bevatten.

De reispakken en de dekens waren om het dwarszadel geladen, waarbij een trede of voetplank behoorde. Nu omhelsden zij elkander nogmaals onder vele tranen en Anna zegende de H. Maagd en deze nam plaats op de ezel, die door Jozef geleid werd en nu ving de reis definitief aan.

Terwijl de zienster de droefheid van Anna en haar oudste dochter beschreef, weende zij van ontroering. Ook bekende zij dat ze gans de nacht, waarin zij die aanschouwing had gehad, haar tranen niet had kunnen weerhouden.

Vrijdag, 2 maart. –

Heden, vroeg in de morgen zag ik Maria Heli met haar zoontje naar het huis van Anna gaan en aan Anna's tweede man Eliud zeggen dat hij met een dienstknecht naar Nazareth moest gaan; zijzelf keerde hierop naar haar eigen woning terug (nr. 170, na midden). Ik zag Anna in Jozefs huis alles in orde brengen en veel tezamen pakken. Er kwamen 's morgens twee mannen (op verzoek van Maria Heli) uit de woning van Anna. Eén hunner droeg voor kleding slechts een schapenvacht en grove zolen die met riemen om de benen vastgehouden werden, terwijl de ander in een langer gewaad gehuld was. De laatste scheen mij Anna's toenmalige echtgenoot geweest te zijn; zij hielpen alles in Jozefs huis bijeenbrengen en de hele inboedel verpakken om hem naar Anna's huis over te brengen.

De reis.

Ik zag de H. Familie in de eerste nacht van haar vlucht verschillende plaatsen doortrekken en tegen de morgen onder een afdak uitrusten.

Tegen de avond zag ik de H. Familie, daar zij (wegens de sabbat) niet verder meer konden, haar intrek nemen in het kleine plaatsje Nazara bij mensen die (van de Joden) afgezonderd leefden en ook geminacht werden³⁶⁹; het waren geen eigenlijke Joden; hun

³⁶⁹ **Nazara.** – Dit klein dorp is reeds ter sprake gekomen in fasc. 2, nr. 60, voetnoot 131; het bestond uit een synagoge, een herberg en enige huizen. Het lag aan de noordwestvoet van de heuvel, waarop Endor gelegen was, één km van die stad.

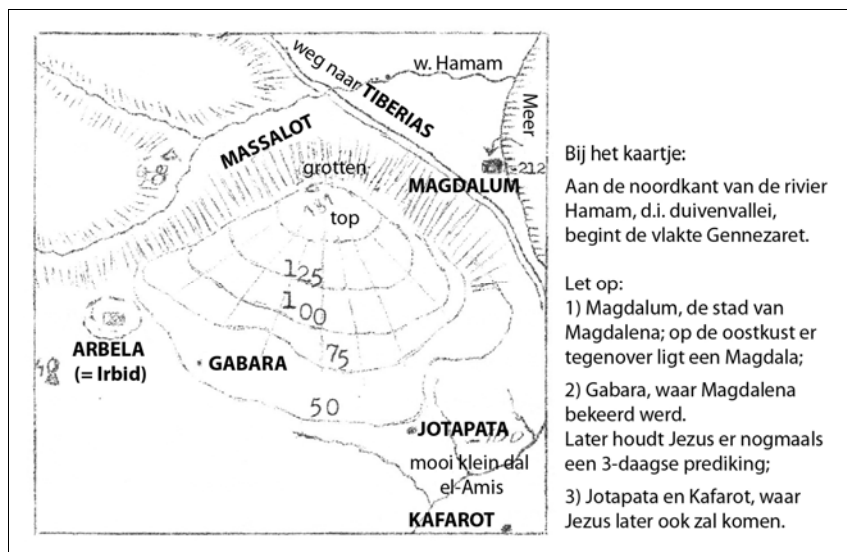
“Om van Nazara naar Endor te gaan, ging men de voet van de berg om”, zegt K.

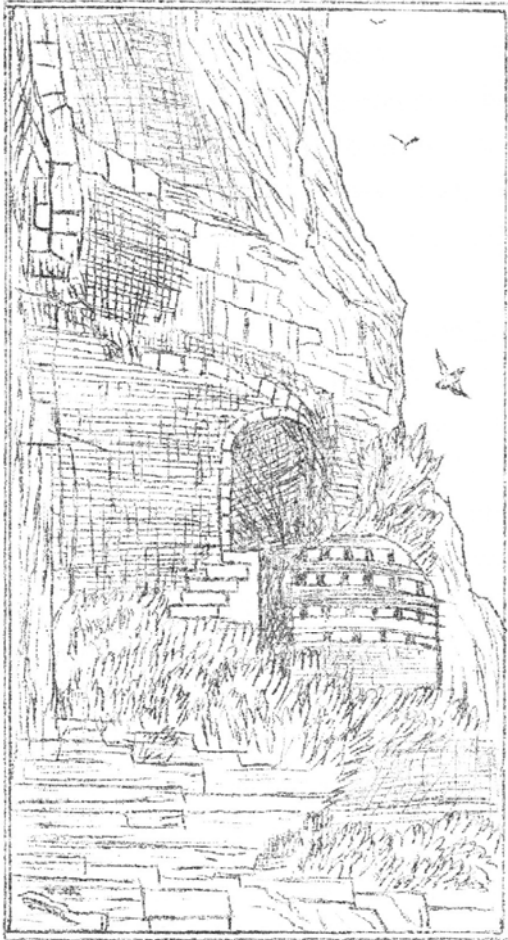
Het is treffend dezelfde uitdrukking gebruikt te zien door Meistermann: “Van Naïm bereikt men in 50 minuten Endor, wanneer men draait om de voet van de berg in oostelijke richting.” (Guide, 561).

godsdienst was gedeeltelijk heidens en zij gingen God aanbidden in de tempel op de Gerizzimberg nabij Samaria. Hiervoor hadden zij een lastige weg van verscheidene uren door het gebergte af te leggen; zij gingen gebukt onder zware openbare dienstwerken, want zij moesten als slaven aan de tempel te Jeruzalem en aan andere openbare gebouwen zware arbeid verrichten (zie nr. 234, voetnoot 472, een nota over dit slavenras).

De H. Familie werd bij deze mensen vriendelijk ontvangen en zij bracht de volgende dag bij hen hier door. Bij haar terugkeer uit Egypte heeft de H. Familie deze mensen nogmaals bezocht, en ook later, toen Jezus in zijn 12^e jaar naar de tempel ging en vandaar naar Nazareth terugkeerde. Dit hele gezin heeft zich later door Joannes laten dopen en is dan ook tot de gemeente van Jezus toegetreden.

Deze plaats hier is niet ver afgelegen van een andere, wonderlijke, hooggelegen stad, waarvan ik de naam niet meer met volle zekerheid kan noemen, daar ik in de omstreken zo vele steden gezien en horen noemen heb; daaronder herinner ik me Legio en Massalot, waartussen Nazara, naar ik meen, gelegen is.

Bij het kaartje hiernaast:

Versterkte ingang van het grottencomplex Massalot, in de steile helling naar de top toe.

Men bereikt hem in drie kwartier langs een trappenweg tegen de rotswand.

Binnentredend komt men in een gang die naar de voornaamste, ruime, stevig versterkte kamer leidt. De grotten zijn onderling verbonden door gangen en trappen.

Van een terras bij de bovenste grotten heeft men een heerlijk uitzicht op de vlakte en het noordelijk gedeelte van het Meer Gennezaret en de bergen van Safed.

Ik geloof bijna dat de stad waarvan de ligging mij zo verwonderde, Legio heette, doch ze heeft nog een andere naam³⁷⁰.

³⁷⁰ De stad die door haar ligging K. verwonderde, kan Megiddo geweest zijn, (als het niet Endor was).

Megiddo ligt aan de zuidrand van de Esdrelonvlakte, 4 uren van Nazara, op de heuvel die nu Moetesellim heet; de stad werd zeer grondig opgegraven. In Christus' tijd was ze half verwoest en reeds ontwikkelde zich aan de zuidoostvoet van de heuvel Legio, dat de rol van Megiddo overnam.

Even ver, d.i. 4 uren ten noorden van Nazara lag **Massalot**, dat men als onbekend beschouwt en dat nochtans gelokaliseerd kan worden. Dit doen wij straks.

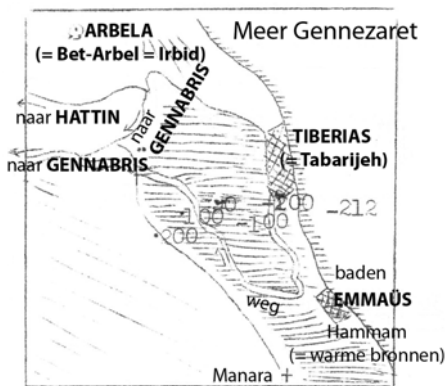
De aanwijzing 'tussen Massalot en Megiddo' (twee verwijderde plaatsen) schijnt ons vreemd. Wellicht was K. op dit ogenblik in haar gedachten intens met die twee plaatsen bezig.

Ligging van **Massalot**. – “De Syriërs sloegen de weg in naar Galgala, belegerden Massalot bij Arbela, veroverden Massalot en brachten er velen om het leven.” (I Makk. 9, 2).

“De Syriërs vielen Palestina binnen, kampeerden bij Arbela in Galilea, overrompelden de spelonken, waar zich vele Joden hadden verscholen en trokken daarna verder naar Jeruzalem.” (Aldus Flavius Josephus, Ant. II, 346, nr. 492).

Galgala (zie fasc. 21, nr. 961, voetnoot 483) is volgens K. een, ons overigens onbekende, stad nabij Safed. Eenmaal Galgala voorbij, veroverden zij Massalot en brachten er velen om het leven.

Deze velen hadden zich verscholen in de spelonken van Massalot bij Arbela. Welnu, Arbela is het huidige Irbid, 7 km ten noordwesten van Tiberias en aan de westvoet van de hoge berg, waarin de fameuze spelonken zich bevinden. Deze hebben te allen tijde als vesting dienst gedaan en zijn zeer moeilijk te veroveren. Ook Flavius Josephus bracht ze in staat van verdediging in het begin van de Joodse oorlog in 67 na Christus.

Aan de noordvoet van die spelonkenberg kronkelt de rivier Hamam op de bodem van een diepe ravijn naar het Meer toe. De hellingen van die diepe vallei gelijken in meerdere plaatsen op echte, reusachtige, bijna loodrechte muren. In de noordhelling van de berg, dus in de zuidhelling van de ravijn bestaan misschien niet minder dan 100 diepe grotten, die in de schoot van de berg onderling verbonden zijn en meerdere verdiepingen vormen. Van de vallei uit bereikt men ze langs een weg die bestaat uit rotstrappen langs de bijna loodrechte berghelling. Binnen komt men langs trappen en gangen van de ene grot in de andere, van de ene verdieping op de andere.

Verder betekent Massalot volgens sommigen 'trappen'.

Als nu de Syriërs, volgens I Makk. 9, 2, Massalot veroverden en er velen doodden; wanneer zij, volgens Flavius Josephus de spelonken veroverden en de Joden die er zich verscholen hadden om het leven brachten; wanneer beiden dezelfde krijgsverrichting bedoelen, dan volgt daaruit dat onder Massalot die spelonkenvesting te verstaan is.

Let men meer op de betekenis van de naam Massalot, dan kunnen wij ook nog aannemen dat Massalot wellicht een dorp aan de voet van de berg is, dat zijn naam aan de rotstrappen, die naar boven voerden, ontleende, of zelfs aan de trappen die in de berg de ene verdieping met de andere verbonden.

Misschien zien wij in Massalot nog beter de naam van minder dan een dorp of wijk, nl. van een hoek, in de zin die wij in het Vlaams daaraan hechten, b.v. patershoek, winkelhoek, kapelhoek. Wij zouden kunnen zeggen: trappenhoek of grottenhoek te Arbela, Massalot in Arbelis, op het gebied van Arbela.

Wij hebben ons deze uitweiding veroorloofd, omdat de kennis van de ligging van Massalot helpt tot een beter begrip van de schriftuurpassage I Makk. 9, 2. Wij hebben ons immers ook tot doel gesteld K. in dienst te stellen van de H. Schrift en exegese.

De dienst die K. ons hier bewijst is ons in fasc. 27, nr. 961 te wijzen op het bestaan van een Galgala nabij Safed.

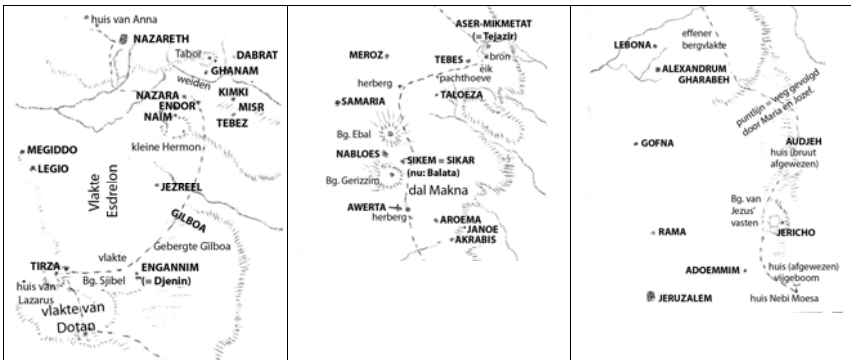
De H. Schrift noemt wel dit Galgala, maar niemand denkt eraan het hier bij Safed te zoeken.

De topografie kent alleen 3 Galgala's in Judea en daar Galgala ten noorden van Massalot moet liggen, waar moet men dan dit laatste zoeken? Vandaar de bekentenis van Legendre in D.B. bij 't woord Arbèle: Massalot is onbekend.

Zondag, 4 maart. –

Gisteren, zaterdagavond, na het sluiten van de sabbat, verliet de H. Familie Nazara en reisde gedurende de gehele nacht en ik zag haar de gehele zondag en de nacht op de maandag zich bij de grote oude terpentijnboom verborgen houden; het was dezelfde boom, waarbij ik hen in de advent, op hun reis naar Bethlehem, had zien vertoeven, toen de H. Maagd het zo koud had.

Het was de terpentijnboom van Abraham, bij het woud Moreh, niet ver van Sikem, Taānat-Siloh en Aroema.

(We laten hier 5 foutieve regels weg, die reeds gezegd zijn in fasc. 4, op het einde van nr. 105 en daar als foutief aangeduid in voetnoot 226; zie ook kaartje aldaar).

Maandag, 5 maart. –

Hedenmorgen vroeg zag ik de H. Familie in een vruchtbaar gewest, naast een klein water of beek bij een balsemboompje uitrusten en zich verkwikken; het Kindje Jezus lag met blote voetjes op de schoot der H. Maagd. In de twijgen van de balsemstruiken die rode bessen droegen, waren hier en daar insnijdingen gemaakt, waaruit het vocht in kleine opgehangen (of onder geplaatste) potjes droop; het verwonderde mij dat deze niet gestolen werden (zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126). Jozef deed

van het sap in de kleine kruikjes welke zij mee hadden (wat op moeizame reizen geoorloofd was). Zij aten broodjes en bessen die Jozef in de nabijheid plukte; de ezel dronk aan het water en weidde in de omtrek; ik zag links van hen in de verte Jeruzalem dat hooggelegen was; het tafereel van dit oponthoud was buitengewoon treffend.

Joannes in de woestijn.

175.

Dinsdag 6 maart. –

Zakarias en Elisabet werden eveneens tegen het dreigende gevaar gewaarschuwd, ik meen door de H. Familie zelf die hun een vertrouwde bode had gezonden. Hierop zag ik Elisabet de kleine Joannes naar een zeer verborgen plaats in de woestijn brengen, een paar uren ten zuiden van Hebron (cfr. nr. 176, waar overigens talrijke grotten zijn).

Zakarias vergezelde haar slechts een kort eindweegs, tot waar zij op een vlot een klein water overstaken; hier nam Zakarias afscheid van vrouw en kind en reisde van daar naar Nazareth, de weg volgend, waarlangs Maria Elisabet was komen bezoeken. Ik zag hem heden, 6 maart, onderweg; waarschijnlijk wil hij bij Anna zelf betrouwbare inlichtingen inwinnen. Verschillende vrienden van de H. Familie in de omstreken van Nazareth zijn over haar heengaan zeer bedroefd.

De kleine Joannes droeg slechts een lamsvacht om het lijf. Hoewel amper 1,5 jaar oud liep hij reeds met vaste stap en kon reeds springen; hij hield toen ook reeds de kleine witte staf in de hand, waarmee hij op de wijze van de kinderen rondliep en speelde.

Men moet hier onder woestijn geen uitgestrekte, verlaten, verzengde (= verschroeide, verbrande) zandvlakte verstaan, maar een wildernis (of onbebouwd gewest) met vele rotsen, ravijnen en

spelonken; dat gewest is begroeid (althans grotendeels) met allerhande struikgewas en ook wilde vruchten en bessen³⁷¹.

Elisabet bracht de kleine Joannes in een spelonk, waarin, na Jezus' dood, ook Magdalena een tijdlang verbleven heeft. Hoelang er ditmaal Elisabet met haar nog zo klein zontje verborgen bleef, staat me nu niet voor de geest, waarschijnlijk slechts zolang tot het gevaar van de vervolging door Herodes minder dreigend en de voorzorg minder noodzakelijk geworden was; toen is zij met het knaapje teruggekeerd naar Joetta dat er ongeveer 2 uren van verwijderd lag; ik heb haar inderdaad, in de tijd dat Herodes de moeders met hun knaapjes tot de leeftijd van 2 jaren bijeen liet komen – wat eerst een jaar later gebeurde, de kleine Joannes nogmaals in de woestijn in veiligheid zien brengen.

Brentano doet opmerken:

Nadat de zienster tot hier toe de vluchttaferelen van dag tot dag had verhaald, werden, ten gevolge van ziekte en uitwendige storingen, haar mededelingen onderbroken, en toen zij enige dagen later haar verhaal weer opnam, zegde zij:

“Ik kan de dagen nu niet meer zo nauwkeurig bepalen, doch ik wil naar best vermogen de verschillende taferelen van de vlucht naar Egypte vertellen in de volgorde, waarin ik ze gezien heb.”

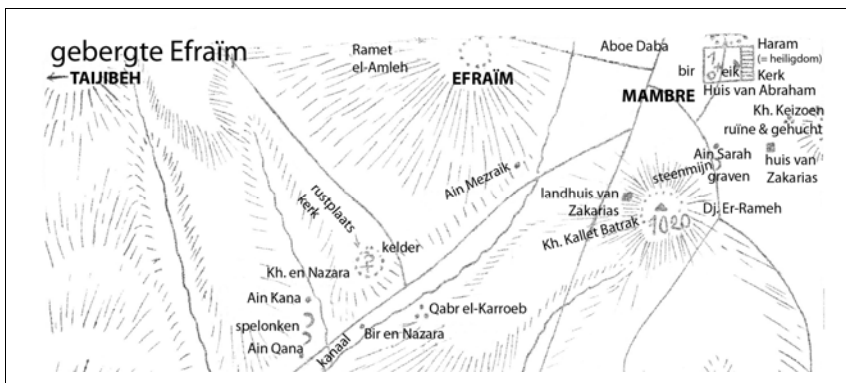
³⁷¹ K. schetst hier zeer treffend in enkele woorden wat de H. Schrift verstaat onder het Hebreeuwse woord 'midbar' = 'woestijn'. Het woord bevat niet het denkbeeld van een uitgestrekt, waterloos, onvruchtbaar land, zoals de Sahara of de Arabische woestijn, maar eerder een beperkte, eenzame plaats of district met rotsen, ravijnen en soms grotten. Zulk een hoek of gewest is dor en bijna onbewoond. Nochtans treft men in diepten en op de bodems van ravijnen heesters en gras aan; in de regentijd kan het gras zelfs overvloedig zijn en hoog en aan talrijke kudden van nomaden voeder verstrekken, doch de zomer door vinden de kudden er hoogstens schrale graspijl-tjes. (cfr. D.B. Midbar; Guérin, Judée, III, 172).

Reis der H. Familie. – Zesde halte.

176.

Nadat de H. Familie over enige hoogten van de Olijfberg (en ook in de melkgrot van Bethlehem) gekomen was, zag ik haar van hier in de richting van Hebron gaan. Gekomen op ongeveer een uur afstand van het woud Mambre (dat bij de grafspelonk van Abraham was), nam zij haar intrek in een ruime spelonk in het wilde ravijn van een berg of gebergte (Efraïm), waarop een stad lag met een name die als Efraïm klonk; ik geloof dat dit reeds de zesde halte op hun vluchtreis was.

(Voor Efraïm in deze passage, zie het kaartje van Hebron en omgeving met de uitleg, in 't begin van fasc. 4).

Ik zag de H. Familie hier zeer vermoeid, uitgeput en terneergeslagen aankomen. Maria was zeer bedroefd en weende; overal hadden zij gebrek aan, want hun vluchtreis ging langs omwegen; zij vermeden alle steden en openbare herbergen; zij rustten hier een hele dag uit en er gebeurden meerdere wonderen tot hun verkwikking. Er ontstond een bron op Maria's gebed in de grot en een wilde geit die hier tot hen gelopen kwam, liet zich melken; ook verscheen hun hier een engel die hen troostte.

In deze spelonk had dikwijls een profeet gebeden; ook Samuel, meen ik, hield zich hier enige malen op. David hoedde in deze omgeving de schapen van zijn vader, bad hier en ontving er bevelen om man tegen man tegen Goliat te gaan vechten³⁷².

³⁷² In deze aanvulling van de beschrijving van de vlucht naar Egypte vergat de zienster melding te maken van deze halte, maar zij deed het bovenstaande verhaal in haar dagelijkse mededelingen over Jezus' openbaar leven, wanneer Jezus deze plaatsen bezocht; zij zag Hem met enige leerlingen in deze grot vertoeven en hoorde Hem spreken over de genaden in deze plaats bewezen en in het algemeen over de bezwaren aan de vlucht naar Egypte verbonden.

Jezus zegende deze grot, als wijdde Hij bij voorbaat de kerk in, die eens, naar Hij voorzegde, boven deze grot gebouwd zou worden.

Nog zegde zij over die plaats: "Deze grot, door de H. Familie op haar vlucht bezocht, werd later de rustplaats van Maria genoemd en bezocht door de pelgrims, zonder dat men nauwkeurig wist wat op deze plaats geschied was; later woonde op deze plaats slechts gemeen volk."
(Zie in het verder verhaal fasc. 11, geheel nr. 311, 9 oktober 1821).

Brentano, van wie deze nota is, vervolgt: "Zij beschreef ook zeer nauwkeurig de ligging van die plaats, zodat de schrijver ze lange tijd daarna in een reisverhaal terugkende; hij was nl. niet weinig verrast, toen hij in 'De reis naar Jeruzalem' van de franciscaan Antonius Gonzalez (Antw. 1679, I, 556) las dat deze pelgrim een klein uur van Hebron, in de richting van Bethlehem, links van de weg in een dorp was gegaan, dat het dorp van Maria genoemd werd, omdat zij op haar vlucht naar Egypte daar stilgehouden en gerust had; het ligt op een hoogte, voegt hij er aan toe; er stond nog een kerk met drie beuken en drie ingangen. Op de muur stelde een tafereel de vlucht voor: Maria met het Kind op de ezel, die door Jozef geleid wordt. Aan de voet van de heuvel waarop het dorp gelegen was en de kerk stond, was een schone bron, de Mariabron geheten."

Een ander pelgrim, Arvieux, zegt eveneens in zijn reisbeschrijving: "Tussen Hebron en Bethlehem bezochten wij het dorp van de H. Maagd, waar men zegt dat zij gerust heeft op haar vlucht naar Egypte." (Herinneringen, II. Leipzig, 1783).

Aan deze nota van Brentano moeten wij toevoegen. – K. noemt het gebergte, op wiens voet het dorp ligt: Efraïm = Efron.

Het ligt voor de hand dat dit gebergte, dat zich meer dan een uur westwaarts in de richting van Hebron uitstrekt, zijn naam ontleend heeft aan de

Ontmoeting met de kleine Joannes.

Vanuit deze grot trokken zij, de Dode Zee steeds aan hun linkerkant hebbend, 7 uren ver naar het zuiden en 2 uren voorbij Hebron kwamen zij in de woestijn, waar zich toen de kleine Joannes ophield; de weg die zij volgden kwam voorbij zijn spelonk op de afstand van een boogscheut.

Ik zag de H. Familie eenzaam, afgemat en smachtend van dorst door een zandige woestijn trekken; de waterzak en ook de balsemkruidjes waren ledig en de H. Maagd was bedroefd en leed nog meer om de dorst van haar Kindje dan van haar eigen dorst;

Hettietische hoofdman van Hebron, die aan Abraham de grafspelonk Makpelah verkocht en die Efron heette (Gen. 23).

We zegden reeds een woord over dit Efraïm in 't begin van fasc. 4 en het is aangetekend op de kaart van Hebron (eveneens in 't begin van fasc. 4). Daar vindt men ook, 6 cm lager, het dorp van Maria met de door K. vermelde grotten.

Het dorp of de ruïne ervan draagt nu de naam Khirbet en-Nazara, d.i. ruïne van het dorp der christenen. Daar vond men, zelfs nog in de 19e eeuw, althans in haar begin, (in de tweede helft misschien niet meer, naar het zeggen van V. Guérin) de overblijfselen van een driebeukige kerk met drie ingangen. Onder de kerk is een kelder, crypte of grot, zodat de vraag openblijft of de H. Familie in deze kelder gerust heeft dan wel in één van die andere grotten die men op de kaart ziet, 200 m ten zuidwesten van de ruïne en in een klein dal dat een bijdal is van de wadi Toeffah.

Zelfs de naam van de berg en van een stad of dorp blijft nog bewaard, maar dan in zijn Arabische vertaling Taïyibeh. Deze naam is nog gehecht aan een ruïne 6 à 7 km ten westen van de top Ramet el-Amleh. Gevallen waarin de naam van een gewest aan één plek verbonden bleef, doen zich niet zo zelden voor, b.v. Namre, Gilad, Sarona, Garis, Kiti, enz.

Van de ruïne Taïyibeh zegt V. Guérin: "In de oudheid lag daar een dorp of stad, waarvan de naam verloren is, want de naam Taïyibeh is van Arabische oorsprong. De oudheid echter van de plaats blijkt uit de oude elementen, die men in de ruïne waarneemt, evenals uit de oude citernen die men er hier en daar vindt. Ook vindt men er grotten en een bronput, die op een oude, bewoonde plaats wijzen." (Judee, III, 352-353).

Zoals reeds gezegd, vond Guérin te Kh. Nazara, geen kerk meer (Jud. 276-277).

zo weken zij een weinig van de weg af; daar groeide struikgewas en wat schraal en mager gras op een dieper gelegen bodem.

De H. Maagd daalde van de ezel af en ging een weinig op het gras neerzitten; zij hield het Kindje vóór zich en bad in grote droefheid tot God. Terwijl zij op die manier om water bad, als een andere Hagar in de woestijn, vertoonde zich aan mijn ogen een buitengewoon treffend schouwspel.

De spelonk waarin Elisabet het knaapje Joannes in veiligheid gebracht had, was zeer nabij, doch op een hoger niveau in een rotswildernis. Daar zag ik de kleine Joannes tussen struiken en stenen in de buurt van zijn grot rondzwerfen; hij scheen mij vol bekommernis en ongeduldig van verlangen op iemand te wachten.

In dit visioen zag ik Elisabet niet optreden; de aanblik van die kleine knaap, die daar met zo'n vaste en zekere stap onbevangen in de wildernis rondzwierf, maakte op mij een geheel eigen, aangrijpende en betekenisvolle indruk. Gelijk hij nog voor zijn geboorte onder het hart van zijn moeder, zijn Heer en Meester reeds eenmaal als het ware tegemoet was gesprongen, zo werd hij ook nu bewogen en aangetrokken door de nabijheid van zijn dorstlijdende Verlosser. Ik zag hem; hij droeg een lammervacht die dwars van zijn schouder hing en om zijn middel vastgegordeld was; in zijn hand hield hij een staafje met aan de top een wimpel van bast (= buitenste laag van een boom; schors).

Hij voelde dat Jezus naderde, voorbij zou trekken en dat Hij dorst had; hij viel op de knieën en bad tot God met uitgestrekte armen. Vervolgens sprong hij op, gedreven door de Geest van God, liep tot op de hoge rand van een rotsheuvel, stiet daar boven met zijn staf in de grond en een rijke bron sprong te voorschijn.

Nu liep hij vlug de ontsprongen beek vooruit tot aan de rand waar ze neerstortte; daar bleef hij stilstaan en zag de H. Familie op enige afstand voorbijtrekken³⁷³.

³⁷³ Katarina hoorde de Heer zelf van dit roerend gebeuren melding maken in haar visioenen op Jezus' openbaar leven, toen Hij, 18 dagen na Joannes' dood, te Hebron gekomen was om de verwanten van de Doper te troosten (zie de nrs. 1027-1028).

Bij deze gelegenheid vertelde Hij veel over zijn Voorloper en zei o.m. dat deze Hem slechts driemaal lichamelijk had gezien, nl.

- in de hier beschreven omstandigheid,
- vervolgens toen hij Jezus doopte,
- tenslotte bij de Jordaan, toen hij Jezus op enige afstand zag voorbijgaan en tot enige leerlingen zegde: "Ziet daar, het Lam van God." (zie de nrs. 314-316).

Tot hier deze nota van Brentano.

Wij wensen er aan toe te voegen als antwoord op kritiek die gemaakt zou kunnen worden. Ik zie niet in waarom dit verhaal in zijn geheel genomen, niet reëel en authentiek zou zijn:

- 1) Het is absoluut in overeenstemming met de profetische zending van Joannes: het gebeuren is een voorspelling en voorafbeelding.

Geheel Joannes' leven zal ten doel hebben de dorst van de Verlosser naar liefde en naar zielen te lessen; het zinnebeeldig karakter van het voorval sluit niet uit dat het reëel is geweest; zo was ook het lessen van de dorst van Jezus door de Samaritaanse vrouw een werkelijkheid en toch een zinnebeeldige handeling.

- 2) Waarom zou Joannes die 6 maanden ouder was dan Jezus en nu op zijn minste 15 (eventueel 21) maand geworden was, hij die reeds in de schoot van zijn moeder de nabijheid van de Verlosser gevoeld had, nu niet zijn dorstlijdende Meester herkend hebben, nu hij reeds rondlopen kon en tekenen gaf van verstandelijk onderscheid.

K. zal later vertellen dat hij de Heiland steeds zag in de geest en altijd wist waar Hij zich bevond.

- 3) Het feit is in overeenstemming met het Evangelie dat de indruk wekt dat Joannes zich reeds heel, heel vroeg in de woestijn terugtrok (Lk. 1, 80).

Sluiten we met deze gedachte: de profeten onder wie Joannes de grootste was, predikten, zoals overigens Jezus zelf, evenzeer door daden en zinnebeeldige handelingen als door woorden.

De H. Maagd hield nu het Kindje Jezus in de hoogte en wees het in de richting van Joannes met de woorden: “Kijk, daar, Joannes in de woestijn.”

Nu zag ik Joannes vol blijdschap naast het neerstortende water opspringen en met de bastwimpel aan zijn staafje zwaaiende wenken en dan vlug de woestijn terug inlopen; de beek bereikte na korte tijd de weg van de reizigers; dezen stapten erover, maakten daar een halte op een geschikte plaats, waar wat struikgewas en enig schraal gras groeide en verkwikten zich. Maria steeg met het Kindje van de ezel; zij waren allen ontroerd en verblijd en Maria ging neerzitten op het gras; daar was het goed rusten. Jozef groef op enige afstand een kuil die aanstonds vol water liep. Nadat het bezonken en gans helder geworden was, lesten zij hun dorst. Maria waste haar Kindje; dan wasten en verkoelden zij hun handen, voeten en aangezicht; ook de ezel, door Jozef bij het water gebracht, dronk met gretige teugen. Tenslotte vulde Jozef nog zijn waterzak.

Allen waren zo dankbaar en gelukkig; het dorre gras werd rijk besproeid en richtte zich op; de zon milderde haar stralen en scheen behaaglijk op hun geluk neer te zien; allen waren verfrist, overgelukkig, getroost en voldaan (dank zij Joannes). Zij vertoefden hier van 2 tot 3 uren.

Dit geldt voor het verhaal in zijn geheel. Dit sluit de mogelijkheid niet uit dat een bijzonderheid een toegevoegde trek kan zijn, b.v. dat de jongen aan de zienster getoond wordt met staf en wimpel en in een lammerenvacht gehuld, niet omdat hij werkelijk zo rondliep, maar opdat zij, op grond van een traditionele voorstelling, hem dadelijk zou herkennen.

Het staat iedereen vrij hierover, zoals ook over het geheel, te denken zoals hij wil; wie kent er immers alle geheimen en moeilijkheden van de mystieke ervaringen? We mogen ook wel een beetje oog hebben voor de dichterlijke schoonheid en vroomheid van het verhaal.

Voortzetting van de reis.

177.

De laatste logeerplaats van de H. Familie op het grondgebied van Herodes was niet ver van een stad aan de rand der woestijn, enige uren van de Dode Zee; de stad heette Anam of Anem of Anim.

De verhaalster aarzelde tussen deze klanken; de goede vorm is Anim³⁷⁴.

Zij namen in een afzonderlijk gelegen huis hun intrek; het was een herberg voor reizigers die door de woestijn moesten. Tegen een hoogte lagen daar verschillende hutten en schuren, en in de omtrek groeide er ook nog enig ooft (= alle eetbare vruchten uit het plantenrijk, boomvruchten, fruit) in het wild; de bewoners schenen mij kameeldrijvers te zijn; zij bezaten vele kamelen die daar in omheinde weiden graasden; de mensen waren hier onwetend en enigszins verwilderd. (Laat ons zeggen een mengsel van goed en kwaad. Terwijl zij enerzijds niet terugdeinzen voor stroperij, komen zij trouw de wetten der herbergzaamheid na).

Zij hadden ook wel stroperij gepleegd, maar ontvingen de H. Familie toch goed en bewezen haar gastvrijheid. Ook in de nabijgelegen stad woonden vele mensen, die zich hier (te Anim) na oorlogen gevestigd hadden en geen geordend leven leidden; er was in de herberg o.a. een man van ongeveer 20 jaar, die Ruben heette.

³⁷⁴ **Anim.** – Anim, dubbel dorp, 4 uren ten zuiden van Hebron; nu heet het Ghoewein, in de grond dezelfde naam.

Volgens K. hield de H. Familie in de nabijheid haar laatste rustplaats op het gebied van Herodes. Deze heerste ook over Idumea, dat zich uitstreckte vanaf Jardas in het zuiden tot een uur ten noorden van Hebron, nl. tot de vestingstad Betsoer.

Jardas, nu tell Arad, ligt 2 uren ten zuidoosten van Anim (zie grote kaart).

Donderdag, 8 maart. –

Ik zag de H. Familie in een sterrenheldere nacht door een zandige wildernis trekken, die met laag struikgewas begroeid was; het was mij alsof ik haar door de woestijn vergezelde. Deze woestijn was zeer gevaarlijk wegens de slangen, die in groot getal in kleine diepten tot een kring ineengekronkeld onder het groen verscholen lagen. Onder een akelig gesis naderden zij tot de weg en strekten hun koppen vooruit naar de H. Familie, die echter, van licht omgeven en zeker van Gods bijstand, ongedeerd voorbijtrok.

Ik zag ook nog een ander soort gevaarlijke dieren: aan hun langwerpige, zwartachtig lijf hadden ze korte poten en een soort vleugels zonder veren, als grote vinnen; ze schoten als vliegend over de bodem vooruit en hadden in de vorm van hun kop iets van een vis. (Hier zet Brentano tussen haakjes: waarschijnlijk vliegende hagedissen)³⁷⁵.

³⁷⁵ Gevleugelde hagedissen. – Mijns inziens zullen hier schorpioenen bedoeld zijn. Vóór de bek heeft dit insect 2 lange voelhoornen, die voorzien zijn van grijptangen, zoals bij zeekreeften, waarmee het dier zijn prooi grijpt. De staart bestaat uit 6 leden; in het voorlaatste lid, dat zwarter is, zit het gift geborgen; het laatste is voorzien van een angel, die de steek toebrengt en aanstonds hierop door twee poriën het gift projecteert.

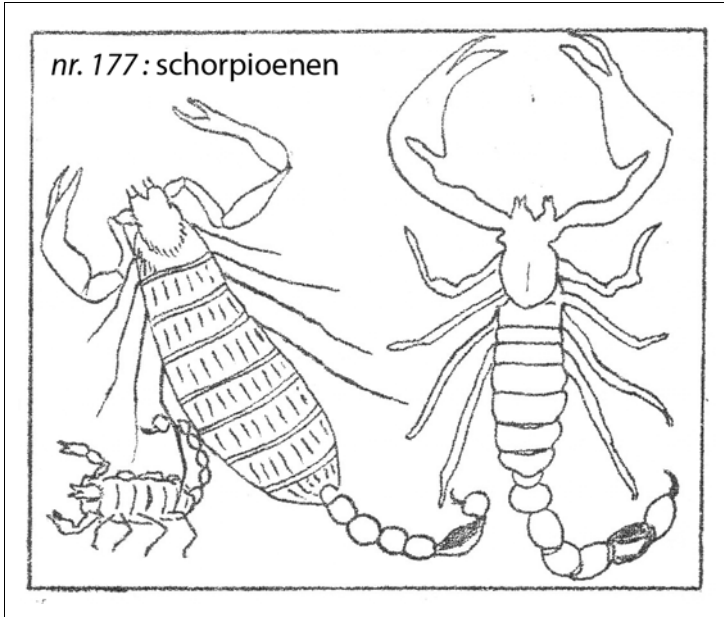
Men telt op zijn minst 8 soorten van schorpioenen, verschillend in grootte en kleur. De zwartachtige, 15 cm lang, zijn de geduchtste; men vindt de schorpioenen in droge, warme streken; het krioelt ervan in Palestina en het Sinaï-schiereiland.

Ten zuidwesten van de Dode Zee heet een berg, waar wij de H. Familie nu ongeveer gekomen zien, van oudsher de 'schorpioenberg', wegens het groot aantal schorpioenen.

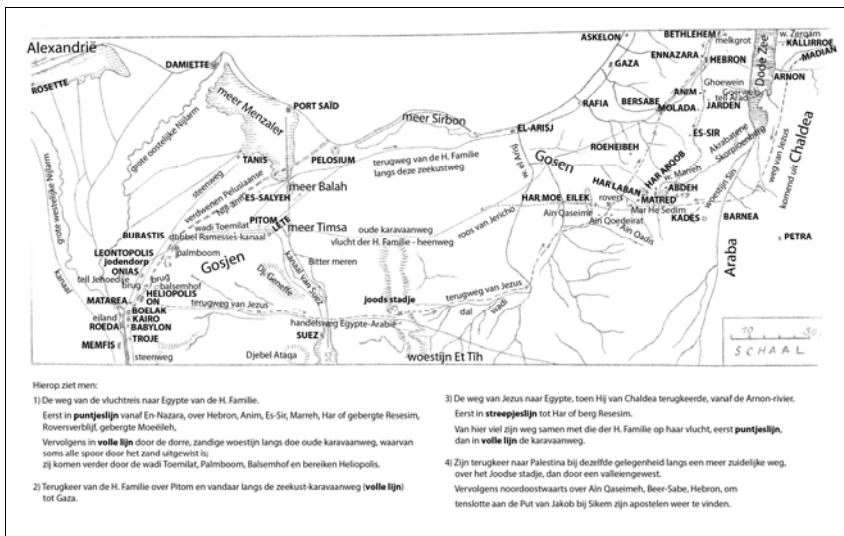
Bij Dapper lezen wij: "Geen stad in Perzië heeft meer van schorpioenen te lijden dan Kachan. De giftigste zijn koolzwart, een vinger lang en dik; zij gelijken op kreeften, behalve dat hun kop stomper en hun lijf veel dunner is ... ze lopen gezwind ..." (Perzië, 37).

Deze tekst is belangrijk wegens de laatste woorden; zo zegt immers ook Katarina: "Ze snelden ras voorbij, als vlogen ze ..."

We kunnen dus aannemen dat K. hier schorpioenen op het oog heeft.

Ik zag de H. Familie hierna achter struikgewas aan een diepe bodemdaling aan de rand van een holle weg komen en hier rustten zij een weinig; de streek was benauwelijk en wegens wilde en vergiftigde dieren onveilig.

Hierop ziet men:

- 1) De weg van de vluchtreis naar Egypte van de H. Familie.
Eerst in puntjeslijn vanaf En-Nazara, over Hebron, Anim, Es-Sir, Marreh, Har of gebergte Resesim, Roversverblijf, gebergte Moeëieleh,
Vervolgens in volle lijn door de dorre, zandige woestijn langs doe oude karavaanweg, waarvan soms alle spoor door het zand uitgewist is; zij komen verder door de wadi Toemilat, Palmboom, Balsemhof en bereiken Heliopolis.
- 2) Terugkeer van de H. Familie over Pitom en vandaar langs de zoekst-karavaanweg (volle lijn) tot Gaza.
- 3) De weg van Jezus naar Egypte, toen Hij van Chaldea terugkeerde, vanaf de Arnon-rivier.
Eerst in streepjeslijn tot Har of berg Resesim.
Van hier viel zijn weg samen met die der H. Familie op haar vlucht, eerst puntjeslijn, dan in volle lijn de karavaanweg.
- 4) Zijn terugkeer naar Palestina bij dezelfde gelegenheid langs een meer zuidelijke weg over het Joodse stadje, dan door een valleingewest.
Vervolgens noordoostwaarts over Ain Qasimeh, Beer-Sabe, Hebron, om tenslotte aan de Put van Jakob bij Sikem zijn apostelen weer te vinden.

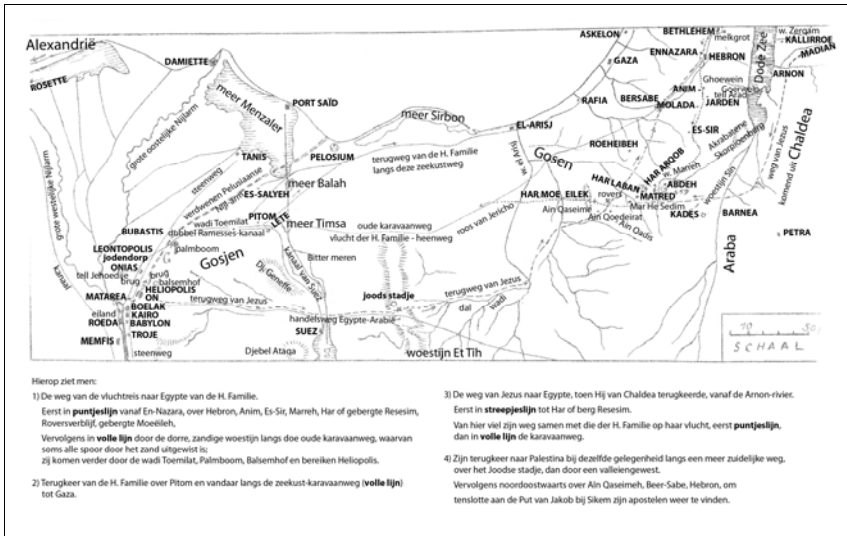
Vervolgens noordoostwaarts over Aïn Qaseimeh, Beer-Sabe, Hebron, om tenslotte aan de Put van Jakob bij Sikem zijn apostelen weer te vinden.

Nu trok de H. Familie, steeds parallel met de heerbaan, een uur meer oostelijk verder. De naam van de laatste plaats tussen Judea en de woestijn welke zij nu bereikten, klonk bijna als Mara. Ik dacht daarbij nog aan de geboorteplaats van de H. Anna, doch deze plaats was het niet.

(Zie onze grote kaart, geheel beneden, waar men een wadi vindt met name Marreh, waaruit volgt dat heel waarschijnlijk op haar boorden een plaats van dezelfde naam gelegen zal hebben).

De bewoners waren onbeschoft en hardvochtig en de H. Familie kon niets ter verkwikking van hen bekomen.

Van hier kwamen zij in een grote zandwoestijn. (Zie voor deze vluchtreis het kaartje hiervoor na). Hier zagen zij weg noch richting en wisten geen raad. Na nog alzo op goed geluk af een eind gegaan te hebben, ontwaarden zij een donker, onheilspellend berggevaarte. (Wij stellen ons voor dat het vóór de djebel of Har Moeïleeh ligt.)

De H. Familie verkeerde in grote onzekerheid; zij vielen op hun knieën neer en baden God om hulp. Nu naderden verschillende grote wilde dieren tot hen, die zij in het eerst als gevaarlijk beschouwden, maar deze dieren waren volstrekt niet boosaardig: ze zagen hen integendeel vriendelijk aan, juist gelijk de oude hond van mijn biechtvader, toen deze mij voortijds bezocht, naar mij opkeek.

Ook bemerkte ik weldra dat deze dieren hun toegezonden waren om hun de weg aan te tonen; zij blikten naar het gebergte en liepen in die richting en keerden terug, juist zoals een hond doet, die iemand ergens wil brengen; ik zag dat de H. Familie deze dieren uiteindelijk volgde en over een gebergte in een woeste, onherbergzame, onveilige landstreek kwam.

De H. Familie bij rovers.

Het was donker en zij volgden een weg langs een woud. Een weinig ter zijde van de weg zag ik vóór het bos een ellendige hut staan en niet ver daarvan hing in een boom een lantaarn, om de reizigers, voor wie hij van zeer ver zichtbaar was, in die richting te lokken; het was een zeer gevaarlijke weg, op meerdere plaatsen met grachten doorsneden; ook de hut was met allerlei grachten omringd en dwars over de begaanbare plaatsen van de weg waren hier en daar verborgen draden gespannen; de voorbijkomenden moesten hiertegen schoppen, waardoor een bel in de hut een teken gaf; hierdoor gewaarschuwd kwamen de rovers uit de hut om de reizigers aan te randen en uit te plunderen. De rovershut stond niet onveranderlijk op dezelfde standplaats; ze was verdraagbaar en werd volgens de omstandigheden door de rovers elders opgeslagen.

Toen de H. Familie de opgehangen loklantaarn naderde, zag ik haar opeens door de hoofdman en 5 van zijn mederovers omringd; hun bedoeling was aanvankelijk misdadig, doch ik zag dat de hoofdman bij de aanblik van het Jezuskindje door een straal met

de scherpste van een pijl in het hart getroffen werd; hierop beval hij zijn gezellen deze reizigers geen kwaad te berokkenen.

Ook de H. Maagd zag die straal in het hart van de rover dringen, zoals zij het later, na haar terugkeer, aan de profetes Hanna vertelde³⁷⁶.

De rovershoofdman leidde de H. Familie nu over de gevaarlijke plaatsen van de weg naar de hut; het was nacht.

Hier bevonden zich de vrouw van de rover en een paar kinderen. De man bekende aan zijn vrouw de wonderbare indruk die hij bij de aanblik van dat Kind ondergaan had en zij ontving de H. Familie niet onvriendelijk, maar met een zekere terughoudendheid en gevoelens van ontzag.

De heilige reizigers namen plaats op de grond in een hoek en begonnen wat te verorberen van de voorraad spijs die zij mee hadden. Aanvankelijk waren die mensen eerder schuchter, wat toch in andere omstandigheden hun geardeheid niet scheen te zijn,

³⁷⁶ Nota van Brentano. – Dit voorval van de H. Familie onder de rovers, zoals veel andere bijzonderheden over de vlucht naar Egypte, ontlene wij aan de gesprekken van Jezus met de oude Esseneroverste van Nazareth; deze heette Eliud; hij deed wandelingen met Jezus van Nazareth uit door de Esdrelonvlakte naar Nazara en Endor. Dit geschiedde gedurende een paar dagen vóór Jezus naar Judea en de Jordaan vertrok om het doopsel van Joannes te gaan ontvangen (zie fasc. 9, nr. 233 tot fasc. 10, nr. 244). Eliud verklaarde deze geschiedenis vernomen te hebben van de profetes Hanna, aan wie de H. Maagd zelf ze had verteld.

Tot hier Brentano.

Wij voegen er aan toe:

Na dit verhaal begrijpen wij beter de zo wonderbare bekering van hem die men de 'goede' moordenaar noemt. Wij mogen zonder lichtgelovigheid veronderstellen dat zijn moeder, eenmaal beland in een godvruchtig midden, onvermoed gebeden zal hebben voor haar kind, dat zij in een gevaarvolle omgeving achtergelaten had en ervoor de bekering in het uur van zijn dood bekomen heeft. Een troostvol gebeuren voor allen die om de bekering van een duurzaam wezen bidden en maar niet verhoord schijnen te worden.

doch stilaan kwamen zij nader en nader. Ook van de andere mannen die Jozefs ezel inmiddels onder een afdak hadden gebracht, waagde de één na de ander zich eens nader en tenslotte schaarden zij zich zonder vrees om de H. Familie en spraken hen aan.

De vrouw bracht bij Maria kleine broodjes met honing en vruchten en ook bekers en drank; in een hoek van de hut brandde vuur in een kuil; de vrouw maakte voor de H. Maagd een afzonderlijk vertrek in gereedheid en bracht haar ook, op haar verzoek, een bekken met water om het Kindje Jezus te baden; zij waste voor Maria ook het linnen en hing het bij het vuur te drogen. Maria baadde haar Kindje onder een doek.

De rovershoofdman was zó onder de indruk dat hij tegen zijn vrouw zei: “Dit Hebreuws Kind is geen gewoon kind, het is een heilig Kind; vraag aan zijn moeder of wij ons melaats zoontje in het badwater mogen wassen, waarin zij haar Kind gebaad heeft, misschien zal het er door genezen.”

Toen de vrouw nu tot de H. Maagd naderde om dit verzoek tot haar te richten, zegde Maria haar, nog vóór deze een woord gesproken had, haar melaats zoontje in dat badwater te wassen³⁷⁷.

De roversvrouw ging nu haar driejarig knaapje halen en bracht het op haar armen bij de H. Maagd; het was stijf van melaatsheid en het gelaat geleek bijna niet meer aan een menselijk gelaat, want alles was één korst. Nadat Maria Jezus gebaad had, scheen het water helderder dan te voren, en zodra het melaats kindje erin gelegd was, kwamen de korsten van de melaatsheid los en zonken op de bodem van de bak; de knaap was genezen en rein; de vrouw

³⁷⁷ Wij vernemen dat het 3-jarig zoontje van de rovershoofdman geneest van melaatsheid in het badwater van het Kindje Jezus. Ook in het openbaar leven van Jezus vertelt K. van wondergenezingen na gebruik van Jezus' badwater, b.v.

- fasc. 9, nr. 225: genezing van twee melaats herders; en
- in fasc. 11, nr. 313, genezing van een blinde vrouw.

was buiten zichzelf van vreugde; zij wilde Maria en het Kindje Jezus omhelzen, doch Maria deed een afwerend teken met de hand en liet noch zichzelf, noch Jezus door haar aanraken.

Maria zegde tot die vrouw dat zij een waterbak moest graven, diep tot op de rotsbodem en dan dit water onbevuild erin uitgieten; dan zou de bron dezelfde geneeskracht bekomen; zij sprak nog langer met haar en ik meen dat de vrouw haar beloofde bij de eerste gunstige gelegenheid uit dit roversverblijf weg te zullen vluchten.

De bewoners waren overgelukkig met de genezing van hun kind, en daar gedurende de nacht verscheidene mederovers van hen af en toe hier verschenen, toonde de vrouw hun telkens het genezen kind en vertelde hun ook opnieuw welk geluk en heil hun overkomen was. Deze nachtelijke bezoekers, waarvan enige ook knapen mee hadden, omringden de H. Familie en stonden haar met verbazing aan te kijken; het was te merkwaardiger dat deze rovers zich jegens de H. Familie zo eerbiedig gedroegen, daar zij nog in dezelfde nacht, waarin zij zulke heilige gasten herbergden, verscheidene andere reizigers, die door de lantaarn in hun hinderlaag gelokt waren, gevangen namen en naar een grote spelonk brachten, dieper in het woud; de ingang van deze spelonk was achter wild en neerhangend struikgewas verborgen en men kon hem onmogelijk bemerken; hier scheen mij daarom hun eigenlijke schuil- en opslagplaats te zijn; ik zag in die spelonk verscheidene geroofde knapen van 7 tot 9 jaar en een oude vrouw die er toezicht over had en de plaats onderhield; ik zag er klederen, tapijten, vlees, kleine bokjes, schapen, grote dieren en andere buit binnenbrengen; de spelonk was ruim en er was van alles een grote voorraad.

Ik zag Maria die nacht maar weinig slapen; zij was meestentijds roerloos op haar legerstede gezeten. Vroeg in de morgen vertrokken zij met een nieuwe voorraad van levensmiddelen. De rovers vergezelden hen een eindweegs en brachten hen over meer dan één valgracht in de goede richting op de weg.

Eindelijk bereikten zij het punt waar de roversfamilie afscheid van het heilig huisgezin wilde nemen; ze was zeer ontroerd en de man richtte met nadruk deze woorden tot de afreizenden: “Weest ons indachtig, waarheen gij ook moogt komen.”

Bij deze woorden zag ik plots een bijtafereel; ik beschouwde Jezus hangend aan het kruis op het ogenblik dat de rouwmoedige moordenaar tot Jezus zegde: “Heer, denk terug aan mij, eenmaal dat Gij in uw rijk gekomen zult zijn.”

En ik herkende dat die stervende, berouw hebbende moordenaar en vrijbuiters de man was die hier als kind door Jezus genezen was geworden.

De vrouw van de vrijbuiters heeft na verloop van tijd dit roversverblijf verlaten, van dit zondig bedrijf afgezien en zich gevestigd op een plaats, waar de H. Familie verder op haar vluchtreis (zoals we zullen zien), gerust heeft. Daar zal een bron ontspringen en een balsemhof ontstaan. Daar zullen zich vele goedgezinde mensen komen vestigen.

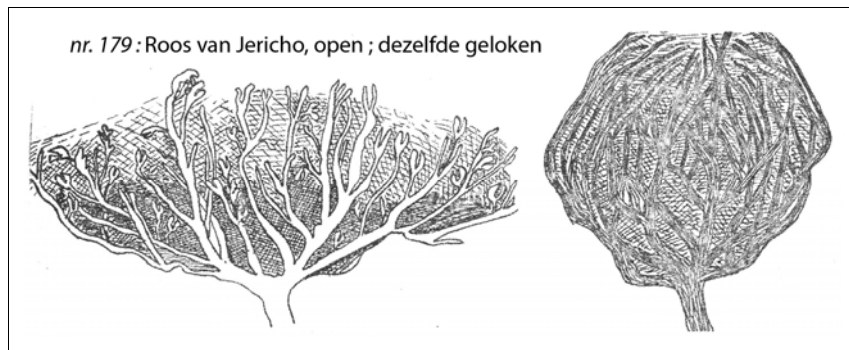
Verloop van de verdere reis.

179.

Ik zag de H. Familie met het roversverblijf achter de rug, weer door een woestijn trekken (ten westen van de berg Moeëileh). Hier was andermaal geen spoor van een weg nog te bemerken en ik zag opnieuw allerlei kruipdieren, o.m. kruipende hagedissen met vleermuisvleugelen en ook slangen tot hen naderen, doch geen enkel van die dieren kwam om hun kwaad te doen en ze schenen hun slechts de weg te willen wijzen.

Wanneer later nog eens alle spoor van weg en richting verdwenen was, zag ik hen door een zeer liefelijk wonder geholpen en hun de weg gewezen worden. Aan weerszijden van de weg schoot namelijk van afstand tot afstand de bloem of plant op, die men de ‘roos van Jericho’ noemt, met haar gekromde kroezige twijgjes,

rechte wortel en bloempjes in het midden; vreugdig gingen zij in de richting van die bloem en daar kregen zij nogmaals op gelijke afstand een volgende opschietende bloem in het zicht, en zo zagen zij altijd verder telkens weer dezelfde bloem verschijnen en dit duurde zolang hun weg deze woestijn doorkruiste.

Ik zag ook dat aan de H. Maagd geopenbaard werd dat in later tijden de bewoners van het land deze bloemen hier zouden komen halen, om ze tegen brood aan de pelgrims te verkopen.

Ik zag ook dat dit later werkelijk geschiedde³⁷⁸.

³⁷⁸ Roos van Jericho. – Eenjarige plant of bloem van 12 tot 15 cm hoog, die in enige zandige gronden van Syrië en Arabië groeit. Vanaf een hoogte van 5 cm vertakt en ondervertakt zich de stengel; het plantje draagt kleine witte bloempjes. Eenmaal volgroeid en rijp, verdroogt de plant; haar uitgespreide openstaande takjes krimpen in, gaan toe, strengelen zich door mekaar en trekken saam tot een bol van de grootte van een kleine vuist, waarin het zaad bevat is (zie tekening).

Daar de wortels ook los komen, wordt ze door de wind soms uit het zand gerukt en voortgedreven. Het karakteristieke van deze plant is dat, zodra ze in water of in een zwoele, vochtige atmosfeer terecht komt, de bol weer opengaat en de vertakking zich opnieuw uitstrekt. Droog wordend sluiten de takjes zich opnieuw en zo een onbeperkt getal keren.

Dit verschijnsel deed zich zelfs voor met een roos van 700 jaar oud, die tijdens de kruisvaarten uit het H. Land meegebracht was; het zaad bewaart even lang zijn levensvatbaarheid.

De naam van deze landstreek klonk als Gase of Gose³⁷⁹.

Nu zag ik de H. Familie in een plaats en landstreek komen, die ongeveer als Lape of Lepe heette³⁸⁰.

Het rozenwonder der woestijn is ook uit andere bronnen bekend, maar Katarina vertelt het weer op haar eigen, gans natuurlijke, ongezochte manier, waardoor het verhaal veel aanvaardbaarder wordt.

Wie levens van mystieke zielen kent met de vele wonderen die God voor zulke zielen doet, zal het zeer gewoon, normaal vinden dat God er ook gedaan heeft voor zijn H. Moeder, wier leed veel groter is geweest dan dat van om 't even welke mystieke heilige.

Tot de H. Brigitta zegde O. L. Vrouw: "Weet dat de jeugdijaren van Jezus door grote wonderen gekenmerkt werden."

In zijn groot Christusleven schreef Martin von Kochem, 3 eeuwen geleden: "In de woestijn groeien in onze tijd nog vele Jericho-rozen. De Arabieren plukken ze om ze aan de christenen voor brood te verkopen." (blz. 295).

³⁷⁹ **Gase of Gose.** – Uit Josuë 10, 41 en 11, 16 blijkt dat het hier vermelde Gosen in de zuidwesthoek van Palestina lag, ten westen van de djebel Moeëileh, zich uitstreckte tot de beek van Egypte (wadi Arisch) en te onderscheiden is van het Egyptische Gosjen.

De woestijn die zij nu doortrekken en die zich verlengt tot het Suez-kanaal wordt door onderzoekers beschreven als volgt: "Het is een lage, een effen steen- en zandvlakte, zonder water, met amper luttel groen en struikgewas op enige dieper gelegen gronden; een woestijn van witte, zwarte, grauwe stenen en zand, verzengd door de zon, afgrijselijk doods, verlaten, eentonig; geen dorp, geen huis, geen dier is er te zien; overdag brandende zandvlakte, hemel van vuur, 's nachts geen beschutting tegen de vinnige kille en overvloedige dauw die zich uit de lucht op de aarde neerzet."

Vandaar deze woorden van Onze-Lieve-Vrouw tegen de Augustijnernon Veronika Binasco: "Nu kunt gij u een denkbeeld vormen van de bezwaren waartegen wij te kampen gehad hebben alvorens onze bestemming te bereiken. Leid hieruit af dat de Heer slechts zijn genaden verleent aan hen die ze door moeite en lijden weten te verwerven." (bij Dubois, 70).

³⁸⁰ **Lepe.** – Brentano meent in een door ons weggelaten nota dat Pelusium-aan-zee door Lepe bedoeld kan zijn. K. was immers dikwijls onzeker van de juiste vorm der eigennamen, maar zeker slaat Brentano de bal hier mis.

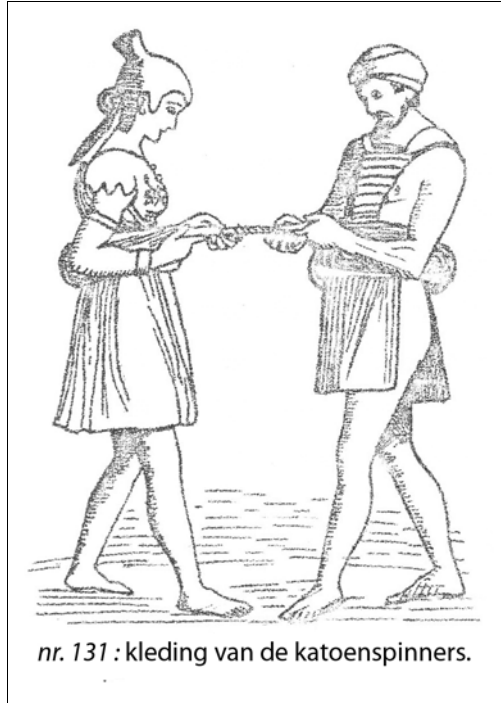
Het ligt veel meer voor de hand dat K. hier Lete moest zeggen. Dit Lete vinden wij genoemd bij Flavius Josephus als een grensstad van Egypte waarover de Israëlieten kwamen, toen zij uit Egypte togen.

Er was daar een water en er werden grachten en kanalen gegraven en ik zag er hoge dammen. Zij voeren ook over een water op een vlot van balken, waarop zich een soort kuip of bak voor de ezels bevond. Maria zat met haar Kindje op een balk. Twee onaangename, weerzinwekkende, bruine, halfnaakte mannen met een platte neus, en dikke, opstaande lippen, zetten hen over; zij kwamen niet dicht bij de stad Lepe, doch slechts voorbij enkele, meer afgelegen huizen; de mensen waren er zo ruw en onherbergzaam, dat de H. Familie voorbijtrok zonder ergens binnen te gaan; ik geloof dat dit de eerste heidense (Egyptische) stad was; zij hebben 10 dagen door het Joodse land en ook 10 door de woestijn gereisd.

Ik zag de H. Familie hierna op Egyptisch grondgebied in een vlakke landstreek (nl. in het Egyptische Gosjen, de huidige wadi Toemilat, zich uitstrekkend van het meer Timsah tot de oostelijke Nijl-arm). Ik zag hier en daar enige groene weiden waarin vee graasde; ik zag er ook afgodsbeelden aan bomen bevestigd (cfr. fasc. 5, nr. 131, voetnoot 293); ze waren met brede banden op de wijze van bakerkindjes omwonden; ik zag dat letters of figuren op de windsels aangebracht waren; ik zag ook hier en daar mensen, die ineengedrongen waren, dik en gekleed op de wijze van de boomwolspinners, die ik eens op de grens van het land der H. Driekoningen gezien heb; deze mensen zag ik naar de afgodsbeelden lopen om die te vereren.

Overigens schijnt de naam Lete begrepen te zijn in de eindlettergreep van ToemilAT, naam van de vallei ten westen van het meer Timsa. In de omgeving van dit meer zal Lete in of naast de vallei Toemilat gelegen hebben.

Lete lag op of bij de oostgrens van Egypte in strikte zin; de woestijn oostelijk, hoewel Egyptisch, stond in een losser verband met Egypte, omdat het een onbelangrijk en onbewoond gewest was.

nr. 131 : kleding van de katoenspinners.

De H. Familie ging onder een afdak schuilen, waarin zich vee bevond; de dieren ruimden de plaats voor hen in, en liepen eruit; zij hadden hoegenaamd geen voedsel meer, brood noch water; niemand gaf hun iets; Maria was nauwelijks in staat haar Kind te voeden; zij hebben voorwaar alle menselijke ellende doorstaan. Eindelijk kwamen enige herders om hun vee aan een gesloten bron te laten drinken. Op het dringend smeken van Jozef gaven dezen hun een teug water.

Hierna zag ik de H. Familie zeer hulpbehoevend en terneergedrukt door een woud trekken; aan het ander einde stond een slanke, dunne dadelboom; zijn vruchten hingen boven bij de kruin trosgewijze neer, zoals de druiventrossen. Wanneer Maria tot bij de palm genaderd was, deed zij een gebed en hief dan haar Kind naar de kruin omhoog en de boom neigde zijn kroon tot hen

neer, als wilde hij knielen voor hen en hun zijn vruchten aanbieden; nu verzamelden zij deze en de boom bleef in deze houding.

Ik zag hierop dat allerhande bedelvolk uit de vorige plaats de H. Familie volgde en dat Maria aan vele kinderen die haar naakt achterna liepen, van de vruchten van de palmboom uitdeelde³⁸¹.

Ongeveer een kwartier voorbij deze boom zag ik hen aankomen bij een grote, buitengewoon dikke sykomoor (= Egyptische vijgenboom) of wilde vijgenboom. Hij was hol³⁸² en zij verborgen er zich in voor de achterkomende mensen, uit wier zicht zij geraakt waren en die, zonder hen te bemerken, voorbijtrokken.

Hier brachten zij de nacht ook door.

Balsemhof.

180.

De volgende dag zetten zij hun weg door de dorre zandwoestijn voort.

(Egypte is alleen over een smalle strook aan weerszijden van de Nijl vruchtbaar en bovendien zijn daar nergens zoetwaterbronnen).

³⁸¹ Naakte kinderen. – Wij zijn hier bij arme heidenen.

In landen als Egypte, Syrië, Perzië, Noord-Afrika, kortom in de muselmanse landen lopen de kinderen naakt tot hun 8^e, zelfs 10^e jaar.

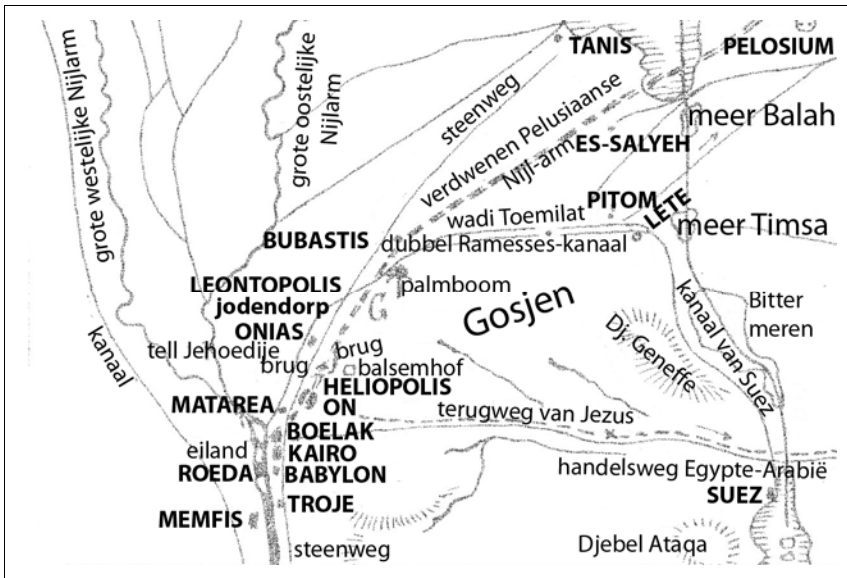
Een vrouw uit Noord-Afrika zei me: "Vroeger liepen de kinderen der Arabieren naakt tot hun 8e jaar; nu de klederstoffen duur zijn, tot hun 10e jaar."

"Ellendige Egyptische kinderen", schrijft de Géramb, "kwamen om allerhande geschenkjes bedelen; ze waren geheel naakt en kenden niet het minste schaamtegevoel. Doch laten wij aan die arme mensen, die zo deden uit nood, geen verwijten doen"

³⁸² Holle boom. – Oude sykomoren, ceders, moerbe- en vijgenbomen, enz. worden van binnen hol, maar blijven in leven door de kracht van hun schors, ook als geheel het binnenste van ouderdom vermolmd en verteerd is.

Toen zij nu door volkomen gebrek aan water schier versmachtten van dorst, gingen zij aan een zandhoogte zitten rusten.

De H. Maagd richtte in haar nood een gebed tot God en ik zag aan haar zijde een overvloedige bron ontspringen, die de bodem rondom besproeide.

Jozef groef een kleine zandheuvel af, maakte een bekken voor de bron en een kanaaltje om het water af te leiden en nu zag ik hen zich verkwikken.

Maria waste haar Kindje en Jozef gaf de ezels te drinken en vulde ook zijn waterzak; ik zag ook walgelijke dieren, zoals enorme hagedissen en schildpadden tot het water kruipen om te drinken; zij deden de H. Familie hoegenaamd geen leed, doch zagen goedmoedig naar hen op; de beek van de bron vloeyde rondom een aanzienlijke oppervlakte en liep dan weer in het zand verloren nabij de plaats van haar ontstaan.

De omstroomde oppervlakte werd wonderbaar gezegend; weldra was er de grond met groen bedekt en de kostelijke balsemstruiken gedijden er voortreffelijk. Toen de H. Familie uit Egypte terugkeerde, kon zij hier reeds balsem inzamelen om zich te verkwikken; de plaats werd later wijd en zijd als balsemhof beroemd. Van alle kanten kwamen zich hier mensen vestigen en ik geloof dat ook de moeder van de genezen melaatse roversknaap hier is komen wonen. (Zie op kaart hiervoor de ligging na van de hof.)

Ik heb in mijn gezichten deze plaats ook in later tijden gezien; een weelderige haag van balsemstruiken omgaf de tuin en in het midden stonden verscheidene andere grote vruchtbomen.

Er werd in later tijden daar nog een andere, grote en diepe bron gegraven, waaruit door middel van een rad of noria, (d.i. wiel met vatenkrans) veel water opgehaald en met dat van de bron van Maria vermengd werd om de hele hof te kunnen bevoeien; het waterapparaat werd door ossen in beweging gebracht.

(noria = bevoeiingswerktuig bestaande uit een gesloten keten met daaraan emmers, die door middel van een op het dek geplaatst rad, rondbewogen wordt; emmertjespomp; ouderwetse manier om water uit een put te halen).

De vermenging van het water had tot doel het water van de nieuwe bron vruchtbaar, onschadelijk te maken (misschien dewijl het zoutig was); zonder deze vermenging zou het voor de vruchten verderfelijk geweest zijn. Er werd mij ook nog meegedeeld dat de ossen die het rad daar in beweging brachten, van zaterdagmiddag tot maandag vroeg, niet moeten werken³⁸³.

³⁸³ **Balsemhof.** – Is te lokaliseren 1,5 uur ten noorden van Heliopolis en 2 uren ten zuiden van het Jodendorp (tall Jehoedijeh).

De balsemhof waar de H. Familie nu aankomt is zeker te onderscheiden van de plaats waar ze zich later te Matarea zal vestigen. Daar zal ook een balsemhof ontstaan, die nu nog bestaat en door de Arabieren ook Balzam, d.i. balsemhof genoemd wordt, waarover later iets gezegd wordt.

Heliopolis.

Na zich hier verkwikt te hebben, trokken zij naar een grote, wonderlijk gebouwde stad; in de loop der eeuwen werd ze keer op keer verwoest; het was Heliopolis (zonnestad), die ook On genoemd wordt.

Daar woonde ten tijde van de kinderen van Israël de Egyptische priester Potifar, bij wie Asenet woonde, die geboren was uit Dina ten gevolge van haar verkrachting door de Sikemieten; de aartsvader Jozef had haar tot vrouw genomen (of gekregen)³⁸⁴.

Maar het schijnt ons toe dat K. in deze passage meerdere dingen zegt die beter passen op de balsemhof van Matarea, misschien als gevolg daarvan dat een balsemhof haar ook in later tijdperken getoond werd, wellicht de hof te Matarea.

Te Matarea alleen is een zoetwaterbron; het water wordt er omhooggetrokken met een noria die door ossen in beweging gebracht wordt. De bron te Matarea ligt diep en wel op de bodem van een bijna 4 m diepe, zeer brede put.

Katarina weet verder te zeggen dat Maria deze bron ontdekte op een verdieping van de bodem, die door een hoogte van haar huis gescheiden was. Misschien vandaar de diepe ligging van deze bron.

³⁸⁴ Asenet, Asenat. – Wanneer Farao een verdienstelijk man de hoogste eer wilde bewezen en tot een grote macht of waardigheid verheffen, schonk hij hem zijn eigen dochter ten huwelijk. Had hij er geen beschikbaar, dan schonk hij hem de dochter van een zijner voornaamste priesters, die een soort van vorstelijke waardigheid bezaten.

Wij lezen in Genesis 41, 45: "Farao gaf Jozef de naam Safenat-Paneach, en schonk hem Asenat, de dochter van Poti-Féra, hogepriester van On, tot vrouw."

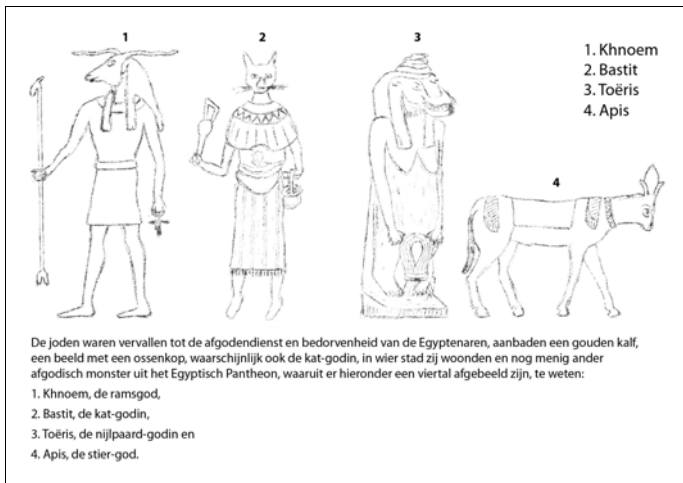
Katarina noemt Asenat stellig een dochter van Dina en de sikemiet die haar verkrachtte. De vraag is nu of de H. Schrift door 'dochter' bedoelt een eigen of een aangenomen dochter, of wellicht ook maar een dienstmeid, een soort kind van den huize; de vraag blijft natuurlijk onbeantwoord.

In Egypte hadden de voornaamste priesters een soort van vorstelijke waardigheid; hun dochters waren dus een passende partij voor prins en koning. Overigens ook in Israël. Om met Marianne de tweede te kunnen trouwen, verhief Herodes de Grote haar vader Simon-Ben-Boetus tot hogepriester (Mémoires, blz. 233).

Ten tijde van de dood van Christus woonde hier ook Dionysius, de areopagiet.

Nu was de stad door oorlogen bijna geheel verwoest en verlaten; allerhande mensen hadden tegen nog rechtstaande muren van verwoeste gebouwen hun woning ingericht, (volgens oosterse gewoonte).

De H. Familie trok langs een zeer hoge brug over een brede stroom (de oostelijke Nijl-arm); de stroom scheen mij daar meerdere vertakkingen te hebben. Zo kwamen zij vóór de stadspoort van Heliopolis op een plaats die door een soort wandellaan omgeven was. Hier stond op een voetstuk als een zuil dat boven dunner was dan beneden, een groot afgodsbeeld met een ossenkop, dat iets in de vorm van een bakerkind in de armen droeg; het beeld was door een kring van stenen, die men voor banken of tafels kon houden, omgeven en hierop plaatsten de mensen hun offergaven, wanneer ze in optochten of processies uit de stad naar dit beeld stroomden; dicht bij dit afgodsbeeld groeide en zeer grote boom, waaronder de H. Familie ging zitten rusten.

De grote, lange brug over de brede stroom is zonder twijfel dezelfde waarover ook Jezus zal gaan in fasc. 28, nr. 1620.

Ternauwernood waren zij een wijle onder die boom gezeten of er ontstond een aardbeving; het afgodsbeeld begon te waggelen en viel; onder de menigte ontstond een opschudding en woest geschreeuw en uit de nabijheid kwamen vele kanaalarbeiders toegelopen.

Een goede man echter, die, naar ik meen, ook een kanaalarbeider was en die de H. Familie op haar weg hierheen gevolgd of vergezeld had, bracht hen in allerijl naar de stad en zij waren reeds aan het uiteinde van het plein (dus bij de poort) gekomen, toen het opgeschrikte volk opmerkzaam op hen werd, hun de val van het afgodsbeeld toeschreef en vol verbittering hen met bedreigingen en scheldwoorden omsingelde; zij kregen echter geen tijd genoeg om iets tegen hen te ondernemen, want de aarde begon opnieuw te schudden; de grote boom helde en een deel van zijn wortelen braken uit de grond te voorschijn; door de openscheuring van de grond ontstond een put die vol liep met een slijkerig zwart water waarin het afgodsbeeld tot aan zijn hoornen verzonk. Ook enige van de hevigste druktemakers uit die razende menigte verdronken in die zwarte waterpoel. Dit maakte het de H. Familie mogelijk ongedeerd in de stad te geraken. Hier nam zij haar intrek dicht tegen een grote afgodstempel in een dikke zware muur, waarin vele leegstaande cellen waren³⁸⁵.

³⁸⁵ Jozef schijnt zijn eerste verblijf ingericht te hebben in of tegen de pylonen (inganggebouw) van een tempel. Het zit de oosterlingen nog in het bloed hun huisjes te zetten tegen oude muren of resten van grote gebouwen.

Zo bestaat te Baniyas het muzelmans dorp uit een aantal huizen, die alle tegen de sterke muur van een oude burcht aan de binnenkant aanleunen.

Te Mekka zijn vele huizen aangebouwd tegen de omheining van het moskeeplein (Géogr. univ. V, 117), enz.

Bij K. vinden wij meer zulke gevallen. Zelfs hele kloosters liggen ertegen, zoals te Bethlehem en te Jeruzalem tegen de H. Grafbasiliek en geboortebasiliek.

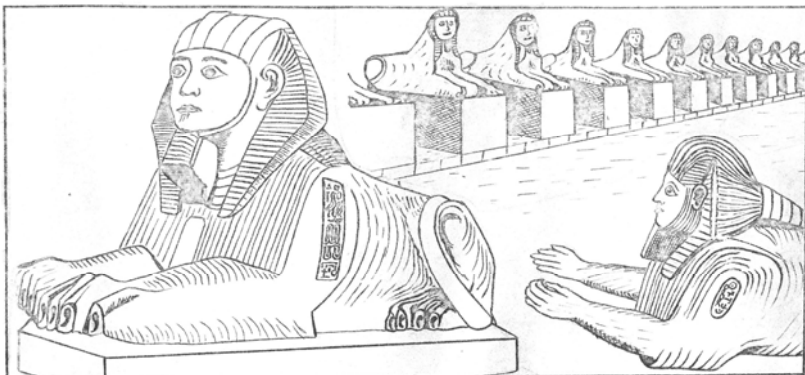
Verblijf in Egypte.

181.

Over het verder verblijf van de H. Familie te Heliopolis, deelde K. uit haar visioenen nog de volgende brokstukken mee.

Later reisde ik eens over de zee naar Egypte; ik trof de H. Familie nog aan in de grote verwoeste stad; deze beslaat om een grote, veelarmige stroom een lang terrein en reeds van ver kan men ze op een hoogte zien liggen. (Deze hogere ligging zal K. ook in fasc. 28, nr. 1620 vermelden). Er zijn daar ganse plaatsen door bogen van metselwerk overspannen, waaronder het water van de rivier doorstroomt; de mensen varen de kanalen en rivieren over op vloten van balken, die tot dat doel daar in het water liggen.

Ik zag daar overblijfselen van verbazend grote gebouwen, enorme resten van dik muurwerk, halve torens en zelfs tempels die nog bijna geheel waren; ik zag zuilen als torens waarop men kon stijgen langs een wenteltrap er omheen; ik zag er ook hoge, van boven dunner en spits eindigende zuilen (obelisken) die met vreemdsoortige figuren (hiërogliefenschrift) bedekt waren; en ook veel grote beelden, gelijkend op liggende honden met mensenkoppen (sfinxen).

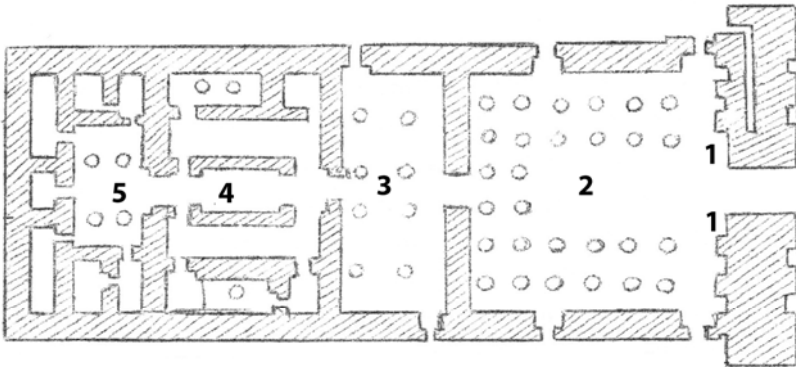
nr. 34. : sfinxen (grote beelden, gelijkend op liggende honden met mensenkoppen)

De H. Familie woonde in de hallen van een groot stenen gebouw, dat aan zijn ene zijde door korte, zware, vierkante en ronde zuilen ondersteund was; vóór en onder deze zuilen hadden vele mensen zich een woning gebouwd. Boven liep over dit gebouw een weg die betreden en bereden werd. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover.

Jozef had vóór deze ruimte (of zuilengang), die aan de ene zijde met een muur afgesloten was en aan de andere zijde met een rij dikke, niet hoge zuilen open was, een voorgebouw in hout opgetimmerd; dit was door lichte scheidswanden van spinthout in meerdere kamers ingedeeld en hierin was het dat zij woonden.

(`Spinthout` is het niet-verkernde hout van een boom: het bevindt zich tussen het kernhout en de bast van de boom. Het spinthout verzorgt de opwaartse sapstroom en dient als opslagplaats voor voedingsstoffen.

Spinthout = de buitenste, nog niet rijpe jaarringen van een boom.)

GRONDPLAN van de tempel van Khons in Egypte. De Hebreëen namen in hun eredienst veel van de Egyptenaren over. De inrichting van de tempel van Salomon geleek treffend op dit grondplan.

Wij zien hier:

1. Pylonengebouw (ingang).
2. Voorhof van het volk.
3. Voorhof van de priesters.
4. Het Heilige.
5. Het Heilige der heiligen met rond beide laatste: verblijven.

Jozef richtte te Heliopolis zijn woning in tegen de dikke muren van zo'n voorgebouw. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover, zegt de zienster.

Ik zag hen daar samen; de ezel was er ook nog, maar stond in een ruimte, die door gelijke spintschermen, zoals Jozef die placht te maken, gevormd was; ik bemerkte nu ook voor de eerste maal dat zij een klein altaartje hadden; het stond tegen de muur en achter zulk een scherm verborgen; daarvóór deden zij hun gebeden; dit was een tafeltje dat eerst met een rood en daarboven met een wit doorzichtig kleed overdekt was en een lamp hing erboven.

Wanneer Jozef na verloop van tijd als vakman volkomen geïnstalleerd was, zag ik hem thuis allerlei werken verrichten en ook bij vreemden uit gaan werken; hij vervaardigde lange staven met een ronde appel aan het boveneind; ook kleine, ronde voet- of zitbankjes met drie pikkels en met van achteren een handvat om ze op te nemen; voorts korven en lichte, verplaatsbare gevlochten scheidswanden van spinthout of bast; de mensen streken er iets over om ze dicht te maken en bouwden zich met zulke wanden woningen en afgesloten ruimten tegen en in fameus dikke muurwerken. Ook vervaardigde Jozef zes of achthoekige lichte torentjes met dunne, lichte en lange planken; boven liepen ze spits toe en eindigden met een knop.

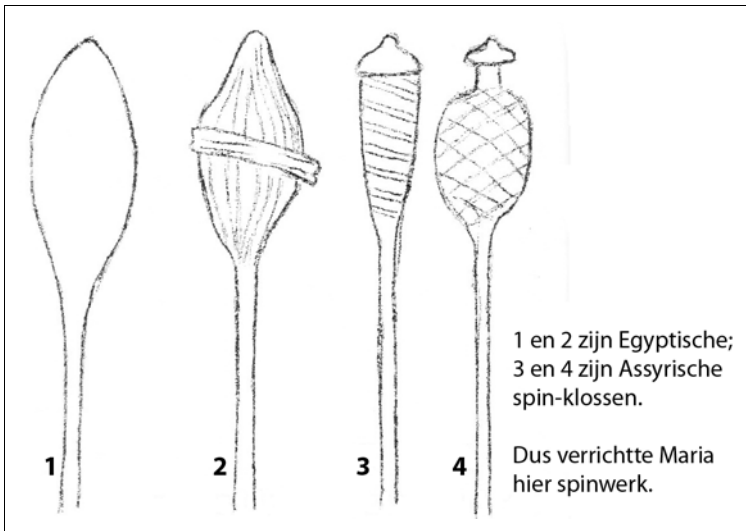

Doet dit Egyptisch huisje niet denken aan de beschrijving die K. geeft van de wacht- of rusthuisjes die Jozef maakte in Egypte?

Er was een opening aan, zodat een man erin kon zitten als in een wachthuisje; aan de buitenzijde waren rondom hier en daar treden aangebracht om er op te kunnen stijgen; zulke torentjes zag ik op meerdere plaatsen vóór de afgodentempels en op de platte daken staan; ze dienden om erin te zitten; het waren wellicht schilder- of schaduwhuisjes.

Ik zag de H. Maagd tapijten vlechten; ook zag ik haar nog bezig met een ander werk, waarbij zij een stok tegen haar zijde had, waaraan boven een dikke bol bevestigd was; ik weet niet meer of zij spon of iets anders verrichtte.

Ik zag ook dikwijls dat men haar en het Kindje Jezus een bezoek bracht; het lag in een wiegje als een scheepje naast haar op de grond; dikwijls zag ik dat wiegje op een onderstel als op een zaagbok geplaatst; ik zag hoe het Kindje in zijn scheepje liggend er zo vreedzaam, vriendelijk en minzaam uitzag en dikwijls liet het de beide armpjes aan beide zijden over de rand hangen; ik zag het in zijn wiegje ook eenmaal rechtop gezeten; Maria zat er toen naast met een korfje aan haar zijde en zij breide; drie vrouwen waren toen bij haar.

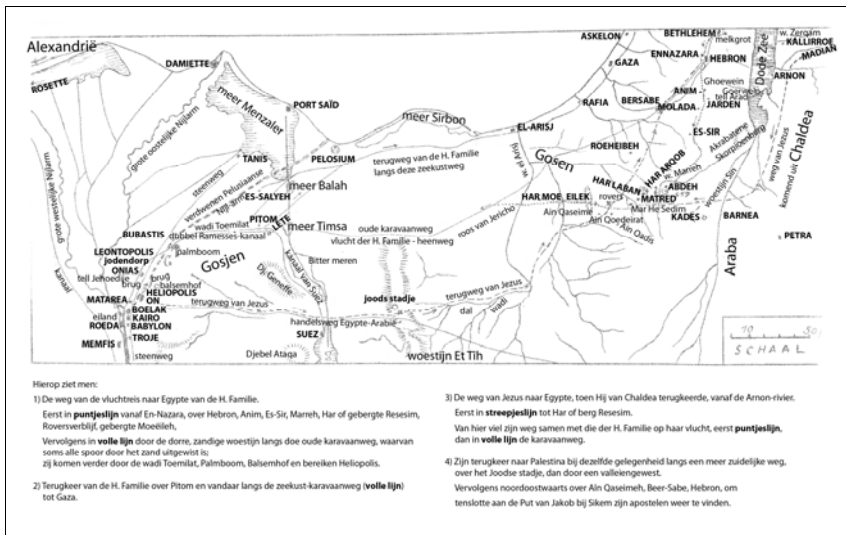

De mensen die nu deze verwoeste stad bewoonden, waren op dezelfde wijze gekleed als die boomwolspinners, die ik zag, toen ik de H. Driekoningen tegemoet ging (fasc. 5, nr. 131). Alleen droegen zij om het onderlijf volkomen schorten (rondom gesloten) als korte rokjes. Hier waren slechts weinige Joden en ik zag ze komen en gaan, als waren zij hier tegen de wet in, en slechts oogluikend geduld.

Ten noorden van Heliopolis, tussen deze stad en de Nijl, die zich daar veelvuldig vertakt, lag de landstreek Gosen³⁸⁶.

³⁸⁶ **Landstreek Gosen.** – Ze is gelijk te stellen met de wadi of vallei Toemilat. Deze naam, zoals alle andere, in dit verhaal genoemde plaatsen, vindt men aangetekend op het kaartje hiervoor.

In deze provincie lag tussen kanalen een stad waar vele Joden woonden, maar ze waren ontaard en hadden hun godsdienst niet zuiver bewaard³⁸⁷.

Die vallei kon zich verlengen in de Nijl-delta tot tegen de grote oostelijke Nijl-arm. Daar, ruim 3 uren ten noorden van Heliopolis, vindt men op de tell Jehoedijeh (ruïneheuvel der Joden) de resten van de hier door K. genoemde Jodenstad, die naar haar stichter Onias of Onion heette.

³⁸⁷ In die Jodenstad woonden vele Joden. – Nadat de Syrische koning Antiochus Eupater wederrechtelijk de afvallige Alcimus tot hogepriester in de plaats van Onias aangesteld had, nam deze laatste zijn toevlucht tot de koning van Egypte. Hij kreeg de toestemming om op het gebied van Leontopolis, die een cultusplaats van Bastit, de katgodin met de leeuwenkop, geweest was, een tempel te bouwen zoals die van Jeruzalem, waar veel voor zijn koninklijke majesteit, zijn huis en land gebeden en geofferd zou worden. Overigens moest die tempel daar komen, redeneerde Onias, daar de profeet Jesaja voorspeld had: “In die dagen zal Mij in Egypte een tempel toegewijd worden.” (Jes. 19, 18-19).

De plaats was ervoor geschikt, omdat daar vele Joden woonden, de nodige offerdieren er voorhanden waren, alsook veel bouwmateriaal, afkomstig van de vervallen tempel van Bastit.

Velen van hen kwamen met de H. Familie in aanraking en Maria vervaardigde voor hen allerhande vrouwenwerkjes tegen brood en andere levensmiddelen. Deze Joden in het land Gosen hadden een tempel, die zij met de tempel van Salomon gelijkstelden, maar het was louter bluff, hij geleek er zelfs niet op.

De toelating werd bekomen en de tempel opgetrokken omstreeks 160 vóór Christus. Hij kende een kortstondige periode van bloei, want, naar het zeggen van Filo, leefden in Egypte niet minder dan een miljoen Joden. Nochtans ging reeds na een bestaan van 2 eeuwen de tempel ten gronde; zijn bedienaren waren ontaard, de bevolking vervallen tot afgoderij en zedenbederf.

Hiervan maakte in 70 na Chr. keizer Vespasianus gebruik om Lupus, de prefect van Alexandrië, opdracht te geven die tempel van zijn bezittingen te beroven.

Paulinus, de opvolger van Lupus, dwong in 73 de priesters de rest van hun goederen af te staan. Hierop liet dezelfde prefect de tempel sluiten en tenslotte verwoesten. (Naar Flavius Josephus B. J. II, 333, nr. 541; Hist. II, 361, nr. 503; cfr. Suppl. D.B. Leontopolis).

Zeker was roofzucht de voornaamste drijfveer van die plundering, maar het voorwendsel is niettemin een bewijs van het daar heersende zedenbederf, dat onze K. vermeldt. Uit het weinige dat van die tempel overblijft valt ook op te maken dat hij vrij onbeduidend zal geweest zijn en niet in aanmerking kon komen voor een vergelijking met die van Salomon.

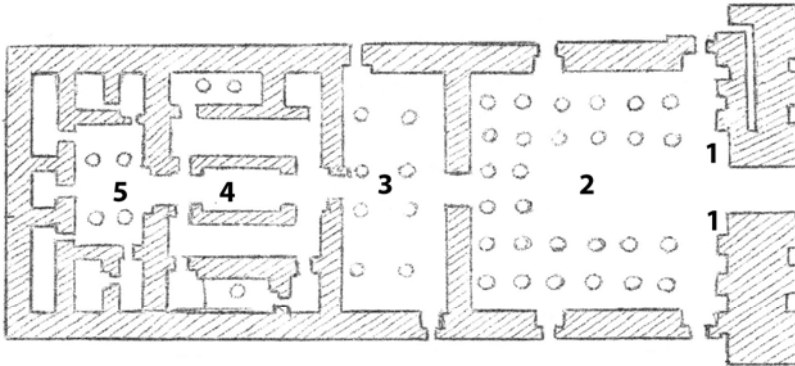
Wat K. over stad (of dorp) en tempel zegt, wordt door de resultaten van de laatste wetenschappelijke onderzoeken bevestigd.

In het begin van dit nr. 181, zoals ook verder in fasc. 28, nr. 1620 wijst de zienster Heliopolis aan op een hoogte, zodat het uit de verte ontwaard kon worden.

In overeenstemming hiermee, schrijft de reiziger De Gryse: "Niet ver van de obelisk (10 à 12 km ten noorden van Kaïro en 7 minuten ten noordoosten van Matarea) ziet men een lange heuvel; daar ligt, naar men zegt, de oude stad begraven. Enkele resten van stadsmuren, die 15 m dik waren, zijn nog te zien naar de kant van Kaïro." (II, 293).

Langs de stadskern en door de voorwijken stroomde de oude, sedert eeuwen verzande Pelusiaanse Nijl-arm. Toen was de voormelde heuvel hoger, want rondom de heuvel, zoals rondom de obelisk, is de grond door aanslibbing van Nijlslijk meerdere meters verhoogd.

Bij een andere gelegenheid zag ik nogmaals de H. Familie; zij woonde nog steeds naast (tegenover) de afgodstempel, onder het gewelf (aan de voet) van het dikke muurwerk (van het inganggebouw, dat bestaat uit twee dikke, massieve stukken muur, met tussen mekaar een smalle ingang, die leidt naar het eerste voorhof).

GRONDPLAN van de tempel van Khons in Egypte. De Hebreëen namen in hun eredienst veel van de Egyptenaren over. De inrichting van de tempel van Salomon geleek treffend op dit grondplan.

Wij zien hier:

1. Pylonengebouw (ingang).
2. Voorhof van het volk.
3. Voorhof van de priesters.
4. Het Heilige.
5. Het Heilige der heiligen met rond beide laatste: verblijven.

Jozef richtte te Heliopolis zijn woning in tegen de dikke muren van zo'n voorgebouw. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover, zegt de zienster.

Doch niet ver van daar had Jozef een bidplaats gebouwd, waarin de Joden dezer stad met de H. Familie voor godsdienstoefeningen samenkwamen. Vroeger hadden zij nooit een gemeenschappelijke bidplaats gehad.

Dit soort van synagoge had in het dak een lichte koepel die geopend kon worden, en dan stond men onder de blote hemel. In het midden van de vergaderplaats stond een rood- en witbedekte offertafel of altaar, waar rollen op lagen. De priester of leraar was een zeer oud man. Hier stonden de mannen en vrouwen onder het

gebed niet zo streng (door tralies en verhoog) gescheiden als in het Beloofde Land, maar wel stonden de mannen aan de ene, de vrouwen aan de andere zijde.

Ik zag in een gezicht de H. Maagd met het Kindje Jezus voor de eerste maal dit bedehuis bezoeken; zij was (half liggend) op de grond gezeten en leunde op een arm; zij had het Kindje, dat een hemelblauw kleedje aan had, vóór zich geplaatst en zij vouwde het de handjes samen op de borst. Jozef stond achter haar, gelijk hij hier pleegt te doen, ofschoon de andere mannen en vrouwen aan beide zijden van de zaal gescheiden zitten of staan.

Het Kindje werd mij ook nog getoond, toen het reeds groter was en dikwijls door andere kinderen opgezocht werd; het kon reeds verstandig spreken en flink lopen; het was veel bij de H. Jozef en vergezelde hem ook wel, wanneer hij bij mensen ging werken; het droeg een rokje als een hemdje dat uit één stuk gemaakt was (en dus geen naad had).

Daar zij hier in de nabijheid van de tempel woonden en op zekere keer enige afgodsbeelden daarin te gronde gevallen waren³⁸⁸, wilden velen daarin een teken zien van de gramschap der goden tegen deze mensen, want zij brachten dat omvallen in verband met het neerstorten van het afgodsbeeld buiten de stadspoort op het ogenblik van hun aankomst en daarom kreeg de H. Familie veel vervolging te verduren.

³⁸⁸ Neerstorten van afgodsbeelden. – In het leven van de woestijnvaders verzekert Evagrius de tempel te Heliopolis gezien te hebben, waarin de afgodsbeelden neergevallen waren. “Aloude tradities”, zegt hij nog, “bevestigen het feit. Bij die gelegenheid was het, menen de vaders, dat de profetie van Jesaja in vervulling ging: “Zie, de Heer zal een lichte wolk bestijgen; Hij rijdt Egypteland binnen en de afgoden wankelen en vallen.” (Jes. 19, 1).

In de tempel van Heliopolis, waarbij men Matarea kan rekenen, stonden er niet minder dan 365. Vele vielen er neer bij Jezus' aankomst.

De kindermoord.

182.

Toen Jezus meer dan 1,5 jaar oud was, werd de H. Maagd door een engel in kennis gesteld van de moordaanslag op de onschuldige kinderen door Herodes. Zij en Jozef vernamen dit met groot verdriet³⁸⁹ en van zijn kant deed het Kindje Jezus de hele dag niets dan wenen.

Omtrent die moordaanslag zag ik het volgende.

Wanneer nu de H. Driekoningen niet naar Jeruzalem terugkeerden, bedaarde de onrust van Herodes een weinig; dit was gedeeltelijk ook het gevolg van kommer wegens allerlei familieaangelegenheden, doch zijn onrust groeide weer aan, nadat de geruchten over de voorspellingen van Simeon en Hanna in de tempel tot hem doorgedrongen waren. Toen was de H. Familie reeds enige tijd weer te Nazareth. Daarom liet hij, onder velerlei voorwendsels, op verscheidene plaatsen rondom Jeruzalem, bij Gilgal (huidig fasc. 7, nr. 172, voetnoot 362), Bethlehem en tot Hebron toe, soldaten leggen met het bevel het aantal kinderen na te vorsen; zij hielden die plaatsen wel 9 maanden bezet.

Ondertussen was Joannes (meer dan) 2 jaar oud geworden en was reeds weer enige tijd in het geheim bij zijn ouders geweest.

Eer Herodes het bevel uitvaardigen liet dat de moeders hun knaapjes van 2 jaar oud en daaronder bij de Overheden moesten aanbrengen³⁹⁰, had Elisabet op de waarschuwing van een engel de

³⁸⁹ Verdriet in de H. Familie. – Tot de H. Brigitta zegde Maria: “Ik heb u over mijn smarten verteld. Voorwaar, niet de geringste was die welke ik ondervond, toen ik met mijn Kind in de armen naar Egypte moest vluchten, en ook die welke mij trof, toen wij de moord op de onschuldige kinderen en de vervolging van Herodes tegen mijn Zoon vernamen; ik was met de smartelijkste droefheid overstelpt.” (Openbaringen, V, 5).

³⁹⁰ Meestal stelt men zich de kindermoord voor, terwijl soldaten de huizen binnendringen; de handelwijze van de oosterlingen schijnt nochtans beter door K. weergegeven te zijn.

kleine Joannes weer in de woestijn in veiligheid gebracht.
Jezus was toen 1,5 jaar oud en kon al lopen.

De kinderen werden op 7 verschillende plaatsen vermoord³⁹¹.

Men had aan de moeders premies voor hun vruchtbaarheid beloofd; uit de omstreken brachten zij hun kinderen, met hun feestklederen aan, in de openbare gebouwen van die plaatsen; de mannen werden teruggewezen, de moeders van hun kinderen gescheiden en deze op eenzame, omsloten binnenhoven door soldaten doodgestoken, op hopen geworpen en tenslotte in kuilen gestopt. (Straks vertelt K. dit uitvoeriger).

8 maart 1821. –

Opmerking van Brentano: Katarina deelde haar visioen op de kindermoord mee op 8 maart 1821, dus omstreeks dezelfde tijd waarin zij de vlucht naar Egypte vertelde, en op grond hiervan mogen wij misschien aannemen dat de moord ongeveer een jaar na de vlucht naar Egypte plaats zal gehad hebben.

Haar verhaal luidt als volgt.

Hedennamiddag zag ik de moeders met hun knaapjes van het jongste tot de tweejarige uit Hebron, Bethlehem en uit nog een

Voorbeelden:

- Jehu liet na zijn zalving tot koning alle afgodenpriesters van het noorderrijk Israël in de tempel te Samaria samenroepen, onder voorwendsel de afgodenverering te bevorderen. Doodstraf bedreigde de afwezigen, maar op een gegeven ogenblik liet Jehu de aanwezigen door soldaten neersabelen (II Kon. 10, 17-27).
- Wanneer Saül de priester Achimelek met heel zijn priesterfamilie wilde uitmoorden, ontbood hij hen allen naar zijn paleis (I Sam. 22, 11-18).
- Herodes de Grote, over wie wij het hier hebben, verzamelde in zijn laatste levensjaren al zijn rijksgroten in de arena van een circus met de bedoeling ze te laten ombrengen, zodra hij overleden zou zijn.

³⁹¹ Hier lezen we: "De kinderen werden op 7 verschillende plaatsen vermoord." Wat misschien ook kan betekenen dat ze uit 7 verschillende plaatsen werden samengebracht en te Jeruzalem vermoord.

plaats (Gilgal) naar Jeruzalem komen. Naar die plaatsen had Herodes eerst soldaten gezonden (nr. 172), en later door de Overheden van die plaatsen zijn bevel bekend laten maken naar Jeruzalem te komen; zij begaven zich in verscheidene groepen naar de heilige stad; velen hadden 2 kinderen bij zich en reden op ezels; zij werden allen in een groot gebouw gebracht, doch de meegekomen mannen stuurde men weer weg. Allen waren blij en vol verwachting opgekomen, want ze verhoopten een beloning voor hun vruchtbaarheid.

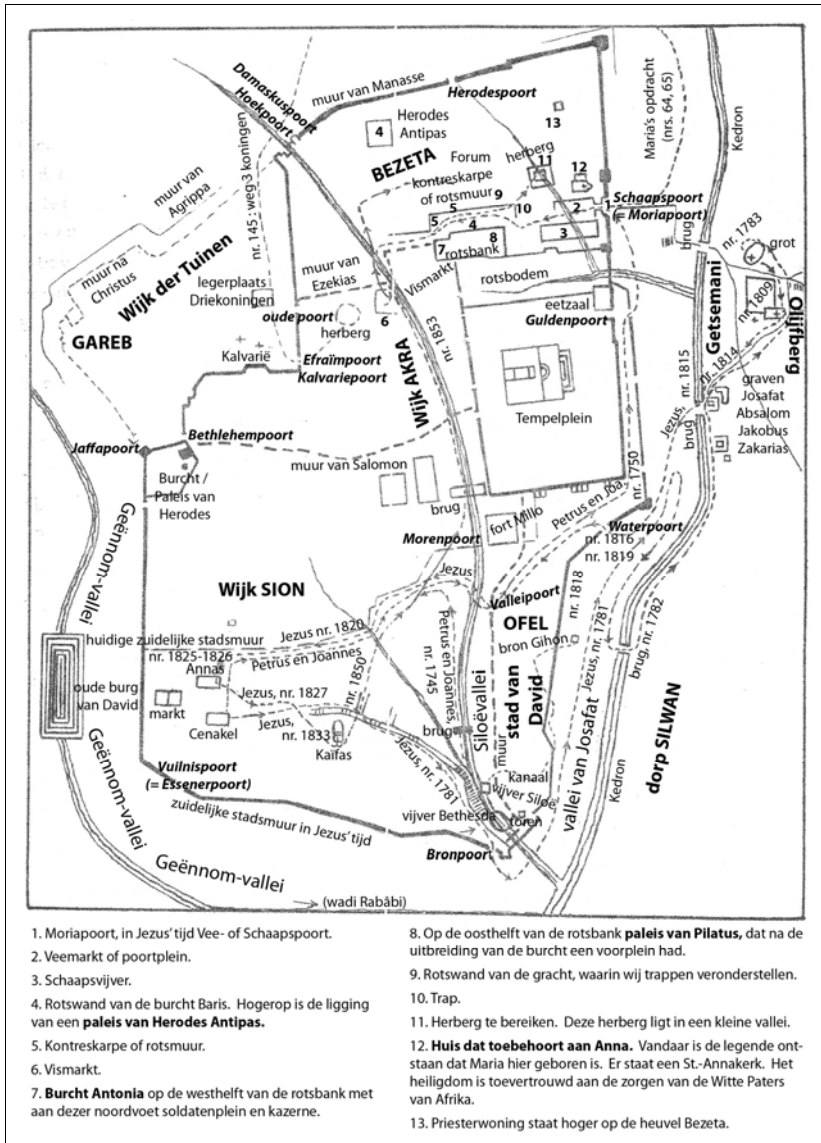
Het gebouw te Jeruzalem was een weinig afgelegen, op geen grote afstand van de latere ambtswoning van Pilatus; het was rondom zo ombouwd dat het buiten moeilijk was te vernemen wat daarbinnen gebeurde; het zal een rechtsgebouw geweest zijn, want op het binnenplein zag ik stenen palen en blokken met kettingen eraan; ook zulke bomen die men (met de toppen) samenbond en dan weer uit elkaar liet vliegen, om de mensen die men erin vastgebonden had, in tweeën te scheuren; het was een massaal, een somber gebouw en het binnenplein leek me wel zo uitgestrekt als het kerkhof aan de ene kant van de hoofdkerk te Dülmen.

Tussen twee muren door, verleende een poort de toegang tot dit binnenplein en dit was aan drie zijden door gebouwen omsloten. Links en rechts waren deze zijgebouwen slechts één verdieping hoog; het middelgebouw had er echter twee en geleek op een oude, ruwe synagoge; ieder van deze drie vleugels stond door een poort met het binnenhof in verbinding³⁹².

³⁹² Het hier vermelde gerechtshof van Herodes maakte deel uit van het gebouwencomplex van de burcht Antonia, waarin later Pilatus zijn pretorium had.

Het binnenhof vormde in Christus' lijden een voorplein tussen Pilatus' pretorium en het forum aan de noordkant van de rotsbank, waarop het paleis van Pilatus ingericht was.

Later geven wij een nauwkeurig plan; hier kan men zich behelpen met het kaartje in fasc. 2; dit plein zou daar aangetekend kunnen worden een halve cm boven de rotsbank.

Tijdens het Bitter Lijden in fasc. 30, nrs. 1857 en 1859 wordt aan de kindermoord herinnerd.

Men bracht de moeders over de binnenplaats in de zijgebouwen en sloot ze daarin op; ik had eerst de indruk als waren zij daar in een soort hospitaal of herberg, maar toen zij tot de bevinding kwamen dat zij van hun vrijheid beroofd waren, kregen zij schrik en zij begonnen te schreien en te weeklagen. In deze angst en droefheid bleven zij daar de hele nacht opgesloten.

183.

Vrijdag, 9 maart. –

De volgende dag 9 maart verhaalde de zienster verder:

Ik was deze namiddag getuige van een verschrikkelijk schouwspel. In Herodes' gerechtshuis zag ik de vermoording van de onschuldige kindertjes.

Het grote achtergebouw aan het einde van de binnenplaats was 2 verdiepingen hoog;

- het onderste verdiep was een grote, ruwe, sombere zaal, die de indruk maakte van een kerker of wachtzaal van het gerecht, en
- de bovenste was een zaal met vensters die op de binnenplaats uitzicht hadden.

Hier zag ik een menigte staatsambtenaren als in een rechtszitting vergaderd; er lagen rollen vóór hen op een tafel.

Ik meen dat ook Herodes daar aanwezig was, want ik zag in deze verzameling een hoog personage in een purperrode mantel die met wit, zwartgevekt pelswerk gevoerd was; hij had ook een kroon op; door de meevergaderden omringd zag ik hem uit één van de vensters der zaal op het binnenplein neerzien.

De moeders werden elk afzonderlijk met hun knaapjes uit de zijgebouwen in de grote, gelijkvloerse zaal van de achtervleugel geroepen (langs binnenpassages). Bij het binnentreden van de zaal werden hun door de krijgsknechten hun kinderen ontruikt en door de poort op de binnenplaats gebracht; hier werden ze aanstonds door een twintigtal beulen gruwelijk vermoord. Dezen, zonder ze eerst te ontkleden, doorstaken met hun zwaarden en spiezen hun hals en hun hart; dan grepen zij ze bij hun armpje of voetje vast en gooiden ze op een hoop; het was afschuwelijk om aan te zien. Een deel van de kinderen zaten nog in de windsels en werden nog aan de moederborst gevoed; een ander deel droegen reeds lange geweven rokjes, waarin ze doorstoken werden.

De moeders werden door de soldaten in de grote zaal gesloten, waar zij op elkaar gedrongen stonden. Toen ze nu het rampzalig lot van hun kinderket te weten kwamen, slaakten zij hartverscheurende wanhoopskreten, rukten zich de haren uit het hoofd en omklemden elkander; zij stonden ten laatste zo op elkander geperst, dat zij nauwelijks nog roeren konden; ik geloof dat dit moorden tot de avond duurde.

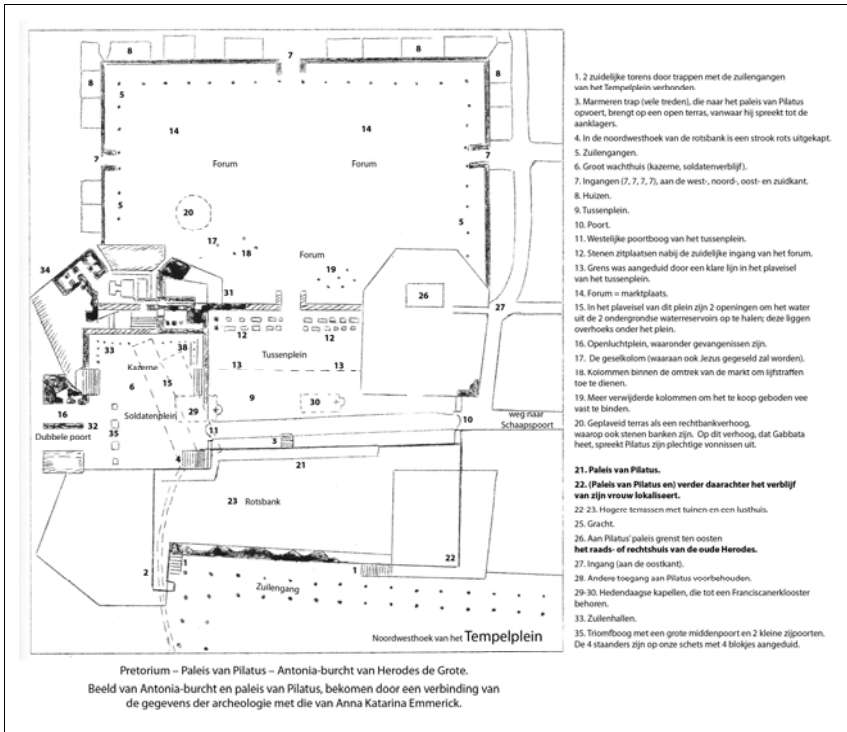
De vermoorde wichtjes werden daarna op hetzelfde binnenhof in de aarde gestopt; (cfr. fasc. 30, nrs. 1859, 1857, 1865).

Hun aantal werd mij getoond, doch ik herinner me het niet meer met zekerheid; ik geloof dat het 700 en nog een getal bedroeg, waarin 7 of 17 voorkwam.

Dit schouwspel had me zo diep geschokt, dat ik niet wist waar het plaats had; ik meende zelfs dat het dicht bij mij gebeurde en ik kon me slechts geleidelijk terugkennen.

In de volgende nacht zag ik de moeders, gebonden, door soldaten in gescheiden groepen naar hun woonplaats teruggevoerd worden.

De plaats van de kindermoord te Jeruzalem was het later gerechtshof dicht bij het pretorium of gerechts huis van Pilatus, maar in Pilatus' tijd was het een weinig verbouwd.

Bij Christus' dood zag ik de grond boven de grafkuil der onnozele kinderen inzinken; hun zielen verschenen op die plaats en zweefden van daar weg (cfr. fasc. 31, nr. 1955; hier geen commentaar).

Joannes in de woestijn.

184.

Reeds is vermeld hoe Elisabet, na door een engel gewaarschuwd te zijn, de kleine Joannes opnieuw in de woestijn in veiligheid bracht. Deze gebeurtenis werd mij als volgt getoond.

Elisabet moest een hele tijd zoeken om een spelonk te vinden, die haar verborgen en veilig genoeg scheen, en dan bleef zij daar ongeveer 40 dagen bij haar kind.

Toen zij weer huiswaarts keerde, kwam een Esseen uit de communiteit van de berg Horeb tot de knaap in de woestijn en bracht hem voedsel en voorzag in al zijn behoeften. Deze Esseen, wiens naam ik reeds dikwijls geweten en telkens weer vergeten heb, was een verwant van Hanna uit de tempel; hij kwam in het begin om de 8 dagen, later om de 14 dagen, en dit duurde tot Joannes zijn hulp niet meer behoefde; dit uur echter liet niet lang op zich wachten, want spoedig voelde Joannes zich in de woestijn meer op zijn gemak en in zijn element dan onder de mensen. Hij was door God bestemd om zonder contact met de mensen en hun misdaden in de woestijn in ongerepte onschuld op te groeien; evenmin als Jezus heeft hij onderricht op een school genoten. De H. Geest zelf heeft hem in de woestijn onderwezen.

Ik zag dikwijls een licht of lichtende gestalten als een engel bij hem. Deze woestijn was niet dor noch geheel onvruchtbaar; er groeiden in de diepten tussen de rotsen verscheidene kruiden en struiken die allerlei bessen droegen, ook aardbessen die Joannes op zijn zwerftochten plukte en at (nr. 175, voetnoot 371).

Hij was ongelooflijk vertrouwelĳk met de dieren, vooral met de vogels; deze kwamen tot hem gevlogen en streken neer op zijn schouders; hij praatte ermee en ze schenen hem te verstaan en waren als boden van hem; hij wandelde langs de beken en ging niet minder vertrouwelĳk om met de vissen; ze kwamen in zijn richting, wanneer hij hen riep; ze zwommen achter hem aan, wanneer hij op de oever langs het water ging; hij was zo vertrouwd met de dieren, dat zij hem dienden en waarschuwden; zij leidden hem naar hun nesten en holen en hij vluchtte met hen in hun schuilhoeken, wanneer mensen naderden.

Joannes voedde zich met vruchten, bessen, wortelen en kruiden. Nooit moest hij er lang naar zoeken, want of hijzelf wist ze staan of de dieren toonden ze hem aan³⁹³.

Ik zag hoe hij zich nu ver van zijn woonplaats verwijderde, wellicht wegens dreigend gevaar; hij trok van tijd tot tijd een eind dieper de woestĳn in, doch weldra hield hij zich weer nader bij zijn woonplaats op; hij had ook een paar keren een ontmoeting met zijn ouders, die een onweerstaanbaar verlangen naar hem

³⁹³ Dieren toonden hem die aan. – Sommige ondergrondse knollen, zoals truffels, die een soort paddenstoelen zijn en die men onder bomen, vooral onder eiken vindt, worden opgespoord met behulp van dieren, varkens en honden die er zeer verlekkerd op zijn en die rieken. Hier is dus strikt genomen geen wonder in te zien.

Voedzaam zijn allerlei boswortels, zoals die van de jeneverboom of struik, de ondergrondse verlenging van de stengel van een soort distel, gelijkend op de asperge, in het Arabisch akoel genaamd, enz.

De Arabieren die De Géramb op zijn tocht naar de Dode Zee vergezelden, rukten van honger terzijde van de weg met veel moeite wilde wortelen uit de grond, wanneer zij voorbij sommige struiken reden, en verorberden die met veel lust (II, 21).

Delancker zag hetzelfde van een bedoeïenenvrouw (194).

“In tijden van grote schaarste gaan vele mensen wilde kruiden trekken.” (De Gryse, II, 180).

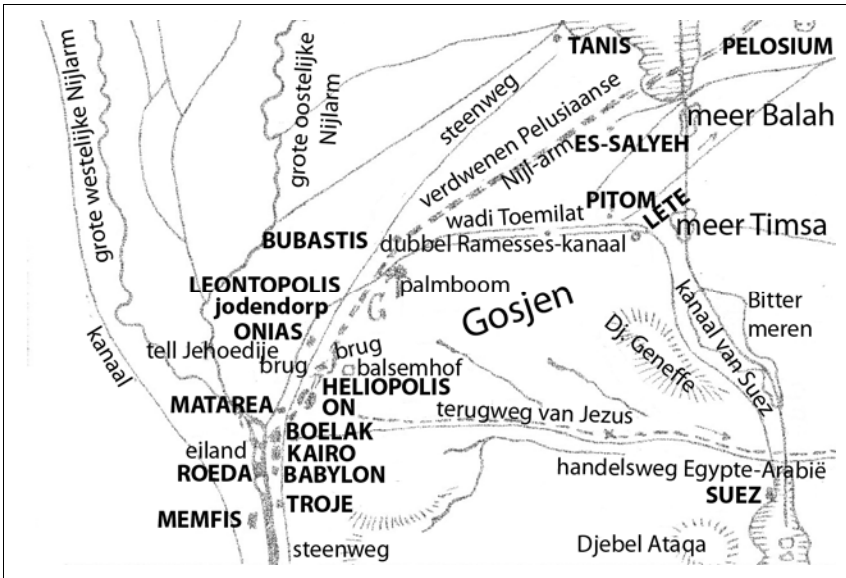
Met zulk voedsel en met ‘sprinkhanen en wilde honing’ (Mt. 3, 4) leefde Joannes reeds als kind in de woestĳn.

bleven koesteren; waarschijnlijk moesten zij door openbaring van elkander weten, want wanneer Zakarias of Elisabet hem eens verlangden te zien, kwam hij hen zeer ver tegemoet.

Verhuizing van de Heilige Familie.

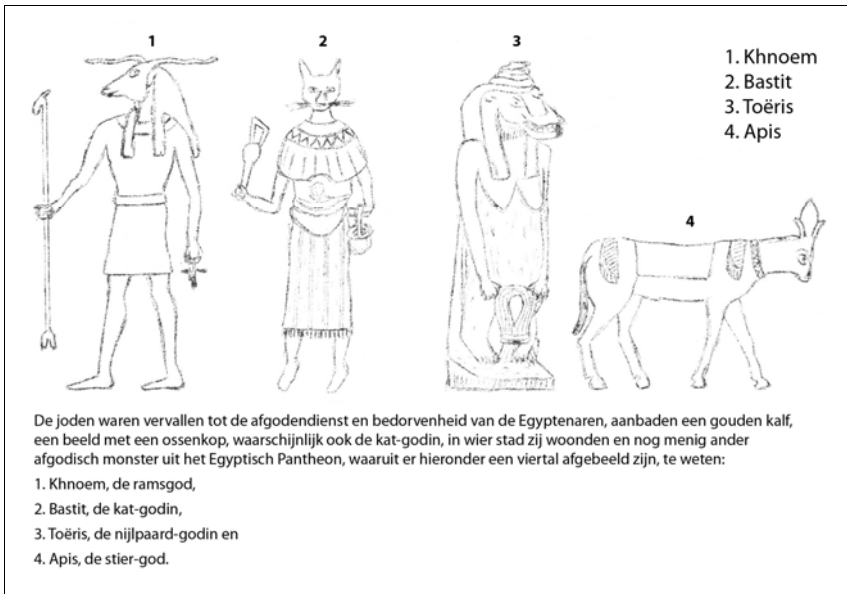
185.

Na een verblijf in Egypte van ongeveer 1,5 jaar – Jezus moest nu meer dan 2 (2,5) jaar oud zijn, verliet de H. Familie wegens werkeloosheid en velerlei vervolging Heliopolis; zij trokken zuidwaarts in de richting van Memfis.

Toen ze nog niet ver van Heliopolis verwijderd waren, kwamen zij door een kleine stad; zij gingen in de voorhalle van een open afgodstempel neerzitten om wat uit te rusten, maar het afgodsbeeld viel in stukken; het had een ossenkop met 3 horens

en meerdere openingen in het lijf; in deze laatste werden de offergaven gestoken en verbrand.

Dit verwekte een nieuwe opschudding onder de afgodenpriesters, die de H. Familie arresteerden en in staat van beschuldiging stelden. Doch in de raadsvergadering kwam één van de priesters vóór de overigen met de mening vooruit dat hij het voor raadzamer hield zich aan de God van die mensen aan te bevelen, liever dan hen lastig te vallen, en hij herinnerde hen aan de plagen die over hun voorouders gekomen waren, toen zij oudtijds de Israëlieten vervolgden, en hoe in de nacht vóór hun uittocht in ieder huisgezin de eerstgeborene gestorven was.

Na deze beraadslaging werd de H. Familie zonder verder vervolging weer op vrije voeten gesteld. (Door hun omgang met de vele ingeweken Joden konden de Egyptische priesters die geschiedenis kennen.)

Zij trokken nu verder tot Troja, een plaats aan de oostzijde van de Nijl tegenover Memfis³⁹⁴. De stad was groot, maar vol slijk (ten gevolge van de jaarlijkse Nijl-overstroming). Zij waren voornemens hier te blijven, maar zij werden nergens gastvrij ontvangen, ja, zij konden niet eens een teug water of enige dadels krijgen, hoe dringend zij er ook om verzochten.

Memfis lag ten westen van de Nijl; de stroom was daar zeer breed en er lagen eilanden in (fasc. 2, nr. 30, voetnoot 65). Ook aan de oostzijde van de stroom lag een deel van de stad³⁹⁵ en ten tijde van de Farao's stond daar een groot paleis met tuinen en een hoge toren. Boven erop stond Farao's dochter dikwijls rond te zien.

Ik zag ook de plaats waar, tussen het hoge riet, Mozes in de Nijl gevonden werd (op 't eilandje Roeda tegenover oud-Kaïro en ten zuidwesten van modern Kaïro).

Memfis bestond als uit 3 steden

- aan deze en
- gene zijde van de Nijl (= Troja) en
- ook Babylon³⁹⁶, een stad ten oosten van de Nijl en meer stroomafwaarts gelegen, leek er nog toe te behoren.

Overigens was ten tijde van Farao de streek aan weerszijden van de Nijl tussen Heliopolis, Babylon en Memfis zodanig met hoge stenen dammen, gebouwen en kanalen doorsneden, bedekt en verbonden, dat alles door zijn samenhang een enkele stad scheen

³⁹⁴ Troja tegenover Memfis. – Zie kaart. In het Egyptisch Toerroe, Torra en ook Troja; deze aanzienlijke stad lag iets noordelijk van Memfis.

³⁹⁵ Memfis lag gedeeltelijk aan de oostkant van de Nijl. – Wellicht blijven daar aanzienlijker ruïnes over, want op zijn kaart 'l' Ancien Orient' tekent Filion Memfis aan op de oostoever van de stroom.

³⁹⁶ Babylon. – Deze naam is nog verbonden aan een vesting, waarin een Koptisch klooster ondergebracht is; dit heet: Deir Babloen, klooster Babylon. In de mond der Europeanen: burcht Babylon.

Het grenst aan Oud-Kaïro, door de Arabieren el-Fostat geheten, naar het dorp dat zij bouwden aan de westgrens van het Oude Babylon.

te vormen³⁹⁷. Nu, d.i. ten tijde van de H. Familie, was dit vroeger aaneen gebouwd geheel door tussenruimten onderbroken.

Zij keerden nu van Troja in noordelijke richting stroomafwaarts terug en bereikten Babylon, dat slecht en grof gebouwd en vol slijk was. Zij trokken voort terug in de richting waaruit zij gekomen waren en om Babylon heen gaande, trokken zij tussen deze stad en de Nijl; zij reisden stroomafwaarts en betraden een steenweg, dezelfde die ook Jezus later (doch op een meer noordelijk punt) betreden heeft, toen Hij, na de opwekking van Lazarus, langs Arabië om, naar Egypte reisde en daarna bij de bron van Jakob in de buurt van Sikar met zijn leerlingen weer samenkwam.

De H. Familie ging nog ongeveer 2 uren stroomafwaarts; de hele weg was hier en daar met verwoeste bouwwerken afgezet; zij moesten ook nog een kleine vertakking van de stroom – zo het geen kanaal was – oversteken en zij bereikten nu een plaats waarvan ik de toenmalige naam vergeten ben (waarschijnlijk Pira), maar die later de naam Matarea kreeg. Het dorp lag dicht bij Heliopolis³⁹⁸.

³⁹⁷ Alles scheen één stad uit te maken. – De zienster spreekt op dezelfde manier van andere plaatsen, zoals Hebron en Joetta, Adama en Seleucia, van Hannaton, Neah en Betanat. Zonder twijfel is haar uitdrukking ruim te verstaan.

Anderzijds beweren meerdere geleerden, zonder twijfel op grond van overblijfselen, dat Memfis een buitengewone uitgestrektheid gehad zou hebben, wellicht van 25 km bij 5 km; het was ook een stad van buitengewone pracht, te oordelen naar opgegraven reusachtige beelden (cfr. Waar Jezus leefde, door J. Keulers, 49-50).

³⁹⁸ **Heliopolis en Matarea.** – In nr. 181, einde voetnoot 387, is al gezegd dat Heliopolis, althans de kern van de stad of hoogstad op een hoogte lag; ze strekte zich er verder omheen uit.

Matarea dat er in Jezus' tijd 7 minuten van verwijderd lag, was aanvankelijk een voorwijk ervan. Door de stad vloeide de pelusiaanse Nijlarm, waarover bruggen geslagen waren.

Een hoge obelisk is nagenoeg het enige wat boven de grond van Heliopolis overblijft. Van oudheid en door oorlog lag in Jezus' tijd de stad erg verwoest en vertoonde grote ledige plaatsen. Zo was de voorwijk Matarea op een afstand van 7 minuten van de stad komen te liggen.

- De huidige naam Matarea komt van het Arabisch 'Matarijeh' en dit laatste van de oude Koptische naam 'Matara'. Dit betekent geheel hetzelfde als Heliopolis, huis of stad van de zon. Heliopolis is Grieks.
- In het Egyptisch heette de stad Matarea ook Pira, dat eveneens betekent: huis, stad van de zon, waarvan de afgod 'RA' de verpersoonlijking was.
 - Men kan dus Pi-ra ook vertalen: stad van de zonnegod 'RA'.
 - PI betekent: huis, stad (te vergelijken met Pi-tum: stad van de afgod 'TUM').
- De Hebreeuwse naam 'ON' schijnt ook zon te betekenen.
- De zonnegod 'RA' werd met de heilige stier Mnevis te Heliopolis vereerd.

Eerst woonde de H. Familie een tijdlang in het eigenlijke Heliopolis. Verhuizend om vervolging te ontgaan, maakte zij een reis naar het zuiden, zag geen kans om daar te blijven, keerde op haar stappen terug en vestigde zich te Matarea. Uit hetgeen gezegd is, blijkt dat zij tot dichtbij het uitgangspunt terugkeerde. Deze voorstelling van zaken steunt ook op een gezagvolle traditie.

De herinnering aan het verblijf van de H. Familie te Matarea is verbonden aan de zogenaamde balsemhof met de Mariabron.

Deze wordt door de Arabieren genoemd Aïn esj-sjems, wat betekent: bron van de zon; dit is weer een soort vertaling van de oude naam.

Ja, ook in de Bijbel bij Jeremias 43, 13 vinden wij de naam Bet-Sjemes voor Heliopolis: huis, stad van de zon (of zonnegod).

Over Matarea, zijn balsemhof en Mariabron

is reeds een woord gezegd in nr. 180, voetnoot 383.

De hof is nu met citroen- en oranjeboomen beplant. Men ziet er een reusachtige sykomoor, nu wellicht van ouderdom vergaan, die een afstammeling of opvolger was van de reusachtige boom die er ook in Maria's tijd stond.

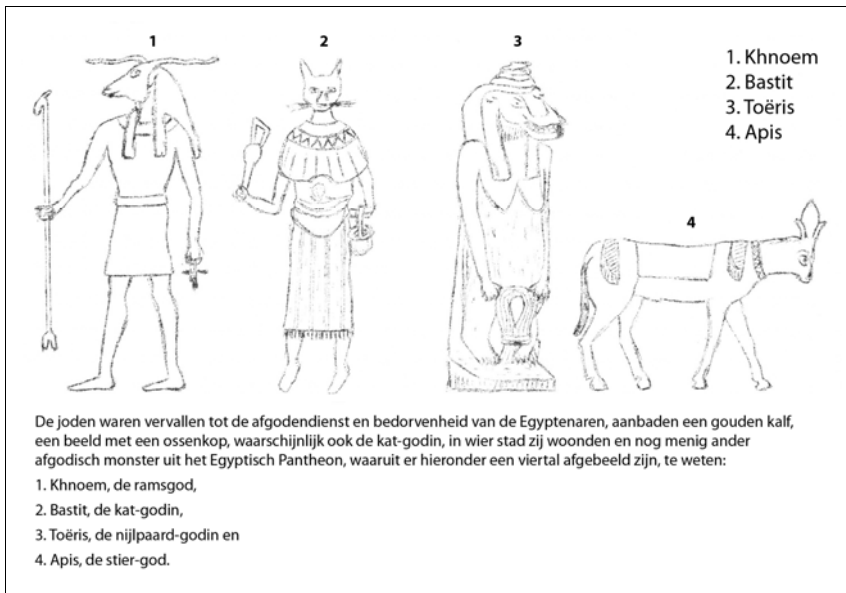
Deze stad die op een landtong en dus aan 2 zijden door water ingesloten lag, was zeer vervallen, onderbroken en verspreid en de toenmalige woningen waren meestal zeer armoedig, met dadelhout en vaste slijkaarde wankel gebouwd en met biezen bedekt, zodat het Jozef hier in het begin niet aan werk ontbrak: hij maakte de huizen steviger met vlechtwerk en voorzag ze boven van gaanderijen, waarop de bewoners konden gaan.

186.

Hier te Matarea woonden zij in een donker gewelf in een eenzame wijk aan de landzijde (waar de tong met het land tussen de kanalen samenhang?), niet ver van de poort waardoor zij in de stad binnengekomen waren. Jozef bouwde weerom een licht voorhuis vóór het gebouwgewelf. Ook hier te Matarea viel bij hun aankomst het afgodsbeeld in een kleine tempel en later alle afgodsbeelden omver (nr. 181, voetnoot 388). Ook hier bracht een priester het volk tot bedaren door het aan de plagen van Egypte te herinneren.

Later, wanneer een kleine gemeente van Joden en bekeerde heidenen zich om Jozef had geschaard, stonden de priesters hun de kleine tempel af, waarin het afgodsbeeld bij hun aankomst te gronde was gestort. Jozef richtte hem tot een synagoge in; hij werd als de vader en het hoofd van de groep; hij hervormde hun gezang, zodat de psalmen voortaan behoorlijk en eerbiedig gezongen werden, want hun godsdienstoefeningen werden slordig verricht en betekenden echt niets (*ihr Gottesdienst war ganz verwildert*).

De tuin is een belangrijke bedevaartplaats geworden, zo voor mohammedanen als christenen. De H. Landbedevaarders begeven zich vaak naar Egypte en daar bezoeken zij dan altijd die balsemhof en bron.

Hier woonden slechts enige, zeer arme Joden, wier woningen ellendige aardkuilen en hollen waren³⁹⁹, maar in de Jodenstad tussen On (Heliopolis) en de Nijl woonden vele Joden die nog een fatsoenlijke tempel hadden; zij waren nochtans tot een afschuwelijke afgodendienst vervallen en vereerden een gouden kalf, een beeld met een ossenkop, waar omheen de kleine beelden van kleine dieren als bunzingen (= klein marterachtig behendig roofdier, fret) of fretten onder kleine troonhemels stonden; het waren zulke dieren die de mens tegen krokodillen verdedigen

³⁹⁹ Wonen in ellendige aardhollen. – Nog in de 19e eeuw zag De Géramb op zijn weg naar het somptueuze (= weelderig, kostbaar ingericht, luisterrijk) paleis van Mehemet Ali een reeks krotwoningen, of liever 'hollen in de aarde', waar hele families huisden, vrouwen en mannen, omringd door naakte kinderen, allen even uitgemergeld en lijkkleurig, die een beeld van de uiterste ellende vertoonden." (III, 32).

Mislin van zijn kant "zag tussen de puinen van Oud-Alexandrië hollen en kuilen in de grond, waarin de Arabische kustbewoners hun woning hadden." (III, 306).

(ichneumon: Egyptische katten)⁴⁰⁰ (Jodendorp, zie nr. 181, voetnoot 387).

Zij bezaten ook een nagmaakte Verbondsark, die afschuwelijke zaken bevatte; zij gaven zich over aan afgrijselijke afgoderij, waarbij zij in een onderaardse gang allerhande ontucht bedreven, waaruit zij hoopten de Messias te zien voortkomen; zij waren versteend, halsstarrig in hun gevoel en niet vatbaar voor verbetering.

Uit die stad kwamen zich later velen te Matarea vestigen. De afstand tussen beide plaatsen was 2 uren, doch van de ene plaats uit kon men de andere niet in de rechte lijn bereiken wegens de vele kanalen en dammen; men was genoodzaakt een grote omweg over On te maken.

De Joden uit het land Gosen waren reeds te On met de H. Familie in kennis gekomen en Maria had, zolang zij daar woonde, allerlei vrouwelijke werkjes voor hen vervaardigd, brei- en vlecht- en borduurwerkjes en nog andere. De H. Maagd wilde geen luxewerkjes en zelfs geen onnodige voorwerpen maken, doch

⁴⁰⁰ Egyptische katten. – Sedert het Middenrijk maakten de Egyptenaren jacht op watervogelen, ratten en serpentes met behulp van katten. Ook was de kat voor de Egyptenaren een heilig dier; zij balsemden ze na hun dood. De kelders onder de tempel van Bastit te Leontopolis, waar later het Jodendorp kwam, lagen vol gemummificeerde katten en hiervan vindt men er nog in de meeste oudheidsmusea (cfr. D.B. Chat, c. 625-626). (Zijn deze kelders niet de onderaardse gang of plaats waarvan K. hier spreekt?).

Bij Dapper is ook sprake van zulke katten op het eiland Cyprus. Daar maakten nog in veel later eeuwen de Griekse monniken op de Kattenkaap en op het Troödos- of Olympusgebergte met die katten jacht op giftige slangen; hun katten waren op die jacht afgericht.

‘s Ochtends liepen ze het klooster uit en kwamen ‘s middags op het gelui van de klokken terug om te eten; daarna trokken ze weer op slangenjacht uit (Cyprus, 21; 54).

“Nog heerst er in Egypte ontzag voor de kat”, zegt Morton; “geen Egyptenaar zou er aan denken een kat te doden; daarin moeten wij zonder twijfel een bijgelovig overblijfsel zien van de kattenaanbidding in het oude Egypte.” (Langs bijbelse Paden, blz. 151).

alleen het noodzakelijke in klederen en gebedsgewaden. Soms zag ik vrouwen met werk tot haar komen, dat zij tot hun opschik naar de mode gemaakt wilden hebben en wel uit ijdelheid. Maria echter nam het niet aan, hoe nodig die arbeid voor haar gezinsonderhoud ook was; dan zag ik die vrouwen haar hierom snood beschimpen.

Leven der Heilige Familie te Matarea.

187.

Aanvankelijk viel het de H. Familie te Matarea niet mee; zij kregen allerhande moeilijkheden te doorworstelen, vooral door gebrek aan water en hout⁴⁰¹. De inwoners kookten met droog gras of riet; derhalve gebruikte de H. Familie haar spijzen meestal koud. Jozef kreeg naderhand veel werk, want aan de huizen bracht hij verbeteringen aan. Nochtans behandelden de mensen

⁴⁰¹ Gebrek aan water en hout. –

- a) aan water, bedoeld is drinkbaar water.

De bron van Matarea is het enige zoet water in de gehele streek, doch eerst later zou Maria deze bron ontdekken; alle overige bronnen en putten zijn zoutig en onaangenaam, zoals ook die in de woestijn, ten oosten en westen van de Golf van Suez. (Dubois). In dezelfde zin spreekt Janssens (406).

Het Nijlwater is geel en modderig en moet lang bezinken eer het drinkbaar is. Nadat het een half uur geschept is, is de bodem van de emmer reeds met een laag slijk van 3 vinger dik bedekt; ook regent het hoogst zelden en daarom is het water er duur en is het land een woestijn, uitnomen een strook grond aan weerszijden van de Nijl, enz. (cfr. Kochem, groot Christus-leven, 297, 298; Géogr. univ. T. VI, 14; De Géramb, III, 54-55; 173).

- b) Te kort aan hout om vuur te maken (en het eten te koken).

Dit schijnt heden nog zo te zijn. In elk geval schreef de reiziger De Tesson, een eeuw geleden: "Één van de bestaansmiddelen van de bedoeïenen op het Sinaï-schiereiland is: het maken van houtkolen om die in Egypte te verkopen." (Voyage au mont Sinaï, blz. 141).

hem niet veel beter dan een slaaf en gaven hem voor zijn werk wat zij wilden; nu eens bracht hij iets voor zijn arbeid naar huis, andere malen niets. Hier beschikten de inlanders niet over de nodige bekwaamheid om stevige woningen te bouwen; ook hadden zij geen timmerhout en ofschoon ik hier en daar wel een boomstam zag liggen, toch bemerkte ik dat zij, bij gebrek aan werktuigen, er niets mee aanvangen konden; de meesten hadden slechts stenen of benen messen en schenen mij een soort turfstekers te zijn. Jozef had zijn nodigste gereedschappen meegebracht.

De H. Familie had zich weldra, zo goed als het ging, geïnstalleerd. Jozef deelde doelmatig het aangebouwde voorhuis in door middel van lichte vlechtwerkwanden in meerdere ruimten; hij richtte de haardstede behoorlijk in en vervaardigde voet- en zitbankjes en kleine lage tafeltjes; de mensen zaten hier allen op de grond om te eten (fasc. 1, nr. 13, voetnoot 31).

De H. Familie bracht hier meerdere jaren door en ik heb uit verschillende tijdstippen van Jezus' kinderjaren een menigte taferelen gezien; ik zag de plaats waar Hij sliep. In de wand van het gewelf waar Maria sliep, zag ik een door Jozef uitgeholde nis, waarin het bedje van Jezus ingericht was. Maria sliep daarnaast en ik heb haar dikwijls 's nachts, vóór Jezus' bedje neergekniel, tot God zien bidden, terwijl Jozef in een ander vertrek sliep.

Ik zag ook de bidplaats die Jozef in een afgezonderde gang in de woning ingericht had. Jozef en de H. Maagd hadden daarin ieder hun eigen gescheiden plaats, ook het Kindje Jezus zijn eigen hoekje, waar het zijn gebeden deed, hetzij gezeten of staande of knielend. De H. Maagd had een soort altaartje, waarvóór zij bad; dit was een klep of tafelblad, dat het deurtje vormde van een nis of holte in de muur; deze holte was gesloten door dit soort deurtje, dat, neergelaten en met een rood en wit kleedje bedekt, een klein altaartje vormde.

In deze muurholte nu bevonden zich heilige zaken, een soort relikwieën. Ik zag er kleine struikjes in kelkvormige potten; ik

zag ook het bovineinde van de staf van de H. Jozef met de bloem die er in de tempel aan ontloken was en waardoor hij als door het lot tot gemaal van Maria aangewezen geworden was. Dit stuk stak in een bus van 1,5 duim dik.

Bij dat alles zag ik daarin nog een ander heilig voorwerp, waarvan ik echter op het ogenblik niet meer bepalen kan wat het eigenlijk was: in een doorschijnende bus zag ik nl. ongeveer 5 witte staafjes, die de dikte van stevige strohalmen hadden; ze stonden gekruist, als in het midden samengebonden, en waren boven wat breder, kroezig en gekromd, waardoor ze geleken op een kleine schoof.

Hier kruiste de zienster duidelijkheidshalve haar vingers en sprak ook van brood; wellicht had dit voorwerp betrekking op aren en wijnranken, welke zij kortelings, in de beschouwing van een voorval in Egypte, had gezien, toen aan de engelen de geboorte van Maria kenbaar gemaakt werd.

Of waren het gebeenten?

Joannes voor de derde maal in de woestijn.

188.

De kleine Joannes is, gedurende het verblijf van de H. Familie in Egypte, nogmaals heimelijk bij zijn ouders te Joetta gekomen, want ik zag hem; toen hij de leeftijd van 4 à 5 jaren bereikt had, een derde keer door zijn moeder in de woestijn gebracht worden.

Bij hun weggaan uit de woning was Zakarias niet aanwezig; ik geloof dat hij kort te voren een reis ondernomen had, om geen getuige van het afscheid te moeten zijn, want hij beminde Joannes bovenmate; hij had hen toch zijn zegen gegeven, want hij zegende Elisabet en Joannes telkens eer hij zich op reis begaf.

Joannes had zijn schapenvacht van de linkerschouder dwars over borst en rug hangen en ze was onder de rechteroksel

samengebonden. Later, in de woestijn, zag ik hem, naar gelang het hem inviel, deze vacht op verschillende manieren dragen, nu eens over beide schouders, dan weer dwars vóór de borst of ook om het benedenlijf. De knaap had geen andere klederen dan deze vacht; hij had, evenals Jezus, donkerbruine haren en hij droeg hetzelfde witte staafje nog in de hand, dat hij reeds vroeger van huis had meegenomen en waarmee ik hem in de woestijn steeds heb gezien.

Zo zag ik hem nu aan de hand van Elisabet zijn moeder het berglandschap met spoed doorkruisen; Elisabet is een slanke, in haar kleren gans ingehulde, bejaarde, maar toch vlugge vrouw, met een klein, fijngevormd aangezicht. Op deze tocht liep Joannes haar dikwijls vooruit en hij was geheel onbevangen, onbekommerd en kinderlijk opgetogen, zonder nochtans wild of uitgelaten te zijn. Hun weg liep aanvankelijk een hele tijd in noordelijke richting en zij hadden een water aan hun rechterhand. Vervolgens zag ik hen zich over een kleine rivier zetten; er was daar geen brug, maar er lag een vlot van balken in het water en daarop voeren zij over. Elisabet die een vastberaden vrouw was, stak en roeide met een staak of tak. Na hun overvaart wendde hun weg zich rechter naar het oosten en zij kwamen in een kloof of ravijn, die hogerop langs de hellingen dor en naakt, doch op haar bodem begroeid en met allerlei struikgewassen en vruchten bedekt was, vooral met vele aardbessen, waarvan de knaap af en toe ene at.

Toen zij een eind ver in die kloof gevorderd waren, nam Elisabet van haar zontje afscheid; zij zegende haar lief kind, drukte het aan haar hart, kustte het nog op zijn beide wangen en voorhoofd en begaf zich aanstonds weer op weg naar huis. Meermalen keerde zij zich nog op de weg om en keek wenend Joannes achterna; deze echter kende zorg noch kommer en schreed met vaste stap voorwaarts, verder de kloof in.

Daar ik gedurende deze beschouwingen erg ziek was, bewees God mij de genade me bij alles wat ik zag gebeuren, als kind tegenwoordig te voelen. Ik kreeg dus aanstonds de indruk dat ik met Joannes als een kind van dezelfde leeftijd op weg was; ik was bang dat hij zich te ver van zijn moeder zou verwijderen en de weg naar zijn huis niet meer zou vinden, doch weldra stelde een stem me gerust: “Zet die kommer van je af”, hoorde ik, “de knaap weet best wat hij doet.”

Hierop meende ik dat ik met hem, als met een boezemvriend en speelmakker mijner jeugd, geheel eenzaam de woestijn introk en ik zag veel van wat hij daar heeft meegemaakt.

Ja, Joannes zelf vertelde mij op onze gezamenlijke tocht veel bijzonderheden uit zijn leven in de woestijn, b.v. hoe hij op alle mogelijke manieren de zelfverloochening beoefend en zijn zinnen verstorven heeft; hoe zijn inwendige verlichting, zijn helderziendheid, zijn zien in de geest hoe langer hoe groter werd en hoe hij op een onbeschrijfelijke manier onderwezen geworden was door alle omringende dingen der natuur, (hoe hij inzicht kreeg in hun aard, wezen, vorm, samenstelling, betekenis, enz.)

Ik was hierover geenszins verwonderd, want reeds als kind, wanneer ik in de eenzaamheid onze koeien wachtte, heb ik zelf op vertrouwelijke wijze het leven van Joannes in de woestijn gedeeld. Vaak, als ik heimwee naar hem voelde en luide riep met een stem die galmde door het boshout: “Hanske met zijn stokske en met zijn schaapsvel op zijn schouder, zou bij mij moeten komen”, dan kwam ook Hanske met zijn stokske en met zijn vel op zijn schouder tot mij, en wij speelden dan met elkander als twee kinderen; hij vertelde mij dan veel en onderwees mij leerrijke dingen.

Ook bevreedde het me niet dat hij in de woestijn zoveel van de planten en de dieren leerde. Immers, ook ik heb als kind in het woud, op de heide en in het veld, bij de kudden, of als ik aren las, gras sikkelde of kruiden zocht en verzamelde, ook ik, zeg ik, heb

dan elk blaadje en het minste bloempje beschouwd als een boek, waarin ik las.

Iedere vogel, elk voorbijknellend dier, alles wat mij omgaf, onderrichtte mij.

Bij het zien van elke vorm en kleur, bij het nagaan van elk bladgeraamte, nerf en ader, kreeg ik allerhande verheven gedachten. De mensen dan, aan wie ik ze meedeelde, aanhoorden soms met verbazing mijn bedenkingen, maar toch gebeurde het meer dat ze mij erom bespotten; hierom gewende ik me er ten laatste aan, dergelijke beschouwingen voor mij te houden, want vroeger meende ik, – en ik meen het nog soms – dat zo iets aan alle mensen overkomt en dat men nergens doeltreffender leert dan in de natuur, dit A-B-C-boek dat God zelf heeft geschreven. (cfr. fasc. 12, nr. 385, voetnoot 142).

Terwijl ik heden in mijn beschouwingen de kleine Joannes in de woestijn weer volgde, zag ik opnieuw, zoals vroeger, zijn gehele handel en wandel; ik zag hem spelen met bloemen en dieren; vooral de vogels waren zeer gemeenzaam met hem. Wanneer hij rondwandelde of geknield in gebed lag, kwamen ze op zijn hoofd neergestreken. Ook legde hij vaak zijn staf horizontaal tussen de takken en dan kwamen op zijn stem vele bonte vogels aangevlogen, die in de rij op zijn staf gingen zitten; hij keek ze aan en richtte vertrouwelijk het woord tot hen, als gaf hij les; ik zag hem ook andere dieren in hun schuilholten volgen, ze voeden en navorsend beschouwen. (Geen commentaar).

Dood van Zakarias en Elisabet.

189.

Joannes in de woestijn had nu ongeveer zijn zesde jaar bereikt. Eens begaf Zakarias zich met offerdieren naar de tempel en Elisabet maakte gebruik van zijn afwezigheid om aan haar zoontje in de woestijn een bezoek te brengen. Nooit heeft Zakarias

Joannes in zijn schuilplaats in de woestijn bezocht, om, wanneer Herodes hem ooit naar de verblijfplaats van zijn zoon mocht ondervragen, hij naar waarheid zou kunnen verklaren deze niet te kennen. Om evenwel zijn groot verlangen naar Joannes tegemoet te komen, gebeurde het enkele malen dat deze 's nachts heimelijk uit de woestijn kwam en zijn ouders een bezoek bracht. Dan hield hij zich een korte tijd in het ouderlijk huis verborgen op. Wanneer zulk een bezoek plaats moest hebben en zonder gevaar kon geschieden, was het waarschijnlijk zijn engelbewaarder die als gids hem erheen leidde. **Ik zag hem steeds door hogere machten (hemelse geesten) bestuurd en beschermd worden en lichtende gestalten als engelen bij hem.**

Joannes was voorbestemd om, afgezonderd van de wereld en beroofd van de normale menselijke bestaansmiddelen, in de woestijn door de Geest Gods opgevoed en onderwezen te worden. Vandaar dat de woestijn, gezien ook zijn aangeboren neiging, een onweerstaanbare aantrekking op hem uitoefende.

Bovendien werd het door Gods Voorzienigheid zo beschikt dat ook de uitwendige omstandigheden hem noodzaakten zich in de woestijn terug te trekken. Vanaf zijn vroegste kinderjaren heb ik hem overigens nooit anders gezien dan eenzaam en steeds verdiept in gedachten. En, gelijk de H. Familie met het Kindje Jezus op een goddelijk bevel veiligheidshalve naar Egypte gevluht was, zo had ook Elisabet de kleine Joannes, Jezus' voorloper, in de woestijn verborgen. Ook Joannes was trouwens verdacht en werd opgespoord, want de geruchten die aanstonds na zijn geboorte in heel Judea in omloop kwamen (Lk. 1, 65), waren nog niet uitgestorven; **de wonderen die zijn geboorte gekenmerkt hadden, waren overal bekend, zoals ook het feit dat velen hem met een hemels licht omgeven gezien hadden;** daarom stond ook hij bij Herodes in verdenking; deze had het zeer op hem gemunt.

Reeds meermalen had Herodes Zakarias om rekenschap gevraagd omtrent het verdwijnen van Joannes, maar had tot nog toe nooit

de hand aan hem geslagen. Toen Zakarias evenwel ditmaal met zijn offers naar de tempel ging, werd hij op een diepgelegen weg vóór de Bethlehempoot van Jeruzalem, waar men de stad nog niet kon zien (fasc. 6, nr. 148, voetnoot 337), door soldaten van Herodes, die daar in hinderlaag lagen, overvallen en wreed mishandeld; zij sleurden hem mee naar een gevangenis aan een kant van de berg Sion, waar ik later de leerlingen van Jezus zo dikwijls naar de tempel heb zien opgaan; hier heeft men de grijsaard erg gekweld en zelfs gefolterd om hem de schuilplaats van zijn zoon te doen bekennen. Alle geweldmiddelen echter bleken ijdel en toen werd hij op bevel van Herodes doorstoken. Zijn stoffelijk overschot werd later door vrienden van hem niet ver van de tempel begraven⁴⁰².

Deze Zakarias, vader van Joannes, is te onderscheiden van de Zakarias die tussen de tempel en het altaar vermoord werd.

Dezen heb ik, toen vele doden bij Chrisus' dood uit hun graven opstonden, uit de tempelmuren naast de bidcel van de oude Simeon te voorschijn zien komen; zijn graf stortte uit de muren neer (zie fasc. 31, nrs. 1954 en 1953). Bij deze gelegenheid stortten nog meer verborgen graven in de tempel in.

De aanleiding tot de moord op Zakarias tussen de tempel en het altaar was deze. Enige personen geraakten in twist over het

⁴⁰² Later zal Katarina meer dan eens verzekeren dat Zakarias, vader van Joannes, bij Jezus' openbaar leven begraven lag in de grafkelder bij zijn huis te Joetta.

- Was hij voorlopig begraven geworden in het Kedrondal, tegenover de zuidoosthoek van het Tempelplein, waar thans nog één van de 4 vermaarde grafmonumenten de naam 'graf van Zakarias' draagt?
- Of heeft het bestaan van dat graf K. beïnvloed om haar te doen zeggen dat hij daar begraven werd?
- Of werd hij daar werkelijk begraven, doch alleen voorlopig?

Niemand die het weet noch die zeggen kan welke Zakarias eens in het Kedrondal begraven is geweest.

geslacht van de Messias en over zekere rechten op ambten, bedieningen of verblijven van bepaalde families in de tempel. *(Bei der Veranlassung, da dieser Zacharias zwischen Tempel und Altar ermordet ward (= wurde), waren mehrere, welche über das Geschlecht des Messias stritten und über gewisse Rechte, Stellen und Standorte einzelner Familien am Tempel).*

Zo hadden b.v. niet alle families het recht om aan hun kinderen een opvoeding in de tempel te laten geven. Van hen die in de strijd handgemeen geraakt waren, kwam alleen Zakarias moorddadig om; zijn vader heette Barachias⁴⁰³.

Wat die inwoning van kinderen in de tempel betreft, er valt mij hierbij te binnen dat ik ook eens een knaap, ik meen een koningszoon, wiens naam ik vergeten ben, aan de zorgen van de profetes Hanna heb toevertrouwd gezien⁴⁰⁴.

⁴⁰³ De moord op de andere Zakarias tussen tempel en altaar. – Klaarblijkelijk is bedoeld het geval dat vermeld is in Matteüs 23, 35. “De Joden zullen rekenschap moeten geven van al het onschuldig bloed op aarde vergoten, vanaf dat van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zakarias, zoon van Barachias, die tussen de tempel en het altaar (brandofferaltaar) gedood werd.”

Die Zakarias kan maar kort vóór Christus geleefd hebben, want wij hebben met 2 uitersten te doen: Abel en een fameuze, bekende, onlangs vermoorde Zakarias, aan wie de Joden nog een levendige herinnering bewaarden.

Hieruit volgt: Dit kan de Zakarias niet zijn die gestenigd werd 8 eeuwen vóór Chr., op bevel van Joas (838-796).

Ook de Zakarias niet, die volgens Flavius Josephus door fanatiekers gedood werd tijdens de belegering van Jeruzalem in 70 na Chr., ofschoon hij ook de zoon van een Barachias was. Flavius Josephus beschrijft deze scene in onmogelijke omstandigheden.

Hieruit mogen wij misschien afleiden dat hij, die voor een kleine verdraaiing of overdrijving niet beducht is, de scene uit de tijd van Hanna naar later verplaatst heeft, om zijn verhaal interessant, verbazingwekkend te maken: hierop toch is hij uit. (cfr. B. J. = Bellum judaicum = Joodse oorlog, II, 32; 52-54, nr. 321).

⁴⁰⁴ Koningskind aan Hanna's zorgen toevertrouwd. – Het geval heeft enige gelijkenis met dat van II Kon. 11, 1-3 en is bijgevolg mogelijk. Het gebeuren

Ik zag ook hoe later eenmaal de beenderen van deze Zakarias teruggevonden werden, doch de nadere omstandigheden daaromtrent ben ik vergeten.

190.

Op het tijdstip dat Elisabet de thuiskomst van haar man te Joetta verwachtte, keerde zij ook uit de woestijn naar huis terug. Haar kind vergezelde haar een deel van de weg, waarna zij de jongen zegende en op het voorhoofd kuste; hierna snelde hij onbekommerd de woestijn weer in.

Thuis gekomen vernam Elisabet het verschrikkelijk bericht van de aanslag tegen haar man; zij was zo overstelpt van verdriet en hartzeer, dat zij thuis geen rust meer vond en zo spoedde zij zich voor altijd tot haar zoon in de woestijn, waar zij kort daarna overleed, nog vóór de terugkeer der H. Familie uit Egypte. De Esseën van de berg Horeb, die steeds in de behoeften van de kleine Joannes voorzag, heeft haar ook in de woestijn begraven.

Joannes verwijderde zich nu nog verder van huis en trok nog dieper de woestijn in; hij verliet zijn rotskloof; de streek waar hij nu kwam, was vlakker en opener en ik zag hem zijn tocht door de wildernis voortzetten tot bij een klein meer. Daar was wit zand en de oever was vlak en ik zag hem een heel eind ver in het water gaan; nu zag ik alle vissen zonder enige vrees op hem toegezwommen komen; hij ging er zeer vertrouwelijk mee om.

In dit gewest hield hij zich vrij lang op en ik zag dat hij zich daar tussen het struikgewas een slaaphut uit takken vlocht; deze was zeer lang en niet groter dan om slapend erin neer te liggen. **Hier en later zag ik in 't bijzonder dikwijls lichtende gedaanten of engelen naast hem,** met wie hij zeer ootmoedig en eerbiedig,

houdt dan ook waarschijnlijk verband met het feit dat Herodes zich van allen trachtte te ontmaken, die enige aanspraak op de troon hadden kunnen maken, zoals de moord op de onschuldige kinderen het bewijst. Bij deze passage plaatst Brentano de bemerking dat K. zich onduidelijk uitdrukte, omdat zij worstelde of zich verzette tegen de opgetogenheid.

maar tevens kinderlijk onbeschroomd en vertrouwelijk omging; **zij schenen hem te onderrichten en op allerlei bijzonderheden (in de natuur) opmerkzaam te maken.**

Aan zijn staf zag ik nu ook een dwarshoutje bevestigd, zodat de staf een kruis vormde; hieraan had hij een strook bast van een beuk of een andere boom als een vaantje vastgehecht en hij zwaaide dit spelend heen en weer.

Zijn ouderlijk huis te Joetta bij Hebron werd nu door een dochter van een zuster van Elisabet bewoond; het was een heel goed ingericht huis. Groter geworden⁴⁰⁵ bezocht Joannes het nog eens in het geheim en drong daarna steeds dieper de woestijn in, tot de dag waarop hij onder de mensen verscheen, maar dit zal ik later vertellen. (Geen commentaar).

Maria ontdekt bij haar huis de bron van Matarea.

191.

Ook te Matarea, waar de inwoners het met het troebel water van de Nijl moesten stellen, ontdekte de H. Maagd, na vurig gebeden te hebben, een bron. Zij leden aanvankelijk groot gebrek en hadden voor voedsel slechts vruchten en voor drank alleen slecht water (nr. 187, voetnoot 401). Goed drinkwater hadden zij sedert lang niet meer gehad en Jozef maakte nu aanstalten om met zijn ezel water in lederen zakken te gaan halen uit de bron van de balsemhof in de woestijn (nr. 180).

Hij stond reeds op het punt te vertrekken, toen aan de H. Maagd, op haar gebed, **een engel verscheen, die haar bekend maakte dat zij achter haar woning een bron zou vinden.** Ik zag haar nu over de wal of het gewelf waarin zich haar woning bevond, naar

⁴⁰⁵ “Groter geworden bezocht Joannes heimelijk zijn ouderlijk huis. Dit “groter geworden” wordt nader bepaald in fasc. 10, nr. 261: hij was namelijk 17 jaar.

een dieper gelegen open plaats tussen vervallen wallen afdalen, waar een grote dikke boom stond (zie nr. 185, bijna einde voetnoot 398). Maria had een steel met een schopje eraan in de hand, gelijk de reizigers er daar dikwijls een gebruiken en zij stak ermee bij de boom in de aarde en zie! een straal schoon helder water borrelde omhoog. Vol vreugde liep zij haastig Jozef roepen. Aanstonds groef hij de bron op en kwam tot de ontdekking dat ze dieper in de grond reeds van ouds ommuurd was en dat ze slechts verstopt, bedolven, verloren had gelegen; hij bracht ze weer in goede, bruikbare staat en bekleedde ze sierlijk met (toegevoegd) metselwerk, (*legte ihn sehr schön mit Steinen aus*).

Bij deze bron, naar de kant vanwaar Maria gekomen was, lag een grote steen, bijna gelijk een altaar; ik meen dat hij oudtijds ook als altaar dienst heeft gedaan, doch ik ben vergeten in welke omstandigheden. Hier heeft de H. Maagd later dikwijls de doeken en kleedjes van Jezus in de zon gedroogd, na ze hier gewassen te hebben.

Dat hier een bron bestond, bleef vooralsnog een geheim; alleen was het bekend aan de H. Familie die er het uitsluitend gebruik van behield totdat Jezus reeds groot genoeg was om allerlei kleine boodschappen te doen en ook water voor zijn moeder te halen. Toen zag ik dat Hij eens andere kinderen bij de bron bracht, water schepte in een holgebogen blad en hun te drinken gaf. Deze kinderen liepen dit aan hun ouders vertellen; hierop was het bestaan van de bron gekend en kwamen ook andere mensen naar de bron, doch zelfs nu bleef ze overwegend ten gebruike van de Joden. (In de bijzonderheden van deze bronontdekking kan men een symbolische betekenis erkennen.)

Ik zag Jezus ook de eerste maal water gaan halen voor zijn Moeder. Maria lag in haar gewelf waar het voorhuis tegen aangebouwd was op de knieën in gebed. Toen sloop de kleine Jezus met de waterzak voorzichtig naar de bron en bracht hem half gevuld naar huis; dit deed Hij nu voor de eerste maal. Maria

was onbeschrijfelijk aangedaan, toen zij Hem binnenkomen zag, en, nog steeds geknield, smeekte zij Hem dit niet meer te doen om per ongeluk niet eens in de bron te vallen. *Jezus echter antwoordde dat Hij goed op zijn hoede zou zijn en dat Hij niets vuriger wenste dan voor haar water te mogen halen, telkens als zij er nodig had.*

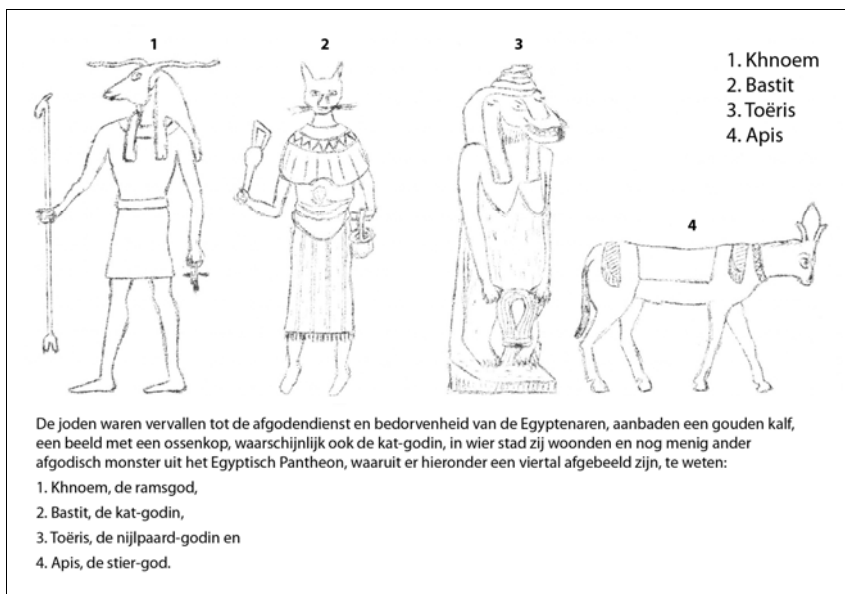
De kleine Jezus bewees zijn ouders met de grootste oplettendheid en fijngevoeligheid allerlei diensten. Zo zag ik, b.v. dat Hij, wanneer Jozef niet al te ver van huis bij vreemden werkte en toevallig een gereedschap thuisgelaten had, het hem aanstonds ging halen: Hij lette op alles. Ik geloof dat de vreugde die zij aan Hem beleefden, hen ruimschoots schadeloos stelde voor hun kommer en leed.

Ik zag Jezus ook meermalen naar de Jodenstad gaan, die wel 2 uren van Matarea verwijderd lag om het loon voor Maria's arbeid in brood te gaan halen; de vele gruwelijke dieren hier in het land deden Hem geen kwaad, ja, waren Hem zelfs vriendelijk; ik heb Hem met slangen zien spelen.

Toen Hij voor de eerste keer alleen naar de Jodenstad ging – ik weet niet meer juist of Hij toen in zijn vijfde of zevende jaar was – droeg Hij voor de eerste maal een bruin kleedje, beneden rondom geel bebloemd, dat Maria voor Hem gemaakt had.

Ik zag hoe Hij gedurende deze zijn eerste uitstap onderweg knielde om te bidden en dat Hem twee engelen verschenen, die Hem de dood van Herodes bekend kwamen maken. Jezus deelde dit niet aan zijn ouders mee; de reden weet ik niet meer; het kon zijn uit ootmoedigheid, of omdat Hij wist dat zij nog enige tijd in Egypte moesten blijven.

Ook zag ik Hem eens met nog andere Joodse jongens naar de Jodenstad gaan en op de terugweg naar huis smartelijk wenen over de bedorvenheid van de Joden in die stad⁴⁰⁶.

⁴⁰⁶ “Zij waren immers vervallen”, zegde Katarina in nr. 186, “tot de afgodendienst en bedorvenheid van de Egyptenaren, aanbaden een gouden kalf, een beeld met een ossenkop, waarschijnlijk ook de kat-godin, in wier stad zij woonden en nog menig ander afgodisch monster uit het Egyptisch Pantheon”, waaruit er hieronder een viertal afgebeeld zijn, te weten

- Khnoem, de ramsgod,
- Bastit, de kat-godin,
- Toëris, de Nijlpaardgodin en
- Apis, de stiergod.

Job verbleef 5 jaren in Egypte.

192.

De bron te Matarea is niet nu voor het eerst door de tussenkomst van de H. Maagd ontsprongen, doch ze is door haar weer voor de dag gekomen; ze lag bedolven en zelfs had ze in de grond het metselwerk dat haar omgaf, behouden.

Ik zag dat Job, lang vóór Abrahams tijd, in Egypte verbleef en in dezelfde plaats waar nu dit dorp is, woonde⁴⁰⁷. Hij heeft de bron ontdekt en op de grote steen die ik hier bij de bron zag liggen, offeranden opgedragen.

⁴⁰⁷ Oorspronkelijk stond op deze plaats van het boek veel meer over Job, doch alleen wat met het leven der H. Maagd verband houdt, hebben wij hier behouden; het overige vindt men trouwens ook in het leven van Christus in fasc. 17, nrs. 664 tot 667.

Enkele zinsneden van hier hebben wij naar daar verplaatst. Zo is alles behouden, een lange herhaling vermeden en hebben wij een schone levensschets bekomen die Job tot ere zal strekken.

Ook staat deze levensschets van Job ginder meer op haar plaats, want daar was het dat Jezus sprak over Job, waarbij Katarina zijn leven in taferelen zag.

Brentano zag geen kans om Christus' leven te publiceren en plaatste daarom, menen wij, de levensschets van Job in Maria's leven.

Job heeft in Egypte gewoond. – Strikte bewijzen zijn hiervoor wel niet voorhanden, maar uit het boek Job blijkt het duidelijk dat deze een nauwkeurige kennis bezat van het land van Egypte.

“Het boek Job”, zo zegt E. Beurlier (in D.B. Nil), “bevat vele zinspelingen op toestanden en dingen, die Egypte eigen zijn; zo beschrijft hij zeer gevat het Nijlpaard, de krokodil, enz.”

Dus volgt hier met waarschijnlijkheid uit dat hij een tijdlang in Egypte geleefd heeft.

(cfr. Job, 39 en 40 en 41).

Job 39

1. Kunt gij een prooi jagen voor de leeuw en de begeerte der jonge leeuwen vervullen,
2. wanneer zij wegduiken in hun holen, in het struikgewas op de loer liggen?
3. Wie verschaft de raaf zijn buit, wanneer zijn jongen tot God roepen, ronddolen zonder eten?
4. Kent gij de tijd, waarop de gemzen werpen? Neemt gij het jongen der hinden waar?
5. Kunt gij de maanden van haar dracht tellen, en kent gij de tijd, waarop zij werpen?
6. Zij krommen zich, brengen haar jongen voort, drijven haar vrucht uit.
7. Haar jongen worden krachtig, groeien op in het veld, zij lopen weg en keren niet tot haar terug.
8. Wie heeft de wilde ezel de vrijheid gegeven, ja, wie heeft de banden van de ezel der steppe geslaakt,
9. wie Ik de vlakke tot zijn woning aanwees en het zilte land tot zijn verblijf?
10. Hij lacht om het gewoel der stad, luistert niet naar het geschreeuw van de drijver;
11. hij zoekt de bergen af als zijn weide en speurt naar al wat groen is.
12. Zou de woudos u dienstbaar willen zijn, willen overnachten bij uw kribbe?
13. Kunt gij de woudos met een touw in de vore dwingen? Zal hij achter u de dalgrond eggen?
14. Vertrouwt gij op hem, omdat zijn kracht zo groot is? of laat gij aan hem uw zwoegen over?
15. Rekent gij op hem, dat hij uw koren zal binnenhalen en het naar uw dorsvloer zal samenbrengen?
16. Vrolijk klapwieken de vleugels van de struis; zijn dat liefderijke slagpennen en veren,
17. als zij haar eieren overlaat aan de aarde en ze warm laat worden in het zand,
18. en vergeet, dat een voet ze vertrappen en het gedierte des velds ze vertreden kan?
19. Zij behandelt haar jongen hard, alsof zij de hare niet zijn; of haar zwoegen vergeefs is, deert haar niet,
20. want God heeft haar wijsheid onthouden en haar geen deel aan het inzicht gegeven.
21. Wanneer zij fier met de vleugels klap, lacht zij om ros en ruitser.
22. Kunt gij het paard sterkte geven, zijn nek met manen bekleden?
23. Kunt gij het doen springen als een sprinkhaan? Zijn trots gesnuif is een verschrikking.
24. Het doorwoelt met vreugde het dal, met kracht trekt het de strijd tegemoet;
25. het lacht om de vrees en is onvervaard en deinst voor het zwaard niet terug.
26. Boven hem rinkelt de pijlkoker, flikkeren lans en speer;
27. onstuimig en wild verslindt het de bodem en is niet te houden als de hoorn klinkt;
28. het hinnikt, zo vaak de hoorn wordt geblazen en reeds van verre ruikt het de strijd, het geroep der aanvoerders en het krijgsgeschreeuw.
29. Is het door uw inzicht, dat de valk vliegt, zijn vleugels uitslaat naar het zuiden?
30. Is het op uw bevel, dat de gier zich verheft en zijn nest in de hoogte bouwt,
31. op rotsen woont en vernacht, op rotspunt en bergtop?
32. Vandaar speurt hij naar voedsel, zijn ogen turen in de verte;
33. zijn jongen slurpen bloed, en waar verslagenen liggen, daar is hij.

Job verootmoedigt zich voor God

34. En de HERE antwoordde Job:
35. Wil de bediller twisten met de Almachtige? De aanklager van God antwoorde daarop!
36. Toen antwoordde Job de HERE:
37. Zie, ik ben te gering, hoe zal ik U bescheid geven? Ik leg de hand op mijn mond.
38. Eenmaal heb ik gesproken, maar ik doe het niet weer; ja tweemaal, maar ik ga er niet mee voort.

Job 40

Des HEREN tweede antwoord aan Job: Job tone zijn macht

1. Toen antwoordde de HERE Job uit een storm en zeide:
2. Gord nu als een man uw lendenen, Ik wil u ondervragen, opdat gij Mij onderricht.

3. Wilt gij zelfs mijn recht teniet doen, Mij in het ongelijk stellen om zelf gelijk te hebben?
4. Hebt gij soms een arm als God, en kunt gij donderen met een stem als Hij?
5. Tooi u dan met heerlijkheid en hoogheid, bekleed u met majesteit en luister;
6. stort uw ziedende toorn uit, en zie al wat trots is, en werp het terneer;
7. zie al wat trots is, verneder het en verpletter de goddelozen op staande voet.
8. Verberg hen tezamen in het stof, sluit hen op in het verborgen oord.
9. Dan zal ook Ik u loven, omdat uw rechterhand u de zege geeft.

Des HEREN tweede antwoord aan Job (vervolg): Beschrijving van het nijpaard

10. Zie toch het nijpaard, dat Ik heb gemaakt, evenals u. Het eet gras zoals het rund.
11. Zie toch de kracht in zijn lendenen, de sterkte in zijn buikspieren!
12. Hij spant zijn staart als een ceder, de spieren zijner dijen zijn samengestremd.
13. Zijn beenderen zijn buizen van koper, zijn knoken gelijk staven van ijzer.
14. Hij is de eerste van Gods werken, het schepsel, waaraan Hij zijn zwaard gaf;
15. ja, de bergen leveren hem hun opbrengst, waar alle dieren des velds spelen.
16. Onder de lotus legt hij zich neder, in de schuilplaats van riet en moeras.
17. Lotusplanten beschutten hem met haar schaduw, de wilgen der beek omgeven hem.
18. Zie, al is de stroom nog zo sterk, hij deinst niet terug; hij voelt zich gerust, al bruist een Jordaan tegen zijn muil.
19. Durft men hem van voren vastgrijpen, een strik door zijn neus halen?

Des HEREN tweede antwoord aan Job (slot): Beschrijving van de krokodil

20. Kunt gij de krokodil met een vishaak optrekken, met een touw zijn tong neerdrücken?
21. Kunt gij een bieze door zijn neus halen, met een haak zijn kaak doorboren?
22. Zal hij veel smeekbeden tot u richten, vriendelijke woorden tot u spreken?
23. Zal hij een overeenkomst met u sluiten, zult gij hem voor altoos tot knecht nemen?
24. Kunt gij met hem als met een vogeltje spelen en hem vastbinden voor uw meisjes?
25. Zullen de gezellen hem als koopwaar verhandelen, hem verdelen onder kooplieden?
26. Kunt gij zijn huid met spiesen vol steken, zijn kop met een visharpon?
27. Leg eens uw hand op hem, denk aan de strijd – gij moet het maar niet weer doen.
28. Zie, de hoop hem te vermeesteren komt bedrogen uit; reeds bij zijn aanblik wordt men neergeveld.

Job 41

1. Niemand is zo vermetel, dat hij hem zou durven tergen; wie is het dan, die voor Mij kan standhouden?
2. Wie zou Mij tegemoet treden, die Ik ongedeerd zou laten? Wat onder de ganse hemel is, dat behoort Mij toe.
3. Ik wil niet zwijgen over zijn leden, noch over zijn geweldige kracht en kunstige lichaamsbouw.
4. Wie heeft de zoom van zijn kleed opgelicht? Wie dringt door zijn dubbel pantser heen?
5. Wie heeft de deuren van zijn muil geopend? Rondom zijn tanden is verschrikking.
6. Zijn rug bestaat uit beschermende schilden, aaneengesloten als een nauwpassend zegel.
7. Zo dicht raakt het ene het andere, dat de wind er niet tussen kan komen;
8. het ene kleeft aan het andere, zij grijpen onafscheidelijk ineen.
9. Zijn niezen doet licht schitteren, zijn ogen zijn als de wimpers van de dageraad.
10. Uit zijn muil komen fakkels, vuurvonken schieten eruit.
11. Uit zijn neusgaten komt een damp als uit een kokende en dampende pot.
12. Zijn adem zet kolen in brand, en een vlam stijgt op uit zijn muil.
13. In zijn nek zetelt kracht, ontsteltenis springt voor hem uit.
14. Zijn vleeskwabben sluiten vast aaneen, onbeweeglijk aan hem vastgegoten.

15. Zijn binnenste is hard als steen, hard als een onderste molensteen.
16. Verheft hij zich, dan worden machtigen bevreesd, zij geraken buiten zichzelf van ontzetting.
17. Treft iemand hem met een zwaard, dan houdt het geen stand, evenmin als lans, werphout of pijl.
18. IJzer acht hij als stro, koper als vermolmd hout.
19. Geen pijn jaagt hem op de vlucht, slingerstenen worden voor hem veranderd in stoppelen.
20. Als een stoppel acht hij een knots en hij lacht om het suizen van de lans.
21. Aan zijn onderzijde zitten puntige scherven, hij breidt een dorsslede uit op het slijk.
22. Hij doet de diepte koken als een pot, maakt de zee aan een zalfketel gelijk.
23. Achter hem is een lichtend spoor, zodat men de waterdiepte voor zilverhaar zou houden.
24. Zijns gelijke is er op aarde niet, een schepsel zonder vrees.
25. Op al wat hoog is, ziet hij neer, hij is koning over alle trotse dieren.

Uit: NBG-vertaling 1951

Wanneer Job (vanuit zijn tweede woonplaats; zie fasc. 17, nrs. 664-667) in Egypte kwam, heersten daar vreemde koningen van herdersvolkeren uit het vaderland van Job (zie fasc. 6, nr. 143, voetnoot 322). Één van die bewindvoerders was uit de landstreek van Job en een ander uit het verst afgelegene land van de H. Driekoningen; zij heersten slechts over een deel van Egypte en werden later door een Egyptische koning uit het land verdreven. Eens was in een stad een grote menigte van dit herdersvolk verzameld; als landverhuizers waren zij in Egypte binnengedrongen en daar gebleven.

De koning van die herders uit de landstreek van Job begeerde voor zijn zoon een vrouw uit zijn stamgenoten op de Kaukasus en Job bracht deze koninklijke bruid die een verwante van hem was, in een stoet met groot vertoon naar Egypte; hij dreef een dertigtal kamelen met zich, bracht rijke geschenken mee en was van een groot getal dienstknechten vergezeld.

Job was een schone, grote man, nog jong, en had een aangename, geelbruine gelaatskleur en roodachtig haar. De bewoners van Egypte waren van een vuilglimmende bruine kleur. Dit land was toen nog niet zeer dicht bevolkt, slechts hier en daar was er een zeer grote agglomeratie gevormd, waar vele mensen opeengehoopt leefden. Toen bestonden hier ook nog zulk geen

reusachtige bouwwerken, die eerst ten tijde van de kinderen van Israël begonnen op te rijzen⁴⁰⁸.

De voormelde koning liet grote achting blijken voor Job en wilde hem niet meer laten vertrekken; hij wenste vurig dat Job zich met zijn gehele stam in dit land zou komen vestigen en hij stelde hem voor tot zijn verblijfplaats de stad te kiezen, waar de H. Familie later gewoond heeft en waar wij haar nu zien; zij verkeerde toen nog in een geheel andere toestand. Job heeft 5 jaren in Egypte verbleven. Ik zag dat hij op dezelfde plaats gewoond heeft, waar de H. Familie nu woonde en dat God zelf hem die bron heeft aangetoond; hij heeft ook bij zijn godsdienstoefeningen op de voormelde grote steen geofferd ...

Job trof in deze stad een gruwzame, onmenselijke afgodendienst aan, die nog een overblijfsel was van de afgoderij die ten tijde van de Babeltorenbouw gepleegd werd en die met toverij gepaard ging. Zij hadden een afgodsbeeld met een brede, van boven spitse, als omhoog geheven ossenkop met opengesperde muil en met naar achteren gebogen horens; het beeld was hol; zij stookten er vuur in en legden levende kinderen in zijn gloeiende armen; langs openingen in zijn lijf zag ik hen iets uit hem halen.

De bewoners waren hier zeer wreedaardig; het land was vol afzichtelijke dieren. In grote benden vlogen grote, zwarte dieren rond met vuurrode bekken (*mit feurigen Mäulern*). Er ging, waar ze vlogen, als vuur van hen uit; zij vergiftigden alles, de bomen waarop ze neerstreken verdorden. Ik zag ook dieren met lange achterpoten en korte voorpoten als die der mollen; ze konden van het ene dak op het ander springen. Ook loerden tussen stenen en in holen gruwelijke, gevaarlijke beesten, die zich om de mensen kronkelden en ze verwurgden.

⁴⁰⁸ Ontstaan van de piramiden. – De geleerden aanvaarden dat sommige piramiden reeds in de jaren 4000 bestonden. Nochtans beweerde Flavius Josephus dat de Israëlieten tijdens hun slavernij in Egypte aan de opbouw ervan hebben meegewerkt.

In de Nijl zag ik een zwaarlijvig, plomp dier met vreselijke tanden en dikke zwarte poten; het had de grootte van een paard en het geelk tevens op een varken (Nijlpaard)⁴⁰⁹.

⁴⁰⁹ Een paar beweringen over de hatelijke dieren in Jobs tijd in Egypte, klinken nogal raadselachtig.

Dat bomen waarop een soort vogelen neerstreken, stierven, zouden we willen zo verstaan, dat benden zulke dieren al het groen van die bomen afvraten, ze aldus van hun levensorganen beroofden en doodden (??).

Het zwaarlijvige, plumpe dier is natuurlijk het Nijlpaard, dat er zeer log uitziet. Het heeft een zeer dik middellijf, is 4 m lang en 2 m hoog, heeft korte poten en zijn kale huid is 5 cm dik.

K.'s uitlatingen herinneren aan de uitdrukkingen der H. Schrift, die in haar beschrijving van de krokodil o.m. zegt: "Zijn ogen zijn als de wimpers van het morgenrood; uit zijn muil steken tootsen en schieten vuurvonken uit; er stijgt rook uit zijn neusgaten op als uit een dampende en ziedende ketel. Zijn adem zet kolen in vuur, en uit zijn bek stijgen vlammen omhoog ..." (Job 41, 9-12).

De H. Schrift maakt op vele plaatsen gewag van de wilde en schadelijke dieren.

Zo belooft God in Lev. 26, 6 en op meerdere plaatsen van Deuteronomium dat Hij tot beloning van de trouwe onderhouding van de Wet, de wilde dieren uit het land zal uitroeien, maar in geval van ontrouw ze integendeel zal vermenigvuldigen (cfr. Lev. 26, 22; Deut. 28, 26; 32, 24).

Het is een feit dat vele schadelijke diersoorten uitgestorven zijn. In oerwouden integendeel, tot waar de beschaving nog niet door drong, bestaan nog vele noodlottige en ons onbekende dieren.

Zo somt Anthony van Kampen in zijn boek 'Het land dat God vergat' er een hele reeks op, die leven in de oerwouden van Amazonas in Brazilië en daar het leven der schaarse inwoners bijna onuitstaanbaar maken.

Hij noemt o.m. de onca's, de panter, de krokodil en slang; vele gevleugelde dieren zoals reusachtige vampiers in de lucht, meerdere soorten geduchte vissen in het water en giftige reptielen op de grond.

Een mensachtig monster zou zo groot zijn dat het van 500 kg tot 600 kg zwaar is. De piranha is eveneens een gevaarlijk vliegend dier. De beschrijving zou ons te ver brengen.

Ik zag nog vele andere hatelijke dieren. Doch het volk van hier was nog afschuwelijker en Job, die ik door zijn gebed de omgeving van zijn woonplaats van die gevaarlijke dieren zag bevrijden, voelde een grote walg voor die goddeloze mensen; dikwijls kon hij zich niet weerhouden zijn gemoed bij zijn stamgenoten en vrienden uit te storten; hij had nog liever, zei hij, te leven met die afzichtelijke dieren dan met deze schandelijke afgodische mensen. Vandaar dat ik hem vaak met groot verlangen zag staren in oostelijke richting naar zijn vaderland, dat iets zuidelijker lag dan het verst gelegen land der H. Driekoningen.

Job zag in de geest voorafbeeldingen van de komst van Israëls kinderen in dit land en in het algemeen van het Heil der mensheid, en zelfs ook van de beproevingen die hem daar te wachten stonden. Hij was er dan ook niet toe te bewegen hier te blijven en hij verliet met zijn stamgenoten weer Egypte, na er 5 jaren verbleven te hebben.

De auteur besluit: "Een ernstige expeditie in die oerwouden van Amazonas zou stoten op dieren waarvan het bestaan voor de wereld tot heden toe onbekend bleef." (blz. 124).

Dus moeten sommige uitlatingen van K. ons niet al te gemakkelijk ergeren. Job leefde bijna 2000 jaren vóór Chr.

Ook Abraham kwam in Egypte (Gen. 12, 10-20).

193.

Abraham heeft gedurende zijn verblijf in Egypte ook hier bij de bron te Matarea zijn tenten opgeslagen, en ik heb gezien dat hij bij die bron het volk heeft onderricht⁴¹⁰. Hier in het land woonde hij verscheidene jaren met Sara en een aantal zonen en dochters, wier moeders in Chaldea gebleven waren.

Ook zijn neef Lot was hier met zijn gezin; ik weet niet meer welke plaats hij aangewezen kreeg.

Abraham trok naar Egypte op een bevel van God;

- 1) eerstens ter oorzaak van een hongersnood in het land Kanaän (Gen. 12, 10).
- 2) Tweedens om daar een kostbaar familiestuk terug te krijgen; dit stuk was in Egypte beland door de dochter van een zuster van Sara's moeder.

Deze vrouw was uit de stam van het herdersvolk dat van hetzelfde geslacht was als Job en dat vroeger over een gedeelte van Egypte geheerst had; zij was als een dienstmeid tot hen gekomen en later met een Egyptenaar in het huwelijk getreden. Door haar is ook een stam ontstaan, maar de naam ervan ben ik vergeten.

⁴¹⁰ Ook volgens Flavius Josephus, Ant. Jud., lib. I en 'andere schrijvers' heeft Abraham aan de Egyptenaren de reken- en sterrenkunde, waarin de Chaldeeën zeer ervaren waren, onderwezen. – Tot hier Brentano. –

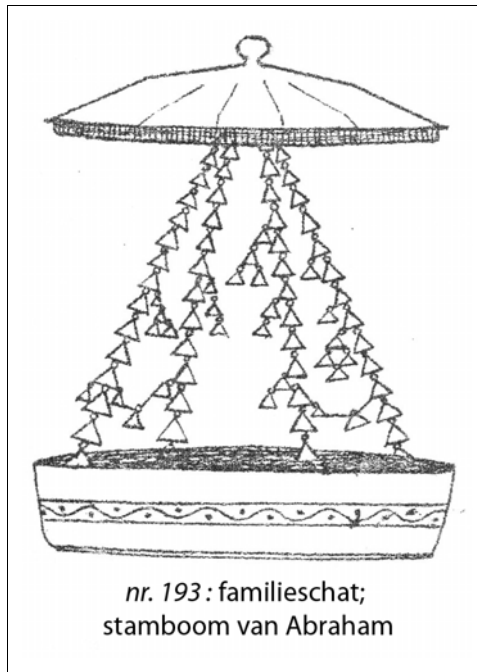
Zulke 'andere schrijvers' zijn:

- Nikolaos van Damascus,
- Eupolemos en
- Artafanes.

De nieuwste opgravingen hebben in Chaldea en nabij de vaderstad van Abraham vele sterrentorens aan het licht gebracht, wat wijst op een druk beoefende studie van de sterren bij de Chaldeeën en ervarenheid in die wetenschap.

Hagar, de moeder van Ismaël, was een nakomelinge van haar en was dus ook van het geslacht en de familie van Sara⁴¹¹.

Deze vrouw had de familieschat, waarvan hier sprake is, evenals Rachel later de afgodsbeeldjes van Laban, meegenomen en in Egypte voor een grote som geld verkocht. Zo was hij door haar in het bezit van de koning en van de priesters gekomen; dit familiekleinood was een geslachtsboom van de afstammelingen van Noë en meer in het bijzonder van de kinderen van Sem tot aan Abraham.

⁴¹¹ Een andere keer zegde de zienster: "Hagar was van het geslacht van Sara die onvruchtbaar was en die haar daarom tot bijvrouw aan Abraham gaf, zeggende dat zij door haar wilde herleven en een nageslacht bekomen; zij beschouwde zich als één met al de vrouwen van haar bloed; het was voor haar als een vrouwelijke stam met vele spruiten.

Hagar was een ader, een bloem van haar stam en zij hoopte door haar een vrucht van haar geslacht te bekomen." (Nota van Brentano).

Hij bestond uit driehoekige, aan elkaar geregen goudstukken, die door hun verbinding geleken op de snoeren van een weegschaal met hun bekkens. Hier bestonden de snoeren uit aan elkaar geketende, driehoekige stukjes met enige zijlinies (nevenstukjes die zijlinies voorstelden). Op deze stukjes waren de namen van de leden van de stam gegraveerd. Al deze snoeren liepen in het middenpunt van een deksel samen, en kwamen, wanneer dit deksel met de snoeren neergelaten en op het weegschaalbekken gelegd werd, in dit bekken op een hoop te liggen, waarin ze nu als in een gesloten doos geborgen waren.

Die verschillende stukken waren dik en geel en de tussenschakels (*die Zwischenglieder*), waren dun en wit als van zilver; ze glinsterden. Van verschillende van die gele stukken hingen weer andere neer; ik heb ook horen noemen, doch ben weer vergeten, hoe vele sikkels, wat een zekere som betekende, deze oorkonde woog en waard was.

De Egyptische priesters hadden reeds naar deze stamboom allerlei berekeningen gemaakt, doch deze waren totaal verkeerd, zoals al hun overige, eeuwige berekeningen.

Toen Abraham in dit land aankwam, moesten zij wel door hun sterrenkijkers en toverprofetessen of waarzegsters iets van hem vernomen hebben, meer bepaald dat hij van een zeer edel geslacht was en dat uit hem en zijn vrouw een uitverkoren volk zou voortspruiten. Zij poogden door hun waarzeggerij steeds edele geslachten te ontdekken en zochten zich dan met deze door huwelijken te verbinden; hierdoor slaagde de duivel erin, hen tot verkrachting en ontucht te verleiden, om zo de zuivere stammen te doen ontaarden.

Abraham die vreesde dat hij, wegens de schoonheid van Sara, zijn echtgenote, door de Egyptenaren gedood mocht worden, liet haar voor zijn zuster doorgaan, en dit was ook geen leugen, want zij was zijn halve zuster, de dochter van zijn vader Tara en van een andere moeder (Gen. 20, 12). De koning ontbood Sara in zijn paleis en gaf haar zijn voornemen te kennen om haar tot zijn

vrouw te nemen. Beiden waren hierover zeer bedroefd, baden tot God om hulp en God straffe de koning met ziekte, en maakte ook al diens echtgenoten en zelfs de meeste vrouwen in de stad ziek. Hierdoor verschrikt, informeerde de koning nader en kwam te weten dat Sara Abrahams echtgenote was; ook gaf hij ze hem terug met het verzoek Egypte ten spoedigste te verlaten, want hij had ingezien dat de goden Abraham beschermden.

De Egyptenaren waren een wonderlijk volk; zij waren enerzijds zeer hovaardig en in hun eigen laatdunkendheid (= arrogantie, eigenwaan, hooghartigheid, hovaardigheid) hielden zij zich voor het grootste, wijste en schranderste volk van de hun bekende wereld. Anderzijds echter waren zij ook weer ongelooflijk lafhartig, buitengewoon kruiperig, en waar zij vreesden dat een hogere macht ermee gemoeid was, gaven zij toe.

De oorzaak van die lafhartigheid was dat zij van al hun kennis niet zeker waren, aangezien zij het meeste slechts wisten door duistere, dubbelzinnige orakels en vage waarzeggerij; deze waren ingewikkeld en steeds bleven verscheidene, zelfs tegenstrijdige uitslagen mogelijk, (zodat zij zich altijd bedreigd voelden). Daar zij nu al het wonderbare gretig aanvaardden, waren zij ook spoedig vol vrees en lafheid, wanneer iets niet volgens hun verwachting verliep.

Abraham had zich met grote eenvoud bij de koning om koren aangemeld; hij had hem eerbiedig aangesproken als hoofd en vader aller volkeren en hierdoor zijn welwillendheid gewonnen. Ingenomen met Abraham deed de koning hem vele geschenken.

Bij het teruggeven van Sara, verzocht hij Abraham het land te verlaten, maar Abraham zegde dat hij dit niet kon, zolang hij de stamboom niet terugontvangen had; want die hoorde hem toe. Abraham vertelde nu de koning nauwkeurig op welke wijze die familieschat hier gekomen was. De koning liet hierop de priesters bijeenroepen en zij stemden er bereidwillig in toe aan Abraham zijn eigendom terug te geven, doch zij vroegen om de gehele lijst eerst te mogen overschrijven, wat zij mochten en ook deden.

Hierna trok Abraham met zijn gevolg naar het land van Kanaän terug.

De bron van Matarea in latere tijd.

Over die bron heb ik nog veel gezien, tot zelfs in onze tijd. Uit wat ik zag herinner ik me nog het volgende.

Reeds ten tijde van de H. Familie gebruikten melaatsen haar water als geneeskrachtig.

In een veel later tijd, toen de christenen reeds een kleine kerk boven de woonplaats van Maria gebouwd hadden, waarin men naast het hoogaltaar neerdaalde in de grot of het gewelf, waarin de H. Familie een tijdlang verbleven heeft in afwachting dat Jozef met de woning (het voorgebouw) klaar zou komen, zag ik in de omtrek van de bron nog mensen wonen, die haar water tegen verscheidene soorten van melaatsheid gebruikten.

Ik zag ook dat mensen in haar water gingen baden om van een soort zweetziekte (*üble Ausdünstung*) bevrijd te worden. Dit gebeurde nog, wanneer hier reeds mohammedanen waren.

Ook zag ik dat de Turken een bestendig licht in de kerk van Maria's woning onderhielden; zij vreesden dat een ongeluk hen zou treffen, indien zij verzuimden het te ontsteken.

In de laatste tijd zag ik de bron eenzaam en een heel eind ver van de woningen afgelegen. De stad lag er niet meer dichtbij. (Ook nu ligt Nieuw-Heliopolis op een aanzienlijke afstand.) In de omkring zag ik verschillende wilde vruchtbomen groeien.

Nog het Jodendorp. – Terugkeer der H. Familie uit Egypte.

194.

Eindelijk zag ik ook hoe de H. Familie Egypte weer verliet. Herodes was weliswaar reeds een hele tijd overleden, doch de H. Familie kon niet vroeger terug, omdat nog niet alle gevaar geweken was.

De ballingschap in Egypte woog op de H. Jozef hoe langer hoe zwaarder; de inwoners leverden zich over aan een afschuwelijke afgodendienst en offerden zelfs mismaakte kinderen; ja, wie een gezonder kind ten offer bracht, meende in nog hoger mate godsdienstig te zijn. Daarenboven ging hun afgodendienst gepaard met stelselmatige, in 't geheim gepleegde ontucht.

Ook de Israëlieten uit de Jodenstad maakten zich aan zulke gruweldaden schuldig; zij hadden een tempel en beweerden dat hij de tempel van Salomon evenaarde, doch dit was een belachelijke snoeverij, want in de verste verte kon hij de vergelijking ermee niet doorstaan; zij hadden een namaaksel van de Verbondsark en bewaarden er ontuchtige beelden in en bedreven walgelijke schanddaden; het zingen van psalmen was in vergetelheid geraakt.

Te Matarea daarentegen had de H. Jozef in de synagogeschool alles behoorlijk heringericht en ook de afgodenvrijer, die in de kleine stad bij Heliopolis, toen de afgodsbeelden te gronde vielen, de H. Familie verdedigd had, was met nog meer andere lieden naar hier gekomen en had zich bij de jodengemeente aangesloten en hun godsdienst aanvaard (cfr. nr. 185, begin).

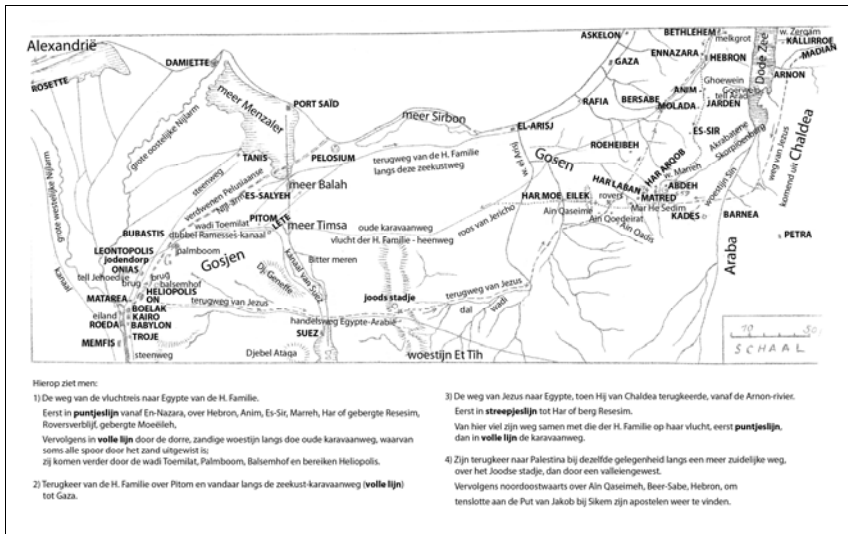
Ik zag de H. Jozef met zijn timmerwerk bezig; het was op de vooravond van een feest en toch was hij zeer bedroefd⁴¹²; men gaf

⁴¹² Jozef zeer bedroefd; zijn ballingschap woog nu zwaarder. – Een psychologisch zeer juiste bemerking. Te vergelijken met Maria's blijdschap

hem zijn loon niet en hij kon niets naar huis meebrengen, waar zij er nochtans zo grote behoefte aan hadden. In zijn kommer knielde hij in de open lucht in een hok, klaagde God zijn nood en smeekte Hem om hulp.

Ik zag de volgende nacht dat in zijn droom een engel op hem toetrad en hem zegde dat zij die het Kind naar het leven gestaan hadden, gestorven waren; dat hij opstaan moest, zich reisvaardig maken en uit Egypte huiswaarts keren en wel langs de openbare heirweg: “Zet alle vrees van u af, besloot de Engel, ik zal u onderweg beschermen.” (Mt. 2, 19-23).

(Deze weg loopt op geringe afstand parallel met de zeekust, zie kaart).

bij het bestijgen der trappen, toen zij haar intrede in de tempel deed, zie fasc. 2, nr. 65, voetnoot 147.

God beschikt hier voor Jozef het tegendeel, opdat hij naar zijn vaderland zou verlangen, en het einde van zijn ballingschap vernemend, des te gelukkiger zou zijn.

Het is de algemene regel: als de beproeving het hoogst is, is ook de redding nabij.

Ik zag Jozef dit bevel aan de H. Maagd en het goddelijk Kind meedelen, en hoe zij aanstonds gehoorzaamden en alle voorbereidselen tot de terugkeer maakten met dezelfde spoed, waarmee zij gehoorzaamd hadden en vertrokken waren, toen zij het bevel gekregen hadden om naar Egypte te vluchten.

De volgende morgen, toen hun besluit vernomen werd, kwamen vele mensen zeer bedroefd afscheid van hen nemen en zij brachten hun allerhande geschenkjes in kleine kistjes van bast.

De mensen waren gevoelig getroffen en echt bedroefd; een deel van hen waren Joden, doch de meesten bekeerde heidenen; de Joden waren hier in het land met heel hun groep zo diep in de afgoderij verzonken, dat zij bijna niet meer te herkennen waren.

Ondertussen waren er hier ook mensen, die zich over het vertrek van de H. Familie verheugden, want zij hielden hen voor mensen met toverkracht, die door de machtigste onder de boze geesten alles vermochten.

Ik zag onder de brave lieden die aan de H. Familie geschenken brachten, ook moeders met hun knaapjes, die speelkameraadjes van Jezus geweest waren, en tussen hen viel mij vooral een vrouw van aanzien op; zij was uit de stad en had haar zoontje bij zich, dat reeds enkele jaren was en dat zij ‘zoontje van Maria’ placht te noemen, want deze vrouw was lang kinderloos geweest en eindelijk had God haar op de voorspraak van de H. Maagd met dit jongetje gezegend.

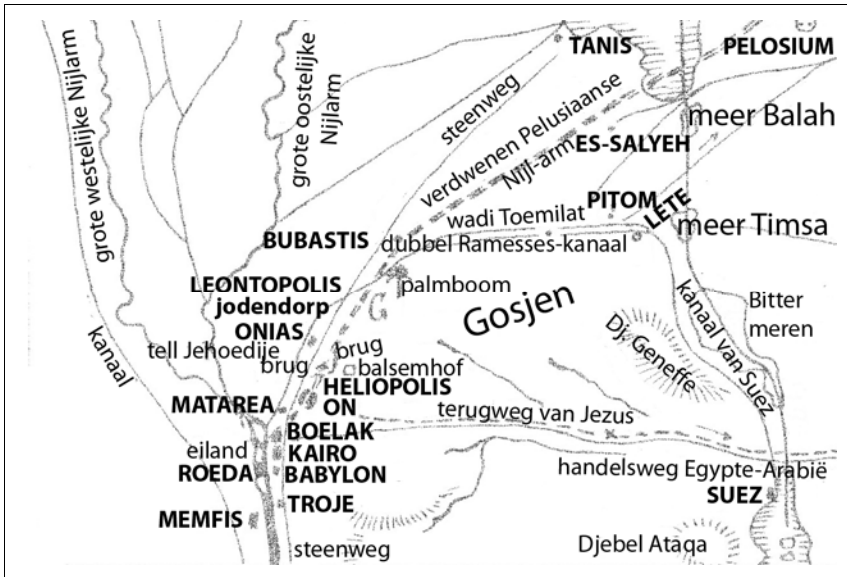
Deze vrouw heette Mira en haar zoontje Deodatus (= door God gegeven). Ik zag dat zij aan de kleine Jezus wat zakgeld gaf, driehoekige, gele, witte en bruine stukjes en dat Jezus, ze in ontvangst nemend, naar zijn Moeder opeek⁴¹³.

⁴¹³ Die jongen, Deodatus, zal later een leerling worden van Jezus.

Wanneer deze van Chaldea langs Egypte naar Palestina terugkeert, zal Hij Matarea aandoen en die jongen als leerling naar Palestina meenemen (cfr. fasc. 28, nr. 1624).

Nadat Jozef de allernoodzakelijkste huisraad op de ezel had geladen, begaf zich de H. Familie op de terugreis; alle vrienden vergezelden haar; het was nog dezelfde ezel waarop Maria naar Bethlehem was gereisd.

Op de vlucht naar Egypte hadden zij ook nog wel een ezelin meegevoerd, doch Jozef had deze verkocht om in zijn nood te voorzien.

Zij trokken tussen On en de Jodenstad door en wendden zich van On (moet zijn: Onion of Jodendorp) een weinig zuidwaarts naar de bron, die op het gebed van de H. Maagd ontsprongen was, vóórdat zij op hun heenreis On of Heliopolis hadden bereikt. Deze plaats was nu geheel met aangenaam groen bedekt. De beek van de bron omringde een vierkante tuin, die door een balsemstruikenhaag afgezet was. De omheining die een ingang had, omsloot een oppervlakte, ongeveer zo groot als hier de rijbaan van de hertog (von Croy, te Dülmen). In het midden

stonden jonge, groeizame vruchtbomen, dadelbomen, sykomoren en dergelijke.

195.

De balsemstruiken waren reeds zo groot als middelbare wijnstokken (balsem; fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126). Jozef had van boombast kleine flessen gemaakt; ze waren op zekere plaatsen met hars gelijmd en voor het overige zeer effen en sierlijk. Zulke flessen of kruikjes maakt Jozef dikwijls op de rustplaatsen onder de reis; ze dienen tot verschillende doeleinden. Hij brak van de roodachtige balsemtakjes de klaver-vormige bladeren af en hing er zulke bastflessen aan om de uitdruijpende balsemdruppels te verzamelen, die zij dan op reis met zich meenamen.

Nadat hun begeleiders een aandoenlijk afscheid hadden genomen en teruggekeerd waren, hielden zij zich hier nog meerdere uren op. De H. Maagd waste en droogde enig kledergoed; zij verfristen zich aan het water en vulden hun waterzak voor de reis; daarna zag ik hen zich op weg langs de grote heirbaan begeven.

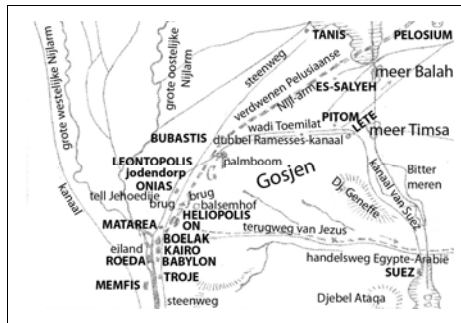
Ik zag hen op verschillende tijdstippen op deze reis naar huis; ze verliep geheel zonder gevaar. Jezus was nu een knaap. Alle drie droegen zij, om zich tegen de zon te beschutten, een schijf van dunne boomschors op het hoofd; ze was met een doek onder de kin vastgemaakt.

Jezus droeg een bruin kleedje en volledige schoenen van bast, die Jozef voor Hem vervaardigd had; ze waren tot de helft van de voeten vastgebonden.

Maria droeg alleen maar sandalen. Ik zag haar dikwijls vol bezorgdheid, omdat het gaan in het hete zand zo bezwaarlijk was; keer op keer zag ik haar stilstaan om het zand uit Jezus' schoenen te schudden. Ook verplichtten zij Hem herhaaldelijk om enige tijd op het lastdier te gaan zitten en zo een beetje uit te rusten.

Ik zag hen door meerdere steden gaan en langs andere voorbij trekken; hun namen zijn mij ontgaan, behalve die van Ramesses;

zij gingen ook weer over een water, dat zij bij hun aankomst overgestoken hadden; het loopt van de Rode Zee naar de Nijl⁴¹⁴.

⁴¹⁴ Voor de terugkeer der H. Familie, zie kaart hiervoor.

Alleen van Ramesses heeft K. de naam onthouden. Deze stad lag in de wadi Toemilat; de tell of ruïneheuvel die ervan overblijft heet Tell Rotab, 25 km ten westen van het Meer Timsah en 12 km van het oude Pitom, de huidige tell Masjkoeta.

Pitom draagt bij Flavius Josephus de naam Heroon (= Heroopolis) en daar is het, zegt hij, dat Jozef zijn vader Jakob ontmoette, toen deze met geheel zijn familie naar Egypte kwam.

Pitom nu lag op het punt waar de weg, die uit Kanaän naar Egypte leidde, uitkwam; het was de heir- of karavaanweg die nu ook de H. Familie zal volgen om naar Israël terug te keren.

Na dus Ramesses doorkruist te hebben, komen zij te Pitom (tell Hasjkoeta) op de heirweg; hier moeten zij over een water, hetzelfde dat zij langs een zuidelijker weg hij hun aankomst bereikten, en dat zij, waarschijnlijk op een meer oostelijk punt nabij het meer Timsa, overstaken.

Ofwel K. vergist zich in haar spreken of Brentano in zijn aantekenen, waar zij het water laten vloeien van de Rode Zee naar de Nijl. Dit kanaalwater vloeit als in een stroom en wel oostwaarts, want reeds in zijn tijd, 5^e eeuw vóór Chr. wist Herodotos dat het kwam van even ten noorden van Bubastis, voorbij Pitom vloeide en bij de Rode Zee eindigde. Ook reeds toen was er een kanaal, waarvan de sporen nog herkenbaar zijn. Het kanaal dat nu het oude vervangt, verbindt de Nijl-delta met de Bitter-Meren en verder met de Rode Zee, waar het de stad Suez van zoet water voorziet. (cfr. D.B. Phitom, c. 321).

Van Pitom (Pitum) voort volgt de H. Familie de grote weg. Grote, zeggen wij, wat niet belet dat hij in die tijd geheel zandig was en echte woestijnen doorkruiste.

Jozef wilde eigenlijk niet weer naar Nazareth terug en gaf er de voorkeur aan in zijn geboorteplaats Bethlehem te gaan wonen (cfr. Mt. 2, 22). Toch stond zijn besluit nog niet vast, omdat hij bij zijn aankomst in het H. Land hoorde zeggen dat nu Archelatus, een zoon van Herodes de Grote, die ook een wreedaard was, over Judea regeerde.

Ik zag de H. Familie te Gaza aankomen en hier nagenoeg 3 maanden verblijven⁴¹⁵. Er woonden vele heidenen in deze stad. **Na die termijn verscheen aan Jozef in de droom nogmaals een engel, die hem beval naar Nazareth terug te keren**, wat hij dan ook onverwijld deed (Mt. 2, 23). Anna leefde nog. Alleen zij en enige andere familieleden hadden heel die tijd geweten dat de H. Familie in Egypte verbleef.

De terugkeer uit Egypte geschiedde in september.

Jezus was, op 3 weken na (maanden?) 8 jaren oud.

⁴¹⁵ Zij verbleven 3 maanden te Gaza. – 1,5 km ten zuidoosten van Gaza ligt de heuvel Ali el-Mountar, waarop Samson een stadspoort gedragen zou hebben (Recht. 17, 3).

Tussen deze heuvel en de stad toont men in een tuin de plaats waar de H. Familie gerust (of zich opgehouden) zou hebben op haar terugreis, maar geen gedenkteken is op die plaats aan deze herinnering gewijd. (cfr. Guide, 46; D. E. Gaza, c. 123).

Op een paar andere woorden van K. willen we nog een bemerking maken.

- a) Jozef vervaardigt kruikjes met boomschors of bast en maakte ze dicht met pek of hars.

Ik las bij Morton: “Van de vezel van de palmboom maken de vrouwen van Siwa (ergens in een woestijn in of bij Egypte) mooie manden, die zo dicht ineengevlochten zijn, dat er zelfs water in bewaard kan worden.” (Langs bijbelse Paden, blz. 201).

- b) Jozef had voor Jezus schoenen van bast gemaakt.

Ik citeer nogmaals ter vergelijking: “Laptis is een licht schoeisel uit lindenschors door de Russische boeren gedragen.” (In de Rode storm, blz. 179).

De lijderes Katarina Emmerick naar een schets van haar vertrouweling Louise Hensel.

Ten prijze van ontzettend lijden verkreeg zij haar wonderbare visioenen, die na 150 jaren ons nog boeien, stichten, ons geloof en godsvrucht voeden, onze liefde ontsteken, onze ijver aanwakkeren.

“Je kan niet geloven hoeveel zielen er voordeel uit zullen trekken”, had haar engel haar gezegd.

Met het verhaal van de terugkeer uit Egypte eindigt in het oorspronkelijk werk het leven der H. Maagd (afgezien van haar laatste jaren na Jezus' hemelvaart). Toen echter was reeds een groot deel van Jezus' leven verstreken.

Inderdaad, de twee levens zijn niet uit elkaar te houden, ook niet gedurende Jezus' openbaar leven; ze maken samen één enkel geheel uit en het is best ze ook als een geheel uit te geven.

Men zou er de titel aan kunnen geven 'Geschiedenis van de Verlossing'. Wij geven er de titel aan 'Emmanuel', met de betekenissen die opgenoemd zijn in de Inleiding, fasc. 1, Overzicht van het gehele werk.

Op Jezus' verborgen leven volgt dus zijn openbaar leven en Maria's dood allerlaatst.

Ook sluiten wij het verborgen leven met de eerste bladzijden van Jezus' openbaar leven in het oorspronkelijk werk; ze behoren immers tot het verborgen leven; hier volgen zij aanstonds.

Het optreden van Jezus in de tempel als 12-jarige knaap.

De afbeelding hierboven werd nagetekend uit een fragmentarische uitgave van P. Cochems groot Christusleven.

Verborgten Leven van de Emmanuel (vervolg en slot)

De H. Familie te Nazareth.

196.

Ik zag in de H. Familie nooit meer dan drie personen: Jezus, Maria en Jozef (fasc. 3, nr. 76, voetnoot 172).

Ongeveer van Jezus' 10^e tot zijn 20^e jaar zag ik hen tweemaal in een vreemd huis te Nazareth wonen, als woonden zij als huurders bij andere mensen in.

Ongeveer van Jezus' 20^e tot zijn 30^e levensjaar zag ik hen in een huis alleen.

In dit huis waren drie afzonderlijke kamertjes afgeschoten; de kamer van de Moeder Gods was de ruimste en aangenaamste; ook kwamen zij hier voor het gebed tezamen. Behalve voor de gebedsuren zag ik hen zeer zelden alle drie bijeen.

Onder het gebed stonden zij rechtop; zij hielden de handen op de borst gekruist en schenen luidop te spreken; ik zag hen dikwijls bidden onder een ontstoken lamp met verscheidene wieken; ook baden zij wel bij het licht van een armkandelaar, die aan de muur bevestigd was en waarop een vlam brandde.

Jezus was meest in zijn kamer alleen; Jozef timmerde in de zijne; ik zag hem staven en latten snijden, stukken hout effenen of glad maken en ook wel met een balk aangedragen komen en Jezus hem helpen. Maria naaide meestal en vervaardigde met kleine stokjes of haakpennen een soort breiwerk; zij was dan gezeten en had een korfje naast zich; ieder sliep in zijn kamertje alleen en het bed bestond uit een deken dat men elke morgen bij het opstaan samenrolde (fasc. 3, nr. 72, voetnoot 165).

Tot tegen zijn 12^e jaar zag ik Jezus zijn ouders alle mogelijke hulp bieden (cfr. Lk. 2, 51-52). Op de straat of waar de gelegenheid

zich ook aanbood, was Hij jegens iedereen vriendelijk, iedereen op alle manieren behulpzaam en gedienschtig.

In zijn kinderjaren strekte Hij alle kinderen van Nazareth tot voorbeeld; zij hadden Hem lief en vreesden Hem te mishagen. De ouders van zijn kameraadjes zegden soms tot hun kinderen, wanneer deze ondeugend geweest waren of iets misdaan hadden: “Wat zal de zoon van Jozef nu zeggen, wanneer ik Hem dit vertel? Hoe bedroefd zal Hij zijn?” Ook deden zij vaak op vriendelijke wijze hun beklag over hun kinderen bij Jezus en in hun tegenwoordigheid zeiden zij dan: “Vermaan hen toch dat zij dit of dat niet meer doen.” Jezus nam dit niet tragisch op, maar toonde hun spelenderwijze hoe zij best handelden. *Hij wees hun ook met alle liefde op de noodzakelijkheid van het gebed en bad samen met hen tot de hemelse Vader om de nodige kracht, ten einde zich te kunnen beteren; ook wist Hij hen ertoe te bewegen hun fouten aanstonds te bekennen en er vergiffenis van te vragen*⁴¹⁶.

⁴¹⁶ Bidden om kracht. – Het heilig Frans meisje, Anne de Guigné, volgde Jezus hierin onbewust na: “Wanneer zij bemerkte dat Jaak of één van haar zusjes, waarvoor zij als oudste te zorgen had, op het punt stonden driftig te worden, ging ze vol bezorgdheid tot hen en sprak heel zachtjes: “Maar bid dan toch tot de goede God om de nodige kracht en genade! Hoe wil je anders braaf blijven.”

Zij was doordrongen van Jezus' woord: zonder Mij kunt ge niets! Daar ligt het geheim van haar eigen overwinningen.”

Wat K. over het verborgen leven vertelt, is weinig; wij vullen het enigszins aan met een bladzijde uit de Openbaringen der H. Brigitta.

Maria zei haar: “Wanneer je mij vraagt wat mijn Zoon uitgericht heeft in de tijd vóór zijn openbaar leven en lijden, antwoord ik: Hij is, gelijk het Evangelie zegt, aan zijn ouders onderdanig geweest; hij gedroeg zich als andere kinderen, totdat Hij een rijpere leeftijd bereikt had; ook hebben talrijke wonderen zijn jeugd gekenmerkt. Hoe gretig hebben de schepselen Hem, hun Schepper, gediend; de afgodsbeelden verstomden voor Hem en de meeste stortten bij zijn aankomst in Egypte op de grond te pletter.

Herhaaldelijk hebben verlichte mensen voorspeld dat mijn Zoon in de toekomst grote dingen zou verwezenlijken. Voorts hebben de engelen Hem dikwijls op waarneembare wijze diensten bewezen. Het is onnodig in alle bijzonderheden af te dalen, daar men in de evangeliën de tekenen en bewijzen kan vinden zowel van zijn werkelijke Godheid als van zijn waarachtige mensheid.

Gekomen tot de jongensleeftijd legde Hij Zich toe op voortdurend gebed. Hij vergezelde ons met de wettelijke hoogfeesten naar Jeruzalem, en daarbuiten nog naar andere bedevaartplaatsen.

Zijn aangezicht, Zijn blik waren zo minzaam en vriendelijk, zijn gesprekken zo aangenaam, dat vele bedrukten zeiden: "Laten wij de Zoon van Maria opzoeken; wij zullen verlichting en troost in ons leed bij Hem vinden!"

Na nog meer in jaren toegenomen te zijn en ook in wijsheid, waarmee Hij van het begin af aan vervuld was, verrichtte Hij eerbaar handwerk en moedigde ons in het bijzonder aan met woorden van troost over God, zodat wij voortdurend met onuitsprekelijke (geestelijke) vreugde vervuld waren. Verkeerden wij in vrees, in kommer, armoede en moeilijkheden, dan vervaardigde Hij goud noch zilver, maar Hij maande ons aan tot geduld en wij werden wonderbaar voor afgunstigen behoed. In ons onderhoud werd voorzien, nu eens door medelijdende zielen, dan weer door ons eigen handwerk, zodat wij het noodzakelijke niet misten, maar overigens ook niets overtoolligs bezaten, omdat wij geen ander verlangen kenden dan louter God te dienen.

Bovendien onderhield Hij Zich thuis op vertrouwelijke wijze met vrienden, die tot Hem kwamen, en aan wie Hij de wet, haar betekenissen en voorafbeeldingen verklaarde. Dikwijls redetwistte Hij ook in het openbaar met geleerden, zodat men verwonderd zegde: "Kijkt, de Zoon van Jozef onderwijst de schriftgeleerden; een grote geest spreekt uit Hem."

Mij eenmaal aantreffend, terwijl ik over zijn toekomstig lijden nadacht, zei Hij: *"Geloof gij niet, Moeder, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? Heeft mijn intrek in U je bevlekt of mijn uitgang uit u je smarten veroorzaakt? Waarom dan zo bedroefd zijn? Het is toch de wil van de Vader dat Ik de dood onderga. Wat Ik evenwel van de Vader heb (mijn Godheid) kan niet lijden, maar het vlees dat Ik uit u aangenomen heb, zal lijden, opdat het vlees van anderen verlost en hun ziel gered zal worden."*

Hij was ook zo gehoorzaam, dat Hij op het eerste teken of bevel van Jozef het bevolene uitvoerde, want Hij hield zijn goddelijke macht zodanig verborgen, dat ze slechts door mij en ook soms door Jozef herkend kon worden. Inderdaad, **wij zagen dikwijls een miraculeus, schitterend licht**

Wanneer zijn openbaar leven begon te naderen, zag ik hoe Hij steeds meer de eenzaamheid opzocht om te bidden.

Jezus' jeugdmakkers. – Zijn uiterlijk.

(Meegedeeld op zondag onder het octaaf van Driekoningen, 1822)

197.

Bemerking. – De verhaalster had een zeer omvangrijk en helder visioen over de jeugdijaren van Jezus gehad. Door ziekte en stoornis van buiten kon zij er slechts het volgende van verhalen.

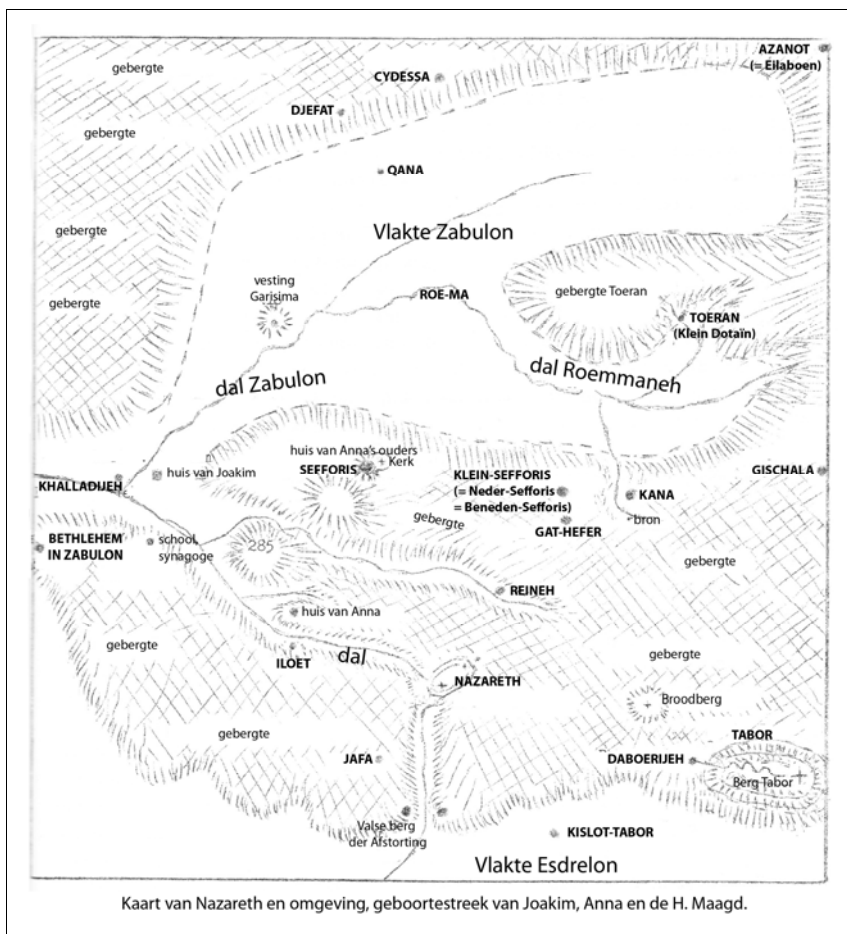
Ongeveer een uur ten noordoosten van Nazareth, naar de kant van Sefforis, ligt een dorp met name Ofna (ook Jafa genaamd; zie 2^e grote kaart alsook kaart hierna).

Daar woonden in Jezus' jeugd de ouders van Joannes en Jakobus de Meerdere. In Jezus' jeugdijaren waren zij dikwijls bij Hem, tot hun ouders naar Betsaida trokken en zij in de visserij tewerkgesteld werden.

rondom Hem en hoorden engelen met heldere stemmen boven Hem zingen.

Wij hebben gevallen beleefd, dat onreine geesten door duivelenbezweerders uit kracht van onze Wet niet uitgedreven konden worden, maar hun prooi verlieten bij de eerste aanblik van mijn naderende Zoon.

Zorgt er nu voor, dochter, dat deze trekken uit de kinderjaren van mijn Zoon u altijd voor de geest staan. Dank God ook van harte ervoor, dat Hij ze door u aan anderen heeft willen openbaren." (Openb. VI, 58).

In Nazareth woonde een man, met name Zebedia of Sebadja; hij is te onderscheiden van Zebedeüs, de vader van Joannes en Jakobus.

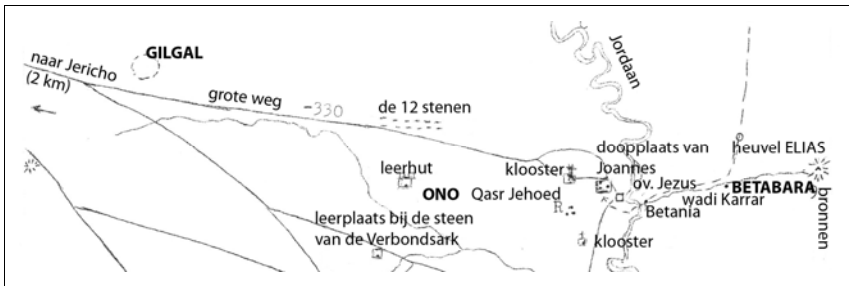
Een dochter van die man was getrouwd met een Esseen, een bloedverwant van Joakim, doch ik herinner me helaas! op dit ogenblik hun namen niet.

Deze echtgenoten hadden vier zonen, enkele jaren ouder en jonger dan Jezus; hun namen zijn:

- Kleofas,
- Jakob,
- Judas en
- Jafet.

Na eerst lang leerlingen van Joannes de Doper geweest te zijn, werden zij aanstonds na diens dood leerlingen van Jezus. Aan deze Kleofas was het dat Jezus na zijn verrijzenis verscheen, terwijl hij met Lukas op weg naar Emmaüs was (fasc. 31, nr. 1970)⁴¹⁷.

Ook zijn vrouw kwam later tot de vrouwen der Gemeente. Deze vier broeders werden omstreeks de tijd van Jezus' doop leerlingen van Joannes en bleven bestendig bij hem.

⁴¹⁷ Sebadja. – De Hebreeuwse naam is Zebadija; hij komt 8 keren voor in de H. Schrift. “Hij was”, zegt K., “een broer van Kleofas, opperherder van Joakim.”

De verwantschap kunnen wij als volgt, aanschouwelijk voorstellen:

1 ^e lijst	2 ^e lijst
Zebadia + vrouw	Kleofas + Maria Heli
dochter + esseen	Maria van Kleofas + Alfeüs
Kleofas, Jakob, Judas, Jafet	Jakobus, Simon, Judas Taddeüs, enz.

Aan de Kleofas uit de 1^e lijst, die dus een achterneef was van de Kleofas uit de 2^e lijst, verscheen Jezus na zijn verrijzenis.

Toen Andreas en Saturninus de Jordaan overgingen (fasc. 12, nr. 350), om hij Jezus te komen, kwamen zij de twee genoemden achterna en ook zij bleven die gehele dag bij Jezus; zij maakten deel uit van de groep Joannes-leerlingen, die Jezus met zich meebracht naar de bruiloft van Kana. In hun jeugd waren zij speelmakkers van Jezus geweest en wanneer zij voor een feest naar Jeruzalem gingen, plachten zij met hun ouders de reis in het gezelschap der H. Familie te doen.

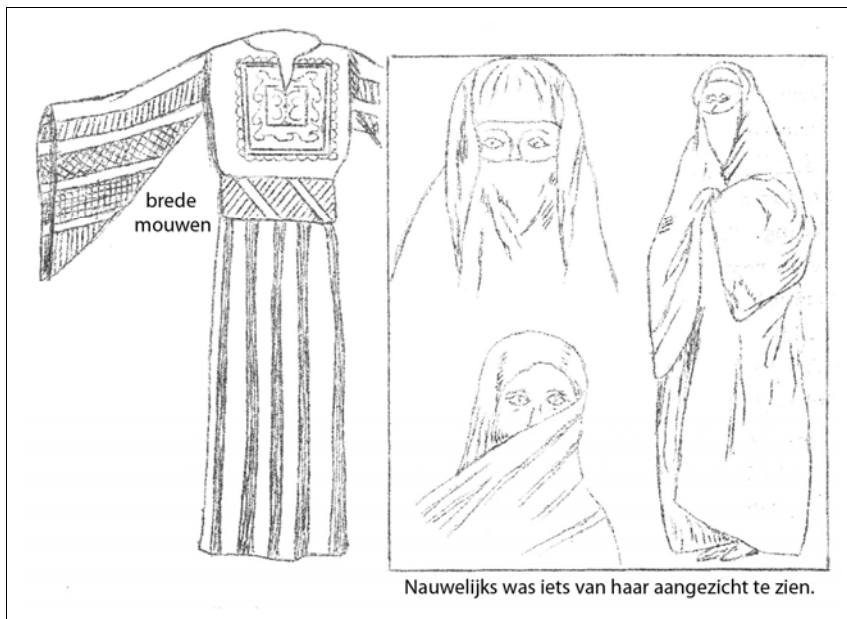
(Meegedeeld op zondag onder het octaaf van Driekoningen, 1820)

Zondag, onder het octaaf van Driekoningen, 1820:

Wat het voorkomen van de Zaligmaker in zijn jongensjaren betreft, Hij was slank en dun; Hij had een nogal lang of smal en witlichtend aangezicht; hoewel bleek zag Hij er gezond uit. Zijn effen blonde haren, die boven zijn hoog en helder voorhoofd gescheiden waren, hingen op zijn schouderen neer; Hij had een lange, lichtbruin-grijze, als geweven hemdrok (of ondertuniek) aan, die tot op zijn voeten neerdaalde; de mouwen ervan eindigden nogal wijd bij de handen⁴¹⁸.

⁴¹⁸ Nog heden dragen kinderen van deftige families een lang kleed dat bijna tot de enkels afaalt, daar een kleine spleet heeft en tegelijk de rol van hemd en tuniek (soms ondertuniek) vervult.

De mouwen verbreden naar beneden toe, zoals ook bij de vrouwen, en lopen dus scherp en wijd uit (zie fasc. 3; nr. 72, voetnoot 163).

Jezus leert in de tempel. – Feest bij Anna.

198.

Vanaf zijn 8^e jaar trok Jezus met zijn ouders telken jare naar het paasfeest te Jeruzalem. Als jongen van 8 jaar ging Hij er de eerste maal heen⁴¹⁹. Reeds tijdens die eerste bedevaarten had Jezus de aandacht op zich getrokken van de vrienden bij wie zij te Jeruzalem hun intrek namen, ja ook van wetgeleerden en priesters. Bij menig bekende sprak men te Jeruzalem van de brave, deugdzame knaap, de wijze, wonderbare zoon van Jozef.

Het ging daar zoals hier: wanneer zich op een periodieke bedevaart een eenvoudig persoon door zijn godsvrucht

⁴¹⁹ Als jongen van 8 jaar. – Dat de reis naar Jeruzalem van de 12-jarige Jezus niet zijn eerste was, zullen wel alle exegeten gaarne toegeven, hoewel Sint-Lukas geen vroegere opgangen van Jezus naar Jeruzalem vermeldt.

onderscheidt of een simpele boerenknaap opvalt door zijn schranderheid, dan herinnert men hem zich aanstonds, wanneer hij de volgende maal of het volgende jaar terugkeert.

Zo had de twaalfjarige Jezus, toen Hij met zijn ouders in het gezelschap van hun vrienden en dezer zonen naar Jeruzalem kwam, reeds menig bekende en vriend in de stad. Zijn ouders plachten de reis met hun landgenoten gescheiden te doen (ieder bij zijn eigen groep: mannen, vrouwen, jongelingen) en zo wisten Maria en Jozef op deze reis, die reeds Jezus' vijfde was, dat Hij de weg aflegde in het gezelschap van de jongelingen uit Nazareth.

Jezus had zich evenwel ditmaal tijdens de afreis bij de Olijfberg van zijn gezellen gescheiden. Dezen hadden verondersteld dat Hij Zich misschien bij zijn ouders, die volgden, gevoegd had. Doch Hij was aan de andere kant van Jeruzalem in de richting van Bethlehem naar een herberg gegaan, waar ook de H. Familie vóór de zuivering van Maria haar intrek had genomen (te Qatamin, zie fasc. 4, nr. 103, voetnoot 221).

Jozef en Maria wisten gedurende de reis niet beter dan dat Jezus als naar gewoonte met de jeugdige Nazarethanen vooruit was, terwijl dezen geloofden dat Hij volgde met zijn ouders (Lk. 2, 44).

Wanneer zij nu allen op de terugreis te Gofna bij elkander kwamen en Jozef en Maria Jezus' afwezigheid bemerkten, was hun angst buitengewoon groot; zij keerden aanstonds naar Jeruzalem terug en deden onderweg overal navraag naar Hem, doch ontdekten nergens een spoor van Hem, want Hij was op geen enkele plaats gekomen, die zij gewoon waren te bezoeken.

Jezus had overnacht in de herberg vóór de Bethlehempoort van Jeruzalem (te Qatamin), waarvan de bewoners Hem en zijn ouders kenden⁴²⁰.

⁴²⁰ **Gofna**. – Stadje 20 km ten noorden van Jeruzalem; het bewaarde tot heden zijn naam, die in zijn Arabische vorm luidt Djifneh.

Katarina maakt meerdere keren gewag van het verloren-zijn van Jezus, maar soms vergeet zij een bijzonderheid, waardoor het verhaal een ander uitzicht krijgt. Zo spreekt zij hier niet van Mikmas.

De gebeurtenis moet als volgt zijn verlopen.

- Jezus verlaat het gezelschap bij de Olijfberg, waar men nog waarschijnlijk een bidplaats bezocht, alvorens af te reizen.
- Bij hun bekenden te Mikmas constateren Maria bij de vrouwen en Jozef bij de mannen de afwezigheid van Jezus; ze veronderstellen dat Hij met een groep jongeren tot bij de verwanten te Gofna vooruit zal gegaan zijn, maar hier aangekomen vinden zij Hem evenmin en gaan terug naar Jeruzalem.

Men kan dit verloop voor ogen houden bij latere vermeldingen der gebeurtenis.

Volgens een late traditie hebben zij Jezus' afwezigheid bemerkt te el-Bireh, 8 km ten zuiden van Gofna, maar deze traditie heeft geen andere grond dan het gebruik van de karavanen om op de terugreis te el-Bireh een eerste halte te houden.

Ook hebben de kruisvaarders onder wie deze traditie begon, een kerk te el-Bireh in 1146 gebouwd ter herinnering aan het feit.

In 1916 zijn er de laatste muurresten van verdwenen (cfr. Clemens Kopp, 'Die heiligen Stätten', blz. 349, nota 37, die deze traditie afwijst).

In Jezus' tijd was de weg over Mikmas misschien meer in gebruik dan die over el-Bireh.

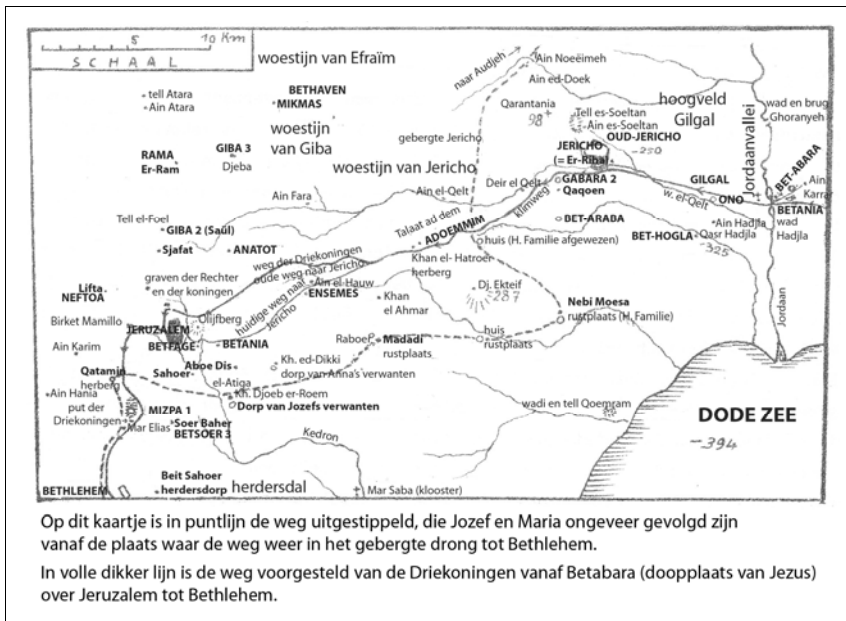
Wij zien bij Jesaja 10, 28-29, dat zelfs Sennacherib met zijn legers de weg over Mikmas naar Jeruzalem volgde.

De Palestinoloog Guérin schrijft: "Tajihel ligt slechts 15 mijlen van Jeruzalem over Mikmas en 17 mijlen langs de weg over el-Bireh en Beitin of Betel." (Jude, III, 49; Samarie, I, 18e).

Jonatas de Makkabeeër maakte zelfs Mikmas tot zijn residentiestad.

Dit lag dus geenszins buiten de weg maar volop in het wegennet.

Als men nog bedenkt dat de H. Familie te Mikmas een bevriend onderwijzer wonen had (fasc. 22, nrs. 1019 en 1030), bij wie zij een rusthalte houden kon, moet het ons niet verwonderen dat zij gewoonlijk de weg over Mikmas volgde.

Hier had Hij Zich bij verscheidene jongelingen aangesloten en zo waren zij in groep naar twee scholen in de stad gegaan, de eerste dag in de ene, de volgende dag in de andere.

De derde dag bezocht Hij ‘s voormiddags een derde school bij de tempel en ‘s namiddags de tempel zelf en hier was het dat zijn ouders Hem weervonden. Deze scholen waren van verschillende aard: het waren niet allemaal scholen van wetgeleerdheid, maar er werden ook andere wetenschappen onderwezen. In de laatste (3^e) school, waarin Hij in de nabijheid van de tempel geweest was, ontvingen levieten en priesters hun opleiding.

Zo blijkt het opnieuw dat K. in haar verhalen steeds natuurlijk, onafhankelijk, oorspronkelijk is.

Mikmas heeft, zowel als Gofna, zijn oude naam behouden; het heet in het Arabisch Moekmoes; het dorp ligt 7 km ten zuidoosten van el-Bireh; zie grote kaart.

Door zijn vragen en antwoorden bracht Jezus de leraren en rabbijnen van al die scholen in zulk een verbazing en tevens verlegenheid, dat zij zich voornamen die aanmatigende knaap Jezus in de openbare leerzaal in de tempel op het gebied van meerdere wetenschappen door rabbijnen, die het meest ervaren in al die vakken waren, diep te verootmoedigen. Dit zouden zij doen in de namiddag van de derde dag. Dit besluit namen de leraren en schriftgeleerden heimelijk onder mekaar, want, ofschoon zij aanvankelijk in Jezus' knapheid en slagvaardigheid behagen gevonden hadden, hadden zij zich spoedig aan Hem geërgerd. Dit geschiedde in de openbare leerzaal in het midden van de vestibule van de tempel, vóór het Heilige, in de ronde kring, waar Jezus ook later als leraar opgetreden is⁴²¹.

⁴²¹ Duidelijk is hier bedoeld het voorste van de drie ruimten waarin de eigenlijke tempel ingedeeld was, nl. de vestibule. Dit stelt ons voor een probleem dat wij, volgens een belofte in fasc. 1, nr. 18, voetnoot 38, nu moeten oplossen.

Het is nl. de vraag of tot in de vestibule van de tempel leken konden komen, in zover men Jezus als leek kan beschouwen. Verder dringt zich de vraag op of in die vestibule een raadszaal of school van de Wet voor de priesters kan bestaan hebben.

Katarina vermeldt meerdere gevallen waarin die plaats in bijzondere omstandigheden voor leken toegankelijk was, ofschoon zij er normaal niet mochten komen.

Zo zegt zij:

- in het volgende nr. 200: "Hier mochten Jozef en Maria niet komen", terwijl anderzijds zich daar Jezus bevond.
- In fasc. 13, nr. 443: "De Farizeeën waren zeer geërgerd Jezus daar te zien; zijn leerlingen waren in het voorhof van Israël achtergebleven."
- In fasc. 13, nr. 449: "Tussen de tempel en het altaar stond geen volk, maar wel aan de drie andere zijden van het altaar."
- In fasc. 22, nr. 1053: "Jezus bevond zich daar op een voor leken ontoegankelijke plaats."
- In fasc. 32, nr. 1997: "In andere omstandigheden zouden deze vrouwen niet tot in de vestibule hebben kunnen doordringen", wat zij op deze

paasmorgen na de aardbevingen echter wel deden, om de aangerichte verwoestingen te beschouwen.

K. aanvaardt dus een zekere wet (die echter uitzonderingen toelaat), wet of gebruik dat volgt uit de invoering van de verschillende voorhoven der vrouwen, mannen en priesters.

Maar die voorhoven hebben niet altijd bestaan.

- Eerst in Salomons tempel werd het voorhof van de vrouwen ingevoerd,
- na de Babylonische gevangenschap het voorhof van de heidenen.

Zolang de tabernakel bestond was er maar één enkel binnenhof, was er geen sprake van afzondering of uitsluiting.

- Alleen was aan de priesters het Heilige voorbehouden en
- aan de hogepriester het Heilige der heiligen;

het heiligdom had geen vestibule of hoogstens slechts een afdak aan de voorkant.

Ook zien wij dat leken tot dicht bij het brandofferaltaar komen in een uitzonderlijke omstandigheid, hoewel hier wel een zeker terrein, enig ten dienste van de priesters, zal geweest zijn voor het verrichten van hun dienstwerk.

Zulke passages in de H. Schrift waar we leken, zelfs misdadigers tot tegen het altaar zien komen, zijn: I Sam. III, 51; I Kon. 2. 28; Ex. 21, 14.

Tijdens het loofhuttenfeest namen de leken deel aan de processies rondom het brandofferaltaar (cfr. Kopp, 350).

Wanneer K. te Nazareth het Poerimfeest ziet vieren, bemerkt zij dat op analoge wijze de vrouwen die dag het voorrecht genieten in de synagoge op plaatsen te mogen komen, die anders aan de priesters en leraren voorbehouden zijn, ja, zelfs aan die zelfde personen vermaningen te mogen geven. Het onderscheid van voorhoven met de gebruiken of wetten die er uit volgden, steunt dus niet op de wet van Mozes en uitzonderingen op die gebruiken zijn des te gemakkelijker.

Volgens K. mocht Jezus tot in de vestibule komen als profeet.

Voor hen die Hem als profeet erkenden, was de zaak vereenvoudigd.

Wanneer Joakim tot in het Heilige gebracht werd, geschiedde dit ten gevolge van een goddelijke openbaring en bevel aan de priesters.

Uit dit alles volgt dat wij Flavius Josephus, die veel houdt van overdrijvingen en ook wel eens van een verdraaiing, niet te gauw moeten geloven, waar hij beweert dat om geen redenen en onder geen omstandigheden leken op de

Ik zag Hem daar in een grote leerstoel zitten, die Hij op verre na niet vulde. Hij was door een menigte oude, priesterlijk geklede Joden omgeven; zij spitsten hun aandacht en schenen zo verbitterd, dat ik vreesde dat zij de hand aan Hem gingen slaan.

Aan de stoel waarop Hij zat, bemerkte ik van boven bruine koppen als van honden; ze waren groenbruin en glansden op de hoogste plaatsen geelachtig. Zulke koppen en figuren waren er ook aan meerdere lange tafels of aanrechtbanken, die in deze

plaatsen van de priesters mochten komen, zodat dezen zelf, bij de vernieuwing van de tempel, en geen ambachtslieden, de tempel herbouwden.

De Talmud zelf met zijn eindeloze menselijke voorschriften, die hij aan de Wet toevoegde, is al even min naar de letter te nemen. "Zijn voorschriften", zegt F. Prat, "waren er verre van af, algemeen onderhouden te worden." (Jésus Christ I, 189).

Is een raadzaal of school van de Wet aanneembaar in de tempelvestibule?

Hiervoor pleit enigszins een gebruik van de mohammedanen, die veel van de Joden overnamen.

In het zuidelijk portaal van de moskee van Omar, die de plaats van de tempel inneemt, houden de leraars van de Islam hun raadsvergaderingen en onderrichtingen over hun Wet of Koran; daar beschikken zij ook aan weerszijden van dat portaal in het poortgebouw over een bibliotheek voor de studie van de Koran (Guide, 207-208).

Ja, uit Flavius Josephus schijnt het bestaan van een leerzaal, die een keer als rechtszaal dienst deed, in de vestibule te bewijzen. Immers daar laat hij vergaderen de 70 leden van een raad die uitspraak moesten doen in de zaak van Zakarias, zoon van Barachias (zie wat hierover reeds gezegd is in dit fasc. 7, nr. 189, voetnoot 403). Daar verklaren die 70 rechters Zakarias onschuldig, maar onmiddellijk werpen zijn fanatieke vijanden hem buiten en doden hem tussen de tempel (vestibule) en het altaar (B. J. II, 32; 54).

Waar K. de synagoge van Gilgal beschrijft, die een navolging van de tempel was, vermeldt zij in de voorzaal een leergestoelte, in navolging van de grote leerstoel in de vestibule van de tempel, waar wij Jezus nu zien leraren.

Op grond van dit alles achten wij ons gerechtigd de mededelingen van K. hierover aan te nemen.

tempelzaal op zijde stonden en vol offergaven lagen⁴²². De plaats scheen zo buitengewoon groot en was zo vol mensen dat men de indruk niet had hier in een kerk te zijn⁴²³.

Daar Jezus in de scholen zijn antwoorden en verklaringen met allerhande voorbeelden, aan de natuur, de kunsten en wetenschappen ontleend, had geïllustreerd, zo hadden zij vakgeleerden of gespecialiseerden in die verschillende wetenschappen hier bijeengeroepen.

Ieder van hen legde Jezus nu in verband met zijn vak geschilpunten voor. Jezus zegde hierop dat Hij hun ditmaal te woord wilde staan, omdat zijn Vader dit nu wilde, hoewel de

⁴²² Tafels met offergaven. – Reeds is dit punt aangeraakt in fasc. 1, nr. 18, aan het einde van voetnoot 38.

Waartoe die tafels, door Salomon op bevel van David gemaakt (II Par. 4, 8) dienen moesten, is onbekend of onzeker, maar, zegt Sertillanges, “het waren tafels voor de offergaven.”

“Het waren tafels waarop gelegd werden”, zegt de exegeet Crampon, “de delen van het slachtoffer, die bestemd waren om op het altaar verbrand te worden.” (Comm. I Par. 28, 16).

⁴²³ Zo buitengewoon groot. – Dit steunt wel meer op een indruk dan op de werkelijkheid. Die voorplaats was niet zo enorm groot, maar door haar hoogte van 40 m was ze indrukwekkend.

De afmetingen die Flavius Josephus geeft, zijn:

- lengte 25 m;
- hoogte 40 m;
- breedte, of zo men wil diepte, 10 m. Alles van binnen gemeten.

Hoewel Flavius Josephus tot overdrijving geneigd is, neemt Parrot in zijn werk ‘Temple de Jérusalem’ die afmetingen toch aan.

Dat zo’n zaal, vooral door haar hoogte, een grote indruk maakt, ondervond ik zelf, toen de kloosterpanden hier in aanbouw waren en de gewelven nog niet aangebracht waren, hoewel alles nog klein was.

Wanneer K. de zaal rond noemt, geeft ze ook maar een indruk weer, ontstaan door het feit dat de banken rondom de leerstoel in een kring geschaard waren en zo de indruk van een ronde zaal maakten (cfr. fasc. 13, nr. 445 en fasc. 28, nr. 1676). Ook het verhoog was rond, waarop de leerstoel stond.

behandeling van menselijke wetenschappen in de tempel, het huis van God, volstrekt misplaatst was. Zij begrepen niet dat Hij hiermee zijn hemelse Vader bedoelde, maar zij geloofden dat Jozef Hem opdracht gegeven had, zijn veelzijdige kennis hier voor de geleerden ten toon te spreiden.

200.

Vervolgens gaf Jezus hun het verlangde antwoord; Hij weidde uit over de geneeskunde en beschreef het menselijk lichaam tot in zijn onderdelen, zoals de geleerdste leraars het niet kenden. Evenzo behandelde Hij de sterrenkunde, de bouwkunde, landbouwkunde, meet- en rekenkunde, de rechtsgeleerdheid en alle toenmaals bestaande vakken⁴²⁴ en bracht alles zo schoon tot de Wet, de Belofte en de profetieën terug, paste het zo treffend toe op de tempel en op de geheimen van de godsdienst en der offeranden⁴²⁵, dat de enen vol bewondering waren, de anderen vol

⁴²⁴ Jezus bezit ook profane wetenschap.

Zijn kennis was drievoudig:

1. Hij bezat de kennis van het zalig aanschouwen.
2. Een ingestorte kennis in zulk een graad, dat ze de kennis van de engelen onmetelijk overtrof; hierdoor kende Hij volmaakt alles wat het Heelal betreft, waarvan Hij het Hoofd is.
3. De ervaringskennis, die toenemen kon (cfr. Leven van Chr. Marmion, 503; Prat, Jésus Christ I, 132).

Volgens het Arabisch apokrief evangelie handelde Jezus in de tempel ook over de metafysiek en de sterrenkunde (Prat, J. Chr. I, 127).

⁴²⁵ Paste alles toe op de geheimen van de godsdienst. – Noodzakelijk zal Jezus die in de tempel de belangen van Zijn Vader behartigde, zijn opdracht vervulde, gewezen hebben op de nabijheid, ja de tegenwoordigheid van de Messias, gelijk wij Hem bij Katarina veel zullen zien doen, vooral in het begin van zijn openbaar leven, ook de tekenen aangeduid hebben, waaraan zij Hem konden erkennen.

Dit punt, door K. hier slechts bedekt aangegeven, wordt uitvoeriger toegelicht door Maria van Agreda.

verbittering en beschaming of afwisselend beschaamd of geërgerd waren tot eindelijk in allen de ergernis de bovenband had; de hoofdreden was, dat zij vele waarheden moesten horen, die zij te voren nooit geweten of zo verstaan hadden.

Zijn uiteenzetting had nu reeds een paar uren geduurd, toen ook Jozef en Maria in de tempel kwamen en bij levieten, die zij daar kenden, informeerden naar hun Kind. Daar dit nu een plaats was, waar zij niet mochten komen, zonden zij de hun bekende leviet tot Jezus om Hem te roepen. *Doch Jezus liet hun de boodschap brengen dat Hij eerst nog een taak te volbrengen had.*

“Bij Jezus’ aankomst”, zegt deze Spaanse zienster, “handelden de schriftgeleerden over de komst (en de tijd) van de Messias. De goddelijke knaap voegde zich bij de verzameling als een toehoorder en leerling.

Toen nu de meeste aanwezigen het als hun mening te kennen gaven dat de Messias nog niet verschenen was, omdat Hij met glans en macht en majesteit moest komen, trad minzaam de goddelijke knaap is hun kring en bewees uit de profeten dat de tijd waarin de Messias moest verschijnen, reeds gekomen was, maar dat Hij geenszins als een aardse koning in praal en pracht zou optreden, doch als Verlosser der mensen in nederigheid en armoede, en dit zei Hij met de kracht en waardigheid die Hem eigen waren.

(Bij onze K. komt deze waarschuwing van Christus telkens terug).

Alle schriftgeleerden verstomden.

Overtuigd keken zij naar elkander en vroegen met grote verwondering:

- “Wat is dat toch voor een wondere knaap?
- Waar komt Hij vandaan?
- Wiens zoon is Hij?.”

Maar bij deze verbazing bleef het niet, zij kwamen er niet toe te vermoeden en nog minder te erkennen wie Degene was, die hen in zulk een belangrijke waarheid onderricht had.” (Verkorte uit. v. Vogl, blz. 232).

Het optreden van Jezus in de tempel als 12-jarige knaap.

De afbeelding hierboven werd nagetekend uit een fragmentarische uitgave van P. Cochems groot Christusleven.

Het smartte Maria pijnlijk dat Hij niet onmiddellijk kwam; dit was de eerste maal dat Hij zijn ouders liet voelen dat Hij nog andere bevelen dan de hunne op te volgen had. *Hij zette zijn uiteenzetting nog wel een uur lang voort* en pas nadat allen weerlegd, de enen beschaamd en vernederd, de anderen geërgerd en verbitterd waren, verliet Hij de leerzaal en kwam tot zijn ouders in het voorhof van Israël en in dat van de vrouwen.

Jozef hield zich zeer terughoudend, want hij was schuchter; hij was verwonderd en zegde niets, maar Maria ging Jezus tegemoet en sprak: "Kind, waarom hebt Gij ons zulk een verdriet

aangedaan? Zie met welk een angst en smart ik en uw vader U opgezocht hebben.”

Op Jezus' gelaat lag nog de ernst en Hij antwoordde: "Waarom hebt gij naar Mij gezocht? Wist gij dan niet dat Ik in de zaken van mijn Vader moest zijn?" (Zijn belangen moet behartigen? Mijn opdracht vervullen?). Doch zij verstonden het niet en alle drie begaven zij zich aanstonds op de terugreis.

De toehoorders keken die mensen (Jozef en Maria) verwonderd aan. Ik was zeer beangst dat zij de knaap zouden vastgrijpen, want de meesten waren op Hem verbeterd; het verwonderde mij dan ook dat zij de H. Familie ongehinderd lieten heengaan; zelfs ontstond er in het dichte gedrang een ruime weg voor hen.

Onder Jezus' uiteenzetting had ik zeer veel bijzonderheden gezien en het meeste gehoord van wat Hij geleerd had, maar ik heb het door smarten en kommer niet al kunnen onthouden; zijn lering verwekte in de hoogste mate de verbazing van alle schriftgeleerden; enigen tekenden het voorval aan als een merkwaardigheid (fasc. 10, nr. 246 en fasc. 12, nr. 394), doch ook zag men te allen kante gemonkel en kwam allerlei leugenachtig gepraat in omloop; de ware toedracht hielden zij verborgen; zij spraken van een zeer onbescheiden, opdringerige knaap aan wie men de verdiende terechtwijzing gegeven had. Wel waren zijn talenten niet te ontkennen, maar ze dienden nog veel te worden gepolijst.

Ik zag de H. Familie de stad weer verlaten en zich buiten haar muren weer verenigen met een drietal mannen, een paar vrouwen en enige kinderen; het waren mensen die ik niet kende, maar die eveneens uit Nazareth schenen te zijn. Nu maakten zij samen nog allerlei omgangen om Jeruzalem, kwamen o.m. bij de Olijfberg, en vertoefden ook in de daar bestaande schone, groene

lustplaatsen⁴²⁶. Hier en daar stonden zij stil om, de handen op de borst gekruist, te bidden. Dit gaan en bidden van die kleine groep riep levendig in mij de herinnering op aan een bedevaartgang.

201.

Bij Nazareth in het huis van de H. Anna zag ik voor de teruggekeerde Jezus een feest bereid. Alle jongens en meisjes van de bloedverwanten en vrienden waren er tegenwoordig.

Ik weet niet

- of het een vreugdefeest was over zijn weervinding,
- of een zeker ander feest dat men bij de thuiskomst van het paasfeest vierde,
- of wellicht beter het feest dat men bij het 12^e jaar van een zoon vierde.

Op dit feest was Jezus de hoofdpersoon⁴²⁷.

⁴²⁶ Schone, groene lustplaatsen. – K. spreekt er nog van in fasc. 33, nrs. 2129, 2130 en zegt ook: “Zoals er rond Jeruzalem verscheidene zijn.”

Dit wordt bevestigd door Flavius Josephus: “Titus vernietigde al de afsluitingen en hagen die de tuinen en domeinen met alle bomen die erin stonden, omgaven.” (Bell. Judaicum, II, 121 (2, nr. 389)).

⁴²⁷ Feest in het huis van Anna met Jezus' 12^e jaar. – Katarina geeft drie mogelijke redenen op, maar de ware reden zal de derde daarvan geweest zijn: Jezus had zijn 12^e jaar voltooid en met deze voleinding van zijn 11^e jaar hangt ook wel samen zijn half openbaar optreden in de tempel.

Dit feest voor een knaap die zijn 11^e jaar voltooid had, was gebruikelijk zowel bij de oude Joden als bij de hedendaagse; het is een hoofdgebeurtenis in het leven van de joodse knaap: hij verlaat de school, is meerderjarig geworden, doet officieel zijn intrede in de synagoge, wordt zoon van de Wet en krijgt de titel Bar-Mitwo (of bar-mitsvah). Dit wordt met een plechtigheid in de synagoge en een huiselijk feest bezegeld, het bar-mitwo-feest.

In de morgenvergadering in de synagoge mag de jongen op het verhoog midden in de synagoge een stuk uit de Pentateuch voorlezen of liever voorzingen. Na de middag is er weer bijeenkomst in een zaal daarnaast, waar de tekst van 's morgens verklaard wordt.

Boven de tafel waren mooie loofhutten opgericht; er hingen slingerkransen van wijngaardranken en korenaren boven; de kinderen hadden ook druiven en kleine broden; op dit feest waren 33 knapen bijeen, allemaal toekomstige leerlingen van Jezus en ik begreep dat dit getal verband hield met de levensjaren van Jezus.

Wat de zin daarvan was, ben ik, evenals veel andere bijzonderheden, vergeten.

Jezus onderwees gedurende het hele feest de aanwezigen; Hij vertelde aan zijn medeknapen een zeer wonderbare parabel, waarvan veel niet begrepen werd, namelijk van een bruiloft, waarop water in wijn zou veranderd worden en de lauwe gasten in geestdriftige vrienden; vervolgens van een latere bruiloft, waarop de wijn in bloed en het brood in vlees veranderd zou worden. Deze spijs zou bij de bruiloftsgasten blijven tot het einde van de wereld; ze

De knapste bar-mitwwo-jongens dragen in die vergadering een commentaar voor over de voorgezongen tekst, uitleg die door de een of andere rabbijn opgesteld werd en nu door de jongens voorgedragen wordt; zij mogen ook voor de eerste maal meespreken in de vergadering (Naar kan. Decoene, in een vlugschrift van Xaveriana).

Het ligt dus voor de hand dat het bij deze gelegenheid geweest is, dat Jezus van dit recht en deze gewoonte gebruik maakt om de geleerden op de nabije Messias opmerkzaam te maken. Het feest in Anna's huis zal geen andere reden gehad hebben.

In deze mening worden wij bevestigd door de suggestie van K. zelf en door een passage in het boek 'Les années obscures de Jésus' van de Jood Robert Aron: "Nog altijd vieren de Joodse kinderen op het einde van hun 12e jaar de bar-mitsvah, d.i. hun opgenomen worden als volwassenen in de religieuze gemeenschap, door een gesprek met 'schriftgeleerden'.

De episode van Jezus in de tempel als 12-jarig kind is niets anders geweest als de bar-mitsvah ...

Ook Flavius Josephus vertelt hoe zijn religieuze inwijding plaats had: "De offerpriesters en voornaamsten van Jeruzalem gewaardigden zich mij de eer aan te doen me naar mijn mening te vragen in zaken waar het ging om het goed begrijpen van onze wetten." (Het verborgen leven van Jezus, blz. 137-138).

zou hun zijn een bron van troost en sterkte en een levende band van vereniging.

Tot de met Hem verwante jonge Natanaël zegde Jezus ook: "Ik zal op uw bruiloft zijn."

Dit is het wat ik me van dit visioen nog herinner⁴²⁸.

Vanaf zijn 12^e jaar was Jezus bestendig als de leermeester van zijn speelkameraden; Hij zat dikwijls met hen tezamen, deed hun verhalen of ging met hen in de omstreken rond.

In zijn 19^e jaar begon Hij als ambachtsman de H. Jozef in diens handwerk te helpen.

Ik zag Jezus bij het naderen van zijn leerambt, zoals ik reeds zei, meer en meer teruggetrokken en nadenkend, als verdiept in gedachten.

⁴²⁸ Jezus voorspelt dat Hij op Natanaels bruiloft te Kana aanwezig zal zijn en daar water in wijn zal veranderen, dat door dit wonder lauwe, nog zwakke leerlingen in geestdriftige vrienden zullen veranderen.

Inderdaad, door dit wonder werden allen, zegt Joannes in hun geloof gesterkt: zijn leerlingen geloofden in Hem (Joa. 2, 11).

Dit wonder was een voorafbeelding van de verandering van brood en wijn in zijn lichaam en bloed in het laatste avondmaal. Jezus somt ook enkele voorname vruchten van dit wonder, deze eucharistie op, die tot het einde der tijden in de Kerk zal blijven.

Dood van de H. Moeder Anna.

Dit verhaaltje, de vrucht van een bijkomstig visioen, dat K. had bij het horen hoe de Esseen Eliud deze dood aan Jezus vertelde, stond oorspronkelijk aan het einde van nr. 230 (fasc. 9).

In volgorde staat het hier beter op zijn plaats.

Terwijl de Esseen Eliud aan Jezus Anna's dood verhaalde, werd mij de stervende Anna getoond. Ik zag haar, op dezelfde wijze als Maria, in de achterkamer van haar groot huis op een ietwat hoger legerstede liggen; ik zag haar nog vol levenskracht en goed in staat om te spreken; zij zag er volstrekt niet uit als een stervende; ik zag dat zij haar kleinere dochters en haar andere huisgenoten zegende en dat deze hierna in de voorkamer gingen.

Ik zag Maria aan het hoofdeinde en Jezus aan het voeteinde van haar bed staan. Zij zegende Maria en vroeg daarop Jezus zelf om zijn zegen. Jezus was nu reeds een volwassen man, wiens baard begon te schieten⁴²⁹.

Ik zag haar nog opgewekt spreken en naar omhoog zien; hierop werd zij sneeuwwit en druppelen zweet als parelen barstten uit op haar voorhoofd.

Toen riep ik: "Ach! zij sterft! zij sterft!!"

Ik wilde haar vatten met het verlangen haar te helpen, maar het was alsof zijzelf tot mij kwam en in mijn armen lag. Na uit mijn visioen ontwaakt te zijn, meende ik haar nog vast te hebben.

Einde van het leven der H. Maagd Maria.

⁴²⁹ "De oude legende van Sint-Anna vertelt dat Jezus bij de dood van zijn grootmoeder Anna de leeftijd van 18 jaren bereikt had." (geciteerd door Cochem, groot Christus-leven, 342).